

חברת החשמל

חברת החשמל לישראל בע"מ

"החברה"

תשקיף להשלמה

של

1,500,000,000 ש"ח ערך נקוב איגרות חוב (סדרה 23) של החברה ("איגרות החוב (סדרה 23)"), רשומות על שם, בערבות מדינת ישראל (כמפורט להלן) ("ערבות המדינה"), נושאות ריבית שנתית קבועה בשיעור שייקבע במכרז ושלא יעלה על שיעור הריבית שיפורט בהודעה משלימה שתפרסם החברה ("הריבית בגין איגרות חוב (סדרה 23)"). איגרות החוב (סדרה 23) אינן צמודות (קרן וריבית) לבסיס הצמדה כלשהו. קרן איגרות החוב (סדרה 23) תיפרע בתשלום אחד (1) ביום 10 ביולי 2013. הריבית בגין איגרות החוב (סדרה 23) תשולם במועד פירעון הקרן של איגרות החוב (סדרה 23), בגין התקופה המתחילה ביום המסחר הראשון שלמחרת יום המכרז ומסתיימת במועד פירעון הקרן של איגרות החוב (סדרה 23) ותתבסס על ריבית שנתית קבועה כשהיא מחושבת על בסיס של 365 ימים בשנה, כפי שידווח על-ידי החברה בדוח מיידי בדבר תוצאות הנפקת איגרות החוב (סדרה 23). לפרטים נוספים ראה פרקים 2 ו-3 לתשקיף.

ושל

1,000,000,000 ש"ח ערך נקוב איגרות חוב (סדרה 24) של החברה ("איגרות החוב (סדרה 24)"), רשומות על שם, מובטחות בערבות המדינה, נושאות ריבית שנתית קבועה בשיעור שייקבע במכרז ושלא יעלה על שיעור הריבית שיפורט בהודעה משלימה שתפרסם החברה ("הריבית בגין איגרות החוב (סדרה 24)"). איגרות החוב (סדרה 24) צמודות למדד המחירים לצרכן (קרן וריבית) כשהמדד היסודי הינו מדד המחירים לצרכן שפורסם ביום 15 ביוני 2012 בגין חודש מאי 2012 ("המדד היסודי") כך שאם יתברר כי במועד תשלום הקרן והריבית בגין איגרות החוב המדד הינו גבוה לעומת המדד היסודי, כי אז תשלם החברה אותו תשלום של קרן וריבית, כשהוא מוגדל באופן יחסי לשיעור הגידול במדד לעומת המדד היסודי. ככל שיתברר כי המדד הידוע במועד התשלום של קרן ו/או ריבית ירד לעומת המדד היסודי, יהא מדד התשלום המדד היסודי. קרן איגרות החוב (סדרה 24) תיפרע בתשלום אחד ביום 10 ביולי 2015. הריבית בגין איגרות החוב (סדרה 24) תשולם בתשלומים שנתיים, ביום 10 ביולי של כל אחת מהשנים 2013 עד 2015 (ועד בכלל), בגין התקופה של שנים עשר (12) חודשים המתחילה ביום הראשון שלאחר תום תקופת הריבית הסמוכה לפנייה. תשלום הריבית הראשון בגין איגרות החוב (סדרה 24) ישולם ביום 10 ביולי 2013, בגין התקופה המתחילה ביום המסחר הראשון שלמחרת יום המכרז ומסתיימת במועד התשלום כאמור, ויתבסס על ריבית שנתית קבועה כשהיא מחושבת על בסיס של 365 ימים בשנה, כפי שידווח על-ידי החברה בדוח מיידי בדבר תוצאות הנפקת איגרות החוב (סדרה 24). תשלום הריבית האחרון ישולם ביום 10 ביולי 2015, במועד תשלום יתרת קרן איגרות החוב (סדרה 24). לפרטים נוספים ראה פרקים 2 ו-3 לתשקיף.

ושל

500,000,000 ש"ח ערך נקוב איגרות חוב (סדרה 25) של החברה ("איגרות החוב (סדרה 25)"), רשומות על שם, מובטחות בערבות המדינה, נושאות ריבית שנתית קבועה בשיעור שייקבע במכרז ושלא יעלה על שיעור הריבית שיפורט בהודעה משלימה שתפרסם החברה ("הריבית בגין איגרות החוב (סדרה 25)"). איגרות החוב (סדרה 25) צמודות למדד היסודי כך שאם יתברר כי במועד תשלום הקרן והריבית בגין איגרות החוב המדד הינו גבוה לעומת המדד היסודי, כי אז תשלם החברה אותו תשלום של קרן וריבית, כשהוא מוגדל באופן יחסי לשיעור הגידול במדד לעומת המדד היסודי. ככל שיתברר כי המדד הידוע במועד התשלום של קרן ו/או ריבית ירד לעומת המדד היסודי, יהא מדד התשלום המדד היסודי. קרן איגרות החוב (סדרה 25) תיפרע בתשלום אחד ביום 10 ביולי 2017. הריבית בגין איגרות החוב (סדרה 25) תשולם בתשלומים שנתיים, ביום 10 ביולי של כל אחת מהשנים 2013 עד 2017 (ועד בכלל), בגין התקופה של שנים עשר (12) חודשים המתחילה ביום הראשון שלאחר תום תקופת הריבית הסמוכה לפנייה. תשלום הריבית הראשון בגין איגרות החוב (סדרה 25) ישולם ביום 10 ביולי 2013, בגין התקופה המתחילה ביום המסחר הראשון שלמחרת יום המכרז ומסתיימת במועד התשלום כאמור, ויתבסס על ריבית שנתית קבועה כשהיא מחושבת על בסיס של 365 ימים בשנה, כפי שידווח על-ידי החברה בדוח מיידי בדבר תוצאות הנפקת איגרות החוב (סדרה 25). תשלום הריבית האחרון ישולם ביום 10 ביולי 2017, במועד תשלום יתרת קרן איגרות החוב (סדרה 25). לפרטים נוספים ראה פרקים 2 ו-3 לתשקיף.

איגרות החוב (סדרה 23), (סדרה 24) ו- (סדרה 25) (יחד: "איגרות החוב המוצעות"), מוצעות לציבור במסגרת הצעה אחידה בשלושה (3) מכרזים נפרדים, כדלקמן:

מכרז א'- 1,500,000,000 ש"ח ערך נקוב איגרות חוב (סדרה 23) מוצעות לציבור ב- 100% מערכן הנקוב באמצעות 1,500,000 יחידות של 1,000 ש"ח ערך נקוב איגרות חוב (סדרה 23) כל אחת, בדרך של מכרז על שיעור הריבית, כאשר שיעור הריבית השנתית שייקבע במכרז לא יעלה על שיעור הריבית שיפורט בהודעה משלימה שתפרסם החברה ("יחידות אג"ח 23"), כאשר התקופה להגשת הזמנות לרכישת יחידות אג"ח 23 תפורט בהודעה המשלימה (כמפורט להלן).

מכרז ב'- 1,000,000,000 ש"ח ערך נקוב איגרות חוב (סדרה 24) מוצעות לציבור ב- 100% מערכן הנקוב באמצעות 1,000,000 יחידות של 1,000 ש"ח ערך נקוב איגרות חוב (סדרה 24) כל אחת, בדרך של מכרז על שיעור הריבית, כאשר שיעור הריבית השנתית שייקבע במכרז לא יעלה על שיעור

הריבית שיפורט בהודעה משלימה שתפרסם החברה ("יחידות אג"ח 24"), כאשר התקופה להגשת הזמנות לרכישת יחידות אג"ח 24 תפורט בהודעה המשלימה (כמפורט להלן).

מכרז ג' - 500,000,000 ש"ח ערך נקוב איגרות חוב (סדרה 25) מוצעות לציבור ב- 100% מערך הנקוב באמצעות 500,000 יחידות של 1,000 ש"ח ערך נקוב איגרות חוב (סדרה 25) כל אחת, בדרך של מכרז על שיעור הריבית, כאשר שיעור הריבית השנתית שייקבע במכרז לא יעלה על שיעור הריבית שיפורט בהודעה משלימה שתפרסם החברה ("יחידות אג"ח 25"), כאשר התקופה להגשת הזמנות לרכישת יחידות אג"ח 25 תפורט בהודעה המשלימה (ראה להלן).

המועד להגשת הזמנות לרכישת יחידות במסגרת המכרז יחל במועד שיפורסם בהודעה המשלימה שתפרסם החברה

החברה תהיה רשאית להתקשר בהתקשרות מוקדמת עם משקיעים מסווגים, בקשר לכל אחת מסדרות איגרות החוב המוצעות, לפיה המשקיעים המסווגים יגישו הזמנות במכרזים בכמויות ובמחירים אשר תוצאותיהם יפורסמו בהודעה המשלימה שתפרסם החברה. החברה תפרסם דוח מידי אודות החלטתה להתקשר או שלא להתקשר בהתקשרות מוקדמת עם משקיעים מסווגים. ראה סעיף 2.2.5 לתשקיף. איגרות החוב המוצעות על-פי תשקיף זה לציבור יוצעו בדרך של הצעה אחידה, כאמור בפרק ב' לתקנות ניירות ערך (אופן הצעת ניירות ערך לציבור), התשס"ז-2007 ("תקנות אופן ההצעה"). לאחר פרסומו של תשקיף זה תפרסם החברה הודעה משלימה בהתאם לסעיף 16(א1)(2) לחוק ניירות ערך ולתקנות ניירות ערך (טיוטת תשקיף והודעה משלימה), תשס"ז-2007 בקשר למכרז ("הודעה משלימה" ו-"תקנות הודעה משלימה", לפי העניין). במסגרת ההודעה המשלימה יושלמו הפרטים החסרים בתשקיף זה ו/או יעודכנו הפרטים הניתנים לעדכון בתשקיף זה, בהתאם להוראות תקנות הודעה משלימה, לרבות, אך לא רק, פרטים אודות התקשרות מוקדמת של החברה עם משקיעים מסווגים (ככל שתחליט החברה להתקשר בהתקשרות מוקדמת עם משקיעים מסווגים), פרטים אודות שיעור הריבית המירבי בכל אחד מהמכרזים ושינויים, ככל שיהיו, בכמות ובתנאי איגרות החוב המוצעות. ההודעה המשלימה תפורסם לא יאוחר מיום 5 ביולי 2012. לפרטים בנוגע להודעה המשלימה ראה סעיף 2.2.5 לתשקיף.

לחברה מספר גורמי סיכון עיקריים העלולים להשפיע על פעילותה ותוצאותיה העסקיות: **סיכונים מאקרו**: (1) רגולציה החלה על פעילות החברה, ובכללה הוראות חוק משק החשמל ותקנותיו, מכוחם ניתנים לה רישיונות לפעילותה, מדיניות הממשלה והחלטותיה, החלטות רשות החשמל, הוראות חוק החברות הממשלתיות והחלטות רשות החברות; (2) מצב ביטחוני, גיאופוליטי וכלכלי בישראל ובסביבתה; (3) אסונות טבע (רעידת אדמה/הצפה); (4) שריפות; (5) סיכונים שוק; (6) מערכות מידע ואבטחת מידע; **סיכונים ענפיים**: (7) קביעת תעריף החשמל; (8) גיוס הון ומימון; (9) מחסור באספקת גז טבעי; (10) חוק משק החשמל ורישיונות החברה, לרבות היותה "ספק שירות חיוני"; (11) איכות הסביבה; (12) הון אנושי; (13) כשלים טכניים; (14) ספקים; (15) בריאות ובטיחות; (16) סיכונים פרויקטים; **סיכונים ייחודיים לחברה**: (17) סיכונים נזילות; (18) סעיפי העמדה לפירעון מידי וסעיפי הפרה צולבת בהסכמי מימון; (19) מעבר לדיווח לפי כללי התקינה הבינלאומית IFRS; (20) הגשת דוחות כספיים מבוקרים למרכזי רווח; (21) תחרות; (22) תכנון וביצוע תוכנית הפיתוח במערכות הייצור, ההולכה וההשנאה והחלוקה; (23) שינוי מבני; (24) הסדר הנכסים (25) גיוס הון; (26) משפטי – תובענות ייצוגיות; (27) סיכונים אשראי; (28) יחסי עבודה; (29) התחייבויות בגין קרן הפנסיה; (30) תכנון תחזוקה וניהול רזרבה; (31) כשלים במערך ההולכה; (32) סיכונים מוניטין. **לפירוט בדבר גורמי הסיכון הנ"ל ראה סעיף 29 בפרק 6 לתשקיף.**

החברה שומרת לעצמה את הזכות להרחיב בכל עת, ובלי להידרש להסכמת הנאמן ו/או מחזיקי איגרות החוב, את כל אחת מסדרות איגרות החוב, בהצעה/ות פרטיות/ות ו/או בהצעה לציבור, בתנאים כפי שתימצא לנכון ("איגרות החוב הנוספות") וזאת כפוף להוראות ולמגבלות החלות מכוח ערבות המדינה ביחס להנפקת איגרות חוב נוספות, כפוף לקבלת אישורים לפי דין לרבות אישור החשב הכללי וועדת הכספים של הכנסת מראש ובכתב, וכן כפוף לכך שאיגרות החוב הנוספות שיונפקו על-ידי החברה יהיו מגובות בערבות מדינת ישראל (באותם התנאים), כך ששך הערך הנקוב של איגרות החוב המובטחות באמצעות ערבות המדינה יגדל כדי לשקף באופן מלא את הגידול בסך הערך הנקוב של איגרות החוב, בכל מחיר ובכל אופן שייראו לחברה, לרבות שיעור ניכיון או פרמיה שונים מהנפקות אחרות שבוצעו מהסדרה הרלוונטית, ובלבד שתמסור על כך הודעה לנאמן. מובהר כי עם הגידול בערך הנקוב של קרן איגרות החוב, תגדלנה בהתאמה גם ההתחייבויות המגובות הנוספות, למעט תקרת סכום השיפוי ממחזיקי איגרות החוב אשר לא תגדל במקרה של הרחבת סדרה. ראה סעיף 3.7.10 בפרק 3 לתשקיף.

הנאמן לאיגרות החוב המוצעות יהיה חייב / רשאי (לפי העניין) לזמן אסיפה של מחזיקי איגרות החוב (של הסדרה הרלוונטית) שעל סדר יומה העמדת אותה סדרה של איגרות החוב לפירעון מידי, אך ורק במקרים המפורטים בסעיף 3.7.11 בפרק 3 לתשקיף. הנאמן אינו רשאי להעמיד את איגרות החוב לפירעון מידי באופן עצמאי.

הנאמן יהא זכאי לשיפוי בגין הוצאותיו ובגין נזק ו/או הפסד שייגרמו לו בהתקיימם של תנאים מסוימים. לפרטים ראה סעיף 3.7.6 בפרק 3 לתשקיף. למקרים בהם ההתחייבות לשיפוי הנאמן תחול על מחזיקי איגרות החוב המוצעות, ראה סעיף 3.7.6 בפרק 3 לתשקיף.

החברה תהא רשאית לשעבד את רכושה, כולו או מקצתו, בכל שעבוד ובכל דרך שהיא, לטובת צד שלישי כלשהו, ללא צורך בהסכמה כלשהי מהנאמן או ממחזיקי איגרות החוב המוצעות.

החברה תהא רשאית, בהסכמת החשב הכללי מראש ובכתב, להעמיד את איגרות החוב המוצעות לפדיון מוקדם (מלא או חלקי). ככל שהחשב הכללי יתן את הסכמתו לביצוע פדיון מוקדם כאמור, התשלום החל על החברה למחזיקי איגרות החוב במסגרת הפדיון המוקדם יהיה מגובה בערבות המדינה, חלף ערבות המדינה החלה על חלק התחייבויות החברה בגין איגרות החוב ביחס אליו נעשה הפדיון המוקדם, והכול רק במידה שהחברה לא

עמדה בחובת התשלום החלה עליה בפדיון מוקדם. ראה סעיף 3.6.1 בפרק 3 לתשקיף.

מדינת ישראל ערבה לפירעון התחייבויות החברה לתשלום היתרה הבלתי מסולקת של סכום קרן איגרות החוב המוצעות, הפרשי הצמדה (לעניין (סדרה 24) ו-(סדרה 25)) והריבית בגין (לרבות ריבית פיגורים) שהחברה מתחייבת בזה לשלם למחזיקי איגרות החוב המוצעות, וכן לשכר טרחה, הוצאות הנאמן ושיפוי לנאמן בהתאם להתחייבות לשיפוי החלה על מחזיקי איגרות החוב בלבד. זכות הנאמן לקבל שיפוי ממחזיקי איגרות החוב (שכאמור מובטחת בערבות המדינה), תוגבל לסך של 3 מיליון ש"ח בלבד, בגין שלוש (3) הסדרות יחדיו, כמפורט בשטר הנאמנות של כל סדרה, והכול כפוף לתנאי כל כתב ערבות. תקרת השיפוי לא תוגדל במקרה של הרחבת סדרה. לפירוט ראה סעיף 3.6 בפרק 3 לתשקיף.

איגרות החוב המוצעות דורגו על-ידי מידרוג בע"מ בדירוג Aaa, בהיקף של עד 3 מיליארד ש"ח ערך נקוב. לפרטים בדבר הדירוג והשיקולים למתן הדירוג ראה סעיף 3.8 לתשקיף.

פטור ממס על ריבית ודמי ניכיון המשולמים לתושב חוץ בגין איגרות החוב (סדרה 23): בהתאם להוראות סעיף 159(ד) לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 ("הפקודה"), ריבית, דמי ניכיון או הפרשי הצמדה המשולמים לתושב חוץ (כהגדרתו בפקודה) על איגרת חוב הנסחרת בבורסה בישראל שהנפיק חבר בני אדם תושב ישראל (איגרת חוב קונצרנית), פטורים ממס ובלבד שההכנסה אינה במפעל הקבע של תושב החוץ בישראל, למעט סייגים מסוימים. בתקנות מס הכנסה (פטור ממס לריבית המשתלמת על מלווה מדינה), התשס"ה-2004 ("תקנות הפטור על מלווה"), נקבע כי ריבית, דמי ניכיון או הפרשי הצמדה, המשולמים לתושב חוץ על מלווה מדינה (כהגדרתן בתקנות הפטור על מלווה)) שאינו במפעל קבע של תושב החוץ בישראל ושאינם מהווים בידיו הכנסה לפי סעיף 12(1) לפקודה יהיו פטורים ממס. "מלווה מדינה" מוגדר בתקנות הפטור על מלווה כאיגרת חוב או מלווה מדינה שהוצאו על-ידי המדינה או בערבותה, הרשומים למסחר בבורסה בישראל, ושהמועד לפדיונם עולה על 13 חודשים מלאים מיום הוצאתם. בהתאם, הוראת הפטור אינה חלה לכאורה על איגרת חוב או מלווה מדינה שהוצאו על-ידי המדינה או בערבותה, הרשומים למסחר בבורסה בישראל, ושהמועד לפדיונם אינו עולה על 13 חודשים מלאים מיום הוצאתם. בשל הסתירה לכאורה, בין הוראות הפטור ממס לתושב חוץ על-פי הפקודה לבין ההוראות הפטור ממס על-פי תקנות הפטור על מלווה, קיימת אי ודאות אשר לתחולת הפטור ממס כאמור לתושב חוץ בגין איגרות חוב (סדרה 23). לפרטים נוספים ראה סעיף 2.7.3(ו) בפרק 2 לתשקיף.

לחברה רישיונות על-פי חוק משק החשמל, וחלות עליה הוראות חוק משק החשמל. לעניין עיקרי הוראות חוק משק החשמל והרישיונות שניתנו לחברה, לרבות הוראות בדבר הסנקציות העלולות להיות מוטלות על החברה ועל נושאי משרה בה במקרה של הפרת הוראות כאמור, ראה סעיף 22.1 בפרק 6 לתשקיף. תוקפם של הרישיונות שניתנו לחברה הינו עד 1 בינואר 2013, והרישיונות ניתנים להארכה בצו לתקופה אחת נוספת שלא תעלה על שנה, דהיינו עד 1 בינואר 2014 כמפורט בסעיף 1.3.2.2 בפרק 6 לתשקיף. הארכה נוספת תהיה כרוכה בשינוי חקיקה. ראה סעיפים 1.3.2.2 ו-22.1.2 בפרק 6 לתשקיף.

בחוות דעת רואה החשבון המבקר לדוחות הכספיים של החברה ליום 31 בדצמבר 2011 הופנתה תשומת הלב (בלי לסייג את חוות הדעת) לעניינים הבאים: (1) האמור בביאור 1ו' בדבר הפערים התזרימים המשמעותיים הצפויים לחברה בשנים 2012-2013 הנובעים בעיקר ממחסור צפוי באספקת הגז הטבעי ממצרים, מהירידה המשמעותית ביכולת הפקת הגז ממאגר "ים תטיס" ומהחלטת רשות החשמל לפרוס את העלייה בתעריפי החשמל (בגין הפרשי עלויות הדלקים הנובעות מהמחסור בגז טבעי) על פני מספר שנים, בדבר הצעדים הננקטים ושינקטו על-ידי החברה ועל-ידי ממשלת ישראל כדי לפתור את הפערים התזרימים הללו בשנים האמורות ובדבר הערכת ההנהלה ודירקטוריון החברה שהחברה, בהתבסס על הצעדים האמורים, תוכל לגשר על הפערים התזרימים הצפויים בשנים האמורות; (2) האמור בביאור 1ז' בדבר "הסדר הנכסים", במיוחד בדבר אי ודאות משמעותית וסכומים מהותיים מאד שהחברה עלולה להיות חייבת בתשלומם מכוח הסדר זה; (3) האמור בביאור 24ב' (סעיפי משנה (1), (4) ו-(5)) בדבר תביעות ייצוגיות, תביעה נגזרת ותביעות מהותיות אחרות שהוגשו נגד החברה; (4) האמור בביאור 2א' (4) בדבר ההיבטים שבהם כללי הדיווח הכספי המיושמים בדוחות הכספיים בהתאם לתקנות החברות הממשלתיות (כללים לעריכת דוחות כספיים של חברת החשמל לישראל בע"מ) (הוראת שעה), תשס"ה-2004, שונים מתקני הדיווח הכספי הבינלאומיים (ה-IFRS); (5) האמור בביאור 18 ז' בדבר התנאים בחוזי המימון של החברה שעשויים לגרום לפירעון מיידי והערכה של הנהלת החברה בנוגע לעמידתה בתנאים אלו.

בדוח רואה החשבון המבקר, בהתאם לתקנות החברות הממשלתיות (דוחות נוספים בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי), התשס"ח-2007, צוין כי בהערכת הדירקטוריון והנהלה של החברה זוהו ונכללו חולשות מהותיות כדלקמן: (1) החברה לא קיימה בקרה אפקטיבית על כך שהזכויות וההטבות, אשר לפיהם משולמים תשלומי שכר ופנסיה, ולפיהם נכללות מחויבויות אקטואריות, מאושרות בהתאם להוראות החוק; (2) החברה לא קיימה בקרה אפקטיבית על כך שבחינת ירידת ערך רכוש קבוע, במסגרת יישום הוראות תקן בינלאומי מס' 36 מבוצעת באופן נאות. בשל כך החברה לא קיימה בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2011. כמו כן, רואה החשבון המבקר הפנה את תשומת הלב כי

הערכת הדירקטוריון וההנהלה פורסמה מחדש על מנת לדווח על חולשה מהותית נוספת לזו אשר דווחה ביום 29 במרס 2012 (ראה סעיף קטן (2) לעיל). החולשה זוהתה עקב טעות שנמצאה ותוקנה לאחר 29 במרס 2012, בעבודה של בחינת ירידת ערך נכסים במסגרת יישום הוראות תקן חשבונאות בינלאומי מספר 36, טעות המעידה על חולשה מהותית בקשר לבחינת ירידת ערך נכסים כמפורט בסעיף קטן 2 לעיל. כן צוין בדוח רואה החשבון המבקר כי הדוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ליום 31 בדצמבר 2011 מחליף את הדוח שלו בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ליום 31 בדצמבר 2011 שניתן ביום 29 במרס 2012.

בדוח הסקירה של רואה החשבון המבקר לדוחות הכספיים של החברה ליום 31 במרס 2012 הופנתה תשומת הלב (בלי לסייג את המסקנות בדוח הסקירה) לעניינים הבאים: (1) האמור בביאור 1 ו' בדבר הפערים התזרימים המשמעותיים הצפויים לחברה בשנים 2012 ו-2013, הנובעים בעיקר ממחסור צפוי באספקת הגז הטבעי ממצרים, מהירידה המשמעותית ביכולת הפקת הגז ממאגר "ים תטיס" ומהחלטת רשות החשמל לפרוס את העלייה בתעריפי החשמל (בגין הפרשי עלויות הדלקים הנובעות מהמחסור בגז טבעי) על פני מספר שנים, בדבר הצעדים הננקטים ושינקטו על-ידי החברה ועל-ידי ממשלת ישראל כדי לפתור את הפערים התזרימים הללו בשנים האמורות ובדבר הערכת ההנהלה ודירקטוריון החברה, שהחברה, בהתבסס על הצעדים האמורים, תוכל לגשר על הפערים התזרימים הצפויים בשנים האמורות; (2) האמור בביאור 1 ז' בדבר "הסדר הנכסים", במיוחד בדבר אי ודאות משמעותית וסכומים מהותיים מאד שהחברה עלולה להיות מחויבת בתשלומם מכוח הסדר זה; (3) האמור בביאור 8 ג', (סעיף משנה (1) א'-ז', (4) ו(5)) בדבר תביעות ייצוגיות, תביעה נגזרת וכן תביעות מהותיות אחרות שהוגשו נגד החברה; (4) האמור בביאור 2 א' (1) ד' ובביאור 2 א' (2) בדבר ההיבטים שבהם כללי הדיווח הכספי המיושמים בדוחות הכספיים של החברה, בהתאם לתקנות החברות הממשלתיות (כללים לעריכת דוחות כספיים של חברת החשמל לישראל בע"מ) (הוראת שעה), תשס"ה-2004, שונים מתקני הדיווח הכספי הבינלאומיים (IFRS); (5) האמור בביאור 7ה' בדבר התנאים בחוזה המימון של החברה שעשויים לגרום לפירעון מיידי והערכה של הנהלת החברה בנוגע לעמידתה בתנאים אלו.

משנת 2011 ולמועד התשקיף, התרחשו מספר אירועים בסביבה העסקית של החברה, אשר העיקרי שבהם הוא מחסור חמור באספקת גז טבעי עקב הפרעות חוזרות ונשנות באספקת הגז הטבעי ממצרים, עד כדי הפסקה מוחלטת עם הודעת חברות הגז הממשלתיות המצריות לחברת East Mediterranean Gas S.A.E. (המספקת לחברה גז טבעי ממצרים) על ביטול חד צדדי של ההסכם עמה, כמו גם הידלדלות משמעותית של מאגר הגז "ים תטיס", אשר אילצו את החברה להשתמש בסל דלקים יקר באופן משמעותי מהמתוכנן, והובילו לפער תזרימי מהותי. בעקבות פניות החברה לגורמי הממשלה הרלוונטיים, גובש בחודש מרס 2012 מתווה לפתרון הבעיה התזרימית של החברה המושתת על סיוע ממשלתי מחד ועל צעדים שעל החברה לנקוט מאידך. עיקרי הסיוע הממשלתי הינם: (א) העמדת ערבות המדינה להנפקה על-פי תשקיף זה; (ב) הפחתת מס קנייה על הסולר המיובא מחו"ל והפחתת מס הבלו על הסולר המקומי, בתנאים מסוימים; (ג) פריסת תשלומי מע"מ ותשלומי ניכוי מס במהלך 2012; (ד) דחייה של הפקדות לחשבון ייעודי לצורך מימון תוכנית החירום של החברה ושחרור כספים לחברה מתוך חשבון זה; (ה) החברה תפעל לגיוס כספים מעבר לאלו המגובים בערבות מדינה במסגרת ההנפקה בבורסה וזאת על מנת לאפשר לחברה מיחזור של החוב הנדרש לשנים 2012-2013; ו- (ו) העלאה הדרגתית בתעריף החשמל. כתנאי לסיוע הממשלתי, על החברה: (א) לגייס, עד מועד כניסת ערבות המדינה לתוקף, את מקורות המימון החסרים לפעילותה; (ב) לגייס, החל ממועד ההנפקה על-פי תשקיף זה, את המימון לפעילות שאינה נובעת מעלויות דלקים עודפות; (ג) לבצע את ההנפקה על-פי תשקיף זה עד לא יאחר מיום 1 ביולי 2012, בסכום שלא יפחת מסכום הערבות. ביום 25 ביוני 2012 האריכה רשות החשמל מועד זה עד סוף יולי 2012; (ד) לבצע צעדי התייעלות אשר יובילו לחיסכון שלא יפחת מסכום שנקבע; (ה) לנקוט באמצעים העומדים לרשותה לשחרור כספים בסכום שנקבע מתוך חשבון נאמנות קיים בגין מחויבויות אקטואריות של החברה לעובדיה (רכיבים שאינם קצבתיים); (ו) ליישם את תוכנית הפיתוח לרשת ההולכה לצורך הבטחת כניסת יצרני חשמל פרטיים למשק החשמל; (ז) להפקיד כספים לחשבון ייעודי לדלקים. בחודש מאי 2012 התקבל בחברה מכתב מאת מנכ"ל משרד האוצר, בעניין יישום מתווה הפתרון התזרימי לחברה, לפיו: (1) חוזרת המדינה ומאשרת כי תיתן ערבות, או פתרונות מימוניים אחרים, לגירעון התזרימי המצטבר של החברה הנובע מעלות הדלקים העודפת שנגרמה לה, ובהתאם לצרכי תזרים המזומנים הנובעים מרכש דלקים אלו, וכי בהתאם לעיקרון זה, תפעל הממשלה להעמדת ערבות מדינה בסך 3 מיליארד ש"ח לגיוס איגרות חוב בהנפקה לציבור על-פי תשקיף זה, כפוף לאישור ועדת הכספים של הכנסת; (2) הממשלה תעמיד פתרונות מימוניים בהתאם לעקרונות המתווה הנ"ל, בהיקף של 1.1 מיליארד ש"ח, וזאת בהתאם לצרכיה התזרימים של החברה למימון עלות רכש הדלקים העודפת ובשים לב לכרית הביטחון הנדרשת; ו- (3) החברה תפעל כמיטב יכולתה להעמדת מקורות מימון נוספים במסגרת פעילות החברה השוטפת.

עובר לקבלת ההחלטות ונקיטת הצעדים דלעיל, צפתה החברה גירעון תזרימי בשנים 2012 ו-2013, בהיקף של מיליארדי ש"ח. בהינתן כלל הצעדים שנקטו וצפויים להינקט בתקופה הקרובה, מעריכה החברה כי ניתן יהא לגשר על הגירעון התזרימי לשנים 2012 ו-2013 כפי שהוא צפוי במועד התשקיף. בנוסף, וכמתואר לעיל, להערכת החברה, עם תחילת הספקת הגז ממאגר "תמר" בשנת 2013, צפויה ירידה מהותית בעלויות הדלקים של החברה והתייצבות במצבה התזרימי. אין כל ודאות כי הצעדים האמורים לעיל יתממשו או יצלחו, במלואם או בחלקם, או כי לא תהא הרעה נוספת בתנאים הסביבתיים בהם פועלת החברה (בין היתר אם וככל שכמות הגז הטבעי ממאגר "ים תטיס" תמשיך לרדת או כי מאגר הגז "תמר" לא יחל לפעול במועד המתוכנן), ובמקרה כזה אין כל ודאות כי יהא די בצעדים אשר אושרו למועד התשקיף, כדי לגשר על הפער התזרימי של החברה. בנוסף, פעולות הסיוע הממשלתי הינן יוצאות דופן, ואין ודאות כי פעולות אלה או אחרות תינקטנה בעתיד במקרה של חוסר נזילות. לפרטים ראה סעיפים 28 ו-29 בפרק 6 לתשקיף.

חלק מהסכמי המימון בהם התקשרה החברה כוללים עילת העמדה לפירעון מידי במקרה של "שינוי מהותי לרעה" (תניית MAC) בהתאם להגדרתו של אירוע זה בכל הסכם כאמור. הפעלת התנייה כפופה למבחן של סבירות בחלק מן ההסכמים, ונתונה לשיקול דעת המלווה בחלקם, כאשר שיקול דעת זה כפוף אף הוא לסבירות בחלק מן ההסכמים. היקף הסכמי המימון הכוללים תניית MAC, מסתכם לסך של כ-16,804 מיליון ש"ח וכ-17,188 מיליון ש"ח, ליום 31 במרס 2012 ולמועד התשקיף, בהתאמה.

חלק מהסכמי המימון בהם התקשרה החברה כוללים סעיפים לפיהם אם החברה תפר את התחייבויותיה כלפי מלווה מסוים ואותו מלווה ידרוש פירעון מידי כתוצאה מהפרה זו, יביא הדבר "להפרה צולבת", לפיה גם למלווה אחר, שההסכם עמו לא הופר, זכות לדרוש פירעון מידי (cross acceleration). הלוואות אלו מסתכמות ליום 31 במרס 2012 ולמועד התשקיף לסך של כ-19,635 מיליון ש"ח וכ-20,536 מיליון ש"ח, בהתאמה. כמו כן, בחלק מהסכמי המימון, עצם קיומה של זכות למלווה מסוים לדרוש פירעון מידי של החוב (קרי, אף אם לא העמיד את החוב לפירעון מידי), מקנה זכות למלווה אחר, אשר ההסכם עמו לא הופר, לדרוש פירעון מידי (cross default). הלוואות אלו מסתכמות ליום 31 במרס 2012 ולמועד התשקיף לסך של כ-17,782 וכ-18,646 מיליון ש"ח, בהתאמה.

במקרה שאחד מהאירועים האמורים יתרחש, עלולות להיות לכך השפעות שליליות מהותיות על עסקי החברה, תוצאותיה העסקיות ומצבה הפיננסי. לפירוט ראה סעיף 19.5 בפרק 6 לתשקיף. לאור מצבה הפיננסי של החברה, בחנה החברה אם מתקיימים אירועים המהווים עילה להעמדה לפירעון מידי, על-פי הסכמי המימון בהם התקשרה, והגיעה למסקנה, בין היתר בהתבסס על ייעוץ משפטי שקיבלה, כי למועד התשקיף לא עומדת למלווים עמם התקשרה עילה להעמדת החוב כלפיהם לפירעון מידי, וזאת בשל מספר טעמים שעיקרם, כי המצוקה התזרימית אליה נקלעה הינה זמנית לאור הצפי לתחילת הזרמת הגז ממאגר תמר בשנת 2013, העובדה כי גובש מתווה פתרון קונקרטי לסיוע ממשלתי לחברה והוכחה תמיכת הממשלה בה, וכן לאור מעמדה וחשיבותה של החברה כספק שירות חיוני במשק הישראלי. לפרטים בדבר הסיוע הממשלתי לחברה ראה סעיפים 28.2-28.6 בפרק 6 לתשקיף.

החברה הינה "חברה ציבורית" כהגדרת מונח זה בחוק החברות, התשנ"ט-1999. לפירוט ראה סעיף 1.1 בפרק 6 לתשקיף. מניות החברה אינן רשומות למסחר בבורסה ולא תירשמנה למסחר על-פי תשקיף זה. החברה הינה חברה ממשלתית על-פי חוק החברות הממשלתיות התשל"ה-1975. לפירוט הוראות שונות החלות על חברה ממשלתית ראה סעיפים 22.5 ו-22.6 בפרק 6 לתשקיף.

סגל רשות ניירות ערך הודיע לחברה, כי ככל שבכוונתה להנפיק איגרות חוב שאינן מובטחות במלואן בערבות ממשלת ישראל, כל עוד קיימות אי הוודאויות כמתואר בפרק 6 בקשר עם השפעות הסדר הנכסים והשינוי המבני על החברה, תידרש החברה לתאר ביתר פירוט את החשיפות הכלכליות בגין השלכות נושאים אלו על החברה, באופן שיניח את דעת סגל רשות ניירות ערך לעניין מתכונת הגילוי. לפרטים בדבר הסדר הנכסים ראה סעיפים 15.3 ו-29.3.8 בפרק 6; לפרטים בדבר השינוי המבני ראה סעיפים 1.3 ו-29.3.7 בפרק 6 בתשקיף.

להלן נתונים בדבר רווח (הפסד) מפעולות רגילות ורווח (הפסד) נקי לתקופה של החברה לשנים 2010, 2011 ורבעון ראשון 2012 (לפרטים ראה דוחות כספיים של החברה בפרק 9 לתשקיף זה והסברי הדירקטוריון על מצב עסקי החברה בדוחות הדירקטוריון המצורפים לתשקיף) במיליון ש"ח:

<u>2012-Q1</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>	רווח (הפסד) נקי לתקופה (במיליון ש"ח)
(1,468)	(788)	2	

בתקנון החברה נכללו הוראות על-פי סעיפים 85 ו-307 לחוק החברות, התשנ"ט - 1999.

לפרטים אודות התקשרויות של החברה עם מדינת ישראל, בעלת השליטה בה, ראה פרק 8 לתשקיף וביאור 13 בדוחות הכספיים השנתיים.

החברה מעריכה כי סך כל ההוצאות הכרוכות בהכנה ובפרסום תשקיף זה צפויות להסתכם בכ-45 מיליון ש"ח, המהוות כ-1.51% מתמורת ההנפקה. הערכת החברה בנוגע לסך כל עמלות ההפצה, ההצלחה וההוצאות האחרות הכרוכות בהכנה ופרסום תשקיף זה תפורסמה במסגרת ההודעה המשלימה.

הנאמן לאיגרות החוב (סדרה 23), (סדרה 24) ו- (סדרה 25): רוזניק פז נבו נאמנויות בע"מ.

הנפקת איגרות החוב אינה מובטחת בחיתום.

עותק מהתשקיף עומד לעיון הציבור באתר האינטרנט של רשות ניירות ערך שכתובתו www.magna.isa.gov.il ובאתר האינטרנט של הבורסה

לניירות ערך בתל אביב בע"מ שכתובתו: <http://maya.tase.co.il>

תוכן עניינים

<u>פרק</u>	<u>סעיף</u>	<u>עמוד</u>
1	מבוא	א-1
	1.1 כללי	א-1
	1.2 הגדרות	א-1
	1.3 היתרים ואישורים	א-2
	1.4 הון מניות, קרנות ועודפים	א-3
	1.5 גילוי ייעודי למחזיקי איגרות החוב שבמחזור	א-4
2	פרטי הצעת ניירות הערך	ב-1
	2.1 ניירות הערך המוצעים על-ידי החברה	ב-1
	2.2 תיאור אופן ההצעה לציבור	ב-3
	2.3 רישום למסחר בבורסה	ב-9
	2.4 דרישות לרישום למסחר בבורסה	ב-9
	2.5 הימנעות מעשיית הסדרים	ב-10
	2.6 הימנעות מדילול הון	ב-11
	2.7 מיסוי ניירות הערך המוצעים לפי תשקיף זה	ב-11
	2.8 משקיעים מסווגים	ב-19
3	תנאי איגרות החוב	ג-1
	3.1 כללי	ג-1
	3.2 הגדרות	ג-1
	3.3 תנאי איגרות החוב (סדרה 23)	ג-4
	3.4 תנאי איגרות החוב (סדרה 24)	ג-5
	3.5 תנאי איגרות החוב (סדרה 25)	ג-6

7-ג	תנאים נוספים בעניין איגרות החוב	3.6
14-ג	עיקרי שטר הנאמנות	3.7
37-ג	דירוג איגרות החוב	3.8
37-ג	כתב הערבות	3.9
1-ד	4 הון החברה והזכויות הנלוות למניות החברה	
1-ד	4.1 ההון הרשום	
1-ד	4.2 ההון המונפק	
1-ד	4.3 מעמד החברה כחברה ציבורית	
1-ד	4.4 החזקות בעלי העניין בניירות ערך של החברה במועד התשקיף	
2-ד	4.5 בעלי שליטה בחברה	
2-ד	4.6 ניירות ערך המירים למניות החברה	
2-ד	4.7 הזכויות הנלוות למניות החברה	
1-ה	5 תמורת ההנפקה וייעודה	
1-ה	5.1 תמורת ההנפקה	
1-ה	5.2 יעוד התמורה	
1-ה	5.3 סכום מינימלי	
1-ו	6 תיאור עסקי התאגיד	
1-ו	1 פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה	
1-ו	1.1 כללי	
3-ו	1.2 תרשים מבנה אחזקות של החברה	
4-ו	1.3 אופיו ותוצאותיו של כל שינוי מבני, מיזוג או רכישה מהותיים	
19-ו	2 תחומי פעילות	
20-ו	3 השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה	

20-ו	חלוקת דיבידנד	4
23-ו	מידע כספי לגבי תחומי הפעילות של החברה (במיליון ש"ח, מותאמים לש"ח של חודש דצמבר 2011)	5
27-ו	סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על פעילות החברה	6
34-ו	מקטע הייצור	7
34-ו	7.1 מידע כללי על מקטע הייצור	
60-ו	7.2 מוצרים ושירותים	
60-ו	7.3 פילוח הכנסות ורווחיות מוצרים ושירותים	
61-ו	7.4 תחרות	
72-ו	7.5 כושר ייצור	
73-ו	7.6 רכוש קבוע, מקרקעין ומתקנים	
78-ו	7.7 פיתוח משק החשמל - מקטע הייצור	
86-ו	7.8 נכסים לא מוחשיים	
86-ו	7.9 הון אנושי	
88-ו	7.10 חומרי גלם וספקים	
108-ו	7.11 הון חוזר ; מלאי	
108-ו	7.12 מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד במקטע הייצור	
109-ו	7.13 סיכונים סביבתיים ודרכי ניהולים – מקטע הייצור	
122-ו	7.14 הסכמים מהותיים	
123-ו	7.15 הליכים משפטיים	
123-ו	8 מקטע ההולכה וההשנאה	
123-ו	8.1 מידע כללי על מקטע ההולכה וההשנאה	
130-ו	8.2 מוצרים ושירותים	
130-ו	8.3 פילוח הכנסות ורווחיות מוצרים ושירותים	

131-ו	כושר ייצור- מערכת ההולכה וההשנאה	8.4	
133-ו	רכוש קבוע, מקרקעין ומתקנים	8.5	
135-ו	פיתוח משק החשמל – מקטע ההולכה וההשנאה	8.6	
139-ו	נכסים לא מוחשיים	8.7	
139-ו	הון אנושי	8.8	
141-ו	סיכונים סביבתיים ודרכי ניהולים – מקטע ההולכה וההשנאה	8.9	
143-ו	מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד במקטע ההולכה וההשנאה	8.10	
144-ו	הליכים משפטיים	8.11	
144-ו	חומרי גלם וספקים	8.12	
144-ו	מקטע החלוקה	9	
144-ו	מידע כללי על מקטע החלוקה	9.1	
147-ו	מוצרים ושירותים	9.2	
147-ו	פילוח הכנסות ורווחיות	9.3	
148-ו	תחרות	9.4	
148-ו	כושר חלוקה	9.5	
149-ו	רכוש קבוע, מקרקעין ומתקנים	9.6	
150-ו	פיתוח משק החשמל – מקטע החלוקה	9.7	
155-ו	נכסים לא מוחשיים	9.8	
155-ו	הון אנושי	9.9	
157-ו	חומרי גלם וספקים	9.10	
157-ו	סיכונים סביבתיים ודרכי ניהולים – מקטע החלוקה	9.11	
161-ו	מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד במקטע ההולכה	9.12	

וההשנאה

163-ו	הליכים משפטיים	9.13	
164-ו	לקוחות - צרכני החשמל	10	
167-ו	שיווק והפצה	11	
168-ו	עונתיות	12	
169-ו	מחקר ופיתוח	13	
171-ו	הון אנושי	14	
193-ו	רכוש קבוע ומתקנים	15	
201-ו	נכסים לא מוחשיים	16	
202-ו	ספקים	17	
203-ו	הון חוזר	18	
204-ו	מימון	19	
217-ו	מיסוי	20	
217-ו	סיכונים סביבתיים ורגולציה סביבתית - כללי	21	
219-ו	מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד	22	
259-ו	הסכמים מהותיים	23	
260-ו	הליכים משפטיים	24	
263-ו	ביטוח	25	
265-ו	יעדים ואסטרטגיה	26	
271-ו	מידע כספי לגבי אזורים גיאוגרפיים	27	
271-ו	אירוע או עניין החורגים מעסקי התאגיד הרגילים	28	
278-ו	דיון בגורמי סיכון	29	
298-ו	פרטים נוספים בהתאם לחוזר 2011-5-1 של רשות החברות הממשלתיות	30	

303-ו	פרטים אודות חברות בת וחברות קשורות של החברה	31
307-ו	דין וחשבון הדירקטוריון על מצב ענייני החברה ליום 31 בדצמבר 2011	32
423-ו	דין וחשבון הדירקטוריון על מצב ענייני החברה ליום 31 במרס 2012	33
1-ז	ניהול החברה	7
1-ז	דירקטוריון החברה	7.1
11-ז	נושאי משרה בכירה בחברה	7.2
15-ז	מורשי חתימה עצמאיים	7.3
15-ז	פרטים נוספים	7.4
15-ז	תמצית הוראות תקנון ההתאגדות של החברה המתייחסות לדירקטוריון	7.5
25-ז	כפיפות מסמכי היסוד לחוק החברות הממשלתיות	7.6
	בעלי עניין ונושאי משרה בכירה	8
1-ח	תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה בחברה	8.1
12-ח	עסקאות עם בעל שליטה	8.2
25-ח	אחזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה	8.3
1-ט	דוחות כספיים	9
1-י	פרטים נוספים	10
1-י	חוות דעת עורך דין	10.1
3-י	חוות דעת רואה-חשבון	10.2
3-י	חוות דעת מקצועית	10.3
3-י	הוצאות בקשר להנפקה על-פי התשקיף ודמי עמילות	10.4
3-י	הקצאת ניירות ערך שלא בתמורה מלאה למזומנים	10.5

י-3	עיון במסמכים	10.6	
א-1	חתימות	11	

חברת החשמל לישראל בע"מ

("החברה")

פרק 1 – מבוא

1.1 כללי

החברה התאגדה בארץ ישראל ביום 29 במרס 1923 כחברה פרטית מוגבלת במניות על-פי פקודת החברות 1921, ונרשמה בשם The Palestine Electric Corporation Ltd. בשנת 1961 שונה שמה של החברה לשמה הנוכחי: חברת החשמל לישראל בע"מ. החברה עוסקת בייצור חשמל, הולכתו, חלוקתו, מכירתו ואספקתו למרבית הצרכנים בישראל. מניות החברה נסחרו בתקופה מסויימת¹ בבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ ("הבורסה"), אך בעקבות הצעת רכש אשר פרסמה מדינת ישראל ביום 30 בספטמבר 1986 לבעלי המניות של החברה, ואשר התקבלה על-ידי רוב בעלי המניות של החברה דאז מקרב הציבור, חדלו מניות החברה מלהיסחר בבורסה ולמועד התשקיף מדינת ישראל מחזיקה כ- 99.846% מהון המניות המונפק והנפרע של החברה, ולפיכך החברה הינה "חברה ממשלתית" כהגדרת המונח בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975. בנוסף, החברה מוגדרת כחברה ציבורית², כמשמעה בחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות"). למועד התשקיף, חלק מאיגרות החוב של החברה נסחרות בבורסה על-פי תשקיף של החברה מיום 21 במאי 2002 ("תשקיף 2002").

ביחס לעמדות או הערכות של החברה הכלולות בתשקיף זה, מובהר כי אין בעמדות או הערכות של החברה הכלולות בתשקיף זה כדי לכבול שיקול דעת המדינה, או רשות מרשויותיה, לפעול ו/או להחליט על-פי כל דין באופן שונה מהעמדות או ההערכות של החברה כאמור.

1.2 הגדרות

למונחים המפורטים להלן תהיה בתשקיף זה המשמעות הרשומה לצידם, אלא אם נאמר אחרת במפורש:

הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ	"הבורסה" –
הדוחות הכספיים השנתיים – הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה ליום 31 בדצמבר 2011	"הדוחות הכספיים השנתיים" –
הדוחות הכספיים הרבעוניים – הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה ליום 31 במרס 2012	"הדוחות הכספיים הרבעוניים" –
חברת חשמל לישראל בע"מ	"החברה" –
שר האנרגיה והמים	"השר" –
שר האוצר ושר האנרגיה והמים	"השרים" –

¹ בידי החברה אין כיום מידע אשר למועד ולאופן בו הוצעו מניותיה בעבר לציבור.
² לסיבה בגינה מוגדרת החברה כ"חברה ציבורית", ראה סעיף 1.1 בפרק 6 לתשקיף.

- "חברה בת ממשלתית" -** בהתאם לסעיף 1 חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה – 1975 חברה שיותר ממחצית כוח ההצבעה באסיפותיה הכלליות או הזכות למנות יותר ממחצית ממספר הדירקטורים שלה הם בידי חברה ממשלתית, בידי חברת בת ממשלתית או בידי חברה ממשלתית יחד עם חברת בת ממשלתית
- "חוק החברות הממשלתיות" -** חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה – 1975
- "חוק משק החשמל" -** חוק משק החשמל, התשנ"ו – 1996
- "חוק ניירות ערך" -** חוק ניירות ערך, התשכ"ט – 1968
- "פקודת החברות" -** פקודת החברות 1921
- "פקודת החברות [נוסח חדש]" -** פקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג – 1983
- "רשות החברות" -** רשות החברות הממשלתיות
- "רשות החשמל" -** הרשות לשירותים ציבוריים - חשמל
- 1.3. היתרים ואישורים**
- 1.3.1. החברה קיבלה את כל ההיתרים, האישורים, והרישיונות הדרושים על-פי כל דין להצעת ניירות הערך המוצעים על-פי תשקיף זה, להנפקתם ולפרסום תשקיף זה.
- 1.3.2. **אין בהיתר של רשות ניירות ערך לפרסם את התשקיף משום אימות הפרטים המובאים בו או אישור מהימנותם או שלמותם, ואין בו משום הבעת דעה על טיבם של ניירות הערך המוצעים.**
- 1.3.3. הבורסה נתנה את אישורה העקרוני לתשקיף להשלמה, כמשמעותו בתקנון הבורסה, המאשר כי תנאי איגרות החוב (סדרה 23), איגרות החוב (סדרה 24) ואיגרות החוב (סדרה 25) (יחד: **"ניירות הערך המוצעים"** או **"איגרות החוב המוצעות"**) המוצעות לציבור והמיועדות לרישום למסחר על-פי תשקיף זה, עומדים בתנאים הקבועים לתקנון הבורסה ובהנחיות על פיו (**"אישור הבורסה לתשקיף להשלמה"**). מתן אישור הבורסה לתשקיף להשלמה כאמור, אינו מהווה אישור לרישום למסחר של ניירות הערך המוצעים לציבור, והרישום למסחר של ניירות הערך המוצעים לציבור על-פי תשקיף זה יהיה כפוף לקבלת אישור לרישום למסחר על-פי הודעה משלימה (**"הודעה משלימה"**) שתפורסם על-ידי החברה בהתאם להוראות חוק ניירות ערך ותקנות ניירות ערך (הודעה משלימה וטיטוטת תשקיף) התשס"ז-2007 (**"תקנות הודעה משלימה"**).
- 1.3.4. **אין לראות באישור האמור של הבורסה אישור לפרטים המובאים בתשקיף או למהימנותם או לשלמותם ואין בו משום הבעת דעה על החברה או על טיבם של ניירות הערך המוצעים בתשקיף או על המחיר בו הם מוצעים.**
- 1.3.5. רישומן למסחר של איגרות החוב המוצעות לציבור מותנה בפיזור מזערי, שווי מינימלי של אחזקות ציבור באיגרות החוב המוצעות ותוקף דירוג איגרות החוב המוצעות, כמפורט בסעיף 2.4.3 לתשקיף.
- 1.3.6. אישור הבורסה לרישום למסחר של איגרות החוב המוצעות לציבור על-פי תשקיף להשלמה זה

כאמור בסעיף 1.3.3 לעיל יתקבל טרם פרסומה של הודעה משלימה ביחס להנפקה על-פי תשקיף זה, כמפורט בסעיף 2.2.5 לתשקיף.

1.3.7. **אין באישור הבורסה לתשקיף להשלמה משום התחייבות למתן אישור לרישום למסחר של ניירות הערך המוצעים לציבור על-פי ההודעה המשלימה. על אישור בקשה לרישום למסחר של ניירות הערך המוצעים לציבור על-פי ההודעה המשלימה יחולו הוראות תקנון הבורסה וההנחיות על-פיו כפי שיהיו בתוקף בעת הגשת הבקשה לרישום למסחר של ניירות הערך המוצעים לציבור על-פי תשקיף ההודעה המשלימה.**

1.4. הון מניות, קרנות ועודפים

1.4.1. הון המניות הרשום והמונפק של החברה, בערכים נומינליים, נכון למועד התשקיף:

סוג המניה	כמות מניות	הון רשום בש"ח	הון מונפק ונפרע בש"ח
מניות רגילות	80,167,387	8,016,738.7	8,016,498.6
מניות רגילות ב'	40,053,252	4,005,325.2	4,005,325.2
מניות לא מוגדרות	39,531	3,953.1	0
סך הכל	120,260,170	12,026,017	12,021,823.8

1.4.2. הרכב ההון העצמי של החברה, ליום 31 בדצמבר 2011 הינו כדלקמן³:

	ליום 31 בדצמבר 2011 (במיליוני ש"ח), מותאם לש"ח של חודש דצמבר 2011	ליום 31 בדצמבר 2011 (במיליוני ש"ח), מותאם לש"ח של חודש מרס 2012
הון מניות נפרע	1,099	1,103
קרנות הון	996	1,000

³ כל הנתונים הכספיים המתוארים בתשקיף זה הינם לאחר יישום הוראות תקנות החברות הממשלתיות (כללים לעריכת דוחות כספיים של חברת החשמל לישראל בע"מ) (הוראת שעה), התשס"ד - 2004 על תיקונין ("תקנות החברות הממשלתיות-דוחות כספיים"). תחולתן של תקנות החברות הממשלתיות – דוחות כספיים בהתאם להוראת מעבר שנקבעה בהם, כפי שהוארכה מעת לעת, הינה עד לדוחות לתקופה המסתיימת ב- 31 בדצמבר 2014.

הנתונים הכספיים בש"ח ליום 31 בדצמבר 2011 בתשקיף זה, הינם נתונים כספיים מתואמים ליום 31 בדצמבר 2011 וכן ליום 31 במרס 2012, כמפורט בתשקיף.

הנתונים הכספיים בש"ח ליום 31 במרס 2012 בתשקיף זה, הינם נתונים כספיים מתואמים ליום 31 במרס 2012, אלא אם צוין במפורש אחרת.

לפירוט בדבר המדיניות החשבונאית שבה נוקטת החברה ראה ביאור 2 בדוחות הכספיים השנתיים והרבעוניים.

עודפים	15,170	15,228
סך הכל הון עצמי	17,265	17,331

1.4.3. הרכב ההון העצמי של החברה, ליום 31 במרס 2012 הינו כדלקמן:

ליום 31 במרס 2012 (במיליוני ש"ח)	
הון מניות נפרע	1,103
קרנות הון	1,000
עודפים	13,760
סך הכל הון עצמי	15,863

1.5. גילוי ייעודי למחזיקי איגרות החוב שבמחזור

1.5.1. תיאור איגרות חוב של החברה הנמצאות במחזור

<u>הסדרה</u>	<u>איגרות חוב (סדרה 22)</u>
מועד הנפקה (ראשוני)	29 במאי 2002, על-פי תשקיף 2002
סך כל השווי הנקוב במועד ההנפקה (הראשונית)	500,000,000 ש"ח ערך נקוב
שווי נקוב למועד התשקיף, ללא הצמדה	5,500,000,000 ש"ח ערך נקוב
השווי הנקוב שלה כשהוא מוערך מחדש לפי תנאי ההצמדה למועד התשקיף	6,779,753,018 ש"ח
סכום הריבית שנצברה למועד התשקיף	37,947,784 ש"ח
השווי ההוגן שלה כפי שנכלל בדוחות הכספיים האחרונים ⁴	לסדרה סחירה השווי ההוגן הינו השווי הבורסאי שלה, ראה להלן.
שווי בורסאי של איגרות החוב למועד התשקיף	7,152,200,000 ש"ח
סוג הריבית (קבועה או משתנה)	ריבית שנתית קבועה בשיעור של 6.5%

⁴ שווי השוק ליום 21 ביוני 2012.

ושיעורה	
מועדי תשלום הקרן	1/12 מהקרן בכל 20 במאי, 20 באוגוסט ו- 20 בנובמבר של כל אחת מהשנים 2012-2014 וביום 20 בפברואר של כל אחת מהשנים 2013-2015, החל מ- 20 במאי 2012 ועד ליום הפדיון ב- 20 בפברואר 2015
מועדי תשלום הריבית	הריבית משולמת בשיעורים רבעוניים ביום 20 באוגוסט, 20 בנובמבר, 20 בפברואר ו- 20 במאי של כל שנה החל מיום ההנפקה ועד ליום הפדיון
בסיס הצמדה	צמודות (קרן וריבית) למדד המחירים לצרכן שפורסם ביום 15 במאי 2002, בגין חודש אפריל 2002
האם תעודות ההתחייבות ניתנות להמרה לנייר ערך אחר	לא
זכות התאגיד לביצוע פדיון מוקדם או המרה כפויה של תעודות ההתחייבות לניירות ערך אחרים, ככל שקיימת והתנאים למימושה	לא, אך עם זאת יצוין כי איגרות החוב תעמודנה לפדיון מוקדם אם יוחלט על-ידי הבורסה על מחיקה מהרישום למסחר של איגרות חוב שעדיין במחזור עקב כך ששווי החזקות הציבור בתעודות ההתחייבות פחת מהסכום שנקבע בהנחיות הבורסה בדבר מחיקה מהמסחר
ניתנה ערבות לתשלום התחייבות התאגיד על פי שטר נאמנות	לא
נכסים משועבדים	איגרות החוב (סדרה 22) אינן מובטחות בשעבוד כלשהו
דירוג	כן, ראה סעיף 1.5.3

1.5.2. פרטים בדבר הנאמן לתעודות ההתחייבות - איגרות חוב (סדרה 22)

שם הנאמן:	הרמטיק נאמנות (1975) בע"מ ("הרמטיק")
שם האחראי:	עו"ד דן אבנון (דואר אלקטרוני: avnon@cao-law.co.il).
כתובת:	רחוב הירקון 113 תל אביב 30835
טלפון:	03-5274867
פקס:	03-5271451
אתר אינטרנט:	www.hermetic.co.il

הנאמן משמש ככהונתו החל מיום 10 באוקטובר 2011 והוא בא בנעליה של החברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ, אשר הודיעה לחברה בחודש אוגוסט 2011 על התפטרותה מתפקידה כנאמן למחזיקי איגרות חוב מסדרה 22, בהתאם להוראות סעיף 35(ב) לחוק ניירות ערך.

סיבת ההתפטרות, כפי שנמסרה על-ידי הנאמן דאז, הייתה חשש אפשרי כי הוא ימצא עצמו במצב של ניגוד עניינים, בהתאם לסעיף 35 לחוק ניירות ערך ולהנחיות רשות ניירות ערך בעניין, וזאת נוכח סכום הנשייה של החברה ושל חברות בשליטתה כלפי קבוצת בנק לאומי.

בעקבות ההתפטרות, אישרה בחודש ספטמבר 2011 אסיפת מחזיקי איגרות החוב של סדרה 22 את מינוי הרמטיק כנאמן של בעלי איגרות חוב מסדרה 22, חלף החברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ, ובחודש אוקטובר 2011 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב יפו את סיום כהונתה של החברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ כנאמן למחזיקי איגרות החוב (סדרה 22) ואת מינוי הרמטיק כנאמן תחתיה.

1.5.3. דירוג איגרות החוב (סדרה 22) על-ידי חברה מדרגת

הסדרה	החברה המדרגת	הדירוג שנקבע למועד הנפקת הסדרה לראשונה	הדירוג הקבוע לסדרה למועד התשקיף	דירוגים נוספים שנקבעו לסדרה בין מועד הנפקת הסדרה לבין מועד התשקיף		פרטים בדבר כוונת החברה המדרגת לבחון שינוי הדירוג הקיים
				תאריך	דירוג	
איגרות חוב (סדרה 22)	S&P מעלות	לא נקבע דירוג במועד זה (ראה סעיף 1.5.3.1 א' להלן)	AA- עם תחזית דירוג שלילית	4.11.2002	AAA	
				22.11.2006	AA+/Negative	
				30.12.2008	הכנסת דירוג איגרות החוב (AA+) לרשימת מעקב עם השלכות שליליות ("CreditWatch Negative")	
				24.3.2009	AA, תוך הותרת הדירוג ברשימת מעקב עם השלכות שליליות	
				30.9.2009	הוצאת דירוג איגרות החוב (AA) מרשימת מעקב עם השלכות שליליות; תחזית דירוג שלילית	
				6.10.2010	הכנסת דירוג איגרות החוב (AA) לרשימת מעקב עם השלכות שליליות	
				4.1.2011	AA-, עם צפי יציב והסרת הדירוג מרשימת מעקב עם השלכות שליליות	
				13.7.2011	הכנסת דירוג איגרות החוב (AA-) לרשימת מעקב עם השלכות שליליות	
				19.9.2011	אישור דירוג איגרות החוב (AA-) עם תחזית יציבה והסרת הדירוג מרשימת מעקב עם השלכות שליליות	
				5.4.2012	הכנסת דירוג איגרות החוב (AA-) לרשימת מעקב עם השלכות שליליות	
				31.5.2012	אישור דירוג איגרות החוב (AA-) והותרת איגרות החוב ברשימת מעקב עם השלכות שליליות	
				27.10.2011	Aa3, אופק יציב	
	מידרוג	במועד הנפקת הסדרה לראשונה לא דורגו איגרות החוב על-ידי מידרוג	Aa3, אופק שלילי	5.4.2012	Aa3, אישור דירוג איגרות החוב (אופק יציב)	ראה סעיף 1.5.3.2 (ג).
				24.5.2012	הותרת דירוג איגרות החוב על כנו, Aa3, ושינוי אופק הדירוג מיציב לשלילי	ראה סעיף 1.5.3.2 (ד).
				31.5.2012	אישור דירוג איגרות החוב (Aa3, אופק שלילי)	ראה סעיף 1.5.3.2 (ה).

1.5.3.1 מעלות S&P⁵

(א) במועד ההנפקה לא היה לאיגרות חוב (סדרה 22) דירוג כלשהו ואלה דורגו החל מחודש נובמבר 2002. ביום 22 בנובמבר 2006, הודיעה Standard & Poor's Maalot ("מעלות S&P") על הורדת דירוג איגרות

⁵ בינואר 2008 מכרה מעלות – חברה הישראלית לדירוג ניירות ערך בע"מ את כל פעילותה לחברת הדירוג הבינלאומית Standard & Poor's ("S&P"), ושינתה את שמה ל- Standard & Poor's Maalot.

החוב של החברה מ- AAA (כפי שדורגו החל מנובמבר 2002) ל- AA+/Negative.

(ב) ביום 30 בדצמבר 2008, הודיעה מעלות S&P כי היא מכניסה את דירוג איגרות החוב של החברה לרשימת המעקב עם השלכות שליליות ("CreditWatch Negative"). לפרטים נוספים ראה דוח מידי מיום 31 בדצמבר 2008 (מספר אסמכתא: 2008-01-376425).

(ג) ביום 24 במרס 2009 הודיעה מעלות S&P כי היא מורידה את דירוג איגרות החוב של החברה מ- (ilAA+) ל- (ilAA) תוך הותרת הדירוג ברשימת המעקב עם השלכות שליליות, וביום 30 בספטמבר 2009, הסירה מעלות S&P את החברה מרשימת מעקב זו. לפרטים נוספים ראה דוח מידי מיום 25 במרס 2009 (מספר אסמכתא: 2009-01-066693) ומיום 30 בספטמבר 2009 (מספר אסמכתא: 2009-01-244734).

(ד) ביום 6 באוקטובר 2010 הודיעה מעלות S&P על הכנסת דירוג איגרות החוב של החברה (ilAA/Negative) לרשימת המעקב עם השלכות שליליות והודיעה כי במהלך אותו הרבעון תיפגש עם הנהלת החברה, גורמים רלוונטיים בממשלה ו/או רשויות רלוונטיות כגון רשות החשמל, ולאחר מכן תגבש החלטתה לעניין הדירוג. לפרטים נוספים ראה דוח מידי מיום 6 באוקטובר 2010 (מספר אסמכתא: 2010-01-638013).

(ה) ביום 4 בינואר 2011 הודיעה מעלות S&P כי היא מורידה את דירוג החברה מ- (ilAA) ל- (ilAA-) עם צפי יציב, והסירה את הדירוג מרשימת המעקב עם השלכות שליליות. מעלות S&P ציינה בהודעתה, כי דירוג האשראי של החברה מוגבל להערכתה בפרופיל פיננסי חלש, אי וודאות לגבי מסגרת הרגולציה, עיכובים נשנים בביצוע רפורמה בשוק החשמל וממשל תאגידי חלש. מעלות S&P הסבירה כי תחזית הדירוג היציבה משקפת את דעתה, כי על אף שפרופיל האשראי העצמי של החברה אינו צפוי להשתפר בטווח הקצר, הסבירות "הגבוהה מאוד" שמדינת ישראל תעניק תמיכה יוצאת דופן לחברה, לדעתה, מייצבת את פרופיל האשראי של החברה. במסגרת המגעים שהתקיימו עם חברת הדירוג, התקבל בחברה ביום 27 בדצמבר 2010 מכתב מאת שר האוצר ושר האנרגיה והמים, בו הדגישו השרים, בין היתר, את החשיבות המיוחדת שהם מייחסים לאיגרות החוב הגלובליות שהנפיקה החברה. לשם כך, על מנת לאפשר לחברה לממן את פעילויותיה באמצעות הנפקת איגרות חוב חדשות לשירות החוב הגלובלי הקיים שלה, הם יפעלו, אם הדבר נחוץ, להעמדת ערבויות ממשלתיות לאיגרות חוב כאמור אשר תונפקנה בשנים 2011 ו- 2012. מעלות S&P ציינה בהקשר זה כי המכתב האמור תומך בנזילות החברה מול מצב הנזילות העצמי של החברה. לפרטים אודות ערבות המדינה לאיגרות החוב המונפקות במסגרת תשקיף זה, ראה

סעיף 3.6 לתשקיף. לפרטים נוספים ראה דוח מיידי מיום 4 בינואר 2011 (מספר אסמכתא: 2011-01-005799).

(ו) ביום 13 ביולי 2011 הודיעה מעלות S&P על הכנסת דירוג איגרות החוב של החברה (ilAA-) לרשימת המעקב עם השלכות שליליות, וזאת לאור הערכתה של מעלות S&P כי נזילות החברה, אשר הינה חלשה בהיבט העצמאי (ללא תמיכה ממשלתית אפשרית) הינה תחת לחץ כתוצאה מהפרעות באספקת הגז הטבעי ממצרים, אשר גורם לחברה לרכוש דלקים יקרים יותר על מנת להפעיל את תחנות הכוח, ובכך מעמיס נטל נוסף על מצב הנזילות שלה. לפרטים נוספים ראה דוח מיידי מיום 13 ביולי 2011 (מספר אסמכתא: 2011-01-212466).

(ז) ביום 19 בספטמבר 2011 הודיעה מעלות S&P על הסרת דירוג איגרות החוב של החברה (ilAA-) מרשימת המעקב עם השלכות שליליות, עם צפי יציב, לאור התמיכה אשר העניקה המדינה לחברה בתקופה של קושי פיננסי שנבע מהפרעות באספקת הגז ממצרים, וזאת לרבות באמצעות תמריצי מיסוי (לרבות רטרואקטיבים) אשר סייעו בכיסוי מהיר יותר של ההוצאות שהאמירו, וכן הכרזה של הרגולטור על שינוי במבנה התעריפים כך שאלה יתעדכנו תוך זמן קצר יותר במקרה של תנודות במחירי הדלקים, ובכך השתפר מצב ההון החוזר של החברה. מעלות S&P ציינה בנוסף, כי יש בתמיכה כאמור כדי לאותת גם על שיפור ביחסים עם הרגולטור. להערכת מעלות S&P "ישנה סבירות גבוהה מאוד שמדינת ישראל תעניק לחברה תמיכה יוצאת דופן, מספקת ובזמן, במקרה של מצוקה פיננסית". הערכה זו מבוססת על תפקידה החשוב מאוד של החברה בכלכלת מדינת ישראל. לפרטים נוספים ראה דוח מיידי מיום 19 בספטמבר 2011 (מספר אסמכתא: 2011-01-278955).

(ח) ביום 5 באפריל 2012 הודיעה מעלות S&P על הכנסת דירוג איגרות החוב של החברה (ilAA-) לרשימת המעקב עם השלכות שליליות, וזאת לאור קשיי נזילות של החברה הנובעים מההפרעות באספקת הגז הטבעי ממצרים והידלדלות המאגרים המקומיים, המחייבות אותה לרכוש דלקים יקרים יותר. לפרטים נוספים ראה דוח מיידי מיום 5 באפריל 2012 (מספר אסמכתא: 2012-01-096093).

(ט) ביום 31 במאי 2012 הודיעה מעלות S&P על אישור דירוג איגרות החוב של החברה (ilAA-) והותרת איגרות החוב ברשימת מעקב עם השלכות שליליות. מעלות S&P ציינה בהודעתה כי הדירוג משקף את הערכתה לסבירות גבוהה מאוד שמדינת ישראל תעניק תמיכה יוצאת דופן, מספקת ובזמן לחברה במקרה של מצוקה פיננסית. לפרטים נוספים ראה דוח מיידי באתר הבורסה מתאריך 31 במאי 2012.

1.5.3.2 מידרוג

(א) ביום 30 ביוני 2010 הסתיימה תקופת ההתקשרות בין החברה לבין מעלות S&P לעניין דירוג איגרות חוב, למעט איגרות החוב אשר הנפיקה החברה עד 30 ביוני 2010, כולל ("החוב הקיים"), אשר ימשיך וידורג על-ידי מעלות S&P עד מועד פירעון של כלל סדרות איגרות החוב אשר במחזור למועד התשקיף והונפקו עד 30 ביוני 2010 כאמור. בחודש יולי 2010, התקשרה החברה עם חברת דירוג האשראי הישראלית מידרוג בע"מ ("מידרוג"), אשר זכתה בהליך תחרותי שקיימה החברה מכוח חוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992, ומאותו מועד, כל איגרות החוב שיונפקו על-ידי החברה החל מה- 1 ביולי 2010 ועד - 30 ביוני 2015 ("החוב החדש") יורגו על-ידי מידרוג.

(ב) ביום 27 באוקטובר 2011, הודיעה מידרוג על מתן דירוג Aa3 לאיגרות החוב מסדרה 22 ולהרחבתה שתוכננה על-ידי החברה בסכום כולל של עד 1.5 מיליארד ש"ח ערך נקוב, כפוף לאישור אסיפת מחזיקי איגרות החוב ותיקון שטר הנאמנות למחזיקי איגרות החוב, ואשר לא יצאה אל הפועל. לפרטים בדבר ההרחבה שתוכננה לסדרה 22 ראה דוח מיידי מיום 6 באוקטובר 2011 (אסמכתא: 2011-01-296292); לפרטים בדבר הסרת ההחלטה לתיקון שטר הנאמנות למחזיקי איגרות החוב מסדר יומה של אסיפת מחזיקי איגרות החוב ראה דוח מיידי מיום 26 בדצמבר 2011 (אסמכתא: 2011-01-375042); לפרטים נוספים בדבר הדירוג ראה דיווח מיידי מיום 27 באוקטובר 2011 (מספר אסמכתא: 2011-01-309765).

(ג) ביום 5 באפריל 2012, הודיעה מידרוג על הותרת הדירוג לאיגרות החוב מסדרה 22 על כנו, Aa3 באופן יציב; לפרטים נוספים בדבר הדירוג ראה דוח מיידי מיום 5 באפריל 2012 (אסמכתא: 2012-01-2012). מידרוג ציינה כי דירוג החברה מושפע, בין היתר, מהשחיקה המשמעותית והעקבית בתזרים המזומנים והנזילות הנמוכה, הצפויות להימשך, על רקע היעדר הספקה סדירה ומלאה של גז ממצרים והידלדלות מאגר "ים תטיס". כן ציינה כי תמיכת המדינה בחברה והתלות בין המדינה לחברה הינן יסודות משמעותיים לדירוג ומידרוג מעריכה את התלות והתמיכה כגבוהות מאוד. מידרוג תמשיך ותעקוב אחר מידת התמיכה והתלות והדגישה כי, שחיקה בהערכת התמיכה והתלות עלולה להוביל להורדת דירוג משמעותית.

(ד) ביום 24 במאי 2012, הודיעה מידרוג על הותרת הדירוג לאיגרות החוב מסדרה 22 על כנו, Aa3 ושינוי אופן הדירוג מיציב לשלילי; לפרטים נוספים בדבר הדירוג ראה דוח מיידי מיום 24 במאי 2012 (2012-01-135222). לפי הודעת מידרוג, דירוג איגרות החוב מושפע, בין היתר, מהשחיקה המשמעותית בתזרים המזומנים והנזילות הנמוכה, הצפויות להימשך, על רקע הפסקת הספקת הגז ממצרים והידלדלות מאגר "ים

תטיס". שחיקה הנובעת, בין היתר, מהפרשי עיתוי, בין העלות הנוכחית של רכישת הדלקים לבין התקבולים מתעריף החשמל, שייפרשו על פני שלוש (3) שנים. האופק השלילי לאיגרות החוב נובע, בין היתר, מאי יכולת החברה לממן את פעילותה השוטפת, אלא באמצעות הנפקת אג"ח נוסף וזאת בעיקר על רקע משבר הדלקים וחוסר הוודאות בכמות ומועד הספקות הגז; עם זאת, להערכת מידרוג, מצב זה אינו פרמננטי, ומגובה בתמיכה מצד המדינה. מידרוג תמשיך לעקוב אחר ההתפתחויות בסביבת הפעילות של החברה.

(ה) ביום 31 במאי 2012, הודיעה מידרוג על הותרת הדירוג לאיגרות החוב מסדרה 22 על כנו, Aa3 באופק שלילי; לפרטים נוספים בדבר הדירוג ראה דוח מיידי מיום 31 במאי 2012 באתר הבורסה. לפי הודעת מידרוג, דירוג איגרות החוב מושפע, בין היתר, מהשחיקה המשמעותית והעקבית בתזרים המזומנים והנזילות הנמוכה, הצפויות להימשך, על רקע הפסקת הספקת הגז ממצרים והידלדלות מאגר "ים תטיס". שחיקה הנובעת, בין היתר, מהפרשי עיתוי, בין העלות הנוכחית של רכישת הדלקים לבין התקבולים מתעריף החשמל, שייפרשו על פני שלוש שנים. האופק השלילי לאיגרות החוב נובע, בין היתר, מאי-יכולת החברה לממן את פעילותה השוטפת, אלא באמצעות הנפקת אג"ח נוסף וזאת בעיקר על רקע משבר הדלקים וחוסר הוודאות בכמות ומועד הספקות הגז; עם זאת, להערכת מידרוג, מצב זה אינו פרמננטי, ומגובה בתמיכה מצד המדינה. מידרוג תמשיך לעקוב אחר ההתפתחויות בסביבת הפעילות של החברה.

1.5.4. קיום תנאי איגרות החוב (סדרה 22)

למועד התשקיף ובמהלך שלוש (3) השנים שקדמו למועד פרסום התשקיף, עמדה החברה בכל התנאים וההתחייבויות לפי שטר הנאמנות לאיגרות החוב (סדרה 22), ולא התקיימה עילה להעמדת איגרות החוב (סדרה 22) לפירעון מיידי, והחברה לא קיבלה הודעה מהנאמן לאיגרות החוב (סדרה 22) בדבר אי עמידתה בתנאים ובהתחייבויות לפי שטר הנאמנות כאמור.

פרק 2 - פרטי הצעת ניירות הערך

2.1. ניירות הערך המוצעים על-ידי החברה

2.1.1. 1,500,000,000 ש"ח ערך נקוב איגרות חוב (סדרה 23) של החברה ("איגרות החוב (סדרה 23)", רשומות על שם, מובטחות בערבות מדינת ישראל (כמפורט להלן) ("ערבות המדינה"), נושאות ריבית שנתית קבועה בשיעור שייקבע במכרז ושלא יעלה על שיעור הריבית שיפורט בהודעה משלימה (כמפורט בסעיף 2.2.5 להלן) שתפרסם החברה ("הריבית בגין איגרות חוב (סדרה 23)"). איגרות החוב (סדרה 23) אינן צמודות (קרן וריבית) לבסיס הצמדה כלשהו. קרן איגרות החוב (סדרה 23) תיפרע בתשלום אחד (1) ביום 10 ביולי 2013. הריבית בגין איגרות החוב (סדרה 23) תשולם במועד פירעון הקרן של איגרות החוב (סדרה 23), בגין התקופה המתחילה ביום המסחר הראשון שלמחרת יום המכרז ומסתיימת במועד פירעון הקרן של איגרות החוב (סדרה 23) ותתבסס על ריבית שנתית קבועה כשהיא מחושבת על בסיס של 365 ימים בשנה, כפי שידווח בדוח מידי שתפרסם החברה בדבר תוצאות הנפקת איגרות החוב (סדרה 23). לפרטים נוספים ראה פרק 3 לתשקיף.

2.1.2. 1,000,000,000 ש"ח ערך נקוב איגרות חוב (סדרה 24) של החברה ("איגרות החוב (סדרה 24)", רשומות על שם, מובטחות בערבות מדינה, נושאות ריבית שנתית קבועה בשיעור שייקבע במכרז ושלא יעלה על שיעור הריבית שיפורט בהודעה משלימה (כמפורט בסעיף 2.2.5) שתפרסם החברה ("הריבית בגין איגרות החוב (סדרה 24)"). איגרות חוב (סדרה 24) צמודות למדד המחירים לצרכן (קרן וריבית) כשהמדד היסודי הינו מדד המחירים לצרכן שפורסם ביום 15 ביוני 2012 בגין חודש מאי 2012 ("המדד היסודי"), כך שאם יתברר כי במועד תשלום הקרן והריבית בגין איגרות החוב כי מדד התשלום הינו גבוה לעומת המדד היסודי, כי אז תשלם החברה אותו תשלום של קרן וריבית, כשהוא מוגדל באופן יחסי לשיעור הגידול במדד התשלום לעומת המדד היסודי. ככל שיתברר כי המדד הידוע במועד התשלום של קרן ו/או ריבית ירד לעומת המדד היסודי, יהא מדד התשלום המדד היסודי. קרן איגרות החוב (סדרה 24) תיפרע בתשלום אחד ביום 10 ביולי 2015. הריבית בגין איגרות חוב (סדרה 24) תשולם בתשלומים שנתיים, ביום 10 ביולי של כל אחת מהשנים 2013 עד 2015 (ועד בכלל), בגין התקופה של שנים עשר (12) חודשים המתחילה ביום הראשון שלאחר תום תקופת הריבית הסמוכה לפניה. תשלום הריבית הראשון בגין איגרות החוב (סדרה 24) ישולם ביום 10 ביולי 2013, בגין התקופה המתחילה ביום המסחר הראשון שלמחרת יום המכרז ומסתיימת במועד התשלום כאמור ויתבסס על ריבית שנתית קבועה כשהיא מחושבת על בסיס של 365 ימים בשנה, כפי שידווח בדוח מידי של החברה בדבר תוצאות הנפקת איגרות החוב (סדרה 24). תשלום הריבית האחרון ישולם ביום 10 ביולי 2015, במועד פירעון קרן איגרות החוב (סדרה 24). לפרטים נוספים ראה פרק 3 לתשקיף.

2.1.3. 500,000,000 ש"ח ערך נקוב איגרות חוב (סדרה 25) של החברה ("איגרות החוב (סדרה 25)", רשומות על שם, מובטחות בערבות מדינה, נושאות ריבית שנתית קבועה בשיעור

שיקבע במכרז ושלא יעלה על שיעור הריבית שיפורט בהודעה משלימה (כמפורט בסעיף 2.2.5) שתפרסם החברה ("הריבית בגין איגרות החוב (סדרה 25)"). איגרות חוב (סדרה 25) צמודות למדד היסודי, כך שאם יתברר כי במועד תשלום הקרן והריבית בגין אגרות החוב כי מדד התשלום הינו גבוה לעומת המדד היסודי, כי אז תשלם החברה אותו תשלום של קרן וריבית, כשהוא מוגדל באופן יחסי לשיעור הגידול במדד התשלום לעומת המדד היסודי. ככל שיתברר כי המדד הידוע במועד התשלום של קרן ו/או ריבית ירד לעומת המדד היסודי, יהא מדד התשלום המדד היסודי. קרן איגרות החוב (סדרה 25) תיפרע בתשלום אחד ביום 10 ביולי 2017. הריבית בגין איגרות חוב (סדרה 25) תשולם בתשלומים שנתיים, ביום 10 ביולי של כל אחת מהשנים 2013 עד 2017 (ועד בכלל), בגין התקופה של שנים עשר (12) חודשים המתחילה ביום הראשון שלאחר תום תקופת הריבית הסמוכה לפניה. תשלום הריבית הראשון בגין איגרות החוב (סדרה 25) ישולם ביום 10 ביולי 2013, בגין התקופה המתחילה ביום המסחר הראשון שלמחרת יום המכרז ומסתיימת במועד התשלום כאמור ויתבסס על ריבית שנתית קבועה כשהיא מחושבת על בסיס של 365 ימים בשנה, כפי שידווח בדוח מיידי של החברה בדבר תוצאות הנפקת איגרות החוב (סדרה 25). תשלום הריבית האחרון ישולם ביום 10 ביולי 2017, במועד פירעון קרן איגרות החוב (סדרה 25). לפרטים נוספים ראה פרק 3 לתשקיף.

איגרות החוב (סדרה 23), איגרות החוב (סדרה 24) ואיגרות החוב (סדרה 25), המוצעות על-פי התשקיף להשלמה וההודעה המשלימה ייקראו יחד: "איגרות החוב המוצעות" או "ניירות הערך המוצעים".

ניירות הערך המוצעים, מוצעים לציבור על-ידי החברה בשלושה (3) מכרזים נפרדים (מכרז א' – לרכישת איגרות חוב (סדרה 23); מכרז ב' – לרכישת איגרות חוב (סדרה 24) ומכרז ג' – לרכישת איגרות חוב (סדרה 25)), בלתי מותנים זה בזה, כדלקמן:

2.1.4. **מכרז א' – 1,500,000,000 ש"ח ערך נקוב איגרות חוב (סדרה 23) מוצעות לציבור ב- 100%**
מערך הנקוב באמצעות 1,500,000 יחידות של 1,000 ש"ח ערך נקוב איגרות חוב כל אחת, בדרך של מכרז על שיעור הריבית, כאשר שיעור הריבית השנתית שייקבע במכרז לא יעלה על שיעור הריבית שיפורט בהודעה משלימה שתפרסם החברה ("יחידות אג"ח 23"), כאשר התקופה להגשת הזמנות לרכישת יחידות אג"ח 23 תפורט בהודעה המשלימה (כמפורט להלן).

2.1.5. **מכרז ב' – 1,000,000,000 ש"ח ערך נקוב איגרות חוב (סדרה 24) מוצעות לציבור ב- 100%**
מערך הנקוב באמצעות 1,000,000 יחידות של 1,000 ש"ח ערך נקוב איגרות חוב כל אחת, בדרך של מכרז על שיעור הריבית, כאשר שיעור הריבית השנתית שייקבע במכרז לא יעלה על שיעור הריבית שיפורט בהודעה משלימה שתפרסם החברה ("יחידות אג"ח 24"), כאשר התקופה להגשת הזמנות לרכישת יחידות אג"ח 24 תפורט בהודעה המשלימה (כמפורט להלן).

2.1.6. **מכרז ג' – 500,000,000 ש"ח ערך נקוב איגרות חוב (סדרה 25) מוצעות לציבור ב- 100%**
מערך הנקוב באמצעות 500,000 יחידות של 1,000 ש"ח ערך נקוב איגרות חוב כל אחת, בדרך של מכרז על שיעור הריבית, כאשר שיעור הריבית השנתית שייקבע במכרז לא יעלה

על שיעור הריבית שיפורט בהודעה משלימה שתפרסם החברה ("יחידות אג"ח 25"), כאשר התקופה להגשת הזמנות לרכישת יחידות אג"ח 25 תפורט בהודעה המשלימה (ראה להלן).

יחידות אג"ח 23, יחידות אג"ח 24 ויחידות אג"ח 25, תכוננה להלן יחדיו: "יחידות המוצעות".

2.1.7. מכרז א', מכרז ב' ומכרז ג' ייקראו להלן יחד "המכרזים", אלא אם נכתב מפורשות אחרת.

2.1.8. המכרזים ייפתחו במועדים ובזמנים שייקבעו ביחס לכל אחד מהם בהודעה המשלימה ("יום המכרז") כמפורט בסעיף 2.2.1.

לאחר פרסומו של תשקיף זה תפרסם החברה הודעה משלימה בהתאם לסעיף 16(א1)(2) לחוק ניירות ערך ולתקנות הודעה משלימה בקשר למכרז). במסגרת ההודעה המשלימה יושלמו הפרטים החסרים בתשקיף זה ו/או יעודכנו הפרטים הניתנים לעדכון בתשקיף זה בהתאם להוראות תקנות הודעה משלימה. לפרטים בנוגע להודעה המשלימה, ראה סעיף 2.2.5.

2.2. תיאור אופן ההצעה לציבור

האמור בסעיף 2.2 זה מתייחס לכל אחד מהמכרזים בנפרד וביחס לכל סדרה מהיחידות המוצעות.

2.2.1. התקופה להגשת הזמנות ליחידות

לאחר קבלת ההתחייבויות המוקדמות לרכישת ניירות הערך המוצעים על-פי תשקיף זה מהמשקיעים המסווגים, תפרסם החברה הודעה משלימה בה יפורסם המועד להגשת הזמנות מטעם הציבור לרכישת ניירות הערך המוצעים על-פי תשקיף זה. בכל מקרה לא יחול המועד להגשת הזמנות מטעם הציבור לרכישת ניירות ערך כאמור טרם חלפו חמישה (5) ימי עסקים מתאריך פרסום תשקיף להשלמה זה ולא יאוחר מחמישה (5) ימי עסקים מתום הרבעון בו ניתן היתר רשות ניירות ערך לפרסום תשקיף זה. התקופה להגשת הזמנות לרכישת ניירות ערך המוצעים על-פי תשקיף זה ("הזמנות") על-ידי הציבור תחל לא לפני עבור חמש (5) שעות מסחר ממועד פרסום ההודעה המשלימה ("יום המכרז" או "תחילת התקופה להגשת הזמנות").

2.2.2. הגשת הזמנות לרכישת יחידות

(א) את ההזמנות לרכישת היחידות המוצעות יש להגיש לחברה באמצעות כלל פיננסים חיתום בע"מ ו/או באמצעות כלל פיננסים בטוחה ניהול השקעות בע"מ ("רכז ההנפקה") או באמצעות הבנקים או חברי הבורסה האחרים (יחד: "חברי הבורסה"), במועדים שיפורטו בהודעה המשלימה כאמור בסעיף 2.2.5.

(ב) הזמנות לרכישת היחידות המוצעות תוגשנה לחברה על גבי טפסים הניתנים להשגה אצל חברי הבורסה. ההזמנות לרכישת היחידות המוצעות הינן בלתי חוזרות. כל מזמין ייחשב כאילו התחייב בהזמנתו לרכוש את ניירות הערך שיוקצו לו כתוצאה מהענות מלאה או חלקית להזמנתו, בהתאם לתנאי תשקיף זה וייחשב כמתחייב

לשלם את מלוא תמורת היחידות המוצעות שהוא זכאי לקבלן בהתאם לתוצאות המכרז, כפי שתודיע על כך החברה, כמפורט להלן.

(ג) חברי הבורסה יהיו אחראים וחייבים כלפי החברה וכלפי רכז ההנפקה לתשלום מלוא התמורה שתגיע לחברה בגין בקשות שהוגשו באמצעותם ואשר נענו, במלואן או בחלקן.

(ד) ניתן להגיש הזמנות לרכישת יחידות מוצעות שלמות בלבד. הזמנה שתוגש לגבי חלק כלשהו של יחידה, יראו אותה כהזמנה המוגשת לגבי מספר היחידות המוצעות השלמות הנקוב בה בלבד, וחלק כלשהו של יחידה הנקוב בה יראו אותו כאילו לא נכלל בה מלכתחילה. הזמנה שמספר היחידות המוצעות הנקוב בה הינו פחות מיחידה אחת, לא תתקבל.

(ה) כל מזמין במכרז יציין על גבי הזמנתו את מספר היחידות המוצעות שהוא מבקש לרכוש וכן את שיעור הריבית המוצע על ידו, אשר לא יעלה על שיעור הריבית המירבי.

(ו) כל מזמין במכרז רשאי להגיש עד שלוש (3) הזמנות בשיעורי ריבית שונים, אשר לא יעלו על שיעור הריבית המירבי שייקבע בהודעה המשלימה בקשר למכרז הרלוונטי, וזאת במדרגות ריבית שיפורטו בהודעה המשלימה שתפרסם החברה. הזמנה שתנקוב בשיעור ריבית שאינו שווה לאחת ממדרגות הריבית שיפורטו כאמור, תיחשב כהזמנה שנקבה בשיעור ריבית במדרגה הקרובה ביותר כלפי מעלה.

"מזמין" לצורך פרק זה, יחד עם בן משפחתו הגר עמו וכן "משקיע מסווג" כמשמעותו בסעיף 15א(ב)(1) או (2) לחוק ניירות ערך וכמפורט בסעיף 2.8.

(ז) הזמנה שתתקבל אצל חברי הבורסה או שתתקבל אצל רכז ההנפקה יותר משעה אחת (1) לאחר השעה 16:30 ביום המכרז, או שתתקבל אצל רכז ההנפקה לאחר השעה שתיקבע בהודעה המשלימה, לא תיענה על-ידי החברה. ההזמנות לרכישת היחידות המוצעות תועברנה לרכז ההנפקה על-ידי חברי הבורסה ביום המכרז, עד השעה שתיקבע בהודעה המשלימה, במעטפות סגורות, אשר תישמרנה סגורות עד המועד האחרון להגשת הבקשות, ותוכנסנה לתיבה סגורה על-ידי רכז ההנפקה יחד עם הבקשות אשר הוגשו ישירות אליו.

(ח) בקשות שתוגשנה במכרז כשלא ננקב בהן שיעור ריבית, יראו אותן כאילו לא הוגשו כלל.

(ט) הזמנה ששיעור הריבית שהוצע בה גבוה משיעור הריבית המירבי, תהיה בטלה ויראוה כהזמנה שלא הוגשה.

2.2.3. הליכי המכרז

(א) פתיחת המעטפות

ביום המכרז, במועדים שיפורטו בהודעה המשלימה כאמור בסעיף 2.2.5, תיפתח תיבת ההזמנות ותיפתחנה המעטפות בנוכחות רואה החשבון של החברה, אשר יפקח על נאותות הליכי המכרז, ויסוכמו ויעובדו תוצאות המכרז.

(ב) אופן קביעת שיעור הריבית במכרז והקצאת היחידות

(1) איגרות החוב שתיכללנה ביחידות המוצעות שהזמנות לרכישתן תיענינה במסגרת המכרז, תישאנה ריבית בשיעור אחיד ("שיעור הריבית האחיד") שייקבע בהתאם לתוצאות המכרז, ואופן הקצאת היחידות המוצעות יתבצע כדלקמן: אם סך כמות היחידות המוצעות שלגביהן הוגשו הזמנות (כולל הזמנות שתתקבלנה ממשקיעים מסווגים שהתקשרו בהתקשרות מוקדמת עם החברה, כאמור בסעיף 2.8) יהא נמוך מכמות היחידות המוצעות לציבור תענינה כל ההזמנות במלואן וזאת כפוף לעמידה בהנחיות הבורסה, כמפורט בסעיף 2.4. במקרה כאמור, שיעור הריבית האחיד יהיה שיעור הריבית המירבי. יתרת היחידות המוצעות, אשר לגביהן לא התקבלו הזמנות, לא תונפק.

(2) אם סך כמות היחידות המוצעות שלגביהן הוגשו הזמנות (כולל הזמנות שתתקבלנה ממשקיעים מסווגים שהתקשרו בהתקשרות מוקדמת עם החברה, כאמור בסעיף 2.8) יהא שווה או יעלה על סך כל היחידות המוצעות לציבור, יהיה שיעור הריבית האחיד שווה לשיעור הריבית הנמוך ביותר שבו (ו/או בשיעורים נמוכים ממנו), הוגשו במכרז הזמנות לרכישת כל היחידות המוצעות לציבור (כולל הזמנות שהתקבלו מהמשקיעים המסווגים).

(3) החברה תיענה להזמנות לרכישת יחידות המוצעות לציבור על-פי התשקיף כאשר איגרות החוב תישאנה את שיעור הריבית האחיד, וכל מזמין ייחשב כאילו התחייב בהזמנתו לרכוש את כל היחידות המוצעות שיוקצו לו כתוצאה מהיענות להזמנתו, כאשר איגרות החוב המוצעות על-פי תשקיף זה נושאות את שיעור הריבית האחיד, על-פי כללים אלה:

(א) הזמנות הנוקבות בשיעור ריבית נמוך משיעור הריבית האחיד - תיענינה במלואן.

(ב) הזמנות הנוקבות בשיעור ריבית הגבוה משיעור הריבית האחיד - לא תענינה.

(ג) הזמנות הנוקבות בשיעור הריבית האחיד תיענינה באופן יחסי, כך שכל מזמין יקבל מתוך מספר היחידות המוצעות לציבור שיוותר לחלוקה, לאחר ההקצאה בגין הזמנות הנוקבות בשיעור ריבית הנמוך מהשיעור שנקבע כשיעור הריבית האחיד, ולאחר הקצאת היחידות

המוצעות שלהן יהיו זכאים המשקיעים המסווגים שהתקשרו בהתקשרות מוקדמת עם החברה, כאמור בסעיף 2.8.3 (ככל שהתקשרה החברה בהתקשרות מוקדמת עם משקיעים מסווגים), חלק השווה ליחס שבין מספר היחידות הכלולות בהזמנה שהגיש, הנוקבת בשיעור הריבית האחיד, לבין סך כל היחידות הכלולות בכל ההזמנות בהן נקב שיעור הריבית האחיד, בניכוי הזמנות שהוגשו על-ידי משקיעים מסווגים אשר נקבו בשיעור הריבית האחיד, מעוגל כלפי מטה ליחידה שלמה. ההקצאה למשקיעים המסווגים תיעשה כמפורט בסעיף 2.8.3.

(4) על אף האמור לעיל, אם על-פי ההקצאה כאמור בסעיף 2.2.3(ב)(3) לא יתקיים פיזור מזערי באיגרות החוב כמפורט בסעיף 2.4.3, אזי תבוטל עדיפות ההקצאה למשקיעים המסווגים והקצאת היחידות תתבצע כמפורט בסעיף 2.2.3(ב)(3), והיחידות למשקיעים מסווגים שהגישו הזמנות הנוקבות בשיעור הריבית האחיד תוקצינה באופן שווה להקצאה לציבור ולא יחולו הוראות סעיף 2.8.3.

(5) אם ההקצאה כאמור בסעיף 2.2.3(ב)(4) לא תביא לכך שיתקיים פיזור מזערי של איגרות החוב כמפורט בסעיף 2.4.3, אזי תקצה החברה לכל המזמינים, לרבות למשקיעים מסווגים שהתקשרו בהתקשרות מוקדמת עם החברה, על-פי סעיף זה כדלהלן:

(א) הזמנות הנוקבות בשיעור ריבית הגבוה משיעור הריבית האחיד - לא תענינה.

(ב) הזמנות הנוקבות בשיעור הריבית האחיד או בשיעור הנמוך ממנו (כולל הזמנות שהתקבלו ממשקיעים מסווגים שהתקשרו בהתקשרות מוקדמת עם החברה) - תענינה באופן יחסי, כך שבגין כל הזמנה כאמור (לרבות כולל הזמנות שהוגשו על-ידי משקיעים מסווגים) יוקצה מתוך סך היחידות המוצעות, מספר יחידות השווה ליחס שבין מספר היחידות המוצעות הכלולות בהזמנה הנוקבת בשיעור הריבית האחיד או במחיר הנמוך ממנו, לבין המספר הכולל של היחידות המוצעות הכלולות בכל ההזמנות במכרז (כולל הזמנות משקיעים מסווגים) בהן נקב שיעור הריבית האחיד או שיעור ריבית הנמוך ממנו.

(6) אם גם על-פי ההקצאה כאמור בסעיף 2.2.3(ב)(5) לא יתקיים פיזור מזערי כמפורט בסעיף 2.4.3, אזי תבוצע הקצאה מחדש לצורך קביעת שיעור ריבית חדש, אשר לא יעלה על שיעור הריבית המירבי ושיהיה שונה משיעור הריבית האחיד שנקבע במכרז ("שיעור הריבית האחיד החדש"). שיעור הריבית האחיד החדש יהיה שיעור הריבית הנמוך ביותר שבו יהיה ניתן

להקצות את היחידות המוצעות באופן שיתקיימו דרישות הפיזור המזערי על-פי הנחיות הבורסה כמפורט בסעיף 2.4.3, ובלבד שלמזמין לא תוקצינה יחידות במספר גבוה מזה שהזמין או בשיעור ריבית נמוך מזה שנקב בהזמנתו. נקבע שיעור הריבית האחיד החדש כאמור בסעיף זה, תיעשה ההקצאה בהתאם לאמור בסעיף 2.2.3 (ב)(5) ובמקום שיעור הריבית האחיד יראו כאילו נאמר שיעור הריבית האחיד החדש.

(7) אם גם כתוצאה מהקצאה לפי סעיף 2.2.3 (ב)(6) לא יתקיים פיזור מזערי כמפורט בסעיף 2.4.3, תבוטל ההנפקה על-פי תשקיף זה ולא ייגבו כספים כלשהם מהמזמינים. הודעת החברה בדבר ביטול ההנפקה כאמור תיעשה בדוח מיידי ביום המסחר הראשון שלאחר יום המכרז ובהודעה שתפרסם החברה בשני (2) עיתונים יומיים הנפוצים בישראל בשפה העברית.

(8) אם כתוצאה מההקצאה כאמור לעיל ייווצרו שברי יחידות, הם יעוגלו כפי שיקבע רכז ההנפקה. עודפים של יחידות שיוותרו כתוצאה מהעיגול כאמור, יירכשו על-ידי רכז ההנפקה.

2.2.4. חשבון נאמנות מיוחד

(א) סמוך לפני תאריך המכרז, יפתח רכז ההנפקה, עבור החברה בתאגיד בנקאי, חשבון נאמנות מיוחד, על שם החברה, בקשר להצעת היחידות המוצעות על-פי תשקיף זה וימסור לחברי הבורסה את פרטיו ("**החשבון המיוחד**"). החשבון המיוחד ינוהל על-ידי רכז ההנפקה באופן בלעדי עבור ובשם החברה בהתאם להוראות סעיף 28 לחוק ניירות ערך. בחשבון המיוחד יופקדו הכספים שישולמו בין היתר בגין ההזמנות שהוגשו על-ידי חברי הבורסה ואשר נענו על-ידי החברה, במלואן או בחלקן. כל עוד לא הועברה תמורת ההנפקה לחברה, תוחזק התמורה בחשבון המיוחד ותושקע בפקדונות שקליים ונושאי ריבית על בסיס יומי.

(ב) ביום המסחר הראשון שלאחר יום המכרז, יפקידו חברי הבורסה שבאמצעותם הוגשו ההזמנות שנענו באופן מלא או חלקי, עד השעה 12:30 בצהריים, לחשבון המיוחד, את מלוא התמורה המגיעה מהם בגין ההזמנות שנענו.

(ג) אם התקיימו במלואן כל דרישות הבורסה לרישום למסחר כמפורט בסעיפים 2.4.1-2.4.3, יעביר רכז ההנפקה, ביום המסחר השני לאחר יום המכרז, את כל הכספים ופירותיהם שיצטברו בחשבון המיוחד, וזאת כנגד קבלת תעודות בגין איגרות החוב המוצעות על שם החברה לרישומים של בנק לאומי לישראל בע"מ ("**החברה לרישומים**").

(ד) אם לא יתקיימו לגבי איגרות החוב כל דרישות הבורסה לרישום למסחר, יחולו הוראות סעיפים 2.4.4 ו-2.4.5. מובהר, כי העמידה בדרישות הבורסה לרישום למסחר של ניירות הערך המוצעים תיבחן לגבי כל אחת מהסדרות בנפרד ובאופן בלתי מותנה.

2.2.5. הודעה משלימה

(א) לאחר פרסומו של תשקיף זה, תפרסם החברה הודעה משלימה בהתאם לסעיף 16(א1)(2) לחוק ניירות ערך. במסגרת ההודעה המשלימה יושלמו ו/או יעודכנו כל הפרטים החסרים בתשקיף זה, לרבות, אך לא רק, פרטים בדבר התקשרות מוקדמת של החברה עם משקיעים מסווגים (ככל שתחליט החברה להתקשר בהתקשרות מוקדמת עם משקיעים מסווגים), פרטים אודות שיעור הריבית המירבי בכל אחד מהמכרזים וכן שינויים, ככל שיהיו, בכמות ובתנאי ניירות הערך המוצעים. בהודעה המשלימה תכלול החברה כל פרט שניתן לכלול בהתאם לתקנות הודעה משלימה, ובכלל זאת, הנתונים כדלקמן:

- (1) קביעת יום המכרז והתקופה להגשת הזמנות.
 - (2) אישור הבורסה לרישום למסחר של ניירות הערך המוצעים לציבור על-פי תשקיף זה.
 - (3) ביחס לכל מכרז בנפרד, שיעור הריבית המירבי של איגרות החוב המוצעות, שינוי בכמות ניירות הערך המוצעים בשיעור שלא יעלה על 20% מהכמות המצוינת בסעיף 2.1, וכפוף לכך שמכפלת כמות היחידות והמחיר לא תשונה ביותר מ- 30% מן המכפלה האמורה הנגזרת מן הכמות והמחיר שצוינו בתשקיף הכמות ושיעור הריבית המירבי יפורטו בהודעה המשלימה.
 - (4) פירוט סך ההתחייבויות המוקדמות שניתנו, ככל שהתקשרה החברה בהתקשרות מוקדמת עם משקיעים מסווגים, לרבות שמות המשקיעים המסווגים כהגדרתם בתקנות אופן ההצעה, הכמות ושיעור הריבית להם התחייבו המשקיעים המסווגים.
 - (5) פירוט העמלות שתשלם החברה עבור התחייבות מוקדמת, ריכוז והפצה.
- (ב) ההודעה המשלימה תוגש לרשות ניירות ערך באמצעות המגנ"א ותופץ באופן ובמקומות שבהם פורסם תשקיף זה. עם פרסומה תהפוך ההודעה המשלימה לחלק בלתי נפרד מתשקיף זה.

2.2.6. הודעה על תוצאות הנפקה, פיצול וויתור

- (א) עד השעה 10:30 בבוקר ביום המסחר הראשון שלאחר יום המכרז ימסור רכז ההנפקה למזמינים, באמצעות חברי הבורסה אשר באמצעותם הוגשו ההזמנות, הודעה על מידת ההיענות להזמנות. ההודעה תציין את שיעור הריבית שנקבע במכרז, כמות היחידות שתוקצינה ואת התמורה שעליהם לשלם בגין.
- (ב) עד השעה 12:30 בצהריים ביום המסחר הראשון שלאחר יום המכרז יעבירו המזמינים שהזמנותיהם לרכישת ניירות ערך בהנפקה נענו (באופן מלא או חלקי), באמצעות המפיצים, לרכז ההנפקה את מלוא התמורה המגיעה מהם עבור היחידות המוצעות, אשר לגביהן נענתה ההצעה, לחשבון המיוחד כאמור בסעיף 2.2.4.

(ג) ביום המסחר הראשון שלאחר יום המכרז תודיע החברה בדוח מידי לרשות ניירות ערך ולבורסה על תוצאות המכרז, ותוך שלושה (3) ימי עסקים נוספים שלאחר מכן תפרסם על כך מודעה בשני (2) עיתונים יומיים הנפוצים בישראל בשפה העברית.

2.2.7 תעודות איגרות חוב המוצעות

במועד שבו התקיימו התנאים להעברת הכספים שהופקדו בחשבון המיוחד על-ידי רכז ההנפקה לחברה, כאמור בסעיף 2.4, וכנגד העברת הכספים כאמור, תקצה החברה למזמינים, באמצעות החברה לרישומים, את איגרות החוב המוצעות, הכלולות ביחידות המוצעות שההזמנות לרכישתן נענו, במלואן או בחלקן, ואשר תמורתן שולמה במלואה. הקצאת איגרות החוב המוצעות תיעשה על-ידי משלוח תעודות איגרות החוב המוצעות לחברה לרישומים. המסחר באיגרות החוב המוצעות יחל סמוך לאחר רישומם למסחר בבורסה.

תעודות איגרות החוב תהיינה ניתנות להעברה, לפיצול או לויתור לטובת אחרים כפוף למילוי ולחתימה של כתב העברה ו/או פיצול ו/או ויתור ומסירתו, על-ידי מבקש הדבר, בצירוף התעודה, לחברה וכפוף לתשלום כל ההוצאות, המיסים וההיטלים הכרוכים בכך, על-ידי המבקש האמור. כל ההוצאות הכרוכות בהעברה, פיצול או ויתור, כאמור והיטלים אחרים אם יהיו כאלה, יחולו על המבקש וישולמו על ידו.

פעולות החברה כאמור בסעיף זה, במועד ביצוען, תהיינה בהתאם להוראות תקנון הבורסה והנחיותיה.

2.3 רישום למסחר בבורסה

הבורסה נתנה את אישורה העקרוני לתשקיף להשלמה, כמשמעותו בתקנון הבורסה, המאשר כי ניירות הערך המיועדים לרישום למסחר על-פי תשקיף זה, עומדים בתנאים הקבועים בתקנון הבורסה והנחיות על-פיו.

לפני פרסום ההודעה המשלימה תפנה החברה לבורסה בבקשה לרשום בה למסחר את ניירות הערך המוצעים למסחר. כפוף לקבלת אישור הבורסה לרישום למסחר כאמור לעיל, תפנה החברה לבורסה בבקשה לרשום בה את ניירות הערך המוצעים למסחר תוך שלושה (3) ימי עסקים לאחר יום המכרז. אישור הבורסה כאמור כפוף לדרישות הבורסה כמפורט בסעיפים 2.4.1 - 2.4.3.

איגרות החוב המוצעות דורגו על-ידי מידרוג בע"מ בדירוג Aaa בהיקף של עד 3 מיליארד ש"ח ערך נקוב. לפרטים ראה סעיף 3.8.

2.4 דרישות לרישום למסחר בבורסה

2.4.1 על-פי הנחיות הבורסה, הרישום למסחר בבורסה של איגרות החוב המוצעות בבורסה מותנה בכך ששווי אחזקות הציבור בכל סדרה לא יפחת מ- 36 מיליון ש"ח.

2.4.2 כאמור בסעיף 2.3, איגרות החוב המוצעות דורגו על-ידי מידרוג בע"מ בדירוג של Aaa, מותנה בתנאים המפורטים בדוח הדירוג כמפורט בסעיף 3.8. החברה תודיע בדוח מידי

טרם ההנפקה על התקיימות התנאים כאמור ועל תוקף הדירוג. כפוף לתוקף הדירוג כאמור, רישום איגרות החוב המוצעות אינו כפוף לדרישת הון עצמי מינימלי.

2.4.3. על-פי הנחיות הבורסה, רישום למסחר בבורסה של ניירות הערך המוצעים על-פי תשקיף זה מותנה בפיזור מזערי של החזקות הציבור באיגרות החוב כמפורט בטבלה להלן (הפיזור המזערי כאמור ייבדק לגבי כל סדרה בנפרד, כאשר במקרה שאיזו מבין הסדרות לא תעמוד בדרישות הבורסה לרישום למסחר, לא יהיה בכך בכדי לפגוע ברישומן למסחר של הסדרות האחרות, כפוף לעמידת כל אחת מהן בדרישות הבורסה לרישום למסחר):

סוג נייר ערך	מספר מחזיקים מזערי	שווי החזקה מזערי למחזיק
איגרות חוב	35	200,000 ש"ח

בסעיף זה "מחזיק" - מחזיק אחד (1) ששווי החזקותיו עולה על שווי החזקה מזערי למחזיק הנדרש על-פי סעיף 2.4.3 זה או מחזיק יחד עם אחרים, ששווי החזקותיהם במשותף עולה על שווי החזקה המזערי למחזיק כאמור.

2.4.4. לא התקיימו דרישות שווי אחזקות הציבור באיגרות החוב המוצעות, או לא התקיימה דרישת הפיזור המזערי באיגרות החוב, תבוטל ההנפקה על-פי תשקיף זה בנוגע לאותה סדרה שאינה עומדת בדרישות הבורסה לרישום למסחר, ואותה סדרה לא תירשם למסחר בבורסה ולא ייגבו כספים מהמזמינים של איגרות חוב של אותה סדרה.

2.4.5. התבטלה ההנפקה כאמור לעיל בקשר לאיזו מבין סדרות איגרות החוב המוצעות, תפעל החברה בהתאם להוראות סעיף 2.2.3 (ב)(7) בקשר לאותה סדרה.

2.5. הימנעות מעשיית הסדרים

2.5.1. החברה והדירקטורים מתחייבים, בחתימתם על תשקיף זה, להימנע מעשיית הסדרים שאינם כתובים בתשקיף בקשר עם הצעת ניירות הערך המוצעים, הפצתם ופיזורם בציבור, ומתחייבים להימנע מלהעניק זכות לרוכשי ניירות הערך המוצעים על-פי תשקיף זה למכור את ניירות הערך שרכשו מעבר למפורט בתשקיף.

2.5.2. החברה והדירקטורים מתחייבים, בחתימתם על תשקיף זה, להודיע לרשות ניירות ערך על כל הסדר הידוע להם עם צד ג' בקשר עם הצעת ניירות הערך המוצעים על-פי תשקיף זה, הפצתם ופיזורם בציבור, הסותר את ההתחייבויות כאמור בסעיף 2.5.1.

2.5.3. החברה והדירקטורים מתחייבים, בחתימתם על תשקיף זה, להימנע מלהתקשר עם צד ג' כלשהו בקשר עם הצעת ניירות הערך המוצעים על-פי תשקיף זה, הפצתם ופיזורם בציבור, שלפי מיטב ידיעתם ערך הסדרים בניגוד לאמור בסעיף 2.5.1.

2.5.4. החברה והדירקטורים לא יקבלו הזמנות לניירות ערך מהנפקה זו ממפיץ שלא התחייב בכתב לנהוג בהתאם להוראות סעיף זה.

2.5.5. החברה המציאה לרשות ניירות ערך התחייבות חתומה על-ידי המדינה – היא בעלת השליטה בחברה, לפיה מתחייבת בעלת השליטה לפעול אף היא על-פי האמור בסעיפים 2.5.1 עד 2.5.3.

2.6. הימנעות מדילול הון

בתקופה שתחילתה בתאריך פרסום התשקיף וסיומה במועד הקצאת ניירות הערך על-פי תשקיף זה, לא תעשה החברה כל פעולה, להוציא ההנפקה לפי תשקיף זה, אשר יש בה משום דילול הון כמשמעותו בתקנות ניירות ערך (פרטי התשקיף, מבנהו וצורתו), התשכ"ט-1969.

2.7. מיסוי ניירות הערך המוצעים לפי תשקיף זה

כמקובל בעת קבלת החלטות על השקעת כספים, יש לשקול את השלכות המס הקשורות בהשקעה בניירות הערך המוצעים. ההוראות הכלולות בתשקיף בדבר מיסוי ניירות הערך המוצעים אינן מתיימרות להוות פרשנות מוסמכת של הוראות החוק הנזכרות בתשקיף או תיאור ממצה של הוראות המס הנוגעות לניירות הערך המוצעים, ואינן באות במקום ייעוץ מקצועי בנדון, בהתאם לנתונים המיוחדים ולנסיבות הייחודיות לכל משקיע. מומלץ לכל רוכש של ניירות הערך המוצעים לפנות לקבלת יעוץ מקצועי בהתאם לנתונים המיוחדים לו.

מובהר, כי האמור להלן מתבסס על דיני המס כפי שהם נכונים למועד התשקיף וכי שינוי בדיני המס עשוי להוביל לתוצאות שונות.

ביום 1 בינואר 2006 נכנס לתוקפו החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 147), התשס"ה-2005 (בסעיף זה: "**תיקון 147**" או "**התיקון**"). בעקבות התיקון חלו שינויים ניכרים בהוראות פקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 ("**הפקודה**"), הנוגעות למיסוי ניירות ערך הנסחרים בבורסה. כמו כן, ביום 23 ביולי 2009 התקבל בכנסת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), תשס"ט-2009 ("**חוק ההתייעלות**"), אשר גרר שינויים נוספים ביחס למיסוי ניירות ערך. למועד התשקיף, טרם התפרסמו כל התקנות הצפויות להתפרסם בעקבות התיקון. בנוסף, למועד התשקיף לא קיימת פרקטיקה מקובלת לגבי חלק מהוראות התיקון וכן לא קיימת פסיקה המפרשת את כלל הוראות המס החדשות בתיקון.

ביום 6 בדצמבר 2011 פורסם ברשומות החוק לשינוי נטל המס (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2011, וחולל שינויים נוספים בפקודה ("**תיקון 187 לפקודה**"), לרבות השינויים הבאים, בתוקף החל מיום 1 בינואר 2012: העלאת שיעור המס השולי על יחידים, העלאת שיעור מס החברות ל-25%, העלאת המס על ריבית, דיווידנד ורווח הון ריאלי ליחיד מ-20% ל-25%, וליחיד שהינו בעל מניות מהותי על דיבידנד ורווח הון ריאלי מ-25% ל-30%. בנוסף, נקבע גם כי לא ניתן יהיה לבקש פריסה לאחור של רווח הון הנובע ממכירת ניירות ערך נסחרים בבורסה.

אופן מיסויין של איגרות החוב (סדרה 23) שהינן איגרות חוב אשר אינן צמודות למדד, מובטחות בערבות המדינה ותקופתן הינה לשנה אחת מיום הנפקתן, שונה מאופן מיסויין של איגרות החוב (סדרה 24) ו-(סדרה 25) שהינן איגרות חוב צמודות למדד (מובטחות בערבות מדינה) ותקופתן הינה למעלה מ-13 חודשים מיום הנפקתן, כפי שיפורט להלן.

לפי הדין הקיים למועד התשקיף חלים על ניירות הערך המוצעים על-פי תשקיף זה הסדרי המס המתוארים בתמצית להלן:

2.7.1. שיעור המס החל על רווח הון ממכירת ניירות ערך סחירים

(א) בהתאם להוראות סעיף 91 לפקודה, רווח הון ריאלי¹ ממכירת ניירות ערך על-ידי יחיד תושב ישראל חייב במס בשיעור המס השולי של היחיד בהתאם לסעיף 121 לפקודה, אך בשיעור שלא יעלה על 25%, ויראו את רווח ההון כשלב הגבוה ביותר בסולם הכנסתו החייבת. זאת, למעט לגבי מכירת ניירות ערך על-ידי יחיד שהינו "בעל מניות מהותי" בחברה - קרי, המחזיק, במישרין או בעקיפין, לבדו או יחד עם אחר², 10% לפחות באחד או יותר מאמצעי השליטה³ בחברה - במועד מכירת ניירות הערך או במועד כלשהו בשנים עשר (12) החודשים שקדמו למכירה כאמור, אשר שיעור המס לגבי רווח הון ריאלי בידיו יהיה בשיעור שלא יעלה על 30%. על אף האמור לעיל, רווח הון ממכירת איגרת חוב שאינה צמודה למדד⁴ המחירים לצרכן (או שאינה נקובה במטבע חוץ או שערכה אינו צמוד למטבע חוץ), תחויב במס בשיעור שלא יעלה על 15%, או על 20% לעניין בעל מניות מהותי ויראו את כל רווח ההון כרווח הון ריאלי. בהתאם לכך, יחיד המוכר איגרת חוב מסדרה 23 יהיה חייב במס בשיעורים של איגרת חוב שאינה צמודה למדד המחירים לצרכן. לעניין חישוב רווח הון ריאלי ממכירת נייר ערך, לרבות איגרת חוב - מי שבהיותו תושב חוץ רכש את נייר הערך במטבע חוץ כדין, רשאי לבקש שיראו לצורך חישוב הסכום האינפלציוני את שער מטבע החוץ כמדד. שיעור המס המופחת כאמור לא יחול לגבי יחיד שההכנסה בידיו ממכירת ניירות הערך היא בגדר הכנסה מ"עסק", בהתאם להוראות סעיף 12(1) לפקודה והוא יחויב במס שולי כקבוע בסעיף 121 לפקודה.

חבר בני אדם יהיה חייב במס על רווח הון ריאלי ממכירת ניירות ערך בשיעור מס חברות הקבוע בסעיף 126 לפקודה.

(ב) פרט לאמור לעיל נקבע בסעיף 101א(א)(9) לפקודה, כי שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע לעניין רווח הון ממכירת נייר ערך, הוראות ותנאים אשר בהתקיימם יותר ניכוי הוצאות ריבית ריאלית והפרשי הצמדה, השיטה לחישובם, הגבלת שיעור הריבית הריאלית שיותר בניכוי כאשר מתקיימים יחסים מיוחדים בין הלווה לבין המלווה, וכן דרכי הוכחה של ייחוס ההלוואה ושל הוצאות הריבית הריאלית והפרשי הצמדה לנייר ערך, ועל-פי סעיף 101א(ב) לפקודה, עד לקביעת הוראות כאמור לעיל, במידה שתבע היחיד הוצאות ריבית ריאלית והפרשי הצמדה, יחויב רווח ההון שהיה לו ממכירת ניירות הערך במס בשיעור של 30%.

¹ כהגדרת מונח זה בסעיף 88 לפקודה.

² כהגדרת מונח זה בסעיף 88 לפקודה.

³ כהגדרת מונח זה בסעיף 88 לפקודה.

⁴ כהגדרת מונח זה בסעיף 91 לפקודה.

(ג) קרן נאמנות חייבת תתחייב במס בגין רווח ההון הריאלי ממכירת ניירות הערך בשיעורים החלים על יחיד שההכנסה מהמכירה אינה מהווה עבורו "הכנסה מעסק" או מ-"משלח יד", אלא אם נקבע במפורש אחרת. קרן נאמנות פטורה וכן קופת גמל וגופים הפטורים ממס בהתאם להוראות סעיף 9(2) לפקודה, פטורים ממס בגין רווחי הון ממכירת ניירות הערך כאמור.

(ד) ככלל, תושב חוץ⁵ (יחיד או חבר בני אדם), פטור ממס על רווחי הון ממכירת ניירות ערך הנסחרים בבורסה בישראל, אם רווח ההון אינו במפעל הקבע שלו בישראל ובלבד שניירות הערך נרכשו לאחר שנרשמו למסחר בבורסה. האמור לעיל לא יחול לגבי חברה תושבת חוץ אם תושבי ישראל הם בעלי שליטה בה או הנהנים או הזכאים ל- 25% או יותר מההכנסות או מהרווחים של תושב החוץ, במישרין או בעקיפין, בהתאם להוראות סעיף 68א לפקודה. פטור זה אינו חל במכירת איגרת חוב או מילווה של מדינת ישראל או בערבותה, הרשומים למסחר בבורסה בישראל ושהמועד לפידיונם אינו עולה על 13 חודשים מלאים מיום הוצאתם (באותו סעיף – מילווה קצר מועד) וכן על עיסקה עתידית שנכס הבסיס שלה הוא במישרין או בעקיפין מילווה מדינה קצר מועד. במקרה שפטור כאמור אינו חל, יחולו הוראות אמנת המס (אם קיימת) בין ישראל למדינת התושבות של תושב החוץ, כפוף להמצאה מראש של אישור מתאים מרשות המיסים. כמו כן, לא ינוכה מס במקור על-ידי תאגיד בנקאי או חבר בורסה לתושב חוץ בהתקיים תנאים מסוימים. לפיכך, הפטור לתושב חוץ לא יחול על איגרת חוב מסדרה 23.

2.7.2. ניכוי במקור על רווח הון מניירות ערך סחירים

(א) בהתאם לתקנות מס הכנסה (ניכוי מתמורה, מתשלום או מרווח הון ממכירת נייר ערך, במכירת יחידה בקרן נאמנות או בעסקה עתידית), התשס"ג-2002 ("תקנות הניכוי"), חייב (כהגדרת מונח זה בתקנות האמורות) המשלם למוכר שהוא יחיד תמורה במכירת נייר ערך סחיר, ינכה מס במקור בשיעור של 25% מרווח ההון הריאלי, ובנייר ערך שאינו צמוד למדד⁶ (כדוגמת איגרת חוב מסדרה 23) בשיעור של 15% מרווח ההון. זאת, כפוף לאישורי פטור (או שיעור מופחת) מניכוי מס במקור וכפוף לקיזוז הפסדים שרשאי המנכה במקור לבצע. כמו כן, חייב המשלם תמורה ממכירת נייר ערך למוכר שהוא חבר בני אדם, לנכות מרווח ההון הריאלי מס בשיעור מס חברות לפי סעיף 126(א) לפקודה⁷. הניכוי במקור כפוף לאישור פטור (או שיעור מופחת) מניכוי מס במקור שהופק על-ידי פקיד השומה וכפוף לקיזוז הפסדים שמותר למנכה במקור לבצע.

⁵ כהגדרתו בסעיף 1 לפקודה.

⁶ כהגדרת מונח זה בסעיף 91 לפקודה.

⁷ בהתאם להנחיית רשות המיסים מיום 27.1.2011.

- (ב) תשלום לתושב חוץ בשל מכירת נייר ערך סחיר יהיה פטור מניכוי במקור כאמור בהתקיים תנאים מסוימים הקבועים בתקנות הניכוי.
- (ג) ככל שניירות הערך המוצעים על-פי תשקיף זה יימחקו מהמסחר בבורסה, שיעור המס שינוכה במקור בעת מכירתם (לאחר המחיקה) יהיה 30% מהתמורה, כל עוד לא הומצא אישור מפקיד השומה המורה על שיעור ניכוי מס במקור אחר (לרבות פטור מניכוי מס במקור).
- (ד) קרנות נאמנות, קופות גמל וגופים נוספים המנויים בתוספת לתקנות מס הכנסה (ניכוי מריבית, מדיבידנד ומרווחים מסוימים), התשס"ו-2005 ("תקנות הניכוי מריבית"), פטורים מניכוי מס במקור לפי הדין.

2.7.3 שיעור המס שיחול על הכנסות ריבית מאגרות חוב

- (א) בהתאם לסעיף 125ג(ב) לפקודה, יחיד יהא חייב במס בשיעור שלא יעלה על 25% על ריבית או דמי ניכיון, שמקורם באגרות חוב הצמודות במלואן למדד ויראו את הכנסתו זו כשלב הגבוה ביותר בסולם הכנסתו החייבת. יראו כמדד לענין סעיף 125ג לפקודה את מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
- (ב) במקרה שבו אגרות החוב צמודות במלואן למדד המחירים לצרכן, ובהתאם לתנאים הקבועים בסעיף 9(13) לפקודה, יחיד יהיה פטור ממס על הפרשי ההצמדה שצמחו בגין קרן אגרות החוב. הפרשי הצמדה שנצמחו על הריבית, מהווים, לצורכי מס, ריבית.
- (ג) בהתאם לסעיף 125ג(ג) לפקודה, יחיד יהא חייב בשיעור מס של 15% על ריבית (לרבות הפרשי הצמדה חלקיים כהגדרתם בסעיף 3(ה) לפקודה) או דמי ניכיון, שמקורם באגרת חוב שחלקה צמודת מדד (לרבות שער מטבע), או שאינה צמודה לשיעור עליית המדד, כולו או חלקו, או שאינה צמודה למדד עד לפדיון. בהתאם לכך יחיד יהיה חייב במס על ריבית מאגרת חוב שאינה צמודה (כדוגמת אגרת חוב מסדרה 23) בשיעור של 15%, כפוף ליתר הסייגים שלהלן.
- (ד) שיעורי המס כאמור לא יחולו בהתקיים, בין היתר, אחד מהתנאים הבאים: (1) הריבית היא הכנסה מ"עסק" לפי סעיף 2(1) לפקודה או שהיא רשומה בספרי חשבונותיו של היחיד או חייבת ברישום כאמור; (2) היחיד תבע ניכוי הוצאות ריבית והפרשי הצמדה בשל אגרות החוב; (3) היחיד הוא בעל מניות מהותי כהגדרתו בסעיף 88 לפקודה כאמור בחברה, המשלמת את הריבית; (4) היחיד עובד בחבר בני האדם ששילם את הריבית, או שהוא נותן לו שירותים או מוכר לו מוצרים, או שיש לו יחסים מיוחדים אחרים עימו, אלא אם כן הוכח להנחת דעתו של פקיד השומה ששיעור הריבית נקבע בתום לב ובלי שהושפע מקיומם של יחסים כאמור בין היחיד לבין חבר בני האדם; (5) מתקיים תנאי אחר שקבע שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת. במקרים כאמור יחויב היחיד במס על ריבית או דמי ניכיון בשיעור המס השולי החל על היחיד בהתאם לסעיף 121 לפקודה.

(ה) שיעור המס החל על הכנסות הריבית (לרבות הפרשי הצמדה) או דמי הניכיון של חבר בני אדם תושב ישראל שאיננו חבר בני אדם שהוראות סעיף 9(2) לפקודה חלות בקביעת הכנסתו, למעט לעניין סעיף 3(ח) לפקודה לגבי ריבית שנצברה, שמקורן באיגרות חוב נסחרות בבורסה, הינו שיעור מס החברות, בהתאם לסעיף 126(א) לפקודה. במסגרת תיקון 187 לפקודה נעצר מתווה הפחתת שיעורי מס החברות שהיה מתוכנן, ונקבע כי החל משנת 2012 יהא שיעור מס החברות 25%.

(ו) בהתאם לסעיף 9(15ד) לפקודה, ריבית, דמי ניכיון או הפרשי הצמדה המשולמים לתושב חוץ על איגרת חוב הנסחרת בבורסה בישראל שהנפיק חבר בני אדם תושב ישראל, פטורים ממס ובלבד שההכנסה אינה במפעל הקבע של תושב החוץ בישראל. תושב חוץ הינו מי שהוא תושב חוץ ביום קבלת הריבית, דמי הניכיון או הפרשי ההצמדה. הפטור לא יחול במקרים הבאים:

- (1) תושב החוץ הנו בעל מניות מהותי בחבר בני האדם המנפיק, או
 - (2) תושב החוץ קרוב כהגדרתו בפסקה (3) להגדרת קרוב בסעיף 88 לפקודה, של חבר בני אדם המנפיק, או
 - (3) תושב החוץ הנו עובד, נותן שירותים או מוכר מוצרים לחבר בני האדם המנפיק או שיש לו יחסים מיוחדים עמו (אלא אם הוכח כי שיעור הריבית או דמי הניכיון נקבע בתום לב ובלי שהושפע מקיומם של יחסים מיוחדים).
- במקרה שלא חל הפטור כאמור לעיל, שיעור המס שיחול על הכנסות ריבית של תושבי חוץ (יחיד וחבר בני אדם) שמקורן בניירות הערך יחויב בהתאם להוראות הפקודה או בהתאם להוראותיהן של אמנות למניעת כפל מס שנכרתו בין מדינת ישראל לבין מדינת מושבו של תושב החוץ, כפוף לקבלת אישור מתאים מרשות המיסים.

בתקנות מס הכנסה (פטור ממס לריבית המשתלמת על מילווה מדינה), התשס"ה-2004 ("תקנות הפטור על מילווה"), נקבע כי ריבית, דמי ניכיון או הפרשי הצמדה, המשולמים לתושב חוץ על מילווה מדינה (כהגדרתן בתקנות הפטור על מילווה) שאינו במפעל קבע של תושב החוץ בישראל ושאינם מהווים בידי הכנסה לפי סעיף 12(1) לפקודה, יהיו פטורים ממס. "מילווה מדינה" מוגדר בתקנות הפטור על מילווה כאיגרת חוב או מילווה מדינה שהוצאו על-ידי המדינה או בערבותה, הרשומים למסחר בבורסה בישראל, ושהמועד לפדיונם **עולה על 13 חודשים מלאים מיום הוצאתם**. בהתאם, הוראת הפטור אינה חלה לכאורה על איגרת חוב או מילווה מדינה שהוצאו על-ידי המדינה או בערבותה, הרשומים למסחר בבורסה בישראל, ושהמועד לפדיונם אינו עולה על 13 חודשים מלאים מיום הוצאתם.

בשל הסתירה לכאורה, בין הוראות הפטור על ריבית לתושב חוץ על-פי סעיף 9(15ד) לפקודה לבין תקנות הפטור על מילווה, קיימת אי ודאות אשר לתחולת הפטור ממס כאמור על איגרות חוב (סדרה 23) בידי תושב חוץ.

האמור לעיל לא יחול לגבי חברה תושבת חוץ אם תושבי ישראל הם בעלי שליטה בה או הנהנים או הזכאים ל- 25% או יותר מההכנסות או מהרווחים של תושב החוץ, במישרין או בעקיפין, בהתאם להוראות סעיף 68א לפקודה.

(ז) בפדיון איגרת חוב הצמודה למדד, יראו את הפרשי ההצמדה כחלק מהתמורה ויחולו הוראות הפקודה הנוגעות לחישוב רווח הון, כאמור לעיל. האמור לעיל לא יחול אם ההכנסה מהפרשי ההצמדה מהווה הכנסה מ"עסק" או "משלח יד".

(ח) קרן נאמנות פטורה וכן קופות גמל וגופים הפטורים ממס לפי סעיף 9(2) לפקודה ומתקיימים בהם תנאי הפטור המיוחדים לריבית על-פי סעיף זה, פטורים ממס בגין הכנסת ריבית או דמי ניכיון כאמור, כפוף להוראות סעיף 3(ח) לפקודה בדבר ריבית או דמי ניכיון שנצברו בתקופת החזקתו של אחר. על הכנסותיה של קרן נאמנות חייבת מריבית או מדמי ניכיון יחול שיעור המס החל על הכנסתו של יחיד שההכנסה האמורה אינה מהווה בידי הכנסה מ"עסק", אלא אם נקבע במפורש אחרת.

(ט) בהתאם לתקנות הניכוי מריבית, שיעור המס שיש לנכות במקור על ריבית (כהגדרתה בתקנות הנ"ל⁸) המשולמת על ניירות הערך המונפקים על-פי תשקיף זה הינה כדלקמן:

(1) לגבי ניירות ערך צמודים למדד - 25% במקרה של יחיד שאינו בעל מניות מהותי בחבר בני האדם משלם הריבית, לגבי ריבית בגין איגרות חוב שאינן צמודות למדד או למט"ח - 15% במקרה של יחיד שאינו בעל מניות מהותי בחבר בני אדם משלם הריבית (כדוגמת איגרת חוב מסדרה 23). במקרה של יחיד שהוא בעל מניות מהותי או יחיד העובד בחבר בני האדם או נותן לו שירותים או מוכר לו מוצרים יחול ניכוי במקור בשיעור המס המירבי הקבוע בסעיף 121 לפקודה כמפורט לעיל.

(2) לגבי חבר בני אדם (תושב ישראל), ינוכה מס בשיעור מס החברות הקבוע בסעיף 126(א) לפקודה כמפורט לעיל.

(3) חובת הניכוי במקור, כפי שפורטה לעיל לגבי יחידים או חבר בני אדם, לא תחול על תושבי חוץ, אם חלו על הריבית תקנות הפטור על מילווה, או הוראות צו מס הכנסה (פטור כללי ממס על מילווה במטבע חוץ שמקבלת המדינה), התשנ"א-

ריבית - ריבית, הפרשי הצמדה שאינם פטורים ממס על-פי כל דין, לרבות הפרשי הצמדה חלקיים לפי סעיף 9(13) לפקודה ודמי ניכיון.

1991 או הוראות סעיף 9(15ד) לפקודה. בהתאם להבהרה מחודש ינואר 2009 של מחלקת שוק ההון ברשות המיסים, לעניין ניכוי מס במקור מתושבי חוץ, החל מיום 1 בינואר 2009 נדרש לדווח על תושבי חוץ, כהגדרתם בסעיף 9(15ד) לפקודה ואשר חשבונותיהם מוגדרים ומסווגים כתושבי חוץ בהתאם לתקנות הניכוי המחזיקים איגרות חוב הנסחרות בבורסה בתל אביב כמחזיקים פטורים ממס. בהתאם לכך, אין לנכות מס במקור מסכום הריבית ששולמה לתושב החוץ. על אף האמור לעיל, שיעור ניכוי המס במקור במקרה של תושבי חוץ (יחיד וחבר בני אדם), עשוי להיות מוקטן בהתאם לאישור פקיד השומה, כפוף לאמנות למניעת כפל מס שנכרתו בין מדינת ישראל למדינת מושבו של תושב החוץ.

(4) בהתאם להוראת סעיף 2(4) לפקודה ולהוראות חוק רלוונטיות נוספות, דין ניכיון בגין איגרת חוב כדין ריבית החייבת במס ובניכוי במקור כאמור לעיל. ניכוי המס במקור בגין דמי הניכיון יהא במועדי פדיון קרן איגרת החוב.

(5) תשלום ריבית לקופות גמל, קרנות נאמנות וגופים נוספים המנויים בתוספת לתקנות ניכוי מריבית, פטורים מניכוי מס במקור.

(6) בתקנה 4 לתקנות מס הכנסה (חישוב רווח הון במכירת נייר ערך הנסחר בבורסה, מילווה מדינה או יחידה בקרן נאמנות), התשס"ג-2002, נקבע כי בפדיון של איגרת חוב הנסחרת בבורסה שבו משולמים גם דמי ניכיון, יראו כתמורת הפדיון את התמורה בתוספת דמי הניכיון, אם התקיימו כל אלה: (1) רווח ההון במכירת איגרת החוב אינו פטור ממס; (2) במועד הפדיון נוצר הפסד הון; ו- (3) הפדיון אינו בידי בעל השליטה או בידי מי שהחזיק באיגרת החוב מיום שהוקצתה או הוצאה, והכול - עד גובה הפסד ההון. דמי הניכיון שרואים אותם כתמורה לפי הוראות אלה, לא ייחשבו כהכנסה לפי סעיף 2(4) לפקודה. לפי הנחיית רשות המיסים מיום 27 בדצמבר 2010, החל מיום 1 בינואר 2011, ניכוי המס במקור מריבית המשולמת בגין נייר ערך נסחר בבורסה ינוכה ויועבר לרשות המיסים על-ידי חבר הבורסה במקום על-ידי החברות המנפיקות. במקרה שבו משולמת ריבית לבעל מניות מהותי או ליחיד העובד בחבר בני אדם משלם הריבית או למי שנותן שירותים או מוכר לחבר בני אדם המשלם את הריבית, החברה תהיה אחראית להשלמת ניכוי המס במקור לשיעור המס המירבי כקבוע בתקנות מס הכנסה (ניכוי מריבית, מדיבידנד ומרווחים מסוימים), התשס"ו-2005.

2.7.4. אופן חישוב הניכיון לצרכי ניכוי מס במקור בגין איגרות חוב

איגרות החוב יונפקו לכל הפחות על-פי ערכן הנקוב ולפיכך ללא ניכיון.

2.7.5. הנפקת איגרות חוב נוספות במסגרת הרחבת סדרה

(א) כפוף לקבלת אישור המדינה להרחבת סדרה של איזו מסדרות איגרות החוב המוצעות על-פי תשקיף זה (וכן כפוף לכך שאיגרות החוב הנוספות שיונפקו על-ידי

החברה יהיו מגובות בערבות מדינת ישראל, כך שסך סכום הערבות בגין ההתחייבויות המגובות (כהגדרתן בסעיף 3.2) יגדל כדי לשקף באופן מלא את הגידול בערך הנקוב של איגרות החוב, במקרה שבו תנפיק החברה בעתיד איגרות חוב נוספות של איזו מבין הסדרות המונפקות על-פי תשקיף זה, במסגרת הרחבת סדרה, תפנה החברה לרשות המיסים לפני הרחבת הסדרה, על מנת לקבל את אישורה כי לעניין ניכוי המס במקור על דמי הניכיון בגין איגרות החוב מאותה סדרה, ייקבע לאותה סדרה שיעור ניכיון אחיד לפי נוסחה המשקללת את שיעורי הניכיון השונים בסדרה הרלוונטית, ככל שיהיו ("שיעור הניכיון המשוקלל"). במקרה של קבלת אישור כאמור, החברה תחשב, לפני הגדלת הסדרה הרלוונטית, את שיעור הניכיון המשוקלל בגין כל איגרות החוב מאותה סדרה בהתאם לאותו אישור והיא תודיע בדוח המידי על תוצאות ההנפקה את שיעור הניכיון המשוקלל לכל הסדרה שהורחבה כאמור וינוכה מס במועדי הפדיון של סדרת איגרות החוב הרלוונטית לפי שיעור הניכיון המשוקלל כאמור ובהתאם להוראות הדין. במקרה כאמור יחולו כל יתר הוראות הדין הנוגעות למיסוי דמי ניכיון. אם איגרות החוב תונפקנה במסגרת הרחבת סדרה בחבילה עם ניירות ערך נוספים, אזי, החברה תודיע על שיעור הניכיון המשוקלל לא יאוחר מתום יום המסחר הרביעי שלאחר רישומן למסחר בבורסה. אם לא יתקבל אישור כאמור מרשות המיסים, ינוכה מס במקור מדמי הניכיון לגבי כל איגרות החוב מהסדרה שהורחבה כאמור בהתאם לשיעור הניכיון הגבוה ביותר שנוצר בגין סדרה זו. במקרה זה תגיש החברה דוח מידי לפני הרחבת הסדרה שבו תודיע את שיעור הניכיון שנקבע לגבי כל הסדרה כאמור ויחולו כל יתר הוראות הדין הנוגעות למיסוי דמי ניכיון. מס במקור ינוכה בעת פדיון הסדרה שהורחבה, בהתאם לשיעור שידווח כאמור.

(ב) בכל מקרה של הרחבת סדרת איגרות החוב, מכל סיבה שהיא, לרבות ממימוש אופציות לאיגרות חוב כאמור, אם שיעור הניכיון שייקבע במסגרת הנפקת איגרות חוב, יהיה גבוה משיעור הניכיון של הסדרה ערב הרחבת הסדרה (לרבות היעדר ניכיון), יתכנו מקרים בהם ינוכה מס במקור בגין דמי ניכיון בשיעור הגבוה מדמי הניכיון שנקבעו למי שהחזיק באיגרות החוב מהסדרה טרם הגדלת הסדרה ("דמי הניכיון העודפים"), וזאת בין אם התקבל אישור מרשות המיסים לקביעת שיעור ניכיון אחיד לסדרה שהורחבה ובין אם לאו. נישום שהחזיק את איגרות החוב לפני הרחבת הסדרה ועד לפירעון איגרות החוב המוחזקות על-ידיו, יהיה זכאי להגיש דוח מס לרשות המיסים ולקבל החזר מס בגובה המס שנוכה מדמי הניכיון העודפים, ככל שהינו זכאי להחזר כאמור על-פי דין.

בשל השינויים המהותיים שחלו במיסוי שוק ההון בעקבות הרפורמה במס הכנסה, טרם התגבשה הפרקטיקה הנאותה ליישום הוראותיה, ואף ייתכנו מספר פרשנויות לגבי אופן יישומן. יתרה מזאת, ייתכנו שינויים תחיקתיים בהוראות הרפורמה. מטבע הדברים, לא ניתן לצפות את תוכנם והשפעתם של השינויים האמורים, לרבות לעניין הסדרי המס שקיבלה החברה.

כאמור לעיל, כמקובל בהחלטות השקעה, על המשקיע לשקול את השלכות המס הקשורות בהשקעה בניירות הערך המוצעים. האמור בתשקיף אינו מתיימר להוות פרשנות מוסמכת ו/או מלאה של הוראות החוק הנזכרות לעיל או תיאור ממצה של הוראות המס הנוגעות לניירות הערך המוצעים, ואינו בא במקום ייעוץ מקצועי בנדון, שאותו יש לקבל בהתאם לנתוניו המיוחדים של כל משקיע. מומלץ לכל המבקש לרכוש את ניירות הערך המוצעים על-פי תשקיף זה לפנות לקבלת ייעוץ מקצועי בהתאם לנתונים המיוחדים לו.

משקיעים מסווגים

2.8.

2.8.1. החברה תהיה רשאית להתקשר בהתקשרות מוקדמת עם משקיעים מסווגים, בקשר לכל אחת מסדרות איגרות החוב המוצעות, לפיה המשקיעים המסווגים יגישו הזמנות במכרזים בכמויות ובמחירים אשר יפורסמו בהודעה המשלימה שתפרסם החברה. החברה תפרסם דיווח מיידי אודות החלטתה להתקשר או שלא להתקשר בהתקשרות מוקדמת עם משקיעים מסווגים. ככל שתחליט החברה להתקשר בהתקשרות מוקדמת עם משקיעים מסווגים כאמור, יחולו הוראות סעיף 2.8.1 להלן:

במהלך התקופה שעד פרסום ההודעה המשלימה תפנה החברה למשקיעים מסווגים במטרה לקבל מהם התחייבויות להגשת הזמנות לרכישת היחידות המוצעות על-פי תשקיף זה. כל התחייבויות המשקיעים המסווגים תוגשנה לחברה על גבי טפסי הזמנה באמצעות רכז ההנפקה ותנקובנה במספר היחידות המוצעות המבוקש ובשיעור הריבית. **"משקיע מסווג"**, כהגדרתו בסעיף 1 לתקנות אופן הצעה.

לאחר קבלת ההתחייבויות המוקדמות לרכישת היחידות המוצעות על-פי תשקיף זה מהמשקיעים המסווגים, תפרסם החברה הודעה משלימה. לפרטים ראה סעיף 2.2.5. בסעיף זה:

"חתימת יתר" - יחס שבין כמות ניירות הערך שהוגשו לגביהם הזמנות בשיעור הריבית שייקבע במכרז, לבין הכמות שנותרת לחלוקה, ובלבד שהוא עולה על אחד (1).

"הכמות שנותרת לחלוקה" - כמות ניירות הערך שהוצעה בתשקיף במכרז, לאחר שנוכחה ממנה כמות ניירות הערך שהוגשו לגביהם הזמנות בשיעור ריבית הנמוך משיעור הריבית שייקבע במכרז.

2.8.2. סך כל ההזמנות של המשקיעים המסווגים לא יעלה על השיעור הקבוע בתקנות אופן הצעה לציבור.

2.8.3. על-פי תקנות אופן ההצעה, במקרה של חתימת יתר, הקצאה למשקיע מסווג לפי התחייבות מוקדמת שנתן תיעשה באופן הבא:

(א) הייתה חתימת היתר עד פי חמישה (5) מכמות היחידות שהוצעה, תוקצה לכל משקיע מסווג כמות בשיעור של מאה אחוזים (100%) מהכמות שהתחייב לרכוש.

(ב) הייתה חתימת היתר יותר מפי חמישה (5) מכמות היחידות שהוצעה, תוקצה לכל משקיע מסווג כמות בשיעור של חמישים אחוזים (50%) מהכמות שהתחייב לרכוש.

(ג) במקרה שכמות ניירות הערך שנותרה לחלוקה אינה מספיקה להקצאה כאמור לעיל אזי הכמות שתוקצה למשקיע המסווג תהיה על בסיס יחס שווה לבקשות המשקיעים המסווגים בשיעור הריבית שנקבע במכרז. הזמנות המשקיעים המסווגים תיחשבנה הזמנות שהוגשו על-ידי הציבור לצורך קביעת שיעור הריבית. ההקצאה למשקיעים המסווגים תהיה בשיעור הריבית כפי שנקבע במכרז.

במקרה בו לא תתקיים חתימת יתר, הזמנות המשקיעים המסווגים במסגרת המכרז תחשבנה כהזמנות שהוגשו על-ידי הציבור לצורך חלוקת ניירות הערך למזמינים.

2.8.4 קבלת התחייבויות מוקדמות מהמשקיעים המסווגים וההקצאה למשקיעים המסווגים ערב פרסום ההודעה המשלימה תיעשה על-פי העקרונות הקבועים בתקנות אופן ההצעה.

2.8.5 המשקיעים המסווגים יוכלו להזמין ולרכוש יחידות בכמות העולה על זו הנקובה בהתחייבותם המוקדמת ואולם יחידות עודפות שיוזמנו ותירכשנה לא תיחשבנה כהזמנות משקיעים מסווגים לעניין התשקיף, אלא כבקשות שהוגשו על-ידי הציבור לכל דבר ועניין.

2.8.6 התמורה שתשולם על-ידי המשקיעים המסווגים תועבר לרכז ההנפקה באמצעות חברי הבורסה, יום מסחר אחד (1) לאחר יום המכרז עד השעה 12:30 בצהריים, ותופקד על-ידיו בחשבון המיוחד כאמור בסעיף 2.2.4.

2.8.7 למשקיעים המסווגים שהתקשרו עם החברה בהתקשרות מוקדמת כאמור יתכן שתשולם עמלת התחייבות מוקדמת, בשיעור שיפורסם בהודעה המשלימה, בגין היחידות שיירכשו על-ידם בפועל בהתאם להזמנות שיוגשו מכוח התחייבותם המוקדמת כאמור בסעיף זה. שיעור העמלה שישולם יהיה סביר, מקובל וזהה לכל המשקיעים המסווגים. בהודעה המשלימה יפורטו המשקיעים המסווגים, כמות היחידות המוצעות אותה התחייב כל אחד מהם להזמין במסגרת המכרז ושיעור הריבית שנקב בהזמנתו.

2.8.8 המשקיעים המסווגים יהיו רשאים למכור את ניירות הערך הכלולים ביחידות שיוקצו להם החל ממועד רישומם למסחר בבורסה ולא יחולו עליהם הוראות חסימה.

2.8.9 בהתאם לתקנות אופן ההצעה, משקיעים מסווגים, אשר התחייבו במסגרת התחייבות מוקדמת להגיש הזמנה לרכישת היחידות המוצעות על-פי תשקיף זה, רשאים ביום המכרז להפחית את שיעור הריבית, לעומת שיעור הריבית שנקב בהתחייבותם המוקדמת.

פרק 3 - תנאי איגרות החוב

כללי

3.1.

איגרות החוב (סדרה 23), (סדרה 24) ו- (סדרה 25) (יחד: **"איגרות החוב המוצעות"**) מוצעות בזה על-פי החלטת דירקטוריון החברה מיום 24 ביוני, 2012, ובהתאם לשטרי נאמנות שנחתמו בין החברה מצד אחד, לבין רוניק פז נבו נאמנויות בע"מ ("**הנאמן**") מצד שני, ביום 25 ביוני 2012, בגין כל אחת מסדרות איגרות החוב המוצעות ("**שטר הנאמנות**"). נוסחם המלא של שטרי הנאמנות בגין (סדרה 23), (סדרה 24) ו- (סדרה 25) מצורפים **כנספחים א'-1, א'-2 וא'-3** לתשקיף.

הנאמן הינו חברה מוגבלת במניות, שנתאגדה בישראל לפי חוק החברות ועיקר עיסוקו ניהול עסקים ומפעלים בנאמנות ופעולות נוספות המבוצעות דרך כלל על-ידי חברה לנאמנות.

בשטר הנאמנות הצהיר הנאמן, כי אין כל מניעה על-פי חוק ניירות ערך או כל דין אחר להתקשרותו עם החברה על-פי שטר הנאמנות וכי הוא עונה על הדרישות ותנאי הכשירות הקבועים בחוק ניירות ערך לשמש נאמן להנפקת איגרות החוב המוצעות.

הגדרות

3.2.

בפרק 3 זה יהיו למונחים הבאים המשמעות כדלקמן:

"אישור מדינת ישראל" אישור בכתב חתום על-ידי החשב הכללי במשרד האוצר או על-ידי מי שהוסמך על-ידו לחתום על אישור כלשהו.

"הודעת אי תשלום" כהגדרתה בסעיף 3.9.3(ב).

"הודעת חילוט מלא" כהגדרתה בסעיף 3.9.3(ד).

הודעת אי תשלום והודעת חילוט מלא יכוננו להלן יחדיו **"הודעת חילוט"**.

"(ה)התחייבויות (ה)מגובות" התחייבויות החברה לתשלום היתרה הבלתי מסולקת של סכום הקרן של כל אחת מסדרות איגרות החוב המוצעות, בסכום שלא יעלה על 1.5 מיליארד ש"ח ביחס לאיגרות החוב (סדרה 23); 1 מיליארד ש"ח ביחס לאיגרות החוב (סדרה 24); ו-0.5 מיליארד ש"ח (סדרה 25), וכן ההצמדה ככל שחלה על-פי תנאי סדרת איגרות החוב הרלבנטית, והריבית, לרבות ריבית פיגורים, בשיעור הקבוע בכל אחד משטרי הנאמנות הרלבנטי לסדרה, ככל שתחול, עד למועד פירעונה בפועל של כל אחת מסדרות איגרות החוב המוצעות על-פי תנאיהן ותנאי כתבי הערבות של כל אחת מהן, ולרבות התחייבות החברה לתשלום סכומים נוספים למחזיקי איגרות החוב במסגרת פדיון מוקדם (מלא או חלקי) חלק ההתחייבויות המגובות העתידיות אשר היו מיועדות להיות משולמות למחזיקים לאחר מועד הפידיון המוקדם, ככל שניתנה הסכמת החשב הכללי לכך, וכן הוצאות, שכר טרחת הנאמן בהתאם לשטר הנאמנות ושיפוי לנאמן בהתאם להתחייבות

לשיפוי החלה על מחזיקי איגרות החוב בלבד, וכפוף לתקרת סכום השיפוי ממחזיקי איגרות החוב, כהגדרתה בסעיף 3.7.6(ב) להלן לסדרה הרלוונטית, כמפורט בשטר הנאמנות של כל סדרה, והכול כפוף לתנאי כל כתב ערבות.

כהגדרת מונח זה בהוראה 402 בהוראות ניהול בנקאי תקין - יום עסקים בתאגידים בנקאיים¹.

כתבי הערבות המצורפים **כנספח ג'** לכל אחד משטרי הנאמנות ואשר פרטים העיקריים הינם כמפורט בסעיף 3.9.

"יום עסקים"

"כתב הערבות"

"מחזיק איגרת החוב"

מחזיק איגרת חוב בהחזקה כמשמעותה בחוק ניירות ערך, אך בכל עניין המחייב את זיהויו של אדם כמחזיק איגרות חוב, תכלול ההגדרה רק מחזיק רשום ומחזיק לא רשום.

או **"מחזיק"**

אדם אשר איגרות החוב (בגין הוא מוגדר בזה כמחזיק לא רשום) רשומות על שמו בחשבון אצל חבר בורסה ואותן איגרות חוב רשומות על שמה של חברת רישומים בפנקס מחזיקי איגרות החוב של החברה.

"מחזיק לא רשום"

אדם ששמו רשום בזמן הרלוונטי במרשם מחזיקי איגרות החוב, ובמקרה בו רשומים במרשם מספר מחזיקים במשותף, המחזיק המשותף הרשום ראשון במרשם, להוציא חברת רישומים.

"מחזיק רשום"

סך ערכן הנקוב של איגרות החוב ו/או איגרות החוב הנוספות כהגדרתן בסעיף 3.7.10(א).

"קרן איגרות החוב"

או **"הקרן"**

החברה לרישומים של בנק לאומי לישראל בע"מ.

"החברה לרישומים"

הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ.

"הבורסה"

יום שבו מתנהל מסחר בבורסה.

"יום מסחר"

איגרות החוב (סדרה 23) רשומות על שם, שתונפקה על-ידי החברה בהתאם לתשקיף.

"איגרות החוב (סדרה 23)"

איגרות החוב (סדרה 24) רשומות על שם, שתונפקה על-ידי החברה בהתאם לתשקיף.

"איגרות החוב (סדרה 24)"

בהתאם להוראה 402 להוראות נוהל בנקאי תקין, **"יום עסקים"** הינו כל יום, למעט יום שבת, ימי שבתון, שני ימי ראש השנה, ערב יום כיפור ויום כיפור, ראשון של סוכות ושמיני עצרת, פורים, ראשון ושביעי של פסח, יום העצמאות, חג השבועות ותשעה באב, או יום "אחר שקבע המפקח בהתאם לסעיף 7 להוראה 402 להוראות נוהל בנקאי תקין.

איגרות החוב (סדרה 25) רשומות על שם, שתונפקנה על-ידי החברה בהתאם לתשקיף.

"איגרות החוב (סדרה 25)"

"איגרות החוב המוצעות או

"איגרות החוב"

כל אחת מאיגרות החוב (סדרה 23), איגרות החוב (סדרה 24) ו- איגרות החוב (סדרה 25).

"הנאמן"

רזניק פז נבו נאמנויות בע"מ ו/או כל מי שיכהן מפעם בפעם כנאמן של מחזיקי איגרות החוב לפי שטר הנאמנות של כל סדרה.

"החלטה מיוחדת"

החלטה שנתקבלה באסיפה כללית של מחזיקי איגרות החוב, בה נכחו מחזיקים, בעצמם או על-ידי באי-כוחם, של לפחות 50% מיתרת הערך הנקוב של איגרות החוב של כל סדרה שבמחזור, או באסיפה נדחית – מחזיקים של לפחות 10% מן היתרה האמורה של אותה סדרה, (ובלבד שאם לא נמצא מניין חוקי באסיפה שנדחתה כאמור כעבור חצי שעה מהמועד שנקבע לה, יהיו שני (2) מחזיקי איגרות חוב הנוכחים בעצמם או על-ידי באי כוחם, מנין חוקי, יהיה אשר יהא הערך הנקוב של איגרות החוב המוחזקות או המיוצגות על ידם), ואשר נתקבלה (בין באסיפה המקורית ובין באסיפה הנדחית) ברוב של לפחות 75% ממספר הקולות המצביעים, למעט נמנעים.

"מדד המחירים לצרכן"

או **"המדד"**

מדד המחירים הידוע בשם "מדד המחירים לצרכן" הכולל ירקות ופירות והמפורסם על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה וכולל אותו מדד אף אם יפורסם על-ידי גוף או מוסד רשמי אחר במקום הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, וכן כולל כל מדד רשמי אחר שיבוא במקומו, אם יהיה בנוי על אותם הנתונים שעליהם בנוי המדד הקיים ואם לאו. אם יבוא במקומו מדד אחר שיפורסם על-ידי גוף או מוסד כאמור, ואותו גוף או מוסד לא קבע את היחס שבינו לבין המדד המוחלף, ייקבע היחס האמור על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. במקרה שאותו יחס לא ייקבע כאמור, אזי יקבע הנאמן, בהתייעצות עם מומחים כלכליים שייבחרו על-ידיו, את היחס שבין המדד האחר למדד המוחלף.

"המדד הידוע"

מדד המחירים לצרכן האחרון הידוע.

"המדד היסודי"

מדד המחירים לצרכן בגין חודש מאי 2012, שפורסם ביום 15 בחודש יוני 2012.

"מדד התשלום"

מדד המחירים לצרכן הידוע במועד ביצוע תשלום כלשהו על חשבון הקרן או הריבית.

"חברה מדרגת"

מידרוג או כל חברה מדרגת אחרת כהגדרת המונח בתקנות ניירות ערך (פרטי התשקיף וטיטוטת תשקיף - מבנה וצורה), תשכ"ט - 1969.

"ריבית פיגורים"

ריבית בשיעור "ריבית החשב הכללי - ריבית פיגורים" המתפרסם מעת לעת באתר משרד האוצר- אגף החשב הכללי. שיעור ריבית הפיגורים הרלוונטי ייקבע לפי שיעור ריבית הפיגורים שהתפרסם לאחרונה והיה ידוע במועד תחילת תשלום ריבית הפיגורים.

"מועד תחילת תשלום**הפיגורים"**

(א) ככל שבמועד תשלום כלשהו לא תפרע החברה סכום כלשהו שיגיע ממנה בקשר עם איגרות החוב, והנאמן הגיש למדינת ישראל הודעת חילוט בהתאם להוראות כתב הערבות, אזי, מועד תחילת תשלום ריבית הפיגורים, יהיה ארבעים ושישה (46) ימי עסקים ממועד מסירת הודעת החילוט כאמור – ורק אם מדינת ישראל לא תשלם לנאמן ו/או לחברה לרישומים את הסכום אשר לא נפרע על-ידי החברה (בתוספת ריבית שנצברה עליו וכן ההצמדה ככל שחלה על-פי תנאי סדרת איגרות החוב הרלבנטית) עד לתום ארבעים וחמישה (45) ימי עסקים ממועד מסירת הודעת החילוט כאמור; או (ב) אם החברה לא תפרע סכום כלשהו שיגיע ממנה בקשר עם איגרות החוב בתוך שישים (60) ימים לאחר שהגיע מועד פירעונו ("תקופת הגרייס"), והנאמן לא מסר למדינת ישראל הודעת חילוט עד למועד האחרון למסירת הודעת חילוט, אזי מועד תחילת תשלום ריבית הפיגורים יהיה היום הראשון שלאחר תום תקופת הגרייס.

3.3. תנאי איגרות החוב (סדרה 23)**3.3.1. הריבית על איגרות החוב (סדרה 23)**

היתרה הבלתי מסולקת של קרן איגרות החוב (סדרה 23) שעדיין במחזור תישא ריבית שנתית קבועה בשיעור שייקבע במכרז כמפורט בפרק 2 לתשקיף ("הריבית"), איגרות חוב (סדרה 23) אינן צמודות (קרן וריבית) לבסיס הצמדה כלשהו. הריבית בגין איגרות החוב תשולם בהתאם לאמור בסעיף 3.3.2.

מתשלום הריבית בגין איגרות החוב (סדרה 23) ינוכה תשלום מס הכנסה כדין.

3.3.2. מועד פירעון קרן איגרות החוב והריבית בגין איגרות החוב (סדרה 23)

קרן איגרות החוב (סדרה 23) תיפרע בתשלום אחד ביום 10 ביולי 2013.

הריבית בגין איגרות חוב (סדרה 23) תשולם במועד פירעון הקרן של איגרות החוב (סדרה 23), זאת בגין התקופה המתחילה ביום שלמחרת המכרז ומסתיימת במועד התשלום כאמור, ויתבסס על ריבית שנתית קבועה כשהיא מחושבת על בסיס של 365 ימים בשנה.

3.3.3 תנאי ההצמדה של הקרן והריבית בגין איגרות חוב (סדרה 23)

איגרות החוב (סדרה 23) אינן צמודות (קרן וריבית) לבסיס הצמדה כלשהו.

3.3.4 המועד הקובע לתשלום הקרן והריבית בגין איגרות החוב (סדרה 23)

המחזיקים באיגרות החוב (סדרה 23) במועד פירעון הקרן של איגרות החוב (סדרה 23) קרי, יום 10 ביולי 2013, יהיו זכאים לתשלום הקרן והריבית על חשבון איגרות החוב (סדרה 23), זאת כנגד מסירת איגרת החוב לידי החברה במשרדה הרשום או בכל מקום אחר עליו תודיע החברה, לפחות חמישה (5) ימי עסקים לפני מועד התשלום (אלא אם החברה ויתרה על המסירה כאמור).

3.4 תנאי איגרות החוב (סדרה 24)

3.4.1 הריבית בגין איגרות החוב (סדרה 24)

היתרה הבלתי מסולקת של קרן איגרות החוב (סדרה 24) שעדיין במחזור תישא ריבית שנתית קבועה בשיעור שייקבע במכרז כמפורט בפרק 2 לתשקיף ("הריבית"). איגרות החוב (סדרה 24) צמודות (קרן וריבית) למדד המחירים לצרכן, כמפורט בסעיף 3.4.3. הריבית בגין איגרות החוב (סדרה 24) תשולם בהתאם לאמור בסעיף 3.4.2. מכל תשלום ריבית בגין איגרות החוב (סדרה 24) ינוכה תשלום מס הכנסה כדין.

3.4.2 מועד פירעון קרן איגרות החוב והריבית בגין איגרות החוב (סדרה 24)

קרן איגרות החוב (סדרה 24) תיפרע בתשלום אחד 10 ביולי 2015.

הריבית בגין איגרות חוב (סדרה 24) תשולם בתשלומים שנתיים, ביום 10 ביולי של כל אחת מהשנים 2013 עד 2015 (ועד בכלל), בגין התקופה של שנים עשר (12) חודשים המתחילה ביום הראשון שלאחר תום תקופת הריבית הסמוכה לפנייה. התשלום הראשון של הריבית בגין איגרות החוב (סדרה 24) ישולם ביום 10 ביולי 2013 בגין התקופה המתחילה ביום שלמחרת המכרז ומסתיימת במועד התשלום כאמור, ויתבסס על ריבית שנתית קבועה כשהיא מחושבת על בסיס של 365 ימים בשנה.

3.4.3 תנאי ההצמדה של הקרן וריבית איגרות חוב (סדרה 24)

קרן איגרות החוב (סדרה 24) והריבית בגינה, תהיינה צמודות לעלייה במדד המחירים לצרכן ביחס למדד היסודי. אם יתברר במועד תשלום הקרן והריבית בגין איגרות החוב כי מדד התשלום הינו גבוה לעומת המדד היסודי, כי אז תשלם החברה אותו תשלום של קרן וריבית, כשהוא מוגדל באופן יחסי לשיעור הגידול במדד התשלום לעומת המדד היסודי. אם יתברר כי מדד התשלום ירד לעומת המדד היסודי, יהא מדד התשלום המדד היסודי. שיטת ההצמדה לא תשונה במהלך תקופת איגרות החוב (סדרה 24).

3.4.4 המועד הקובע לתשלום הקרן והריבית בגין איגרות החוב (סדרה 24)

המחזיקים באיגרות החוב (סדרה 24) במועד פירעון הקרן של איגרות החוב (סדרה 24), קרי, יום 10 ביולי 2015, יהיו זכאים לתשלום הקרן על חשבון איגרות החוב (סדרה 24),

זאת כנגד מסירת איגרת החוב לידי החברה במשרדה הרשום או בכל מקום אחר עליו תודיע החברה, לפחות חמישה (5) ימי עסקים לפני מועד התשלום (אלא אם החברה ויתרה על המסירה כאמור).

המועד הקובע לצורך קביעת הזכאות לתשלום הריבית (למעט לגבי תשלום הריבית האחרון), יהיה שנים עשר (12) ימים לפני מועד כל תשלום ריבית, קרי, יום 28 ביוני, של כל אחת מהשנים 2013 עד 2014. המחזיקים באיגרות החוב (סדרה 24) במועד פירעון הקרן של איגרות החוב (סדרה 24) (קרי, יום 10 ביולי 2015), יהיו זכאים לתשלום האחרון על חשבון הריבית.

3.5. תנאי איגרות החוב (סדרה 25)

3.5.1 הריבית על איגרות החוב (סדרה 25)

היתרה הבלתי מסולקת של קרן איגרות החוב (סדרה 25) שעדיין במחזור תישא ריבית שנתית קבועה בשיעור שייקבע במכרז כמפורט בפרק 2 לתשקיף ("הריבית"). איגרות החוב (סדרה 25) צמודות (קרן וריבית) למדד המחירים לצרכן, כמפורט בסעיף 3.5.3. הריבית בגין איגרות החוב (סדרה 25) תשולם בהתאם לאמור בסעיף 3.5.2. מכל תשלום ריבית בגין איגרות החוב (סדרה 25) ינוכה תשלום מס הכנסה כדין.

3.5.2 מועד פירעון קרן איגרות החוב והריבית בגין איגרות החוב (סדרה 25)

קרן איגרות החוב (סדרה 25) תיפרע בתשלום אחד ביום 10 ביולי 2017. הריבית בגין איגרות חוב (סדרה 25) תשולם בתשלומים שנתיים, ביום 10 ביולי של כל אחת מהשנים 2013 עד 2017 (ועד בכלל), בגין התקופה של שנים עשר (12) חודשים המתחילה ביום הראשון שלאחר תום תקופת הריבית הסמוכה לפניה תשלום הריבית האחרון ישולם ביום 10 ביולי 2017, במועד תשלום יתרת קרן איגרות החוב (סדרה 25). התשלום הראשון של הריבית בגין איגרות החוב (סדרה 25) ישולם ביום 10 ביולי 2013 בגין התקופה המתחילה ביום שלמחרת המכרז ומסתיימת במועד התשלום כאמור, ויתבסס על ריבית שנתית קבועה כשהיא מחושבת על בסיס של 365 ימים בשנה.

3.5.3 תנאי ההצמדה של הקרן והריבית בגין איגרות חוב (סדרה 25)

קרן איגרות החוב (סדרה 25) והריבית בגינה, תהיינה צמודות לעלייה במדד היסודי. אם יתברר במועד תשלום הקרן והריבית בגין איגרות החוב כי מדד התשלום הינו גבוה לעומת המדד היסודי, כי אז תשלם החברה אותו תשלום של קרן וריבית, כשהוא מוגדל באופן יחסי לשיעור הגידול במדד התשלום לעומת המדד היסודי. אם יתברר כי מדד התשלום ירד לעומת המדד היסודי, יהא מדד התשלום המדד היסודי. שיטת ההצמדה לא תשונה במהלך תקופת איגרות החוב (סדרה 25).

3.5.4 המועד הקובע לתשלום הקרן והריבית בגין איגרות החוב (סדרה 25)

המחזיקים באיגרות החוב (סדרה 25) במועד פירעון הקרן של איגרות החוב (סדרה 25), קרי, יום 10 ביולי 2017, יהיו זכאים לתשלום הקרן על חשבון איגרות החוב (סדרה 25),

זאת כנגד מסירת איגרת החוב לידי החברה במשרדה הרשום או בכל מקום אחר עליו תודיע החברה, לפחות חמישה (5) ימי עסקים לפני מועד התשלום (אלא אם החברה ויתרה על המסירה כאמור).

המועד הקובע לצורך קביעת הזכאות לתשלום הריבית (למעט לגבי תשלום הריבית האחרון), יהיה שנים עשר (12) ימים לפני מועד כל תשלום ריבית, קרי, יום 28 ביוני, של כל אחת מהשנים 2013 עד 2016. המחזיקים איגרות החוב (סדרה 25) במועד פירעון הקרן של איגרות החוב (סדרה 25) (קרי, יום 10 ביולי 2017), יהיו זכאים לתשלום האחרון על חשבון הריבית.

3.5.5 ריבית פיגורים

בכל מקרה בו החברה לא פרעה במועדו סכום כלשהו של הקרן או הריבית המגיע ממנה על-פי איגרות החוב המוצעות, אותו סכום יישא ריבית פיגורים (כהגדרתה בסעיף 3.2), וזאת החל ממועד תחילת תשלום הפיגורים (כהגדרתו בסעיף 3.2), כאשר הריבית מחושבת באופן יחסי לפי מספר הימים שיחלפו כאמור על בסיס 365 ימים בשנה.

3.6 תנאים נוספים בעניין איגרות החוב

למעט אם נאמר אחרת, האמור בסעיפים 3.6.1 - 3.6.10 יחול על כל אחת משלוש (3) הסדרות של איגרות החוב, המוצעת על-פי תשקיף זה, **בנפרד**.

3.6.1 מחיקה מן המסחר ופדיון מוקדם

(א) פדיון מוקדם ומחיקה מן המסחר ביוזמת הבורסה

אם וככל שיוחלט על-ידי הבורסה על מחיקה ממסחר של איגרות החוב בשל ירידה בשווי סדרת איגרות החוב מתחת לסכום הקבוע בהנחיות הבורסה בדבר מחיקה מהמסחר, לא תאפשר החברה פדיון מוקדם של איגרות החוב והן תמחקנה מהרישום למסחר בבורסה, ותחולנה עליהן השלכות המס הנובעות מכך. ראה סעיף 2.7.2(ג).

(ב) פדיון מוקדם ומחיקה מן המסחר ביוזמת החברה

החברה תהא רשאית בהסכמת החשב הכללי מראש ובכתב, להעמיד את איגרות החוב לפדיון מוקדם (מלא או חלקי) ובמקרה כאמור יחולו ההוראות הבאות, והכל כפוף להנחיות רשות ניירות ערך ולהוראות תקנון הבורסה וההנחיות מכוחו, כפי שיהיו במועד הרלוונטי:

- (1) תדירות הפדיונות המוקדמים לא תעלה על פדיון אחד לרבעון.
 - (2) נקבע פדיון מוקדם ברבעון שקבוע בו גם מועד לתשלום ריבית, או מועד לתשלום פדיון חלקי או מועד לתשלום פדיון סופי, יבוצע הפדיון המוקדם במועד שנקבע לתשלום כאמור.
- לעניין זה "רבעון" משמע כל אחת מהתקופות הבאות: ינואר – מרס, אפריל – יוני, יולי – ספטמבר, אוקטובר – דצמבר.

- (3) הסכום המינימלי של כל פדיון מוקדם, לא יפחת מ- 10 מיליון ש"ח. למרות האמור לעיל, החברה רשאית לבצע פדיון מוקדם בהיקף הנמוך מ- 10 מיליון ש"ח ובלבד שתדירות הפדיונות לא תעלה על פדיון אחד לשנה.
- (4) כל סכום שיפרע בפירעון מוקדם על-ידי החברה, ייפרע ביחס לכלל מחזיקי איגרות החוב, פרו-ראטה לפי ערכן הנקוב של איגרות החוב המוחזקות.
- (5) עם קבלת החלטה של דירקטוריון החברה בעניין ביצוע פדיון מוקדם כאמור לעיל, החברה תפרסם דוח מיידי על ביצוע פדיון מוקדם למחזיקי איגרות החוב, עם העתק לנאמן, אשר המועד הקובע לביצועו ייקבע בדוח המיידי ויחול לא פחות משבעה עשר (17) ימים ולא יותר מארבעים וחמישה (45) ימים לפני ביצוע פדיון מוקדם.
- (6) מועד הפדיון המוקדם לא יחול בתקופה שבין המועד הקובע לתשלום ריבית בגין איגרות החוב לבין מועד תשלום הריבית בפועל. בדוח המיידי כאמור תפרסם החברה את סכום הקרן שיפרע בפדיון מוקדם וכן את הריבית שנצברה בגין סכום הקרן האמור עד למועד הפדיון המוקדם, (לרבות הפרשי הצמדה למדד ככל שרלוונטי לסדרה) בהתאם לאמור בס"ק (7) להלן.
- (7) לא ייעשה פדיון מוקדם לחלק מסדרת איגרות חוב אם סכום הפדיון האחרון יפחת מ- 3.2 מיליון ש"ח. במועד פדיון מוקדם חלקי, ככל שיהיה, החברה תודיע בדוח מיידי על: (1) שיעור הפדיון החלקי במונחי היתרה הבלתי מסולקת; (2) שיעור הפדיון החלקי במונחי הסדרה המקורית; (3) שיעור הריבית בפדיון החלקי בגין החלק הנפדה; (4) שיעור הריבית שישולם בפדיון החלקי, מחושב לגבי היתרה הבלתי מסולקת; (5) עדכון שיעורי הפדיונות החלקיים שנותרו, במונחי הסדרה המקורית; (6) המועד הקובע לזכאות לקבלת הפדיון המוקדם של קרן איגרות החוב שיהיה שנים עשר (12) ימים לפני המועד שנקבע לפדיון המוקדם.
- (8) הסכום שישולם למחזיקי איגרות החוב במקרה של פדיון מוקדם, יהיה הסכום הגבוה מבין הבאים: (1) שווי שוק של יתרת איגרות החוב שבמחזור, אשר ייקבע על-פי הגבוה מבין: (א) מחיר איגרות החוב בבורסה בסוף יום המסחר הקודם למועד בו תתקבל החלטה דירקטוריון החברה לביצוע הפדיון המוקדם; או (ב) מחיר הנעילה הממוצע של איגרות החוב בשלושים (30) ימי המסחר שקדמו למועד קבלת החלטה הדירקטוריון בדבר ביצוע הפדיון המוקדם; (2) הערך ההתחייבותי של איגרות החוב שבמחזור, דהיינו קרן בתוספת ריבית והפרשי הצמדה (ככל שחלה), עד מועד הפדיון המוקדם בפועל; (3) יתרת

תזרים המזומנים של איגרות החוב (קרבן בתוספת ריבית) כשהיא מהווה לפי תשואת האג"ח הממשלתי (כהגדרתה להלן). היוון איגרות החוב יחושב החל ממועד הפדיון המוקדם ועד למועד הפירעון האחרון.

לעניין זה: "תשואת האג"ח הממשלתי" משמעה, ממוצע התשואה (ברוטו) לפדיון, בתקופה של שבעה (7) ימי עסקים, המסתיימת שני (2) ימי עסקים לפני מועד ההודעה על הפדיון המוקדם, של שלוש (3) סדרות איגרות חוב ממשלתי ושמשיך חייהן הממוצע הוא הקרוב ביותר למשיך החיים הממוצע של איגרות החוב במועד הרלוונטי.

(ג) ככל שהחשב הכללי יתן את הסכמתו לביצוע פדיון מוקדם (מלא או חלקי) כאמור, תחולנה הוראות סעיף 3.9.3 לגבי חילוט הערבות ביחס לתשלום ההתחייבויות המגובות (או כל חלק מהן) בשינויים המחויבים, והכל רק במידה שהחברה לא עמדה בחובת התשלום החלה עליה בפדיון מוקדם כמפורט בסעיף 3.6.1(ב).

3.6.2 דחיית מועדים

ככל שמועד פירעון הקרבן (או כל תשלום אחר, לרבות ריבית) יחול ביום שאינו יום עסקים יידחה מועד התשלום ליום העסקים הראשון הבא אחריו ללא תוספת תשלום והיום הקובע לצורך קביעת זכאות לתשלום לא ישתנה בשל כך.

3.6.3 רכישת איגרות חוב על-ידי החברה ועל-ידי תאגיד קשור

(א) החברה שומרת לעצמה, כפוף לכל הוראה שבדין, את הזכות לרכוש, בכל עת, בכל מחיר שיראה לה, איגרות חוב, שיהיו במחזור מעת לעת (וממוכרים שייבחרו לפי שיקול דעתה וללא חובת פנייה לכלל המחזיקים), בלי לפגוע בחובת הפירעון המוטלת עליה. במקרה שאיגרות החוב תירכשנה על-ידי החברה במסגרת המסחר בבורסה, החברה תפנה למסלקת הבורסה בבקשה למשיכת התעודות שנרכשו כאמור.

(ב) איגרות החוב שיירכשו על-ידי החברה תפקענה באופן אוטומטי, תתבטלנה ותמחקנה מהמסחר בבורסה, והחברה לא תהיה רשאית להנפיקן מחדש. למען הסר ספק, מובהר, כי עם רכישתן על-ידי החברה כאמור בסעיף זה, תפקע ערבות המדינה ביחס לאיגרות החוב שנרכשו על-ידי החברה כאמור.

(ג) חברה בת של החברה ו/או תאגיד אחר בשליטתה ו/או בעלי השליטה בחברה ו/או תאגיד בשליטת בעלי השליטה בחברה במישרין ו/או בעקיפין ("מחזיק קשור") יהיו רשאים לרכוש (לרבות בדרך של הנפקה) ו/או למכור מעת לעת איגרות חוב על-פי שיקול דעתם (כפוף לכל דין). במקרה של רכישה ו/או מכירה כאמור, תמסור החברה על כך, כפוף ובהתאם להוראות הדין, דוח מידי בעניין זה. איגרות חוב שתוחזקנה על-ידי מחזיק קשור תיחשבנה כנכס של אותו מחזיק קשור ולא תימחקנה מהמסחר בבורסה וכן, כפוף לכל דין, הן תהיינה ניתנות להעברה כיתר איגרות החוב. כמו כן, איגרות חוב שתוחזקנה על-ידי מחזיק קשור לא תקנינה זכות

הצבעה באסיפות מחזיקי איגרות החוב ולא תיחשבנה לצורך מנין חוקי כל עוד הן מוחזקות בידי המחזיק הקשור. בלי לגרוע מהאמור איגרות חוב שתוחזקנה על-ידי חברה בת של החברה ו/או תאגיד אחר בשליטתה לא תיכללנה בהתחייבויות המגובות ולא תזכינה את מחזיקיהן בפירעון מכוח חילוט ערבות המדינה על-פי כתב הערבות בהתקיים הנסיבות והתנאים המזכים את מחזיקי איגרות החוב לחלט את ערבות המדינה, זאת רק כל עוד שאיגרות החוב כאמור מוחזקות על-ידי חברה בת של החברה ו/או תאגיד אחר בשליטתה כאמור.

(ד) להסרת ספק, אין באמור בסעיף זה לעיל, כשלעצמו, כדי לחייב את החברה או מחזיק קשור או את מחזיקי איגרות החוב לקנות איגרות חוב או למכור את איגרות החוב שבידיהם.

3.6.4. תשלומי הקרן והריבית בגין איגרות החוב

- (א) תשלומי הקרן והריבית יבוצעו בשקלים חדשים.
- (ב) התשלום על חשבון הקרן או הריבית (לרבות הפרשי הצמדה למדד ככל שחלה), ישולם למחזיקי איגרות החוב במועדי פירעון הקרן ו/או הריבית, לפי העניין, במועדים הנקובים בסעיפים 3.3, 3.4 ו- 3.5, לפי העניין ("הזכאים" או "מחזיקי איגרות החוב") ותשלום הקרן האחרון יהיה כנגד מסירת תעודות איגרות החוב לידי החברה במשרדה הרשום של החברה או בכל מקום אחר עליו תודיע החברה, לא יאוחר מחמישה (5) ימי עסקים לפני מועד פירעון הקרן, הנקוב בשטר הנאמנות (אלא אם החברה ויתרה על המסירה כאמור).
- (ג) התשלום למחזיקים רשומים ייעשה בשיקים או בהעברה בנקאית לזכות חשבון הבנק של המחזיק הרשום, כאמור בס"ק (ב) לעיל. התשלומים למחזיקים לא רשומים ייעשה באמצעות החברה לרישומים ו/או מסלקת הבורסה. אם החברה לא תוכל לשלם סכום כלשהו לזכאים לכך, מסיבה שאינה תלויה בה, יחולו הוראות סעיף 3.6.5.
- (ד) מחזיק רשום שירצה להודיע לחברה את פרטי חשבון הבנק לזיכוי בתשלומים על-פי איגרות החוב כאמור לעיל, או לשנות את הוראת התשלום שנתן, יוכל לעשות כן בהודעה בכתב שישלח בדואר רשום למנהל אגף כספים בחברה, אולם החברה תמלא את ההוראה אך ורק אם הגיעה למשרדה הרשום לפחות שלושים (30) יום לפני המועד הקבוע לפירעון תשלום כלשהו על-פי איגרת החוב.
- (ה) במקרה שההודעה תתקבל על-ידי החברה באיחור, תפעל החברה לפיה אך ורק ביחס לתשלומים שמועד פירעונם חל לאחר מועד התשלום הסמוך ליום קבלת ההודעה.
- (ו) לא מסר המחזיק הרשום לחברה, בעוד מועד, פרטים בכתב בדבר חשבון הבנק שלו, שלזכותו יש להעביר תשלומים על-פי איגרות החוב, ייעשה כל תשלום כזה בשיק שיעשלח בדואר רשום לכתובתו האחרונה הרשומה בפנקס מחזיקי איגרות החוב.

משלוח שיק למחזיק רשום בדואר רשום כאמור ייחשב לכל דבר ועניין כתשלום הסכום הנקוב בו, בתאריך שיגורו בדואר כאמור, ובלבד שנפרע כהלכה עם הצגתו לגבייה.

(ז) להסרת ספק, יראו כל תשלום אשר נדרש מהחברה בהתאם להוראות שטר הנאמנות ואשר שולם בפועל על-ידי מדינת ישראל, כאילו בוצעו על-ידי החברה, ולנאמן ולמחזיקי איגרות החוב, לא יהיו כל טענות ו/או דרישות כנגד החברה ו/או נגד מדינת ישראל בקשר לתשלומים אשר בוצעו בפועל ל-ידי מדינת ישראל.

(ח) תשלום הקרן והריבית ייעשה כפוף לתנאי ההצמדה המפורטים בסעיפים 3.3, 3.4, 3.5 לעיל, לפי העניין.

(ט) מכל תשלום בגין איגרות החוב מהסדרה הרלוונטית ינוכה כל תשלום חובה, לרבות מס, ככל הנדרש על-פי דין.

3.6.5 הימנעות מתשלום מסיבה שאינה תלויה בחברה

(א) סכום כל שהוא המגיע למחזיקי איגרות החוב שלא שולם בפועל מסיבה שאינה תלויה בחברה ו/או המדינה במקרה של חילוט הערבות, בעוד שהחברה ו/או המדינה, לפי העניין, הייתה מוכנה לשלמו והצהירה בכתב כלפי הנאמן כי התקיימה נסיבה אשר בעקבותיה לא יכלה החברה ו/או המדינה לפרוע את תשלום ובמסגרת הצהרתה זו פירטה את הנסיבה אשר בעקבותיה לא יכלה החברה ו/או המדינה לפרוע את התשלום, לא יישא ריבית ו/או הפרשי הצמדה מהמועד שנקבע לתשלומי ועד לתשלומי בפועל, והמחזיקים באיגרות החוב יהיו זכאים אך ורק לאותם סכומים, שהיו זכאים להם במועד שנקבע לפירעון אותו התשלום על חשבון הקרן או הריבית.

(ב) החברה תפקיד בידי הנאמן, בחשבון הנאמנות על שמו ולפקודתו בנאמנות עבור מחזיקי איגרות החוב, תוך ארבעה עשר (14) ימי עסקים מהמועד שנקבע לאותו תשלום את סכום התשלום שלא שולם במועדו, כאמור בסעיף 3.6.5(א), וההפקדה כאמור תיחשב כסילוק אותו תשלום. היה הסכום האמור התשלום האחרון, תיראה ההחזקה בנאמנות כפדיון איגרת החוב על-ידי החברה.

(ג) הנאמן יפקיד בחשבון הנאמנות כל סכום כאמור לזכות מחזיקי איגרות החוב וישקיע את הכספים שיועברו אליו כאמור בסעיף 3.17.7. עשה כן הנאמן, לא יהיה חייב לזכאים בגין אותם סכומים אלא את התמורה שתתקבל מממוש ההשקעות בניכוי ההוצאות הקשורות בהשקעה האמורה ובניהול חשבון הנאמנות, העמלות ותשלומי החובה החלים על חשבון נאמנות.

(ד) אם תוסר המניעה לביצוע התשלום בפועל למחזיקים, הנאמן יעביר את הכספים שהצטברו לזכות מחזיקי איגרות החוב, כאמור בסעיף 3.6.5(ג), כנגד קבלת הוכחות ואישורים על זכותם לסכומים אלו ואודות הסרת המניעה לביצוע התשלום בפועל

למחזיקים לשביעות רצונו המלאה של הנאמן וכפוף לחובת ניכוי מס במקור על-פי דין.

3.6.6. פנקס מחזיקי איגרות החוב

(א) החברה תחזיק ותנהל במשרדה הרשום, פנקס מחזיקי איגרות חוב ובו תרשום את שמותיהם וכתובותיהם של מחזיקי איגרות החוב, מספר איגרות החוב המוחזקות על ידם וערכן הנקוב. כמו כן תירשמה בפנקס מחזיקי איגרות החוב כל העברות בעלות באיגרות חוב בהתאם להוראות שטר הנאמנות. הנאמן וכל אחד ממחזיקי איגרות החוב יהיה רשאי, בכל זמן סביר, לעיין בפנקס האמור. החברה זכאית לסגור את פנקס מחזיקי איגרות החוב מזמן לזמן ובלבד שהתקופה הכוללת שבה הפנקס סגור לא תעלה על שלושים (30) יום בכל שנה. החברה לא תרשום העברות, לרבות במקרה של פטירה, במועדים ובתקופות האמורים.

(ב) החברה לא תהיה חייבת לרשום בפנקס מחזיקי איגרות החוב ולהכיר בשום נאמנות בין מפורשת, מכללא או משוערת, או משכון או שעבוד מכל מין שהוא או כל זכות שביושר, תביעה או קיזוז או זכות אחרת כלשהי בקשר לאיגרות החוב. החברה תכיר אך ורק בבעלותו של מחזיק רשום שבשמו נרשמו איגרות החוב בפנקס מחזיקי איגרות החוב. יורשיו החוקיים, מנהלי עזבונו או מבצעי צוואתו של המחזיק הרשום, כונס נכסים שימונה עקב פשיטת רגל וכל אדם שיהיה זכאי לאיגרות החוב עקב פשיטת רגל של כל מחזיק רשום (ואם הוא תאגיד - עקב פירוקו) יהיו רשאים להירשם כמחזיקים לאחר מתן הוכחות שלדעת מנהלי החברה תספקנה להוכיח את זכאותם להירשם כמחזיקים שלהן.

3.6.7. שינוי זכויות

הזכויות הנלוות לאיגרות החוב ניתנות לשינוי כמתואר בסעיף 3.7.4.

3.6.8. פיצול תעודות איגרות החוב

(א) כל תעודת איגרות חוב שתונפק על-פי שטר הנאמנות ניתנת לפיצול לתעודות איגרות חוב אשר סך כל סכום הקרן שלהן שווה לסכום הקרן הנקוב של התעודה שפיצולה מבוקש, ובלבד שתעודות כאמור לא תוצאנה אלא בכמות המינימלית או בכפולות של הכמות המינימלית יחד עם תעודה אחת נוספת בגין היתרה, אם תהיה כזאת. "הכמות המינימלית" משמעה 100 ש"ח ערך נקוב איגרות חוב.

(ב) הפיצול ייעשה על-ידי מסירת אותה תעודת איגרות חוב לחברה, במשרדה הרשום, לשם ביצוע הפיצול, בצרוף בקשה בכתב לביצוע הפיצול. כל ההוצאות הכרוכות בפיצול, לרבות מיסים והיטלים אחרים, אם יהיו כאלה, יחולו על מבקש הפיצול. החברה תמלא אחר בקשת פיצול ותעביר למבקש הפיצול את תעודות איגרות החוב החדשות ערוכות כדין, תוך שלושים (30) יום ממסירת בקשת פיצול ערוכה כדין ותעודת איגרת החוב שפיצולה מתבקש, כנגד תשלום על-ידי מבקש הפיצול של ההוצאות הכרוכות בפיצול כאמור לעיל.

3.6.9. העברת איגרות החוב

(א) כפוף לאמור בסעיף 3.6.9(ד), כל העברה של איגרות החוב על-ידי מחזיק רשום תיעשה על-פי כתב העברה בנוסח המקובל על החברה, חתום כיאות על-ידי המחזיק הרשום שלהן או נציגיו החוקיים, שיימסר לחברה במשרדה הרשום בצירוף תעודות איגרות החוב המועברות על-פיו, וכל הוכחה אחרת שתידרש על-ידי מנהלי החברה, לשם הוכחת זכותו של המעביר להעברתן. כל עוד לא ניתנה הודעה כאמור בנוסח שיקבע על-ידי החברה, בציון כתובתו של הנעבר והמקום לביצוע התשלומים על-פי איגרות החוב, לא תחייב העברה כאמור את החברה.

(ב) כפוף להוראות כל דין, איגרות החוב ניתנות להעברה על-ידי מחזיקי איגרות החוב במלוא סכום הערך הנקוב ואף לגבי חלקו, ובלבד שיהיה בשקלים חדשים שלמים, לכל צד שלישי, וכל מקבל העברה יהיה רשאי גם הוא להעביר זכויותיו מכח איגרת החוב לאחר באותו אופן.

(ג) כל ההוצאות והעמלות הכרוכות בהעברה יחולו על מבקש ההעברה. אם יחול מס או כל תשלום חובה אחר על העברה של איגרות החוב, יישאו בתשלום כל מס או תשלום חובה כאמור מבקשי ההעברה, והם יימסרו לחברה ביחד עם כתב ההעברה, הסכום הדרוש לשם תשלום מס או תשלום חובה כאמור, או יימסרו לחברה אותן הוכחות על תשלומם, שתהיינה להנחת דעתה של החברה. החברה תהיה רשאית להשאיר בידה את כתב ההעברה. לאחר קיום כל התנאים האלה תירשם ההעברה בפנקסי מחזיקי איגרות החוב ועל גבי תעודת איגרות החוב המועברות, שתימסר למקבל ההעברה.

(ד) במקרה של העברת חלק בלבד מסכום הערך הנקוב של איגרת חוב כלשהי, יש לפצל תחילה את תעודתה, על-פי ההוראות המפורטות בטרם הנאמנות, למספר תעודות איגרות חוב כמתחייב מכך ובאופן שסך כל סכומי הערך הנקובים בהן יהיה שווה לסכום הערך הנקוב של תעודת איגרת החוב האמורה.

3.6.10. החלפת תעודות איגרות החוב

במקרה שתעודת איגרת חוב תתבלה, תאבד או תושמד, תהיה החברה רשאית להוציא במקומה תעודת איגרת חוב חדשה. דירקטוריון החברה, או מי שיוסמך על ידו, יהיה רשאי לקבוע תנאים ביחס לאופן הוכחת אובדן או השמדת התעודה, וכן לכיסוי ולשיפוי ההוצאה שנגרמה לחברה לשם בירור זכות הבעלות בתעודה. במקרה של בלאי, תעודת איגרת החוב הבלויה תוחזר לחברה לפני שתוצא התעודה החדשה. מסים, תשלומי חובה והיטלים אחרים, ככל שיחולו, וכן הוצאות אחרות הכרוכות בהוצאת התעודה החדשה, יחולו על מבקש התעודה האמורה.

3.7. עיקרי שטרי הנאמנות

3.7.1. כללי

החברה חתמה ביום 25 ביוני 2012 על שטרי נאמנות בנוגע לאיגרות החוב (סדרה 23), (סדרה 24) ו- (סדרה 25) עם רזניק פז נבו נאמנויות בע"מ.

פרטי הנאמן כפי שנמסרו לחברה, נכון למועד התשקיף, הינם כדלקמן:

כתובתו: רחוב יד חרוצים 14, תל-אביב. טלפון: 03-6389200; פקס: 03-6393316; איש הקשר הינו: רוי"ח יוסי רזניק (דוא"ל: trust@rpn.co.il).

הנאמן הינו חברה מוגבלת במניות, הרשומה בישראל, העוסקת בנאמנויות, והוא עונה על דרישות הכשירות הקבועות בחוק ניירות ערך והתקנות שהותקנו על-פיו, לשמש כנאמן לאיגרות חוב.

שטרי הנאמנות לאיגרות החוב (סדרה 23), (24) ו- (סדרה 25), מצורפים **כנספת א'-1**; **נספת א'-2 ונספת א'-3** לתשקיף זה, בהתאמה.

3.7.2. בשטרי הנאמנות נקבעו בין השאר הוראות לגבי איגרות החוב כדלקמן:

אסיפות כלליות של מחזיקי איגרות החוב

(א) הנאמן או החברה רשאים להזמין את מחזיקי איגרות החוב לאסיפת מחזיקי איגרות חוב. אם החברה מזמנת אסיפת מחזיקי איגרות חוב, עליה לשלוח מיד הודעה בכתב לנאמן על המקום, היום והשעה בהם תתקיים האסיפה וכן על העניינים שיובאו לדיון בה. בכל מקרה של זימון אסיפת מחזיקי איגרות החוב על-ידי הנאמן או החברה (בסעיף זה: "**הגורם המזמין**"), על הגורם המזמין לשלוח תוך יום עסקים אחד ממועד זימון אסיפת מחזיקי איגרות החוב הודעה לחשב הכללי בדבר זימון האסיפה והנושאים על סדר יומה. נציג החשב הכללי יהיה רשאי להשתתף באסיפת מחזיקי איגרות החוב כמשקיף, ללא זכויות הצבעה כלשהן.

החברה תהיה חייבת לזמן אסיפה כנ"ל לפי בקשה של הנאמן או של מחזיקים לפחות 10% מהיתרה הבלתי מסולקת של קרן איגרות החוב. הנאמן יהיה חייב לזמן אסיפה לפי בקשה של המחזיקים של לפחות 10% מהערך הנקוב של היתרה הבלתי מסולקת של קרן איגרות החוב. החברה תישא בהוצאות הכרוכות בזימון האסיפה ובכינוסה כאמור ככל שחלה עליה חובה על-פי שטר הנאמנות.

(ב) כל אסיפה של מחזיקי איגרות החוב תתקיים במשרדה הרשום של החברה או במען אחר עליו תודיע החברה, אלא אם כן יודיע הנאמן על מקום אחר לכינוסה. המועד הקובע להשתתפות באסיפה הכללית של מחזיקי איגרות החוב הינו יום העסקים הקודם למועד האסיפה הכללית.

(ג) כפוף להוראות סעיף 3.7.11, למחזיקי איגרות החוב, לנאמן ולחברה, לפי העניין, תינתן הודעה מוקדמת של ארבעה עשר (14) יום לפחות טרם מועד הכינוס, אשר יפורטו בה המקום, היום ושעת האסיפה, וכן יצוינו בה באופן כללי הנושאים שידונו

באסיפה. במקרה בו מטרת האסיפה הינה דיון בהצעה לקבל החלטה מיוחדת, תינתן הודעה מוקדמת כאמור לעיל של עשרים ואחד (21) ימים לפחות טרם מועד הכינוס, וההודעה תפרט את המקום, היום והשעה של תחילת האסיפה וגם את עיקרי ההחלטה המוצעת. הנאמן רשאי לקצר את מועד הודעה המוקדמת לפי בקשת החברה או לפי בקשת מחזיקי איגרות חוב המחזיקים 10% לפחות מיתרת הקרן הבלתי מסולקת של איגרות החוב, או אם ראה כי דחייה בכינוס אסיפה פוגעת או עלולה להוות פגיעה בזכויות מחזיקי איגרות החוב. החברה תוכל להתנגד לקיצור המועדים כאמור מנימוקים סבירים בלבד.

(ד) כל הודעה מטעם החברה או הנאמן למחזיקי איגרות החוב, תינתן בהתאם להוראות סעיף 3.7.22.

(ה) יראו בכל דיווח של החברה במערכת המגני"א של רשות ניירות ערך בקשר עם מידע שהחברה נדרשת למוסרו בהודעה לפי שטר הנאמנות, כהודעה שנמסרה ליעדה במועד פרסום הדיווח כאמור.

(ו) לא תיפסל החלטה כלשהי שנתקבלה באסיפת מחזיקי איגרות חוב שזומנה, כאמור לעיל, מחמת שבשגגה לא ניתנה הודעה על האסיפה לכל מחזיקי איגרות החוב או שהודעה כאמור לא נתקבלה ל-ידי כל מחזיקי איגרות החוב.

(1) יושב הראש של אסיפת מחזיקי איגרות החוב יהיה אדם שימונה על-ידי הנאמן. לא מינה הנאמן יושב ראש כאמור או שמי שמינה הנאמן כאמור נעדר מהאסיפה, ימונה יושב הראש על-ידי מחזיקי איגרות החוב המשתתפים והנוכחים ואם לא הגיעו לכלל הסכמה ימונה יושב הראש על-ידי הנאמן.

(2) אסיפת מחזיקי איגרות החוב תיפתח לאחר שיוכח כי קיים המנין החוקי הדרוש בעת התחלת הדיון לאיזה מהנושאים אשר על סדר היום.

(ז) באסיפות מחזיקי איגרות החוב, יהוו מנין חוקי שני (2) מחזיקי איגרות החוב, הנוכחים בעצמם או על-ידי בא כוח והמחזיקים או המיצגים יחדיו לפחות 10% מערך החוב הנקוב הכולל של איגרות החוב נכון למועד האסיפה. יובהר כי אין באמור כדי לגרוע מדרישות הדין המיוחדות לעניין מנין חוקי לקיום אסיפת מחזיקי איגרות חוב בנוגע לשינוי שטר הנאמנות או בנוגע לפיטורי נאמן ומהוראות סעיף 3.7.11 וסעיף 3.7.4(ג). אם תוך חצי שעה מהמועד שנקבע להתחלת אסיפה כזו לא יהיה מנין חוקי כאמור, תידחה האסיפה לאותו יום בשבוע שלאחר מכן, ובמקרה שיום זה אינו יום עסקים, יום העסקים הבא אחריו, באותו המקום ובאותה השעה או ליום, מקום ושעה אחרים, כפי שהמזמין (הנאמן או החברה) יקבע ויודיע עליהם בהודעה למחזיקי איגרות החוב, באותו אופן שניתנה ההודעה לאסיפה המקורית (ואפשר שיוודיע על כך במסגרת הזימון לאסיפה המקורית) לפחות שבעה (7) ימים לפני המועד שנועד לכינוסה של האסיפה הנדחית. לא נמצא מנין חוקי באסיפה שנדחתה כאמור כעבור חצי שעה מהמועד שנקבע לה, יהיו שני

(2) מחזיקי איגרות חוב הנוכחים בעצמם או על-ידי באי כוחם, מניין חוקי יהא אשר יהא ערך החוב הנקוב של איגרות החוב המוחזקות או המיוצגות על ידם. על אף האמור, באסיפה שכונסה לקבלת החלטה מיוחדת ביחס להפעלת סעדים מכוח שטר הנאמנות (לרבות העמדת איגרת החוב לפירעון מיידי) יהיה מניין חוקי אם נכחו באסיפה מחזיקים של לפחות 50% מיתרת ערך החוב הנקוב של איגרות החוב, או באסיפה נדחית - מחזיקים של לפחות 10% מן היתרה האמורה. לא נמצא מניין חוקי באסיפה שנדחתה כאמור כעבור חצי שעה מהמועד שנקבע לה, יהיו שני (2) מחזיקי איגרות חוב הנוכחים בעצמם או על-ידי באי כוחם, מניין חוקי יהא אשר יהא ערך החוב הנקוב של איגרות החוב המוחזקות או המיוצגות על ידם.

(ח) הרוב הדרוש לקבלת החלטה מיוחדת, בכל מקום בו נדרשת החלטה כאמור על-פי תנאי שטר הנאמנות, הוא רוב של 75% מבין קולות מחזיקי איגרות החוב הנוכחים והמצביעים (בהתאם לערך החוב הנקוב המוחזק על-ידי הנוכחים והמצביעים), ללא קולות הנמנעים.

(ט) פרט למקרים אשר צוין בהם אחרת בשטר הנאמנות ובתוספותיו ו/או בדין, הרי כל שאלה שתובא בפני האסיפה של מחזיקי איגרות החוב יוחלט לגביה בהחלטה רגילה. הרוב הדרוש לקבלת החלטה רגילה הוא רוב מבין קולות מחזיקי איגרות החוב הנוכחים והמצביעים (בהתאם לערך החוב הנקוב המוחזק על-ידי הנוכחים והמצביעים) או באי כוחם הנוכחים באסיפה והמצביעים בה (בהתאם לערך החוב הנקוב המיוצג על-ידי באי הכוח הנוכחים והמצביעים), ללא קולות הנמנעים, אלא אם נקבע אחרת בשטר הנאמנות ו/או בתוספותיו.

(י) הכרזת יושב ראש בדבר קבלת החלטה או דחייתה והרישום בעניין זה בספר הפרוטוקולים ישמשו ראיה לכאורה על עובדה זו ולא יהיה צריך להוכיח את מספר הקולות שנתנו בעד הצעת החלטה או נגדה.

(יא) כתב מינוי – (1) כתב מינוי שלוח יהיה בכתב וייחתם על-ידי הממנה או על-ידי בא כוחו שיש לו סמכות לעשות כן בכתב כהלכה. אם הממנה הוא תאגיד, ייעשה המינוי על-ידי הרשאה בכתב חתומה בחותמת התאגיד בצירוף חתימת מורשי החתימה בתאגיד; (2) כתב מינוי של שלוח יערך בכל צורה מקובלת; (3) שלוח אינו חייב להיות בעצמו מחזיק איגרות חוב; (4) כתב מינוי ויפוי כוח או תעודה אחרת על-פיה נחתם כתב המינוי, או העתק מאושר של יפוי כוח כזה, יופקד במשרד הרשום של החברה לא פחות מ- 48 שעות לפני המועד של האסיפה לגביה ניתן יפוי הכוח, אלא אם נקבע אחרת בהודעה המזמנת את האסיפה.

(יב) הצבעה שנעשתה בהתאם לתנאים שבמסמך הממנה שלוח תהא תקפה אף אם עובר לה נפטר המרשה או הוכרז פסול דין או בוטל כתב המינוי או הועברה איגרות החוב שלגביה ניתן הקול, אלא אם נתקבלה במשרדה הרשום של החברה לפני האסיפה הכללית הודעה בכתב בדבר הפטירה, החלטת הפסלות, הביטול או ההעברה הנ"ל, הכל לפי העניין.

- (יג) בכל אסיפה של מחזיקי איגרות החוב יהיה כל מחזיק או בא כוחו זכאי לקול אחד (1) בגין כל 1.00 ש"ח ערך נקוב, מהקרן הכוללת הנקובה שטרם נפרעה, של איגרות החוב שמכוחן הוא רשאי להצביע.
- (יד) במקרה של מחזיקים במשותף, יימנה רק קולו של הרשום ראשון מביניהם בפנקס מחזיקי איגרות החוב, בין בעצמו ובין על-ידי בא כוחו.
- (טו) זכאי המבקש לקבל מהחברה לרישומים יפוי כוח על שמו (או על שם מורשה מטעמו) כאמור, יפנה בבקשה לחבר בורסה שאצלו רשומות איגרות החוב לטובת הזכאי למתן יפוי כוח להצבעה, תוך ציון כמות איגרות החוב בגינה מתבקש יפוי הכוח. החברה לרישומים תשלח לחברה את יפוי הכוח כפי שנתבקש על-ידי הזכאי. נוסח יפוי הכוח ואופן קבלתו בידי מחזיקי איגרות החוב יהיו כאמור בחוקי העזר של מסלקת הבורסה. עותק מייפוי הכוח יישלח לזכאי באמצעות חבר הבורסה. ייפוי הכוח להשתתפות באסיפה יהיה בתוקף לתאריך האסיפה ולאסיפה הנדחית ובלבד שהאסיפה הנדחית תתקיים לא יאוחר מעשרה (10) ימים מתאריך שנקבע לאסיפה המקורית. ייפוי הכוח, יהיה כוחו יפה לתקופה של ארבעה עשר (14) ימים (למעט לצורך השתתפות באסיפת מחזיקים) לכל דבר ועניין.
- (טז) החברה לרישומים לא תעשה שימוש בזכויות ההצבעה בשל איגרות החוב הרשומות על שמה בפנקס מחזיקי איגרות החוב, וזכויות הצבעה אלו ניתנות לזכאי או למי שייקבע על ידו, ובלבד שקיבל המחזיק יפוי כוח להצבעה מהחברה לרישומים.
- (יז) בהצבעה רשאי המחזיק באיגרות חוב, או בא כוחו, להצביע בגין חלק מהקולות שלו בעד ההצעה העומדת לדיון ובגין חלקם נגד ההצעה ובגין חלק אחר להימנע, והכל לפי ראות עיניו.
- (יח) יש לערוך פרוטוקול מכל הדיונים וההחלטות בכל אסיפת מחזיקי איגרות חוב ולרושםם בספר הפרוטוקולים. כל פרוטוקול יחתם על-ידי יושב ראש האסיפה שבה נתקבלו ההחלטות והדיונים, או על-ידי יושב ראש האסיפה שהתקיימה לאחריה וישמש כראיה לכאורה לעניינים הרשומים בו, וכל עוד לא יוכח ההיפך, הרי שההחלטות והדיונים בכל אסיפה כזו ייחשבו כאילו נתקבלו כדין.
- (יט) הנאמן ישתתף באסיפת מחזיקי איגרות חוב, אך ללא זכות הצבעה. אדם שיתמנה על-ידי הנאמן, מזכיר החברה וכל אדם אחר שיוסמך על-ידי הנאמן, יהיה רשאי להיות נוכח באסיפות של מחזיקי איגרות החוב, ללא זכות הצבעה. במקרה בו על-פי שיקול דעתו הסביר של הנאמן, ומנימוקים סבירים, יידרש בחלק מהאסיפה לערוך דיון ללא נוכחות נציגי החברה, אזי הם ומי מטעמם, לא ישתתפו באותו חלק של הדיון.
- (כ) בהסכמת המחזיקים ברוב קרן איגרות החוב הנוכחים באסיפה, שנוכח בה מנין חוקי, רשאי היושב ראש, ולפי דרישת רוב כזה הינו חייב, לדחות את המשך קיום האסיפה מפעם בפעם וממקום למקום, כפי שהאסיפה תחליט ("אסיפה נמשכת").

אם המשך קיום האסיפה נדחה לעשרה (10) ימים או יותר, תינתן הודעה על האסיפה הנמשכת באותו אופן לפיו מודיעים על האסיפה הראשונה (שהמשך קיומה נדחה). פרט לאמור לעיל, לא יהיה מחזיק איגרת חוב זכאי לקבל כל הודעה על דחייה או על העניינים שבהם ידונו באסיפה הנמשכת. לא ידונו באסיפה נמשכת אלא בעניינים שבהם אפשר היה לדון באסיפה שבה הוחלט על הדחייה ושטרם התקבלה בגינם החלטה על-ידי האסיפה. יושב ראש האסיפה רשאי לקבוע כי הצבעות יהיו בדרך של כתבי הצבעה. מובהר, כי בהצבעה על-פי כתבי הצבעה, זכאי להצביע גם מחזיק שלא נכח באסיפה הרלוונטית, וזאת כפוף להוכחת זכאותו להשתתף ולהצביע באסיפה במועד הקובע לאסיפה, והכול טרם מועד נעילת האסיפה / ההצבעה באסיפה.

(כא) קביעת עניין מנוגד

בעת עריכת אסיפת מחזיקי איגרות החוב (בין שזומנה על-ידי החברה, מחזיק או הנאמן), יבחן הנאמן קיומם של עניינים מנוגדים (כהגדרת מונח זה להלן) אצל מחזיקי איגרות החוב המבקשים להשתתף באסיפה, בהתאם לנסיבות העניין, ויקבע מי מבין המשתתפים הינו מחזיק בעל עניין מנוגד אשר לגביו יחולו ההוראות שלהלן.

הנאמן רשאי לדרוש ממחזיק איגרות חוב המבקש להשתתף באסיפת מחזיקים למסור לנאמן הצהרה בכתב בדבר קיומם ו/או אי קיומם של עניינים מנוגדים שיש לאותו מחזיק כאמור להלן. מחזיק אשר לא ימסור לנאמן הצהרה כאמור לאחר שהתבקש לעשות כן ייחשב כמי שהצהיר שיש לו עניין מנוגד. הנאמן יסתמך על ההצהרות שיוגשו לו כאמור בלבד ולא יהיה חייב לערוך חקירה או בדיקה נוספת.

קולותיהם של: (1). מחזיק איגרות חוב שהינו מחזיק קשור כהגדרתו בסעיף 3.6.3' לשטר הנאמנות; ו- (2). מי שהנאמן קבע על-פי ההוראות שלהלן, כי הינו מחזיק בעל ענין מנוגד - לא יובאו במניין הקולות המצביעים באסיפת מחזיקים.

יובהר, כי קולו של מחזיק איגרות חוב שהינו מחזיק קשור כהגדרתו בסעיף 3.6.3' לשטר הנאמנות לא יובא בחשבון לצורך קביעת קיומו של מנין חוקי הדרוש לפתיחת אסיפת המחזיקים, אך קולו של מחזיק שהנאמן קבע על-פי ההוראות שלהלן, כי הינו מחזיק בעל עניין מנוגד כן יובאו בחשבון לצורך קביעת קיומו של מנין חוקי הדרוש לפתיחת אסיפת המחזיקים.

במסגרת ההצבעות בכל אסיפת מחזיקי איגרות החוב, יבחן הנאמן את הצבעת ה'מחזיקים הטהורים' בלבד, דהיינו ייספרו רק קולותיהם של מחזיקים שאינם מחזיקים נגועים ואינם מחזיקים בעלי עניין מנוגד, באופן שבדיקת קיומו של הרוב הנדרש לקבלת החלטה יימנה אך ורק מתוך קולותיהם של 'המחזיקים הטהורים' (ללא קולות הנמנעים מתוכם).

לצורך סיווג "המחזיקים הטהורים" נקבע, כי מחזיק שיתקיים לגביו לפחות אחד מהתנאים הבאים, ייחשב כ"מחזיק בעל עניין מנוגד", אשר קולו לא יימנה במסגרת קולות ה"מחזיקים הטהורים", ואלה התנאים:

- מחזיק אשר מכהן כנושא משרה בחברה או מחזיק אשר כיהן כנושא משרה בחברה סמוך למועד האירוע שבסיס ההחלטה המועלית להצבעה באסיפה ו/או במועד האירוע;
- כל מחזיק אשר הנאמן קבע לגביו כי הינו בעל "עניין מנוגד".

מחזיק בעל "עניין מנוגד" משמעו, בין היתר, גם כל מחזיק אשר יצהיר בכתב לנאמן כי הינו בעל עניין מהותי, אישי או אחר, אשר נוסף על עניינם של כלל מחזיקי איגרות החוב באסיפת מחזיקי איגרות החוב הרלוונטית הנובע מעצם אחזקת איגרות החוב, לרבות עניין כאמור של בן משפחה של אותו מחזיק ושל תאגיד אחר שהוא או בן משפחה שלו הם בעלי עניין בו.

הנאמן יבחן את אופן הטיפול הראוי בהצבעותיהם של מחזיקים שביקשו להשתתף באסיפה על-פי כל האמור לעיל, ובמידת הצורך יפנה לבית המשפט המוסמך לקבלת הוראות בנושא. כל עוד פעל הנאמן בסבירות בפנייתו כאמור לבית המשפט, יהיה הנאמן פטור מאחריות לכל נזק שייגרם כתוצאה מהפנייה לבית המשפט. פעל הנאמן על-פי הכרעת בית המשפט כאמור לעיל - יהיה הנאמן פטור מכל אחריות בגין פעולה זו.

יובהר כי לא תכונס אסיפה נפרדת נוספת של אותם מחזיקים אשר לגביהם קבע הנאמן כי הינם מחזיק בעל "עניין מנוגד", וכי לצורך קבלת החלטה מחייבת תספיק ההחלטה שהתקבלה באסיפת המחזיקים הטהורים ולא יידרש לשם כך אישור ההחלטה גם באסיפה של מחזיקים בעלי "עניין מנוגד".

3.7.3. פקיעת כהונתו של הנאמן

(א) על כהונת הנאמן ופקיעתה ועל מינוי נאמן חדש יחולו הוראות כל דין לרבות הוראות חוק ניירות ערך, הוראות חוק הנאמנות והוראות שטר הנאמנות.

(ב) כהונתו של הנאמן תפקע באחת מאלה: (1) חדל הנאמן להיות חברה רשומה בישראל שמטרתה העיקרית לעסוק בנאמנות; (2) נתקיימה בנאמן אחת הנסיבות המנויות בסעיף 35ה' לחוק ניירות ערך לפיהן הנאמן איננו כשיר להיות נאמן; (3) על-פי הוראת כל דין בקשר עם פקיעת כהונתו של נאמן לאיגרות חוב, לרבות לפי חוק ניירות ערך כפי שיתוקן מעת לעת.

(ג) כפוף להוראות הדין, הנאמן וחליפיו (ככל שיהיו) יהיו רשאים להתפטר מתפקדיהם כנאמנים בכל עת שירצו, לאחר מתן הודעה בכתב של לפחות שלושה (3) חודשים מראש אשר בה יפרטו את סיבת ההתפטרות. ההתפטרות תיכנס לתוקף רק לאחר שיינתן לה אישור בית המשפט ומן היום שנקבע על כך באישור כאמור, ולאחר

שמונה נאמן אחר בהסכמת החברה וכפי שיאושר בהחלטה רגילה של מחזיקי איגרות החוב (ולהסרת ספק, לא יראו החלפת נאמן כאמור כתיקון או כשינוי של שטר הנאמנות).

(ד) בית המשפט רשאי לפטר את הנאמן וכל נאמן שיבוא במקומו, אם לא מילא תפקידו כראוי או אם ראה בית המשפט סיבה אחרת לפיטוריו.

(ה) המחזיקים 10% מיתרת ערך החוב הנקוב של איגרות החוב רשאים לכנס אסיפה כללית של מחזיקי איגרות החוב. האסיפה שתכנס כאמור רשאית להחליט, על-פי הצבעת המחזיקים בעצמם או על-ידי באי כוחם 50% לפחות מיתרת ערך החוב הנקוב של איגרות החוב על העברת הנאמן מכהונתו. החברה תהיה רשאית, באישור מוקדם שיתקבל בהחלטת אסיפה כללית של מחזיקי איגרות החוב, למנות נאמן חדש או נאמנים חדשים במקום הנאמנים שמקומם נתפנה או במקום חליפיהם.

(ו) פקעה כהונתו של נאמן, רשאי בית המשפט למנות נאמן אחר לתקופה ובתנאים שייראו לו. כפוף להוראות כל דין, הנאמן שכהונתו פקעה ימשיך לכהן בתפקידו עד למינוי נאמן אחר. עם סיום הנאמנות, הנאמן יעביר לידי הנאמן החדש את כל כספי הנאמנות ואת כל המסמכים שהצטברו אצלו בקשר עם הנאמנות נשוא שטר הנאמנות ויחתום על כל מסמך שיידרש לשם כך.

(ז) לכל נאמן חדש יהיו אותם הכוחות, הסמכויות וההרשאות האחרות, ויחולו עליו כל החובות וההתחייבויות שנטל על עצמו הנאמן לפי שטר הנאמנות וכן הסדר שכן הטרחה הקבוע בשטר הנאמנות כך שיוכל לפעול כאילו נתמנה כנאמן מלכתחילה.

(ח) מובהר כי אין בסיום כהונתו של הנאמן כדי לגרוע מזכויות, תביעות או טענות שיהיו לחברה ו/או למחזיקי איגרות החוב כלפי הנאמן, ככל שיהיו, שעילתן קודמת למועד סיום כהונתו כנאמן, ואין בכך כדי לשחרר את הנאמן מחבות כלשהי על-פי כל דין. כמו כן, לא יהא בסיום כהונתו של הנאמן כדי לגרוע מזכויות, תביעות או טענות שיהיו לנאמן כלפי החברה ו/או מחזיקי איגרות החוב, ככל שיהיו, שעילתן קודמת למועד סיום כהונתו כנאמן, ואין בכך כדי לשחרר את החברה ו/או מחזיקי איגרות החוב מחבות כלשהי על-פי כל דין.

3.7.4 ויתורים, פשרות ושינויים בשטר הנאמנות

(א) כל שינוי בשטר הנאמנות, יהיה כפוף לקבלת אישור החשב הכללי בכתב ומראש טרם ביצועו, לרבות שינויים כאמור העשויים לחול בשטר הנאמנות כתוצאה מביצוע הסדר בין החברה לבין נושיה לפי הוראות סעיף 350 לחוק החברות, התשנ"ט-1999. החברה תפנה לחשב הכללי לשם קבלת אישור כאמור אם וככל שיידרש.

(ב) כפוף להוראות הדין, יהיה הנאמן רשאי, מזמן לזמן ובכל עת, אם שוכנע כי הדבר הוא לתועלת מחזיקי איגרות החוב או אם שוכנע שאין בדבר משום פגיעה בזכויות מחזיקי איגרות החוב, לוותר על כל הפרה או אי מילוי של כל תנאי מתנאי שטר

הנאמנות, למעט ויתור הנוגע לשיעור הריבית, שיטת ההצמדה או למועדי תשלום הקרן והריבית, או לרשימת העילות להעמדה לפירעון מיידי כמפורט בסעיף 3.7.11, או ביטול חובת דיווח אותם התחייבה החברה ליתן על-פי שטר הנאמנות ונושאים אחרים שעניינם הטלת חובות כספיות על מחזיקי איגרות החוב, בלי צורך לקבל את אישור אסיפת מחזיקי איגרות החוב, וזאת אם שוכנע הנאמן כי הויתור כאמור איננו פוגע בזכויות מחזיקי איגרות החוב.

(ג) כפוף להוראות הדין, ולהוראות ולמגבלות החלות מכוח כתבי הערבות ביחס לשינוי הוראות שטר הנאמנות ללא קבלת אישור מדינת ישראל, בכתב ומראש, הנאמן והחברה יהיו רשאים לשנות את תנאי שטר הנאמנות (בין לפני ובין אחרי שקרן איגרות החוב תעמוד לפירעון), למעט שינוי הנוגע לשיעור הריבית, שיטת ההצמדה למועדי תשלום הקרן והריבית, או לרשימת עילות העמדה לפירעון מיידי כמפורט בסעיף 3.7.11, או ביטול חובת דיווח אותם התחייבה החברה ליתן על-פי שטר הנאמנות ונושאים אחרים שעניינם הטלת חובות כספיות על מחזיקי איגרות החוב בלי צורך לקבל את אישור אסיפת מחזיקי איגרות החוב, וזאת אם שוכנע הנאמן כי השינוי איננו פוגע בזכויות מחזיקי איגרות החוב.

(ד) בנוסף ובלי לגרוע מהאמור לעיל, לאסיפה הכללית של מחזיקי איגרות החוב תהיה הסמכות, על-ידי קבלת החלטה מיוחדת לעשות בין היתר, את הדברים הבאים או כל אחד מהם :

(1) כפוף לאישור מדינת ישראל בהתאם להוראת ס"ק (ג) לעיל, להסכים לכל תיקון, שינוי או הסדר של זכויות מחזיקי איגרות החוב, בין אם זכויות אלה נובעות משטר הנאמנות או כל מסמך אחר, או לכל פשרה או ויתור בקשר עם זכויות אלה ;

(2) להסכים לכל תיקון בהוראות שטר הנאמנות אשר תסכים לו החברה ואשר יאושר על-ידי מדינת ישראל מראש ובכתב ובהתאם להוראת ס"ק (ג) לעיל, ולהסמיך את הנאמן לחתום על כל שטר נאמנות ו/או כל מסמך אחר בקשר עם המסמכים כאמור והכל לשם ביצוע התיקון כאמור.

(ה) להסרת ספק, ככל שלא נמסרה לחברה ולחשב הכללי דרישת תשלום ביחס לתשלום אשר לא נפרע במועדו בהתאם להוראות שטר הנאמנות, וזאת עד תום התקופות לחילוט הערבות כמפורט בכתב הערבות המצורף כנספח ג' לשטר הנאמנות, יראו בכך כויתור על זכותם של הנאמן ומחזיקי איגרות החוב לבצע חילוט של הערבות בגין התשלום אשר לא נפרע במועדו ואשר בגינו לא נמסרה דרישת תשלום וביחס לתשלום זה בלבד ואולם לא יראו בכך משום ויתור של הנאמן ומחזיקי איגרות החוב כלפי החברה.

(ו) בכל מקרה של הפעלת ס"ק (א) – (ג) לעיל, יהיה הנאמן רשאי לדרוש ממחזיקי איגרות החוב למסור לו את תעודת איגרות החוב, לשם רישום הערה בדבר כל פשרה, ויתור, שינוי או תיקון כאמור.

(ז) החברה ו/או הנאמן ימסרו לכל המחזיקים באיגרות החוב הודעה באופן המפורט בסעיף 3.7.22 על כל שינוי ו/או ויתור כאמור בס"ק (א) ו- (ג) לעיל, בסמוך לאחר ביצועו.

3.7.5 תביעות והליכים בידי הנאמן

(א) נוסף על כל הוראה בשטר הנאמנות וכזכות וסמכות עצמאית גם לפני שאיגרות החוב תועמדה לפירעון מידי כאמור בסעיף 3.7.11, יהיה הנאמן רשאי, לפי שיקול דעתו וללא מתן הודעה נוספת, לנקוט בכל אותם הליכים, לרבות הליכים משפטיים, כפי שימצא לנכון לשם מימוש זכויות מחזיקי איגרות החוב בקשר לפירעון הקרן והריבית (לרבות הפרשי הצמדה וריבית פיגורים אם רלוונטי) של איגרות החוב וכן לשם אכיפת הביצוע על החברה של התחייבות אחרת כלשהי של החברה על-פי שטר הנאמנות וכפוף להוראות סעיף זה יהיה הנאמן חייב לעשות כאמור לעיל לפי דרישת החלטה מיוחדת של מחזיקי איגרות החוב. על אף האמור בסעיף זה, זכות להעמדה לפירעון מידי תקום רק בהתאם להוראות סעיף 3.7.11 ולא מכח סעיף זה.

(ב) אין באמור כדי לפגוע ו/או לגרוע מזכותו של הנאמן לפתוח בהליכים משפטיים ו/או אחרים גם אם איגרות החוב לא הועמדו לפירעון מידי והכל להגנת מחזיקי איגרות החוב ו/או לצורך מתן כל צו באשר לענייני הנאמנות וכפוף להוראות כל דין.

(ג) כפוף להוראות ס"ק (ד) להלן, הנאמן יהיה חייב לעשות כאמור בס"ק (א) לעיל, אם יידרש לעשות כן על-ידי החלטה מיוחדת של מחזיקי איגרות החוב, אלא אם כן ראה בנסיבות העניין כי אין הדבר צודק ו/או סביר לעשות כן ובמקרה כזה יהיה הנאמן חייב לפנות לבית המשפט המוסמך לקבלת הוראות בעניין.

(ד) הנאמן רשאי לנקוט בהליכים כאמור לעיל, לכנס אסיפות מחזיקי איגרות החוב בכדי שיוחלט על-ידי המחזיקים בהחלטה מיוחדת אילו הליכים לנקוט למימוש זכויותיהם על-פי שטר הנאמנות. כן יהיה הנאמן רשאי לשוב ולכנס אסיפות מחזיקי איגרות החוב לצורך קבלת הוראות בכל הנוגע לניהול ההליכים כאמור.

(ה) כפוף להוראות שטר הנאמנות, רשאי הנאמן אך לא חייב, לכנס בכל עת, אסיפה כללית של מחזיקי איגרות החוב, על מנת לדון ו/או לקבל את הוראותיה בכל עניין הנוגע לשטר הנאמנות.

(ו) כל אימת שהנאמן יהיה חייב לפי תנאי שטר הנאמנות לעשות פעולה כלשהי, לרבות פתיחת הליכים או הגשת תביעות לפי דרישת מחזיקי איגרות החוב כאמור בסעיף 3.7.5 זה, יהיה הנאמן רשאי להימנע מלנקוט כל פעולה כאמור עד שיקבל הוראות מאסיפת המחזיקים באיגרות החוב ו/או הוראות מבית משפט אליו פנה הנאמן, לפי שיקול דעתו, בבקשת הוראות במקרה בו סבר הוא שיש צורך בהוראות כאמור.

3.7.6. שיפוי לנאמן

(א) בלי לפגוע בזכויות לפיצוי ולשיפוי הניתנות לנאמן לפי החוק, יהיו הנאמן וכל בא כוחו, או אדם אחר שמונה על-ידי הנאמן בהתאם לשטר הנאמנות, זכאים לקבל שיפוי מתוך כל הכספים וההשקעות שיתקבלו על-ידי או בידו הנאמן מההליכים שנקט או באופן אחר על-פי שטר הנאמנות, בנוגע להתחייבויות שקבלו על עצמם, אגב ביצוע הנאמנות לפי שטר הנאמנות או בקשר לפעולות כאלה, שלפי דעתם היו דרושות לביצוע הנ"ל, ו/או בקשר לשימוש בסמכויות והרשאות הנתונים להם בתוקף שטר הנאמנות וכן בקשר לכל מיני הליכים משפטיים, חוות דעת עורכי דין ומומחים אחרים, משא ומתן, דין ודברים, הוצאות, תביעות ודרישות בנוגע לכל עניין או דבר שנעשו או לא נעשו באופן כלשהו ביחס לנדון, והנאמן יוכל לעכב את הכספים הנמצאים ברשותו (למעט תשלומים שישולמו לנאמן על-ידי מדינת ישראל במקרה של חילוט הערבות והמיועדים למחזיקי איגרות החוב, לרבות המחזיקים הרשומים הנוספים (כהגדרתם בסעיף 3.9.3(ה)), ככל שקיימים. כספים אלה כאמור אינם ניתנים לעיכוב ו/או לקיזוז) ולשלם מתוכם את סכומי השיפוי המגיעים לנאמן על פי שטר הנאמנות, והכל ובלבד שמדובר בהוצאות סבירות שהוצאו אגב ביצוע הנאמנות כאמור בשטר הנאמנות. כל הסכומים האמורים יעמדו בעדיפות על זכויות מחזיקי איגרות החוב (למעט על פני זכויות מחזיקי איגרות החוב לקבל את הסכומים המגיעים להם במסגרת חילוט הערבות). הנאמן לא יהיה זכאי לשיפוי ככל שפעל בזדון או תוך הפרת חובות החלות עליו על-פי דין.

(ב) הנאמן יהיה זכאי לקבל שיפוי ממחזיקי איגרות החוב (כפוף ל"תקרת סכום השיפוי ממחזיקי איגרות החוב" כמפורט להלן) ו/או מהחברה (ובלבד שלא יהא זכאי לכפל שיפוי), לפי העניין, בגין כל נזק ו/או הפסד והוצאות סבירות שהוציא ו/או שיוציא בקשר לפעולות שביצע או שעליו לבצע מכוח חובתו לפי תנאי שטר הנאמנות, ו/או על-פי חוק ו/או הוראה של רשות מוסמכת ו/או כל דין ו/או לפי דרישת מחזיקי איגרות החוב ו/או לפי דרישת החברה. על אף האמור לעיל, הוסכם כי הנאמן לא יהיה זכאי לדרוש שיפוי כאמור מראש, בעניין שאינו סובל דיחוי, וזאת בלי לפגוע בזכותו לשיפוי בדיעבד אם וככל שתקום לו זכות זו. כן מובהר כי הנאמן לא יהיה זכאי לדרוש שיפוי ממחזיקי איגרות החוב בגין נזק שנגרם לו על-ידי החברה ו/או לדרוש שיפוי מהחברה בגין נזק שנגרם לו על-ידי מחזיקי איגרות החוב

זכות הנאמן לקבל שיפוי ממחזיקי איגרות החוב לפי סעיף 3.7.6(ב) זה, מוגבלת לסך של שלושה (3) מיליון ש"ח בלבד, ביחס לסדרות איגרות החוב (23), (24) ו-(25) שהונפקו על-פי התסקיף, יחדיו, כמפורט בשטרי הנאמנות וכתבי הערבות ביחס לכל אחת מסדרות איגרות החוב ("תקרת סכום השיפוי ממחזיקי איגרות החוב"). מובהר, כי במקרה של הרחבת סדרה או סדרות איגרות החוב לא תגדל תקרת השיפוי.

(ג) כל אימת שהנאמן יהיה חייב לפי תנאי שטר הנאמנות ו/או על-פי חוק ו/או הוראה של רשות מוסמכת ו/או כל דין ו/או לפי דרישת מחזיקי איגרות החוב ו/או לפי דרישת החברה, לעשות פעולה כלשהי, לרבות אך לא רק, פתיחת הליכים או הגשת

תביעות לפי דרישת מחזיקי איגרות החוב, כאמור בשטר הנאמנות, יהיה הנאמן רשאי להימנע מלנקוט כל פעולה כאמור, עד שיקבל לשביעות רצונו התחייבות לשיפוי (מבלי לגרוע מתקרת סכום השיפוי ממחזיקי איגרות החוב). מוסכם כי אין באמור כדי לפטור את הנאמן מנקיטת פעולה דחופה הדרושה לשם מניעת פגיעה ממשית לרעה בזכויות מחזיקי איגרות החוב.

(ד) החברה לא תשפה את הנאמן בגין הוצאות שהוציא ו/או יוציא בקשר לפעולות שביצע ו/או יבצע על-פי דרישת מחזיקי איגרות החוב מכל סיבה שהיא, למעט פעולות הדרושות להגנה על ו/או מימוש זכויות מחזיקי איגרות החוב מכח שטר הנאמנות.

3.7.7 בטוחה לאיגרות החוב

איגרות החוב מובטחות בערבות המדינה ואשר על-פיה המדינה ערבה לפירעון התחייבויות המגובות, וזאת בהתאם וכפוף לתנאים המפורטים בנוסח כתב הערבות, אשר עיקריו מתוארים בסעיף 3.9.

3.7.8 העברת תמורת ההנפקה לחברה

תמורת ההנפקה שתתקבל בידי רכז ההנפקה, לאחר שרכז ההנפקה שילם מתוכה את העמלות וההוצאות שעליו לשלמן על-פי הוראות התשקיף (לרבות ההודעה המשלימה שתפרסם החברה), תועברנה על ידו, מיד לאחר הנפקת איגרות החוב, לחשבון עליו תורה החברה.

3.7.9 שונות

(א) על הנאמן לא חלה חובה לבחון, ובפועל הנאמן לא בחן, את הצורך בהעמדת בטחונות להבטחת התשלומים למחזיקי איגרות החוב. הנאמן לא נתבקש לערוך, והנאמן בפועל לא ערך בדיקת נאותות (Due Diligence) כלכלית, חשבונאית או משפטית באשר למצב עסקי החברה או חברות בנות של החברה. בהתקשרותו בשטר הנאמנות, ובהסכמת הנאמן לשמש כנאמן למחזיקי איגרות החוב, הנאמן אינו מחווה דעתו, באופן מפורש או משתמע, אשר ליכולתה של החברה לעמוד בהתחייבויותיה כלפי מחזיקי איגרות החוב או אשר לערכן הכלכלי של הבטוחות אשר הועמדו ו/או יועמדו (אם בכלל) על-פי שטר הנאמנות ו/או היכולת לממשן. אין באמור כדי לגרוע מחובות הנאמן על-פי כל דין ו/או שטר הנאמנות לרבות כך שאין באמור לעיל כדי לגרוע מחובותו של הנאמן (ככל שחובה כזו חלה על הנאמן על-פי כל דין) לבחון השפעתם של שינויים בחברה מתאריך הנפקת איגרות החוב ואילך ככל שיש בהם כדי להשפיע לרעה על יכולתה של החברה לעמוד בהתחייבויותיה למחזיקי איגרות החוב.

(ב) למען הסר ספק, מובהר כי כפוף לכל דין, החברה תהא רשאית לשעבד את כל נכסיה ו/או חלק מהם, לטובת מי שתמצא לנכון, ללא הגבלה כלשהי, ובכל דרגה שהיא, לרבות להבטחת סדרות של איגרות

(ג) חוב או התחייבויות אחרות, וללא צורך בהסכמת הנאמן או מחזיקי איגרות החוב.

3.7.10. הנפקת איגרות חוב נוספות

(א) החברה שומרת לעצמה את הזכות להרחיב בכל עת, ובלי להידרש להסכמת הנאמן ו/או מחזיקי איגרות החוב, את סדרת איגרות החוב, בהצעה/ות פרטית/יות ו/או בהצעה לציבור, בתנאים כפי שתימצא לנכון וזאת כפוף להוראות ולמגבלות החלות מכוח כתב הערבות ביחס להנפקת איגרות החוב הנוספות (כהגדרתן להלן), כפוף לקבלת אישורים לפי דין לרבות אישור החשב הכללי וועדת הכספים, מראש ובכתב וכן כפוף לכך שאיגרות החוב הנוספות שיונפקו על-ידי החברה יהיו מגובות בערבות מדינת ישראל (באותם התנאים), כך שסך הערך הנקוב של קרן איגרות החוב המובטחות באמצעות ערבות מדינת ישראל יגדל כדי לשקף באופן מלא את הגידול בסך הערך הנקוב של קרן איגרות החוב (מובהר כי עם הגידול בערך הנקוב של קרן אגרות החוב, תגדלנה בהתאמה גם ההתחייבויות המגובות הנוספות, למעט תקרת סכום השיפוי ממחזיקי איגרות החוב אשר לא תגדל כאמור), בכל מחיר ובכל אופן שייראו לחברה, לרבות שיעור ניכיון או פרמיה שונים מהנפקות אחרות שבוצעו מאותה סדרה, ובלבד שתמסור על כך הודעה לנאמן ("**איגרות החוב הנוספות**"). איגרות החוב ואיגרות החוב הנוספות יהיו (ממועד הוצאתן) סדרה אחת לכל דבר ועניין ושטר הנאמנות יחול גם לגבי איגרות חוב נוספות כאמור שתונפקנה על-ידי החברה. החברה תפנה לבורסה בבקשה לרשום למסחר את איגרות החוב הנוספות כאמור, לכשיוצעו.

(ב) הנאמן יכהן כנאמן עבור איגרות החוב כפי שיהיו מעת לעת במחזור וזאת גם במקרה של הגדלת סדרה והסכמת הנאמן לכהונתו כאמור לסדרה המורחבת לא תידרש. בלי לגרוע מהאמור לעיל, בכל מקרה של הרחבת סדרת איגרות החוב, לנאמן תהיה הזכות לדרוש את הגדלת שכר טרחתו בסכום המשקף את מלוא שיעור הגידול שחל בסדרה עקב אותה הרחבת סדרה, החל ממועד ההרחבה ובאופן קבוע עד לתום תקופת הנאמנות, והחברה נותנת את הסכמתה מראש בהתקשרותה בשטר הנאמנות להגדלת שכר טרחת הנאמן כאמור לעיל. למען הסר ספק יובהר כי: (א) קרן איגרות החוב הנוספות תיפרע במועד פירעון הקרן הקבוע בשטר הנאמנות; ו- (ב) מחזיקי איגרות החוב הנוספות כאמור בסעיף זה לעיל לא יהיו זכאים לריבית בגין תקופת ריבית שהמועד הקובע לזכאות בגינת חל טרם מועד הנפקתן של איגרות החוב הנוספות.

(ג) מובהר, כי לא תבוצע הרחבת סדרת איגרות החוב כאמור, טרם חתימת כתב ערבות מתוקן תקף או החלפת כתב הערבות, בכתב ערבות תקף המשקף באופן מלא את גידול בסכום ערך הנקוב של קרן איגרות החוב (ובהתחייבויות המגובות כאמור בס"ק (א) לעיל) ("**כתב הערבות בגין איגרות החוב הנוספות**"). החברה תודיע לנאמן מראש על כוונתה לבצע הרחבת סדרה כאמור ותמציא לנאמן, קודם להרחבת הסדרה, מקור תקף וחתום של כתב הערבות בגין איגרות החוב הנוספות.

(ד) בלי לגרוע מהאמור בסעיף זה לעיל, אם שיעור הניכיון אשר ייקבע לאיגרות החוב הנוספות בשל הרחבת הסדרה יהיה שונה משיעור הניכיון של איגרות החוב הקיימות במחזור אותה עת (אם וככל שהונפקו בניכיון), תפנה החברה לרשות המסים, לפני הרחבת סדרת איגרות החוב, על מנת לקבל את אישורה כי לעניין ניכוי המס במקור מדמי הניכיון בגין איגרות החוב האמורות, ייקבע לאיגרות החוב האמורות שיעור ניכיון אחיד לפי נוסחה המשקללת את שיעורי הניכיון השונים באיגרות החוב, ככל שיהיו.

(ה) במקרה של קבלת אישור כאמור, החברה תחשב את שיעור הניכיון המשוקלל בגין כל איגרות החוב, ותפרסם בדוח מיידי, לפני מועד הרחבת הסדרה, את שיעור הניכיון המשוקלל האחיד לאיגרות החוב. כן ינוכה מס במועדי הפירעון של איגרות החוב, לפי שיעור הניכיון המשוקלל כאמור ובהתאם להוראות הדין. אם לא יתקבל אישור כאמור, החברה תודיע בדוח מיידי, לפני הנפקת איגרות החוב הנוספות כתוצאה מהרחבת הסדרה, על אי-קבלת אישור כאמור ועל כך ששיעור הניכיון האחיד יהיה שיעור הניכיון הגבוה ביותר שנוצר בגין איגרות החוב. המס ינוכה במקור בעת פירעון איגרות החוב, בהתאם לשיעור הניכיון שידווח כאמור.

לפיכך, יתכנו מקרים בהם ינוכה מס במקור בגין דמי ניכיון בשיעור הגבוה מדמי הניכיון שנקבעו למי שהחזיק איגרות חוב טרם הרחבת הסדרה האמורה. במקרה זה נישום, שהחזיק איגרות חוב לפני הרחבת הסדרה ועד לפירעון איגרות החוב, יהיה זכאי להגיש דו"ח מס לרשות המסים ולקבל החזר של המס שנוכה מדמי הניכיון, ככל שהינו זכאי להחזר כאמור על-פי דין.

(ו) בלי לגרוע מהוראות כל דין, החברה שומרת לעצמה את הזכות להנפיק בכל עת, ובלי להידרש להסכמת הנאמן ו/או מחזיקי איגרות החוב, סדרות נוספות של איגרות חוב ("**הסדרות הנוספות**") בתנאי פדיון, ריבית, דרגת פירעון במקרה של פירוק או בתנאים אחרים, כפי שהחברה תמצא לנכון, ובין שהם עדיפים על פני תנאי איגרות החוב, שווים להם או נחותים מהם, וזאת בלי לפגוע בחובת הפירעון המוטלת עליה.

3.7.11. זכות להעמדה לפירעון מיידי

(א) כפוף לאמור בס"ק (ב) להלן, עם קרות אחד או יותר מהמקרים המנויים בסעיף זה להלן יחולו הוראות סעיף ס"ק (ג) להלן. מובהר, כי אין בהוראות סעיף זה על סעיפי המשנה שבו ו/או בכל הוראה אחרת בשטר הנאמנות, כדי לגרוע מתוקף כתב הערבות, ובכל מקרה, ללא קשר להתרחשות איזה מבין האירועים המפורטים בסעיף זה, כתב הערבות ימשיך לעמוד בתוקפו ולחייב את מדינת ישראל על פי תנאיו כמפורט בנספח ג' לשטר הנאמנות:

(1) אם החברה לא תפרע סכום כלשהו שיגיע ממנה בקשר עם איגרות החוב (בסעיף זה: "**הסכום שבפיגור**") ובלבד שלאחר אי תשלום כאמור, נמסרה למדינת ישראל על-ידי הנאמן הודעת אי תשלום או הודעת חילוט מלא

(יחדיו: "הודעת חילוט" כהגדרתה לעיל) עד למועד האחרון הקבוע לכך בכתב הערבות, ומדינת ישראל לא תשלם לחברה לרישומים (ו/או לנאמן עבור המחזיקים הרשומים הנוספים, ככל שיש), את הסכום אשר לא נפרע על-ידי החברה (בתוספת ריבית שנצברה בגין הסכום שבפיגור עד מועד פרעונו בפועל) וזאת לא יאוחר מארבעים וחמישה (45) ימי עסקים ממועד מסירת הודעת חילוט כאמור. שולם הסכום שבפיגור (בתוספת הריבית שנצברה בגין הסכום שבפיגור עד למועד פרעונו בפועל) עד תום תקופת ארבעים וחמישה (45) ימי העסקים כאמור, לא יראו בכך כהפרה של הוראות שטר הנאמנות על-ידי החברה, והדבר לא יהווה עילה לפירעון מיידי.

(2) אם החברה לא תפרע סכום כלשהו שיגיע ממנה בקשר עם איגרות החוב, והנאמן לא מסר למדינת ישראל הודעת חילוט במהלך התקופה לחילוט ערבות חלקי (כהגדרת מונח זה בכתב הערבות), ובלבד שכלל שהחברה ו/או מדינת ישראל ישלמו את הסכום שבפיגור תוך שישים (60) ימים לאחר שהגיע מועד פירעונו של הסכום האמור (בסעיף זה: "**הסכום שבפיגור**" ו- "**תקופת הגרייס**"), בתוספת הריבית (לרבות הפרשי הצמדה למדד) שנצברה בגינו עד לתום תקופת הגרייס, לא יראו בכך הפרה של הוראות שטר הנאמנות על-ידי החברה, והדבר אף לא יהווה עילה לפירעון מיידי.

(3) אם יינתן על-ידי בית המשפט צו פירוק קבוע וסופי לפירוק החברה (למעט פירוק למטרות מיזוג עם חברה אחרת או שינוי במבנה החברה בהתאם להחלטת ממשלת ישראל ביחס לשינוי מבני במשק החשמל ("**השינוי המבני במשק החשמל**") או אם יינתן צו פירוק זמני על-ידי בית המשפט או התקבלה החלטה בת תוקף לפירוק החברה (למעט פירוק למטרות מיזוג עם חברה אחרת או בקשר עם השינוי המבני במשק החשמל) וצו או החלטה כאמור לא בוטלו תוך ארבעים וחמישה (45) יום ממועד מתן הצו או קבלת ההחלטה, לפי העניין.

(4) אם ניתן צו הקפאת הליכים לחברה או הוגשה על-ידי החברה בקשה לעשות הסדר עם נושיה לפי סעיף 350 לחוק החברות שעניינה הסדר חוב בין החברה לבין כל או מרבית נושיה (למעט למטרת מיזוג עם חברה אחרת ו/או בקשר עם השינוי המבני במשק החשמל).

(5) אם בוצע מיזוג שתוצאתו היא שהחברה היא אינה החברה השורדת ללא קבלת אישור מוקדם של רוב מיוחד של המחזיקים באיגרות החוב באסיפה מיוחדת, אלא אם כן הצהירה החברה או החברה הקולטת, לפי העניין, כלפי מחזיקי איגרות החוב, לפחות עשרה (10) ימי עסקים לפני מועד המיזוג, כי החברה הקולטת תישא בהתחייבויות החברה כלפי מחזיקי איגרות החוב וכי לא קיים חשש סביר שעקב המיזוג לא יהיה ביכולתה של

החברה הקולטת לקיים את ההתחייבויות כלפי המחזיקים איגרות חוב, ולמעט מיזוג הנעשה בקשר עם השינוי המבני במשק החשמל.

מוסכם כי אם וככל שיתרחש איזה מהאירועים המפורטים בס"ק (א)(3) – (א)(5) לעיל וזאת בהתאם או בגין החלטת ממשלת ישראל ביחס לשינוי מבני במשק החשמל כמפורט בס"ק (א)(3) לעיל, החברה תעביר לנאמן אישור בכתב המאשר כי האירוע כאמור חל בהתאם או בגין החלטת ממשלת ישראל ביחס לשינוי מבני במשק החשמל, וכי הנאמן פטור מלפעול והנאמן לא יבדוק הודעה זו ולא יידרש לבדוק את נכונות האמור באישור החברה כאמור ולמחזיקי איגרות החוב לא תהיה כל טענה כנגד הנאמן בקשר עם האמור בסעיף קטן זה.

(ב) על אף האמור בסעיפים ס"ק (א) לעיל וס"ק (ג) להלן, ובלי לגרוע מתוקף כתב הערבות על-פי תנאיו, ככל שחל איזה מן האירועים המנויים בס"ק (א)(3) עד (א)(5) לא תעמוד למחזיקי איגרות החוב עילה להעמדת איגרות החוב לפירעון מיידי, אם תמסור המדינה לנאמן הודעה בכתב, תוך עשרים ואחד (21) ימי עסקים ממועד הודעת הנאמן בכתב לחשב הכללי בדבר קרות כל אירוע כאמור בס"ק (א)(3) – (א)(5) לעיל, (וזאת לאחר שניתנה לנאמן הודעה על-ידי החברה בהתאם לסעיף 3.7.18(ז) ("התקופה להודעת המדינה"), לפיה היא מאשררת כי התחייבויות המדינה כלפי הנאמן ומחזיקי איגרות החוב בהתאם לכתב הערבות ימשיכו לעמוד בתוקפן ללא כל שינוי, על אף קרות איזה מן האירועים המפורטים בס"ק (א)(3) עד (א)(5) לעיל ("הודעת ההתחייבות"). למען הסר ספק מובהר, כי בכל מקרה ובין אם נשלחה הודעת ההתחייבות בין אם לאו, לא תפקע הערבות ולא יפקעו התחייבויות המדינה על-פיה עקב השינוי המבני או איזה מן המקרים המפורטים בסעיף 3.7.11 זה.

(ג) בלי לגרוע מהאמור בס"ק (ב) לעיל, אירע אירוע אחד או יותר מהמקרים המנויים בס"ק (א) לעיל יחולו ההוראות הבאות:

(1) בקרות איזה מהאירועים המפורטים בס"ק (א)(3) – (א)(5) הנאמן יהיה חייב לזמן אסיפת מחזיקי איגרות החוב אשר על סדר יומה יהיה החלטה מיוחדת בדבר העמדה לפירעון מידי של כל היתרה הבלתי מסולקת של איגרות החוב וזאת אך ורק לאחר חלוף התקופה להודעת המדינה וככל שלא ניתנה הודעת ההתחייבות על-ידי המדינה עד חלוף התקופה להודעת המדינה.

על אף האמור לעיל, ביחס לעילה הקבועה בס"ק (א)(1) – (א)(2), הנאמן יהיה רשאי (אך לא חייב) לזמן אסיפת מחזיקי איגרות החוב ויהיה חייב לעשות כן אם לפחות 10% מהמחזיקים ביתרה הבלתי מסולקת של קרן איגרות החוב ידרשו בכתב את כינוסה של אסיפת מחזיקי איגרות החוב יהיה הנאמן חייב לזמנה.

(2) מועד כינוס האסיפה, אשר תזומן בהתאם להוראות ס"ק (ג)(1) לעיל, יהיה בחלוף שלושים (30) יום ממועד זימונה, ועל סדר יומה תהיה החלטה מיוחדת בדבר העמדה לפירעון מיידי של כל היתרה הבלתי מסולקת של איגרות החוב. בהודעת הזימון יצוין, כי אם החברה תגרום לביטול או להסרתו של האירוע המפורט בס"ק (א) לעיל, אשר בגינו זומנה האסיפה הכללית, וזאת להנחת דעתו הסבירה של הנאמן עד מועד כינוס האסיפה, אזי יבוטל זימון אסיפת מחזיקי איגרות החוב כאמור לעיל. הנאמן רשאי בהתאם לשיקול דעתו לקצר את מנין שלושים (30) הימים האמורים במקרה בו יהיה הנאמן בדעה כי כל דחייה בהעמדת חוב החברה לפירעון מיידי או כל דחייה בכינוס האסיפה מסכנת או עלולה לסכן את זכויות מחזיקי איגרות החוב.

על אף האמור לעיל, מועד כינוס האסיפה, אשר תזומן בהתאם להוראות ס"ק (ג)(1) לעיל, ואשר על סדר יומה החלטה מיוחדת בדבר העמדה לפירעון מיידי של איגרות החוב בגין האירוע המפורט בס"ק (א) לעיל, יהיה בחלוף לא פחות מעשרה (10) ימים ממועד זימונה, ויחולו יתר הוראות ס"ק (ג)(2), בשינויים המחויבים.

(3) במקרה בו עד מועד כינוס האסיפה לא בוטל או הוסר איזה מהאירועים המפורטים בס"ק (א) לעיל, והחלטה באסיפת מחזיקי איגרות החוב כאמור התקבלה כהחלטה מיוחדת, הנאמן יהיה חייב, תוך זמן סביר, להעמיד את איגרות החוב לפירעון מיידי, וזאת על-ידי מתן התראה בכתב לחברה של עשרים ואחד (21) ימי עסקים מראש על כוונתו לעשות כן, ובלבד שהעמדת איגרות החוב לפירעון מיידי כאמור לעיל תיעשה ככל האפשר בנסיבות העניין באופן שלא יפגע בפעולתה של החברה בייצור, הולכה או חלוקה של חשמל, בשים לב לחובת החברה למתן שירות חיוני.

(ד) למען הסר ספק, כל פעולה של החברה או אירוע בחברה או הנוגע לה המהווים יישום של הוראת דין, ו/או יישום של החלטות ממשלה מחייבות על-ידי החברה או ביחס אליה, ו/או תוצאה של פעולות או אירועים אלה, לא יקנו למחזיק איגרות חוב זכות לדרוש את פירעון איגרות החוב, כולן או חלקן, בפירעון מיידי עקב קרות איזו מן העילות המפורטות בס"ק (א)(1)-(א)(5) ("האירוע הפוטר") (למען הסר ספק, האירועים המפורטים בסעיפים (א)(1) ו-(א)(2) לא יחשבו כ-"אירועים פוטר"). אם וככל שיתרחש אירוע פוטר, החברה תעביר לנאמן אישור בכתב המאשר כי התקיים האירוע הפוטר וכי הנאמן פטור מלפעול והנאמן לא יבדוק ולא יידרש לבדוק את נכונות האמור באישור.

(ה) מובהר, כי חובות הנאמן לפי סעיף 3.7.11 זה כפופות לידיעתו בפועל את התקיימות העובדות, המקרים, הנסיבות והאירועים המפורטים בו מכוח פרסומים פומביים של החברה או מכוח הודעה בכתב של החברה שתישלח אליו על-פי סעיפים 3.7.18(ה) ו-3.7.18(ז). אין בכך בכדי לפגוע בחובות ובזכויות הנאמן על-פי כל דין.

(ו) במקרה שאיגרות החוב הועמדו לפירעון מיידי על-פי תנאי שטר הנאמנות, יהיה הנאמן מחויב, בלי שתהא לו כל זכות להפעיל שיקול דעת בעניין, למסור לחשב הכללי הודעת חילוט מלא (כהגדרתה בכתב הערבות), וזאת באופן המפורט בהוראות כתב הערבות המצורף **כנספח ג'** לשטר הנאמנות. עותק מהודעת החילוט המלא יימסר על-ידי הנאמן לחברה.

3.7.12. נאמנות לתקבולים

כל התקבולים שיתקבלו על-ידי הנאמן למעט שכר טרחתו או פירעון כל חוב כלפיו, בכל דרך שהיא לרבות אך לא רק כתוצאה מההליכים האמורים בסעיפים 3.9.3, 3.7.11 ו-3.7.5 (אם יתקבלו אצלו סכומים כתוצאה מההליכים אלו, על אף העובדה כי מדינת ישראל תשלם כל סכום שחולט על חשבון הערבות ישירות לחברה לרישומים ו/או לנאמן בגין המחזיקים הרשומים הנוספים, ככל שיהיו מחזיקים כאמור במועד החילוט, לפי העניין), יוחזקו על-ידי וישמשו בידי למטרות ולפי סדר העדיפות הבאים:

תחילה לסילוק ההוצאות, ההיטלים וההתחייבויות שהוצאו, על-ידי הנאמן, הוטלו עליו או נגרמו אגב או כתוצאה מפעולות ביצוע הנאמנות או באופן אחר בקשר עם פעולות שבוצעו על-פי תנאי סעיפים 3.9.3, 3.7.11 ו-3.7.5, לרבות שכרו, והיתרה תשמש ראשית כדי לשלם למחזיקי איגרות החוב את הריבית ו/או הקרן המגיעה להם לפי תנאי איגרות החוב פארי פאסו ובאופן יחסי לסכום הריבית ו/או הקרן שבפיגור המגיע לכל אחד מהם, אם מגיע, ללא העדפה או זכות קדימה לגבי איזה מהם;

שנית - כדי לשלם למחזיקי איגרות החוב את סכומי הקרן ו/או הריבית (לרבות ריבית פיגורים) המגיעים להם על-פי איגרות החוב המוחזקות על ידם פארי פאסו, שהגיע מועד תשלומם ובאופן יחסי לסכומים המגיעים להם, בלי כל העדפה בקשר לקדימות בזמן של הוצאת איגרות החוב על-ידי החברה או באופן אחר, ואת העודף, במידה שיהיה כזה, ישלם הנאמן לחברה או לחליפיה, לפי העניין.

3.7.13. סמכות לעכב חלוקת הכספים

למרות האמור בסעיף 3.7.12, אם הסכום הכספי אשר יתקבל כתוצאה מנקיטת ההליכים האמורים לעיל ואשר יעמוד בזמן כלשהו לחלוקה בהתאם לסעיף 3.7.12 לעיל, יהיה פחות מ-10% מיתרת הקרן הבלתי מסולקת של איגרות החוב והריבית, לא יהיה הנאמן חייב לחלקו והוא רשאי להשקיע כספים אלו, כולם או מקצתם, בהשקעות המותרות על-פי האמור בסעיף 3.7.17. כן יהיה הנאמן רשאי להחליף השקעות אלה מזמן לזמן בהשקעות מותרות אחרות לפי ראות עיניו.

לכשתגונה השקעות אלה על רווחיהן, יחד עם כספים נוספים שיגיעו לידי הנאמן למטרה האמורה, לסכום אשר יספיק כדי לשלם לפחות עשרה אחוזים מיתרת הקרן הבלתי מסולקת של איגרות החוב והריבית (או לסכום של 10 מיליון ש"ח- לפי הנמוך מביניהם), ישלם הנאמן למחזיקי איגרות החוב בהתאם לאמור בסעיף 3.7.12. על אף האמור, תשלום שכר הנאמן והוצאות הנאמן ישולמו מתוך הכספים האמורים מיד עם הגיע

המועד לתשלום השכר ו/או מיד לאחר תשלום ההוצאה על-ידי הנאמן (לפי העניין), אף אם סך כל הסכומים שהגיעו לידי הנאמן הינם נמוכים מהסכום הנקוב לעיל.

על אף האמור, תשלום שכר הנאמן והוצאות הנאמן ישולמו מתוך הכספים האמורים מיד עם הגיעם לידי הנאמן אף אם הסכומים שהגיעו לידי הנאמן הינם נמוכים מסך של מיליון ש"ח כאמור.

סמכותו של הנאמן לעכב חלוקת כספים כאמור בסעיף זה מוגבלת עד למוקדם מבין המועד הקרוב לתשלום קרן ו/או ריבית (כשהם צמודים למדד) בגין איגרות החוב מהסדרה הרלוונטית, או עד זמן סביר לאחר קבלתם של הסכומים כאמור.

3.7.14. הודעה על חלוקה

הנאמן יודיע למחזיקים על היום והמקום שבו יבוצע תשלום כל שהוא מבין התשלומים הנזכרים בסעיפים 3.7.12 ו-3.7.13, וזאת בהודעה מוקדמת של ארבעה עשר (14) יום שתימסר באופן הקבוע בסעיף 3.7.22.

הכספים שיחולקו כאמור בסעיף 3.7.12 ייחשבו כתשלום על חשבון הפירעון של איגרות החוב, על-פי הסדר האמור בסעיף 3.7.12.

לאחר היום הקבוע בהודעה יהיו מחזיקי איגרות החוב זכאים לריבית בגין לפי השיעור הקבוע באיגרת החוב, אך ורק על יתרת סכום הקרן (אם תהיה כזו) לאחר ניכוי הסכום ששולם או שהוצע לשלם להם כאמור.

3.7.15. קבלה מאת מחזיק איגרת החוב ומאת הנאמן

קבלה מאת מחזיק איגרת החוב בגין סכומי הקרן והריבית ששולמו לו על-ידי הנאמן בגין איגרת החוב תשחרר את הנאמן ואת החברה בשחרור סופי ומוחלט בכל הקשור לתשלום הסכומים הנקובים בקבלה.

קבלה מאת הנאמן בדבר הפקדת סכומי הקרן והריבית (לרבות הפרשי הצמדה אם רלוונטי) אצלו לזכות מחזיקי איגרת החוב אצל הנאמן, לרבות בהתאם להוראות סעיף 3.7.14, תיחשב כקבלה כלפי החברה מאת מחזיק איגרת החוב ותשחרר את החברה בשחרור מוחלט לגבי ביצוע תשלום הסכומים הנקובים בקבלה.

כספים שחולקו כאמור בסעיפים 3.7.12 ו-3.7.13 ייחשבו כתשלום על חשבון הפירעון של איגרות החוב.

3.7.16. הצגת איגרת חוב לנאמן ורישום בקשר לתשלום חלקי

מחזיק רשום יהיה חייב להציג בפני הנאמן, בזמן תשלום חלקי של קרן וריבית לפי סעיפים 3.7.12, 3.7.13, 3.7.15, את תעודת איגרות החוב שבגין משולמים התשלומים, והנאמן ירשום על תעודת איגרות החוב הערה בנוגע לסכומים ששולמו כאמור לעיל ותאריך תשלומם.

הנאמן יהיה רשאי בכל מקרה מיוחד, לפי שיקול דעתו, לוותר על הצגת תעודת איגרות החוב לאחר שניתנו לו כתב שיפוי ו/או ערובה מספקת מהמחזיק ו/או מי מטעמו להנחת

דעתו בגין נזקים העלולים להיגרם מחמת אי רישום ההערה כאמור, הכול כפי שימצא לנכון. למרות האמור לעיל יהיה הנאמן רשאי על-פי שיקול דעתו לקיים רישומים באופן אחר, לגבי תשלומים חלקיים כאמור.

3.7.17. השקעות כספים

כל הכספים אשר רשאי הנאמן להשקיעם לפי שטר הנאמנות, יושקעו על-ידי, בשמו או בפקודתו, בהשקעות שדיני מדינת ישראל ירשו להשקיע בהם כספי נאמנות ובלבד שהינם אחד מבין אפיקי ההשקעה הבאים: (1) איגרות חוב ממשלתיות אשר מועד פירעונן הסופי אינו עולה על שנה אחת; (2) מלווה קצר מועד (מק"מ); (3) פיקדונות שקליים באחד מחמשת הבנקים הגדולים בישראל, הכל כפי שהנאמן ימצא למתאים ובכפוף לתנאי שטר הנאמנות. עשה כן הנאמן, לא יהיה חייב לזכאים בגין אותם סכומים אלא את התמורה לרבות הפירות בגין אותן השקעות שתתקבל ממימוש ההשקעות בניכוי שכר טרחתו והוצאותיו, העמלות וההוצאות הקשורות בהשקעה האמורה ובניהול חשבון הנאמנות, ובניכוי תשלומי החובה החלים על חשבון הנאמנות, וביתרת הכספים כאמור יפעל הנאמן על-פי הוראות שטר הנאמנות.

במקרה שהכספים ינבעו מהפקדתם על-ידי החברה לפי סעיף 3.6.5, יחזיק הנאמן בכספים אלו וישקיעם בדרך האמורה בסעיף 3.7.17 זה, עד תום שנה אחת (1) ממועד הפדיון הסופי של איגרות החוב. לאחר מועד זה יחזיר הנאמן את הסכומים שהצטברו בידו (כולל הרווחים הנובעים מהשקעתם) בניכוי הוצאותיו, לחברה, שתחזיק בסכומים אלה בנאמנות עבור מחזיקי איגרות החוב. החברה תאשר לנאמן בכתב את החזרת הסכומים הנ"ל ואת דבר קבלתם בנאמנות עבור מחזיקי איגרות החוב.

סכומים שיוחזקו על-ידי החברה בנאמנות כאמור לעיל יושקעו על החברה בשמם ולפקודתם של מחזיקי איגרות החוב בהשקעות שדיני מדינת ישראל והוראות שטר הנאמנות ירשו להשקיע בהם כספי נאמנות, הכל כפי שהחברה תראה לנכון, וזאת עד לתום שבע שנים ממועד העברת סכומים כאמור לחברה מידי הנאמן. בתום שבע (7) שנים ממועד העברת סכומים כאמור לידי החברה ומבלי שנדרשו על-ידי מחזיקי איגרות החוב, תהיה החברה משוחררת מהחזקת סכומים כאמור בנאמנות עבור מחזיקי איגרות החוב ותוכל החברה לעשות בסכומים כאמור כראות עיניה ולרבות לשימושה האישי. האמור לא ייגרע מחובתה של החברה כלפי מחזיקי איגרות החוב לשלם הכספים להם הם זכאים כאמור על-פי כל דין.

3.7.18. התחייבויות החברה כלפי הנאמן

החברה מקבלת על עצמה כלפי הנאמן, את ההתחייבויות הבאות כל זמן שמלוא התחייבויות החברה בקשר עם איגרות החוב ושטר הנאמנות לא נפרעו במלואם:

(א) לנהל את עסקי החברה באופן תקין ונאות.

- (ב) לנהל ולשמור על פנקסי חשבונות סדירים על-פי כל דין, לשמור את הפנקסים, לרבות המסמכים המשמשים להם כאסמכתאות ושאר המסמכים המהותיים הקשורים בעסקיה באופן שאין בו כדי להפר באופן מהותי הוראות כל דין.
- (ג) אם החברה תחדל להיות "תאגיד מדווח" כהגדרתו בחוק ניירות ערך, החברה תמציא לנאמן ולמחזיקי איגרות החוב את כל הדיווחים הנדרשים מתאגיד שאינו "תאגיד מדווח" כאמור, בהתאם להוראות סעיף 8 לחוזר גופים מוסדיים מס' 2010-9-3 מיום 14 ביולי 2010, שפורסם על-ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, בנושא "הוראות לעניין השקעת גופים מוסדיים באיגרות חוב לא ממשלתיות".
- (ד) בהתאם להוראות 12.5 לשטר הנאמנות וס"ק (ט) להלן, לתת תוך זמן סביר לנאמן ו/או לאנשים שיצווה, כל מסמך או מידע בנוגע לעסקיה ו/או נכסיה של החברה שיהיה דרוש באופן סביר, על-פי שיקול דעתו של הנאמן, לשם הגנה על מחזיקי איגרות החוב ולשם יישום והפעלת הסמכויות, הכוחות וההרשאות של הנאמן ו/או באי כוחו על-פי שטר הנאמנות.
- (ה) להודיע לנאמן, מיד עם היוודע לה, על כל מקרה בו הוטל עיקול בסכום מהותי על נכסיה, כולם או חלק מהותי מהם, וכן על מקרה בו מונה לנכסיה, כולם או חלק מהותי מהם, כונס נכסים.
- (ו) כי תפעל בקשר עם תמורת ההנפקה בהתאם להוראות סעיף 5.2 לתשקיף (ייעוד התמורה).
- (ז) נוסף לאמור בס"ק (ה) לעיל להודיע לנאמן בכתב על הפרת הוראה מהוראות שטר הנאמנות על-ידי החברה לרבות על קרות אחד או יותר מן המקרים המנויים בסעיף 3.7.11(א) ו- 3.7.11(ב), מיד עם היוודע לה על התרחשותו. בנוסף תמסור החברה לנאמן כל הודעה שתמסור לחשב הכללי לפיה החברה לאחר שנתקבל לכך אישור ועדת הביקורת והדירקטוריון שלה החליטה לבקש, שהתשלום הקרוב בגין ההתחייבויות המגובות, יעשה על-ידי המדינה.
- (ח) למסור לנאמן לא יאוחר מתום שלושים (30) ימים מתאריך ההודעה המשלימה שתפרסם החברה על-פי התשקיף ו/או ממועד הרחבת הסדרה, ככל שתורחב, לוח סילוקין לתשלום איגרות החוב (קרן וריבית) בקובץ Excel.
- (ט) לתת לנאמן העתק מכל מסמך או כל מידע שהחברה העבירה למחזיקים באיגרות החוב, ככל שתעביר. כן תעביר החברה לנאמן או לנציג מורשה שלו (ואשר הודעה על מינויו לצורך סעיף זה תימסר לחברה מראש) מידע נוסף בנוגע לחברה (לרבות הסברים, מסמכים וחשובים בנוגע לחברה, עסקיה או נכסיה) וזאת ככל שלדעתו של הנאמן מידע זה עשוי להיות חיוני ונדרש לשם הגנה על זכויות מחזיקי איגרות החוב ובלבד שהנאמן פועל בתום לב ובסבירות. כל מידע שאינו בגדר נחלת הכלל, שיועבר לנאמן או לנציג מורשה שלו כאמור יישמר על ידם בסודיות והוא לא יעשה

בו שימוש אלא לצורך מילוי תפקידו כנאמן לפי שטר הנאמנות לרבות לצורך הצגתו באסיפות מחזיקי איגרות חוב בכפוף לקבלת הסכמת החברה מראש ובכתב, לשם מתן דיווח על מצב עסקי החברה ולשם קבלת החלטה הנוגעת לזכויותיהם ובמקרה כזה יחייב הנאמן את מחזיקי איגרות החוב לשמור בסודיות את המידע שנמסר להם, אלא אם המידע הפך להיות מידע הידוע לציבור, שלא עקב הפרת חובת הסודיות של הנאמן ו/או מי ממחזיקי איגרות החוב. מסמכים ו/או אינפורמציה שיימסרו לנאמן, בהתאם לסעיף זה, יימסרו בתנאי שמסירתם אינה מהווה עבירה של שימוש במידע פנים כהגדרתה בחוק ניירות ערך וכפוף להתחייבות הנאמן ומי שימנה מטעמו כאמור, כלפי החברה, לשמירת סודיות.

(י) למועד הנפקת איגרות החוב על-פי התשקיף, לא חלה על החברה מגבלה כלשהי מעבר לקבוע בדין לביצוע חלוקה, כהגדרת המונח בחוק החברות, שנתקבל לגביה אישור רשות החברות הממשלתיות (בהתאם למפורט בסעיף 4 לפרק 6 לתשקיף), ובכלל זה בדרך של חלוקת דיבידנד או רכישת מניות החברה על-ידי עצמה או על-ידי תאגיד בשליטתה.

(יא) החברה תמסור לנאמן מדי 31 במרס של כל שנה, וכל עוד שטר הנאמנות הינו בתוקף, אישור חתום על-ידי יו"ר הדירקטוריון או על-ידי מנכ"ל החברה שלפי מיטב ידיעתו(ם) בתקופה שמתאריך השטר ו/או מתאריך האישור הקודם שנמסר לנאמן, המאוחר מביניהם, ועד למועד מתן האישור, לא קיימת מצד החברה הפרה של שטר הנאמנות, לרבות הפרה של תנאי איגרות החוב, אלא אם כן צוין בו במפורש אחרת.

(יב) החברה מתחייבת להעביר לנאמן העתק מכל דוח שהחברה חייבת בהגשתו לרשות ניירות ערך, באותו מועד שתגיש אותו לרשות ניירות ערך, וכן העתק מכל מסמך שהחברה תעביר לבעלי המניות שלה או למחזיקים באיגרות החוב ופרטי כל מידע שהחברה תעביר להם בדרך אחרת; כן תעביר החברה לנאמן מידע נוסף לפי דרישה סבירה של הנאמן.

(יג) יובהר כי האמור בסעיף זה לא יגרע מחובות הסודיות שיחולו על הנאמן לפי כל דין ולרבות חובת הסודיות של הנאמן על-פי סעיף 12.5 לשטר הנאמנות ס"ק (ט) לעיל.

(יד) עוד יובהר, כי יראו את החברה כאילו יצאה ידי חובתה למסור לנאמן את המסמכים והפירוט המתואר בס"ק זה לעיל, אם פרסמה את המידע באתר ההפצה של רשות ניירות ערך (מגנ"א) ו/או באתר הבורסה.

(טו) בכל מקרה של החלפה של החברה המדרגת, תפרסם החברה דוח מיידי במסגרתו תפרט את הסיבות להחלפת החברה המדרגת. יובהר כי אין באמור משום התחייבות של החברה כי איגרות החוב יהיו מדורגות.

3.7.19. שכר וכיסוי הוצאות הנאמן

הנאמן יהיה זכאי לשכר טרחה בגין שירותי הנאמנות בהתאם לקבוע בנספח ד' לשטרי הנאמנות המצורפים לתשקיף זה.

3.7.20. סמכויות מיוחדות

(א) הנאמן יהיה רשאי להפקיד את כל השטרות והמסמכים המעידים, המייצגים או הקובעים את זכותו בקשר עם כל נכס או רכוש אחר הנמצא באותו זמן בידיו, בכספת אצל תאגיד בנקאי הנמנה על אחד מחמשת התאגידים הבנקאיים הגדולים בישראל. עשה כן הנאמן, הוא לא יהיה אחראי בגין כל הפסד שייגרם בקשר להפקדה כזו אלא אם כן פעל הנאמן ברשלנות רבתי.

(ב) הנאמן רשאי להזמין חוות דעתו או את עצתו של כל עורך דין, רואה חשבון, שמאי, מעריך, מודד, מתווך או מומחה אחר, ולפעול בהתאם למסקנותיה, בין אם חוות דעת או עצה כזו הושגה על-ידי הנאמן או על-ידי החברה או באופן אחר והנאמן לא יהיה אחראי בעד כל הפסד או נזק שייגרם כתוצאה מפעולה או מחדל שנעשו על-ידיו על סמך עצה או חוות דעת כאמור, אלא אם כן פעל הנאמן ברשלנות ו/או בחוסר תום לב ו/או בזדון. בכפוף לאמור להלן החברה תישא במלוא הוצאות העסקת היועצים שימונו כאמור ובלבד שהנאמן יתן לחברה הודעה מראש על כוונתו לקבל חוות דעת מומחה או עצה כאמור. טרם מינוי יועץ או מומחה הנאמן והחברה יגיעו להסכמה על רשימה של לא יותר משלושה (3) יועצים ו/או מומחים בעלי מוניטין ומומחיות רלוונטיים, אשר אליהם יפנה הנאמן לקבלת הצעות שכר טרחה למינויים כשלוחים כאמור. החברה תבחר הצעה אחת מתוך ההצעות שיוגשו, ותהיה רשאית לנהל מו"מ עם היועצים ו/או המומחים על הצעתם.

(ג) הנאמן רשאי לקבל תעודה חתומה בידי נושא משרה בכירה ודירקטור בחברה ו/או הערכה המאשרת כי לדעתם עסקה, צעד, פעולה או דבר אחר כלשהו הינם רצויים והם לטובת החברה, כהוכחה מספקת שהעסקה, הצעד, הפעולה או הדבר הם אמנם רצויים ולטובת החברה, והנאמן לא יהיה בשום פנים מחויב לדרוש הוכחה נוספת או תעודה אחרת ולא יהיה אחראי להפסד או נזק כלשהם העלולים להיגרם על-ידי כך, ובלבד שפעל כנאמן סביר.

(ד) על אף כל האמור בשטר הנאמנות, הנאמן לא יתערב באיזו צורה שהיא בהנהלת עסקי החברה או ענייניה, מעבר לסמכויות המסורות לידיו במפורש בשטר הנאמנות.

(ה) הנאמן ישתמש בנאמנות בכוחות, בהרשאות ובסמכויות שהוקנו לו לפי שטר הנאמנות, לפי שיקול דעתו המוחלט, אך במידת הזהירות הסבירה. פעל כך הנאמן, הוא לא יישא באחריות לכל נזק שנגרם עקב טעויות בשיקול דעת שנעשו בתום לב, אלא אם פעל הנאמן ברשלנות או בזדון.

(ו) לנאמן הסמכות להחליט בנוגע לכל מיני שאלות וספקות לא מהותיות שיתעוררו ביחס לכל הוראה לא מהותית בשטר הנאמנות וכל החלטה שלו בנוגע לשאלה לא מהותית שנתעוררה בפועל או הכלולה בפעולות ובצעדים של הנאמן, תחייב את הצדדים וכל מי שיש לו עניין בשטר הנאמנות.

3.7.21. סמכות הנאמן להעסיק שלוחים

הנאמן יהיה רשאי להשתמש בסמכויות ובכוחות הניתנים לו בשטר הנאמנות בין בעצמו ובין באמצעות מינוי שלוח שיפעל במקומו, בין עורך דין ובין אדם אחר, כדי לבצע או להשתתף בעשיית פעולות שונות שיש לעשותן בקשר לנאמנות ובלבד שהנאמן נתן לחברה הודעה, זמן סביר מראש בדבר מינוי שלוחים כאמור ולאחר שהתחייבו השלוחים כלפי החברה וחתמו על הצהרה לשמירת סודיות בנוסח דומה לנוסח בו התחייב הנאמן לשמירת סודיות כאמור בסעיף 12.5 לשטר הנאמנות. כן יהיה הנאמן מזמן לזמן לפטר שלוח שמינה ולמנות שלוח אחר במקום המפוט. החברה תישא בשכר טרחת השלוחים על-פי דרישת הנאמן ובלבד שקודם למינוי שלוח כאמור יודיע הנאמן לחברה בכתב אודות המינוי בצירוף פירוט שכר טרחתו של השלוח ומטרת מינויו, וכי הנאמן, ככל הניתן, יתייעץ עם החברה וככל הניתן, יתחשב בעמדתה, ביחס לזהות השלוח ותנאיו. מובהר כי לא יהיה במינוי שלוחים כאמור כדי לגרוע מאחריות הנאמן.

3.7.22. הודעות

(א) כל הודעה מטעם החברה ו/או הנאמן למחזיקי איגרות החוב תינתן על-ידי דיווח במערכת המגנ"א. הנאמן רשאי להורות לחברה והחברה תהיה חייבת לדווח לאלתר במערכת המגנ"א, בשם הנאמן, כל דיווח בנוסחו כפי שיועבר בכתב על-ידי הנאמן לחברה, ובמקרים המפורטים להלן בלבד, יפורסם הדיווח האמור בנוסף, בדרך של פרסום מודעה בשני (2) עיתונים יומיים בעלי תפוצה רחבה, היוצאים לאור בישראל בשפה העברית: (א) הסדר או פשרה לפי סעיף 350 לחוק החברות; (ב) מיזוג; ו- (ג) זימון אסיפה כללית של מחזיקי איגרות החוב. כל הודעה שתפורסם או שתישלח על-ידי החברה באמצעות מערכת המגנ"א כאמור תיחשב כאילו נמסרה לידי מחזיק איגרות החוב ו/או הנאמן ביום פרסומה כאמור במערכת המגנ"א או בעיתונות, לפי העניין.

(ב) העתקים מהודעות ומהזמנות שתיתן החברה למחזיקי איגרות החוב ישלחו על-ידי החברה לנאמן ולחשב הכללי.

(ג) במקרה בו תחדל החברה לדווח בהתאם לפרק ו' לחוק ניירות ערך, כל הודעה מטעם החברה ו/או הנאמן למחזיקי איגרות החוב תינתן על-ידי משלוח הודעה בדואר רשום לכל מחזיק רשום של איגרות החוב, לפי כתובתו האחרונה הרשומה בפנקס מחזיקי איגרות החוב (במקרה של מחזיקים במשותף - למחזיק המשותף אשר שמו מופיע ראשון בפנקס). כל הודעה שתישלח כאמור תחשב כאילו נמסרה לידי מחזיקי איגרות החוב כעבור שלושה (3) ימי עסקים מיום מסירתה בדואר.

(ד) כל הודעה או דרישה מטעם הנאמן לחברה תוכל להינתן על-ידי מכתב רשום לפי הכתובת המפורטת בשטר הנאמנות לכבוד מנהל אגף הכספים, או לפי כתובת אחרת עליה תודיע החברה לנאמן בכתב וכל הודעה או דרישה שכזו תיחשב כאילו נתקבלה על-ידי החברה כעבור חמישה (5) ימי עסקים מיום מסירתה בדואר רשום. יום המסירה יוכח על-ידי הצגת אישור המסירה למשלוח. אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 3.9.3. העתק הודעה כאמור יימסר על-ידי הנאמן לחשב הכללי לכתובת המפורטת בשטר הנאמנות או לפי כתובת אחרת עליה יודיע החשב הכללי לנאמן וכל העתק הודעה או דרישה כאמור יחשבו כאילו נתקבלו על-ידי החשב הכללי כעבור שבעה (7) ימי עסקים מיום מסירת ההעתק בדואר רשום.

(ה) כל הודעה או דרישה מטעם החברה לנאמן תוכל להינתן על-ידי מכתב רשום לפי הכתובת המפורטת בשטר הנאמנות, או לפי כתובת אחרת עליה יודיע הנאמן לחברה בכתב, וכל הודעה או דרישה כזו תיחשב כאילו נתקבלה על-ידי הנאמן כעבור שבעה (7) ימי עסקים מיום מסירתה בדואר רשום. יום המסירה יוכח על-ידי הצגת אישור המסירה למשלוח. העתק הודעה כאמור יימסר על-ידי החברה לחשב הכללי לכתובת המפורטת בסעיף 3.9.5 או לפי כתובת אחרת עליה יודיע החשב הכללי לחברה וכל העתק הודעה או דרישה כאמור ייחשבו כאילו נתקבלו על-ידי החשב הכללי כעבור שבעה (7) ימי עסקים מיום מסירת ההעתק בדואר רשום.

3.8. דירוג איגרות החוב

איגרות החוב המוצעות דורגו על-ידי מידרוג בדירוג Aaa, בהיקף של עד 3 מיליארד ש"ח ערך נקוב. דוח הדירוג וכן הסכמת חברת הדירוג להכללתו בתשקיף, מצורפים כנספת ב' לתשקיף זה.

3.9. כתב הערבות

ביום 25 ביוני 2012 התקשרה החברה עם מדינת ישראל בהסכם מסגרת להעמדת ערבות, אשר לפיו העמידה מדינת ישראל לחברה שלושה (3) כתבי ערבות (כתב ערבות לכל אחת מסדרות איגרות החוב המוצעות על-פי תשקיף זה), לפיהם מדינת ישראל תהא ערבה לקיום התחייבויות החברה לפירעון היתרה הבלתי מסולקת של ההתחייבויות המגובות (כהגדרתן לעיל) כלפי מחזיקי איגרות החוב של כל אחת משלוש (3) סדרות החוב המוצעות על-פי תשקיף זה ("הסכם העמדת הערבות"). הסכם העמדת הערבות מסדיר את התנאים העיקריים של שלושת (3) כתבי הערבות אשר נחתמו על-ידי המדינה כלפי הנאמן (כתב ערבות אחד בגין כל סדרה של איגרות חוב), ואשר פרטיהם יובאו להלן, את ההוראות אשר יחולו במקרה של חילוט ערבות המדינה ואת הביטחונות אשר תעמיד החברה למדינה, להבטחת פירעון התחייבויות החברה כלפי המדינה במקרה של חילוט הערבות. לפרטים נוספים אודות הסכם העמדת הערבות, ראה סעיף 8.2.1.2 לתשקיף. להלן יובאו תנאי העיקריים של כתב הערבות:

3.9.1. תחולת הערבות

בהתאם לכתב הערבות, התחייב אגף החשב הכללי במשרד האוצר ("החשב הכללי"), לערוב, בערבות אוטונומית, באופן בלתי חוזר בשם מדינת ישראל ("המדינה") כלפי מחזיקי איגרות החוב של כל סדרה (בנפרד), בהתאם לתנאי כל כתב ערבות, לפירעון

התחייבויות החברה לתשלום ההתחייבויות המגובות עד למועד פירעון בפועל של איגרות החוב מאותה סדרה על-פי תנאיהן, והכול בהתאם לתנאי כל כתב ערבות ("הערבות").

3.9.2.

תוקף הערבות

הערבות של כל סדרת איגרות חוב תהיה בתוקף החל ממועד הנפקת איגרות החוב מהסדרה הרלוונטית למחזיקי איגרות החוב של כל סדרה על-ידי החברה ("מועד התחילה") ועד לתום עשרים ואחד (21) ימי עסקים ממועד הפירעון הסופי של ההתחייבויות המגובות בכל סדרה על-פי תנאי שטר הנאמנות הרלבנטי ("מועד הסיום").

להסרת ספק, ככל שנמסרה על-ידי הנאמן לסדרה הרלוונטית הודעת אי תשלום (כהגדרתה להלן) עד מועד הסיום של איזו מההתחייבויות המגובות של אותה סדרה על-פי תנאי שטר הנאמנות הרלוונטי, תמשיך הערבות לעמוד בתוקף ביחס לסכום אשר בקשר איתו נמסרה הודעת אי תשלום, וזאת עד מועד התשלום בפועל של הסכום שבגינו נמסרה הודעת אי תשלום.

בלי לגרוע מכלליות האמור, הערבות לא תפקע והתחייבויות המדינה על-פיה לא יפקעו עקב כל שינוי בזהות בעלי המניות בחברה ו/או שינוי מבנה ו/או שינוי שם ו/או שינוי מעמד משפטי, לפי העניין, של החברה, תהא סיבת השינוי אשר תהא.

ערבות המדינה לא תחול ביחס לאיגרות חוב שתוחזקנה על-ידי חברה בת של החברה, וכל עוד תוחזקנה בידיה כאמור. איגרות חוב שתירכשנה על-ידי החברה תתבטלנה, תימחקנה מן המסחר בבורסה והתעודות תימשכנה מן המסלוקה, ובהתאם, הערבות ביחס אליהן תפקע.

3.9.3.

חילוט הערבות

(א) הערבות תהא ניתנת לחילוט במקרים הבאים: (i) במקרה בו לא עמדה החברה בביצוע תשלום מסוים מתוך ההתחייבויות המגובות של סדרה מסוימת עד מועד התשלום הקבוע בשטר הנאמנות לגבי אותו תשלום ("מועד התשלום הקבוע" ו-"תשלום שלא בוצע", לפי העניין), תהא הערבות ניתנת לחילוט אך ורק ביחס לתשלום שלא בוצע בקשר עם אותה סדרת איגרות חוב ("חילוט ערבות חלקי") ויתרת התשלומים הנכללים בהתחייבויות המגובות בקשר עם אותה סדרת איגרות חוב יעמדו לפירעון במועד המקורי הקבוע לתשלומם על-פי שטר הנאמנות של כל סדרה. ביצוע תשלום המדינה בגין חילוט ערבות חלקי, ייחשב כקיום התשלום שלא בוצע, בלי שהדבר יהווה הפרה של הוראות שטר הנאמנות של הסדרה הרלוונטית וכן לא יהווה עילה להעמדה לפירעון מיידי של איגרות החוב מאותה סדרה; או- (ii) במקרה שסדרה מסוימת של איגרות חוב הועמדו לפירעון מיידי על-פי תנאי שטר הנאמנות של אותה סדרה, שאז תהא הערבות ניתנת לחילוט ביחס ליתרת ההתחייבויות החברה לתשלום בגין ההתחייבויות המגובות של אותה סדרת איגרות החוב הרלוונטית, בהתאם לתנאי איגרות החוב של הסדרה הרלוונטית ("חילוט ערבות מלא").

(ב) בקרות אירוע כאמור בס"ק (א)(i) לעיל, ימסור הנאמן הודעה בכתב לחשב הכללי (בלי שתהא לו כל זכות להפעיל שיקול דעת בעניין) על דבר אי ביצוע תשלום של החברה במועד שנקבע לביצוע התשלום על-פי שטר הנאמנות של אותה סדרה ועם קבלת הודעה כאמור יראו את הערבות כמחולטת בסכום השווה לתשלום שלא שולם במועדו כאמור בהודעה ("**הודעת אי תשלום**"). הודעת אי תשלום תימסר לחשב הכללי על-ידי הנאמן במהלך תקופה בת עשרים ואחד (21) ימי עסקים שתחילתה במועד התשלום הקבוע של כל תשלום ותשלום אשר החברה לא עמדה בחובתה לשלמו ("**התקופה לחילוט ערבות חלקי**"). הודעת אי תשלום תומצא על-ידי הנאמן למשרדי החשב הכללי ולמשרדי החברה באמצעות מסירה אישית כמפורט בסעיף 3.9.5. הודעת אי תשלום תיחשב כאילו הגיעה לנמענה במועד מסירתה ובלבד שנתקבל אישור מסירה מתאים.

(ג) בלי לגרוע מכלליות האמור בס"ק (ב), במקרה בו הנאמן לא מסר לחשב הכללי הודעת אי תשלום עד תום שישה עשר (16) ימי עסקים מהמועד הקבוע לתשלום כלשהו, כאמור לעיל, מחזיק איגרות חוב אשר החזיק בשיעור של 10% או יותר מיתרת הערך הנקוב של איגרות החוב במועד הקבוע לביצוע התשלום לגביו לא ניתנה הודעת התשלום כאמור ("**מחזיק מהותי**"), ולאחר שדרש מהנאמן בכתב שימסור הודעת אי תשלום כאמור לעיל, יהיה רשאי למסור הודעת אי תשלום לחשב הכללי בעצמו, חלף הודעת אי התשלום מטעם הנאמן ביחס לתשלום מסוים, בצירוף אישור אותו מחזיק כי פנה לנאמן בדרישה למסור הודעת אי תשלום לחשב הכללי, והנאמן לא נענה לדרישה זו, וזאת לאחר שהוכיח לשביעות רצון החשב הכללי כי החזיק במועד הקבוע לתשלום איגרות חוב כאמור. הודעת אי תשלום כאמור תוגש על-ידי מחזיק מהותי כאמור בפסקה זו עד תום עשרים ואחד (21) ימי עסקים מהמועד הקבוע לביצוע תשלום כלשהו. הוגשה הודעת אי תשלום על-ידי מחזיק מהותי, תחול ההודעה ביחס לאותה סדרה כולה (ולא רק ביחס לאחזקותיו של אותו מחזיק מהותי).

(ד) בקרות אירוע כאמור בס"ק (א)(ii), ימסור הנאמן הודעה בכתב (בלי שתהא לו כל זכות להפעיל שיקול דעת בעניין) בדבר העמדת יתרת ההתחייבויות המגובות בגין אותה סדרה לפירעון מיידי ("**הודעת חילוט מלא**"). הודעת חילוט מלא תימסר לחשב הכללי על-ידי הנאמן במהלך תקופה בת עשרים ואחד (21) ימי עסקים שתחילתה במועד בו הועמדה בפועל יתרת ההתחייבויות המגובות לפירעון מיידי על-ידי הנאמן או מחזיקי איגרות החוב בהתאם להוראות שטר הנאמנות הרלבנטי ("**התקופה לחילוט ערבות מלא**"). הודעת חילוט מלא תומצא למשרדי החשב הכללי ולמשרדי החברה באמצעות מסירה אישית כמפורט בכתב הערבות. הודעת חילוט מלא תיחשב כאילו הגיעה לנמענה במועד מסירתה ובלבד שנתקבל אישור מסירה מתאים.

(ה) ככל שתתקבל הודעת אי תשלום או הודעת חילוט מלא (יחדיו: "**הודעת החילוט**") מהנאמן או ממחזיק מהותי על-פי כתב הערבות, ובלבד שתתקבל במהלך התקופה

לחילוט ערבות חלקי או חילוט ערבות מלא, לפי העניין, המדינה תשלם לחברה לרישומים, לזכות חשבון הבנק של החברה לרישומים כפי שיוזרה הנאמן, בהתאם להוראות הבורסה ומסלקת הבורסה כפי שיהיו מעת לעת, וזאת לא יאוחר מארבעים וחמישה (45) ימי עסקים ממועד מסירת הודעת החילוט ("מועד התשלום הנדחה"), את הסכום שחולט מכוח הערבות ובהתאם לתנאיה. ככל שיהיו קיימים מחזיקים רשומים נוספים, היינו מחזיקים אשר איגרות החוב תהיינה רשומות על שמם ("המחזיקים הרשומים הנוספים"), הסכומים המגיעים לאותם מחזיקים רשומים נוספים ישולמו לנאמן שיפעל לשלם את אותם סכומים למחזיקים הרשומים הנוספים.

בנוסף, שכר טרחת הנאמן והוצאותיו יובטחו באמצעות הערבות (ככל שלא שולמו על-ידי החברה) וכן שיפוי לנאמן (ככל שהנאמן זכאי לשיפוי ממחזיקי איגרות החוב בהתאם להוראות שטר הנאמנות), בהתאם להתחייבות השיפוי החלה על מחזיקי איגרות החוב בלבד (ולא התחייבות השיפוי החלות על החברה) כאמור בסעיף 3.7.6(ב) לעיל וכפוף לתקרת סכום השיפוי ממחזיקי איגרות החוב כהגדרתה בסעיף 3.7.6(ב) לעיל, ישולמו על-ידי המדינה לחשבון הנאמן, כפי שיוזרה הנאמן.

החברה לרישומים ו/או הנאמן (במקרה שקיימים מחזיקים רשומים נוספים) יעבירו את הסכום שיועבר להם על-ידי המדינה בהתאם לכתב הערבות למחזיקי איגרות החוב וזאת תוך שני (2) ימי עסקים מהמועד בו הועבר להם סכום כלשהו על-ידי המדינה בהתאם לכתב הערבות. בהקשר זה מובהר, כי העברת התשלומים לידי החברה לרישומים והנאמן (ככל שקיימים מחזיקים רשומים נוספים) וביחס להוצאות הנאמן ושיפוי הנאמן – לחשבון הנאמן, מאת המדינה על-פי כתב הערבות, תיחשב כביצוע התשלום בפועל למחזיקי איגרות החוב (ובכלל זה לעניין חישוב ריבית, הצמדה (ככל שחלה) וריבית פיגורים, ככל שיהיו כאלו), ולנאמן ו/או למחזיקי איגרות החוב לא תהיה כל טענה ו/או דרישה ו/או תביעה כנגד החברה ו/או כלפי המדינה ככל שמסיבה כלשהי לא הועברו התשלומים (כולם או חלקם) במועד לידי מחזיקי איגרות החוב, מכל סיבה שהיא.

(ו) עם מסירת הודעת אי תשלום בכתב מהנאמן או ממחזיק מהותי כאמור לעיל, יידחה התשלום בפועל לגבי סכום הקרן ו/או הריבית של איגרות החוב מהסדרה הרלוונטית אשר ביחס אליו ניתנה הודעת אי התשלום על-ידי הנאמן כפי שנקבע בשטר הנאמנות של אותה סדרה למועד התשלום הנדחה, ודחייה כאמור לא תיחשב הפרה של שטר הנאמנות ולא תהווה עילה להעמדת איגרות החוב מהסדרה הרלוונטית לפירעון מיידי ולא תקנה זכות לקבלת כספים נוספים למעט ריבית (והצמדה ככל שחלה) בגין תקופת הדחייה כמפורט להלן. החל ממועד אי ביצוע התשלום על-ידי החברה, סכום הקרן של איגרות החוב ימשיך לשאת ריבית כמפורט להלן עד המוקדם מבין מועד התשלום הנדחה או מועד התשלום על-ידי המדינה.

לעניין כל האמור לעיל, מובהר כי :

החל ממועד התשלום המקורי של התשלום שלא בוצע במועד התשלום הקבוע ועד מועד התשלום בפועל של התשלום שלא בוצע, יישא הסכום שחולט ריבית בגובה הריבית על איגרות החוב כפי שנקבעה במכרז של הסדרה הרלוונטית ("ריבית הדחייה"), וכן ההצמדה ככל שחלה על-פי תנאי סדרת איגרות החוב הרלבנטית. ככל שעד ארבעים וחמישה (45) יום ממועד הודעת החילוט (כהגדרתו לעיל) לא תשלם מדינת ישראל את הסכום שחולט (בתוספת ריבית הדחייה והצמדה למדד, ככל שחלה על-פי תנאי סדרת איגרות החוב הרלבנטית), אזי החל ממועד זה ועד למועד התשלום בפועל של הסכום שחולט, יישא הסכום שחולט (בתוספת ריבית הדחייה, והפרשי הצמדה למדד ככל שרלוונטי, שנצברו עליו עד לאותו מועד), ריבית פיגורים (כהגדרתה בסעיף 3.2 לעיל) – וזאת חלף ריבית הדחייה.

למען הסר ספק, יתרת קרן איגרות החוב (והפרשי ההצמדה אם רלוונטי) שטרם הגיע מועד פירעונם, תמשיך לשאת ריבית בשיעור שנקבע במכרז וזאת בגין תקופת הריבית שתחילתה במועד התשלום המקורי.

(ז) כאמור, הערבות ניתנה להבטחת ההתחייבויות המגובות. לפיכך מובהר כי סכום הערבות יפחת בהתאמה לסכום התשלומים שישולמו על-ידי החברה, בגין תשלום על חשבון איזה מההתחייבויות המגובות של כל אחת מהסדרות. כמו כן, אם הערבות חולטה חילוט ערבות חלקי, תופחת הערבות בהתאם לסך הסכום שחולט ושולם על-ידי המדינה על חשבון ההתחייבויות המגובות, וההתחייבויות המגובות תפחתנה בהתאמה.

(ח) כפוף ליתר הוראות סעיף 3.9.3 זה, לא יהיה הנאמן חייב לנקוט תחילה בצעדים כלשהם לגביית הסכומים המובטחים מאת החברה. בסעיף זה יראו כויתור הערב על דרישה מן החייב בהתאם להוראות סעיף 8 לחוק הערבות, התשכ"ז-1967.

(ט) בהתאם להוראות שטר הנאמנות, ככל שלא תפרע החברה סכום כלשהו על חשבון ההתחייבויות המגובות, במועד הקבוע לכך בשטר הנאמנות, תודיע על כך החברה לנאמן תוך יום עסקים אחד (1) מהמועד המיועד לתשלום, וכן תפרסם על כך דוח מידי. בנוסף, תפרסם החברה דוח מידי על מסירת הודעת חילוט לחשב הכללי וכן תפרסם דוח מידי על המועד בו תשלם המדינה את התשלום שלא בוצע על-ידי החברה, זאת לפחות ארבעה (4) ימי מסחר קודם לביצוע התשלום בפועל על-ידי המדינה. בדוח החברה כאמור יצוין הסכום שישולם למחזיקי איגרות החוב על-ידי מדינת ישראל, וכן שיעור הריבית (הכולל את ריבית הדחייה) וכן את המועד הקובע המקורי לתשלום שהינו המועד הקובע של התשלום שלא בוצע.

3.9.4. תשלום על-ידי המדינה

על אף האמור בסעיף 3.9.3 (ב) ו-(ג), המדינה תהא רשאית לבצע תשלום על חשבון ריבית ו/או קרן של איגרות החוב אשר לא נפרעה על-ידי החברה עד למועד התשלום הקבוע אף אם לא נמסרה למדינה דרישת תשלום על-ידי הנאמן או על-ידי מחזיק מהותי ובלבד שהתשלום יבוצע עד למועד התשלום הנדחה.

הודעות על-פי כתב הערבות

כל הודעה על-פי כתב הערבות, למעט הודעת חילוט כאמור בסעיפים 3.9.3 (ב), (ג) ו-(ד), תהא בכתב ותישלח בדואר רשום לאגף החשב הכללי, משרד האוצר בכתובת קפ"ן 1, ירושלים, או במסירה אישית ממוענת לידי (א) סגן בכיר לחשב הכללי (חטיבת מימון ובנקים), (ב) הממונה על ערבויות מדינה, ו- (ג) חשב מטה חשב הכללי. הודעה שתישלח תיחשב כאילו הגיעה לצד הנשגר ולידיעתו תוך שלושה (3) ימי עסקים - אם שוגרה בדואר רשום; בעת מסירתה ובלבד שנתקבל אישור מסירה - אם נמסרה ביד.

פרק 4 - הון החברה והזכויות הנלוות למניות החברה

4.1.

ההון הרשום

למועד התשקיף, הון המניות הרשום של החברה הינו 12,026,017 ש"ח מחולק ל- 80,167,387 מניות רגילות, 40,053,252 מניות רגילות ב' ו- 39,531 מניות לא מוגדרות.

בשלוש (3) השנים שקדמו לתאריך התשקיף לא חל שינוי בהון הרשום של החברה.

4.2.

ההון המונפק

הון המניות המונפק והנפרע של החברה למועד התשקיף הינו 12,021,823.8 ש"ח מחולק ל- 80,164,986 מניות רגילות ו- 40,053,252 מניות רגילות ב'. הון המניות המונפק של החברה נפרע במלואו.

בשלוש (3) השנים שקדמו לתאריך התשקיף לא חל שינוי בהון המונפק והנפרע של החברה.

4.3.

מעמד החברה כחברה ציבורית

מניות החברה נסחרו בתקופה מסוימת בבורסה¹. ביום 30 בספטמבר 1986 פרסמה מדינת ישראל הצעה לבעלי המניות של החברה למכור לה את מניותיהם תמורת תשלום של כ- 1.6 ש"ח (אשר היוו במועד ההצעה כ- 1.067 דולר ארצות הברית) למניה. אותה עת הוחזק בידי הציבור הון מניות בשיעור של כ- 5.3% אחוזים מהון המניות המונפק והנפרע של החברה. רוב בעלי המניות מקרב הציבור קיבלו הצעה זו ורק כ- 0.15% מהון המניות המונפק והנפרע נותר בידי הציבור. כתוצאה מהצעה זו נמחקו מניות החברה מהמסחר בבורסה ביום 31 במרס 1987. כמו כן, בתקופה מסוימת נסחרו מניות החברה בבורסה בלונדון² ובשנת 1994 נמחקו מניות החברה גם מהמסחר בבורסה בלונדון.

למועד התשקיף מדינת ישראל מחזיקה כ- 99.846% מהון המניות המונפק והנפרע של החברה, ולפיכך הינה גם חברה ממשלתית כהגדרת המונח בחוק החברות הממשלתיות. החברה מוגדרת כחברה ציבורית³, כמשמעה בחוק החברות. למועד התשקיף, חלק מאיגרות החוב של החברה (איגרות חוב (סדרה 22)) נסחרות בבורסה על-פי תשקיף של החברה מיום 21 במאי 2002.

4.4.

החזקות בעלי העניין בניירות ערך של החברה במועד התשקיף

למיטב ידיעת החברה ומנהליה, בעלי העניין המחזיקים מניות ו/או ניירות ערך של החברה סמוך למועד התשקיף, הינם כמפורט להלן:

בעל העניין	סוג המניה	ערך נקוב בש"ח נומינלי	מספר המניות	שיעור ההחזקה* (%)	
				בהון	בהצבעה
מדינת ישראל ⁽¹⁾	רגילה	0.10	79,980,010	99.77%	99.77%

¹ בידי החברה אין כיום מידע אשר למועד ולאופן בו הוצעו מניותיה בעבר לציבור.

² בידי החברה אין כיום מידע אף אשר למועד ולאופן בו הוצעו מניותיה בעבר בבורסה בלונדון.

³ לסיבה בגינה מוגדרת החברה כ"חברה ציבורית", ראה סעיף 1.1 בפרק 6 לתשקיף.

⁴ החברה לא הנפיקה ניירות ערך המירים למניות החברה.

100%	100%	40,053,252	0.10	רגילה ב'	
0	0	1	0.10	רגילה	יהב דוד
0	0	1	0.10	רגילה	יפתח רון-טל

(1) בעלת השליטה בחברה.

4.5

בעלי שליטה בחברה

למועד התשקיף, בעלת השליטה בחברה הינה מדינת ישראל, המחזיקה 79,980,010 מניות רגילות ו- 40,053,252 מניות רגילות ב', המהוות כולן יחד כ- 99.846% מהון המניות המונפק והנפרע של החברה וזכויות ההצבעה בה, כמפורט בסעיף 4.4 לתשקיף.

4.6

ניירות ערך המינים למניות החברה

למועד התשקיף, לא הנפיקה החברה ניירות ערך המינים למניות החברה.

4.7

הזכויות הנלוות למניות החברה

לאור היותה של החברה חברה ממשלתית נוסף על היותה חברה ציבורית, כפופה החברה הן לחוק החברות והתקנות על-פיו, הן לחוק החברות הממשלתיות והתקנות על-פיו, והן לחוק ניירות ערך והתקנות על-פיו. כמתחייב על-פי דין, מקום בו הוראות תקנון החברה, כפי שתפורטנה להלן, תהיינה בסתירה להוראת חוק קוגנטית, תגברנה הוראות הדין החל. בנוסף, על-פי סעיף 3 לחוק החברות הממשלתיות, אין בכוחם של תקנון ותזכיר החברה לגרוע מהוראות חוק החברות הממשלתיות. לתיאור ההוראות העיקריות החלות על החברה מכוח חוק החברות הממשלתיות, לרבות בדבר החלטות הטעונות אישור ממשלה, ראה סעיף 22.5 בפרק 6 לתשקיף.

עוד יצוין כי תקנון החברה כולל הפניות לפקודת החברות (משנת 1929) אשר הוחלפה לימים על-ידי פקודת החברות [נוסח חדש] (משנת 1983). מרבית הוראות פקודת החברות [נוסח חדש] הוחלפו על-ידי הוראות חוק החברות (למעט הוראות הנוגעות לפירוק ולשעבוד). אשר על כן, הואיל ותקנון החברה לא הוחלף, אלא תוקן מספר פעמים וכולל הפניות להוראות בפקודת החברות או בפקודת החברות [נוסח חדש], כולל תקנון החברה הוראות הסותרות הוראות קוגנטיות שנקבעו בחוק החברות, הגוברות על הוראות תקנון החברה. לנוחות הקריאה, מקום שיש הפניה כאמור - צוטטה ההוראה במקור (בהערת שוליים), וככל שישנה הוראה מקבילה בחוק החברות או בפקודת החברות [נוסח חדש], אשר החליפה אותה ועודנה בתוקף, דבר ההוראה המקבילה צוין במפורש וככל שישנה הוראה קוגנטית בחוק החברות – צוינה ההוראה האמורה.

מובהר, כי הנוסח המובא להלן הינו תמציתי ואינו מהווה תחליף לעיון בנוסחו המלא של תקנון החברה, המפורסם באתר ההפצה של רשות ניירות ערך בכתובת <http://www.magna.isa.gov.il>.

להלן פירוט של עיקר זכויות ההצבעה של מניות החברה, כמפורט בתקנון החברה:

4.7.1. שינוי זכויות

הזכויות או זכויות היתר, כולן או מקצתן, הצמודות לאיזה סוג של מניות המהוות חלק של הון החברה באותה שעה, מותר (זולת אם נקבע אחרת בתנאי הנפקתן של המניות מאותו סוג) – כפוף

להוראות סעיף 44 לפקודת החברות⁵, לשנותן באיזה אופן שהוא בהסכמה בכתב מאת בעלי שלשה רבעים (3/4) של המניות מאותו סוג או באישור החלטה שלא מן המניין שנתקבלה באסיפה נפרדת של בעלי המניות מאותו סוג. כל הוראות תקנות ההתאגדות של החברה הדנות באסיפות כלליות יחולו על אסיפה נפרדת כזו, בשינויים המחוייבים לפי העניין, אך באופן שאת המניין הדרוש יהיו חברי הסוג המחזיקים או מייצגים על-ידי שליח, שליש (1/3) מההון הנפרע או הנזקף כנפרע על חשבון המניות המונפקות של אותו סוג ובאופן שכל חבר מהסוג הזה, הנוכח בעצמו או על-ידי שליח, רשאי לדרוש הצבעה בקלפי ובאופן שבעלי המניות מאותו סוג יהיה להם בקלפי קול אחד על כל מניה המוחזקת בידי איש איש מהם.

4.7.2. אסיפות כלליות וזכויות ההצבעה

- 4.7.2.1. כפוף לכל זכויות מיוחדות או הגבלות הצמודות אותה שעה לאיזה סוג או סוגים של מניות, יהא לכל חבר⁶ הנוכח בעצמו קול אחד בהרמת ידיים, ובקלפי יהא לכל חבר הנוכח בעצמו או על-ידי בא-כח (פרוקסי) קול אחד בגין כל מניה המוחזקת בידו⁷.
- 4.7.2.2. מותר להצביע באופן אישי או על-ידי שליח. בהצבעה לפי הרמת ידיים לא יהיה קול לחבר הנוכח באמצעות שליח בלבד, אבל שליח של מדינה או תאגיד רשאי להצביע בהרמת ידיים. שליח אינו חייב להיות חבר בחברה⁸.
- 4.7.2.3. היו הקולות שקולים, אם בהרמת ידיים ואם בהצבעה בקלפי, יהא יושב ראש האסיפה זכאי לקול נוסף או מכריע נוסף על הקולות שהוא זכאי להם כחבר.
- 4.7.2.4. החלטה שנתקבלה על-ידי חברי הדירקטוריון ושהודעה עליה נמסרה לחברים באופן שנקבע בתקנות ההתאגדות של החברה למסירת הודעות ושתוך חודש ימים אחרי

⁵ סעיף 44 לפקודת החברות, קובע כדלקמן: "(1) מקום שהתזכיר או התקנות של חברה אשר הונה מתחלק למניות מסוגים שונים מכיל הוראות על דבר זכות הכנסת שינויים בזכויות השייכות לכל סוג וסוג של מניות, בתנאי שחלק קבוע של בעלי המניות מאותו הסוג שהוצאו לשוק יסכימו לשני זה, או בתנאי שתתקבל החלטה באסיפה מיוחדת של בעלי המניות הללו, ועל יסוד ההוראות הנ"ל בא שינוי בזמן מן הזמנים בזכויות של איזה סוג של המניות, הרי הבעלים של חמישה עשר אחוז למאה לפחות של סכום המניות מאותו הסוג שהוצאו, שלא הסכימו לשינוי או לא הצביעו בעד קבלת ההחלטה, יכולים לפנות לבית המשפט ולבקש את ביטול השינוי, ואם הוגשה אותה בקשה לא יקבל השינוי תוקף אלא אם כן נתאשר על-ידי בית המשפט ועד שלא נתאשר; (2) בקשה על-פי סעיף זה צריך להגישה בתוך שבעה ימים מיום שניתנה ההסכמה או מיום שנתקבלה ההחלטה, ואפשר לה להיות מוגשת בשם בעלי המניות שיש להם הזכות להגישה על-ידי אחד או יותר שיתמנו על-ידם לכך בכתב; (3) בית המשפט שבאה לפניו בקשה כזאת ושמע את דברי המבקש ואת דברי כל איש אחר שפנה לבית המשפט בבקשה לשמוע את דבריו ובית המשפט מצא אותו שיש לו עניין בבקשה, הרי אם נתברר לבית המשפט שבהתחשב עם כל מסבות העניין יפגע השינוי לרעה שלא בצדק בזכויות בעל המניות מהסוג שהמבקש מדבר בשמו, יכול הוא לבטל את השינוי, ואם לא נתברר לו לבית המשפט כאמור, יאשר את השינוי; (4) החלטת בית המשפט בכל בקשה כזאת תהא החלטת גמר; (5) על החברה לשלוח לרושם החברות בתוך חמישה עשר יום מיום מתן צו בית המשפט על כל בקשה כדלעיל, העתקה מהצו, ואם לא מילאה החברה אחרי הוראה זו תהא צפויה לקנס של חמישה פונטים בעד כל יום שבו נמשכת העברה, וכל מנהל, מנהל עסקים, מזכיר או פקיד אחר של החברה המרשים ביודעין או בזדון לעבור את העבירה יאשמו בעבירה ויהיו צפויים לעונש כיוצא בזה; (6) הביטוי "שינוי" בסעיף זה כולל גם בטול, והביטוי "בא שינוי" יפורש בהתאם לכך." ההסדר המתואר בסעיף זה השתנה עם כניסתו של חוק החברות לתוקף, שכן סעיף 20(ג) לחוק החברות קובע כי מקום בו מניות החברה מחולקות לסוגים, לא ייעשה שינוי בתקנון שיפגע בזכויותיו של סוג מניות ללא אישור אסיפת אותו סוג, וסעיף 75 לחוק החברות קובע כי ההוראות החלות על אסיפה כללית תחולנה בשינויים המחוייבים על אסיפת סוג. סעיף 91 לחוק החברות קובע כי רשאי בית המשפט, לבקשת בעל מניה להורות על ביטולה של החלטה שהתקבלה באסיפה כללית שהתכנסה או שהתנהלה בלא שהתקיימו התנאים הקבועים לכך לפי חוק החברות או תקנון החברה.

⁶ המונח "חבר" הוחלף במסגרת חוק החברות למונח "בעל מניה"; והמונח "פנקס החברים" הוחלף במונח "מרשם בעלי המניות"

⁷ בהתאם להוראות סעיף 84 לחוק החברות, החלטה באסיפה כללית תתקבל במניין קולות (כלומר על פי כמות המניות המעניקות זכויות הצבעה), כאשר רק חברה פרטית רשאית לקבוע בתקנונה כלל הכרעה שונה.

⁸ בהתאם להוראות סעיף 83 (א) לחוק החברות, בעל מניה בחברה ציבורית רשאי להצביע בעצמו או באמצעות שלוח וכן בכתב הצבעה לפי הוראות סימן ז' לחוק החברות.

קבלתה כאמור אושרה וקוימה בכתב על-ידי חברים הזכאים, בהצבעת קלפי, לשלוש חמישיות (3/5) מסך כל מספר הקולות של החברים, תהא בת תוקף ובת פעל ממש כהחלטה רגילה שנתקבלה באסיפה כללית שנתקיימה חודש אחד אחרי קבלת ההחלטה על-ידי חברי הדירקטוריון.

4.7.2.5 חבר שאינו שפוי בדעתו רשאי להצביע, בין הרמת ידיים ובין בקלפי, באמצעות הועדה הממונה עליו או באמצעות מפקחו או אפוטרופוסו החוקי האחר, ואלה הנזכרים לאחרונה רשאים לתת את קולותיהם על-ידי שליח בהצבעה בקלפי.

4.7.2.6 היו שני (2) בני אדם או יותר משנים זכאים יחד למניה, כי אז, בהצבעה באיזו שאלה שהיא, יתקבל קולו של הבכיר שביניהם הנותן את קולו, אם בעצמו ואם על-ידי שליח, וקולותיהם של יתר הבעלים הרשומים של המניה לא יובאו במנין. ולעניין זה קובעים את הבכירות לפי הסדר בו רשומים השמות בפנקס החברים.

4.7.2.7 מדינה או תאגיד שהם חברים בחברה רשאים, בכתב חתום בידי השר המוסמך של ממשלת אותה מדינה או בהחלטת חברי הדירקטוריון או הגוף המנהל האחר של אותו תאגיד, הכל לפי העניין, להסמיך איזה אדם לפעול כנציגם באיזו אסיפה של החברה או של איזה סוג חברים שלה, ונציג זה יהא זכאי להשתמש בשם אותה מדינה או אותו תאגיד באותן הסמכויות שהמדינה או התאגיד האמורים יכלו להשתמש בהן אילו היו חבר יחיד בחברה.

4.7.2.8 הכתב הממנה שליח ייחתם ביד הממנה, או בידי בא כוחו המוסמך כדין בכתב; אם הממנה הוא מדינה, ייחתם הכתב בידי השר המוסמך של ממשלת אותה מדינה, ואם הממנה הוא תאגיד, יהא המסמך טבוע בחותמת הרשמית של התאגיד, ואם אין לו חותמת – ייחתם בידי איזה פקיד או בא כח המוסמך כדין לשם כך.

4.7.2.9 הכתב הממנה שליח וייפוי הכח או ההסמכה האחרת שבתקפם נחתם הכתב, אם ישנה, או העתק מאושר נוטריונית של ייפוי כח כזה, יופקד במשרד לפחות ארבעים ושמונה (48) שעות לפני המועד שנקבע לקיום האסיפה או האסיפה הנדחית שבה אומר להצביע האדם הרשום באותו כתב; אם לא כן, לא יהיה האדם הרשום כך זכאי להצביע מכוח כתב שליחות זה.

4.7.2.10 קול שניתן בהתאם לכתב שליחות יהא בר תוקף ואפילו לפני כן מת המרשה או חלה ברוחו או בוטל כתב השליחות או בוטלה ההסכמה שבתקפה נחתם, או הועברה המניה שלגביה ניתן הקול, ובלבד שהודעה על המיתה, על מחלת הרוח, על הביטול או על ההעברה לא נתקבלה במשרד לפחות שעה אחת (1) לפני המועד שנקבע לקיום האסיפה.

4.7.2.11 הכתב הממנה שליח רואים אותו כמעניק סמכות לדרוש או להצטרף לדרישת הצבעה בקלפי.

4.7.2.12 יושב ראש האסיפה שבה ניתן קול יהיה השופט היחידי על כשרות הקול, ויושב הראש הנוכח בהצבעה בקלפי יהיה השופט היחידי על כשרותו של כל קול שניתן באותה

קלפי. כל קול שלא נפסל באסיפה או בקלפי שבהם ניתן יראו אותו ככשר לכל מטרותיה של אותה אסיפה או אותה קלפי.

4.7.2.13. אסיפה כללית תתקיים אחת בכל שנה אזרחית, באותו מועד ובאותו מקום שייקבעו על-ידי החברה באסיפה כללית או, באין קביעה כזאת, על-ידי חברי הדירקטוריון, אך באופן שלא יותר מחמישה עשר (15) חודשים בין התקיימותן של שתי אסיפות בזו אחר זו.

4.7.2.14. האסיפות הכלליות האמורות בסעיף 4.7.2.13 לעיל ייקראו אסיפות רגילות. כל האסיפות הכלליות האחרות ייקראו אסיפות שלא מן המניין.

4.7.2.15

(א) חברי הדירקטוריון רשאים לקרוא לאסיפה שלא מן המניין כל אימת שיראו את לנכון, ולפי דרישת זימון בהתאם לסעיף 63 לפקודת החברות⁹ מצד חברי החברה המחזיקים בתאריך הפקדת דרישת הזימון לא פחות מעשירית אחת (1/10) של אותו הון נפרע של החברה הנושא עמו בתאריך ההפקדה את זכות ההצבעה באסיפות כלליות של החברה, חייבים חברי הדירקטוריון לגשת מיד ולכנס כדין אסיפה כללית שלא מן המניין של החברה¹⁰.

(ב) דרישת הזימון תציין את מטרת האסיפה ותיחתם בידי דורשי הזימון ותופקד במשרדה הרשום של החברה, ויכול שתהיה מורכבת מכמה מסמכים שווי צורה, כשכל אחד מהם חתום בידי אחד (1) או יותר מאחד מדורשי הזימון.

(ג) עברו עשרים ואחד (21) יום מתאריך הפקדתה של דרישת זימון וחברי הדירקטוריון לא נגשו לכנס אסיפה כדין, רשאים דורשי הזימון, או כל מי מהם המייצג יותר ממחצית (1/2) סך כל זכויות ההצבעה של כולם, לכנס בעצמם אסיפה, אך כל אסיפה שכונס כך לא תתקיים אחרי תום שלושה (3) חודשים מהתאריך האמור.

⁹ סעיף 63 לפקודת החברות קובע כדלקמן: "(1) למרות כל דבר האמור בתקנות החברה, חייבים מנהלי החברה לקרוא מיד לאסיפה כללית שלא מן המניין של החברה, על-פי דרישתם של חברי החברה שהם בעלים בשעת מסירת הדרישה של לא פחות מהחלק העשירי של אותו הון החברה ששולם, שיש עמו ביום מסירת הדרישה זכות הצבעה באסיפות כלליות של החברה; וכשאין לחברה הון מניות חייבים מנהלי החברה, על-פי דרישתם של חברים המייצגים לא פחות מעשירית כל זכויות ההצבעה של החברים שיש להם באותו יום הזכות להצביע באסיפות הכלליות של החברה לקרא מיד לאסיפה כללית שלא מן המניין של החברה. (2) בדרישה צריך לפרט את מטרת האסיפה, והיא צריכה להיחתם על-ידי דורשים ולהיות מוגשת במשרד הרשום של החברה, ואפשר להגישה בצורת מסמכים אחרים שנוסחם שווה, כל אחד חתום על-ידי דורש אחד או דורשים אחדים. (3) אם אין המנהלים נגשים לכנס אסיפה בתוך עשרים ואחד יום מיום שנמסרה הדרישה יכולים הדורשים או אותו חלק מהם שיש לו יותר ממחצית מספר קולות כלם לכנס בעצמם אסיפה, ואולם כל אסיפה שכונסה כך לא תתכנס אחרי עברו שלשה חדשים מהיום האמור. (4) כל אסיפה שכונסה על-פי סעיף זה על-ידי הדורשים תכונס ככל האפשר באותו האופן שבו מכונסות אסיפות על-ידי מנהלים. (5) כל ההוצאות ההוגנות שדורשי האסיפה נשאו בהן מחמת שלא כינסו המנהלים את האסיפה בשעתה תשלם להם החברה חזרה, וכל סכום ששולם כאמור, יעוכב על-ידי החברה מתוך הסכומים שעל החברה לשלם בהוה או בעתיד למנהלים שנמנעו לקרוא את האסיפה, בתור משכורת או כתשלום אחר בעד שירותם. (6) לצורך סעיף זה רואין את המנהלים כאילו נמנעו מלכנס את האסיפה כחוק אם היתה זו אסיפה שבה עמדו להציע החלטה כהחלטה מיוחדת והם לא הודיעו על כך כדרוש על-פי סעיף 66." הוראות סעיף 63 לפקודת החברות מקבילים לסעיפים 109-111 לפקודת החברות [נוסח חדש], אשר הוחלפו בסעיפים 63-64 לחוק החברות.

¹⁰ בהתאם לסעיף 63(ב) לחוק החברות, דירקטוריון חברה ציבורית יכנס אסיפה מיוחדת על פי החלטתו, וכן לדרישת שני דירקטורים או רבע מהדירקטורים המכהנים; או בעל מניה, אחד או יותר, שלו לפחות 5% מההון המונפק ו- 1% לפחות מזכויות ההצבעה בחברה או בעל מניה, אחד או יותר, שלו לפחות חמישה אחוזים מזכויות ההצבעה בחברה.

(ד) כל אסיפה המכונסת כאמור על-ידי דורשי הזימון, תכנס בדרך דומה ככל האפשר לזו שבה מכונסות אסיפות על-ידי חברי הדירקטוריון.

(ה) כל הוצאות שהוציאו דורשי הזימון מפאת שחברי הדירקטוריון לא כינסו אסיפה כדין, יוחזרו להם על-ידי החברה, וכל סכום שהוחזר כך יעוכב בידי החברה מתוך סכומים המגיעים או העתידים להגיע מהחברה בדרך שכר או תמורה אחרת בעד שירותיהם של אותם מחברי הדירקטוריון שלא כינסו את האסיפה.

(ו) לעניין סעיף 4.7.2.15 זה, יראו את חברי הדירקטוריון, לגבי אסיפה שבה עומדים להציע החלטה כהחלטה מיוחדת, כאילו לא כינסו את האסיפה כדין אם לא מסרו הודעה עליה כנדרש בסעיף 66 לפקודת החברות.

4.7.2.16. לא יערך כל דיון באסיפה כללית של החברה אלא אם כן נכח מנין חוקי בעת שהאסיפה החלה בדיון. מנין חוקי יתהווה בעת שיהיו נוכחים, בין בעצמם ובין על-ידי באי-כח, בעלי מניות הזכאים, בתוקף המניות המוחזקות בידיהם או המיוצגות על-ידם, ל- 50% מכלל קולות ההצבעה אשר בחברה.

אם כעבור מחצית השעה מהמועד שנקבע לאסיפה לא יימצא מנין חוקי, תידחה האסיפה בשבוע אחד (1) לאותו היום ולאותה השעה ולאותו המקום, וזאת ללא הודעה חוזרת על קיום האסיפה הנדחית¹¹, או ליום, לשעה ולמקום שיקבע הדירקטוריון בהודעה לבעלי המניות. אם באסיפה הנדחית לא יימצא מנין חוקי כעבור מחצית השעה מהמועד שנקבע לה, אזי המנין החוקי יהיה כל מספר משתתפים שיימצא.

המנין החוקי כאמור יהיה רשאי לדון בעניינים שלמענם נקראה האסיפה. בכל מקרה לא יעמוד לדיון באסיפה נדחית אלא נושא שנכלל בסדר היום של האסיפה שנדחתה.

באסיפה נדחית לא יידון אלא עניין שעמד על סדר היום באסיפה שבה הוחלט על הדחייה ושלא נדון או שלא נגמר הדיון בו באותה אסיפה; אין צורך ליתן הודעה בדבר הדחייה והעניינים העומדים על סדר היום של האסיפה הנדחית, אולם אם נדחתה האסיפה לחמישה עשר (15) ימים או יותר תינתן הודעה על האסיפה הנדחית בדרך שהיא ניתנה על האסיפה שהדיון בה נדחה.

יושב הראש רשאי, בהסכמה אסיפה שנכח בה מנין, והוא חייב - אם כך הורתה לו האסיפה - לדחות את האסיפה מיום ליום וממקום למקום. כל אימת שאסיפה נדחית לעשרה ימים או ליותר מכן, תימסר הודעה על האסיפה הנדחית באותו אופן כמו לגבי אסיפה מקורית, חוץ מכפי האמור לעיל לא יהיו החברים זכאים להודעה על דחייתה.

¹¹ בהתאם לתקנה 36ב(ד) לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), תשי"ל – 1970, במקרה של דחיית אסיפה, יוגש דוח מידי בו ציון העובדה כי האסיפה נדחתה ופירוט כאמור בתקנת משנה (א) בדבר האסיפה הנדחית. הפירוט יכול שיינתן על דרך ההפניה לדוח שפורסם בדבר זימון האסיפה שנדחתה.

של אסיפה או על העניין שידון באסיפה נדחית¹². שום עניין לא יידון באסיפה נדחית זולת העניין שאפשר היה לדון בו באסיפה שבה חלה הדחייה.

יושב הראש (אם יש יושב ראש) של הדירקטוריון או, בהיעדרו, חבר הדירקטוריון המנהל, יושב ראש בכל אסיפה כללית, אך אם אין יושב ראש או חבר דירקטוריון מנהל, או אם באיזו אסיפה לא יהיה נוכח לא זה ולא זה תוך חמש עשרה (15) דקות מהמועד שנקבע לקיום האסיפה, או אם לא ירצה לשמש כיושב ראש, יבחרו החברים הנוכחים באיזה חבר דירקטוריון או - אם אין חבר דירקטוריון נוכח, או אם כל חברי הדירקטוריון הנוכחים מסרבים לשבת ראש - באחד מביניהם, להיות יושב ראש האסיפה.

4.7.2.17. הועמדה החלטה להצבעה באסיפה כללית, היא תוחלט בהרמת ידיים¹³, זולת אם לפני הכרזת התוצאות של הרמת הידיים או מיד עם הכרזתן, דרש יושב הראש הצבעה בקלפי או באה דרישה על כך בכתב מאת לא פחות משלושה (3) חברים הנוכחים בעצמם והזכאים להצביע, או בכתב מאת חבר או חברים המחזיקים או מיוצגים על-ידי שליח - או זכאים להצביע לגבי שיעור של – עשירית (1/10) או יותר מעשירית (1/10) מערכו הנקוב של ההון המיוצג באסיפה, וכל אימת שלא נדרשה הצבעה בקלפי כאמור, הרי הכרזת יושב ראש האסיפה שהחלטה נתקבלה, או נתקבלה ברוב מסוים, או לא נתקבלה, או לא נתקבלה ברוב מסוים, תהיה סופית; ותרשומת על כך בספר הפרוטוקולים של החברה תהיה ראייה חותכת על כך, בלא צורך להוכיח את מספר הקולות או יחס הקולות שנרשם בעד או נגד ההחלטה האמורה.

4.7.2.18. נדרשה הצבעה בקלפי כאמור לעיל, היא תתקיים באותו מועד ובאותו מקום שיוור יושב הראש, ותוצאות הקלפי יראו אותן כהחלטת האסיפה שבה נדרשה ההצבעה בקלפי.

4.7.2.19. אין לדרוש הצבעה בקלפי בשאלת בחירת יושב ראש לאסיפה, והצבעה בקלפי שנדרשה בדבר דחיית של אסיפה תתקיים מיד. מותר ליטול בחזרה דרישת הצבעה בקלפי.

4.7.2.20. דרישת הצבעה בקלפי לא תמנע את המשכת האסיפה לשם דיון בכל עניין אחר מלבד העניין שלגביו נדרשה הצבעה בקלפי.

¹² ראה ה"ש 11 לעניין חובת פרסום דיווח מיידי אודות דחיית אסיפה. בהתאם לסעיף 74(א) לחוק החברות, נדחתה אסיפה כללית למועד העולה על עשרים ואחד ימים, יינתנו הודעות והזמנות לאסיפה הנדחית כאמור בסעיף 69 לחוק החברות המתייחס לחברה ציבורית. בהתאם לסעיף 74(ג) לחוק החברות, נדחתה אסיפה כללית, מבלי לשנות את סדר יומה, למועד שאינו עולה על 21 ימים, יינתנו הודעות והזמנות לגבי המועד החדש, מוקדם ככל האפשר, ולא יאוחר משבעים ושתיים שעות קודם האסיפה הכללית; ההודעות וההזמנות כאמור יינתנו בחברה ציבורית לפי סעיף 69(א) לחוק החברות.

¹³ בהתאם להוראות סעיף 84 לחוק החברות, החלטה באסיפה כללית שתקבל במנין קולות (כלומר על פי כמות המניות המעניקות זכויות הצבעה), כאשר רק חברה פרטית רשאית לקבוע בתקנונה כלל הכרעה שונה.

פרק 5 - תמורת ההנפקה וייעודה

5.1 תמורת ההנפקה

התמורה המיידית הצפויה (ברוטו) לחברה מההנפקה לציבור¹ על-פי תשקיף זה, בניכוי ההוצאות המשוערות הכרוכות בהנפקה תהיה כמפורט להלן:

תמורת ההנפקה הצפויה (ברוטו) ²	כ- 3,000 מיליון ש"ח
בניכוי סך כל ההוצאות הכרוכות בהכנה ובפרסום תשקיף	כ- 45 מיליון ש"ח
התמורה המיידית הצפויה (נטו)	כ- 2,955 מיליון ש"ח

* הערכת החברה בנוגע לסך כל עמלות ההפצה, ההצלחה וההוצאות האחרות הכרוכות בהכנה ופרסום תשקיף זה תפורסמנה במסגרת ההודעה המשלימה.

5.2 יעוד התמורה

תמורת ההנפקה תשמש את החברה אך ורק למימון הוצאותיה בגין עלויות הדלקים העודפות אשר אינן מכוסות או שלא כוסו בתעריף החשמל המשולם על-ידי הצרכנים והיא תופקד לשם כך בחשבון ייעודי אשר ינוהל בהתאם לעקרונות שהוסכמו בין החברה לבין רשות החשמל ביום 17 ביוני 2012. לפירוט העקרונות ראה סעיף 7.1.3.2 (ג)(6) בפרק 6 לתשקיף.

ככל שהמדינה, באמצעות החשב הכללי תאפשר לחברה לעשות שימוש בתמורת ההנפקה השונה מהשימוש האמור אזי שימוש שונה שיאושר כאמור ייעשה כפוף להחלטות דירקטוריון החברה כפי שתקבלנה מעת לעת.

עד המועד בו ייעשה שימוש בתמורת ההנפקה בהתאם לייעוד המתואר בפסקה הקודמת שלעיל, תפקיד החברה את תמורת ההנפקה, כולה או חלקה, בהשקעות סולידיות כאשר מדיניות ההשקעה הסולידית תתבסס על הערכת התחייבויות החברה העתידיות, ותתבצע באמצעות פיקדונות בנק צמודי מדד, מט"ח או שקלים, איגרות חוב ממשלתיות ו/או איגרות חוב קונצרניות בפיזור נאות ובכל דרך סולידית אחרת.

5.3 סכום מינימלי

לא נקבע סכום מינימלי שיש להשיגו בהנפקה על-פי תשקיף זה.

¹ מחושב בהנחה של רכישת מלוא היחידות המוצעות על-פי תשקיף זה.

² בהנחה של רכישת כל היחידות המוצעות על-פי התשקיף.

פרק 6 – תיאור עסקי התאגיד¹

חלק 1: תיאור ההתפתחות הכללית של עסקי החברה

1. פעילות החברה ותיאור ההתפתחות עסקיה

1.1. כללי

החברה נתאגדה בארץ ישראל ביום 29 במרס 1923 תחת השם THE PALESTINE ELECTRIC CORPORATION LTD. בשנת 1961 שונה שמה של החברה לשמה הנוכחי, חברת החשמל לישראל בע"מ. החברה עוסקת בייצור חשמל, הולכתו, חלוקתו, מכירתו ואספקתו לכל הצרכנים בישראל. לפרטים בדבר תחומי פעילות החברה ראה סעיף 2.

בשנת 1926 העניק שלטון המנדט הבריטי בארץ ישראל לחברה זיכיון הידוע בשם "זיכיון הירדן" וכן הוסב אליה זיכיון הידוע בשם "זיכיון הירקון" (שהוקנה לפנחס רוטנברג, מייסד החברה) ("הזיכיונות"). מכוח הזיכיונות הוענקה לחברה הזכות הבלעדית לייצור חשמל ולאספקתו, חלוקתו ומכירתו ברחבי ארץ ישראל המנדטורית, למעט ירושלים וסביבותיה.

הזיכיונות קיבלו תוקף סטטוטורי בפקודת זיכיונות החשמל-1927 ("פקודת זיכיונות החשמל").

תוקפם של הזיכיונות נקבע למשך תקופה של שבעים (70) שנה, אשר הסתיימה ביום 3 במרס 1996 והחל ממועד זה חלות על פעילות החברה הוראות חוק משק החשמל, התשנ"ו-1996 ("חוק משק החשמל"), אשר החליף את פקודת זיכיונות החשמל, והתקנות שהותקנו מכוחו. לפירוט בדבר עיקרי הוראות חוק משק החשמל, ראה סעיף 22.1.

החברה מייצרת, מוליכה, מחלקת ומספקת כמעט את כל החשמל הנצרך במשק הישראלי בהתאם לרישיונות שהוענקו לה לכל סוג פעילות כזה מכוח חוק משק החשמל והוארכו במהלך השנים, וכן היא פועלת כמנהל מערכת החשמל. למועד תשקיף זה יש לחברה רישיונות ל- 100% מהיקף ההולכה, החלוקה והאספקה ורישיונות ייצור בהיקף של 96% מסך ההספק של כל רישיונות הייצור במשק. לעניין הייצור ראה סעיף 7.4.3.4. פעילות ניהול המערכת מבוצעת על-ידי החברה במסגרת "הרישיון הכללי" (כהגדרתו בסעיף 22.1.2) אף שלא ניתן לה רישיון ייעודי לעניין זה. לפרטים נוספים ראה סעיף 22.1.2.

רישיונות החברה הוארכו מעת לעת במהלך השנים, על-ידי השרים, בצו, בדרך כלל לתקופות של שנה אחת בכל פעם, לכלל פעילויותיה, מכוח סמכותם לפי סעיף 60(ד11) לחוק משק החשמל בנוסחו לפני תיקון מספר 10 לחוק משק החשמל² ("תיקון 10 לחוק משק החשמל"). בתיקון 10 לחוק משק החשמל שונה אופן הארכת רישיונות החברה ולפיו סמכות השרים להארכת מועדים לפי סעיף 60(ד11) הוגבלה לתקופה אחת בלבד שלא תעלה על שנה (להבדיל מהמצב עובר לתיקון 10, כאשר השרים הוסמכו להאריך את הרישיונות לתקופות של עד שנה ללא הגבלה של מספר תקופות ההארכה). מכוח תיקון 10 לחוק משק החשמל הוארכו רישיונות החברה עד יום 1 בינואר 2013 (לעניין הארכת רישיונות הייצור החדשים עד יום 1 בינואר 2013 ראה סעיף

¹ ביחס לעמדות או הערכות של החברה הכלולות בתשקיף זה, מובהר כי אין בעמדות או הערכות של החברה הכלולות בתשקיף זה כדי לכבול שיקול דעת המדינה, או רשות מרשויותיה, לפעול ו/או להחליט על-פי כל דין באופן שונה מהעמדות או ההערכות של החברה כאמור.

² חוק משק החשמל (תיקון מספר 10 והוראת שעה), התשע"ב-2012, ס"ח התשנ"ו, עמ' 208.

22.1.2) ובהתאם לתיקון יהיו ניתנים להארכה עד 1 בינואר 2014 בלבד, והארכה נוספת תהיה כרוכה בתיקון חקיקה. לפרטים נוספים אודות הארכת רישיונות החברה, ראה סעיף 22.1.2.

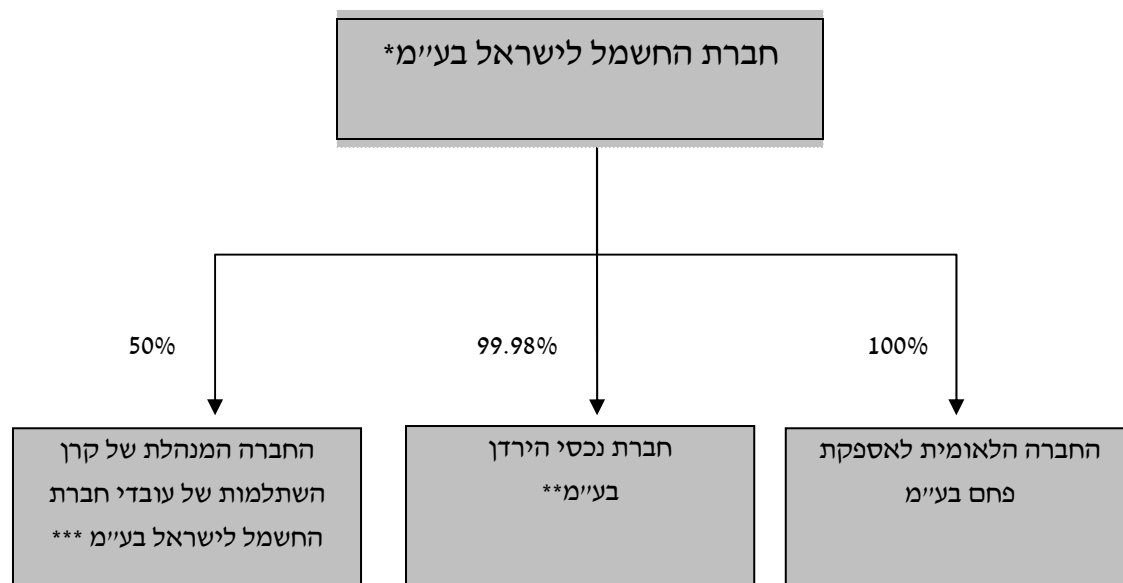
החברה הינה בעלת "רישיון ספק שירות חיוני" (כהגדרת המונח בחוק משק החשמל) והיא עוסקת גם בבניית והקמת תשתיות הנדרשות ליתר פעולותיה.

מניות החברה נסחרו בתקופה מסוימת³ בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ ("הבורסה"), אך בעקבות הצעת רכש אשר פרסמה מדינת ישראל ביום 30 בספטמבר 1986 לבעלי המניות של החברה ואשר התקבלה על-ידי רוב בעלי המניות דאז מקרב הציבור, חדלו מניות החברה מלהיסחר בבורסה, ולמועד התשקיף חלק מאיגרות החוב של החברה (סדרה 22) נסחרות בבורסה על-פי תשקיף של החברה מיום 21 במאי 2002.

למועד תשקיף זה מדינת ישראל, מחזיקה כ- 99.846% מהון מניותיה המונפק והנפרע של החברה, ולפיכך, החברה הינה "חברה ממשלתית" כהגדרת המונח בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה – 1975 ("חוק החברות הממשלתיות") והחברה ופעילותה כפופים גם להוראות חוק זה. יתר הונה המונפק והנפרע של החברה, בשיעור של כ- 0.15%, מוחזק על-ידי כ- 120 יחידים ותאגידים. לתיאור עיקרי חוק החברות הממשלתיות ראה סעיף 22.5.

בחודש פברואר 2005, בעקבות פנייתה של החברה לרשות החברות הממשלתיות ("רשות החברות") בבקשה ללבן את סוגיית מעמדה של החברה כחברה ציבורית או פרטית, נמסרה לחברה חוות דעת של היועצת המשפטית של רשות החברות, ממנה עולה, כי לדעת רשות החברות, החברה הינה חברה ציבורית, כמשמעותה בחוק החברות, תשנ"ט-1999 ("חוק החברות"). בהתאם לחוות הדעת, העובדה שלא ניתן לזהות בוודאות את מקורן של המניות המוחזקות בידי הציבור אינה מצדיקה שלילה של ההגנות המוקנות לציבור מחזיקי המניות על-פי חוק החברות והנטל הוא על החברה להוכיח כי כל המניות כאמור מקורן בהנפקות פרטיות דווקא. לאור חוות הדעת האמורה ולאור הגדרת המונח "חברה ציבורית" בחוק החברות, פועלת החברה כחברה ציבורית. מכוח היותה חברה ציבורית ומכוח הנפקת איגרות החוב (סדרה 22) על-פי תשקיף כאמור לעיל והחזקתן בידי הציבור היא כפופה גם להוראות חוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968 ("חוק ניירות ערך").

³ בידי החברה אין כיום מידע אשר למועד ולאופן בו הוצעו מניותיה בעבר לציבור.

* חברות בנות ונכדות נוספות של החברה, שאינן פעילות, אינן נכללות בתרשים. כמו כן, לחברה אחזקות זניחות (שיעור אחזקה קרוב לאפס) בחברות הבאות: כימיקלים לישראל בע"מ, בנייני האומה בע"מ וחברת האיכרים בישראל בע"מ, וכן בחברה הממשלתית- מקורות חברת המים בע"מ. החברה מאחדת בדוחותיה הכספיים את דוחותיה של החברה הלאומית לאספקת פחם בע"מ. ראה ביאור 13 לדוחות הכספיים של החברה ליום 31 בדצמבר 2011 ו- ליום 31 במרס 2012, בפרק 9 לתשקיף ("הדוחות הכספיים השנתיים והרבעוניים"), בהתאמה.

** חברת "נכסי הירדן בע"מ" מחזיקה שתי חברות בנות, שאינן פעילות, בבעלות מלאה: חברת מעברות הירדן בע"מ וחברת PALESTINE CONSTRUCTION COMPANY LTD.

*** החברה מחזיקה 50% ממניות ההנהלה ומהזכויות למינוי דירקטורים, ללא זכויות להשתתפות ברווחים. 50% נותרים מוחזקים כדלקמן: האגודה לעזרה הדדית בין עובדי חברת החשמל במרחב הדרום (מחזיק סופי) (25%), עמותת עובדי חברת החשמל במרחב הצפון (ע"ר) (מחזיק סופי) (16.667%) והקרן לחסכון ועזרה הדדית של עובדי חברת החשמל בירושלים בע"מ (מחזיק סופי) (8.333%).

לפירוט בדבר חילוקי דעות בין החברה לבין המדינה בדבר זכויותיה של החברה ברכוש ובנכסי החברה שהיו בידיה במועד פקיעת הזיכיון ראה סעיף 15.3.

1.3. אופיו ותוצאותיו של כל שינוי מבני, מיזוג או רכישה מהותיים

להלן פרטים בדבר השינוי המבני בחברה המתחייב מהוראות חוק משק החשמל ומהחלטות הממשלה⁴ והיערכות החברה ליישומם:

1.3.1. כללי

בחוק משק החשמל נקבע, כי מטרתו של החוק היא להסדיר את הפעילות במשק החשמל לטובת הציבור, וזאת תוך הבטחת אמינות, זמינות, איכות, יעילות, והכל תוך יצירת תנאים לתחרות ומזעור עלויות.

בשנים האחרונות בוצעו מספר תיקונים בחוק משק החשמל, המתווים הפרדה בין פעילויות הייצור, ההולכה, החלוקה, האספקה וניהול המערכת, בתנאים הקבועים בחוק משק החשמל באמצעות ביזור בידי מספר ישויות נפרדות ("השינוי המבני"), תוך קביעת הוראות מעבר ולוח זמנים ליישום ההוראות, המאפשרים לחברה לייצר, להוליד, לחלק, לספק, למכור ולסחור בחשמל וכן לשמש כמנהל מערכת החשמל, בהתאם לרישיונות שהוענקו לה על-פי חוק משק החשמל, עד 1 בינואר 2013.

במהלך השנים שחלפו החל ממועד חקיקת חוק משק החשמל, קיבלו ממשלת ישראל ומשרדי הממשלה מספר החלטות והמלצות בהקשר למשק החשמל, והכל כמתואר ביתר הרחבה להלן, שחלקן אומצו לאחר מכן כתיקונים לחוק משק החשמל וחלקן לא יושמו מסיבות שונות.

בנוסף, במהלך 2010 התקיימו דיונים בין הנהלת החברה לבין ארגון העובדים בחברה לבין נציגים של משרד האוצר, ולבין ההסתדרות אשר בסופם, בחודש ספטמבר 2010, נוסח מסמך המפרט מתווה אפשרי של שינוי מבני בחברה ("מתווה ההבנות") המתואר ביתר הרחבה להלן, ואשר אינו עולה בקנה אחד עם הוראות חוק משק החשמל בנוסחן למועד התשקיף. למועד תשקיף זה טרם הוחל ביישום שינוי מבני, בכל מתווה שהוא, וקיימת אי ודאות אשר למתכונתו הסופית של השינוי המבני, מועד יישומו או השלכותיו על החברה, עסקיה ותוצאותיה.

1.3.2. עיקרי הוראות חוק משק החשמל הנוגעות לשינוי המבני

להלן תיאור מתווה השינוי המבני במשק החשמל בישראל ובחברה, לפי הוראות חוק משק החשמל בנוסחו למועד תשקיף זה.

1.3.2.1. חוק משק החשמל קובע כי אדם⁵ לא יבצע פעילות של ייצור (למעט ייצור חשמל בהספק מסוים ואשר אינו נמכר לאחר), הולכת חשמל, חלוקתו או הספקתו, פעילות של סחר בחשמל או ניהול מערכת החשמל (יחד "פעילות במשק החשמל"), אלא על-פי רישיון אשר הוענק לו לשם כך לפי חוק משק החשמל ("רישיון") על-ידי הרשות לשירותים ציבוריים חשמל ("רשות החשמל"), אשר ייכנס לתוקפו לאחר אישור השר.

חוק משק החשמל קובע תנאים למתן רישיונות לפעילות במשק החשמל, הכוללים, בין היתר, מספר מגבלות אשר עיקרן כדלקמן:

⁴ את החלטות הממשלה החל משנת 2004 ואילך, המפורטות בפרק זה ניתן למצוא באתר הממשלה בכתובת:

<http://www.pmo.gov.il/PMO/Archive/Decisions>

⁵ "אדם" בהתאם לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981 – אף חבר-בני-אדם במשמע, בין שהוא אדם תאגיד ובין שאינו תאגיד.

(א) ככלל, לא יינתן לאדם אחד רישיון ליותר מפעילות אחת. עם זאת:

(1) ניתן לתת לאדם רישיון ייצור יחד עם רישיון הספקה, בשים לב בין השאר, להתפתחות התחרות במשק החשמל.

(2) לא יינתן רישיון אם לאחר קבלת הרישיון יהיה אדם, למעט המדינה, בעל רישיון לניהול המערכת או יחזיק אמצעי שליטה⁶ בבעל רישיון כאמור, וכן יהיה בעל רישיון חלוקה, ייצור או הספקה או יחזיק אמצעי שליטה בבעל רישיון כאמור. עם זאת, ניתן לתת לבעל רישיון לניהול המערכת או לחברה בת שלו, אם נקבע כך ברישיונו והדבר חיוני לאמינות אספקת החשמל, גם רישיונות ייצור, ובלבד שלא יינתנו רישיונות כאמור ל-5% או יותר מהיקף כושר הייצור במשק החשמל, ואם נוכח השר כי מתקיימות נסיבות מיוחדות ל-10% או יותר מההיקף כאמור.

(ב) לא יינתן רישיון ייצור או רישיון חלוקה למי שמחזיק אמצעי שליטה בבעל רישיון הולכה.

(ג) לא יינתן רישיון הולכה למי שמחזיק אמצעי שליטה בבעל רישיון ייצור או בבעל רישיון חלוקה.

(ד) לא יינתן רישיון ייצור אם מתקיים אחד מאלה:

(1) מבקש הרישיון מחזיק אמצעי שליטה בבעל רישיון חלוקה אשר מחזיק 10% או יותר מהיקף החלוקה במשק החשמל;

(2) מבקש הרישיון מחזיק אמצעי שליטה בבעל רישיון חלוקה, ולאחר קבלת הרישיון המבוקש יחזיק 10% או יותר מהיקף כושר הייצור במשק החשמל;

(3) אדם יחזיק לאחר קבלת הרישיון המבוקש 30% או יותר מהיקף כושר הייצור במשק החשמל;

(4) מבקש הרישיון הוא בעל רישיון הולכה.

(ה) לא יינתן רישיון חלוקה אם מתקיים אחד מאלה:

(1) מבקש הרישיון מחזיק אמצעי שליטה בבעל רישיון ייצור אשר מחזיק 10% או יותר מהיקף כושר הייצור במשק החשמל;

(2) מבקש הרישיון מחזיק אמצעי שליטה בבעל רישיון ייצור, ולאחר קבלת הרישיון המבוקש יחזיק 10% או יותר מהיקף החלוקה במשק החשמל;

(3) אדם יחזיק לאחר קבלת הרישיון המבוקש 25% או יותר מהיקף החלוקה במשק החשמל.

⁶ "אמצעי שליטה" בחוק משק החשמל - כל אחד מאלו: (1) זכות הצבעה באסיפה כללית של חברה או גוף מקביל של תאגיד אחד; (2) זכות למנות דירקטורים או מנהל כללי של חברה, ובתאגיד שאינו חברה - בעלי תפקידים דומים; (3) זכות להשתתף ברווחי התאגיד; (4) זכות לחלק ביתרת נכסי התאגיד, לאחר סילוק חובותיו בעת פירוקו.

השרים, בהתייעצות עם רשות החשמל ועם רשות החברות, רשאים לקבוע שיעורים שונים מאלו הקבועים בסעיפים קטנים (ד) ו- (ה) אם נוכחו כי הדבר חיוני לקידום מטרות חוק משק החשמל, וכן הם רשאים לקבוע מגבלות נוספות למתן רישיונות.

1.3.2.2. הוראות מעבר ואבני דרך בחוק משק החשמל לביצוע השינוי המבני

חוק משק החשמל קובע הוראות מעבר ואבני דרך מיוחדות עבור החברה כדלקמן:

(א) רישיונות החברה אשר ניתנו לה לפי חוק משק החשמל, ואשר היו בתוקף ערב תום "תקופת המעבר" כהגדרתה בחוק (10 שנים מיום תחילת החוק, קרי 4 במרס 2006) ("תקופת המעבר"), יעמדו בתוקפם לגבי כלל הפעילויות אשר בוצעו על-פיהם עד למועד שנקבע בחוק משק החשמל כפי שהוארך מעת לעת, ואשר הינו למועד התשקיף 1 בינואר 2013.

מועד זה ניתן לדחייה בצו על-ידי השרים, אם נוכחו כי הדבר חיוני לקידום מטרות חוק משק החשמל⁷, בהתייעצות עם רשות החשמל ורשות החברות ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, לתקופה נוספת שלא תעלה על שנה אחת, דהיינו עד 1 בינואר 2014 ("סמכות השרים להארכת מועדים"). הארכה נוספת מעבר למועד זה כרוכה בתיקון חקיקה. עובר לתיקון 10 לחוק משק החשמל, הוקנתה לשרים סמכות להאריך את המועדים לתקופות של עד שנה כל אחת ללא הגבלה על מספר תקופות ההארכה.

בהסתמך על ניסיון העבר, החברה מצפה שרישיונותיה יוארכו לתקופות נוספות וזאת עד למועד יישום השינוי המבני, אולם נוכח אי הוודאות בנוגע ליישום, אין כל ודאות אם, לאילו תקופות ובאילו תנאים יוארכו רישיונותיה, כולם או חלקם ובאילו תנאים או אילו רישיונות יוענקו לה לאחר יישום השינוי המבני, ככל שיישם. להערכת החברה, לאחר יישום השינוי המבני, החברה תקבל רישיונות חדשים בהתאם למתווה השינוי המבני כפי שיישם.

מידע זה בדבר צפי החברה להארכת הרישיונות והתקופה אליה יוארכו הינו בבחינת מידע צופה עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס כאמור על ניסיון העבר, ואולם אין ודאות כי יתממש, בעיקר בשל העובדה כי הארכת רישיונות לאחר 1 בינואר 2014 כרוכה בשינוי חקיקה ואינו בשליטת החברה.

(ב) מתן רישיונות חליפיים - רשות החשמל רשאית, באישור השר, ליתן רישיונות חליפיים לרישיונות החברה אשר היו בתוקף ערב תום תקופת המעבר, או לחלק מהם ("הרישיונות החליפיים"), אף אם לא יתקיימו התנאים הקבועים בחוק משק החשמל לעניין מתן רישיונות לפעילויות במשק החשמל, ובלבד שהרישיונות החליפיים שלגביהם לא נתקיימו הוראות החוק כאמור יעמדו בתוקפם עד המועד שנקבע בחוק (למועד התשקיף 1 בינואר 2013), והניתן אף הוא להארכה לפי סמכות השרים להארכת מועדים. אם וככל שיינתנו רישיונות חליפיים אזי רישיונות החברה האחרים

⁷ לעניין רישיונות ייצור שניתנו לתחנות כוח הכלולות בתכנית הפיתוח של החברה אשר אושרה לפי סעיף 19 לחוק משק החשמל עד יום 1 בינואר 2009 – ראה סעיף 22.1.2.

יחולו רק על אותן פעילויות שלה שלגביהן לא ניתנו רישיונות חליפיים. למועד תשקיף זה לא הוענקו לחברה, ולמיטב ידיעתה אף לא לכל גוף אחר, רישיונות חליפיים.

(ג) הענקת רישיונות ייצור למתקנים חדשים - רשות החשמל רשאית, באישור השר, ליתן רישיונות ייצור אף בלי שמתקיימות המגבלות הקבועות בחוק משק החשמל לעניין מתן רישיונות ייצור, עבור תחנות כוח הכלולות בתוכנית הפיתוח של החברה שאושרה על-ידי השר בהתייעצות עם רשות החשמל (לפי סעיף 19 לחוק משק החשמל) עד יום 1 בינואר 2009, וזאת, לתקופה שבה רישיונות החברה אשר היו בתוקף ערב תום תקופת המעבר, עומדים בתוקפם. גם מועד זה ניתן להארכה, לתקופה נוספת שלא תעלה על שנה, בהתאם לסמכות השרים להארכת מועדים, אך רק לאחר שנוכחו השרים כי אין חלופה סבירה אחרת להקמת תחנת כוח, בשים לב לצרכים הדחופים של משק האנרגיה. לפרטים נוספים אודות תוכניות הפיתוח של החברה ראה סעיפים 7.7, 8.6 ו-9.7 0. לפרטים בדבר תוקף ואופן הארכת רישיונות הייצור החדשים של החברה ראה סעיף 22.1.2.

(ד) מתן רישיונות ייצור וחלוקה לחברה ממשלתית או לחברה בת ממשלתית - רשות החשמל רשאית, באישור השר, ליתן לחברה ממשלתית או לחברה בת ממשלתית רישיונות ייצור ורישיונות חלוקה לעניין מערכת החשמל שהופעלה בהתאם לרישיונות החברה אשר היו בתוקף בתום תקופת המעבר ולרישיונות שניתנו בהתאם לסעיף קטן (ב) לעיל, אף בלי שמתקיימות המגבלות הקבועות בחוק משק החשמל כמתואר בסעיפים 1.3.2.1(ד)(3) ו-1.3.2.1(ה)(3), ובלבד שיתקיימו התנאים הבאים:

- (1) רישיונות ייצור יינתנו רק אם לאחר קבלת רישיון יחזיק בעל הרישיון תחנות כוח הפועלות על בסיס תמהיל סוגים שונים של דלקים הכולל סולר, גז טבעי ופחם, ואולם לעניין פחם יכול שמבקש הרישיון לא ייצר חשמל באמצעות פחם בעצמו, אלא יהיה בעל זכויות לקבלת חשמל המיוצר בתחנת כוח פחמית⁸.
- (2) רישיונות חלוקה יינתנו באופן שעלויות בעלי הרישיונות לעניין מתקני החשמל המשמשים לפעילותם, בעת מתן הרישיונות, יהיו דומות ככל הניתן; ואולם רשאים השרים, בהתייעצות עם רשות החשמל ורשות החברות, לקבוע אחרת אם נוכחו כי הדבר חיוני לקידום מטרות חוק משק החשמל.
- (3) לאחר קבלת הרישיון לא יחזיק בעל הרישיון, באמצעות תאגיד אחר, 30% או יותר מהיקף כושר הייצור במשק החשמל, או 25% או יותר מהיקף החלוקה במשק החשמל⁹.

⁸ לעניין זה יראו בעל רישיון כמי שמרכז בידו חלק מהותי מהייצור במשק החשמל כאמור בסעיף 18(ב) לחוק משק החשמל, ויחולו עליו הוראות חוק משק החשמל לעניין בעל רישיון ספק שירות חיוני, כל עוד לא קבע השר אחרת. קביעת השר לפני 1 בינואר 2015 טעונה הסכמת שר האוצר.

⁹ מגבלה זו נועדה, בהתאם לדברי ההסבר להצעת התיקון לחוק משק החשמל במסגרתה עוגנה הוראה זו בחוק, לוודא את פעולתן של לפחות ארבע (4) חברות ייצור וארבע (4) חברות חלוקה.

(4) תוקפו של הרישיון יותנה בכך שהחל מיום 1 ביולי 2013, לא יחזיקו חברה ממשלתית או חברה בת ממשלתית, יחד או לחוד, יותר מ- 51% מאמצעי השליטה בבעל רישיון חלוקה או ייצור, שניתן לפי סעיף זה לחוק.

(ה) החזקת אמצעי שליטה בבעל רישיון הולכה - השרים יקבעו בצו, עד המועד שנקבע בחוק (למועד התשקיף – 1 בינואר 2013) בהתייעצות עם רשות החשמל ורשות החברות, אם חברה ממשלתית או חברה בת ממשלתית, המחזיקה אמצעי שליטה בבעל רישיון ייצור או חלוקה, תוכל להחזיק גם אמצעי שליטה בבעל רישיון הולכה. מועד זה ניתן להארכה, לתקופה שלא תעלה על שנה אחת נוספת, בהתאם לסמכות השרים להארכת מועדים. למיטב ידיעת החברה, למועד התשקיף, טרם ניתן צו כאמור.

(ו) מתן רישיון הספקה יחד עם רישיון חלוקה - על אף האמור בסעיף 1.3.2.1 ניתן לתת רישיון הספקה לחברה ממשלתית או לחברה בת ממשלתית אשר הינה בעלת רישיון חלוקה לפי החוק, עד למועד שנקבע בחוק (למועד התשקיף - 1 בינואר 2013). מועד זה ניתן להארכה, לתקופה שלא תעלה על שנה אחת נוספת, בהתאם לסמכות השרים להארכת מועדים. בנוסף, ניתן לתת רישיון הספקה לחברה שהינה בעלת רישיון חלוקה לפי החוק, אף אם אינה חברה ממשלתית או חברה בת ממשלתית, עד למועד שנקבע בחוק (למועד התשקיף - 1 בינואר 2013), אולם מועד זה ניתן להארכה בצו, על-ידי השרים ובהתייעצות עם רשות החשמל, אם נוכחו כי הדבר חיוני לקידום מטרות חוק משק החשמל, לתקופה שלא תעלה על שישה (6) חודשים בלבד.

1.3.2.3. איסור על מתן שירותים מסוימים במשק החשמל - חברה ממשלתית, או חברה בת ממשלתית, המחזיקה אמצעי שליטה בבעל רישיון מכוח הוראות המעבר בחוק משק החשמל, לא תעסוק בתחום התכנון ההנדסי של תחנות כוח, בהקמת תחנות כוח, בלוגיסטיקה, בטכנולוגיות מידע וברכישת דלק לסוגיו, וחברה ממשלתית או חברה בת ממשלתית, בעלת רישיון מכוח הוראות המעבר בחוק משק החשמל, לא תעסוק בעיסוקים כאמור עבור תאגיד אחר שהינו בעל רישיון לפי חוק משק החשמל.

1.3.2.4. החלטות ממשלה וגורמים ממשלתיים בקשר לשינוי המבני במשק החשמל ומסמך המדיניות

במשך השנים החל ממועד חקיקת חוק משק החשמל, קיבלו ממשלת ישראל וגופים ממשלתיים מספר החלטות ביחס לשינוי המבני, שחלקן אומצו בחוק משק החשמל, וחלקן לא אומצו בחוק ואף לא יושמו. להלן פירוט ההחלטות העיקריות כאמור:

(א) בחודש מרס 2003 קיבלה ממשלת ישראל החלטה ביחס ליישום השינוי המבני במשק החשמל¹⁰. עיקרי החלטה זו הינם: (1) לפעול להסדרת משק החשמל, ובכלל זה לתקן את חוק משק החשמל כך שיבוא לידי ביטוי עקרונות מסוימים, ובין היתר, הטלת מגבלות על מתן רישיון לאדם ליותר מפעילות אחת בתחומי הייצור, ההולכה והחלוקה, מגבלות על החזקת אמצעי שליטה בבעל רישיון לפעילות במשק החשמל,

¹⁰ החלטת ממשלה מספר 104 : רפורמה במשק החשמל, מיום 25 במרס 2003.

ומגבלות לעניין היקף הפעילות בה יחזיק בעל רישיון, וקביעת חריגים לכללים אלו; (2) לתקן את חוק משק החשמל כך שפעילותם של מינהל החשמל במשרד האנרגיה והמים ורשות החשמל יאוחדו; (3) להטיל על רשות החברות, בתיאום עם משרד האנרגיה והמים, משרד האוצר ומשרד המשפטים, לפעול לתיאגוד פעילויות החברה בהתאם לעקרונות האמורים לעיל, ולסיים את התיאגוד כאמור עד 4 במרס 2006, לרבות סיום תיאגוד הפעילויות אשר ניתן לבצע בהתאם לרישיונות הקיימים, קודם לשנת 2006, כך שבתום תוקפם של הרישיונות הקיימים כיום לחברה, ניתן יהיה להעניק רישיונות חדשים באופן מיידי בהתאם לעקרונות כאמור. כמו כן, רשות החברות תפעל בהקדם, לתיאגוד תחנות כח חדשות, הכלולות בתוכנית הפיתוח של החברה, ובמידת הצורך גם תחנות קיימות, כחברות בנות, ולהנפיקן לציבור; ו- (4) להטיל על השר, בהתייעצות עם רשות החשמל, להכין את העקרונות והכללים להסדרים הנדרשים לעידוד כניסתם של יצרנים פרטיים וחברות חלוקה נוספות למשק החשמל, לקבוע את ההסדרים שישררו במשק החשמל בין החברות השונות וכן לקבוע כללי דיווח חשבונאי אחיד במשק החשמל לגבי כל התאגידים שהינם בעלי רישיון ספק שירות חיוני, בהתאם להגדרת מונח זה בחוק.

(ב) באותו המועד קיבלה הממשלה החלטה נוספת¹¹, לפיה רשות החברות תגבש תוכנית להנפקת מניות של חברות ממשלתיות בבורסה, בשנים 2003-2005. בהתאם, הוטל על רשות החברות לגבש ולהציע לשר האוצר הצעות החלטה לצורך הגשתן לוועדת השרים לענייני הפרטה, לשם הפרטת חברות ממשלתיות שונות, ובהן החברה, לרבות בדרך של מכירת חלק ממניותיהן באמצעות שוק ההון. לעניין החברה הוחלט, כי תימכרנה עד 49% ממניותיה, זאת, לאחר שיובטח יישום מסקנות הוועדה לרפורמה במשק החשמל והחלטת ועדת השרים לענייני חברה וכלכלה ("הקבינט הכלכלי-חברתי") בעניין זה¹².

(ג) בהחלטה מחודש אוגוסט 2004¹³ קבעה ממשלת ישראל כי יש לנקוט בכל הצעדים הנדרשים על מנת ליישם את השינוי המבני במשק החשמל, ובתוך כך הוטל על הוועדה ליישום הרפורמה במשק החשמל, אשר הוקמה על-ידי השרים, להגיש המלצות בדבר הסוגיות והצעדים הנוגעים ליישום חוק משק החשמל במקטעי שרשרת החשמל השונים; השרים ורשות החברות נדרשו לפעול, בהתאם לסמכותם על-פי דין, להעלות את יישום המלצות הוועדה לסדר יומו של דירקטוריון החברה, ולהטיל על מנהל רשות החברות להעלות על סדר יומו של דירקטוריון החברה, באופן מיידי את תיאגודן של יחידות ייצור חדשות בחברת החשמל במסגרת חברות בנות נפרדות, וכפוף לחוות הדעת של היועץ המשפטי לממשלה; החברה נדרשה לפעול על מנת ליישם את המלצות הוועדה עד 30 במרס 2005. ההחלטה קבעה עוד, כי אם החברה לא תפעל על מנת ליישם את השינוי המבני בהתאם להמלצות הוועדה, עד לתאריך כאמור, אזי השרים

¹¹ החלטת ממשלה מספר 94: קידום הפרטת החברות הממשלתיות על ידי הנפקתן בשוק ההון, מיום 25 במרס 2003.

¹² ראה הערת שוליים מספר 11.

¹³ החלטת ממשלה מספר 2429: יישום השינוי המבני במשק החשמל, מיום 15 באוגוסט 2004.

ורשות החברות יפעלו, בהתאם לסמכותם על-פי כל דין, על מנת לוודא כי החלטות אלו מיושמות, לרבות הכנת החלטה לוועדת השרים לענייני הפרטות; הוחלט להטיל על השר, לפרסם עד 31 באוקטובר 2004, כללים לכניסת ייצור פרטי למשק החשמל, בהתאם לסמכותו בחוק.

(ד) בחודש ספטמבר 2006¹⁴, קיבלה ממשלת ישראל החלטה, לפיה משק החשמל והחברה יעברו ארגון מחדש, וחוק משק החשמל יתוקן ככל הנדרש על מנת לאפשר את יישומה של החלטה זו. בקווים כלליים, קבעה החלטה זו כדלקמן:

(1) החברה תהפוך לחברת החזקות בבעלות ממשלתית, אשר תחזיק מספר חברות בנות, אשר כל אחת מהן תעסוק בפעילות אחרת (ייצור, חלוקה, הולכת החשמל וניהול המערכת וחברות בתחומי שירותים נוספים כמפורט להלן).

(2) הנהלת החברה, וכל תחום פעילות של החברה שלא יתואגד בנפרד, יישארו חלק מחברת האחזקות.

(3) החברה תחזיק ארבע (4) חברות בנות בתחום הייצור, אשר כולן יהיו רשאיות לספק חשמל לצרכנים סופיים. חברות אלו יתואגדו כחברות בנות של חברת האחזקות, והחזקות החברה בכל אחת מהחברות הבנות בתחום הייצור יפחתו בהדרגה ל- 51%, לרבות בדרך של הנפקה לציבור, ולאחר מכן כל חברה בת כאמור תהא רשאית לעסוק בהתפלת מים. עוד נקבע, כי מקטע הייצור והאספקה, עם התבססות התחרות, יוצא בהדרגה מפיקוח תעריפי של רשות החשמל.

(4) החל מיום 1 במרס 2007, תפעל חברת הולכה וניהול מערכת שתפקידה יהיה להפעיל ולפתח את רשת הולכת החשמל. בחברה זו יוקם מרכז רווח נפרד מפעילות ההולכה שיעסוק בניהול המערכת, תכנון לטווח ארוך של מערכת החשמל וניהול הסחר בחשמל. מרכז רווח זה יהיה בעל סמכויות מול החברות הפועלות במשק החשמל, זאת באופן שתובטח, בין היתר, רמת הפיתוח והאחזקה הנדרשת במשק החשמל והכול תחת פיקוחה של הממשלה.

(5) החברה תחזיק ארבע (4) חברות בנות בתחום החלוקה שיהיו דומות מבחינת מבנה העלויות ובהיקף פעילותן ככל שניתן. חברות אלו יתואגדו כחברות בנות של חברת האחזקות עד ליום 1 במרס 2007, והחזקות החברה בכל אחת מהחברות הבנות בתחום החלוקה יפחתו בהדרגה ל- 51%, עד ליום 1 בינואר 2012. חברות אלו, יפעלו לתפעול רשת החשמל האזורית הקיימת ופיתוחה, ופעילותן תיעשה תחת פיקוח, ובכלל זה תעריף שירות לחלוקה.

(6) שירותים אחרים (כגון תכנון, הקמה וביצוע, טכנולוגיות מידע ולוגיסטיקה המבוצעים כיום באגפי החברה) יאוגדו באופן הדרגתי בחברות בנות נפרדות והחזקות החברה בכל חברה בת כאמור תופחת בהדרגה ל- 51%.

¹⁴ החלטת ממשלה מספר 463: שינוי מבני בחברת החשמל, מיום 12 בספטמבר 2006.

(7) עובדי החברה יהיו זכאים להטבות (מהחברה או החברה הבת הרלוונטית) כמקובל בתהליך של הפרטה של חברה ממשלתית בהתאם להוראות חוק החברות הממשלתיות.

(8) השרים יוסמכו לקבוע בתקנות, על אף הוראות חוק חובת מכרזים, כי חברות הייצור, החלוקה וההולכה שפוצלו מהחברה יתנו עדיפות להתקשרויות עם חברות השירותים, לתקופה ובתנאים שיקבעו השרים. כמו כן, חברות אלו יהיו רשאיות להתמודד גם על מכרזים אחרים שמחוץ לתחום החשמל.

(9) עם מכירת 49% מאחזקת חברת האחזקות בחברות החלוקה והייצור, תורשה חברת האחזקות להקים חברות בנות שיעסקו בתחומי פעילות אחרים.

(ה) החלטת הממשלה הסמיכה את נציגי רשות החברות, אגף התקציבים באוצר ומשרד האנרגיה והמים (דאז - משרד התשתיות הלאומיות), להידבר עם הנהלת החברה ועם ארגון העובדים היציג של החברה אודות תהליך השינוי המבני והארגון מחדש של משק החשמל והחברה, במטרה להביא את ההסכמות שיושגו לאישור ועדת השרים לענייני חברה וכלכלה, ככל שיידרש לצורך תיקון חוק משק החשמל. עוד נקבע בהחלטת הממשלה כי לעלויות המוכרות של השינוי המבני ימצא ביטוי בתעריפי החשמל העתידיים.

(ו) בחודש פברואר 2007 (לפני שנחקק תיקון מספר 5 לחוק משק החשמל), בעקבות החלטת ממשלה מחודש ספטמבר 2006¹⁵, הוציאו מנכ"ל משרד האנרגיה והמים, הממונה על התקציבים במשרד האוצר ומנהל רשות החברות, מסמך מדיניות, הכולל את עיקרי המלצותיהם ליישום מתווה השינוי המבני בחברה ("מסמך המדיניות"). בהתאם למסמך המדיניות, החברה תאורגן מחדש, בתהליך הדרגתי, על מנת להפוך לחברת החזקות, אשר תחזיק מספר חברות בנות:

(1) מקטע הייצור- נקבעו שתי (2) חלופות ליישום השינוי המבני במקטע הייצור:

(א) חלופה 1: פעילות הייצור ביחידות הייצור הקיימות בחברה תועבר לארבע (4) עד שש (6) חברות בנות, אשר יהיו, ככל הניתן, בעלות הרכב דומה, של טכנולוגיות הייצור, ושל הרכב צריכת הדלקים המשמשים להפעלת יחידות הייצור, ובעלות עלויות ייצור דומות, למעט יחידות הפחם. כל אחד משני (2) אתרי הפחם הקיימים של החברה יוחזק על-ידי שתי (2) חברות ייצור, באמצעות בעלות משותפת, ואלה לא ימכרו חשמל במישרין לצרכנים. לפרטים אודות מתקני הייצור הקיימים של החברה ראה סעיף 7.1.1.1.

(ב) חלופה 2: פעילות הייצור הקיימת בחברה תועבר לארבע (4) חברות בנות, אשר יהיו, ככל הניתן, בעלות הרכב דומה, של טכנולוגיות הייצור, ושל הרכב צריכת הדלקים המשמשים להפעלת יחידות הייצור, למעט יחידות הייצור הפחמיות. כל אחד משני (2) אתרי הפחם הקיימים יהיו בבעלות אחת

¹⁵ החלטת ממשלה מספר 463: שינוי מבני בחברת החשמל, מיום 12 בספטמבר, 2006.

מחברות הייצור, כך שלכל אחת משתי (2) חברות ייצור תהיה, נוסף לשאר היחידות, גם תחנה פחמית. חברות הייצור השלישית והרביעית יהיו בעלות הסכמים לרכישת יכולת ו/או אנרגיה משתי (2) החברות בעלות היחידות הפחמיות. כל זאת לשם יצירת תמהיל דומה באספקת החשמל.

קביעת מבנה חברות הייצור והקמתן תיעשה באופן שימנע כשלי שוק או ניצול בלתי הוגן של כוח השוק בשוק החשמל, וכן ייקבעו כללים ברורים של הפרדה מבנית ואי תלות בין חברת האחזקות לבין חברות הייצור, ובין חברות הייצור לבין עצמן, על מנת להבטיח את עצמאותן העסקית של חברות הייצור ואת קידום התחרות במשק החשמל.

החזקות בשיעור של 49% מהחזקות החברה בכל אחת מחברות הייצור תימכרנה עד ליום 30 ביוני 2013, ולאחר השלמת המכירה בשיעור האמור תורשה כל חברת ייצור לעסוק בהתפלת מים, כפוף לקבוע בסעיף 6(ד) לחוק משק החשמל בנוגע למחויבות ספק שירות חיוני.

(2) ניהול המערכת – תוקם חברה נפרדת לניהול המערכת, ניהול הסחר והתכנון לטווח ארוך (שלא תעסוק גם בהולכת חשמל). חברת ניהול המערכת תהא בבעלות ממשלתית מלאה.

(3) מקטע ההולכה – תוקם חברה נפרדת בתחום הולכת החשמל (המכונה במסמך המדיניות – "מסירה"), וייקבעו כללים ברורים להפרדה מבנית ולאי תלות בין החברה לבין מערכת ההולכה, על מנת להבטיח את עצמאותה העסקית של מערכת ההולכה והבטחת התפתחות התחרות בתחום זה. על השרים יהיה להחליט, עד 1 בינואר 2011, לגבי הבעלות בחברת ההולכה מבין שלוש (3) אפשרויות: (א) חברה בת של החברה; (ב) חברה ממשלתית בבעלות מלאה של הממשלה; או (ג) חברה בת של חברת ניהול המערכת.

(4) מקטע החלוקה – יפוצל לארבע (4) או חמש (5) חברות חלוקה אזוריות, בעלות רציפות טריטוריאלית, שיהיו דומות מבחינת מבנה העלויות ובהיקף פעילותן ככל שניתן. החברות תוקמנה ותופעלנה כחברות בנות של החברה וייקבעו כללים ברורים של הפרדה מבנית ואי תלות בין החברה לבין חברות החלוקה שתקומנה, ובין חברות החלוקה לבין עצמן, על מנת להבטיח את עצמאותן העסקית של חברות החלוקה, ואת קידום התחרות במשק. פעילות חברות החלוקה תיעשה תחת פיקוח, כאשר אמות מידה ותעריפים שיגבו חברות החלוקה ייקבעו על-ידי רשות החשמל וחברות החלוקה יחויבו לספק שירותים ללא הפליה לכל הגורמים במשק החשמל.

החזקות בשיעור של 49% מהחזקות החברה בכל אחת מחברות החלוקה תימכרנה עד 30 ביוני 2013.

(5) מקטע האספקה – עם תיאגוד חברות הייצור של החברה, יתבצע שיוך ראשוני של כלל הצרכנים במשק לאותן חברות, על-פי עקרונות שייקבעו. אספקת חשמל לצרכנים תיעשה על-ידי חברות הייצור וכן על-ידי גורמים עצמאיים נוספים שאינם חברות החלוקה, המסירה או ניהול המערכת, וזאת על-פי רישיונות אספקה.

(6) חברות השירותים - אגפי תכנון, הקמה וביצוע של תחנות כוח, טכנולוגית המידע, הלוגיסטיקה ותחום הדלקים והפחם יוקמו ויפעלו כחברה או חברות בנות נפרדות של החברה, וייקבעו כללים ברורים של הפרדה מבנית ואי תלות בין החברות הבנות לבין החברה ובין החברות הבנות לבין עצמן, על מנת להבטיח את עצמאותן העסקית של החברות ואת התפתחות התחרות בענף. החזקות בשיעור של 49% מהחזקות של החברה בכל אחת מחברות השירותים יימכרו עד 30 ביוני 2013, ולאחר השלמת המכירה בחברות החלוקה והייצור, תורשה החברה להקים חברות בנות שיעסקו בתחומי פעילות אחרים, כפוף לאמור בסעיף 6(ד) לחוק משק החשמל.

(7) העברת נכסים וחובות

(א) החברה תמכור לחברות שיוקמו את הנכסים השייכים למגזרי/מקטעי הפעילות המועברים לחברות.

(ב) הלוואות שנטלה החברה יישארו באחריותה ולא יועברו לחברות שיוקמו.

(ג) נכסים שישמשו יותר מחברה אחת יועברו לחברה שיקבעו השרים, וייערכו חוזים מתאימים שיסדירו את השימוש בנכסים על-ידי שאר החברות, בתנאים שיאפשרו את השגת היעד של תחרות בהקדם האפשרי.

(ד) תמורת המכירה תיקבע על-פי ערך הספרים של הנכסים בספרי החברה.

(ה) חלק התמורה, בסכום השווה ליתרת ההלוואות של החברה, סמוך למועד ההעברה, ייפרע בהדרגה על-ידי החברות אליהן יועברו הנכסים, במועדים שיאפשרו לחברה לשלם לנושיה את הסכומים המובטחים בהלוואות.

(ו) יתרת התמורה תשולם לחברה מיידית על-ידי החברות הנעברות. כספים שמקורם ביתרת התמורה שהחברה תקבל מחברות בנות ישמשו את החברה מיידית להשקעה בהון המניות של החברות הבנות.

(ז) על חלק התמורה שלא ישולם מיידית תשולם ריבית שתאפשר את פירעון תשלומי הריבית להם מחויבת החברה על-פי תנאי ההלוואות שנטלה.

(ח) מכירת הנכסים לחברות החדשות תיעשה באופן שהנכסים וההכנסות שיהיו לחברה לאחר ביצוע השינוי המבני, במישרין ובעקיפין - באמצעות החזקותיה בחברות הבנות שיוקמו, יאפשרו את פירעון יתרת חובה של החברה לנושים.

(ט) ביום 18 בפברואר 2007¹⁶ קיבלה ממשלת ישראל החלטה אשר אימצה את המתווה של תיקון מספר 5 לחוק משק החשמל וקבעה את מתווה התהליך לחקיקתו.

¹⁶ החלטת ממשלה מספר 1210 : טיוטת חוק משק החשמל (תיקון מס' 5) התשס"ז – 2007 – הסמכת ועדת השרים לענייני חקיקה ואכיפת חוק, מיום 18 בפברואר 2007.

מסמך המדיניות קבע עוד, כי צריכים להיות מותקנים כללים ברורים על מנת להבטיח קיום הפרדה מבנית בין החברה לבין החברות הבנות שלה. מרבית העקרונות שנקבעו במסמך המדיניות עוגנו סמוך לאחר מכן במסגרת תיקון מספר 5 לחוק משק החשמל מחודש מרס 2007. עם זאת, רובם של המועדים אשר נקבעו בתיקון מספר 5 בוטלו הלכה למעשה או נדחו במסגרת תיקון מספר 8 מחודש יוני 2008 ונקבעו אחרים תחתם. לפרטים נוספים אודות התיקונים לחוק משק החשמל ראה סעיף 22.1.2.

(ז) ביום 28 במרס 2007¹⁷ קיבלה ממשלת ישראל החלטה לפיה יש לנהל משא ומתן מתמשך עם עובדי החברה ביחס לזכויותיהם בהקשר של השינוי המבני. ההחלטה קבעה כי את המשא ומתן יובילו השרים, וכי החלטות משמעותיות המחייבות את אישור השרים יתקבלו על-ידי השרים בהחלטות משותפות.

(ח) בחודש יוני 2008¹⁸ אישרה ממשלת ישראל הקמת שתי (2) חברות ממשלתיות בבעלות מדינת ישראל, אשר יפעלו במשק החשמל – חברת ניהול המערכת בע"מ, אשר אמורה לבצע את פעילות ניהול המערכת במשק החשמל, וחברת תחנות ייצור חשמל חדשות בע"מ, אשר אמורה לפעול לייצור חשמל בהתאם להוראות חוק משק החשמל. שתי החברות התאגדו ונרשמו ברשם החברות בחודש אוקטובר 2008. ביום 12 במאי 2009¹⁹ התקבלה החלטת ממשלה נוספת, להטיל על השרים לקדם את פעילותן של החברות הממשלתיות שהוקמו, בהתאם למטרותיהן. למיטב ידיעת החברה, למועד התשקיף, חברת ניהול המערכת בע"מ אינה פעילה; לחברת תחנות ייצור חדשות בע"מ נבחר מנכ"ל בחודש דצמבר 2010, וכפי שנמסר לחברה, היא החלה בפעילותה.

1.3.2.5. עמדת החברה ביחס ליישום השינוי המבני בהתאם להוראות חוק משק החשמל

לדעת החברה, בהסתמך, בין היתר, על החלטות הממשלה השונות אשר התקבלו בקשר לשינוי המבני במשק החשמל (ובפרט החלטת ממשלה מחודש ספטמבר 2006²⁰), על מסמך המדיניות ועל דברי ההסבר לחוק משק החשמל ותיקוני החקיקה אשר נעשו בו במשך השנים, הוראות חוק משק החשמל, בנוסחו דהיום, מאפשרות, כפוף לקבלת כל האישורים הנדרשים על-פי כל דין, קיומו של תהליך הדרגתי אשר במסגרתו תאורגן מחדש החברה כחברת החזקות שתשלוט במספר חברות בנות אשר יחזיקו רישיונות ייצור, מספר חברות בנות אשר יחזיקו רישיונות חלוקה וחברה בת אחת שתחזיק רישיון הולכה, וזאת כמפורט להלן:

(א) לפחות ארבע (4) חברות בנות בעלות רישיון ייצור, כשכל אחת מהן תחזיק רישיונות ל- 30% מהיקף כושר הייצור במשק החשמל, לכל היותר, כאשר כל אחת מחברות הייצור

¹⁷ החלטת ממשלה מספר 1482: ניהול משא ומתן בעניין השלכות השינוי המבני במשק החשמל על זכויות העובדים בחברת החשמל לישראל בע"מ, מיום 28 במרס 2007.

¹⁸ החלטת ממשלה מספר 3704: הקמת חברות ממשלתיות במשק חשמל- אישור החלטת ועדת השרים לענייני חברה וכלכלה (קבינט חברתי- כלכלי), מיום 30 ביוני 2008.

¹⁹ החלטת ממשלה מספר 129: הגברת התחרות במשק החשמל, מיום 12 במאי 2009.

²⁰ החלטת ממשלה מספר 463: שינוי מבני בחברת החשמל, מיום 12 בספטמבר 2006.

- תחזיק תחנות כוח אשר תפעלנה על בסיס תמהיל דלקים מסוגים שונים הכולל: סולר, גז טבעי ופחם (כפוף לחריג לעניין ייצור באמצעות פחם);
- (ב) לפחות ארבע (4) חברות בנות בעלות רישיון חלוקה, שכל אחת מהן תחזיק רישיונות ל- 25% מהיקף החלוקה במשק החשמל, לכל היותר, כאשר העלויות לעניין מתקני החשמל המשמשים כל אחת מהחברות תהיינה דומות ככל שניתן;
- (ג) חברה בעלת רישיון חלוקה, וזאת אלא אם וככל שהשרים יקבעו, עד 1 בינואר 2013, (או עד 1 בינואר 2014 אם וככל שיוארך בהתאם לסמכות השרים להארכת מועדים), כי חברה ממשלתית או חברה בת ממשלתית, המחזיקה אמצעי שליטה בבעל רישיון ייצור או חלוקה לא תוכל להחזיק גם אמצעי שליטה בבעל רישיון חלוקה;
- (ד) החל מחודש יולי 2013, החברה כחברה אם לא תוכל להחזיק יותר מ- 51% מאמצעי השליטה בחברות הייצור או החלוקה (מגבלה זו תחול על החברה במקרה שהחברה תקבל רישיונות ייצור וחלוקה חדשים עבור החברות הבנות שלה);
- (ה) פעילות ניהול המערכת תבוצע במסגרת תאגיד נפרד שלחברה אין החזקות בו;
- (ו) החברה תהיה רשאית להחזיק חברה בת או חברות בנות למתן שירותי תכנון הנדסי של תחנות כוח, הקמת תחנות כוח, לוגיסטיקה, טכנולוגיות מידע ורכישת דלק לסוגיו (ואשר לא תחזקנה רישיון לביצוע פעילות לפי חוק משק החשמל);
- (ז) מבנה האחזקות המתואר לעיל כפוף לאישורו של השר.
- על אף האמור, קיימת אפשרות כי אחת או יותר מחברות הייצור והחלוקה וכי חברה ההולכה ינותקו לחלוטין מקבוצת החברה.
- הוראות חוק משק החשמל מורכבות ויכולות להתפרש או להיות מיושמות במתווים שונים ולחברה אין ודאות כי הפרשנות שלה להוראות חוק משק החשמל היא הפרשנות שתתקבל או שתיושם. למרות שהממשלה, בהחלטתה מיום 12 בספטמבר 2006, התייחסה ליישום השינוי המבני באופן דומה לפרשנות החברה, לחברה אין ודאות שהחוק ייושם בהתאם להחלטה זו.

1.3.2.6 מתווה ההבנות

כאמור, בחודש ספטמבר 2010, בעקבות דיונים שנערכו בין החברה לבין נציגי משרד האוצר, הסתדרות העובדים, וארגון העובדים בחברה, הגיעו הצדדים לדיונים אלה להבנות לגבי עקרונות אפשריים למתווה של שינוי מבני בחברה, אשר הועלו על הכתב. המתווה אינו עולה בקנה אחד עם הוראות חוק משק החשמל בנוסחן למועד התשקיף.

להלן פירוט העקרונות למתווה זה:

- (א) פעילות ניהול המערכת תוצא מהחברה ותועבר לידי חברה ממשלתית נפרדת שתשמש כמנהל המערכת.

(ב) בתחום הייצור:

- (1) אתר רמת חובב²¹ יימכר במלואו ויועבר לבעלות פרטית או ממשלתית (סך הכל כ- 1150 מגה-וואט²²).
- (2) פעילות המחז"מ הרביעי²³ של תוכנית החירום באלון תבור תימכר במלואה ותועבר לבעלות פרטית או ממשלתית. החברה תתכן ותקים את יחידת הייצור (כ- 380 מגה-וואט).
- (3) פרויקט "D"²⁴ - התחנה הפחמית: יוקם בחברה נפרדת, יתוכנן וייבנה על-ידי החברה ויוכנס בו שותף בהיקף של 51% בבעלות פרטית או ממשלתית. החברה תחזיק היקף של 49% ולא תהא בעלת שליטה בחברה האמורה בשום שלב.
- (4) החברה תקים או תבנה תחנת כוח גרעינית בבעלותה או תחנות כוח בהיקף שווה ערך של 1,300 מגה-וואט, בהתאם לצורכי תוכנית הפיתוח החל משנת 2020.
- (5) החברה תוכל לשדרג ולשחלף תחנות כוח שבבעלותה בהתאם לצרכיה, ועם סיום החיים של הציוד הקיים.
- (6) יבוטל האיסור העקרוני על החברה להקים תחנות כוח נוספות.
- (ג) החברה תוכל לעסוק בתכנון ובהקמת תחנות כוח, וכן בתחומי הלוגיסטיקה, מחשוב ומידע בארץ ובחו"ל ויבטלו המגבלות הקיימות בנושאים אלו על החברה.
- (ד) למעט האמור בסעיפים (א) ו-(ב) לעיל, לא יבוצע תיאגוד של פעילויות בחברה לחברות בנות, לרבות פעילות הייצור, הולכה וחלוקה וכן של אגפי מטה ושירות בחברה, והם יישארו ויבוצעו במסגרת בחברה, כחברה אחודה.
- (ה) החברה תפעל באמצעות מרכזי רווח שיאפשרו שקיפות מלאה ושיוך עלויות, במודל שייקבע לפי אופי הפעילות של החברה, תחת בקרה של רואה החשבון המבקר של החברה. תחנות הכוח יופעלו במסגרת תחנות מרחביות כמרכזי רווח שיבוקרו על-ידי רואה החשבון המבקר של החברה, במטרה לאפשר מקסימום שקיפות ושיוך עלויות מול מנהל המערכת.
- (ו) במסגרת הדיון בנושאים האמורים בסעיף (ז) להלן, לא ייפתח מחדש דיון בנושא המבנה העקרוני של משק החשמל כאמור במתווה ההבנות.

²¹ אתר רמת חובב כולל יחידת מחז"מ ויחידות טורבינות גז פתוחות (ללא תוספת קיטורית); לפרטים נוספים ראה סעיף 7.1.1.2. בהערת שוליים מספר 1 למתווה ההבנות, תואר אתר רמת חובב במצבו דאז וכן הובהר כי תוספות קיטוריות שייבנו במסגרת שלב ב' של תוכנית החירום באתרים חגית ואשכול יישארו בבעלות החברה. לפרטים אודות תוכנית החירום והאתרים האמורים ראה סעיף 7.7.5.

²² יחידה למדידת הספק ייצור חשמל. מגה-וואט אחד (1) שווה לאחד (1) מיליון וואט.

²³ המחז"מ הרביעי של אלון תבור הוא מחז"מ הכלול בתוכנית הפיתוח של החברה. לפרטים נוספים ראה סעיף 7.7; לפירוט בדבר תוכנית החירום ראה סעיף 7.7.5. (יחידות מחז"מ הינן יחידות ייצור מסוג טורבינות גז במחזור משולב ("combined cycle")). לפירוט ראה סעיף 7.1.1.2(ב).

²⁴ פרויקט "D" הינו פרויקט בתכנון עתידי הכלול בתוכנית הפיתוח של החברה להקמת שתי (2) יחידות ייצור נוספות המופעלות בפחם ובגז בתחומי תחנת הכוח "רוטנברג"; לפרטים נוספים ראה סעיף 7.13.12.

(ז) כל ההבנות וההסכמות על מתווה זה מותנות בהסכמה על כל מרכיבי ההסכם (שינוי מבני, שינוי ארגוני, התייעלות, איתנות פיננסית וזכויות עובדים).

מתווה ההבנות טרם נבחן על-ידי הגורמים הממשלתיים המוסמכים וטרם אושר על-ידיהם, ואינו עולה בקנה אחד עם הוראות חוק משק החשמל. יישום שינוי מבני במשק החשמל בהתאם למתווה ההבנות, אם וככל שתושג הסכמה לגבי יישומו, במלואו או בחלקו, ומתן תוקף משפטי מחייב למתווה זה, ידרוש אישורים של הגורמים המוסמכים במדינה, לרבות אישור הממשלה, ביצוע תיקוני חקיקה נדרשים, וביצוע פעולות נוספות שאף אחת מהן לא הוסכמה או אומצה למועד תשקיף זה ולא ידוע אם יתקיימו. למועד התשקיף קיימת אי ודאות האם ומתי ייושמו הבנות אלו, אם בכלל, והאם הבנות אלו או אחרות, או שינויים מבניים אחרים, ייושמו בסופו של דבר, הכל בהתאם לשיקול דעתם של הגורמים המוסמכים וכפוף לכל דין. אם כל אלה לא יתקיימו, אזי יתכן כי החברה תידרש ליישם את השינוי המבני כפי שהוא מותווה בחוק משק החשמל, וזאת בין באופן בו מבינה החברה כי חוק משק החשמל יכול להיות מיושם, כמתואר בסעיף 22.1 ובין אם במתווה אחר.

בשבועות שקדמו למועד התשקיף, קיים סגן שר האוצר דיונים במטרה לקדם עם הנהלת החברה וועד העובדים סוגיות הקשורות לשינוי מבני. במסגרת זו, הקים סגן שר האוצר צוות היגוי בראשותו, וכפי שנמסר לחברה, ביום 16 במאי 2012 התקיימה ישיבת צוות ההיגוי, בהשתתפות נציגי רשות החברות, הממונה על התקציבים, החשב הכללי, הממונה על השכר, משרד האנרגיה והמים ורשות החשמל. למיטב ידיעת החברה, בכוונת גורמי המדינה המוזכרים לקיים דיונים בנושאים אלו, לרבות עם החברה.

1.3.2.7 השפעת השינוי המבני על נושי החברה

במכתב ליושב ראש דירקטוריון החברה מיום 28 בפברואר 2007, בקשר עם חקיקת תיקון 5 לחוק משק החשמל, הבהיר מנהל רשות החברות כי יישום הרפורמה בחברה בהתאם לחוק משק החשמל, לרבות תיקון 5 לחוק מאותו היום, יעשה תוך בחינה, בין היתר, של השלכות השינוי המבני על התחייבויות החברה, וזאת, בין היתר, במטרה שלא יימנע פירעון של ההלוואות שנטלה החברה.

נוסף על כך, לדעת הדירקטוריון והנהלת החברה, ביצוע ויישום השינוי המבני בחברה (בכל מתכונת שהיא) כרוך בטיפול בסוגיות הנוגעות לנושי החברה, לאור ההסכמים עם חלק מהם, וזאת ככל שאלה יושפעו מביצוע השינוי המבני, והכול כפוף להוראות הדין. לפרטים אודות מגבלות החלות על החברה מכוח הלוואות שנטלה ראה סעיף 19.5.

נכון למועד תשקיף זה, החברה והמדינה טרם השלימו את הטיפול בנושאים האמורים.

1.3.2.8 צעדים ופעולות שננקטו בחברה בקשר לשינוי המבני

בעבר לא חלה כל התקדמות ממשית בחברה בביצוע השינוי המבני, בשל גורמים שאינם בשליטתה, בין היתר, עקב עיצומי העובדים בסוגיית השינוי המבני וכן מאחר שמשא ומתן שקיימה החברה עם גורמי הממשלה השונים בסוגיות השינוי המבני לא הבשיל לכדי הסכמות. החברה פועלת ומנהלת מגעים, ככל שבאפשרותה, עם גורמים רלוונטיים במדינה, בארגון העובדים ובהסתדרות, במטרה להגיע להסדר מוסכם, בין היתר, עם עובדי החברה, בכל הנוגע להשלכות השינוי המבני על זכויות העובדים. במסגרת זו נוסח מתווה

ההבנות, כמתואר לעיל.

בחודש דצמבר 2010 החליט דירקטוריון החברה כי בשנת 2011 יקודם ביצוע השינוי המבני, לרבות יישום מתווה ההבנות, ובכלל זה תבוצע תוכנית התייעלות מקיפה בחברה. הדירקטוריון קרא לכל הגורמים המעורבים לשתף פעולה באופן הדוק ולצורך כך להיכנס באופן מיידי לדיונים אינטנסיביים על מנת לקדם את התהליך שעליו הוסכם.

בחודש אפריל 2011 החליט הדירקטוריון על מינויו של מר אמיר ליבנה לעמוד בראש המנהלת לשינוי מבני. במסגרת תפקידו מר ליבנה אחראי, בין היתר, על הנושאים הבאים: תכנון, יישום ופיקוח על המהלכים הנדרשים לביצוע השינוי המבני בחברה, מעקב אחר לוחות זמנים ליישום, אבני דרך וביצוע השינויים, לשמש כנציג ההנהלה בקשר עם גורמי החוץ, הרשויות ומשרדי הממשלה השונים אשר הקשר עימם ינוהל וירוכז באמצעות המנהלת. ראש המנהלת הוא במעמד מנהל אגף, משמש כחבר הנהלה והוא כפוף ישירות למנכ"ל. תחת ראש המנהלת פועלים מספר צוותים נושאים שבראשם יעמדו מרכזי צוותים בנושאים השונים של השינוי המבני (כלכלי, ארגוני, משפטי, רגולטורי וכד').

החלטה זו התקבלה לאחר שהחלטה קודמת מחודש פברואר 2007 להקמת מנהלת לצורך יישום השינוי המבני לא יצאה אל הפועל בשל עיצומי עובדים. לפרטים נוספים ראה סעיף 0.

בחודש נובמבר 2011 הורה דירקטוריון החברה להנהלת החברה לקדם את תהליך השינוי המבני בחברה, גם במקרה שבו הרפורמה המתוכננת במשק החשמל לא תתממש במלואה במהלך השנה הקרובה, ולמצות את כל האפשרויות החוקיות הקיימות בתחום התקציבי ותזרים המזומנים של החברה, כדי להקטין את הצורך, ככל שניתן, בגיוס חוב נוסף.

בחודש דצמבר 2011, החליט דירקטוריון החברה, במסגרת דיוני תקציב החברה לשנת 2012, על הפחתת 400 תקנים של עובדים קבועים למחצית השנייה של 2012, וקבע כי יוחל במימוש של תוכנית רב שנתית לשינוי ארגוני והתייעלות – "תנופת אור", שתקודם, בעדיפות ראשונה, במסגרת מימוש תוכנית הרפורמה הכוללת במשק החשמל. לפרטים בדבר תוכנית ההתייעלות, ובכלל זה הפחתת מספר העובדים ראה סעיף 14.10. להערכת החברה, עלויות פרישת עובדים, בין אם במסגרת יישום השינוי המבני, ככל שיישום, ובין אם במסגרת יישום התוכנית הרב שנתית לשינוי ארגוני והתייעלות, לגביה החליט הדירקטוריון כי תבוצע בכל מקרה, עשויות להיות מהותיות.

1.3.2.9 יישום השינוי המבני – מידע צופה פני עתיד

לדעת הדירקטוריון והנהלת החברה, חוק משק החשמל, בנוסחו הנוכחי, אינו מטפל במכלול הסוגיות שמעורר השינוי המבני בחברה, ואינו מסדיר באופן מפורט את אופן ביצועו. לדעתם, שינוי מבני ריאלי בחברה הינו חיוני ליכולתה לקיים את התפקידים המוטלים עליה בחוק משק החשמל ובכוונתם לפעול, ככל שניתן, לקדם שינוי מבני במתווה ריאלי, בהסכמה עם ארגון העובדים.

כאמור, מתווה ההבנות, אשר אינו עולה בקנה אחד עם הוראות חוק משק החשמל, טרם נבחן על-ידי הגורמים הממשלתיים המוסמכים וטרם אושר על-ידיהם. מתן תוקף משפטי מחייב למתווה ההבנות, ויישום השינוי המבני במשק החשמל בהתאם למתווה האמור, אם וככל שיוסכם לגבי יישומו, מחייב אישורים של הגורמים המוסמכים במדינה, לרבות

אישור הממשלה, ביצוע תיקוני חקיקה נדרשים, וביצוע פעולות נוספות שאף אחת מהן לא הוסכמה או אומצה למועד תשקיף זה ולא ידוע אם יתקיימו. למועד התשקיף קיימת אי ודאות האם ומתי ייושמו הבנות אלו, אם בכלל, והאם הבנות אלו או אחרות, או שינויים מבניים אחרים, ייושמו בסופו של דבר, הכל בהתאם לשיקול דעתם של הגורמים המוסמכים וכפוף לכל דין.

אם הוראות חוק משק החשמל לא יישמו (לרבות לצורך יישום מתווה ההבנות), ו/או לא תתקבלנה ההסכמות הנדרשות כמתואר לעיל, אזי יתכן כי החברה תידרש ליישם את השינוי המבני כפי שהוא מותווה בחוק משק החשמל, וזאת בין באופן בו מבינה החברה כי חוק משק החשמל יכול להיות מיושם, כמתואר בסעיף 22.1 ובין אם במתווה אחר.

אין ודאות אשר למתכונתו הסופית של השינוי המבני, מועד יישומו או השלכותיו על החברה, עסקיה ותוצאותיה. לפירוט נוסף ראה סעיף 29.3.7.

המידע בדבר הערכות החברה בקשר לאופן יישום השינוי המבני הינו בגדר מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך. מידע כאמור מבוסס על נתונים עתידיים, אשר התממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה של החברה, אלא תלויה בקבלת אישורים והסכמות כמתואר לעיל, ושינויי חקיקה רלבנטיים, ככל שיידרשו. בנוסף, מידע זה מבוסס על הערכות של החברה למועד תשקיף זה, ביחס לגורמים המשפיעים עליה ואופי ההחלטות שהיא עשויה לקבל בהתאם לאותן התפתחויות. ההערכות כאמור עלולות שלא להתממש או להתממש באופן חלקי או שונה מכפי שנצפה, בין היתר, בשל המשך ההתקדמות במגעים בין הצדדים, שינויים בעמדת הממשלה, השרים, הרגולטורים המפקחים על פעילותה של החברה או הדין החל, אשר כולם אינם בשליטתה של החברה.

2. תחומי פעילות

החברה פועלת כאמור כמערכת אחת משולבת ומתואמת העוסקת כאמור באספקת חשמל לצרכנים, החל משלב ייצורו של החשמל, הולכתו, חלוקתו, אספקתו, וכן בסחר בו. בנוסף, החברה עוסקת בהקמת תשתיות הנדרשות לפעילויות האמורות וכן פועלת כמנהל מערכת החשמל.

למועד התשקיף, פעילות החברה כוללת שלושה (3) תחומי פעילות עיקריים, המוכרים כמגזרים בדוחותיה הכספיים, כמפורט להלן²⁵:

2.1. ייצור חשמל - פעילות החברה בתחום זה כוללת את כל הפעילות הכרוכה בייצור חשמל באתרי הייצור של החברה. לפרטים נוספים ראה סעיף 7.

2.2. הולכה והשנאה של חשמל - פעילות החברה בתחום זה כוללת את הולכת החשמל מאתרי הייצור באמצעות קווי הולכה במתח עליון ובמתח-על אל תחנות המיתוג²⁶ ותחנות המשנה²⁷ הגדולות, ובין תחנות המיתוג

²⁵ יצוין, כי מגזרי הפעילות לפי חוק משק החשמל כוללים גם ניהול מערכת, אספקה וסחר בחשמל. ראה ביאור 1 בדוחות הכספיים. נכון למועד התשקיף, פעילות ניהול המערכת כלולה הן במגזר הייצור והן במגזר ההולכה ופעילות אספקה וסחר בחשמל כלולה במגזר החלוקה.

²⁶ תחנת מיתוג הינה תחנה שנכנס בה מתח של 161 ק"ו.

²⁷ בהתאם לסעיף 2 לחוק משק החשמל, "תחנת משנה" הינה תחנת השנאה, המקשרת בין רשתות חשמל לסוגיהן, שיש בה שנאים מורדי מתח או מעלי מתח.

ותחנות המשנה הגדולות אל תחנות המשנה, באמצעות קווי הולכה במתח עליון. וכן, השנאה באמצעות שנאי קישור (ממתח על למתח עליון) ושנאי הספק (ממתח עליון למתח גבוה). לפרטים נוספים ראה סעיף 8.

2.3. חלוקת חשמל - פעילות החברה בתחום זה כוללת העברת חשמל מתחנות משנה אל הצרכנים באמצעות קווי מתח גבוה וקווי מתח נמוך, ואספקה ומכירה של חשמל לצרכנים. לפרטים נוספים ראה סעיף 9.

בדבר מידע כספי אודות תחומי הפעילות של החברה, העקרונות והתוצאות של ייחוס דוחות רווח והפסד ומאזן לפי מקטעי הפעילות, ראה סעיף 22.5.2.2 וביאורים 34 ו- 36 בדוחות הכספיים השנתיים וביאורים 9 ו- 12 בדוחות הכספיים הרבעוניים.

3. השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה

למיטב ידיעת החברה, במהלך השנתיים שקדמו למועד התשקיף, לא בוצעו השקעות בהונה או עסקאות מהותיות כלשהן במניותיה.

4. חלוקת דיבידנד

4.1. כללי

4.1.1. בהתאם להוראות סעיף 33(ג) לחוק החברות הממשלתיות, החלטת דירקטוריון חברה ממשלתית בדבר יעוד הרווחים או בדבר חלוקה, כהגדרתה בחוק החברות, טעונה אישור רשות החברות; ואולם, במקרה של מחלוקת בין דירקטוריון חברה לבין רשות החברות, כי אז חברה ממשלתית מסוגה של החברה (שאינה חברה בהפרטה), תפעל על-פי החלטת רשות החברות, כפי שאישרה אותה הממשלה.

4.1.2. בהתאם למדיניות הנוכחית של רשות החברות, ביחס לייעוד רווחים לתשלומי דיבידנד (מדיניות העשויה להשתנות למעת לעת), כפי שזו נקבעה בחוזר רשות החברות (2ג – 97/1) מיום 9 בפברואר 1997, הרווחים מהם ישולם הדיבידנד מתחלקים לשני סוגים:

4.1.2.1. דיבידנד מרווחים שוטפים - חברת שירותים ציבוריים (כמו החברה) תחלק דיבידנד מרווחים שוטפים בשיעור של 60% מהרווח הנקי השוטף השנתי שלה, לפני תשלום בונס מתוך הרווחים לעובדים.

4.1.2.2. דיבידנד מרווחים צבורים - לגבי כל חברה רלבנטית תוגש דרישה ספציפית. גובה הדיבידנד ייקבע תוך התחשבות בהוראות מסמכי היסוד של החברה הרלבנטית, הוראות כל דין ובנתונים הבאים: צרכי השקעה בשנים הקרובות; אמצעים נזילים; צבר המזומנים; תזרים המזומנים; מנוף פיננסי קיים/רצוי; הון חוזר דרוש; ואפשרות של הפרטת החברה הרלבנטית.

לעומת האמור בסעיפים 4.1.1 ו- 4.1.2 לעיל, בהתאם להוראות סעיף 302 לחוק החברות, חברה רשאית לבצע חלוקה מתוך רווחיה (כהגדרתם בסעיף 302 לחוק החברות) ("**מבחן הרווח**"), ובלבד שלא קיים חשש סביר שהחלוקה תמנע מהחברה את היכולת לעמוד בחביותיה הקיימות והצפויות, בהגיע מועד קיומן ("**מבחן יכולת הפירעון**"). על מנת לבצע חלוקה נדרשת חברה לעמוד הן במבחן הרווח והן במבחן יכולת הפירעון (יחד: "**מבחן החלוקה**"). על אף האמור, בית המשפט רשאי, לבקשת חברה, ולאחר שהדירקטוריון שלה אישר כי החלוקה מקיימת את מבחן יכולת הפירעון, לאפשר לחברה לבצע חלוקה שלא מקיימת את מבחן הרווח, ובלבד ששוכנע שמתקיים מבחן יכולת הפירעון. בהתאם לתקנון ההתאגדות של החברה, כל חלוקה צריכה להיות מאושרת על-ידי דירקטוריון החברה וכן על-ידי אסיפת בעלי המניות של החברה. חוק החברות ותקנון החברה קובעים כי אסיפת בעלי המניות של החברה אינה יכולה להחליט לחלק דיבידנד בסכום העולה על הסכום שהומלץ על-ידי הדירקטוריון.

החברה סבורה, בהתבסס על חוות דעת משפטית שקיבלה, כי חברה ממשלתית לא תהא חייבת ולא תהא רשאית לבצע חלוקה, אם זו אינה עומדת במבחני החלוקה וכל חלוקה כפופה למבחני החלוקה (אלא אם ניתן כאמור אישור בית המשפט לבצע חלוקה אף שמתקיים מבחן יכולת הפרעון בלבד).

להבנת החברה, הוראות חוק החברות הממשלתיות, כמו גם הוראות חוזר רשות החברות ביחס לייעוד רווחים לתשלומי דיבידנד, אינן מטילות חובה על דירקטוריון חברה ממשלתית להחליט לחלק דיבידנד, כי אם מטילות עליה חובה לקבל את אישור רשות החברות להחלטת הדירקטוריון בעניין, ובמקרה של מחלוקת בין דירקטוריון החברה לבין רשות החברות, תפעל החברה לפי החלטת רשות החברות, כפי שאישרה אותה הממשלה.

4.2. פרטים בדבר דיבידנדים שחילקה החברה בשנתיים שקדמו למועד התשקיף

בגין השנים 2010 ו- 2011 לא חולק ולא חושב על-ידי החברה דיבידנד, וזאת היות שבשנת 2010 רשמה החברה בדוחותיה הכספיים רווח של כשני (2) מיליון ש"ח בלבד, ובשנת 2011 רשמה החברה הפסד של כ- 785 מיליון ש"ח מתואמים ליום 31 בדצמבר 2011 (כ- 788 מיליון ש"ח מתואמים ליום 31 במרס 2012). לפרטים נוספים ראה דוח שינויים על ההון של החברה, הכלול בדוחות הכספיים השנתיים.

4.3. ייעוד רווחים בגין השנים 2004-2009

סכום הדיבידנד הכולל שחושב על-ידי החברה לשנים 2004-2006, בהתאם למדיניות רשות החברות, היה כ- 2.5 מיליארד ש"ח. בגין שנת 2007 לא חושב דיבידנד, שכן בהתאם לכללי החשבונאות שחלו על החברה באותו המועד, היו לחברה הפסדים באותה השנה. סכום הדיבידנד שחושב על-ידי החברה בגין השנים 2008 ו- 2009, היה כ- 358 מיליון ש"ח (לאחר עדכון בגין הצגות מחדש שבוצעו הסכום המחושב היה מגיע לכ- 548 מיליון ש"ח) וכ- 779 מיליון ש"ח (לאחר עדכון בגין הצגות מחדש שבוצעו הסכום המחושב היה מגיע לכ- 843 מיליון ש"ח), בהתאמה.

בהתאם לתקנון החברה, ועל אף מדיניות רשות החברות דלעיל, דירקטוריון החברה החליט שלא להמליץ על ביצוע חלוקת דיבידנד בגין השנים 2005, 2006, 2008 ו- 2009. מאידך, בשנת 2005 המליץ דירקטוריון החברה לאסיפה הכללית של בעלי המניות שלה לחלק סכום של כ- 118 מיליון ש"ח מרווחי החברה לשנת 2004, וזאת הואיל ולדעת דירקטוריון החברה, יעוד הרווח לצורך תשלום דיבידנד ובנוסף לעובדים עבור שנת 2004 צריך להיקבע על בסיס תוצאות הפעילות הרגילה של החברה, ללא השפעת שינוי שיעור מס החברות וכן ללא השפעת ישום תקן בינלאומי IAS-19. החברה לא חילקה דיבידנד החל משנת 2004 ואילך.

לפי חוזר רשות החברות מיום 15 ביולי 2008 בעניין מדיניות בונס בחברות ממשלתיות, לא תותר חלוקת בונס לעובדים, אם לא חולק דיבידנד בשנה שבגינה מבוקש הבונס. החברה לא חילקה בונסים לעובדים, בשנים בהם לא חולק דיבידנד. לפרטים נוספים בדבר התנאים לחלוקת בונס לעובדים בחברות ממשלתיות ראה סעיף 14.7.

החברה פנתה למנהל רשות החברות בחודש אפריל 2005 על מנת לקבל את אישורו להמלצת ועדת הכספים של החברה לחלק דיבידנד מרווחי שנת 2004 בסכום של 110 מיליון ש"ח בלבד (נכון למועד המכתב האמור), למרות שרווחיה השוטפים בשנה זו הסתכמו בכ- 2,796 מיליון ש"ח. בנוסף פנתה החברה למנהל רשות החברות על מנת לקבל את אישורו לאי חלוקת הדיבידנד מרווחים צבורים בגין השנים 2005 – 2008 לאור מצבה הכספי של החברה ומצב תזרים המזומנים שלה. על-פי מכתבים של מנהל רשות החברות לחברה, מהתאריכים 26 במרס 2008 ו- 5 במאי 2009, בחינת ייעוד הרווחים לשנים 2004 עד 2008 תיערך בשים לב, בין היתר, לצורכי המימון של החברה, ממקורותיה העצמיים ומגיוסי חוב, הדרושים לצורך עמידתה בהוראות חוק משק החשמל, על תיקוניו, לרבות בכל הנוגע להיערכות ליישום השינוי המבני במשק החשמל ויישום

תוכנית הפיתוח ותוכנית החירום של משק החשמל. במכתבו מ- 26 במרס 2008 מסר מנהל רשות החברות לחברה כי בשנת 2008 אין בכוונת רשות החברות לדרוש חלוקת דיבידנד על-ידי החברה בגין השנים 2005 ו- 2006. במכתבו מ- 5 במאי 2009 מסר מנהל רשות החברות לחברה כי בשנת 2009 אין בכוונת רשות החברות לדרוש חלוקת דיבידנד על-ידי החברה בגין השנים 2004-2008. בנוסף, לאור מצבה הכספי של החברה ותזרים המזומנים שלה דירקטוריון החברה החליט שלא לחלק דיבידנד בגין רווחי שנת 2009, והחברה פנתה ביום 18 באפריל 2010 למנהל רשות החברות, על מנת ליידע את רשות החברות בדבר החלטת הדירקטוריון שלא לחלק דיבידנד בגין רווחי שנת 2009 ולקבל את אישורה. ביום 23 במאי 2012 הודיע מנהל רשות החברות לחברה, כי בחינת ייעוד הרווחים בגין שנת 2009 תיערך בשים לב, בין היתר, לצורכי המימון של החברה, ממקורותיה העצמיים ומגיוסי חוב, הדרושים לצורך עמידתה בהוראות חוק משק החשמל, על תיקוניו, לרבות בכל הנוגע להערכות ליישום השינוי המבני במשק החשמל ויישום תוכניות הפיתוח של משק החשמל. לאור זאת, ציין מנהל רשות החברות במכתבו, כי בשנת 2012 אין בכוונת רשות החברות לדרוש חלוקת דיבידנד על-ידי החברה בגין שנת 2009. לפרטים אודות השינוי המבני ראה סעיף 1.3; לפרטים אודות תוכנית הפיתוח ראה סעיפים 7.7, 8.6 ו-0; לפרטים אודות תוכנית החירום ראה סעיף 7.7.5.

4.4. רווחים ניתנים לחלוקה

יתרת הרווחים הניתנים לחלוקה של החברה ליום 31 בדצמבר 2011 הינה כ- 15,170 מיליון ש"ח מתואמים ליום 31 בדצמבר 2011 (כ- 15,228 מיליון ש"ח מתואמים ליום 31 במרס 2012). יתרת הרווחים הניתנים לחלוקה של החברה ליום 31 במרס 2012 הינה כ- 13,760 מיליון ש"ח.

4.5. מגבלות על חלוקת דיבידנד

בחלק מהסכמי המימון של החברה, החברה התחייבה לגרום לכך שחברות בנות שלה לא תתקשרנה בהסכמים שיגבילו את יכולתן לחלק דיבידנד.

חלק 2: מידע אחר

5. מידע כספי לגבי תחומי הפעילות של החברה (במיליון ש"ח)

להלן פירוט עלויות משתנות ועלויות קבועות בחלוקה לפי מקטעים:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2012

<u>במיליוני ₪ מותאם לש"ח של חודש מרס 2012</u>				
<u>ייצור</u>	<u>הולכה</u>	<u>חלוקה</u>	<u>סה"כ</u>	
<u>קבועות:</u>				
523	92	398	1,013	שכר
690	224	292	1,206	פחת
218	107	152	477	מימון
-175	151	690	666	אחרות
1,256	574	1,532	3,362	
<u>משתנות:</u>				
5,102	-	-	5,102	דלקים
6,358	574	1,532	8,464	סה"כ עלויות משויכות

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2011

<u>במיליוני ₪ מותאם לש"ח של חודש מרס 2012</u>				
<u>ייצור</u>	<u>הולכה</u>	<u>חלוקה</u>	<u>סה"כ</u>	
<u>קבועות:</u>				
365	62	275	702	שכר
597	221	319	1,137	פחת
211	106	140	456	מימון
327	46	158	531	אחרות
1,500	435	891	2,826	
<u>משתנות:</u>				
2,217	-	-	2,217	דלקים
3,717	435	891	5,043	סה"כ עלויות משויכות

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011

נתונים לשנת 2011 - מקטעים

במיליוני ₪ מותאמים של דצמבר 2011

<u>ייצור</u>	<u>הולכה</u>	<u>חלוקה</u>	<u>סה"כ</u>	
				<u>קבועות :</u>
1,369	230	1,007	2,606	שכר
2,283	889	1,154	4,326	פחת
994	501	690	2,185	מימון
1,413	170	551	2,134	אחרות
6,059	1,790	3,402	11,251	
12,707	-	-	12,707	<u>משתנות :</u>
				דלקים
<u>18,766</u>	<u>1,790</u>	<u>3,402</u>	<u>23,958</u>	סה"כ עלויות משויכות

נתונים לשנת 2011 - מקטעים

במיליוני ₪ מותאם לש"ח של חודש מרס 2012

<u>ייצור</u>	<u>הולכה</u>	<u>חלוקה</u>	<u>סה"כ</u>	
				<u>קבועות :</u>
1,369	231	1,011	2,611	שכר
2,292	892	1,158	4,342	פחת
998	503	693	2,193	מימון
1,423	171	553	2,147	אחרות
6,082	1,797	3,415	11,294	
12,755	-	-	12,755	<u>משתנות :</u>
				דלקים
<u>18,837</u>	<u>1,797</u>	<u>3,415</u>	<u>24,049</u>	סה"כ עלויות משויכות

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010

נתונים לשנת 2010 - מקטעים

במיליוני ₪ מותאמים של דצמבר 2011

<u>ס"כ</u>	<u>חלוקה</u>	<u>הולכה</u>	<u>ייצור</u>	
2,394	939	203	1,252	קבועות :
5,236	1,157	877	3,203	שכר
1,707	521	394	792	פחת
1,520	366	141	1,013	מימון
10,858	2,982	1,615	6,260	אחרות
8,981	-	-	8,981	משתנות :
				דלקים
19,838	2,982	1,615	15,241	ס"כ עלויות משויכות

נתונים לשנת 2010 - מקטעים

במיליוני ₪ מותאם לש"ח של חודש מרס 2012

<u>ס"כ</u>	<u>חלוקה</u>	<u>הולכה</u>	<u>ייצור</u>	
2,399	943	204	1,252	קבועות :
5,256	1,161	880	3,215	שכר
1,714	523	396	795	פחת
1,530	367	142	1,021	מימון
10,899	2,994	1,621	6,284	אחרות
9,015	-	-	9,015	משתנות :
				דלקים
19,914	2,994	1,621	15,299	ס"כ עלויות משויכות

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2009

נתונים לשנת 2009 - מקטעים			
במיליוני ₪ מותאמים של דצמבר 2011			
			1.0489
<u>ייצור</u>	<u>הולכה</u>	<u>חלוקה</u>	<u>סה"כ</u>
1,183	194	881	2,258
2,081	861	1,144	4,087
1,197	579	736	2,512
909	149	426	1,484
5,370	1,783	3,188	10,341
קבועות :			
שכר			
פחת			
מימון			
אחרות			
משתנות :			
דלקים			
9,098	-	-	9,098
14,468	1,783	3,188	19,439
סה"כ עלויות משויכות			

נתונים לשנת 2009 - מקטעים			
במיליוני ₪ מותאם לש"ח של חודש מרס 2012			
<u>ייצור</u>	<u>הולכה</u>	<u>חלוקה</u>	<u>סה"כ</u>
1,187	195	884	2,267
2,089	864	1,149	4,102
1,201	581	739	2,522
913	150	427	1,490
5,391	1,790	3,200	10,380
קבועות :			
שכר			
פחת			
מימון			
אחרות			
משתנות :			
דלקים			
9,133	-	-	9,133
14,523	1,790	3,200	19,513
סה"כ עלויות משויכות			

סוגי ההוצאות העיקריות הקיימות לחברה הן : דלקים, פחת, שכר, מימון, ספקים, קבלנים, ציוד וחומרים והוצאות אחרות. עלויות דלקים בחברה הינן בעיקרן עלויות משתנות. שאר העלויות הינן עלויות קבועות. הוצאות פחת, שכר, מימון, ספקים, קבלנים, ציוד וחומרים הינן עלויות קבועות ברובן אשר החברה אינה יכולה להשפיע עליהן באופן מהותי בטווח הקצר, מהסיבות המנויות להלן :

- (א) עלויות רכוש קבוע אשר קיים לחברה (פחת).
- (ב) הסכמי עבודה עם מרבית העובדים (שכר ואחרות).
- (ג) הלוואות אשר החברה לקחה (מימון).
- (ד) הסכמי רכישה מספקים, ועלויות בלתי נמנעות אחרות (כגון ארנונה ושמירה).

לפרטים בדבר הכללים וההנחות לפיהם נערכה החלוקה למקטעי פעילות ופרטים נוספים, ראה ביאורים 34 ו- 36 בדוחות הכספיים השנתיים וביאורים 9 ו- 12 בדוחות הכספיים הרבעוניים.

לפרטים בדבר הסברי הדירקטוריון אודות התפתחויות שחלו בתוצאות הכספיות של החברה, ראה הסברים בדוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד ליום 31 בדצמבר 2011 וליום 31 במרס 2012, סעיפים א'2 ו- א'3 בהתאמה.

6. סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על פעילות החברה

להלן הערכותיה של החברה אשר למגמות, האירועים וההתפתחויות בסביבה המקרו-כלכלית של החברה, שיש להם או צפויה להיות להם השפעה מהותית על תוצאותיה העסקיות או ההתפתחויות בחברה כולה והשלכות בגינם על החברה.

6.1. רגולציה בתחומי פעילות החברה

פעילותה של החברה תלויה במידה רבה ברגולציה החלה על פעילותה, ובכללה הוראות חוק משק החשמל ותקנותיו, מכוחם ניתנים לה רישיונות לפעילותה, מדיניות הממשלה והחלטותיה (לרבות החלטות משרד האנרגיה והמים ומשרד האוצר), החלטות רשות החשמל (לרבות בקשר לתעריף החשמל הנקבע על-ידי רשות החשמל ונגבה מלקוחות החברה), הוראות חוק החברות הממשלתיות ותקנותיו והחלטות רשות החברות (בין היתר לעניין התנהלות החברה כתאגיד, אופן קבלת ההחלטות על-ידי האורגנים שלה, אופן הדוח הכספי, מינוי דירקטורים ובעלי תפקידים מיוחדים ועוד), הוראות חוק ההגבלים העסקיים (מכוח היותה מונופול או מכוח התקשרותה בהסכמים המחייבים קבלת אישור ממערך הפיקוח על הגבלים עסקיים), הוראות חוק ניירות ערך (מכוח היותה תאגיד מדווח), ורגולציה הנוגעת לרישוי עסקים, לתכנון ובניה ולאיכות הסביבה (ראה סעיפים 7.13, 8.9 ו-9.11). לפירוט בדבר מגבלות ופיקוח על פעילות החברה ראה סעיף 22. לפירוט עיקרי הוראות חוק משק החשמל הנוגעות לשינוי מבני ראה סעיף 1.3; ראה גם סעיף 29.3.7.

6.2. מצב בטחוני וגיאופוליטי בישראל וסביבתה

המצב הכלכלי, פוליטי ובטחוני במדינת ישראל משפיע באופן ישיר על החברה, אשר נכסיה ופעילותה מצויים בישראל. התעוררותן של פעולות איבה גדולות במזרח התיכון נגד ישראל או הרעה ביחסי המסחר הבינלאומי של ישראל עלולות לפגוע באופן מהותי בפעילות החברה. כמו כן, המצב הפוליטי בישראל לעיתים אינו יציב, ומושפע מנושאים בטחוניים מתמשכים. מאז הקמת מדינת ישראל בשנת 1948, ישראל ושכנותיה במדינות ערב היו מעורבות במספר עימותים ומתקפות טרור. הסלמה בפעולות האיבה נגד ישראל עשויה להשפיע על המצב הכלכלי בישראל ועל עסקי החברה, תוצאות פעילותה ומצבה הכספי.

לאור המצב הגיאופוליטי במדינת ישראל ויחסיה עם שכנותיה, במקרה של אסון או שיבושים אחרים, אין למדינת ישראל גיבוי לרשת החשמל של החברה והלכה למעשה רשת החשמל במדינת ישראל מבודדת בכל הנוגע לייצור חשמל ואספקתו לתושבים, ללא אפשרות רכישת חשמל ו/או גיבוי מספקים אחרים בישראל ומחוצה לה.

הרשות העליונה לכוח לשעת חירום (לתחום חשמל), שחבריה הם מנכ"ל החברה (ראש הרשות), סמנכ"לים בחברה, מנהל משק לשעת חירום בחברה, מנהל מינהל החשמל ומנהל ענייני החשמל במשרד האנרגיה והמים מקיימת דיונים שמטרתם קבלת החלטות בכל הקשור להכנות הדרושות להבטחת כוונות מערך אספקת הכוח בשעת חירום.

בשל השירותים החיוניים שמספקת החברה למדינת ישראל ולתושביה, החברה עלולה להיות בסיכון ולהוות מוקד לפעולות איבה שיכוונו למתקניה. החברה מקפידה לבצע שמירה נרחבת למתקניה ומקבלת הנחיות מגורמים מורשים בנושאים בטחוניים שונים, לרבות רשות חירום לאומית (רח"ל), משרד הביטחון, המשטרה, פיקוד העורף ואחרים. אשר לייצור החשמל, החברה ביצעה הערכה לאיום זה ונוקטת צעדי מנע הנוגעים לעובדים במתקניה. אין ביכולת החברה לצפות בוודאות אם התקפות מסוג זה על מתקניה יתרחשו בעתיד אם לאו, או אם מתקניה ייפגעו בעת מלחמה ומה תהיה ההשפעה של פגיעה כאמור ככל שתהיה. ראה גם סעיף 29.1.2.

בנוסף, בחודש ינואר 2011 החל גל אלימות במצרים על-ידי תושביה, אשר הוביל להתפרקות ממשלת מצרים ולסילוקו של חוסני מובארכ מכה הנשיאות והחלפת המשטר. לעובדה האמורה השפעה על התקשרות החברה בהסכם לאספקת גז טבעי מחברה מצרית (EMG). ובפועל אירעו במהלך שנת 2011 ועד למועד התשקיף שיבושים באספקת הגז ממצרים שבאו לידי ביטוי בפיגועים חוזרים ונשנים בצינור הגז עד כדי הפסקה מוחלטת של הזרמת הגז ממקור זה למועד התשקיף. לפרטים בדבר ההסכם עם EMG, הודעת ספקיות הגז המצריות על ביטול ההסכם מכירת הגז עם EMG והשיבושים באספקת הגז המצרי ראה סעיף 7.10.9.2.

כמו כן, אין ודאות אשר להשפעה שתהיה, ככל שתהיה, על המדינה ובכלל זה על החברה, לחוסר היציבות הפוליטית בסוריה או במדינות האחרות באזור.

6.3. מחסור בגז טבעי

לצורך ייצור החשמל, תלויה החברה במידה רבה באספקת גז טבעי. כתוצאה מכך, החברה מושפעת מסיכונים הקשורים במספר המצומצם של ספקי הגז ולשיבושים באספקת הגז הטבעי. לסיכונים אלה מתווספת העובדה שלחברה אין אמצעים לאחסן את הגז הטבעי. שיבושים באספקת הגז הטבעי, לרבות כתוצאה מפיצוצים מכוונים בצינור הגז ממצרים, הידלדלות מאגרי גז טבעי בישראל והפרות חוזי הרכש על-ידי ספקי הגז, הצריכו את החברה ויצריכו אותה בעתיד לייצר חשמל באמצעות דלקים חלופיים יקרים יותר, המייקרים את עלות ייצור החשמל באופן משמעותי. ככלל, מנגנון הכיסוי התעריפי נותן לחברה כיסוי מלא לעלויות הדלקים, אך כיוון שההכרה התעריפית אינה מיידית נוצר לחברה פער תזרימי.

לשיבושים מתמשכים שאירעו בשנת 2011 באספקת הגז ממצרים, אי הוודאות אשר להמשך אספקתו בעתיד והפסקה מוחלטת של הזרמת הגז עם הודעת חברות הגז הממשלתיות המצריות (Egyptian Natural Gas Holding Company ו- Egyptian General Petroleum Corporation) ל- EMG המספקת לחברה את הגז הטבעי ממצרים, על ביטול ההסכם עמה באופן חד צדדי, ראה סעיף 7.10.9.2; להידלדלות מאגר הגז הטבעי "ים-תטיס" וקריסתו החלקית עקב ההפקה המוגברת בקיץ 2011, והנחיות מנהל מינהל החשמל שבמשרד האנרגיה והמים לגבי הגבלות חודשיות ושנתיות של היקף השימוש בגז משדה זה ראה סעיף 7.10.9.2(א); להתקשרות בהסכם אספקת גז משדה "תמר" ראה סעיף 7.10.9.2 וכן ראה סעיף 29.2.3.

6.4. שינויים בשערי מטבע

מאחר שכמעט כל הכנסות החברה נקובות בש"ח וכ- 49% וכ- 52% מההתחייבויות הפיננסיות לטווח ארוך של החברה, ללא איגרות חוב צמיתות ולפני ביצוע עסקאות הגנה, היו נכון ל- 31 בדצמבר 2011 וליום 31 במרץ 2012, נקובות במטבע חוץ (בעיקר דולר, יורו ויין יפני), החברה חשופה לשינויים בשערי החליפין של המטבעות האלו. שיעור הפיחות המשוקלל של השקל אל מול המטבעות בהן נקובות ההתחייבויות הפיננסיות של החברה בשנת 2011 היה כ- 8.1% לעומת תיסוף משוקלל של כ- 5.0% בשנת 2010. התנודות בשערי החליפין משפיעות על הוצאות החברה (פיננסיות ואחרות) ועל תוצאות פעילותה. יחד עם זאת, רוב ההתחייבויות אלו מכוסות בעסקאות הגנה ובאמצעות מנגנון גידור מובנה בתעריף החשמל. לפירוט בדבר החשיפה ראה סעיף 29.1.5; לפרטים בדבר תעריף החשמל ראה סעיפים 7.1.3.2, 8.1.3 ו- 9.1.4.

בנוסף, לחברה הוצאות הצמודות למדד המחירים לצרכן, אולם הוצאות אלה הינן יחסית יציבות ומשך יוצרות לחברה חשיפה חשבונאית נמוכה יותר מאשר התנודות בשערי המטבע.

6.5. מדיניות ממשלת ישראל בקשר להגברת התחרות במשק החשמל ולחיסכון בצריכת חשמל

למועד התשקיף, החברה מייצרת, מוליכה ומספקת כאמור את מרבית החשמל במדינת ישראל. מדיניותה של הממשלה, כפי שבאה לידי ביטוי בין היתר בהחלטותיה וכן בהוראות חוק משק החשמל, הינה לאפשר תחרות במשק החשמל. על כן קבעה הממשלה יעד של העלאת ייצור החשמל על-ידי היצרנים הפרטיים מכ- 4% ל- 20%

מכלל כושר ייצור החשמל המותקן במדינת ישראל עד לשנת 2020 וכן הגדלת חלקם של יצרני חשמל פרטיים המייצרים חשמל באנרגיות מתחדשות, ל-10% מכלל ייצור החשמל במדינת ישראל, עד שנת 2020. למועד התשקיף, סך כושר הייצור הפוטנציאלי של המתקנים על-פי הרישיונות המותנים שניתנו ליזמים לצורך הקמת מתקן לייצור חשמל (לרבות מאנרגיה מתחדשת) יחד עם כושר הייצור של המתקן שיוקם על-ידי או.פי.סי רותם בע"מ ("או.פי.סי") בהתאם לרישיון ייצור שניתן לה על-פי מכרז שפורסם על-ידי המדינה בשנת 2001, עומד על 5,838 מגה-וואט. אם יתממשו כל הפרויקטים שלגביהם ניתנו רישיונות מותנים ואשר זכו במכרז המדינה (למעט פרויקטים באנרגיה מתחדשת שזמינותם תלויה בקיום שמש, מים וכד') הם יהיו כ-23% מכושר הייצור המותקן הכולל במדינת ישראל בהנחה שהחברה תקים את כל תחנות הכוח שבתוכנית הפיתוח המאושרת שלה (כולל מחז"מ אלון תבור ופרויקט "D")²⁸. לפרטים בדבר רישיונות שניתנו ליזמים וליצרני חשמל פרטיים וכושר הייצור שלהם נכון למועד התשקיף ראה סעיף 7.4. למיטב ידיעת החברה, נכון למועד התשקיף שניים (2) מיצרני החשמל הפרטיים הגיעו לסגירה פיננסית ויצרני חשמל פרטיים אחרים נמצאים בשלבים שונים לקראת רישוי, הקמת והפעלת תחנות כוח פרטיות. בנוסף, ניכרת התעניינות גוברת בשוק בהפקת חשמל מאנרגיות מתחדשות, בין היתר כפועל יוצא מהתעריפים המועדפים שמקבלים יצרנים אלה. לפירוט ראה סעיף 7.4.

נוסף על כך, מדיניות הגברת התחרות במשק החשמל מקבלת ביטוי בהוראות חוק משק החשמל, לפיהן תבזור הבעלות בפעילויות השונות במשק החשמל. כך לדוגמה, בתחום הייצור נקבע, כי לא יינתן רישיון ייצור לאדם שיחזיק 30% או יותר מהיקף כושר הייצור במשק החשמל, דבר שבפועל יחייב שבתחום הייצור תפעלנה לפחות ארבע (4) חברות. לפרטים נוספים ראה סעיף 1.3.

כן פועלת המדינה לחיסכון בצריכה (הפחתת ביקושים). כך, בין היתר, נוקט משרד האנרגיה והמים צעדים להגברת המודעות להתייעלות אנרגטית (למשל על-ידי מבצע לשינוי נורות, חקיקה שאוסרת צריכה של נורות להט, החלפת מקררים או מזגנים שצורכים חשמל רב וכד'). החברה פועלת אף היא בהתאם למדיניות זו, ומעודדת "צרכנות נבונה" של חשמל²⁹.

לעניין התמודדות עם ביקוש החשמל בקיץ 2012 ראה סעיף 6.8.

6.6. קשיים בגיוס אשראי בשל משבר פיננסי עולמי

החברה מממנת את פעילותה, בין היתר, באמצעות אשראי בנקאי ו/או חוץ בנקאי. נוכח המשבר הכלכלי העולמי שהחל לקראת סוף שנת 2008 ונמשך במהלך השנים 2009-2010, ועל אף שבמהלך שנת 2011 חלה התאוששות, כתוצאה מהמשבר הכלכלי האמור החמירו בנקים בישראל ומחוץ לישראל את דרישותיהם לצורך קבלת מימון בנקאי. עלויות המימון התייקרו לאור עלייתה של הריבית במשק לאורך השנה, בתקופות בהן גייסה החברה הון מגופים מוסדיים, וזאת חרף ירידתה של הריבית בחודש דצמבר. בנוסף, במהלך שנת 2011 פקד משבר פיננסי את השווקים הפיננסיים של החברות בגוש היורו אשר הוביל להורדת דירוג האשראי הבינלאומי של מדינות מרכזיות בגוש היורו (ובניהן צרפת, ספרד, איטליה, אירלנד ויוון) וכפועל יוצא מכך הוביל לצמצום מספר הבנקים אשר מוכנים להציע מימון, לקיצור תוקף הצעות המימון הבנקאיות, האמרת עלויות גיוס ההון באמצעות הבנקים ולהעמדת דרישות על-ידי הבנקים לשמור לעצמם זכות לשינוי העלויות במקרה של תזוזות בשווקים הפיננסיים, וכן בנק אירופי שזכה לאחרונה בהליך מימון הרכש, נסוג מהצעתו.

²⁸ אין בידי החברה כלים להעריך איזה מתוך הפרויקטים יוקמו ומתי אם בכלל.

²⁹ ראה באתר החברה: www.iec.co.il.

יחד עם זאת, במהלך שנת 2011, גייסה החברה כ-4 מיליארד ש"ח מגופים מוסדיים בארץ וכ-1 מיליארד ש"ח נוספים מבנק הפועלים. במהלך שנת 2012 ועד למועד התשקיף גייסה החברה מגופים מוסדיים בארה"ב 0.5 מיליארד דולר ארה"ב באמצעות הנפקת איגרות חוב בחו"ל³⁰ וכן 1.5 מיליארד ש"ח מגופים מוסדיים בארץ. לפרטים ראה סעיף 28.5. עם זאת אין ודאות כי אם לא יחמיר המשבר הפיננסי העולמי לא תיתקל החברה בעתיד בקשיים בגיוס הון.

6.7. פעילות כלכלית במשק

בשנים בהן קיימת פעילות כלכלית ערה וצמיחה חיובית במשק הישראלי, הדבר בא לידי ביטוי בעליה בצריכת החשמל, ובהגדלת הביקושים. מנגד, בעיתות של משברים פיננסיים, או קשיים, קטנה בהתאם צריכת החשמל, ורמת הביקושים צונחת. כפועל נגזר מהתנהלות זו עשויים להיסגר מפעלים, נפח הפעילות עשוי להצטמצם בחטיבות מסויימות של מפעלים אלה, לעיתים עד כדי סגירת הפעילות.

6.8. תנאי מזג אוויר השוררים בארץ

מדינת ישראל ידעה בשנים האחרונות תקופות של מזג אוויר "קיצוני" (חורף קשה או קיץ חם במיוחד), בהן חלה עלייה משמעותית בביקושים ובצריכה, שעשויה להגיע, במצבים מסוימים, לרמה שהחברה אינה יכולה לעמוד בה כדי לספק את כמות החשמל הנדרשת.

מבדיקות החברה, למועד התשקיף, כמו גם מתרגילים אשר נערכו בשנה האחרונה לתרגול התמודדות עם ביקושי החשמל הצפויים בקיץ 2012, עולה כי בחודשי קיץ 2012 צפויה יכולת הייצור הזמינה של החברה, בהתחשב באחוז תקלות צפוי בשיעור של 5%, לעלות על ביקושי השיא לחשמל בכאחוז אחד (1%) בלבד, וכי במצב בו לא תתאפשר אספקת גז כליל ו/או במקרה של תקלה באחת מיחידות הייצור של החברה (מעבר לאחוז התקלות הצפוי בשיעור של 5% כאמור) ו/או אם ישררו תנאי מזג אוויר קיצוניים אשר יביאו לעלייה בביקוש לחשמל ביחס לביקושי השיא הצפויים, עלולה יכולת הייצור הזמינה של החברה להיות אף נמוכה מביקושי השיא לחשמל, ובמקרה זה, לא תוכל החברה לספק את כל הביקוש לחשמל בשעות השיא, והיא תיאלץ לבצע הפסקות חשמל יזומות לצרכנים, ובמקרי קיצון לעיתים אף למשך שעות.

החברה נערכת על מנת להתמודד עם המשבר החריף במשק החשמל הצפוי בקיץ 2012. בנוסף, פנתה החברה בחודש מרס 2012 למשרד האנרגיה והמים בבקשה כי השר יממש את סמכותו על-פי דין, ויכריז, באישור הממשלה, על "שעת חירום" במשק החשמל, וכן יקבע הוראות שיחולו על הפעלת משק החשמל ב"שעת החירום" (לרבות מתן היתר להפסקת הספקת חשמל לצרכנים לפרקי זמן ועל-פי סדרי עדיפויות שייקבעו), וזאת באופן אשר יאפשר לחברה לפעול ב"שעת החירום" בלי להפר את הוראות הדין, הרישיונות מכוחם היא פועלת והתחייבויותיה החוזיות כלפי גורמים מממנים³¹. עמדת המדינה, כפי שנמסרה לחברה, היא שסעיף 58 לחוק משק החשמל, בשונה מסעיף 39 לחוק יסוד הממשלה לעניין תקנות שעת חירום, אינו קובע כי הוראות לפיו כוחן יפה לשנות כל חוק. עוד נמסר לחברה כי גם לעניין האפשרות להתקין תקנות שעת חירום, נקבעו בפסיקה הגבלות וסייגים, ובין היתר נקבע בפסיקה כי השימוש באמצעי של תקנות שעת חירום אינו עומד במבחן המידתיות אם הממשלה יכולה ליזום חקיקה ראשית. עוד נמסר לחברה כי עליה לנקוט בכל הפעולות האפשריות בנסיבות העניין, במסגרת הדין הקיים.

³⁰ לפרטים ראה דוחות מיידיים מהימים 7 בפברואר 2012 ו- 15 בדצמבר 2011, מספרי אסמכתאות: 2012-01-036933 ו- 2011-01-363897, בהתאמה.

³¹ ראה גם דוח מיידי מיום 18 באפריל 2012 (מספר אסמכתא: 2012-01-104157).

ביום 13 במאי 2012, קיבלה ממשלת ישראל החלטה³², במסגרתה הטילה על שרי הממשלה השונים וגורמים רלוונטיים נוספים לערוך בדיקות ו/או בחינות בדבר נקיטת צעדים להתמודדות עם המחסור הצפוי בחשמל בקיץ 2012, על מנת לאפשר ככל הניתן המשך הספקת חשמל סדירה לתושבי המדינה תוך שמירה על שרידות מערכת החשמל.

בין היתר, החליטה הממשלה כדלקמן:

(א) להטיל על השר:

- (1) לבחון את האפשרות להסדיר את השימוש בגז טבעי כך שכמויות גז טבעי בידי ספק שירות חיוני יועברו בתקופת ההיערכות למחסור³³ לתחנות כוח פרטיות המושבות באופן חלקי או מלא עקב מחסור בגז טבעי, כדי שיופעלו לפי הוראת מנהל המערכת לטובת הספקת חשמל לפי צורכי המשק.
- (2) לדווח לאיגודי הערים, למשרד הפנים ולמשרד להגנת הסביבה על תקלה במערכת הגז הטבעי כדי לאפשר את הרחבת השימוש בתקן NOX לאתר חגית, וכן לאפשר ניצול מזוט 0.5% גופרית בתחנת הכוח חיפה ג'.

(3) לבחון את הדרכים להפחתת צריכת החשמל של צרכני חשמל גדולים בשעת מחסור³⁴ בחשמל בתנאים כפי שייקבעו ולשם התמודדות עם מחסור בהיצע החשמל בשעות שיא.

(4) לבחון קביעת הסדרים מיוחדים, לתקופת ההיערכות למחסור, שיאפשרו אספקת דלקים ליחידות ייצור של ספק השירות החיוני לרבות הוראות לעניין סדרי עדיפות בפעולות פריקה, אחסון, הולכה והזרמת דלקים, ככל שיידרשו, וכן הוראות לעניין הקמה ותחזוקה של קווי דלק, ככל ובמידה שיידרש לשם כך ובשים לב למכלול הצרכים שמשק הדלק מספק.

(5) לצורך הפחתת הביקוש לחשמל בקיץ 2012 ועל מנת להבטיח את מודעות הציבור לעניין, לבצע פעולות הסברה לציבור לגבי המחסור בחשמל והצורך בחיסכון בחשמל ובהסטט ביקושים לשעות שפל.

(6) להורות לספק שירותים חיוני לפעול ליישום החלטה זו בהקדם ובכלל זה לפעול לחיבור מיידי של מתקנים לייצור חשמל מאנרגיה סולארית, כך שתתאפשר אספקת החשמל מהם בקיץ 2012.

(ב) להנחות את שר הפנים לפעול לקיום הדיונים הנדרשים במועצה הארצית לתכנון ולבנייה לצורך מתן הקלות להקמת טורבינות גז יבילות בהספק העולה על 20 מגה-וואט תוך חודש מקבלת פנייה למזכירות המועצה הארצית.

(ג) להנחות את השר להגנת הסביבה לפעול ככל הנדרש ועד ליום 1 ביולי 2012 כדי לאפשר בחינה להתקנת והפעלת טורבינות גז יבילות בהספק העולה על 20 מגה-וואט אשר יפעלו במתכונת גיבוי. הבחינה האמורה תתבצע בכל הנוגע להיבטים הסביבתיים של טורבינות אלה ועל-פי כל דין, וזאת לרבות באמצעות תיקון חקיקה, אם נדרש.

(ד) להנחות את השר להגנת הסביבה לפעול על מנת להסיר את המגבלות על היקף השעות אשר נקבעו על-ידי משרדו לגבי ההפעלה של יחידות ייצור החשמל השונות, לרבות רדינג, בדלק גיבוי בעת מחסור בגז טבעי בתקופת ההיערכות למחסור, ובלבד שיחידות ייצור החשמל יפעלו על-פי סדר ההפעלה שייקבע על-ידי המשרד להגנת הסביבה (בהתייעצות עם משרד האנרגיה והמים) במטרה להפחית ככל האפשר

³² החלטה מספר 4623 מיום 13 במאי 2012 בעניין: "נקיטת צעדים להתמודדות עם המחסור הצפוי בחשמל".

³³ תקופת ההיערכות למחסור הוגדרה בהחלטת הממשלה האמורה כתקופה שבין 1 ביוני 2012 לבין 31 באוקטובר 2012.

³⁴ שעת מחסור הוגדרה בהחלטת הממשלה האמורה כתקופות מחסור בחשמל במהלך תקופת ההיערכות למחסור, בהן היקף ההיצע הצפוי עולה על הביקוש הצפוי בפחות מ- 600 מגה-וואט.

את חשיפת האוכלוסייה לזיהום אוויר הנגרם מהשימוש המוגבר בדלקי גיבוי, ולהסיר את המגבלות על היקף שעות ההפעלה המותרות של יחידות גיבוי ודיזל גנראטורים בשעת מחסור.

(ה) להנחות את רשות החשמל לבחון הרחבה של הסדרי הפעלה הגנראטורים והסדרי פסגה ניידת לרבות הרחבת שעות ההפעלה - בתקופת היערכות למחסור, אשר יופעלו כפוף להנחיות מנהל המערכת, ליישום מדיניות ממשלה זו.

כן החליטה רשות החשמל³⁵, בהתאם להסדרים שנקבעו בעבר אשר תכליתם להקטין את הביקוש בעת מחסור, על יצירת תמריץ להפחתת צריכה בשעת מחסור. ההסדר המוצע, שתוקפו החל ביום 1 ביוני 2012 וסופו ביום 30 בספטמבר 2012, יאפשר מתן הנחה תעריפית ספציפית לצרכנים בתעריף ביתי או כללי, בגין הפחתה בצריכה בתקופת הקיץ לשנת 2012 בהשוואה לצריכה בתקופה המקבילה בשנה הקלנדרית הקודמת.

לצורך היערכות לבעיית צריכת החשמל בקיץ 2012 הוקמה בחברה ועדת היגוי, בראשות המשנה למנכ"ל, המורכבת משמונה (8) צוותים פנימיים, שתפקידה לגבש תוכנית לאישור הדירקטוריון במטרה להבטיח ביצוע פעולות על-ידי החברה אשר יבטיחו את יכולתה לעמוד בביקושי החשמל בקיץ שנת 2012. בנוסף הוקם צוות בין-משרדי בראשות מנהל מינהל החשמל, אשר בין חבריו נמנה המשנה למנכ"ל החברה, אשר מקיימים פגישות שבועיות לצורך מציאת דרכי פיתרון. במסגרת התוכנית להרחבת יכולת הייצור לקיץ הקרוב, בונה החברה מחדש חלק ממערכות שפורקו בתחנת הכוח רדינג, על מנת לאפשר שריפת מזוט בתחנה זו, מוסיפה מערכות צינון ליחידות טורבינות גז מסוימות כדי להעלות את יכולת הייצור שלהן בקיץ, שוכרת מתקני מני"מ (מים נטולי מלחים) לאתרי מחז"מ ובונה מערכות התזת מים למבערים על מנת להוריד מזהמים בזמן שריפת סולר באתרי מחז"מ. בנוסף פועלת החברה בתחום ההסברה על מנת להכין את הציבור לאירועים אפשריים בקיץ ומעודדת את הצרכנים להפחית בצריכת החשמל באמצעות תוכנית הנחות, כחלק מקידום החלטת רשות החשמל כאמור.

ביום 5 ביוני 2012 קיבלה החברה הוראה כאמור לעיל מהשר לפעול לחיבור מידי של מתקנים לייצור חשמל מאנרגיה סולארית, כך שתתאפשר אספקת חשמל מהם בקיץ 2012. החברה החלה בהליכי התקשרות עם יצרני אנרגיה סולארית.

בחודש יוני 2012³⁶ אישרה רשות החשמל מכסה נוספת בסך 30 מגה-וואט חשמל מאנרגיה מתחדשת לטובת ייצור חשמל בקיץ 2012, וזאת על מנת לאפשר פתרון נוסף ומהיר לקראת החשש מ"בצורת חשמל" בקיץ 2012. רשות החשמל ציינה במסגרת החלטתה כי על ספק שירות חיוני לפעול כמיטב יכולתו על מנת לשלב מתקנים סולאריים לרשת החשמל לפני 1 באוגוסט 2012.

המידע בדבר הערכות החברה בקשר למחסור הצפוי בחשמל בקיץ 2012 הינו בגדר מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך. מידע כאמור מבוסס על נתונים עתידיים, אשר התממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה של החברה, אלא מתבסס, בין היתר, על משתנים דמוגרפיים, משתנים כלכליים (תמ"ג), מזג האוויר ותחזיות הביקוש לחשמל בקיץ הקרוב (בשלושה תרחישים, עומס חום קיצוני, כבד ומתחת לכבד) אשר מטבען אינן וודאיות. ההערכות כאמור עלולות שלא להתממש או להתממש באופן חלקי או שונה מכפי שנצפה, בין

³⁵ החלטת רשות החשמל מספר 4, משיבה 372 מיום 14 במאי 2012 בנושא "הארכת מועד הרישום להסדר 20/20 להפחתת ביקושים ויעול צריכה לקיץ 2012".

החלטת רשות החשמל מספר 6, משיבה 368 מיום 2 באפריל 2012 בנושא "הסדר 20/20 להפחתת ביקושים ויעול צריכה לקיץ 2012". כל החלטות רשות החשמל שבפרק זה מתפרסמות באתר רשות החשמל: <http://www.pua.gov.il>.

³⁶ ראה באתר רשות החשמל: <http://pua.gov.il/51-2550-he/Electricity.aspx?pos=1> וכן החלטה מספר 1 משיבה 375 מיום 4 ביוני 2012 בעניין: "הקדמת הסדרה תעריפית לשנת 2014, ביחס לייצור חשמל מבזר לצריכה עצמית והעברת עודפים לרשת באמצעות מערכות פוטו-וולטיות שאינן עולות על 50 KW לטובת ייצור חשמל בקיץ 2012".

היתר, בשל שינויים בביקוש לחשמל, שינויים בעמדת הממשלה, השרים, הרגולטורים המפקחים על פעילותה של החברה או הדין החל, אשר כולם אינם בשליטתה של החברה.

לפרטים נוספים אודות גורמי הסיכון של החברה והשפעתם על פעילותה ראה סעיף 29.

חלק 3: תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות

להלן יובא פירוט נפרד בדבר כל תחום פעילות של החברה. לתיאור עניינים הנוגעים לפעילות החברה בכללותה, ראה חלק 4.

7. מקטע הייצור

7.1. מידע כללי על מקטע הייצור

7.1.1. כללי

כאמור, החברה עוסקת באספקת חשמל ללקוחות, דהיינו, לכלל צרכני מדינת ישראל, החל משלב ייצורו של החשמל, הולכתו, חלוקתו ואספקתו וכן בסחר בו. החברה עוסקת גם בהקמת התשתיות הנדרשות לפעילויות האמורות ובניהול המערכת.

מערך ייצור החשמל של החברה בישראל מבוסס על חמש (5) תחנות כוח קיטוריות, המונעות בכוח הקיטור שמסובב את להבי הטורבינות, והפרוסות לאורך חופי הארץ וממוקמות בחיפה, חדרה ("אורות רבין"), תל-אביב ("רדינג"), אשדוד ("אשכול") ואשקלון ("רוטנברג"). תחנות הכוח הקיטוריות מופעלות באמצעות פחם או גז טבעי או מזוט. נוסף לתחנות הכוח הקיטוריות, פועל מערך ייצור נוסף של יחידות ייצור מסוג טורבינות גז המונעות באמצעות סולר או גז טבעי.

נכון למועד התשקיף, החברה מחזיקה ומפעילה שבעה עשר (17) אתרים של תחנות כוח (מתוכם, חמשת האתרים של תחנות הכוח הקיטוריות הנזכרות לעיל) עם כושר ייצור מותקן כולל של כ- 13,133 מגה-וואט. האתרים, המצויים כאמור בכל שטח מדינת ישראל, ממוקמים על גבי מקרקעין הנמצאים בעיקרם בבעלות החברה או מוכרים על-ידי החברה מהמדינה. כל אחד מאתרי תחנות הכוח של החברה כולל יחידה אחת או מספר יחידות נפרדות לייצור חשמל. למועד התשקיף לחברה שישים ושלוש (63) יחידות ייצור, מתוכן שמונה עשרה (18) יחידות ייצור קיטוריות, עשר (10) יחידות טורבינות גז ("ט"ג") במחזור משולב ("מחז"מ"), שש עשרה (16) יחידות טורבינות גז סילוניות³⁷, תשע עשרה (19) יחידות טורבינות גז תעשייתיות³⁸ כאשר ארבע (4) טורבינות מתוכן ("צפית", רמת חובב, "אשכול" ו"חגית") עתידות לפעול במתכונת של מחז"מים. לטבלה ובה פירוט כל יחידות הייצור של החברה, מיקומן וכושר הייצור שלהן, ראה סעיף 7.1.1.1. לפרטים בדבר המקרקעין המשמשים את האתרים ראה סעיף 7.6.3. לפרטים בדבר חומרי הגלם המשמשים את החברה בייצור חשמל ראה סעיף 7.10.

להלן סדר עלות הייצור לקילוואט שעה, למועד התשקיף, מהזול ליקר, מבין כל חלופות ייצור החשמל על-ידי החברה, על-פי תנאי החוזים בהם התקשרה לרכישת חומרי גלם לייצור חשמל: (א) ייצור באמצעות גז טבעי ביחידות מחז"מ; (ב) ייצור באמצעות פחם; (ג) יחידות המופעלות בגז טבעי, בעלות נצילות³⁹ נמוכה יותר; ו- (ד) ייצור באמצעות מזוט וסולר.

³⁷ טורבינה המורכבת ממנוע סילון תעופתי המונע בסולר, אשר חובר לגנרטור לצורך ייצור אנרגיה חשמלית. עלויות הייצור של יחידות אלו גבוהות במיוחד בשל עלותו הגבוהה של הסולר והשימוש בהן נעשה במצבי דחק ובשיאי ביקוש בלבד. לפרטים נוספים ראה סעיף 7.1.1.2 (ב).

³⁸ טורבינה המופעלת באמצעות מנועי סילון תעשייתיים, המונעים בסולר עם אפשרות להסבה לעבודה בגז טבעי.

³⁹ מושג זה מבטא את היחס בין כמות האנרגיה המופקת לבין כמות האנרגיה שהושקעה, והיא מבוטאת באחוזים.

עם עליית עקום הביקוש⁴⁰, מפעילה החברה את יחידות הייצור בהתאם לקריטריון של עלויות הדלקים לקוט"ש⁴¹ מיוצר ובהתחשב באילוצים תפעוליים. לפיכך, מפעילה החברה בעדיפות ראשונה יחידות מחז"מ המופעלות בגז טבעי ויחידות ייצור קיטוריות המופעלות בפחם, לאחריהן מופעלות יחידות ייצור קיטוריות מוסבות לגז, ולאחריהן יחידות טורבינת גז המופעלות בגז טבעי. במידת הצורך, בעיקר בתקופות של שיאי ביקוש, מפעילה החברה את היחידות המופעלות בסולר: טורבינות גז תעשייתיות וטורבינות גז סילוניות, אשר ניתן להניע ולהפסיק את פעילותן בזמן קצר יותר יחסית ליחידות הייצור הקיטוריות, אך מנגד עלות הפעלתן יקרה יותר.

היקפי ייצור החשמל ועיתוי מוכתבים על-ידי נתוני צריכת החשמל על-ידי הצרכנים הסופיים בכל רגע נתון. לפירוט בדבר העונתיות בצריכת חשמל, ראה סעיף 11.12. לפירוט בדבר התפתחויות בצריכת החשמל, שיאי ביקוש שנרשמו ומגמות בביקושים ראה סעיפים 7.5 ו-7.7.3.2.

שימוש בגז טבעי לייצור חשמל מקטינה את זיהום האוויר ופליטות גזי החממה הנוצרים בתהליך ייצור החשמל, ומקטינה את עלות הייצור.

על אף תהליך המעבר לשימוש בגז הטבעי לצורך הפקת חשמל והסבת יחידות הייצור הקיטוריות להפעלתן באמצעות גז טבעי, אשר החל בפברואר 2004 כמפורט להלן, החברה החליטה לשמר את יכולתן של תחנות הכוח הקיטוריות להיות "דו-דלקיות"⁴² (מלבד תחנת הכוח "רדינג" המופעלת באמצעות גז טבעי בלבד ואשר הינה בהליכי שחזור המערכות לשריפת מזוט), והן תוכלנה לייצר חשמל הן באמצעות גז טבעי והן באמצעות דלק נוזלי, וזאת כדי לשמור את יכולתן לייצר חשמל גם בעת מחסור באספקת גז טבעי, או עקב תקלה באספקתו.

למועד התשקיף, החברה מייצרת כאמור את מרבית החשמל במדינת ישראל, בעוד שיתרת החשמל, בהיקפים לא מהותיים, מיוצרת על-ידי יצרני חשמל פרטיים ("יח"פ"ם") מהם החברה רוכשת חשמל בשיעורים נמוכים (כ- 0.54% ו- 4.7% מסך כל החשמל שסיפקה החברה בשנים 2010 ו- 2011, בהתאמה וכ- 4% מסך החשמל שסיפקה החברה ברבעון הראשון של שנת 2012), שאחדים מהם מוכרים את כל התפוקה שלהם לחברה, ואחרים מייצרים חשמל לתצרוכתם הם ומוכרים לחברה רק את עודפי הייצור שלהם. כאמור לעיל, מדיניותה של הממשלה היא להגביר את התחרות במשק החשמל והיעד שנקבע על-ידה הינו שעד שנת 2020 כ- 20% מייצור החשמל במדינת ישראל ייוצר על-ידי גופים פרטיים. כן קבעה הממשלה יעד מנחה לייצור חשמל מאנרגיה מתחדשת⁴³ בהיקף של 10% מצורכי האנרגיה בחשמל של המדינה לשנת 2020⁴⁴. בנוסף, על-פי חוק משק החשמל, החברה, כספק שרות חיוני, מחויבת לרכוש חשמל המיוצר על-ידי יח"פ"ם. לפירוט נוסף בדבר יצרני חשמל פרטיים והתחרות בתחום פעילות ייצור החשמל ראה סעיף 7.4.

⁴⁰ עקום הביקוש מתאר את הביקוש לחשמל לאורך שעות היממה.

⁴¹ קילואט שעה ("קוט"ש). "קילואט" ("ק"ו") - יחידת מידה למדידת אנרגיה חשמלית זמינה. אחד (1) קילואט שווה לאלף (1,000) וואט. "קוט"ש" - מדד כמותי לזרם חשמלי השווה בערכו לצריכה רצופה של קילואט במשך שעה אחת (1).

⁴² יחידת ייצור שניתן להסיקה בשני (2) סוגי דלק לכל הפחות.

⁴³ אנרגיה המופקת ממקור מתחדש אשר אינו מתכלה בזמן סביר (לדוגמה: קרינת השמש, רוח, מים ופסולת).

⁴⁴ החלטת ממשלה מספר 3484: מדיניות הממשלה בתחום הפקת אנרגיה ממקורות מתחדשים, מיום 17 ביולי 2011.

7.1.1.1. להלן טבלה המפרטת את יחידות הייצור, לסוגיהן, ואת כושר הייצור במגה-וואט למועד התשקיף, לרבות חשמל הנרכש מיצרן פרטי (אתגל אשדוד בע"מ), הכלול במערכת הפיקוח והבקרה על העומס של החברה:

<u>כושר ייצור</u> <u>מותקן</u> <u>(במגה-וואט)</u>	<u>מספר</u> <u>יחידות</u>	<u>האתר</u>	<u>סוג היחידה</u>
<u>יחידות ייצור קיטוריות</u>			
<u>יחידות פחמיות</u>			
2,590	6	אורות רבין (מאור דוד א, ב)	פחם דלק ראשי, מזוט דלק משני
2,250	4	רוטנברג	פחם דלק ראשי, מזוט דלק משני
4,840	10		סך הכל יחידות פחמיות
<u>יחידות מוסבות לגז</u>			
<u>912</u>	4	אשכול	גז דלק ראשי, מזוט דלק משני
<u>282</u>	2	חיפה	גז דלק ראשי, מזוט דלק משני
<u>428</u>	2	רדינג	גז בלבד ; בהליכי שחזור המערכות לשריפת מזוט
<u>1,622</u>	8		סך הכל יחידות מוסבות לגז
<u>6,462</u>	<u>18</u>		<u>סך הכל יחידות ייצור קיטוריות</u>
<u>טורבינות גז</u>			
<u>טורבינות גז תעשייתיות</u>			
436	4	רמת חובב	
220	2	צפית	
220	2	אלון תבור	
34	1	אילת	
68	2	עטרות	
592	4	גזר	
1,570	15		סך הכל טורבינות גז תעשייתיות
<u>טורבינות גז סילוניות</u>			
40	1	הרטוב	
40	1	איתן	
11	1	רעננה	

<u>סוג היחידה</u>	<u>האתר</u>	<u>מספר יחידות</u>	<u>כושר ייצור מותקן (במגה-וואט)</u>
	קיסריה	3	130
	חיפה	2	80
	כינרות	2	80
	אורות רבין	1	15
	רוטנברג	2	40
	אשכול	1	10
	אילת	2	58
סך הכל טורבינות גז סילוניות		16	504
<u>סך הכל טורבינות גז</u>		<u>31</u>	<u>2,074</u>
<u>טורבינות גז במחזור משולב</u>			
	רמת חובב	1	335
	חגית	3	1,019
	אשכול	1	377
	גזר 3,4	2	744
	אלון תבור	1	373
	חיפה	2	748
<u>סך הכל יחידות במחזור משולב</u>		<u>10</u>	<u>3,596</u>
<u>טורבינות גז המיועדות לפעול בעתיד במתכונת של מחזור משולב</u>			
	צפית	1	235
	חגית	1	256
	אשכול	1	260
	רמת חובב	1	250
<u>סך הכל טורבינות גז במחזור משולב וטורבינות המיועדות לפעול בעתיד במתכונת של מחזור משולב</u>		<u>13</u>	<u>4,597</u>
<u>סך הכל יחידות ייצור בחברה</u>		<u>63</u>	<u>13,133</u>

<u>כּוּשֵׁר יִיצוּר</u>	<u>מספר</u>	<u>האתר</u>	<u>סוג היחידה</u>
<u>מִוֶּתֶקֶן</u>	<u>יחידות</u>		
<u>(במגה-וואט)</u>			
<u>26</u>	<u>1</u>		<u>יִיצוּר עַל-יְדֵי יִצְרָנִים פְּרָטִים שְׁבִפִּיקוּחַ</u>
			<u>החברה (אתגול אשדוד בע"מ)</u>
<u>13,159</u>	<u>64</u>		<u>סך הכל כולל יצרנים פרטיים</u>
			<u>שבפיקוח החברה</u>

7.1.1.2. להלן פירוט יחידות הייצור של החברה:

(א) יחידות ייצור קיטוריות

יחידות הייצור הקיטוריות של החברה, המייצרות חשמל באמצעות טורבינות קיטור, מופעלות כאמור באמצעות פחם כדלק ראשי, או מזוט או גז טבעי. חלק מיחידות הייצור, כמפורט בטבלה לעיל, הינן "דו-דלקיות", כלומר ניתנות להפעלה הן בפחם (כדלק ראשי) והן במזוט, או שניתנות להפעלה הן בגז טבעי (כדלק ראשי) והן בסולר (דלק נוזלי) או במזוט.

יחידות הייצור הקיטוריות של החברה מיועדות לספק את רמות הביקוש הבסיסיות לחשמל, ולמועד התשקיף כושר הייצור המותקן הכולל שלהן הינו כ- 6,462 מגה-וואט. תחנות הכוח הדו-דלקיות, המופעלות למועד תשקיף זה כאמור בפחם, מאופיינות בהשקעה גבוהה ובמשך זמן הקמה ממושך, אולם כאשר הן מופעלות בפחם, עלות קוט"ש המיוצר בהן היא נמוכה. יחידות הייצור המופעלות במזוט שימשו לייצור חשמל בעומס בסיס עד משבר האנרגיה בשנות ה- 70, שבעקבותיו הוחלט על גיוון השימוש בדלקים באמצעות הקמת תחנות הכוח הדו-דלקיות, שניתן להפעילן כאמור גם בפחם. על-פי תכנון החברה, כאשר גז טבעי בהיקפים גדולים יותר יהיה זמין לשימוש, וזאת, להערכת החברה, בעיקר לאחר תחילת הזרמת הגז הטבעי ממאגר הגז "תמר", יופעל באמצעות גז טבעי חלק נוסף מיחידות הייצור המזוטיות אשר עברו הסבה להפעלה בגז טבעי. לפרטים בדבר מאגר "תמר" ראה סעיף 7.10.9.2 (ג); לפירוט בדבר הליכי ההסבה לשימוש בגז טבעי לייצור חשמל ראה סעיף 7.1.1.3.

(ב) טורבינות גז

טורבינות הגז נחלקות לשני (2) סוגים: טורבינות גז סילוניות, וטורבינות גז תעשייתיות.

למועד התשקיף לחברה ארבע (4) טורבינות גז תעשייתיות (צפית, "אשכול", רמת חובב ו"חגית"), שתוסבנה בעתיד למחז"מים, עם כושר ייצור מותקן מצרפי של כ- 1,000 מגה-וואט, כאשר היחידה ב"אשכול" מתוכננת לעבור הסבה לגז במהלך שנת 2012 ושאר היחידות הוסבו לגז במהלך שנת 2011. בנוסף, מתוכננת הסבתן ליחידות מחז"מ באמצעות תוספת קיטורית עד סוף שנת 2013. למועד התשקיף לחברה שש עשרה (16) טורבינות גז סילוניות עם כושר ייצור מותקן מצרפי של כ- 504 מגה-וואט.

בהקשר זה, בחודש מרס 2011 התקשרה החברה בהסכם עם Doosan Heavy Industries & Construction Ltd, להקמת תוספות קיטוריות לטורבינות גז באתרים רמת חובב (בתוספת אופציה לחברה להקמת תוספת קיטורית באתר אלון תבור), וזאת בתמורה לסכום כולל, בגין כל האתרים (לא כולל אלון תבור), של כ- 156 מיליון דולר בתוספת 114 מיליון אירו (כ-1,336 מיליון ש"ח לפי שער החליפין מיום 31 במרס 2012).

הקמת טורבינות גז תעשייתיות וסילוניות כרוכה בהשקעות נמוכות יחסית ומשך הקמתן קצר. יחד עם זאת ייצור החשמל באמצעות יחידות טורבינות גז סילוניות יקר יותר מאשר ייצור באמצעות יחידות ייצור קיטוריות, כאשר הפעלתן של טורבינות גז סילוניות יקרה מטורבינות הגז התעשייתיות. יחד עם זאת, ניתן להניע ולהפסיק פעילותן של טורבינות גז בזמן קצר יותר יחסית להנעה ולהפסקה של יחידות הייצור הקיטוריות. משום כך, דרך כלל מפעילה החברה את טורבינות הגז שלה בעיקר בתקופות של ביקושי שיא.

(ג) יחידות ייצור במחזור משולב (מחז"מ)

המחז"מ הוא שילוב של טורבינת גז תעשייתית וטורבינת קיטור. בטכנולוגית מחזור משולב, החום השיורי הנפלט מטורבינת גז תעשייתית מנוצל ונעשה בו שימוש להפעלת טורבינה קיטורית נוספת ללא תוספת של דלק, כך שבמקום שהגזים ייפלטו לאוויר, הם משמשים לצורך ייצור נוסף של חשמל. פעולה זו תורמת הן לחיסכון רב בניצול הדלק והן לשמירה על איכות הסביבה, משום שכושר הייצור גדל בלי שגדלה פליטת המזהמים לאוויר.

למועד התשקיף לחברה עשר (10) יחידות מחז"מ, כאשר כולן פועלות בשריפת גז טבעי וסולר, וסך יכולת הייצור שלהן (יחד) הוא כ- 3,596 מגה-וואט.

7.1.1.3 הסבת יחידות ייצור לשריפת גז טבעי

החברה החלה להשתמש בגז טבעי בחודש פברואר 2004 באתר אשכול ומאז בתחנת הכוח "רדינג", באתר גזר, באתר "חגית", באתר צפית וברמת חובב. בשנת 2011, בחודשים אוגוסט ונובמבר, הוחל בשריפת גז טבעי באתרי תחנות הכוח אלון תבור וחיפה, בהתאמה.

למועד התשקיף, כ- 50% מסך יכולת הייצור המותקנת והכוללת של החברה הינה באמצעות יחידות הניתנות להפעלה בגז טבעי, והחברה צופה כי עד 31 בדצמבר 2012 כ- 52% מסך היכולת המותקנת של החברה יהיה באמצעות יחידות הניתנות להפעלה בגז טבעי.

להלן טבלה המפרטת את יחידות הייצור של החברה הניתנות להפעלה באמצעות גז טבעי, נכון

למועד התשקיף:

<u>שם האתר</u>	<u>מספר יחידות הייצור</u>	<u>כושר ייצור מותקן כולל (במגה-וואט)</u>
אשכול	5	1,289
רדינג	2	428
רמת חובב	6	1,021
צפית	1	235
חגית	4	1,275
גזר	6	1,336
אלון תבור	1	373
חיפה	4	1030
<u>סך הכל</u>	<u>27</u>	<u>6,705</u>

7.1.1.4. משך השימוש ביחידות הייצור

בהתבסס על מידע בינלאומי וניסיון העבר של החברה, החברה מעריכה מדי תקופה את אורך חיי נכסיה. אורך חיי החשבונאי של תחנת כוח הוא כשלושים (30) שנה, לכל הפחות. אורך חיי החשבונאי של טורבינות גז הינו כעשרים וחמש (25) שנה לטורבינות גז תעשייתיות וכחמש עשרה (15) שנה לטורבינות גז סילוניות. החברה מתחזקת ומשקיעה ביחידות הייצור שלה באופן שוטף, וזאת גם מעבר לאורך חייהן החשבונאי, בהתאם לכדאיות טכנו-כלכלית ושיקולים הנדסאיים. בהתבסס על המידע הזמין לחברה לגבי תעשיית מגזר האנרגיה, החברה סבורה ששיעורי ההפסקות הישימים ליחידותיה הם טובים ביחס ליצרני חשמל בני השוואה. לפרטים ראה ביאור 2 ז' בדוחות הכספיים השנתיים.

7.1.2. מבנה תחום הפעילות ושינויים החלים בו

כאמור לעיל, נכון למועד התשקיף, החברה מייצרת את מרבית החשמל במדינת ישראל, בעוד שיתרת החשמל, בהיקפים לא מהותיים, מיוצרת על-ידי יח"פים. לפרטים נוספים ראה סעיף 7.4. בשנת 2011 וכן ברבעון הראשון של 2012 המשיכה החברה בהסבת יחידות ייצור נוספות לייצור חשמל באמצעות שריפת גז טבעי. יחד עם זאת, לאור התקלות החוזרות ונשנות באספקת הגז ממצרים עד כדי הפסקה מוחלטת של הזרמת הגז ממקור זה והיעדר הוודאות אשר להמשך אספקתו (כמתואר בסעיף 7.10.9.2), כמו גם לאור הידלדלות הגז במאגר "ים-תטיס" וקריסתו החלקית עקב ההפקה המוגברת בקיץ 2011 (כמתואר בסעיף 7.10.9.2), נדרשה החברה בשנת 2011 וברבעון הראשון של 2012 ועד למועד התשקיף לייצר חשמל באמצעות מזוט וסולר אשר הינם דלקים יקרים יותר כאמור לשימוש מגז טבעי. לפרטים נוספים ראה הדוחות המידיים של החברה מיום 5 בפברואר 2012 ומיום 15 בפברואר 2012 (מספר אסמכתא 033294-01-2012 ו- 046050-01-2012, בהתאמה).

7.1.3. מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על תחום הפעילות

7.1.3.1. כללי; רישיונות החברה במקטע הייצור

פעילות החברה במקטע הייצור, בדומה לשאר תחומי פעילותה, מותנית בקבלת רישיונות מכוח חוק משק החשמל וכפופה למגבלות ולחוקים שונים. לפרטים ראה סעיף 22.

למועד התשקיף, לחברה רישיונות ייצור, אשר ניתנו לכל יחידת ייצור בנפרד ("רישיונות הייצור"). בחודש מרס 2011, קיבלה החברה רישיונות ייצור חדשים, (נוסף לחמישים ושישה (56) הקיימים), לשש (6) יחידות ייצור של החברה וטורבינות גז אשר סונכרנו לרשת: רמת חובב - יחידות 6, 7 ו-8, חיפה - יחידה 40, "חגית" - יחידה 1 ו"אשכול" - יחידה 3. לפרטים בדבר תוקף רישיונות הייצור האמורים ראה סעיף 22.1.2.

7.1.3.2. תעריף החשמל

כללי (א)

(1) אופן קביעת התעריף

הכנסות החברה מבוססות על תעריף החשמל אשר גובה החברה מהצרכנים. בהתאם לחוק משק החשמל, תעריפי החשמל ודרכי עדכוןם נקבעים על-ידי רשות החשמל. בהתאם להוראות החוק, רשות החשמל תקבע את תעריפי החשמל בהתאם לכללים שלהלן:

(א) התעריפים ייקבעו על בסיס עקרון העלות, בהתחשב, בין היתר, בסוג השירותים וברמתם. כל מחיר ישקף את עלות השירות המסוים, בלא שתהיה הפחתת מחיר אחד על חשבון העלאתו של מחיר אחר.

(ב) לעניין העלות יובא בחשבון שיעור תשואה נאות על ההון, בהתחשב בזכויותיו ובחובותיו של בעל רישיון ספק שירות חיוני. החוק אינו מגדיר מהו שיעור תשואה נאות.

(ג) לצורך קביעת התעריפים, תבצע רשות החשמל פעולות של בקרת העלויות של בעל רישיון ספק שירות חיוני. רשות החשמל רשאית שלא להביא בחשבון לעניין קביעת תעריפים הוצאות, כולן או חלקן, אשר לדעתה אינן דרושות למילוי חובותיו של בעל רישיון ספק שירות חיוני.

בהתאם לעקרונות אלה, תעריף החשמל אמור לכסות את כלל העלויות הנגרמות לחברה מהפעלת נכסיה והדרושות למילוי חובות החברה כספק שירות חיוני. עלויות אלה מורכבות בעיקר מעלויות דלקים, עלויות תפעול ותחזוקה ועלויות הון (פחת, מימון ותשואה על ההון).

כעולה מהחלטות רשות החשמל בעניין קביעת בסיס התעריף, אחת למספר שנים אמור להיקבע על-ידי רשות החשמל בסיס תעריף לתקופת בוחן מסוימת (תקופה בה בסיס התעריף יהא בתוקף). בסיס התעריף כולל מספר רכיבים, חלקם חלים על כלל מקטעי הפעילות וחלקם רלוונטיים למקטע מסוים בלבד. תעריפי החשמל לצרכנים השונים נקבעים בהתאם לסוג הצריכה ולמתח האספקה. סוגי התעריפים העיקריים הם: תעריף אחיד (ביתי, כללי, מאור רחובות וצובר מתח נמוך ומתח גבוה) ותעריפי תעו"ז (מתח נמוך, מתח גבוה ומתח עליון). תעריף

החשמל הנגזר מבסיס התעריף, מתעדכן במהלך תקופת הבוחן באמצעות עדכון שוטף ועדכון שנתי באופן המפורט בסעיף קטן (2) להלן.

בנוסף, מקבלת רשות החשמל, מעת לעת, החלטות שונות בהן נקבעים עקרונות החלים על תעריפי החשמל, חלקן נוגעות לתעריף החשמל באופן כללי, וחלקן נוגעות לתעריף החשמל למקטע פעילות מסוים.

על-פי חוק משק החשמל, לצורך מילוי תפקידיה של רשות החשמל, תאפשר הרשות לנציגי ארגוני צרכנים להביא בפניה הצעות ועמדות לעניין קביעת התעריפים, בדרך שיקבע השר (בהתייעצות עם שר האוצר ולפי הצעת רשות החשמל).

טרם קבלת החלטה סופית על-ידי רשות החשמל בעניין התעריפים ואמות המידה⁴⁵, מפרסמת רשות החשמל הצעת החלטה להתייחסות ציבורית (שימוע), ורק לאחר פרק הזמן שנקבע להתייחסות, מפרסמת רשות החשמל את החלטתה הסופית בעניין התעריפים.

(2) עדכון התעריף

על-פי חוק משק החשמל, תעריפי החשמל יעודכנו לפי נוסחת עדכון שתקבע רשות החשמל. בהתאם להוראות חוק משק החשמל, נוסחת העדכון יכול שתביא בחשבון גם מקדם התייעלות (מקדם הפחתה במנגנון חישוב התעריף), עליו יוחלט לאחר התייעצות עם השרים. בהחלטות רשות החשמל לעניין תעריפי החשמל נקבע כי התעריף יעודכן באופן שנתי ושוטף, כדלקמן:

(א) **עדכון שנתי** - מדי שנה, בחודש אפריל, רשות החשמל אמורה לבצע עדכון שנתי של רכיבים שונים של העלויות המוכרות בתעריף לחברה, בהתאם להשתנות רכיבים שונים בסל התשומות של החבר⁴⁶. התעריפים המעודכנים הנובעים מהעדכון השנתי נכנסים לתוקפם החל מהתאריך הנקוב בו. עם זאת, בעבר, העדכון השנתי של התעריף התבצע מספר פעמים באיחור. במקרים אלה, הוחל העדכון רטרואקטיבית למועד בו היה אמור להתבצע על-ידי רשות החשמל.

(ב) **עדכון שוטף של התעריף**⁴⁷ - העלות המוכרת לחברה מתעדכנת באופן תיאורטי פעמיים בכל חודש: ב- 1 לחודש בגין שינוי במחירי הדלק וב- 16

⁴⁵ לפירוט בדבר אמות המידה ראה סעיף 7.4.1.1.

⁴⁶ החלטת רשות החשמל מספר 1, משיבה 289 מיום 1 בפברואר 2010 בנושא "בסיס תעריף למקטע הייצור לשנים 2010 – 2014 ועדכונים למקטע ההולכה והחלוקה; החלטת רשות החשמל מספר 1 משיבה 110, מיום 1 ביולי 2002, בעניין "תעריפי החשמל ואמות המידה לשנים 2002-2005 ודרך עדכונם"; החלטת רשות החשמל מספר 1, משיבה 123 מיום 4 בפברואר 2003 בנושא "דחיית מועד העדכון השנתי של התעריפים"; החלטת רשות החשמל מספר 4, משיבה 125 מיום 25 במרס 2003 בנושא "תיקון החלטת הרשות בנושא אופן ביצוע העדכון השוטף".

⁴⁷ שם, וכן החלטת רשות החשמל משיבה 344, מיום 25 ביולי 2011 בעניין "נוסחת עדכון התעריף" אשר נכנסה לתוקף ביום 1 בספטמבר 2011.

לחודש בגין שינוי במדד המחירים לצרכן, שינויים בשכר חודשי ממוצע למשרת שכיר ישראלי⁴⁸ ושינוי שערי מט"ח ("עדכון תיאורטי").

ביום 22 במרס 2012⁴⁹ התקבלה החלטת רשות החשמל בה עודכנה נוסחת מועד העדכון השוטף של התעריפים. נקבע, כי התעריפים יעודכנו לפי המוקדם מבין האירועים הבאים ביחס לעלות סל התשומות של התעריף שבתוקף, כאשר ירידת תעריף תתרחש רק לאחר סיום גביית התוספת לעלות המוכרת של דלקים במסגרת המתווה התעריפי שנקבע בהחלטה זו (המופיע בסעיף קטן 6 להלן):

(1) שינוי בעלות סל התשומות המוכרת של כלל המערכת, ב- 3.5% לפחות, ובלבד שחלפו ארבעה (4) חודשים מהעדכון האחרון.

(2) מועד העדכון השנתי, החל משנת 2013.

כיוון שהתעריף לצרכנים אינו מתעדכן בעקבות כל עדכון תיאורטי, נוצר פער בהכנסות בין התעריף בפועל לבין העדכון התיאורטי. פער זה יכול להיות חיובי או שלילי בהתאם לעלות המוכרת לחברה. בהתאם לכללי החשבונאות המיושמים על-ידי החברה, פער זה נזקף לנכס (או התחייבות) פיקוח בשם "פיצוי בגין איחור בעדכון" ונכלל בחישוב התעריף החל ממועד העדכון השנתי הקרוב. לפרטים בדבר נכסי פיקוח של "פיצוי בגין איחור בעדכון" בדוחות הכספיים, ראה ביאור 20ד' בדוחות הכספיים השנתיים וביאור 25 בדוחות הכספיים הרבעוניים.

(3) איתנותה הפיננסית של החברה כשיקול במסגרת קביעת התעריף

בהחלטות שונות של רשות החשמל בקשר עם תעריף החשמל, קובעת רשות החשמל כי החלטותיה מתקבלות תוך איזון בין הצורך לאפשר לחברה לבצע את פעילותה במקטעי שרשרת החשמל תוך שמירה על איתנותה הפיננסית, לבין שמירה על האינטרסים של הצרכנים למזעור עלויות החברה המשתקפות בתעריף.

בשנת 2004 עתרה החברה לבית המשפט העליון נגד השרים⁵⁰ בעקבות דחייה של בקשת החברה מהשרים להפעיל סמכותם לפי סעיף 17(ב) לחוק משק החשמל ולפטור אותה מתחולתו של תקן חשבונאות 12 שנקבע על-ידי המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, אשר הורה על הפסקת ההתאמה של דוחות כספיים ומעבר לדיווח נומינלי. כמו כן עתרה החברה נגד רשות החשמל בעקבות דחיית בקשת החברה מרשות החשמל לבסס את תעריפי החשמל על עלויות החברה, כשהן מותאמות לשיטת הדיווח הנומינלית המתחייבת מהתקן ומיושמת בדוחותיה

⁴⁸ כפי שמפורסם על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

⁴⁹ החלטה מספר 1 משיבה 367 מיום 22 במרס 2012 בעניין: "פריסת עליית תעריפי החשמל לשנים 2012-2014 בתקופה של מצוקת אספקת גז טבעי למשק האנרגיה בישראל".

⁵⁰ בג"ץ 7976/04 חברת החשמל לישראל בע"מ נ/ הרשות לשירותים ציבוריים- חשמל (פורסם בנבו 12.9.2004).

הכספיים של החברה. בית המשפט העליון קבע, בין היתר, כי השיקול בדבר השמירה על האיתנות הפיננסית של החברה, הגם שהוא מהווה שיקול רלוונטי בקביעת תעריפי החשמל, מבטא רק פן אחד של טובת הציבור שעליו מופקדת רשות החשמל על-פי חוק משק החשמל, וכי בהפעילה את סמכותה על-פי חוק, על רשות החשמל להביא במניין שיקוליה מכלול שלם של שיקולים שנועדו להביא ל"הסדרת הפעילות במשק החשמל לטובת הציבור, תוך הבטחת זמינות, איכות, יעילות והכול תוך יצירת תנאים לתחרות ומזעור עלויות" (סעיף 1 לחוק משק החשמל). במקרה הנדון, קבע בג"ץ, כי רשות החשמל והשרים אכן הביאו במניין שיקוליהם שיקולים עניינים, בגדר סמכותם ובמתחם הסבירות ועל כן לא התערב בשיקול דעתם ודחה את עתירת החברה.

(4) תעריפים סוציאליים מופחתים

בחוק משק החשמל, נקבע, כי צרכן שהגיע לגיל פרישה וזכאי לגמלת הבטחת הכנסה (בסעיף זה: "זכאי") ישלם תשלום מופחת של 50% מהתעריף הביתי בעד 400 קוט"ש הראשונים שצרך מידי חודש בשימוש ביתי בלבד. חוק משק החשמל מסמך את השר, בהתייעצות עם שר הרווחה ובהסכמת שר האוצר, לקבוע אוכלוסיות נזקקות נוספות שיהיו זכאיות לתשלום מופחת, בשיעור שיקבע מהתעריף הביתי, כמות החשמל שבעדה יהיה זכאי לתשלום מופחת, וזאת בתנאי שסך ההפחתה מהתשלומים עבור צריכת החשמל לא יעלה על סכום השווה לכ- 1.5% מסך התשלומים המשולמים על-ידי כלל הצרכנים עבור צריכת חשמל. עוד נקבע בחוק משק החשמל, כי בקביעת תעריפי החשמל לכלל הצרכנים, רשות החשמל תביא בחשבון את ההפחתה בתעריפי החשמל שמשלמים הזכאים לפי התקנות האמורות.

מתן התשלום המופחת לזכאים מוסדר בתקנות שהותקנו מכוח חוק משק החשמל⁵¹ בשנת 2007, הכוללות הוראות לעניין הוכחת הזכאות מאת המוסד לביטוח לאומי, דרכי ההודעה לזכאים ואופן העברת המידע בדבר הזכאות אל ספק השירות החיוני. בנוסף, בהחלטה שפרסמה רשות החשמל בחודש יולי 2007⁵² עודכנו אמות המידה בנוגע ליישום זכאות לתשלום מופחת, והוסדר, בין היתר, אופן החלת התשלום המופחת במסגרת חשבון הצריכה של הצרכן והאופן בו יוכרו לספק השירות החיוני העלויות הנגרמות לו של מתן ההפחתה כאמור. בחודש יוני 2008⁵³ החליטה רשות החשמל להוסיף להסדר, בתנאים מסוימים, גם צרכני משנה המתגוררים באותו מקום צרכנות הרשום על שמו של הזכאי, העומדים בתנאי הזכאות לתשלום מופחת ואשר מותקן אצלם מונה לרישום צריכת החשמל הביתית הנצרכת על ידם.

⁵¹ תקנות משק החשמל (דרכים להוכחת זכאות לתשלום מופחת), התשס"ז-2007.

⁵² החלטה מספר 4 משיבה 189 מיום 18 ביולי 2007 בעניין "שינויים באמות מידה: יישום זכאות לתשלום מופחת".

⁵³ החלטה מספר 1 משיבה 218 מיום 18 ביוני 2008 בעניין "תוספת לאמת מידה מס' 30 "דרך חיוב".

בנוסף, בשנים 2010 ו-2011 נכנסו לתוקפם, בהתאמה, תקנות בעניין תשלום מופחת לזכאים מקרב נכי הרדיפות והמלחמה בנאצים⁵⁴ ותקנות בעניין תשלום מופחת לנכים המקבלים קצבת זקנה לנכה⁵⁵, המסדירות מתן תשלום מופחת גם לקבוצות אוכלוסיה אלו, בתנאים הזהים לתנאים המצויינים לעיל.

נכון ל-31 בדצמבר 2011 יצרה החברה נכס פיקוח⁵⁶ בסך של 105 מיליון ש"ח מתואם לש"ח של חודש דצמבר 2011 (106 מיליון ש"ח מתואם לש"ח של חודש מרס 2012), לשנת 2010 סך של 109 מיליון ש"ח מתואם לש"ח של חודש דצמבר 2011 (109 מיליון ש"ח מתואם לש"ח של חודש מרס 2012), בגין הנחות חשמל לנזקקים אשר טרם הוכרו בתעריף החשמל. לפרטים ראה ביאור 20 בדוחות הכספיים השנתיים וביאור 5 בדוחות הכספיים הרבעוניים.

נכון ל-31 במרס 2012 יצרה החברה נכס פיקוח בסך של 123 מיליון ש"ח ליום 31 במרס 2011 (סך של 104 מיליון ש"ח מתואם לש"ח של חודש דצמבר 2012), בגין הנחות חשמל לנזקקים אשר טרם הוכרו בתעריף החשמל.

במסגרת תיקון 10 לחוק משק החשמל הורחב מעגל הזכאים לתשלום מופחת של חשבון החשמל באמצעות הכללת תוספת של קבוצות זכאים שונות. כמו כן, במסגרת התיקון נוסף סעיף הקובע כי רשות החשמל תפרסם מדי רבעון נתונים, בהתאם למידע שתקבל מהחברה, בדבר סך ההפחתה מהתשלומים עבור צריכת חשמל, לפי הקבוצות המנויות בתוספת הנ"ל. אם הסתבר כי ברבעון מסוים של השנה סך ההפחתה חרג מ-1.4% מסך התשלומים המשולמים על-ידי כלל הצרכנים עבור צריכת חשמל, תיגרע הקבוצה המנויה אותה עת אחרונה בתוספת.

(5) תעריף החשמל הנוכחי

(א) **תעריף החשמל הנוכחי הינו:** תעריף האחיד הביתי – 50.83 אגורות לקוט"ש (לא כולל מע"מ) והתעריף האחיד הכללי – 53.91 אגורות לקוט"ש (לא כולל מע"מ).

(ב) **עדכון שנתי-**

העדכון השנתי האחרון של תעריף החשמל התבצע בחודש אוגוסט 2011 (עדכון שנתי אשר היה אמור להיעשות בחודש אפריל 2011) וחל רטרואקטיבית מאפריל 2011. עדכון התעריפים הכולל הביא לעליה בתעריף בשיעור ממוצע של 9.89% החל מיום 14 באוגוסט 2011, בהשוואה לעדכון השנתי הקודם לתעריף שנכנס לתוקף בחודש מרס 2011. עדכון שנתי זה כלל

⁵⁴ תקנות משק החשמל (תשלום מופחת לזכאים מקרב נכי הרדיפות והמלחמה בנאצים), תשע"א-2010.

⁵⁵ תקנות משק החשמל (תשלום מופחת לנכים המקבלים קצבת זקנה לנכה), תשע"א-2011.

⁵⁶ בהתאם לכללי החשבונאות החלים על החברה כתאגיד מפקח, החברה רושמת נכס או התחייבות פיקוח בגין עלויות מסוימות אשר מהווות כנכס במקום שיוכרו כהוצאה, וזאת במטרה לשקף וליצור הקבלה נאותה בין ההוצאות לבין ההכנסות שיווצרו לחברה לפי מועדי ההכרה בהן בתעריף החשמל.

עדכון רכיבים כדוגמת: עלויות מימון מוכרות לשנת 2011, תמהיל הדלקים הסופי המוכר לשנת 2010, תמהיל דלקים מוכר מראש לשנת 2011, עלות מוכרת של נכסים פעילים לשנת 2011 והחזר עלויות בגין רכישות חשמל מיצרנים פרטיים ובגין הסדרים נוספים שבוצעו בשנת 2010. לחברה ישנן השגות על חלק מהחלטות רשות החשמל שהתקבלו במסגרת עדכון שנתי זה. לעניין טענות החברה כלפי רשות החשמל בקשר עם התעריף ראה סעיף 22.2. כמו כן, לעניין ההשגות והשלכותיהן על הדוחות הכספיים ראה ביאור 3 בדוחות הכספיים הרבעוניים.

בהמשך, רשות החשמל ציינה בהחלטתה מיום 22 במרס 2012⁵⁷ בנוגע לפריסת עליית תעריפי החשמל לשנים 2012 – 2014 כי היא תעדכן במועד העדכון השנתי לשנת 2012 את העלות המוכרת למקטע הייצור כולל עלות דלקים. הפרשים שייצוצו בין העלות המוכרת במועד עדכון שנתי 2012 לבין העלות המוכרת לפי החלטה זו, יבואו לידי ביטוי בעדכון השנתי לשנת 2013. בנוסף, כפי שצוין בהחלטה, תבחן רשות החשמל גם את נוסחת תמריץ הגז הטבעי ואת טענת החברה בגין גידול בעלויות הדלקים הנובעות מהנחות שנקבעו על-ידי רשות החשמל למועדי תחזוקת תחנות כוח. בנוסף, מועד העדכון השנתי לשנת 2012 שאמור לחול באפריל, יידחה עד לאחר קבלת המידע הנדרש מהחברה וביצוע עלויות כנדרש. החברה פנתה לרשות החשמל ביום 29 במרס 2012 בבקשה לקבלת פירוט לכל המידע הנדרש על-ידי רשות החשמל לצורך ביצוע עדכון שנתי זה ולמועד התשקיף מקיימת החברה דיונים בעניין עם רשות החשמל.

(ג) עדכון שוטף-

העדכון השוטף האחרון של תעריף החשמל בשנת 2011 התבצע בחודש אוקטובר 2011 והביא לעלייה בתעריף בשיעור ממוצע של 4.72% וחל מיום 1 בנובמבר 2011. לאחריו היה עדכון נוסף בחודש מרס 2012 אשר הביא לעלייה נוספת בתעריף בשיעור ממוצע של כ- 8.9% וחל מיום 1 באפריל 2012 (לפרטים נוספים ראה סעיף קטן 6 להלן). העדכון נעשה בעקבות העלאת התעריף שהייתה באוגוסט 2011, אשר החילה בעדכון השוטף את תוספת עלות הדלקים שנבעה מהפחתת כמות הגז שסופקה על-ידי ספק הגז המצרי.

(6) פריסת עליית תעריפי החשמל לשנים 2012-2014

ביום 22 במרס 2012⁵⁸ התקבלה החלטת רשות החשמל המציגה מתווה של העלאה הדרגתית של תעריפי החשמל לשנים 2012-2014 (בסעיף קטן זה: **"התקופה"** ו**"ההחלטה"**, בהתאמה). בהתאם להחלטה, התעריף יעלה מדי שנה

⁵⁷ החלטה מספר 1 מישיבה 367 מיום 22 במרס 2012 בעניין: "פריסת עליית תעריפי החשמל לשנים 2012-2014 בתקופה של מצוקת אספקת גז טבעי למשק האנרגיה בישראל".

⁵⁸ החלטה מספר 1 מישיבה מספר 367 מיום 22 במרס 2012 בעניין: "פריסת עליית תעריפי החשמל לשנים 2012-2014 בתקופה של מצוקת אספקת גז טבעי למשק האנרגיה בישראל".

במהלך התקופה, ביחס לשנה הקודמת, בשיעור של 8.9% בשנת 2012, 4.4% בשנת 2013 ו- 3.7% בשנת 2014 ("העלייה התעריפית").

(א) העלייה התעריפית הינה בגין עדכון העלויות המוכרות ופריסת התוספת לעלות הדלקים כדלקמן:

(1) רשות החשמל תכיר לחברה בתוספת לעלות המוכרת של דלקים לשנת 2012 של 7.7 מיליארד ש"ח במחירים שוטפים ביחס לעלות המוכרת בעדכון התעריפים האחרון ("התוספת לעלות הדלקים"). התוספת לעלות הדלקים תיפרס בתעריפי החשמל בשנים 2012 – 2014.

(2) רשות החשמל תכיר גם בתוספת לעלות המוכרת של רכיבי עלות ייצור אחרים, שהיו צפויים להתעדכן במסגרת העדכון השנתי הקרוב, בסך של כ- 400 מיליון ש"ח בכמויות נמכרות של בסיס התעריף (כמויות שנת 2006) ביחס לעלות המוכרת בעדכון התעריפים האחרון. התוספת תורמת לעלייה של כ- 2% לתעריף החשמל. תוספת זו כוללת בין היתר הערכת תשלומים לשנת 2012 ליצרני חשמל פרטיים קונבנציונליים, יצרני קוגנרציה ויצרנים בטכנולוגיה סולארית המחוברים לרשת החלוקה בהתאם להחלטת רשות החשמל משיבה 304 מיום 2 באוגוסט 2010 ובהתאם להחלטת רשות החשמל משיבה 315 מיום 15 בנובמבר 2010.

(3) בנוסף, רשות החשמל תכיר גם בתוספת לעלות המוכרת במקטע ההולכה והחלוקה לשנת 2012 בסך של כ- 240 מיליון ש"ח בכמויות נמכרות של בסיס התעריף (כמויות שנת 2006). התוספת תורמת לעלייה של כ- 1.2% לתעריף החשמל.

העלייה התעריפית מבוססת על הנחות העבודה הבאות: אין אספקה צפויה של גז טבעי ממצרים בהמשך התקופה; ישנה כמות הולכת ופוחתת של גז טבעי ממאגר "ים תטיס" במהלך התקופה בהתאם לתחזית חברת נובל, אשר האחרונה שבהם מיום 7 במרס 2012; במחצית הראשונה של שנת 2013 תחל אספקה של LNG; החל ממחצית שנת 2013 תחל אספקת גז טבעי למשק החשמל בישראל ממאגר "תמר"; עקום ביקוש מעודכן לחודש מרס 2012.

כמו כן, העלייה התעריפית מבוססת על הנחות לגבי סיוע ממשלתי, ובכלל זה: הגדלת שיעור הפטור על בלו, מתן ערבויות, פריסת תשלומי מע"מ, פריסת תשלומי מס הכנסה והארכת תוקף תקנות החברות הממשלתיות (כללים לעריכת דוחות כספיים של חברת החשמל לישראל בע"מ) (הוראת שעה), תשס"ה-2004. לפירוט בדבר הסיוע הממשלתי ראה סעיף 28.4.5. הסיוע הממשלתי הותנה בנקיטת צעדים מסוימים על-ידי החברה, ובפרט, לנקוט צעדי התייעלות, להמשיך בגיוס אשראי, לבצע פעולות לפיתוח משק החשמל לרבות כניסת יצרנות חשמל פרטית, וכן בשימוש בהתאם לאמצעים העומדים לרשותה לפי דין בכספי חשבון הנאמנות המופקדים בגין הטבות ומענקים לעובדי החברה בגין רכיבים שאינם קצבתיים ושלא הוכרו להפקדה בקופה מרכזית לגימלה (לפרטים בדבר חשבון הנאמנות ראה סעיף 14.6.7). למועד התשקיף, חלק מן הצעדים האמורים ננקטו על-ידי הממשלה

והחברה. לפרטים בדבר ההנחות אשר שימשו בסיס לעלייה התעריפית המתוכננת ראה סעיף 28.

(ב) העלויות שנקבעו בהחלטה הן בגדר אומדנים והן תעודכנה בהתאם למנגנוני העדכון וההתחשבות הבאים:

(1) עדכונים שנתיים – ראה סעיף קטן (א)(5)(ב) לעיל.

(2) עדכונים שוטפים – ראה סעיף קטן (א)(5)(ג) לעיל.

(3) העלויות המוכרות למקטעי ההולכה והחלוקה, לרבות התוספת על-פי ההחלטה, תעמודנה בלא מקדם הפחתה עד לקביעת בסיס חדש למקטעים אלה שתוקפו יחול מיום 1 באפריל 2012.

(4) מנגנון עדכון במקרה של שינוי נסיבות – במקרה של חזרה נמשכת ומשמעותית באספקת גז טבעי למשק החשמל בישראל לפני מחצית שנת 2013 או שינוי מהותי אחר בהערכת עלויות דלקים (למעט מסיבות שהחברה לא עמדה בתנאי ההחלטה), ייבחן הצורך בעדכון תמהיל הדלקים המוכר לחברה לשנת 2012 וכתוצאה מכך את קיצור תקופת החזר עלויות אלה לחברה.

(ג) גישורים תזרימיים

(1) ההפקדות החודשיות לחשבון הייעודי בגין שלב ב' של תוכנית החירום ("החשבון הייעודי לתוכנית החירום") בסכום של 167 מיליון ש"ח לחודשים ינואר – יוני 2012 תידחנה. החברה תחדש את ההפקדות החל מחודש אוגוסט 2012 ועד חודש ינואר 2013. סך הדחייה בהפקדות אלו היא 1 מיליארד ש"ח.

(2) רשות החשמל תפעל לגיבוש מתווה לשחרור סך של עד 600 מיליון ש"ח מתוך יתרת הכספים הקיימת בחשבון הייעודי לתוכנית החירום לשימוש החברה, כפוף לתנאים שונים אשר נקבעו בהחלטה, וכפוף לכך שבתום שנת 2012 יחזור החשבון הייעודי לתוכנית החירום להיקפו הכספי כפי שהיה טרם ביצוע הגישור התזרימי המתואר בסעיף זה.

ביום 24 במאי 2012 שחררה רשות החשמל סכום של 600 מיליון ש"ח מתוך היתרה בחשבון הייעודי בגין שלב ב' לתוכנית החירום.

(ד) חשבון ייעודי לדלקים:

בהתאם להחלטה, ייקבע מנגנון ייחודי לניהול כספי התוספת בגין עלות הדלקים. בין היתר נקבע בהחלטה, כי החברה תפתח חשבון נפרד וייעודי לרכישת התוספת לעלות הדלקים ("החשבון הייעודי לדלקים") וכי החברה תפקיד בחשבון זה את כספי גיוסי החוב המגובים בערבויות ממשלתיות, את התוספת לעלות הדלקים בתעריף, ואת הסכומים שהיו אמורים להיות מופקדים בחודשים אפריל ומאי 2012 בחשבון הייעודי לתוכנית החירום. החשבון הייעודי לדלקים ינוהל על-ידי החברה ויבוקר על-ידי רשות החשמל,

אשר תפקח על ההפקדות לחשבון ועל שחרור הכספים ממנו בהתאם למנגנון דיווח המפורט להלן.

שחרור הכספים מהחשבון הייעודי לדלקים יתבצע לפי ההוצאה המוכרת על-ידי רשות החשמל על צריכת דלקים, בהפחתת ההכנסה התעריפית שנגבתה מהצרכנים בגין מרכיב הדלק, ללא "התוספת לעלות הדלקים" במועד ובשינויים המחויבים, או לפי מנגנון אחר שיקבע על-ידי הצוות המקצועי ברשות החשמל.

החברה העבירה לרשות החשמל ב- 18 באפריל 2012 התייחסות מפורטת בסוגיה זו, שעיקרה בקשה כי רשות החשמל תפרסם החלטה מעודכנת בנושא על-פיה מנגנון הפיקוח על רכש הדלקים יתבסס על בקרה ודיווח בדיעבד, וכי הכספים לא ינוהלו בחשבון ייעודי, משום ששיטת פיקוח שונה מזו תערים קשיים מהותיים על תפעול מערכת רכש הדלקים, ועלולה לגרום לכשלים ולפגיעה באמינות החשמל. לאחר דין ודברים בין החברה לרשות החשמל, רשות החשמל העבירה לחברה רשימת עקרונות בדבר ניהול החשבון הייעודי לדלקים, כמפורט להלן:

(1) בהתאם להחלטת רשות החשמל מספר 367, החברה תייעד חשבון בנק ייעודי אשר ישמש אך ורק לניהול כספי הדלקים ותיידע את רשות החשמל בפרטי החשבון.

(2) החברה תעביר דיווח לרשות החשמל על כל ההפקדות שהיו צריכות להתבצע עד היום לחשבון הייעודי לדלקים ועל ההוצאה בגין רכישת דלקים עודפת עד לאותו מועד וזאת בהתאם לעקרונות בסעיף קטן (4).

(3) לחשבון הייעודי לדלקים יופקדו כספים מהמקורות הבאים:

(א) גיוסי החוב המגובים בערבויות ממשלתיות.

(ב) הסכומים שהיו אמורים להיות מופקדים בחודשים אפריל-מאי 2012 בחשבון הייעודי של תוכנית החירום.

(ג) עלות הדלקים העודפת המחושבת לפי קוט"ש מיוצר. בשנת 2012 החישוב יתבצע לפי 2.2 אגורות לקוט"ש מיוצר ובסך הכל 1.3 מיליארד ש"ח וזאת בהתאם להחלטת רשות החשמל מספר 367. הכספים יועברו לחשבון הייעודי לדלקים חמישים (50) יום מתום החודש וזאת בשל הכרה בימי גביה.

(4) "התוספת לעלות הדלקים" שתוכר לחברה תקבע כמפורט להלן:

(א) העלות הבסיסית המוכרת תקבע כל חודש לפי סל הבסיס אשר היה ידוע בחודש נובמבר 2011 לפני משבר הדלקים (וללא התוספת לדלקים), היינו 23.63 אגורות לקוט"ש מיוצר.

(ב) העלות בפועל תקבע בהתאם לצריכת הדלקים בפועל ולפי מחיר דלקים שולי (LIFO) בשלב ראשון, ובהמשך רשות החשמל תבדוק ותכריע באופן ההכרה בעלות הדלקים.

(ג) העלות העודפת המוכרת תהא ההפרש בין העלות המחושבת בסעיף קטן (ב) לעלות המחושבת בסעיף קטן (א).

(5) החברה תהא רשאית למשוך כספים מהחשבון הייעודי לדלקים רק בגין העלות העודפת המפורטת בסעיף קטן (4)(ג) לעיל לרבות מלאי לאותו שימוש. המשיכה תתבצע ב- 5 בכל חודש לפי נתוני תחזית והעקרונות המפורטים לעיל וההתחשבות הסופית לפי נתוני בפועל תיערך ב-5 בחודש העוקב. בשל רכישת דלקים מואצת על-ידי החברה בחודשי הקיץ של 2012 וההשתנות בגיוס הכספים, ההתחשבות הסופית לגבי חודשי הקיץ 2012 תיערך בתחילת חודש אוקטובר 2012.

(6) החברה תעביר לרשות החברות תוך 14 יום ממועד הדרישה, כל מידע המצוי בידה והדרוש לרשות החשמל לצורך בקרה על החשבון הייעודי לדלקים.

(7) רשות החשמל תהא רשאית בכל עת להורות לחברה לבצע קיזוזים או פעולות אחרות ביחס לחשבון הייעודי לדלקים, שלא ניתן לגביהן הבהרות ראויות, ואשר חורגות מהשימושים בהחלטת רשות החשמל מספר 367, לרבות מלאי. בכל מקרה המנגנון לא יופעל לפני חודש אוקטובר 2012.

(8) עקרונות אלו משמשים לצורכי הפקדות ומשיכות מהחשבון הייעודי לדלקים ולא לצורכי הכרה תעריפית בסל הדלקים על-ידי רשות החשמל.

על-פי ההחלטה, עדכון העלויות המוכרות לחברה בשיעור ממוצע של 8.9% חל עם כניסת החלטה זו לתוקף החל מתאריך 1 באפריל 2012.

(ב) תעריף מקטע הייצור

(1) כללי

ביום 1 בפברואר 2010 התקבלה החלטת רשות החשמל בנוגע לעדכון בסיס התעריף למקטע הייצור לשנים 2010-2014 (תקופת הבוחן)⁵⁹ בהתאם ל"ספר בסיס התעריפים- עלויות מוכרות למקטע הייצור לשנים 2010-2014" (בתשקיף זה- "ספר בסיס תעריף הייצור החדש" ו- "בסיס תעריף הייצור החדש", בהתאמה), אשר ביטלה את בסיס התעריף הקודם למקטע הייצור (ראה גם דוח מיידי מיום 11 במרס 2010 (מספר אסמכתא: 2010-01-411228)). החלטה זו והתעריפים הנגזרים ממנה נכנסו לתוקף ביום 15 בפברואר 2010.

בהחלטת רשות החשמל על עדכון בסיס התעריף נקבע כי החלטות מליאת רשות החשמל נקבעו תוך איזון בין הצורך לאפשר לחברה להקים ולתפעל את מערך

⁵⁹ החלטה מספר 1 משיבה 289, מיום 1 בפברואר 2010: "בסיס תעריף למקטע הייצור לשנים 2010-2014 ועדכונים למקטע ההולכה והחלוקה" ועדכונים ל"ספר מבנה התעריפים".

הייצור שלה בשנים הקרובות תוך שמירה על איתנותה הפיננסית, לבין זכותם של צרכני החשמל לירידת תעריפים עקב הוזלת עלויות הדלקים כתוצאה מהעמקת השימוש בגז טבעי מאידך. רשות החשמל ציינה כי במסגרת חלק מהחלטותיה המובאות בספר בסיס תעריף הייצור החדש, הועמק השימוש בתמריצים כלכליים לשיפור ביצועי החברה והתייעלותה וכי האיתנות התעריפיים מעמידים בפני החברה נורמות לעלות הקמת תחנות כוח תוך עמידה בלוחות זמנים, נורמות לגיוסי הון המבוססות על ציטוטים מהשווקים הפיננסיים ואיתנות תעריפיים לתפעול ותחזוקה של תחנות הכוח – הכל תוך הליך התייעלות ומזעור עלויות. בנוסף הובהר, כי קביעת בסיס התעריף למקטע הייצור תהיה בתוקף עד 31 בדצמבר 2014, אך תעמוד בתוקפה גם לאחר מועד זה כל עוד לא החליטה רשות החשמל אחרת.

בסיס תעריף הייצור החדש קובע את סל העלויות המוכר לחברה במקטע הייצור לשנים 2010-2014, לרבות עלויות הון, עלויות תפעול, תמחיל הדלקים ועוד. העלויות המוכרות נקבעו לאחר בקרה של עלויות החברה שבוצעה על-ידי רשות החשמל, כפי שהיו רשומות בספריה של החברה לתקופה שבין 2002 לבין 2009 ביחס לעלויות ההון, ולתקופה שבין 2002 לבין 2006 ביחס לעלויות התפעול. החברה חולקת על ההכרה בעלויותיה ולדעתה במסגרת בקרת העלויות לא הוכרו על-ידי רשות החשמל העלויות הבאות: (א) רכוש קבוע: אי הכרה במלוא עלויות ההקמה של יחידות ייצור חדשות. כתוצאה מכך קיים פער של כמיליארד ש"ח בין עלויות ההקמה המוכרות לעלויות הצפויות על-ידי החברה ביחס ליחידות ייצור שהופעלו וביחס ליחידות ייצור שטרם הופעלו אך הקמתן החלה. בנוסף, קיימות השקעות ספציפיות שלגביהן צוין בהחלטת רשות החשמל כי אין בגינן כיסוי תעריפי, כגון: עלויות אגף אספקה של המחז"מים בחיפה, מערך מי קולחין באלון תבור וחלק מעלויות הסבה לגז באתר גזר. מעלויות ההקמה המוכרות של היחידות החדשות רשות החשמל ניכתה את עלויות הפנסיה של עובדי דור א' וב' בסך של כ- 350 מיליון ש"ח עד לקבלת החלטה סופית בעניין זה; ו- (ב) הוצאות תפעוליות: רשות החשמל מבססת את ההכרה בעלויות התפעול לשנים 2010-2014 על ממוצע עלויות התפעול של החברה בשנים 2002-2006, תוך החלת מקדם הפחתה בשיעור שנתי של 2%. בשנת 2011 חוסר הכיסוי בעלויות התפעול נאמד בכ- 200 מיליון ש"ח (מתואם לש"ח של החודשים דצמבר 2011 ומרס 2012), מרביתו נבע מאי כיסוי של עלויות שיפוצים בסך של כ- 140 מיליון ש"ח (מתואם לש"ח של החודשים דצמבר 2011 ומרס 2012). בנוסף, רשות החשמל הכירה רק במחצית מעלויות ההון בגין מלאי חלקי חילוף; הסכומים שלא הוכרו עומדים על כ- 30 מיליון ש"ח בשנה וזאת לתקופת התעריף הנוכחי. כמו כן, רשות החשמל אינה מכירה בעלויות הטבת חשמל חינם לעובדים, הגבוהות מהצריכה הביתית הממוצעת.

העלויות ההוניות והתפעוליות המוכרות לחברה על-פי בסיס תעריף הייצור החדש גדלו ביחס לתעריף הקודם בשיעור של כ- 10.6% והם משקפים תוספת עלויות לפעילות החברה. מנגד, נוכח הגידול המשמעותי בשימוש בגז טבעי והפעלת יחידות ייצור במחזור משולב בעלות נצילות גבוהה, ירדה עלות סל

הדלקים של החברה על-פי בסיס תעריף הייצור החדש בשיעור של כ- 24.6%. סך כל השינוי בתעריף מקטע הייצור (ביחס לתעריף הקודם), כולל דלקים, היה בשיעור של 14%- לקוט"ש מיוצר נטו.

לפירוט בדבר עתירה שהוגשה על-ידי החברה העוסקת בבקשת החברה להורות לרשות החשמל למסור לה את כל הפרוטוקולים של ישיבות מליאת רשות החשמל בקשר עם החלטת רשות החשמל מיום 15 בפברואר 2010 בנוגע לבסיס התעריף למקטע הייצור לשנים 2010-2014 ראה ביאור 3.1 בדוחות הכספיים הרבעוניים.

(2) רכיבי בסיס תעריף הייצור

להלן פירוט בדבר הרכיבים העיקריים בבסיס תעריף הייצור:

(א) תמהיל דלקים

(1) חישוב תמהיל הדלקים

תמהיל הדלקים יחושב בכל שנה קלנדרית (ינואר - דצמבר), במסגרת העדכון השנתי לתעריף, כממוצע של תמהיל דלקים על-פי תחזית של עקום עומס מייצג שייבחר מבין עקומי עומס לפי אקלימים שונים. בסוף כל שנה יחושב תמהיל דלקים בדיעבד (ex-post), בהתאם לעקום הביקוש שהתממש בפועל באותה שנה ועדכונים עקב מידע מקצועי רלוונטי חדש. במסגרת העדכון השנתי של השנה העוקבת תיערך התחשבות לפי ההפרש בין הכנסות החברה מתמהיל הדלקים בדיעבד לבין הכנסות החברה מתמהיל הדלקים שחושב מראש. ההפרש יוחזר לצרכנים או לחברה דרך מנגנון התעריפים, בתוספת ריבית והצמדה. בנוסף, תמהיל הדלקים יחול קלנדרית על החודשים ינואר – דצמבר.

(2) תמריץ גז

רשות החשמל קבעה תמריץ גז במטרה לעודד את החברה להעמיק את השימוש בגז הטבעי בשנים הקרובות, כפועל יוצא של גידול בביקוש לגז טבעי עקב הכניסה הצפויה של יחידות ייצור נוספות הצפויות לפעול בגז בשנים הקרובות. מנגנון תמריץ הגז בא לעודד את החברה לחתום על הסכמי גז נוספים ארוכי טווח, במחירים נמוכים יחסית, הצפויים להפחית את מחיר הגז הממוצע, להפחית את עלות החשמל לצרכנים ובו זמנית, לתרום לאיכות הסביבה בשל התחלופה בין גז לבין דלקים מזהמים מסוג מזוט וסולר. תמריץ הגז הוגבל להסכמי גז חדשים בלבד, מעבר להסכמים הקיימים (ההסכם עם קבוצת "ים תטיס" משנת 2002 ועם EMG, ספק הגז המצרי, משנת 2005). התמריץ הניתן לחברה הינו על-פי החיסכון המושג בהרחבת השימוש בייצור מגז טבעי, חיסכון אשר מתחלק בין הצרכנים לבין החברה. גובה התמריץ תלוי במחיר הגז ובכמותו על-פי ההסכם החדש ויורד על פני השנים עד לסיום תוקפו של מנגנון תמריץ הגז. מנגנון תמריץ הגז אמור היה להיות בתוקף בשנים 2009 – 2012. עם זאת, תמריץ הגז לשנת 2011 בוטל בחודש אוגוסט 2011 במסגרת העדכון השנתי לתעריף בשנת 2011. הסיבה לביטול

הייתה כי תמריץ הגז התבסס על ההנחה שאספקת הגז בחוזים הישנים הינה סדירה, אך בהינתן השיבושים באספקת הגז הטבעי ממזרים והפחתת אספקת הגז הטבעי ממאגר "ים תטיס" (ראה לעניין זה סעיף 7.10.9.20), הנחה זו לא התקיימה בשנת 2011 - דבר אשר גרם לתמריץ הגז להיות בעל ערכים גבוהים במיוחד ורשות החשמל סברה כי אין זה ראוי שהצרכנים יישאו בכך במסגרת העלאת התעריף. בעקבות ביטול תמריץ הגז בשנת 2011, פנתה החברה לרשות החשמל מספר פעמים בבקשה לקבלת תמריץ גז בגין שנה זו.

יצוין, כי בשנים 2009 – 2010 הנוסחאות אשר נקבעו במנגנון תמריץ הגז הותירו בידי החברה תמריץ אפסי בלבד.

בהחלטת רשות החשמל מתאריך 22 במרס 2012 נקבע כי במועד העדכון השנתי תבחן רשות החשמל גם את נוסחת תמריץ הגז הטבעי.

(ב) נכסים מוכרים ופחת

הנכסים שהוכרו בבסיס התעריף החדש במקטע הייצור נקבעו על-פי מתווה עתידי לשנים 2010-2014. העלות המוכרת בגין יחידות הייצור נקבעה על-פי תוכנית שכוללת את רשימת יחידות הייצור המוכרות ומועדי ההפעלה שלהן. רשות החשמל קבעה כי העלות המוכרת לנכסים פעילים תתייחס לשתי קטגוריות ייצור: (1) יחידות ייצור "ישנות" - יחידות ייצור שהופעלו לפני 31 בדצמבר 2002; ו - (2) יחידות ייצור "חדשות" - יחידות ייצור שהופעלו ויופעלו לאחר 31 בדצמבר 2002. ההכרה בעלויות יחידות הייצור "הישנות" מתבססת בעיקר על העלויות הרשומות בספרים, בעוד שההכרה בעלויות יחידות הייצור "החדשות" הינה על-פי פרמטרים נורמטיביים כגון מועדי הפעלה, משכי הקמה ושיעורי ריבית נורמטיביים - כפי שנקבעו על-ידי רשות החשמל.

רשות החשמל קבעה, כי במקרה שהעלויות בפועל בגין הקמת היחידות תהיינה חריגות לדעת החברה ואינן נכללות בבסיס העלויות הנורמטיבי, החברה תהיה זכאית לבקש כי רשות החשמל תכיר בעלויות חריגות אלו לאחר מועד הפעלת היחידה.

לפרטים בדבר אופן ההכרה בנכסים מוכרים ופחת, לרבות בדבר אופן ההכרה בעלויות הציוד ועלויות פיתוח והרכבה, וכן בדבר ההפחתות שבוצעו בדוחות הכספיים ראה ביאור 3 בדוחות הכספיים השנתיים והרבעוניים.

(ג) מועדי הפעלה נורמטיביים של יחידות הייצור החדשות והשלכותיהם לעניין התעריף

רשות החשמל קבעה מועדי הפעלה נורמטיביים להפעלת יחידות הייצור הצפויות לפעול בתקופת הבוחן (2010-2014). מועדים אלו רלוונטיים להכרה בתעריף של עלויות הנכסים והפחת, עלויות המימון וסל הדלקים ביחס ליחידות ייצור אלו.

במידה שהחברה לא תעמוד בלוחות הזמנים הנורמטיביים שנקבעו להפעלת יחידות הייצור החדשות של החברה, יופחתו העלויות המוכרות לחברה בתעריף על-פי מודל הפחתה שקבעה רשות החשמל. מודל הפחתה יוצר זיקה בין משך האיחור לבין גובה הפחתה באופן שככל שמשך האיחור הולך וגדל, עולה שיעור הפחתה בהתאם.

ביום 24 במרס 2011⁶⁰ התקבלה החלטת רשות החשמל בה עודכנו מועדי ההפעלה הנורמטיביים של יחידות הייצור שנקבעו בהחלטתה על בסיס התעריף למקטע הייצור, ושדחיית מועד הפעלתן אושרה על-ידי השר.

לאור זאת, פחתה חשיפת החברה בגין הקנסות בהשוואה לאומדן עת פורסם ספר בסיס התעריפים למקטע הייצור בפברואר 2010.

החברה לא עמדה במועדי ההפעלה הנורמטיביים אשר נקבעו ליחידות הייצור 6 ו-7 ברמת חובב (הכלולות בשלב א' של תוכנית החירום), וזאת בשל עיכובים סטטוטוריים. כתוצאה מכך, הופחתו העלויות המוכרות לחברה בתעריף בהתאם למודל הפחתה שקבעה רשות החשמל, בסכום כולל של כ-48 מיליון ש"ח (מתואם לש"ח של החודשים דצמבר 2011 ומרס 2012). העלויות המופחתות על-ידי רשות החשמל בגין אי עמידה במועדי ההפעלה הנורמטיביים הוצגו כהוצאה בדוח רווח והפסד של החברה, תוך מתן גילוי נאות בנוגע לחשיפת החברה לחיוב בהפחתת עלויות בגין אי עמידה בלוח הזמנים.

בנוסף, במסגרת החלטת רשות החשמל מיום 7 במרס 2011⁶¹ בנושא פריסת חוב החברה לצרכנים (חוב הנובע מעודפי גבייה בתעריף שחלו בשנת 2009 בגין סל הדלקים - ראה פירוט לעניין זה בסעיף 7.5.7), ציינה רשות החשמל כי לחברה תינתן תקופת "חסד" טרם הפעלת מנגנון הפחתה בגין איחור בלוחות זמנים להקמת 3 תוספות קיטוריות הכלולות בשלב ב' של תוכנית החירום (בגין בוצעה פריסת החוב), אשר תעמוד על ארבעים וחמישה (45) ימים לאחר מועדי ההפעלה הנקובים בהחלטה. בנוסף נקבע, כי במקרה של איחור של מעל לשנה במועד הסנכרון של כל אחת מן התוספות הקיטוריות, יופחת סכום בשיעור של 2% לשנה מסכום הפריסה של החוב בגין כל תוספת קיטורית.

למועד התשקיף, החברה לא עמדה במועד ההפעלה הנורמטיבי שנקבע ליחידת ייצור מספר 3 בחיפה, הכלולה בתוכנית הפיתוח של החברה. בהתאם לכך, קיימת חשיפה להפחתת סכום מוערך של כ-89 מיליון ש"ח (מתואם לש"ח של החודשים דצמבר 2011 ומרס 2012) בעלות המוכרת בתעריף. כמו

⁶⁰ החלטה מספר 1, משיבה 331, מיום 24 במרס 2011 בעניין "רישיונות ייצור לחברת החשמל לישראל בע"מ".

⁶¹ החלטה מספר 1, משיבה 328, מיום 9 במרס 2011 בעניין "פריסת חוב חברת החשמל לצורך מניעת מצוקת חשמל".

כן, החברה צופה איחור נוסף במועד ההפעלה של המחז"מ המתוכנן לקום באלון תבור, ובהתאם קיימת חשיפה להפחתת סכום מוערך של כ- 389 מיליון ש"ח (מתואם לש"ח של החודשים דצמבר 2011 ומרס 2012) בעלות המוכרת בתעריף.

בחודש מאי 2012 פנתה החברה למנכ"ל משרד האנרגיה בבקשה לדחות את מועדי ההפעלה של המחז"מ באלון תבור למועדים בני קיימא גמישים, ולקבוע כי היחידה תוקם תוך מספר חודשים מוגדר מהמועד שהחברה תידרש על-ידי השר להקימו, בהתחשב בין היתר בתהליכים הסטטוטוריים, במצב הרכש ובמציאת הפתרון המימוני הנדרש להקמת יחידות הייצור האמורות.

למידע נוסף ראה ביאור 3 ב. 2) (ב) בדוחות הכספיים הרבעוניים.

הערכת החברה בדבר האיחור הצפוי במועד הפעלת המחז"מ באלון תבור ובדבר הפחתת העלות המוכרת בתעריף כתוצאה מכך הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על מידע המצוי בידי החברה למועד התסקיף, והתממשותה תלויה בגורמים שונים, חלקם אינם בשליטתה הבלעדית של החברה, כגון השגת המימון הנדרש להקמת המחז"מ, קבלת הרישיונות וההיתרים הנדרשים להקמת המחז"מ, החלטות רשות החשמל בעניין הפחתת העלות המוכרת ועוד. לפיכך, אין לחברה וודאות כי הערכותיה וציפיותיה אכן יתממשו בפועל.

(ד) עלויות מימון (שיעור תשואה מוכר)

שיעור התשואה המוכר בתעריף על נכסים נועד לצורך חישוב מרכיב המימון של שירותי ההון הנגזרים מערך הנכסים המוכרים של החברה בתעריף. שיעור התשואה המוכר משמש החל מהחלטת הרשות על בסיס תעריף הייצור כבסיס לצורך הכרה בהיוון עלויות מימון של נכסים בזמן הקמתם. שיעור התשואה המוכר בתעריף נגזר משלושה (3) משתנים כמפורט להלן:

(1) רמת המינוף הפיננסי

יחס המינוף המוכר בתעריף הינו שליש (1/3) הון עצמי ושני שליש (2/3) הון זר.

(2) שיעור תשואה על הון עצמי (ברוטו)

התשואה להון העצמי במקטע הייצור תעמוד על 7.8% לאחר מס (9.5% לפני מס). סך עלויות המימון המוכרות יהיה מכפלת שיעור התשואה המוכר המשוקלל (הון עצמי והון זר) בסך הנכסים המוכרים, אשר מהם תנוכה העתודה למיסים נדחים.

(3) ריבית על הון זר

(א) התשואה המוכרת להון זר נגזרת משלושה (3) רכיבים:

(1) סל מימון שקלי - מייצג הלוואות המגויסות בארץ במט"י באפיק צמוד מדד. בגין סל מימון זה יוכר שיעור ריבית שקלי ריאלי ממוצע.

(2) סל מימון מגודר - מייצג גיוס הון זר בחו"ל במטבע חוץ, המוגן על-ידי מנגנון גידור במסגרתו מחושבים הפרשי סל מדד והפרשי ריבית המצטברים לחובת/זכות הצרכנים ביחס לחברה (ושאמורים להירשם כנכס פיקוח/ התחייבות במאזן החברה). לפרטים בדבר מנגנון הגידור ראה סעיף ב' להלן.

(3) סל מימון שקלי בריבית מוגדלת - מייצג גיוס הון במט"ח המתורגם למונחים שקליים באמצעות הכרה בתוספת עלויות הנובעות מגיוס בחו"ל, וכנגדו נדרשת החברה לבצע עסקאות הגנה. בגין סל זה יוכר שיעור ריבית שקלי ריאלי מוגדל ממוצע. שיעורי התשואה המוכרים על הון זר מדדי ומטחי נקבעו בנקודת המוצא בהתבסס על שיעורי התשואה הממוצעים לשנת 2008 והשוליים לשנת 2009, תוך שימוש בנוסחת עדכון לגבי השנים הבאות, כפי שמתבצע בכל עדכון שנתי. שיעורי התשואה הממוצעים לשנת 2008 נגזרו מהדוחות הכספיים לשנת 2007.

(ב) מנגנון הגידור

מנגנון הגידור בתעריף נועד למנוע תנודות חריפות ברווחיות החברה בתקופות של הבדלים גדולים בין שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן לבין שיעור השינוי בשער החליפין, עקב כך שנכסי החברה מותאמים למדד ומנגד חלק גדול מהם ממומנים בהלוואות במטבע חוץ. לעמדת רשות החשמל, בשנים האחרונות חלה התפתחות בשווקים הפיננסיים המקומיים לגיוסי הון ובשווקים הפיננסיים למכשירים פיננסיים נגזרים לגידור סיכוני שערי חליפין, ולכן החליטה לבטל את מנגנון הגידור. בהתאם, על-פי ספר בסיס התעריפים החדש למקטע הייצור, בוטל מנגנון הגידור הנוכחי (כפי שנקבע בספר בסיס התעריפים לשנים 2002-2005, מיום 1 ביולי 2002), אך נקבע מנגנון גידור חדש, אשר יבוטל בהדרגה תוך שלוש (3) שנים, עד שנת 2013, וזאת כדי לאפשר לחברה להיערך לגידור עצמאי של החשיפות לסיכון שער החליפין המגודרות כיום באמצעות מנגנון הגידור הקיים. להלן עיקרי מנגנון הגידור החדש:

(1) סכום קרן הגידור יתעדכן במועד העדכון השנתי בהתאם לנכסים המוכרים ולמתווה היורד שפרסמה רשות החשמל (עד לביטולו המוחלט של המנגנון).

(2) הפרשי הריביות בין הריבית המט"חית לבין הריבית השקלית הריאלית יהיו אף הם חלק מהסכום המגודר ויפרסו עד תום תקופת מנגנון הגידור.

(3) שער החליפין של הסל הקובע וכן הריבית המט"חית יוצמדו לדולר ולאירו בשיעורים של 75%- ו- 25%.

(4) הסכומים שיצטברו לזכות או לחובת החברה ייפרסו עד לתום מנגנון הגידור באפריל 2013. יחד עם זאת, צוין בספר בסיס התעריף למקטע הייצור, כי לאור השינויים המבניים הצפויים, מקפיאה רשות החשמל את המתווה העולה של סל המימון השקלי עד 31 במרס 2011 או מועד התנעת השינוי המבני, המוקדם מביניהם. ההקפאה האמורה פקעה במרס 2011 כאמור, וכתוצאה מכך עלה אחוז המימון השקלי.

(5) על הסכום המגודר לא יחולו מקדמי הפחתה.

בהתאם להחלטת רשות החשמל בספר בסיס התעריף למקטע הייצור, החוב, אשר נצבר לצרכנים בגין ביטול מנגנון הגידור במתכונתו הקודמת, ייפרס על פני תקופה של חמש (5) שנים. לפרטים נוספים ראה ביאור 2.ב3 (ד) בדוחות הכספיים השנתיים.

(ג) עלויות התפעול

עלויות תפעול המוכרות לתקופת הבוחן נגזרות מעלויות התפעול הממוצעות לפי דוחות החברה לשנים 2002-2006 תוך הפרדה בין עלויות עבודה ועלויות אחרות ולאחר ביצוע התאמות מסוימות, בהתאמה לגידול במכירות. על עלויות מוכרות אלה מוחל מקדם הפחתה של 2% לשנה.

(ד) עלויות פנסיה

עד מועד פרסום החלטות סופיות של רשות החשמל, עלות התפעול המוכרת במקטע הייצור תכלול את עלויות הפנסיה בהתאם לתיקון שפורסם בשנת 2009 ועלות הנכסים המוכרת במקטע הייצור של יחידות הייצור המחז"מיות שהחלו לפעול אחרי שנת 2002 ("היחידות החדשות") תכלול רק עלויות פנסיה צוברת של עובדי דור ג'. העלויות לא יכללו עלויות פנסיה אקטואריות של עובדי דור א', עובדי דור ב' ועובדי דור ג' (עלויות פנסיה אקטואריות המתייחסות לחשמל חינם, שי לחגים ומענקים). עלות הנכסים המוכרת של יחידות הייצור

שהחלו לפעול עד שנת 2002 ("היחידות הישנות") נלקחה מספרי החברה וכללה את עלויות הפנסיה של עובדי החברה.

בחינת עלויות הפנסיה טרם הסתיימה על-ידי רשות החשמל, כאמור, ונושא זה נמצא עדיין בדיונים בין החברה לבין רשות החשמל. עם קבלת החלטה סופית בנושא עלויות פנסיה מוכרות של עובדי דור א' ו- ב' ועלויות פנסיה בגין חשמל חינם, שי לחג ומענקים של עובדי דור ג', יעודכן רכיב זה בהתאם.

(ה) עלויות פיתוח והרכבה

עלויות הפיתוח וההרכבה הנורמטיביות חולקו לשתי (2) קבוצות: (א) עלויות עובדי חברה המוצמדות לשינויים בשכר חודשי ממוצע למשרת שכיר ישראלי; (ב) עלויות קבלנים, המוצמדות למדד תשומת בנייה למגורים.

(3) תוספות מיוחדות וחד פעמיות לתעריף

נוסף למסגרת הכללית לקביעת ועדכון התעריף, כמתואר לעיל, ובעקבות בקשות החברה, רשות החשמל כללה במקרים מסוימים רכיבים נוספים בתעריף בגין מימון של עלויות הקמה. לפרטים בדבר הכרה בעלויות תוכנית החירום של החברה ראה סעיף 7.7.5.

(4) עמדת החברה בקשר עם בסיס תעריף הייצור החדש

לחברה הסתייגויות רבות בנוגע לבסיס התעריף החדש למקטע הייצור, אשר להערכתה עשויה להיות לו השפעה מהותית על החברה, בין היתר, עקב: אי ההכרה במלוא עלויות ההקמה והתפעול של יחידות הייצור של החברה; מנגנון ההפחתה של העלויות המוכרות בתעריף במקרה בו החברה לא תעמוד במועדי ההפעלה הנורמטיביים שנקבעו ליחידות הייצור החדשות של החברה; אי הכרה במלוא עלויות הון בגין מלאי חלקי חילוף; אי הכרה בעלויות חריגות במחז"מ חיפה, גזר ותוספת קיטורית אלון תבור; אי הכרה בעלויות הקמת מערך קירור במים שפירים באלון תבור; טעויות חישוביות בקבצי רשות החשמל בעת קביעת ספר בסיס התעריפים למקטע הייצור, וכדומה. לעמדת רשות החשמל, בסיס התעריף החדש למקטע הייצור משקף את העלויות הנדרשות למקטע זה. למיטב ידיעת החברה, הצוות המקצועי ברשות החשמל בוחן במהלך עבודתו השוטפת את הסתייגויות החברה לגבי רכיבים מסוימים כאמור.

לפירוט בדבר עיקרי השלכות בסיס התעריף החדש על תוצאותיה הכספיות של החברה ראה ביאור 3. א. 3) בדוחות הכספיים השנתיים.

לפירוט בדבר טענות החברה בגין תעריף החשמל ראה סעיף 22.2.

7.1.4. שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברווחיותו

להערכת החברה, קיימים גורמים שונים העשויים להשפיע על היקף הפעילות בתחום וברווחיותו, ובכלל זאת שינויים בהיקף צריכת החשמל, שינויים בתעריפי החשמל הנקבעים על-ידי רשות החשמל,

שינויים בהיצע ו/או במחירי חומרי הגלם הדרושים לייצור החשמל וכניסה של מתחרים (לרבות יחפ"ים) לתחום ייצור החשמל. לפירוט ראה סעיפים 6.5 ו-7.4.

כושר הייצור המותקן של החברה עלה מכ- 10,487 מגה-וואט נכון ליום 31 בדצמבר 2006 לכ- 12,759 נכון ליום 31 בדצמבר 2011, המבטא גידול שנתי בשיעור של 4%. העלייה נובעת מבניית יחידות ייצור חדשות ומביצוע שיפורים ליחידות ייצור קיימות.

שינויים בהיקף פעילות תחום ייצור החשמל במהלך שנת 2011 והרבעון הראשון לשנת 2012, ושינויים צפויים במהלך 2012:

במהלך 2011 נעשה סינכרון (דהיינו שילוב של יחידת ייצור במערך הייצור של החברה) של מספר יחידות כדלקמן:

תוספת קיטורית יחידה מספר 4 באתר תחנת הכוח חיפה בהספק של כ- 136 מגה-וואט; וכן של יחידות או מחז"מים כולם בשריפת גז טבעי: יחידה מספר 1 באתר "חגית"; מחז"מ מספר 3 באלון תבור; יחידת ט"ג 8 באתר רמת חובב; ומחז"מ מספר 4 באתר תחנת הכוח חיפה.

בשנת 2012 נכנס לפעולה מחז"מ חיפה 3 בהספק של כ- 374 מגה-וואט, וכן הסתיים תהליך הסבת יחידת הייצור חיפה ג' לגז טבעי, כך שלמועד התשקיף היחידה ניתנת להפעלה בגז טבעי ובמזוט.

7.1.5 התפתחויות בשווקים של תחום הפעילות, או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

לפירוט בדבר השיבושים באספקת הגז ממצרים עד כדי הפסקתה המוחלטת והידלדלות מאגר "ים תטיס" וקריסתו החלקית עקב ההפקה המוגברת בקיץ 2011, אשר הביאו לשינויים בהתפלגות השימוש בדלקים לייצור חשמל במהלך שנת 2011 ועד למועד התשקיף, ראה סעיף 7.10.9.2.

7.1.6 גורמי ההצלחה הקריטיים בתחום הפעילות והשינויים החלים בהם

להערכת החברה, ההצלחה העסקית של מקטע הייצור תלויה, בין היתר, בעלויות חומרי הגלם לייצור חשמל, ובעיקר הגז הטבעי, בזמינות הגז מספקיה של החברה ובמקרה של אי זמינותו, בעלות הדלקים החלופיים, ביישום תוכנית הפיתוח למקטע הייצור, לרבות תוכנית החירום, בהכרה בסך העלויות הדרושות לייצור החשמל בתעריף החשמל וברמת הביקוש לחשמל. לפרטים נוספים ראה סעיפים 7.7.3 ו-7.7.5. לפרטים בדבר תוכניות הפיתוח במקטע הייצור ראה סעיף 7.7.

7.1.7 שינויים במערך הספקים וחומרי הגלם לתחום הפעילות

הספקים וחומרי הגלם לתחום פעילות זה הינם ספקי פחם, מזוט, גז טבעי וסולר, המשמשים לייצור החשמל. לפרטים לגבי מערך הספקים וחומרי הגלם, לרבות ביחס להפרעות החוזרות ונשנות בשנת 2011 ועד למועד התשקיף באספקת הגז ממצרים המסופק לחברה בהתאם להסכם עם חברת EMG (לרבות בקשר עם הפסקת הזרמת הגז מ-EMG בעקבות ביטול הסכם מכירת הגז בין EMG לספקיות הגז שלה), כמו גם לצמצום באספקת הגז ממאגר הגז-הטבעי "ים-תטיס" בשנת 2011 ועד למועד התשקיף לאור הידלדלות מאגר זה, ראה סעיף 7.10.9.2.

7.1.8 חסמי הכניסה והיציאה העיקריים של תחום הפעילות ושינויים החלים בהם

7.1.8.1 חסמי כניסה

להערכת החברה, גופים הפועלים בתחום ייצור החשמל נדרשים, בעיקר, להשקעה ראשונית של הון בסכומים מהותיים, בין בדרך של השקעה בהון עצמי ובין בדרך של מימון בנקאי או אחר לצורך הקמת מתקני ייצור, ובהמשך נדרשים לאיתנות פיננסית

לצורך תחזוקתם השוטפת. בנוסף, קיימת בתחום רגולציה סבוכה, שבגינה גוף המבקש לייצר חשמל נדרש לעבור הליך לקבלת רישיון יצרן חשמל מרשות החשמל (המתבצע במספר שלבים לאורך תקופה ארוכה), לעמוד בדרישות ובתקני איכות מחמירים, לקבל היתרים לעניין איכות סביבה, איתור אתרים וקבלת היתרי בניה, זמינות חומרי גלם ועלויותיהם. כמו כן, קיימת חשיבות לידע מקצועי ולניסיון בתחום ייצור החשמל, למוניטין חיובי בענף וכן לזמינות קרקעות לצורך הקמת מתקני ייצור החשמל. יתרה מזו, אי הוודאות בנושא אספקת הגז הטבעי עשויה גם היא להוות חסם כניסה לתחום בהתייחס לייצור חשמל המתבסס על גז טבעי.

7.1.8.2. חסמי יציאה

הרגולציה המסדירה את פעילות החברה וכן היותה בעלת "רישיון ספק שירות חיוני", על-פי חוק משק החשמל והוראות רישיונותיה, המחייב אותה בייצור חשמל לכלל הציבור, באמינות וביעילות, לפי תנאי רישיונה, הינם חסמי היציאה העיקריים מתחום הפעילות.

7.1.9. מבנה התחרות בתחום ושינויים החלים בו

למועד התשקיף, תחום הייצור החשמל בישראל מתאפיין ברמת תחרותיות נמוכה במיוחד. הלכה למעשה החברה מייצרת את מרבית החשמל בישראל והמתחרים היחידים שלה הינם היח"פים, אשר בשלב זה מייצרים חשמל בהיקפים לא מהותיים. נוכח השינויים המבניים הנדרשים על-פי הוראות חוק משק החשמל, לרבות התאגדותן של יחידות ייצור במסגרת חברות בנות נפרדות אשר בהתאם לחוק משק החשמל לא כולן תהיינה חברות בנות של החברה, וכן לנוכח מדיניות עידוד התחרות במשק החשמל בכללותו, ובמקטע הייצור בפרט, באמצעות כניסת יח"פים, החברה אינה יכולה להעריך בשלב זה מה תהיינה ההשלכות של תיאגוד וכניסת יח"פים כאמור על התחרות בעתיד. לתיאור השלכות אפשריות על החברה בעקבות כניסת יח"פים ראה סעיף 7.4.4. לפרטים נוספים ראה סעיפים 6.5 ו-7.4.

7.1.10. תחליפים למוצרי תחום הפעילות ושינויים החלים בהם

לאנרגיה החשמלית קיימים מקורות אנרגיה חלופיים, דוגמת גז טבעי, אנרגיה סולארית ודלקים לחימום מבנים ומים. אולם, נכון למועד התשקיף אין תחליף מעשי לחשמל למכונות תעשייתיות, תאורה, ציוד משרדי, מיזוג אוויר ותחזוקת בית.

7.2. מוצרים ושירותים

כאמור, החברה פועלת לאספקת חשמל לצרכנים, החל מייצור החשמל באתרי הייצור ובהמשך הולכתו והשנאתו, עד לחלוקתו ואספקתו לנקודות הקצה של כל אחד מהצרכנים. החשמל המיוצר באתרי הייצור של החברה אינו נמכר לגורמים חיצוניים אלא מועבר לצרכנים הסופיים באמצעות מקטע ההולכה וההשנאה, ומסופק להם באמצעות מקטע החלוקה. לפרטים נוספים בדבר תחום פעילות ייצור החשמל ראה סעיף 7.1. לפרטים נוספים אודות המקטעים האחרים ראה סעיפים 8 ו-9.

7.3. פילוח הכנסות ורווחיות מוצרים ושירותים:

7.3.1. הכנסות

הכנסות החברה (נטו) בשנת 2011 ממכירות חשמל ששויכו למקטע הייצור (לפי ההנחות המפורטות בביאור 36 בדוחות הכספיים השנתיים) בגין מכירת כ- 53,062 מיליון קוט"ש הסתכמו לסך של כ- 19,904 מיליון ש"ח מותאמים לש"ח של חודש דצמבר 2011 (כ- 19,980 מיליון ש"ח מותאמים לש"ח

של חודש מרס 2012), לעומת כ- 15,096 מיליון ש"ח מותאמים לש"ח של חודש דצמבר 2011 (כ- 15,153 מיליון ש"ח מותאמים לש"ח של חודש מרס 2012), בגין מכירת כ- 52,037 מיליון קוט"ש בשנת 2010, המהווים גידול בהכנסות של כ- 4,808 מיליון ש"ח וכ- 4,827 מיליון ש"ח, בהתאמה; גידול של כ- 24%.

הכנסות החברה (נטו) בתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס 2012 ממכירות חשמל ששוויו למקטע הייצור (לפי ההנחות המפורטות בביאור 12 בדוחות הכספיים הרבעוניים) בגין מכירת כ- 13,844 מיליון קוט"ש הסתכמו לסך של כ- 5,361 מיליון ש"ח, לעומת כ- 4,116 מיליון ש"ח מותאמים למרס 2012 בגין מכירת כ- 12,599 מיליון קוט"ש ברבעון המקביל אשתקד, המהווים גידול בהכנסות של כ- 1,245 מיליון ש"ח; גידול של כ- 30%.

7.3.2. רווח מפעולות רגילות - מקטע הייצור

הרווח מפעולות רגילות במקטע הייצור בשנת 2011 הסתכם לסך של כ- 2,260 מיליון ש"ח מותאמים לש"ח של חודש דצמבר 2011 (כ- 2,267 מיליון ש"ח מותאמים לש"ח של חודש מרס 2012) לעומת כ- 771 מיליון ש"ח מותאמים לש"ח של חודש דצמבר 2011 וכ- 774 מיליון ש"ח מותאמים לש"ח של חודש מרס 2012 בשנת 2010; גידול של כ- 1,489 מיליון ש"ח וכ- 1,493 מיליון ש"ח, בהתאמה; גידול של כ- 193% וכ- 193%, בהתאמה.

ההפסד מפעולות רגילות במקטע הייצור בתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס 2012 הסתכם לסך של כ- 748 מיליון ש"ח לעומת רווח של כ- 635 מיליון ש"ח מותאמים לש"ח של חודש מרס 2012 בתקופה המקבילה אשתקד; קיטון של כ- 1,383 מיליון ש"ח.

7.4. תחרות

7.4.1. כללי; החברה כמונופולין; ייצור חשמל פרטי – מדיניות הממשלה והחלטות רשות החשמל

7.4.1.1. כללי

כאמור, למועד התשקיף, החברה מייצרת, מוליכה, מחלקת ומספקת את מרבית צריכת החשמל במדינת ישראל והיא הוכרזה בחודש ינואר 1999 על-ידי הממונה על ההגבלים העסקיים כמונופולין במשק החשמל, בין היתר, בתחומים הבאים: אספקת חשמל - ייצור חשמל, ומכירתו, הולכת חשמל וחלוקתו ומתן שירותי גיבוי לצרכני חשמל וליצרניו. לפרטים נוספים בדבר הכרזת החברה כמונופולין והשלכות ההכרזה ראה סעיף 22.10.

מאז חקיקת חוק משק החשמל, מדיניותה של ממשלת ישראל הינה עידוד התחרות במשק החשמל תוך הגדלת כושר ייצור החשמל על-ידי יצרני חשמל פרטיים⁶².

כפי שיפורט בהמשך, למועד התשקיף, היעד להגדלת כושר הייצור של היח"פים הינו ל- 20% מכלל כושר הייצור המותקן במדינת ישראל עד שנת 2020 (כיום, סך כושר הייצור המותקן של היח"פים עומד על שיעור של כ- 4%). בהחלטות מאוחרות יותר נקבע יעד מנחה לייצור חשמל מאנרגיה מתחדשת בהיקף של 10% מצורכי האנרגיה בחשמל של

⁶² על-פי חוק משק החשמל יצרן חשמל פרטי הוא בעל רישיון או רישיונות ייצור. במסגרת תשקיף זה השימוש במונח נעשה גם לתיאור יזם או גורם שנוקט פעולות להקמת מתקן ייצור פרטי.

המדינה לשנת 2020. בהתאם להחלטת הממשלה בנושא, יעד זה צפוי להיות מושג על-ידי ייצור חשמל בהיקף הספק מותקן של כ- 2,760 מגה-וואט. כמו כן נקבע יעד ביניים מנחה לייצור 5% מהחשמל בישראל בסוף שנת 2014 באמצעות אנרגיות מתחדשות. יעד זה צפוי להיות מושג על-ידי ייצור חשמל על-ידי יחידות ייצור בהספק מותקן בהיקף של כ- 1,550 מגה-וואט. עוד החליטה הממשלה להסדיר עידוד הקמת מתקנים להפקת אנרגיה ממקורות מתחדשים, בהתאם ליעדי הממשלה. במגמה לממש את המדיניות האמורה, הוחלט להנחות את רשות החשמל לפעול במסגרת סמכותה על-פי החוק ובכלל זאת להשלים ולעדכן תעריפים ואמות מידה ככל הנדרש, על-פי חלוקה למכסות כמפורט בהחלטה.

בהתאם לכך ממשלת ישראל ורשות החשמל נוקטות צעדים, וביניהם שינויי חקיקה, התקנת תקנות, קבלת החלטות והסדרים אחרים (לרבות מכרזים שפורסמו), שמטרתם לעודד כניסת יצרני חשמל פרטיים למשק החשמל ובכך לעודד תחרות במקטע הייצור.

כחלק מהצעדים המתוארים לעיל, הוספו על-ידי רשות החשמל בשנת 2005 פרקים ה' ו' לספר אמות המידה (המתעדכן מעת לעת), המסדירים בין היתר, מתן שירותי תשתיות לפיהם יח"פים יוכלו למכור אנרגיה או למנהל המערכת או למספקים, על מנת לספק חשמל לצרכני קצה באמצעות רשת ההולכה של החברה, את אופן פעילותם של יח"פים במשק החשמל, וכן את התעריף שהחברה תגבה בגין הולכת החשמל בהתאם לתעריף שייקבע מעת לעת על-ידי רשות החשמל ("אמות המידה").

על-פי הוראות חוק משק החשמל ותקנותיו, יח"פ יכול למכור חשמל לבעל רישיון ספק שירות חיוני, או למספק, על-פי תנאי רישיונו (ובהתאם למגבלות הקבועות בחוק משק החשמל ובתקנות שהותקנו מכוחו). בנוסף, יכול יח"פ לקבל רישיון להספקת חשמל ולמכור חשמל ישירות לצרכני קצה.

7.4.1.2. מכוח ההסדרים הללו, מחויבת החברה, כספק שירות חיוני⁶³, וכבעלת רישיון הולכה, כדלקמן:

(א) לרכוש חשמל מהיח"פים, לפי התקנות מכוח חוק משק החשמל ותנאי רישיונם של היח"פים, בתעריפים ובהליכים המוסדרים בהסדר התחיקתי, דהיינו בתקנות וכללים⁶⁴

⁶³ בתקנות משק החשמל (יצרן חשמל פרטי קונבנציונלי), תשס"ה-2005 ותקנות משק החשמל (קוגנרציה), תשס"ה-2004, נקבע שעסקאות רכישת חשמל מיצרנים תיעשה על-ידי מנהל המערכת (ולא על-ידי בעל רישיון הולכה). מנהל המערכת מוגדר על-פי תקנות משק החשמל (יצרן חשמל פרטי קונבנציונלי), תשס"ה-2005 ותקנות משק החשמל (קוגנרציה), תשס"ה-2004, כדלקמן: "מנהל מרכז הפיקוח, הבקרה והפיקוד על עומסים ברשת החשמל, של בעל רישיון ההולכה, או מי שקיבל רישיון לניהול המערכת". בעל רישיון ההולכה הוגדר במסגרת התקנות האמורות כדלקמן: "בעל רישיון ספק שירות חיוני שקיבל רישיון להעברת חשמל, ממתקן באמצעות קווי רשת חשמל במתח עליון ומתח על עליון אל תחנת משנה והמרכז בידו יותר ממחצית כושר ההולכה במשק החשמל". נכון למועד התשקיף, הוקמה על-ידי המדינה חברה לניהול מערכת אשר למיטב ידיעת החברה אינה פעילה. לפיכך, החברה, כבעלת רישיון ההולכה, היא הנושאת בחובות החלות על מנהל מערכת על-פי חוק משק החשמל והתקנות שהותקנו מכוחו. על-פי החלטת השרים מחודש פברואר 2009, עם תחילת פעילות חברת ניהול המערכת, יסבו זכויות והתחייבויות החברה על-פי ההסכמים עם היח"פים אליה.

⁶⁴ בכללי משק החשמל (עסקאות עם ספק שירות חיוני), תש"ס-2000 נקבע, כי אם פורסם מכרז ייחתם חוזה לרכישת חשמל בהתאם לתנאי המכרז, וכן כי במקרה כאמור התמורה שעל ספק שירות חיוני לשלם ליצרן בעד חשמל תהיה לפי המחירים שהציע הזוכה במכרז ובהתאם לתנאי החוזה עמו.

שהותקנו מכוח חוק משק החשמל ובאמות המידה הנקבעות על-ידי רשות החשמל וחלות על החברה ועל היח"פים.

(ב) לחבר את היח"פים לרשת החלוקה וההולכה שלה, ולספק להם שירותי תשתית, על מנת לאפשר ליח"פים, בין היתר, להתקשר עם מספקים⁶⁵, או לספק חשמל בעצמם לצרכני קצה.

(ג) לתת שירותי גיבוי לאספקת חשמל לצרכני היח"פים ("שירותי גיבוי"), בהתאם לתעריפי שירותים נלווים וגיבוי (שטרם נקבע על-ידי רשות החשמל).

7.4.1.3.

יצרני החשמל הפרטיים פועלים מכח רישיונות ייצור שקיבלו כחלק מהתחייבות מדינת ישראל בהמשך למכרזים לייצור חשמל שפורסמו על-ידי המדינה או מכח רישיונות ייצור או רישיונות ייצור מותנים שניתנו להם על-פי חוק משק החשמל והתקנות שהותקנו מכוחו.

לכל סוג יח"פ, על-פי סיווג שיפורט בהמשך, קבעה רשות החשמל הסדר תעריפי שונה כמפורט להלן.

בנוסף, וכחלק מהמדיניות לעודד כניסת יח"פים, בחודש יולי 2009, פרסמה רשות החשמל עדכון⁶⁶ להחלטתה בנושא הסדרי תעריפים תומכי מימון ליח"פים. ההחלטה נועדה להקנות רשת ביטחון ליצרני חשמל פרטיים ומהווה חוליה נוספת בפעילות הממשלתית ליצירת תנאים לקידום יזמות פרטית במשק החשמל. במסגרת החלטה זו, קבעה רשות החשמל כדלקמן:

(א) ספק השירות החיוני יפקיד, עבור כל יח"פ, סכום כסף בחשבון ייעודי, אשר ינוהל על-ידי נאמן המהווה צד שלישי, בשווי תשלומים דו-חודשיים עבור החשמל שהיח"פ צפוי למכור לספק השירות החיוני. סכומי כסף אלו ישמשו להבטחת התשלומים ליח"פ⁶⁷. החברה פנתה לרשות החשמל בבקשה לשנות את המנגנון כאמור להבטחת תשלומי החברה ליח"פים. טרם התקבלה החלטת רשות החשמל בעניין.

(ב) האחריות בגין מעשה או מחדל של ספק שירות חיוני, חברת הולכת הגז או צד ג' אשר יפגע ביכולת הייצור של היח"פ תחול על ספק השירות החיוני, קרי – למועד תשקיף זה - על החברה.

(ג) בהתרחש אירוע כוח עליון הפוגע בכשירות מתקן ייצור היח"פ, על ספק השירות החיוני לשלם את החוב הבכיר (מקור המימון העיקרי) על מתקן היח"פ בתקופת האירוע. עם חזרתו לפעילות של היח"פ, הוא יחוייב בהחזר לחברה של 40% מהסכום ששולם על-ידי החברה עבורו, ורשות החשמל תשקול פיצוי לחברה בגין 60% הנוותרים. במקרה של אירוע כאמור שיגרום לסיום הסכם עם יח"פ, החברה תהא אחראית ליתרת החוב

⁶⁵ "מספק" – בעל רישיון למכירת חשמל לצרכנים (רישיון אספקה).

⁶⁶ החלטת רשות החשמל מספר 1 משיבה 268 מיום 31 ביולי 2009 בעניין: "הסדרים תעריפיים תומכי מימון ליצרני חשמל פרטיים".

⁶⁷ נכון למועד התשקיף, לא הופקדו סכומים כאמור מאחר שאף אחד מהיח"פים לא עמד בקריטריונים שנקבעו על-ידי רשות החשמל לצורך הפקדת סכומים כאמור.

הבכיר של היח"פ, תוך העברת הבעלות במתקן הייצור של אותו יח"פ לידי החברה. רשות החשמל תשקול הכרה בעלויות שייגרמו לחברה בשל האמור בהתבסס על קריטריונים שנקבעו לעניין זה.

רשות החשמל הבהירה במסגרת ההחלטה כי החלטתה תקפה ליצרנים אשר ישלימו סגירה פיננסית לא יאוחר מה-1 ביוני 2012. בעקבות שימוע ציבורי שנערך על-ידי רשות החשמל לבחינת המשך מתכונת תחולת החלטת רשות החשמל ביחס להגנות תומכות מימון ליזמות חשמל פרטית⁶⁸ החליטה רשות החשמל בחודש יוני 2012⁶⁹ להאריך את המועד האחרון להשלמת סגירה פיננסית עד 1 באוקטובר 2012.

7.4.2. סוגי יצרני חשמל פרטיים

7.4.2.1. ההסדרים החקיקתיים והרגולטוריים החלים על היח"פים נקבעו תוך הבחנה בין טכנולוגיות הייצור השונות בהן עושים היח"פים שימוש, וכן בין רמות המתח השונות אליהן יחוברו (על-פי הספק המתקן). בהתאם לכך, ההסדרים הרלוונטיים משתנים בהתאם לסוגי היח"פים העיקריים כמפורט להלן:

(א) יח"פ קונבנציונלי - יצרן של מתקני חשמל שאינם פועלים בשיטת הקוגנרציה או באמצעות מקור אנרגיה מתחדש (ושאינו אגירה שאובה), ושברך כלל מחובר למערכת ההולכה "מתח עליון"⁷⁰.

(ב) יח"פים המייצרים באמצעות מתקני קוגנרציה - מתקנים המפיקים ממקור אנרגיה אחד, בו זמנית, אנרגיה חשמלית ואנרגיה תרמית שימושית (המשמשת לרוב לצורכי תעשייה ולצרכים פרטיים). מחוברים בדרך כלל למערכת ההולכה "מתח עליון": מתקנים הממוקמים בחצר הצרכנים ומספקים להם קיטור ואנרגיה.

(ג) יח"פים באגירה שאובה ("אנרגיה אגורה") - יצרן המייצר חשמל על-ידי ניצול הפרשי גבהים בין שני מאגרי מים. המים היורדים מהמאגר העליון לתחתון באמצעות צינורות, מפעילים טורבינה לייצור חשמל. שאיבת המים מהמאגר התחתון למאגר העליון מתבצעת על-ידי אותה טורבינה, המופעלת כמשאבה חשמלית. המתקנים יחוברו למערכת ההולכה "מתח עליון".

(ד) יח"פים באנרגיות מתחדשות - יצרן שמקור האנרגיה שלו הוא בין היתר: שמש, רוח, מים, פסולת, ביומסה, למעט דלק פוסילי. עיתוי ייצור החשמל על-ידי יצרנים אלו תלוי בזמינות מקור האנרגיה עליו מתבססים (כך, לדוגמה, לא ניתן לייצר חשמל באמצעות רוח אם לא נושבת רוח). מכיוון שהזמינות היא חלקית, יצרנים אלו מוכרים את

⁶⁸ <http://pua.gov.il/56-2479-he/Electricity.aspx?pos=2>

⁶⁹ החלטת רשות החשמל מספר 2 משיבה 375 מיום 4 ביוני 2012 בעניין: "תיקון להחלטת רשות משיבה 268 מיום 19.7.2009 בעניין הסדרים תעריפיים תומכי מימון ליצרני חשמל פרטיים".

⁷⁰ הרגולציה החלה על יח"פ או.פי.סי., אף שהמתקן הוא קונבנציונלי, מכיוון שזכה במכרז שפרסמה המדינה, הינה חריגה וחלות עליו הוראות המכרז.

האנרגיה שלהם למנהל המערכת בלבד. חלק ממתקני יצרנים אלו יחוברו למערכת ההולכה, וחלק יחוברו למערכת החלוקה.

(ה) קיימת קטגוריה נוספת של מפעלים גדולים אשר הקימו לעצמם תחנות כוח ובגינן קיבלו רישיון ייצור עצמי. החשמל המיוצר על-ידי תחנות כוח אלו משמש את המפעל בלבד.

7.4.2.2. יצרן פרטי קונבנציונלי

על-פי תקנות משק החשמל (יצרן חשמל פרטי קונבנציונלי), תשס"ה-2005 ("תקנות יצרן קונבנציונלי"), ואמות המידה עסקת רכישה תיערך לפי אחת משתי השיטות הבאות:

(א) מכירת יכולת זמינה ואנרגיה - לפיה מעמיד יח"פ לרשות מנהל המערכת יכולת הספק פנויה בהתאם לתוכנית ייצור שמתכונתה תיקבע בידי רשות החשמל, ומוכר לו אנרגיה חשמלית על-פי דרישה מצד מנהל המערכת; או

(ב) מכירת אנרגיה - בשיטה זו יח"פ מוכר אנרגיה חשמלית או חלק ממנה למנהל המערכת בהתאם לתנאי תקנות יצרן קונבנציונלי ובהתאם לתוכנית ייצור שמתכונתה תיקבע בידי רשות החשמל.

על-פי אמות המידה, יח"פ קונבנציונלי צריך לבחור מראש מבין שני (2) מסלולים ולהודיע על כך: האחד, לייעד 10% מהספק המתקן למכירה למספקים ורשאי להגדיל כמות זו עד 30%. יתר ההספק יעמוד לרשות מנהל המערכת (חלק זה מכונה באמות המידה "יכולת זמינה קבועה"). השני, לייעד את כל הספק המתקן למכירה למספקים.

באותם מקרים, שבמסגרת המכסה המיועדת למכירה למספק שעליה הודיע מראש היצרן, לא נמצא קונה פוטנציאלי, היצרן חייב להציע למנהל המערכת את האנרגיה שהוא לא הצליח למכור.

בחודש נובמבר 2011, פרסמה רשות החשמל הצעת החלטה לשימוע, להתייחסות הציבור⁷¹, להגביל מתן רישיונות ייצור קונבנציונליים, באופן שהיקף הזמינות הקבועה של כלל המתקנים שיוקמו לפי הרישיונות הללו יהיה עד סך של 1,000 מגה-וואט⁷².

7.4.2.3. קוגנרציה

על-פי תקנות משק החשמל (קוגנרציה), תשס"ה-2004 ("תקנות קוגנרציה"), עסקת רכישה תיערך לפי אחת משתי השיטות הבאות:

(א) מכירת אנרגיה – עסקת רכישה לפיה מוכר יצרן אנרגיה חשמלית למנהל המערכת בהתאם לתנאי תקנות קוגנרציה ולתוכנית ייצור מתאימה, שמתכונתה תיקבע בידי רשות החשמל.

(ב) מכירת יכולת זמינה ואנרגיה – כמו לגבי יצרן קונבנציונלי. לביצוע עסקה זו נדרש אישור רשות החשמל ובחוזים לביצוע מכירת יכולת זמינה ואנרגיה העולה על 50

⁷¹ לפירוט בדבר משמעות הצעת החלטה לשימוע להתייחסות הציבור ראה סעיף 28.4.

⁷² <http://pua.gov.il/56-2394-he/Electricity.aspx?pos=1>

מגוואט נדרש גם אישור מנהל מינהל החשמל.

בחודש מאי 2008, פרסמה רשות החשמל החלטה⁷³ בעניין תעריפים לרכישת אנרגיה ממתקני קוגנרציה לפיה התעריפים ליצרנים נקבעים לפי טכנולוגיית המתקן ולפי כמות האנרגיה השנתית הנמכרת למנהל המערכת. לגבי יצרנים בקוגנרציה, המחברים לרשת במתח עליון, קיימת הגבלה על הכמות הנמכרת, על-פי אורך תקופת ההתקשרות עם מנהל המערכת. ואילו לגבי יצרנים המחברים במתח גבוה או נמוך אין מגבלה ואלה רשאים למכור את כל האנרגיה המיוצרת במתקן.

7.4.2.4. אגירה שאובה

הסדרת טכנולוגיה זו במסגרת הוראות מיוחדות בתקנות משק החשמל (יצרן חשמל פרטי קונבנציונלי), תשס"ה-2005. בחודש נובמבר 2009 פרסמה רשות החשמל החלטה⁷⁴ בנוגע להסדר תעריפי בגין ייצור חשמל בשיטת אגירה שאובה ומכירת יכולת זמינה קבועה למנהל המערכת, עם כל התועלות הדינאמיות והתכנוניות מיחידת הייצור, או במסגרת של יכולת זמינה משתנה, וכן נקבעו אמות מידה להתנהלות היח"פים, המתעדכנות מעת לעת.

7.4.2.5. אנרגיות מתחדשות

בהחלטת הממשלה מיום 17 ביולי 2011 בנושא מדיניות הממשלה בתחום הפקת אנרגיה ממקורות מתחדשים (החלטה 3484) נקבעו מכסות לייצור באמצעות אנרגיות מתחדשות שונות. החלטה זו מהווה המשך להחלטה קודמת בנושא מיום 29 בינואר 2009 ומתבססת על מסמך מדיניות של משרד האנרגיה לשילוב אנרגיות מתחדשות במערך ייצור החשמל בישראל.

לאור האמור, רשות החשמל קבעה הסדרים תעריפיים שונים לכל אחת מהמכסות כפי שנקבע בהחלטות הממשלה.

להלן עיקרי ההסדרים התעריפיים שנקבעו:

(א) מתקנים סולאריים בינוניים (שיחברו לרשת החלוקה): בחודש דצמבר 2009 פרסמה רשות החשמל הסדר למתקנים סולאריים בינוניים (הגדולים מ- 50 קילוואט) המחברים לרשת החלוקה⁷⁵.

(ב) מתקנים סולאריים גדולים המחברים לרשת ההולכה: מדובר בשני (2) סוגי מתקנים – האחד, מתקנים תרמו-סולאריים: אנרגיית השמש הופכת לאנרגיה תרמית ואחר כך בהליך מתאים הופך לאנרגיה חשמלית. השני, מתקנים סולאריים או פוטו וולטאים בהם אנרגיית השמש הופכת לאנרגיה חשמלית. בחודש ינואר 2011 פרסמה

⁷³ החלטה מספר 1 משיבה 211 מיום 1 במאי 2008 בעניין "תעריפים לרכישת אנרגיה ממתקני קוגנרציה".

⁷⁴ – החלטה מספר 2 משיבה 279 של רשות החשמל מיום 15 בנובמבר 2009 בעניין "הסדרה תעריפית ליצרן חשמל פרטי הפועל בטכנולוגית אגירה שאובה".

⁷⁵ החלטה מספר 2 משיבה 284 של רשות החשמל מיום 28 בדצמבר 2009 בעניין "הסדרה למתקני ייצור חשמל סולאריים הגדולים מ- 50 קילו-וואט".

רשות החשמל הסדר תעריפי⁷⁶ למתקנים סולאריים המחוברים לרשת ההולכה⁷⁷.

(ג) מתקני רוח: ההסדר מתייחס לטורבינות רוח גדולות מ- 50 קילוואט, שלגביהן נקבעו תעריפים ומכסות שונים⁷⁸.

(ד) ביו-גז: בחודש יולי 2011 פרסמה רשות החשמל הסדר תעריפי למתקני ייצור חשמל מביו-גז במתקני עיכול אנאירובי⁷⁹.

ככלל, התעריפים אותם מקבלים יצרני החשמל באנרגיות מתחדשות גבוהים באופן משמעותי מהתעריפים אותם מקבלים יח"פים אחרים או החברה. התעריפים הניתנים לבעלי מתקני חשמל באנרגיות מתחדשות נעים בין כ-200 אגורות לקוט"ש לכ-65 אגורות לקוט"ש, זאת בהשוואה לרכיב הייצור המשוקלל של החברה העומד על כ-35 אגורות לקוט"ש בלבד.

חריגים:

ישנם מתקנים המייצרים חשמל באמצעות שימוש באנרגיות מתחדשות, שחלק מההסדרים המפורטים בכללי משק החשמל (עסקאות עם ספק שירות חיוני), תש"ס-2000, אינם חלים עליהם:

(א) מתקנים פוטו וולטאיים וטורבינות רוח (שני (2) סוגי מתקנים אלו הינם מוגבלים להספק של 50 קילו וואט למתקן): רשות החשמל ערכה הסדרה מיוחדת^{80 81} לגבי צרכני חשמל שאיפשרה הקמת מתקני חשמל בגודל של עד 50 קילו וואט למתקן לצורך צריכה עצמית והעברת עודפי אנרגיה לרשת. על-פי הסדר זה, הצרכנים לא נדרשו לקבל רישיון ייצור. נקבעה מכסה לסה"כ הצרכנים שיכולים להיכלל בהסדר זה. מספר זה משתנה מעת לעת על-ידי רשות החשמל בהתאם להחלטת הממשלה.

(ב) יצרנים שיקימו מתקנים בעקבות זכיינים במכרז שפרסמה המדינה לאתר אשלים והכולל שני מתקנים תרמו-סולאריים בהספק של 120 מגה-וואט כל אחד, ומתקן פוטו-וולטאי בהספק של 30 מגה-וואט. לגביהם יחולו הוראות המכרז, שחלקן אינן תואמות את הוראות הכללים ואמות המידה בנושא.

(ג) יח"פים "ותיקים" - יח"פים באנרגיות מתחדשות, אשר החלו לפעול טרם החלת ההסדרים לייצור באנרגיות מתחדשות, אינם נכללים בהסדרים אלה והתשלום להם מתבסס על תעריף המחושב בהתאם לרכיב הייצור של החברה, בתוספת פרמיה

⁷⁶ החלטה מספר 2 משיבה 325 של רשות החשמל מיום 24 בינואר 2011 בעניין "עדכון ההסדרה למתקני ייצור חשמל בעלי רישיונות ייצור המחוברים לרשת ההולכה באמצעות טכנולוגיות סולאריות".

⁷⁷ החלטה מספר 2 משיבה 347 של רשות החשמל מיום 29 באוגוסט 2011 בעניין "עדכון ההסדרה למתקני ייצור חשמל בעלי רישיונות ייצור המחוברים לרשת ההולכה".

⁷⁸ החלטה מספר 1 משיבה 349 מיום 10 באוקטובר 2011 בעניין "קביעת תעריף והסדרה לחוות רוח בהספק העולה על 50 KW".

⁷⁹ החלטה מספר 2 משיבה 344 מיום 25 ביולי 2011 בעניין "קביעת תעריף והסדרה למתקני ייצור חשמל מביו-גז במתקני עיכול אנאירובי".

⁸⁰ החלטה מספר 1 משיבה 216 של רשות החשמל מיום 2 ביוני 2008 בעניין "הסדרה לייצור חשמל מבזר לצריכה עצמית והעברת עודפים לרשת, באמצעות מיתקנים קטנים בטכנולוגיה פוטו-וולטאית".

⁸¹ החלטה מספר 1 משיבה 275 של רשות החשמל מיום 7 בספטמבר 2009 בעניין "הסדרת ייצור חשמל מבזר לצריכה עצמית והעברת עודפים לרשת באמצעות טורבינות רוח קטנות".

לייצור באנרגיה מתחדשת וזאת כפוף להחלטת רשות החשמל מחודש יולי 2004⁸² במסגרתה נקבעו, בין היתר, העקרונות לפיהם תחושב הפרמיה האמורה.

7.4.3. יצרני חשמל פרטיים – המצב בפועל

7.4.3.1. כללי:

על-פי חוק משק החשמל, החברה, כספק שירות חיוני, מחויבת לרכוש חשמל מיצרן חשמל פרטי. כפי שפורט לעיל, על-פי חוק משק החשמל יצרן חשמל פרטי הינו גורם אשר קיבל רישיון ייצור (כלומר בנה והתחיל להפעיל את מתקן הייצור)⁸³. על מנת לקבל רישיון ייצור, היזם נדרש להגיש בקשה על-פי תקנות משק החשמל (תנאים ונהלים למתן רישיון וחובות בעל רישיון), תשנ"ח-1997, ולעמוד בתנאי סף. ככל שאלו התמלאו, ועל-פי החלטת רשות החשמל באישור השר, ניתן לו רישיון מותנה⁸⁴. על בעל הרישיון המותנה לעמוד באבני דרך להקמת המתקן כמפורט ברישיון המותנה. רק לאחר שהתמלאו כולם והמתקן הוקם – ניתן לו רישיון ייצור על-ידי רשות החשמל, המקבל תוקף באישור השר.

7.4.3.2. יזמים בעלי רישיונות ייצור מותנים (שטרם מייצרים חשמל)

למועד התשקיף, סך ההספק הכולל של יזמים בעלי רישיונות ייצור מותנים שהוענקו להם על-ידי רשות החשמל ואושרו על-ידי השר יחד עם יצרנים אשר זכו במכרז עומד על כ- 5,838 מגה-וואט בטכנולוגיות ייצור חשמל שונות, בחלוקה כדלקמן:

- (א) היקף הרישיונות המותנים של יצרניים קונבנציונליים: כ- 3,284 מגה-וואט.
- (ב) היקף הרישיונות המותנים של יצרנים בקוגנרציה: כ- 713 מגה-וואט.
- (ג) היקף הרישיונות המותנים של יצרנים באגירה שאובה: כ- 600 מגה-וואט.
- (ד) היקף הרישיונות המותנים של יצרנים באנרגיה מתחדשת: כ- 1,241 מגה-וואט.

אין ביכולת החברה לצפות כמה פרויקטים יושלמו עד שנת 2020.

לעניין יצרנים אשר חתמו למועד התשקיף עם החברה על הסכם למכירת זמינות, ראה סעיף 7.4.3.3.

נוסף על כך, במרס 2008 התפרסם מכרז להקמת עד שלוש (3) תחנות כוח סולאריות בנגב, שתי (2) תחנות כוח בטכנולוגיה סולאר-תרמית בהספק של עד 120 מגה-וואט כל אחת,

⁸² החלטה מספר 3 משיבה מספר 145 של רשות החשמל מיום 13 ביולי 2004.

⁸³ בפרק זה השימוש במונח "יצרן חשמל פרטי" נעשה באופן רחב וכולל גם יזם ויצרן בעל רישיון מותנה.

⁸⁴ סעיף 4 לחוק משק החשמל מקנה לרשות החשמל סמכות ליתן רישיונות לפעילויות במשק החשמל. ולקבוע תנאיהם. כללי משק החשמל (עסקאות עם ספק שירות חיוני), תש"ס-2000, ובעקבותיהם גם תקנות משק החשמל (יצרן חשמל פרטי קונבנציונלי), תשס"ה-2005 ותקנות משק החשמל (קוגנרציה), התשס"ה-2004, קבעו כי רישיון ייצור מותנה הוא רישיון זמני הניתן על-ידי השר בהתאם לתקנות האמורות, לצורך הקמת מתקן ייצור ולפיו, בהתקיים התנאים הקבועים בו (ביניהם עמידה באבני דרך כמפורט ברישיון המותנה ובתקנות) והוראות הדין, יינתן לאותו אדם רישיון ייצור.

ועוד 30 מגה-וואט בטכנולוגיה פוטו-וולטאית. על-פי החלטת הממשלה מחודש מרס 2008⁸⁵, תחנות הכוח תוקמנה במתחם אשלים בנגב בשטח של כ- 4,000 דונם.

למכרז ניגשו שתי (2) קבוצות לתחנות סולאר-תרמיות ושש (6) קבוצות לתחנות פוטו-וולטאיות. בחודש מרס 2012 נבחרה חברת אשלים סאן פי. וי. בע"מ כזוכה במכרז להקמת תחנת כוח בטכנולוגיה פוטו-וולטאית, בהספק של 30 מגה-וואט. נכון למועד התסקיף, למעט פרסום בעיתונות לפיו הצעתה של אחת הקבוצות שניגשה למכרז התחנות הסולאר-תרמיות נפסלה, אין בידי החברה נתונים לגבי תוצאות המכרז בטכנולוגיה סולאר תרמית ומועד פרסומה. יצוין כי המועד המיועד לפרסום תוצאות המכרז בנוגע לתחנות הסולאר-תרמיות היה הרבעון הרביעי של שנת 2011.

7.4.3.3. יח"פים עמם התקשרה החברה:

(א) א.פ.סי זכתה במכרז פומבי שפרסמה המדינה בשנת 2001 ליצרני חשמל פרטיים להקמת תחנת כוח במחזור משולב בהיקף של 440 מגה-וואט במישור רותם.

בחודש נובמבר 2009 התקשרה החברה בהסכם עם א.פ.סי. א.פ.סי. התחייבה כי תחנת הכוח המוקמת על-ידה תהיה מוכנה לפעילות מסחרית תוך 49-52 חודשים לאחר מועד חתימת ההסכם (תחילת שנת 2013).

(ב) בחודש אוגוסט 2010 התקשרה החברה בהסכם עם דוראד אנרגיה בע"מ בקשר עם רכישת יכולת ייצור זמינה ואנרגיה של כ- 850 מגה-וואט ואספקת שירותי תשתיות, אשר השלמתה צפויה להסתיים בשנת 2013.

(ג) בחודש מאי 2012 חתמה החברה על הסכמים עם שני יצרני קוגנרציה - רמת נגב אנרגיה (הספק 120 מגה-וואט) ואשדוד אנרגיה (הספק 55 מגה-וואט). למיטב ידיעת החברה, מועד ההפעלה הצפוי ליצרנים אלה הוא שנת 2014.

(ד) בחודש מאי 2012 התקשרה החברה בהסכם עם דליה אנרגיות כח בע"מ בקשר עם רכישת יכולת ייצור זמינה ואנרגיה של כ- 870 מגה-וואט ואספקת שירותי תשתיות, אשר השלמתה צפויה להסתיים בשנת 2014.

(ה) בחודש יוני 2012 התקשרה החברה בהסכם עם אשלים סאן פי. וי. בע"מ (שזכתה במכרז שפרסמה המדינה) בקשר עם רכישת אנרגיה (הספק 30 מגה-וואט), ואשר השלמתה צפויה להסתיים בשנת 2015.

(ו) בנוסף, החברה חתמה על חוזים עם מספר רב יצרנים בעלי מתקנים פוטו וולטאים בינוניים אשר יחוברו לרשת החלוקה (מתח גבוה או נמוך).

7.4.3.4. יצרנים בעלי רישיונות ייצור⁸⁶

היקף כושר הייצור המותקן של יח"פים (למעט בעלי מתקנים פוטו וולטאים עד 50 קילוואט ללא רישיון ייצור) אשר מוכרים חשמל לחברה מהווה נכון למועד התסקיף כ-

⁸⁵ החלטה מספר 3338 מיום 27 במרס 2008 בעניין "מכרזים להקמת תחנות כוח סולאריות".

⁸⁶ דהיינו אשר מייצרים חשמל בפועל.

238 מגה-וואט, המהווים כ- 1.8% מסך כושר הייצור המותקן של החברה העומד כאמור על כ- 13,133 מגה-וואט. סך היקף היצרנים הפרטיים הפועלים למועד התשקיף, לרבות יצרנים עצמיים, עומד על כ-518 מגה-וואט, המהווים כ- 3.9% מכושר הייצור המותקן של החברה.

בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 רכשה החברה כ- 344 מיליון קוט"ש מיצרני חשמל פרטי בהשוואה לכ- 300 מיליון קוט"ש שנרכשו בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010. המחיר הממוצע ששילמה החברה ליחפ"ים בשנת 2011 (כולל מתקנים פוטו וולטאיים קטנים שהייצור שלהם בשנת 2011 הסתכם בכ- 160 מיליון קוט"ש) היה 131 אגורות לקוט"ש לעומת 89 אגורות לקוט"ש בשנת 2010. עלייה זו מוסברת בעיקרה על-ידי תעריפים גבוהים המשולמים לצרכנים פוטו-וולטאים. החשמל שנרכש מיצרנים פרטיים ומבעלי מתקנים פוטו-וולטאיים קטנים בשנת 2011 מהווה כ- 0.7% מהחשמל שסיפקה החברה בשנה זו וכ-0.3% מהחשמל שהחברה סיפקה בשנת 2010.

בתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס 2012 רכשה החברה כ- 148 מיליון קוט"ש מיצרני חשמל פרטי בהשוואה לכ- 57 מיליון קוט"ש שנרכשו ברבעון המקביל אשתקד. המחיר הממוצע ששילמה החברה ליחפ"ים ברבעון הראשון של שנת 2012 (כולל מתקנים פוטו-וולטאיים קטנים שהייצור שלהם ברבעון הראשון של שנת 2012 הסתכם בכ- 65 מיליון קוט"ש) היה 113 אגורות לקוט"ש לעומת 110 אגורות לקוט"ש ברבעון המקביל אשתקד. עלייה זו מוסברת בעיקרה בגין כניסה נוספת של בעלי מתקנים פוטו-וולטאים. החשמל שנרכש מיצרנים פרטיים ומבעלי מתקנים פוטו-וולטאיים קטנים ברבעון הראשון של שנת 2012 מהווה כ- 1.1% מהחשמל שסיפקה החברה ברבעון זה וכ-0.5% מהחשמל שהחברה סיפקה ברבעון המקביל אשתקד.

7.4.3.5 למועד התשקיף, ניתן לסווג את יצרני החשמל הפרטיים המוכרים חשמל לחברה לארבע (4) קטגוריות עיקריות:

(א) יצרני חשמל פרטיים אשר פועלים לפי ההסדרים אשר נקבעו על-ידי רשות החשמל (רוח, מים, שמש) וזוכים במכרזים המקבלים תשלום לפי תעריף רכיב הייצור בגין מכירת אנרגיה בתוספת פרמיה ליצרנים באנרגיות מתחדשות, שערים חתמה החברה על הסכמים בהספק כולל של כ- 54 מגה-וואט.

(ב) שתי תחנות כוח עם דיזל גנראטור הפועל במזוט, שתיהן בבעלות שיכון ובינוי בע"מ – "אתגל" – באשדוד, בהספק של כ- 26 מגה-וואט ו- "נגה פז" - בעכו בהספק של כ- 16 מגה-וואט. רשות החשמל קבעה את התעריף לתחנות כוח אלו על בסיס עלויות הייצור שלהן בפועל. למועד התשקיף, לחברה הסכם עם היצרנים כאמור, לפרק זמן של עשרים (20) שנה שמסתיים בשנת 2024, לפיו יצרנים אלו ימכרו לחברה אנרגיות זמינות על-פי דרישת מנהל המערכת בהתאם למחיר שייקבע על-ידי רשות החשמל.

(ג) יצרני קוגנרציה – "IPP דלק אשקלון" (בהספק של כ- 87 מגה-וואט) ו"בתי זיקוק אשדוד" (בהספק של כ- 49 מגה-וואט), הפועלים במתח עליון ומוכרים עודפי ייצור לחברה.

(ד) יצרן חשמל עצמי "משאב ייזום ופיתוח" נשר רמלה (בהספק של 48 מגה-וואט). בחודש יולי 2010 נחתם עימו הסכם למכירת עודפי החשמל לחברה לתקופה של שנה. ההתקשרות עם יצרן זה הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011, בלי שחודשה לשנת 2012.

רכישות החשמל מיצרן זה אינן נכללות בתעריף. רשות החשמל קבעה "מחיר גג" (שאינו לשלם מחיר גבוה ממנו).

צרכנים בעלי מתקנים פוטו וולטאים - כמו כן, נכון למועד התסקיף, ההספק המותקן⁸⁷ של מערכות פוטו-וולטאיות קטנות, במתח גבוה ונמוך, המזרימות עודפי ייצור לרשת (כל מתקן עד 50 קילוואט) עומד על כ- 195 מגה-וואט.

7.4.4. השלכות על החברה

להערכת החברה, צפויה בשנים הקרובות עלייה משמעותית בהיקף הייצור המותקן של יח"פים, לרבות ייצור באמצעות אנרגיות מתחדשות. להערכת החברה, לעלייה כאמור עשויות להיות מספר השלכות, בין היתר, כדלקמן:

(א) החברה צופה בשנים הקרובות גידול משמעותי בכושר הייצור המותקן של יח"פים, לרבות ייצור באנרגיות מתחדשות, והיא מעריכה כי חלק מצריכת החשמל המסופק כיום על-ידיה ומגידול צריכת החשמל במשק יסופק בעתיד על-ידי היח"פים. כתוצאה מכך תהא הפחתה בייצור החשמל בפועל על-ידי החברה, ובהתאמה ירידה בהכנסות החברה במקטע הייצור וכן הפסד פוטנציאלי של צרכנים אסטרטגיים.

(ב) עם זאת, נכון למועד התסקיף ובשל אי הוודאות הכרוכה בפרויקטים של היח"פים, אשר השלמתם אינה בשליטת החברה, החברה אינה יכולה לחזות כמה פרויקטים יושלמו ומתי.

(ג) מאחר שרוב היח"פים משתמשים ברשת ההולכה ו/או החלוקה של החברה ומחויבים בתעריפי תשתית מעריכה החברה כי הכנסות החברה במקטעי ההולכה והחלוקה עשויים לעלות. לפרטים ראה סעיפים 8.3 ו- 9.3. הגדלת כושר הייצור במשק, בין אם בידי יח"פים ובין אם בידי החברה, דורשת הגדלה של מערכת החלוקה וההולכה.

(ד) הואיל והחברה נדרשת לשמש כמקור גיבוי לחשמל במקרה של כשלון יח"פים לספק חשמל לצרכנים, היא מחויבת לתחזק רמות גבוהות של כושר ייצור כרזרבה; החברה מעריכה כי עם כניסתם של יח"פים בהיקפים משמעותיים למשק החשמל, תעדכן רשות החשמל את תעריפי החשמל באופן שיפצה את החברה, באופן חלקי לפחות, בגין עלויות שייגרמו לה נוכח הצורך בהחזקת רזרבות כאמור.

(ה) על מנת לעמוד במדיניות הממשלה, רשות החשמל קבעה הסדרים המאפשרים לבעלי מתקני ייצור באנרגיות מתחדשות להיות מתוגמלים בתעריפי חשמל גבוהים יותר מאלה המשולמים לחברה. עם זאת, כל גידול בעלויות לחברה כתוצאה מתשלומים לבעלי מתקני אנרגיות מתחדשות יוכר על-ידי רשות החשמל במסגרת התעריף. בהתאם, ההוצאות שיייווצרו על-ידי מעבר משק החשמל לייצור חשמל "ירוק" ייכלל במסגרת התעריף כך שהצרכנים יישאו בעלויות העודפות. על אף האמור, עלול להיווצר פער זמנים עד שהוצאות החברה יכוסו על-ידי התעריף.

(ו) במסגרת יישום הוראות החוק והחלטות הממשלה, רשות החשמל מעודדת כניסת יח"פים למשק החשמל. במסגרת זו ניתנו רשת ביטחון ותנאים מועדפים ליח"פים, בקשר עם, בין היתר, השימוש במערכת ההולכה והחלוקה של החברה ומחויבות החברה לשמש כמקור גיבוי למקרה

⁸¹ מערכות מותקנות ופועלות, לאחר עמידה בהצלחה בבדיקת מתקן ושילוב המתקן ברשת.

של כשלון יח"פים לספק חשמל לצרכנים. מאחר שאין ודאות אשר למבנה החברה לאחר השינוי המבני אם וככל שייושם (כמפורט בסעיף 1.3), ומשך הזמן בו יינתנו תנאים מועדפים (שונים או דומים) ליח"פים בעתיד, אין ודאות שהחברה תוכל להתחרות ביח"פים.

(ז) הגידול הצפוי בתחרות כרוך בסיכונים פיננסיים לחברה מאחר שהוא יוצר אי ודאות אשר להיקף החשמל אותו תידרש החברה לייצר בעתיד.

(ח) על אף האמור, החברה מעריכה כי גם כניסתם של יח"פים למשק החשמל בישראל לא תשנה את מעמדה המונופוליסטי של החברה בתחום הייצור במשק החשמל בשנים הקרובות.

מידע זה בדבר העליה הצפויה בהיקף הייצור המותקן של יח"פים והשלכותיה על החברה ובפרט ציפיות החברה לעדכון תעריפים הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על מידע המצוי ביד החברה למועד התשקיף וכן על תחזיות של החברה שהתקיימות מותנית בגורמים שעל חלקם אין לחברה שליטה, כגון: מתודולוגיה של הגדרת משטרי תפעול לטכנולוגיות הייצור השונות, הערכת מועדים אפשריים לתחילת הייצור בתחנות הכוח של היח"פ השונים, הערכת סיכויי המימוש של כל פרויקט חשמל פרטי, בסיס התעריף הקיים וניסיון העבר. לפיכך, אין לחברה וודאות, כי הערכותיה וציפיותיה אכן יתממשו בפועל נוכח אי הוודאות הקיימת בדבר הרגולציה העתידית לרבות הסדרים תעריפיים חדשים ככל שיגובשו, והמצאות הכלכלית והפוליטית, כולל ההשלכות על היקף צריכת החשמל במשק.

7.5. כושר ייצור

בטבלה שלהלן מוצג כושר הייצור המותקן של החברה (לרבות אתגל אשדוד בע"מ – שהינו יצרן חשמל פרטי בעל כושר ייצור בהיקף זניח של כ- 26 מגה-וואט הכלול במערכת הפיקוח והבקרה על עומס של החברה), שיאי הביקוש במגה-וואט בשנת 2011 ובשנת 2010 וברבעון הראשון של השנים 2012 ו- 2011:

<u>לשנה שנסתיימה ביום 31</u>		<u>לשלושה חודשים שנסתיימו</u>		
<u>בדצמבר</u>		<u>ביום 31 במרס</u>		
<u>2010</u>	<u>2011</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	
12,795	12,785	12,940	13,159	כושר ייצור מותקן (החברה + אתגל אשדוד בע"מ)
11,530	11,070	9,725	11,090	שיאי ביקוש בכלל המשק
10,950(*)	10,450(**)	9,395(****)	10,620(***)	מזה : ייצור על-ידי החברה
11,520	11,112	10,420	11,000	כושר ייצור זמין בשעת שיאי הביקוש

(*) שיא ביקוש זה נמדד ביום 19 באוגוסט 2010.

(**) שיא ביקוש זה נמדד ביום 31 ביולי 2011.

(***) שיא ביקוש זה נמדד ביום 22 בינואר 2012.

(****) שיא ביקוש זה נמדד ביום 3 בפברואר 2011.

ליום 31 בדצמבר 2011 קטן כושר הייצור המותקן של החברה בכ- ⁸⁸10 מגה-וואט, לעומת יום 31 בדצמבר 2010. הפרש זה נובע כתוצאה מגידול של כ- 140 מגה-וואט ביכולת המותקנת של יחידת המחז"מ בחיפה (מס' 4) לאור סינכרון התוספת קיטורית (סך-הכל כ- 374 מגה-וואט בשנת 2011 לעומת כ- 234 מגה-וואט בשנת 2010) והפחתת כ- 150 מגה-וואט בגין יחידות אשכול ב' - סה"כ הפחתה של כ- 10 מגה-וואט. ליום 31 במרס 2012 גדל כושר הייצור המותקן של החברה בכ- 219 מגה-וואט, לעומת יום 31 במרס 2011. הפרש זה נובע כתוצאה מכניסתו לפעולה של מחז"מ חיפה 30 בהספק מותקן של כ-374 מגה-וואט.

7.6. רכוש קבוע, מקרקעין ומתקנים

7.6.1. כללי

ככלל נכסיה של החברה נחלקים לחמישה (5) סוגים עיקריים:

7.6.1.1. תחנת כוח - מתקן ייצור המשמש לייצור חשמל בהספק העולה על 5 מגה-וואט, לרבות

מבנים, מכונות, מוליכים, מתקני השנאה, מתקני קירור ומערכות המשמשים למטרה זו. תחנת הכוח כוללת שטחי קרקע גדולים, שעל חלקם פזורים מבנים גדולים וכן ממוקמות יחידות ייצור הכוללות מבנים ומתקנים רבים שונים ומגוונים המשמשים אותה, לרבות מסדרים הכוללים, בין היתר, שנאים, עמודי חשמל ואביזרים אחרים להולכת חשמל המחוברים ביניהם בקווי חשמל. בנוסף, קיימים באתר תחנת הכוח שטחים נרחבים המשמשים לאחסנה פתוחה וכן לפעולות נלוות לייצור החשמל, וכן שטחי קרקע גדולים, פנויים מכל חפץ או נכס שלא נעשה בהם כל שימוש.

7.6.1.2. תחנות משנה ותחנות מיתוג - מתקנים המשמשים במקטע ההולכה והמקשרים בין רשתות

החשמל לסוגיהן ואשר מתקנים בהן תהליך של השנאת מתח החשמל ממתח על עליון (400 קילוואט) למתח עליון (161 קילוואט) או ממתח עליון (161 קילוואט) למתח גבוה (33 או 24 קילוואט). שטח המתקנים מורכב מחצר שעל חלקה פזורים עמודי חשמל המחוברים ביניהם בקווי מתח עיליים ו/או תת קרקעיים. תחנות המיתוג ותחנות המשנה מתאפיינות בשטחי קרקע גדולים, שעל חלקם פזורים מסדרים הכוללים, בין היתר, תיבות הסתעפות, שנאים, עמודי חשמל, עוגנים ואביזרים אחרים להולכת חשמל, המחוברים ביניהם על-ידי קווי חשמל, בין ברשת עילית ובין ברשת תת קרקעית. בתחנות אלה מצויים דרך כלל גם מבנים, אך שטחם קטן יחסית לכלל שטח המתקן, למעט תחנות משנה סגורות או משולבות בהן יכול המבנה להיות על גבי שטח גדול יחסית.

7.6.1.3. חדרי טרנספורמציה - חדרים סגורים המשמשים במקטע החלוקה והמצויים ברחוב או

כחלק מבניין מגורים, בהם מצויים שנאים שתפקידם התאמת המתח המועבר בקווי המתח הגבוה למתח הראוי לשימוש צרכני החשמל (מתח נמוך). חדרי טרנספורמציה יכולים להיות ממוקמים בתוך בניין בודד או כמבנה נפרד המספק את צורכיהם של כמה רחובות.

⁸⁸ ללא חישוב אשכול ב' (75 X 2 מגה-וואט).

7.6.1.4. קווי תשתית - קווי חשמל עיליים או תת קרקעיים המשמשים במקטע ההולכה (עד תחנת הטנספורמציה), או במקטע החלוקה (מתחנת הטנספורמציה) של חשמל והם כוללים עמודי חשמל.

7.6.1.5. אתרים מינהליים לוגיסטיים - מחסנים, משרדים וכיוצא באלה נכסים המשמשים את שלושת מקטעי הפעילות של החברה, היינו הייצור, ההולכה וההשנאה, והחלוקה.

היקף האתרים הנזכרים לעיל המשמשים את כלל פעילות החברה הינו נרחב וכולל כ- 20 תחנות כוח; כ- 150 תחנות משנה ותחנות מיתוג; כ- 12,000 חדרי טרנספורמציה; כ- 900 עמודי חשמל⁸⁹ (המחויבים על-פי דין בארנונה) וכ- 150 אתרים מינהליים לוגיסטיים, ובסך הכל כ- 13,500 נכסים, אשר כוללים בתוכם עשרות ואף מאות של מתקנים ונכסים מסוגים שונים.

7.6.2. פירוט הרכוש הקבוע והמתקנים המתוארים להלן, מתייחס לרכוש ולנכסים המוחזקים בידי החברה ו/או המשמשים אותה בתחום פעילות ייצור החשמל, בהתעלם מחילוקי הדעות שבין החברה לבין המדינה בדבר זכויותיה של החברה ברכוש ובנכסים כאמור, שהיו בידיה במועד פקיעת הזיכיון (לעניין "הסדר הנכסים" והשלכותיו על החברה ראה סעיף 15.3).

7.6.3. להלן פירוט תחנות הכוח, המשמשות את מקטע הייצור, באתרים שונים:

⁸⁹ עמודים אשר החברה מחויבת בגינם בתשלום ארנונה על-פי דין.

	שם האתר	מיקום	מהות	שטח האתר במ"ר	הזכויות במקרקעין
1	תחנת הכוח "רוטנברג"	אשקלון	תחנת כוח	1,442,600	מרבית השטח מוכר ממינהל מקרקעי ישראל ("ממ"י") בחוזה עד 2032, חלקו עד 2054 (ביחס לשלושת הסכמי החכירה קיימת אופציה לחברה להאריך את החכירה ב- 49 שנים נוספות); מיעוטו בהרשאה מקו צינור אילת אשקלון בע"מ עד 2017
2	תחנת הכוח "רדינג"	תל אביב	תחנת כוח	227,861	מרבית השטח מוכר ממדינת ישראל על-פי חוזה חכירה לא חתום, לתקופות שפקעו ולתקופות של הארכת הזיכיון, חלקו על-פי הפקעות. ביחס לנכס זה, קיימת תוכנית מתאר בהליכים מתקדמים, לפיה עתידים להיות מופקעים שטחים גדולים מתוך המקרקעין, ואשר ככל שתאושר, תחייב את החברה להעתיק מתקנים מתוך השטחים המיועדים להפקעה, דבר אשר יחייב את החברה בביצוע השקעות ניכרות. החברה הגישה את השגותיה לתוכנית זו.
3	תחנת הכוח חיפה	חוף שמן, חיפה	תחנת כוח	355,964	בבעלות החברה, למעט חלקה מסוימת בחכירה מממ"י עד 2016
**4	תחנת הכוח "חגית"	ליד צומת אליקים	תחנת כוח	735,844	כמחצית מהשטח בחכירה מממ"י עד 2051; יתרה בבעלות החברה (חלק מזכויות הבעלות טרם נרשמו על שם החברה)
5	תחנת הכוח גזר	ליד מפעל נשר רמלה	תחנת כוח	451,200	זכויות החברה בנכס זה טרם הוסדרו. החברה נמצא בהליכים לקראת חתימת הסכם חכירה מממ"י
6	תחנת הכוח אשכול	אשדוד	תחנת כוח	470,055	בבעלות החברה
7	תחנת הכוח "אורות רבין"	חדרה	תחנת כוח	2,024,940	כמחצית מהשטח בבעלות החברה (זכויות הבעלות טרם נרשמו על שם החברה); כחמישית בחכירה מממ"י עד 2040; יתרה בחכירה מהקרן לפיתוח קיסריה בשני

	שם האתר	מיקום	מהות	שטח האתר במ"ר	הזכויות במקרקעין
					חוזים האחד עד 2042 והשני עד 2048. בגין כל הסכמי חכירה אלו קיימת הערת אזהרה לטובת החברה בלשכת רישום המקרקעין. שטח של כ- 71 דונם בקרקע משמש את חברת H2DI LTD. לצורכי התפלת מי ים. לפרטים נוספים ראה סעיף 23.1.
*8	תחמ"ש ⁹⁰ וטורבינת גז רעננה	אזור תעשייה רעננה	טורבינת גז	27,631	בבעלות החברה
**9	טורבינת גז רמת חובב	אזור תעשייה רמת חובב	טורבינת גז/מיתוג	251,960	חכירה מממ"י בשני חוזים עד 2028 ועד 2029 (קיימת אופציה לחברה להאריך את החכירה ב- 49 שנים נוספות) ; על כ- 50 דונם מתוך השטח לחברה זכות לקבלת חוזה חכירה (מכח עיסקה מאושרת בממ"י) עד לשנת 2058+אופציה ל- 49 שנים נוספות
*10	תחמ"ש וטורבינת גז עטרות	אזור תעשייה עטרות	טורבינות גז	38,194	מוכר מממ"י עד 2022 (קיימת אופציה לחברה להאריך את החכירה ב- 49 שנים נוספות). זכויות החכירה רשומות במנהל בלבד.
*11	תחמ"ש וטורבינת גז כינורות	צפונית לטבריה	טורבינת גז	29,870	כמחצית השטח בחכירה ממקורות ⁹¹ יתרתו בהרשאה ממקורות לתקופת זיכיון החברה, דהיינו עד ליום 4 במרס 1996 וכל תקופת הארכתו או חידושו של זיכיון החברה החשמל (אשר הסתיים כאמור ביום 4 במרס, 1996), עם כניסתו לתוקף של חוק משק החשמל.
*12	תחמ"ש	אזור	טורבינת גז	28,470	מוכר מממ"י בשלושה הסכמים עד 2018,

⁹⁰ תחנת משנה.

⁹¹ על-פי הסכם עם חברת מקורות מחודש מרס 1979 נתונה לחברה זכות חזקה ושימוש "לתקופה מוגדרת בתנאי שתקופה זו לא תעלה על תקופת החכירה הראשית שתירשם לזכות מקורות בלשכת רישום המקרקעין". למועד התשקיף, לא נרשמה חכירה ראשית לטובת מקורות על המקרקעין.

שם האתר	מיקום	מהות	שטח האתר במ"ר	הזכויות במקרקעין
וטורבינת גז הרטוב	תעשייה בית שמש			2020 ו- 2021 (קיימת אופציה לחברה להאריך את החכירה ב- 49 שנים נוספות).
13 טורבינת גז אלון תבור	אלון תבור	טורבינת גז	142,660	מוכר מממ"י עד 2039 (קיימת אופציה לחברה להאריך את החכירה ב- 49 שנים נוספות). קיימת הערת אזהרה לטובת החברה בלשכת רישום המקרקעין.
*14 תחמ"ש וטורבינת גז איתן	מושב איתן	טורבינת גז	41,704	זכויות החכירה בנכס זה הינן זכויות חכירה מאת המנהל אשר היו בתוקף עד לשנת 1996. החכירה רשומה בלשכת רישום המקרקעין עד לשנת 2295.
*15 תחמ"ש וטורבינת גז אילת	אילת	טורבינת גז	67,600	מוכר מממ"י עד 2028 (קיימת אופציה לחברה להאריך את החכירה ב- 49 שנים נוספות). זכויות החכירה רשומות
*16 תחמ"ש וטורבינת גז צפית	צפית	טורבינת גז	232,970	מרבית השטח מוכר מממ"י עד 2034 (קיימת אופציה לחברה להאריך את החכירה ב- 49 שנים נוספות); היתרה בהרשאה ממושב מבוא ביתר
*17 תחמ"ש וטורבינת גז קיסריה	קיסריה	טורבינת גז	228,500	מוכר בחכירת משנה מהקרן לפיתוח קיסריה עד 2048. זכויות החברה רשומות אצל החברה לפיתוח קיסריה. בגין חלק מחוזי החכירה נרשמה לטובת החברה הערת אזהרה בלשכת רישום המקרקעין.
סך הכל שטח:			<u>6,798,023</u>	

* בתחנה זו קיימת גם תחנת משנה.

** בתחנה זו קיימות גם תחנות משנה ומיתוג.

לעניין רכוש קבוע ומתקנים במקטע הולכה והשנאה ראה סעיף 8.5.

על כל הנכסים והזכויות כאמור חלים שעבודים צפים שיצרה החברה להבטחת חלק מהתחייבויותיה (ראה ביאור 18 ה' בדוחות הכספיים השנתיים), וכן על חלק מנכסים אלה (שלוש טורבינות לייצור חשמל שנרכשו על-ידי החברה מחברת סימנס אשר הוקמו באתרים רמת חובב, אשכול ו"חגית") חלים שעבודים קבועים שיצרה החברה לצורך הבטחת התחייבויותיה כלפי גורמים מממנים שונים.

7.7. פיתוח משק החשמל - מקטע הייצור

7.7.1. כללי

על-פי סעיף 19(א) לחוק משק החשמל, השר, בהתייעצות עם רשות החשמל, רשאי לדרוש מבעל רישיון ספק שירות חיוני להגיש לאישורו, באופן ובמועד שידרוש, תוכנית פיתוח, שלמה או בחלקים, לצורך פעילויותיו של ספק השירות החיוני לפי הוראות הרישיון; אישר השר בהתייעצות עם רשות החשמל את התוכנית, לא יפעל בעל רישיון ספק שירות חיוני אלא בהתאם לתוכנית שאושרה. במידה שלא הוגשה תוכנית כאמור רשאי השר, בהתייעצות עם רשות החשמל, לקבוע לבעל רישיון כאמור תוכנית פיתוח שיהא עליו לפעול לפיה. החברה מחויבת לקיום מלא של תוכנית הפיתוח כחלק מחובותיה כספק שירות חיוני, בין היתר, לפי סעיף 17(א)(4) לחוק משק החשמל, לפי סעיף 19 לחוק משק החשמל ולפי תנאי רישיונה. על החברה לבצע את תוכניות הפיתוח כפי שקובע השר, מזמן לזמן, ולעמוד בלוחות הזמנים הקבועים בהם.

דרישה כאמור כלולה גם בהוראות רישיונות הייצור שניתנו לחברה, לפיהן, בין היתר, בעל רישיון, שהוא ספק שירות חיוני, יגיש לשר אחת לחמש (5) שנים, תוכנית פיתוח לעניין פעילותו לפי הרישיון וכן קבועה החובה בתקנות משק החשמל (תנאים ונהלים למתן רישיון וחובות בעל רישיון), התשנ"ח-1997. החברה עומדת בתנאי האמור לעניין הגשת תוכנית פיתוח.

כאמור לעיל, אספקת החשמל נחלקת לשלושה (3) מקטעים עיקריים: ייצור, הולכה וחלוקה. אמינות כל אחד ממקטעים אלה קובעת את האמינות של המערכת כולה. כדי להבטיח את אמינות האספקה, תוכנית הפיתוח לכל אחד מהמקטעים נערכת על-פי תחזיות הביקוש ובעיקר של שיא הביקוש וכן על מנת להבטיח עתודת ייצור. החברה עורכת תוכניות פיתוח לטווח ארוך להרחיב את יכולת הייצור, ההולכה, החלוקה והאספקה שלה, על מנת לעמוד בצורכי משק החשמל בישראל. מטרת תוכניות הפיתוח שנערכות על-ידי החברה להשיג יציבות אופטימלית ויעילות כלכלית באספקת החשמל, לטווח הארוך ולטווח הקצר. תוכניות הפיתוח משמשות בסיס לקבלת החלטות השר בדבר הוספת יחידות ייצור, לרבות סוגן, מיקומן, יכולת הייצור שלהן, תאריך כניסתן לפעולה וסוג הדלק המשמש אותן לייצור חשמל, כולל אמצעים נוספים הנדרשים במקטעי החלוקה וההולכה.

תוכנית הפיתוח למקטע הייצור נערכת על-ידי החברה לגבי צורך כלל משק החשמל בהקמת יחידות ייצור נוספות. החברה נוהגת להתריע בפני השר על המחסור הצפוי בכושר הייצור והפגיעה האפשרית באמינות האספקה ולהמליץ על דרכים לפיתרון. בדרך כלל החברה מציגה בפני השר תוכנית פיתוח למערכת ייצור לעשרים (20) שנה ולמעלה מכך. השר מאשר מעת לעת עדכונים ותוספות לתוכנית הפיתוח.

עד תום שנת 2008, כפי שיפורט להלן, נכללה בתוכניות הפיתוח למקטע הייצור של משק החשמל, הקמתן של תחנות כוח, בין אם בידי החברה ובין אם בידי גורמים אחרים (יצרנים פרטיים).

בהתאם להחלטת ממשלה מחודש יוני 2008⁹², כפי שהוטמעה בסעיף 60(ד5) לחוק משק החשמל, אין לחברה אישור להקים תחנות כוח נוספות פרט לאלו שאושרו לה עד 1 בינואר 2009. לפרטים נוספים בדבר תחזיות החברה להקמתן של תחנות כוח נוספות שלא בידי החברה ראה סעיף 7.4.

7.7.2. אופן קביעת תוכנית הפיתוח למקטע הייצור

המטרה העיקרית של תכנון מערכת הייצור לטווח ארוך היא להוות בסיס לקבלת החלטות מעשיות לגבי תוספת יחידות הייצור הנדרשות במערכת, סוגן, הספקן, מועד הפעלתן ומיקומן תוך קביעת תמהיל דלקים אופטימלי הנדרש להפעלתן. עיקר התכנון כולל התמודדות עם אי ודאות בכל נתוני הקלט: הביקוש לחשמל, מחירי הדלק, הנתונים הטכנו-כלכליים של מועמדים לפיתוח מערכת הייצור, גורמים תחרותיים ועוד. לכן, נהוג לבצע את התכנון בתרחישים עתידיים שונים. לנוכח האמור, קיים צורך תמידי בעדכון תקופתי של תוכנית הפיתוח וייתכנו בה שינויים שעשויים להיות מהותיים.

7.7.3. הנחות עיקריות בבסיס תוכנית הפיתוח והשלכותיה על רמת העתודה והאמינות במערכת הייצור:

7.7.3.1. התפתחות צריכת החשמל מושפעת מגורמים כלכליים, אקלימיים ודמוגרפיים. הקשר בין צריכת החשמל לגורמים משתנים אלו מבוטא בעזרת מודל אקונומטרי אשר פותח בעזרת יועץ חיצוני, בשיתוף עם החברה. התייעלות אנרגטית בצריכת החשמל לאורך השנים נלקחה בחשבון בתחזיות הביקוש לעתיד וכפועל יוצא מכך גם בתכנון מערכת הייצור.

מאחר שטווח התכנון של מערכת הייצור הינו ארוך במיוחד וטומן בתוכו אי ודאות גבוהה לגבי מצבה הכלכלי העתידי של המדינה ולגבי תנאי האקלים, קיימת חשיבות רבה לעריכת ניתוח סיכונים רחב במסגרת תהליך אופטימיזציה של פיתוח מערכת הייצור, תוך התחשבות גם בפילוג תחזיות הביקוש לחשמל⁹³.

תחזית הביקוש נבנתה בתרחיש כלכלי בסיסי המניח גידול שנתי ממוצע של כ- 4% בתמ"ג⁹⁴, שמשמעותו גידול שנתי של כ- 2.4% בתמ"ג לנפש במקביל לגידול שנתי של כ- 1.6% באוכלוסיה.

אי הוודאות האקלימית שבבסיס תחזית הביקוש גדולה יותר מאי הוודאות אשר להתפתחויות הכלכליות והדמוגרפיות, לפיכך, על מנת להקטין את אי הוודאות האקלימית האמורה, נבנתה התחזית בהתבסס על שלושה (3) תרחישי אקלים שונים בקיץ, שנקבעו בהתבסס על ניתוח סטטיסטי של סכום ההפרשים בין עומס החום

⁹² החלטת ממשלה מספר 3705 : טיוטת חוק משק החשמל (תיקון מספר 8) התשס"ח-2008- אישור החלטת ועדת השרים לענייני חקיקה ואכיפת החוק, מיום 30 ביוני 2008.

⁹³ הביקוש מושפע בעיקר מאלה: גודל האוכלוסייה ופיזור הגיאוגרפי, מזג האוויר, רמת החיים והרגלי הצריכה, הפעילות המשקית, תעריפי החשמל והתפתחויות טכנולוגיות.

⁹⁴ תוצר מקומי גולמי.

שנוצר ברבעון השלישי, לבין עומס חום של עשרים ושבע (27°C) מעלות צלסיוס (שזו הטמפרטורה הממוצעת בה מופעלים מזגנים). מניתוח סטטיסטי זה נגזרו שלוש (3) רמות עומס חום בקיץ, המוגדרות כתרחיש בעל עומס חום קיצוני (48°C), עומס חום כבד (44°C) ועומס חום בינוני (40°C). לאור מגמת ההתחממות שנרשמה בישראל בשנים עשרה (12) השנים האחרונות מוערכות ההסתברויות לעומס חום קיצוני וכבד בכ- 16.5%, ואילו ההסתברות לעומס חום בינוני היא כ- 67%.

תחזית הביקוש, המשמשת לתכנון ארוך טווח של מערכת הייצור, מניחה עליה שנתית ממוצעת של כ- 3.3% בשיא הביקוש לחשמל ועליה שנתית ממוצעת של כ- 3.7% באנרגיה החשמלית הנדרשת בשנים 2012 עד 2020.

7.7.3.2. התחזית לפערים בין שיא הביקוש לבין יכולת הייצור בשנים 2013-2016

להלן טבלה המרכזת את היכולת הזמינה הצפויה של יחידות הייצור של החברה, לעומת תחזית שיא הביקוש בקיץ לכלל המשק לשנים 2013-2016 במגה-וואט⁹⁵ (בהתבסס על תרחיש המצוי בחציון).

נתוני התחזית של הביקוש לחשמל לטווח ארוך (להוציא שנת 2013, בגינה נעשית תחזית לטווח קצר), יכולת הייצור המותקנת, היכולת הזמינה בקיץ והפער בין שיא הביקוש המשקי לבין יכולת הייצור של החברה בקיץ בשנים 2013 עד 2016, הם כדלקמן:

שנה	תחזית שיא הביקוש במשק [מגה-וואט]	יכולת החברה בקיץ [מגה-וואט]			פער בין היכולת הזמינה בהתחשב בהשבתות וגם בתקלה ביחידה הגדולה לבין שיא הביקוש המשקי בקיץ [מגה-וואט]	יכולת זמינה בקיץ בהתחשב בהשבתות ובהנחה שתתרחש תקלה ביחידה הגדולה [מגה-וואט]	פער בין היכולת הזמינה בהתחשב בהשבתות לבין שיא הביקוש המשקי בקיץ [מגה-וואט]
		יכולת מותקנת	יכולת זמינה	יכולת זמינה בהתחשב בהשבתות ליישום פרויקטים לצמצום פליטות בת"כ פחמיות קיימות			
2013	12,606	13,396	12,663	12,663	57	12,088	(518)
2014	13,184	13,910	13,137	12,562	(622)	11,987	(1,197)
2015	13,594	13,910	13,137	12,562	(1,032)	11,987	(1,607)
2016	13,801	14,024	13,247	11,977	(1,824)	11,402	(2,399)

⁹⁵ מספרים שליליים מופיעים בסוגריים.

ההנחות ששימשו להכנת הטבלה:

- (א) תחזית שיא הביקוש היא בתרחיש המניח פיתוח כלכלי סביר ומזג אוויר קיצוני בקיץ. הערכים מתייחסים לשיא הביקוש במשק⁹⁶.
- (ב) תחזית היכולת המותקנת של החברה התבססה על צפי הכניסה לפעולה של יחידות ייצור חדשות בהתאם לתוכנית הפיתוח של החברה כולל תוכנית החירום. לפרטים נוספים אודות תוכנית החירום ראה סעיף 7.7.5. היכולת המותקנת המוצגת היא בעת התרחשות שיא הביקוש בקיץ.
- (ג) היכולת הזמינה בתקופת הקיץ מתקבלת כשמפחיתים מהיכולת המותקנת את ההספק הנגרע מטורבינות הגז התעשייתיות ומיחידות המחזורי"מ כתוצאה מהשפעת טמפרטורת סביבה גבוהה.
- (ד) תקלה ביחידה הגדולה - תקלה ביחידה הגדולה ביותר היא דרך מקובלת לבחון סיכון מיידי ליכולת הזמינה במערכת, שכן די בתקלה זו כדי להפחית את יכולת הייצור באופן מיידי. היחידה הגדולה במערכת הייצור היא יחידה פחמית שהספקה כ- 575 מגה-וואט, ולכן, תקלה בה עלולה להקטין את היכולת הזמינה בכ- 575 מגה-וואט בכל שנה.
- (ה) היכולת המותקנת והזמינה המוצגת היא של החברה בלבד.
- נוסף לכישר הייצור של החברה קיימים במשק החשמל יצרני חשמל פרטיים ועצמיים המבוססים על טכנולוגיות תרמיות בהיקף של כ- 500 מגה-וואט ויצרנים פרטיים המבוססים על מקורות אנרגיה מתחדשים בהיקף של כ- 240 מגה-וואט.
- במסגרת הכניסה של היחידים למערכת ייצור החשמל⁹⁷ צפויה בתחילת שנת 2013 הפעלה של או.פי.סי (440 מגה-וואט) ובתחילת שנת 2014 – הפעלה של דוראד (850 מגה-וואט). במהלך התקופה האמורה צפויה, ככל הידוע לחברה, הפעלה של יצרנים פרטיים נוספים.
- (ו) להערכת החברה, החשיפה שעלולה להיות לה הינה במקרה שניתן יהיה לייחס את אי העמידה בביקושים לחשמל לאי הקמת תחנת הכוח אלון תבור, שאמורה הייתה לקום ביולי 2012 (בהספק של כ- 250 מגה וואט לאותו מועד), או לאי עמידה במחויבות אחרת שלה על-פי רישיונותיה, תוכנית הפיתוח או הוראות הדין.

⁹⁶ הסדרים לניהול עומסי ביקוש עם צרכנים גדולים כדוגמת הסדר פסגה ניידת, הסדר הפעלת גנרטורים עצמאיים המופעלים בשעות השיא ותורמים להפחתת ביקוש.

⁹⁷ נתונים אלו מתבססים על תחזיות החברה, אשר עשויות להשתנות מעת לעת ואף לא להתממש כלל.

7.7.4. פיתוח צפוי של כושר ייצור נוסף

בהתאם לתוכנית הפיתוח העדכנית לפעילות הייצור, דהיינו התוכנית שאושרה על-ידי השר בדצמבר 2010, החברה צפויה להשלים הקמתה של יחידה אחת (1) במחזור משולב בהספק של כ- 377 מגה-וואט באתר צפית עד קיץ 2012.

כן מתוכננת הפעלתה של תחנת הכוח הפחמית "פרויקט D", לשם גיוון מקורות האנרגיה ושמירת אפשרות ייצור בפחם כדי להימנע מתלות גבוהה מידי בגז הטבעי, העלולה לסכן את אמינות הספקת החשמל במשק. תחנה זו, שהוכללה בתוכנית הפיתוח על-ידי השר כתחנה פחמית כבר בשנת 2001, כוללת שתי (2) יחידות ייצור בהספק של כ- 630 מגה-וואט כל אחת, ומיקומה נקבע באתר "רוטנברג" באשקלון. לאור גילוי מאגרי הגז הטבעי החדשים מול חופי ישראל ובהתאם להחלטת שר ההאנרגיה והמים⁹⁸, הופסק ההליך התכנוני הקודם של "פרויקט D" כתחנת כוח פחמית, ו"פרויקט D" צפוי להיות מוקם כתחנת כוח דו-דלקית, שתופעל בגז טבעי ותוכל להיות מופעלת גם בפחם. הקמת הפרויקט נמצאת בהליך תכנוני חדש במועצה הארצית לתכנון ובניה, בשלב הכנת התסקיר.

7.7.5. תוכנית החירום

בחודש אוגוסט 2008 אושרה על-ידי השר תוספת לתוכנית הפיתוח של החברה ("תוכנית החירום"), וזאת בהתחשב בעתודות הנמוכות במערכת ייצור החשמל המסכנות את אמינות אספקת החשמל בשנים הקרובות. בתוכנית החירום נקבע כי היא תבוצע בשני (2) שלבים וזאת על מנת למנוע "בצורת חשמל" ולהביא את כושר ייצור החשמל המותקן לרמה שתאפשר הבטחת אספקת חשמל באמינות ובזמינות סבירה.

בהתאם לתוכנית החירום נדרשה החברה לפיתוח מואץ של מקטע הייצור ונקבעו לגבי ההסדרים מיוחדים על מנת לאפשר מימון והקמתן על-ידי החברה.

בשנים האחרונות ניתן לחברה היתר לבנות את תחנות הכוח הבאות: בחודש נובמבר 2007 ניתן לחברה אישור, על-ידי השר, להקמת שתי (2) טורבינות גז תעשייתיות באתר רמת חובב בהספק של כ- 125 מגה-וואט לכל אחת. בחודש אוגוסט 2008 אישר השר את הקמתם של שלושה (3) מחז"מים, (ב"רמת חובב", "אשכול" ו"חגית") בהספק כולל של כ- 375 מגה-וואט לכל מחז"מ, אשר יוקמו בשני (2) שלבים: בשלב א', טורבינת גז בהספק של כ- 250 מגה-וואט, ובשלב ב', תתווסף תוספת קיטורית של כ-125 מגה-וואט נוספים.

בחודש דצמבר 2008 ניתן אישור על-ידי השר להקמתו של מחז"מ באתר אלון תבור בהספק של כ- 375 מגה-וואט, בהתאם למתווה ההקמה שתואר לעיל (בשלב א' - טורבינת גז בהספק 250 מגה-וואט להפעלה ביולי 2012 - ובשלב ב' תוספת קיטורית להפעלה ביולי 2013).

ההספקים הנקובים לעיל הינם הספקי היחידות בהפעלה באמצעות גז טבעי, וזאת בהנחה כי הגז הטבעי יהיה זמין בכל אתרי ייצור החשמל במהלך התקופה המצוינת לעיל. למועד התשקיף,

⁹⁸ אישור תוכניות הפיתוח למשק החשמל, מיום 15 בדצמבר 2010.

קיימת אי ודאות ביחס להקמת מחז"מ אלון תבור על-ידי החברה⁹⁹. ביום 29 במאי 2012 פנתה החברה למנכ"ל משרד האנרגיה והמים בבקשה לדחות את מועדי ההפעלה של המחז"מ באלון תבור למועדים בני קיימא גמישים, ולקבוע כי היחידה תוקם תוך מספר חודשים מוגדר מהמועד שהחברה תידרש על-ידי השר להקימו, בהתחשב בין היתר בתהליכים הסטטוטוריים, במצב הרכש ובמציאת הפתרון המימוני הנדרש להקמתן של יחידות הייצור האמורות.

כחלק מהשלב הראשון של תוכנית החירום הופעלו במהלך השנים 2009 ו- 2010 יחידות טורבינות הגז באתרים "אשכול", "רמת חובב" (יחידות 6, 7 ו- 8) ו"חגית".

בשלב השני, תוקמנה באתרים תוספות קיטוריות אשר תאפשרנה הפעלת היחידות במחזור משולב ב"אשכול" (החל מחודש דצמבר 2013), "רמת חובב" (החל מחודש יולי 2013 ו"חגית" (החל מחודש אוגוסט 2013).

נוכח צורכי הפיתוח המואצים להם נדרשה ועוד נדרשת החברה במסגרת תוכנית החירום, כאמור לעיל, קיבלה רשות החשמל, בחודש אוקטובר 2008¹⁰⁰, החלטה בנוגע למימון הקמת שלב א' של תוכנית החירום (היינו, הקמת שתי (2) טורבינות גז ב"רמת חובב" 6 ו- 7, ושלוש (3) טורבינות גז באתרים "אשכול", "רמת חובב" - יחידה 8 ו"חגית"), כפי שאושרה על-ידי השר. סך ההשקעה אשר היה צפוי בשלב התכנון של תוכנית החירום עמד על כ- 3.6 מיליארד ש"ח ומימונו נקבע על-פי הפירוט להלן: (א) כ- 0.9 מיליארד ש"ח שהתקבל באמצעות מימון מבנקים זרים; (ב) 2 מיליארד ש"ח שנגבה על פני תקופה של כשנתיים החל מינואר 2009, באמצעות הכרה בעלויות מימון תוכנית החירום במסגרת תעריף החשמל בהתאם להחלטת רשות החשמל האמורה. עד ליום 31 בדצמבר 2011 הפקידה החברה בחשבון ייעודי מפוקח על-ידי רשות החשמל את מלוא הסכום בסך 2 מיליארד ש"ח ובהחלטה מחודש מרס 2011¹⁰¹ איפשרה רשות החשמל לחברה לשחרר מהחשבון הייעודי את הסכום לשימוש שוטף בגין שלב א' של תוכנית החירום ועבור פרויקטים נוספים הכלולים בתקציב הפיתוח של מקטע הייצור לשנת 2011; (ג) יתר הסכום – ימומן ממקורות פנימיים של החברה.

במסגרת אותה החלטה מחודש מרס 2011 נקבע ביחס ליתרה בחשבון הבנק הייעודי בגין שלב א' של תוכנית החירום כי יתרה זו תשמש לצורכי פיתוח משק החשמל בלבד, עבור פרויקטים המופיעים בספר התקציב במקטע הייצור לשנת 2011.

עוד קבעה רשות החשמל באותה החלטה שכמתווה למימון שלב ב' של תוכנית החירום ייפרס חובה של החברה לצרכנים (כתוצאה מגביית יתר מהצרכנים במסגרת תעריף החשמל כאמור לעיל) בגובה 2 מיליארד ש"ח עד סוף שנת 2025 לצורך מימון שלב ב' של תוכנית החירום. רשות החשמל התנתה את פריסת החוב, בין היתר, בהצגת תוכנית התייעלות של החברה. כמו כן, נקבעו מועדי סנכרון מעודכנים לשלוש (3) התוספות הקיטוריות, לתאריכים הבאים: 15 ביולי, 15 באוגוסט ו- 1

⁹⁹ ראה סעיף 1.3.2.5.

¹⁰⁰ החלטה מספר 1 משיבה מספר 238 שהתקיימה בתאריך 30 באוקטובר 2008.

¹⁰¹ החלטה מספר 1 משיבה מספר 328 שהתקיימה בתאריך 7 במרס 2011.

בדצמבר 2013, ללא שיוך ספציפי לכל יחידה.

מועדים אלה נכללו גם בהחלטה נוספת של רשות החשמל מחודש מרס 2011¹⁰², לגבי עדכון מועדי ההפעלה הנורמטיביים של יחידות הייצור. לפירוט נוסף ראה ביאור 3 בדוחות הכספיים הרבעוניים.

בהמשך לכך, בחודש מרס 2011 התקבלה החלטת דירקטוריון החברה, המאשרת להנהלת החברה להתחיל בביצוע הקמת שלוש (3) התוספות הקיטוריות הנכללות בשלב ב' של תוכנית החירום, שמיומן יתבצע בהתאם להחלטת רשות החשמל, כמפורט לעיל.

ההוצאה המשוערת בגין שלב ב' של תוכנית החירום הינה כ- 3.2 מיליארד ש"ח, ללא ריבית בזמן ההקמה, מתוכה כ- 1.5 מיליארד ש"ח בשנת 2012. מימון שלב ב' בתוכנית החירום מתוכנן כדלקמן: כ- 2 מיליארד ש"ח ימומנו באמצעות פריסת חוב החברה לצרכנים בתעריף החשמל; כ- 1.1 מיליארד ש"ח ימומנו באמצעות הלוואות ספציפיות למימון רכוש או ציוד קבוע; וכ- 0.1 מיליארד ש"ח ממקורות פנימיים של החברה.

לפרטים בדבר אישור רשות החשמל לדחייה של הפקדות לחשבון הייעודי לתוכנית החירום (שלב ב') ראה סעיף 28.2.5.

7.7.6. מימון תוכניות הפיתוח

תוכניות הפיתוח דורשות השקעות הוניות מהותיות וכוללות הן את ההשקעות בתחנות הכוח שעתידות לקום בידי החברה בהתאם לתוכנית הפיתוח והן את ההשקעות בגין פעולות הדרושות לשם בניית תחנות כוח ומתקנים הנובעים מדיני איכות הסביבה החלים על החברה. לצורך יישום תוכניות הפיתוח, מכינה החברה תוכניות השקעה הוניות לטווח הקצר (עד שנה) ולטווח הארוך (עד חמש שנים). החברה מממנת את תוכניות הפיתוח על-ידי הכנסות מפעילותה, באמצעות התעריף. בעבר - והחברה מצפה שכך גם בעתיד - תוכניות הפיתוח מומנו בחלקן על-ידי לקיחת הלוואות ממוסדות פיננסיות מקומיים וזרים וכן מגיוסי חוב בהנפקות ציבוריות או פרטיות, בישראל או בחו"ל.

בחודש יולי 2010 החליט דירקטוריון החברה כי החברה תהא אחראית לתכנון, ביצוע והפעלה של תוכניות הפיתוח, כפוף לכך שהמימון יינתן על-ידי הממשלה. עוד צוין בהחלטה, שהחברה תמשיך לבצע ולממן תוכניות פיתוח שנכללו בתקציב לשנת 2010 וכחלופה למימון הממשלה החברה תשתף פעולה עם גורמים שלישיים שיסייעו במימון תוכנית הפיתוח ויקבלו חלק מהבעלות בהתאם להשקעתם. תוכניות פיתוח שהוחל בביצוען למועד ההחלטה או תוכניות פיתוח שעל החברה לבצע מכוח הדין (מלבד על-פי חוק משק החשמל, בעיקר תוכניות הנדרשות מכוח דיני איכות הסביבה ותקנות החלות על החברה) אינן נכללות בהחלטה זו. ביצוע התקשרויות עם גורמים שלישיים איתם תתקשר החברה, ככל שתתקשר, לצורך מימון תוכניות הפיתוח, כפוף לקבלת האישורים הנדרשים לכך. תקציב הפיתוח לשנים 2011 ו- 2012 הותאם על-ידי דירקטוריון החברה על מנת

¹⁰² החלטה מספר 1 משיבה 331 מיום 30 במרס 2011 בעניין "עדכון מועדי הפעלה נורמטיביים של יחידות הייצור".

לשקף ירידה מסוימת בהשקעות. למרות שתוכנית הפיתוח של החברה מחייבת הוצאות הון מהותיות, דירקטוריון החברה קבע, כי החברה לא תממן פרויקטים מסוימים במטרה להימנע מהגדלת ההתחייבויות של החברה ועל מנת לעודד את החברה ואת הממשלה לחפש מקורות מימון חיצוניים.

בהמשך להחלטה כאמור, ביום 15 בדצמבר 2010 אישר הדירקטוריון להנהלת החברה, מתווה מימון של פרויקט תוספת הקיטוריות, בסך של כ- 3.5 מיליארד ש"ח, במסגרת שלב ב' של תוכנית החירום. מימון הפרויקט הותנה בהתקיימם של מספר תנאים. ביום 17 במרס 2011, בהמשך להחלטת רשות החשמל מיום 7 במרס 2011, התקבלה החלטת דירקטוריון המאשרת להנהלת החברה לפעול להקמת שלוש תוספות הקיטוריות וזאת באמצעות מימון הפרויקט על-ידי פריסת חוב של החברה בתעריף החשמל בסך של כ- 2 מיליארד ש"ח, עד סוף שנת 2025, מימון של כ- 1.1 מיליארד ש"ח באמצעות הלוואות ספציפיות למימון רכוש או ציוד קבוע ויתרת המימון, בסך של כ- 1.1 מיליארד ש"ח, תועמד על-ידי החברה.

תקציב החברה לתוכניות הפיתוח בשנת 2012 עומד על סך של כ- 6 מיליארד ש"ח (בשקלים שוטפים). לפירוט בדבר רכיבים הקשורים לתוכנית הפיתוח בתקציב החברה ראה דוח מידי של החברה מיום 1 בדצמבר 2011 (מספר אסמכתא: 2011-01-349938). תחזית ההשקעות של החברה בגין תוכניות הפיתוח לשנים 2012-2015 עומדת על הוצאה שנתית ממוצעת בסך של כ- 6.6 מיליארד ש"ח (בשקלים שוטפים).

7.7.7. תחזית ההשקעות שתידרשנה לביצוע תוכנית הפיתוח של מקטע הייצור

בהתאם לתכנון הפיננסי של החברה לשנים 2012-2016 שבוצע בחודש אוגוסט 2011, אך טרם הובא לאישור דירקטוריון החברה, היקף תוכנית ההשקעות של מערכת הייצור יעמוד בממוצע על כ- 4.4 מיליארד ש"ח בשנה (בשקלים שוטפים). ללא פרויקט "D" ומחז"מ חירום אלון תבור, יעמוד היקף ההשקעות במערכת הייצור על ממוצע של כ- 2.8 מיליארד ש"ח בשנה (בשקלים שוטפים). ליום 31 בדצמבר 2011 הושקע סכום של כ- 1.8 מיליארד ש"ח בפיתוח (מתואם לש"ח של החודשים דצמבר 2011 ומרס 2012). לפרטים בדבר מקורות המימון לפיתוח ראה סעיף 7.7.6.

7.7.8. מידע צופה פני עתיד

ההערכות המפורטות לעיל אשר לתוכנית פיתוח משק החשמל- מקטע הייצור הינן בבחינת מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוססות על התחזיות וההנחות המתוארות לעיל, אשר קיימות בידי החברה נכון למועד התשקיף, וייתכן כי בסיום בניית תחזית השקעות מעודכנת או בשל הוראות שיינתנו לחברה על-ידי השר כספק שירות חיוני בדבר תוכניות הפיתוח שעליה ליישם, תידרש החברה להשקעות בהיקפים שונים מהאמור לעיל. מידע זה כולל תחזיות, הערכות סובייקטיביות, אומדנים ותוכניות אחרות של החברה למועד התשקיף בקשר עם הנחות העבודה ששימשו אותה בבניית התחזית ומועדי התממשות אותן הנחות. מידע כאמור מבוסס על נתונים עתידיים, אשר התממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה הבלעדית של החברה.

הגורמים העיקריים, העשויים להשפיע על כך שהמידע הצופה פני עתיד לא יתממש או שיחולו שינויים בלוח הזמנים המשווער לביצוען של תוכנית הפיתוח וההשקעות בגינה, בהתאם למתואר לעיל, הינם, בין היתר: שינוי בשיעור הגידול הצפוי בביקוש לחשמל; יישום השינוי המבני של משק

החשמל ושל החברה (ראה סעיפים 0); זמינות גז טבעי לשימוש במערכת הייצור; קשיים בקבלת רישוי ו/או שינויי רגולציה בתחום איכות הסביבה והרישוי; העדר כיסוי תעריפי מתאים (ראה ביאור 3 ג' בדוחות הכספיים השנתיים) ויכולת החברה לגייס את המימון הנדרש לביצוע תוכנית הפיתוח.

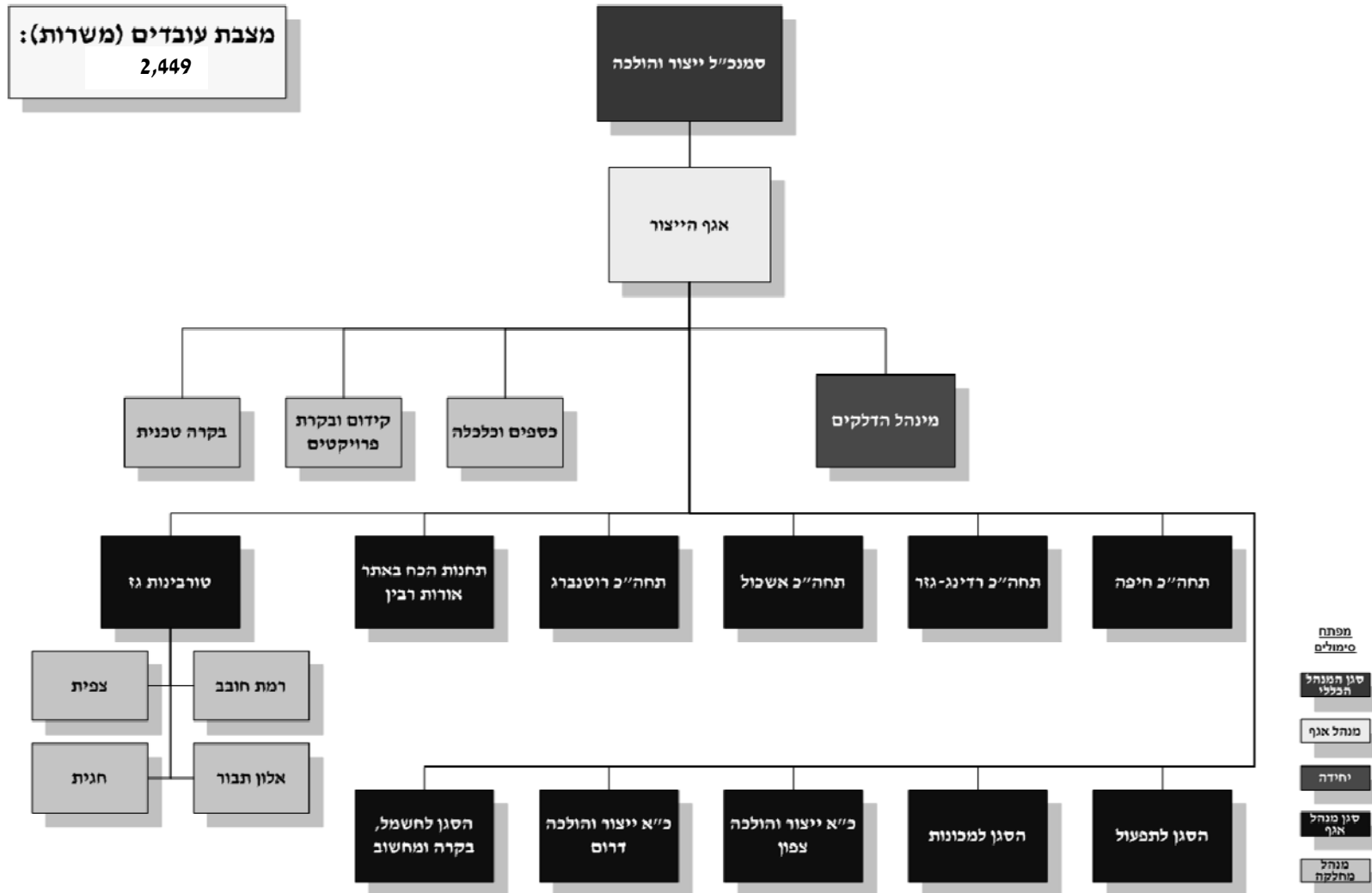
7.8. נכסים לא מוחשיים

לפירוט בדבר נכסים לא מוחשיים ראה סעיף 16.

7.9. הון אנושי

המבנה הארגוני במקטע הייצור:

תחום פעילות – מקטע הייצור

במקטע הייצור מועסקים, נכון ל- 31 במרס 2012, 2,310 עובדים קבועים ו- 139 עובדים ארעיים, לעומת 2,318 עובדים קבועים ו- 151 עובדים ארעיים ליום 31 במרס 2011. מספר העובדים מתייחס לשיבוץ הארגוני באגף הייצור, ואינו כולל עובדים המשובצים באגפים אחרים ועובדים לטובת המקטע. לפירוט בדבר הטבות וטיבם של הסכמי ההעסקה וההתקשרות עם העובדים לסוגיהם, השקעות החברה באימונים והדרכה ופרטים נוספים ראה סעיפים 14.5 ו- 14.6.

7.10. חומרי גלם וספקים

7.10.1. חומרי הגלם המשמשים את החברה לייצור חשמל הינם דלקים מסוגים שונים: פחם, מזוט, גז טבעי וסולר.

7.10.2. הטבלה שלהלן מציגה את שיעור התפלגות הייצור (באחוזים) לפי סוגי הדלקים ששימשו במקטע הייצור לייצור חשמל בשנים 2011 ו- 2010 ובתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס 2012 ו- 2011:

לתקופה ינואר - דצמבר		לתקופה ינואר - מרס		
2010	2011	2011	2012	
61%	61.5%	63.62%	61.25%	פחם
0.9%	1.8%	0.24%	7.85%	מזוט
36.6%	31.9%	35.61%	17.15%	גז טבעי
1.5%	4.8%	0.53%	13.75%	סולר
100%	100%	100%	100%	סך הכל

הוצאות הדלק מהוות את ההוצאה התפעולית הגבוהה ביותר של החברה והן היוו כ- 64.6% מההוצאות התפעוליות של החברה בשנת 2011 בהשוואה לכ- 54.6% בשנת 2010 וכ- 64.9% מההוצאות התפעוליות של החברה ברבעון הראשון של שנת 2012 בהשוואה לכ- 55.9% ברבעון המקביל אשתקד. הירידה בשימוש בגז טבעי בשנת 2011 והעלייה בשימוש בסולר נבעו מההפסקות התכופות באספקת הגז המצרי, מההידלדלות הגז משדה "Mari B" שבבעלות "ים-תטיס" ומהנחיות מנהל מינהל החשמל שבמשרד האנרגיה והמים לגבי הגבלות חודשיות ושנתיות של היקף השימוש בגז משדה זה. לפרטים ראה סעיף 7.10.9.2(א).

7.10.3. הטבלה להלן מציגה את סך עלויות הדלקים (כולל שכר עבודה משויך) אשר שימשו לייצור חשמל במקטע הייצור בשנים 2011 ו- 2010 ובתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס 2012 ו- 2011:

השנה שנסתיימה ב - 31 בדצמבר, במיליון ש"ח (בשקלים של חודש דצמבר 2011)		השנה שנסתיימה ב - 31 בדצמבר, במיליון ש"ח (בשקלים של חודש מרס 2012)		שלושה חודשים שהסתיימו ב- 31 במרס, במיליון ש"ח (בשקלים של חודש מרס 2012)		
2010	2011	2010	2011	2011	2012	
4,682	6,444	4,700	6,469	1,430	1,814	פחם
234	653	235	656	23	807	מזוט
3,009	2,733	3,020	2,743	684	383	גז טבעי
1,190	3,015	1,195	3,026	116	2,148	סולר
-	-	-	-	-	(1,269)	העברת דלקים לנכס פיקוח
9,115	12,845	9,150	12,894	2,253	3,883	סך הכל

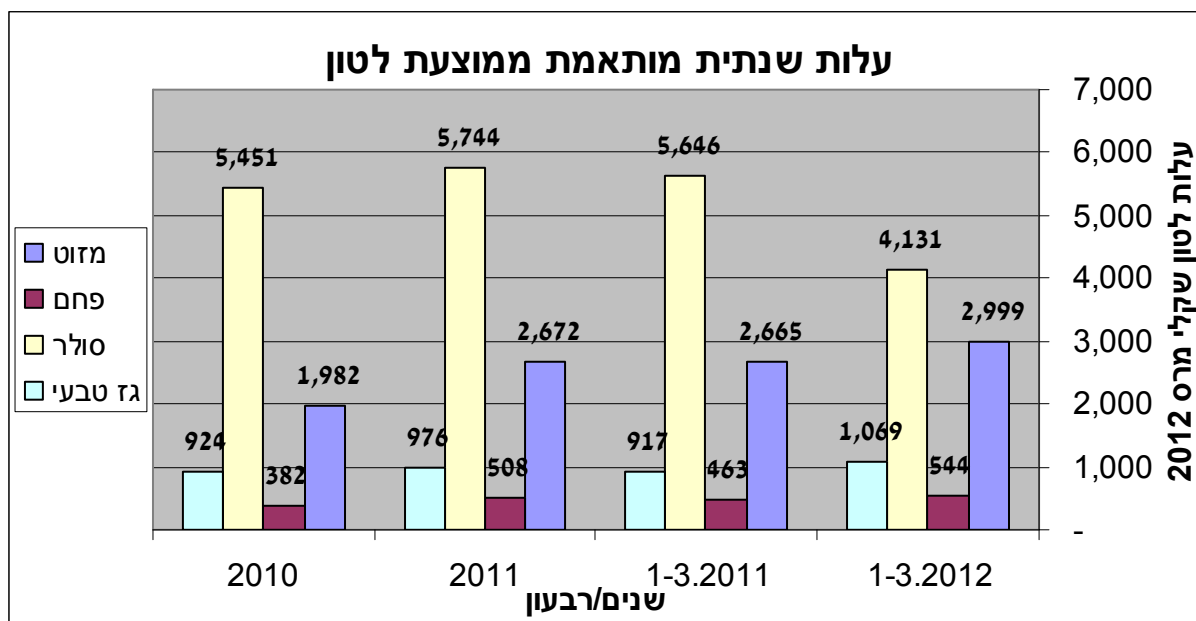
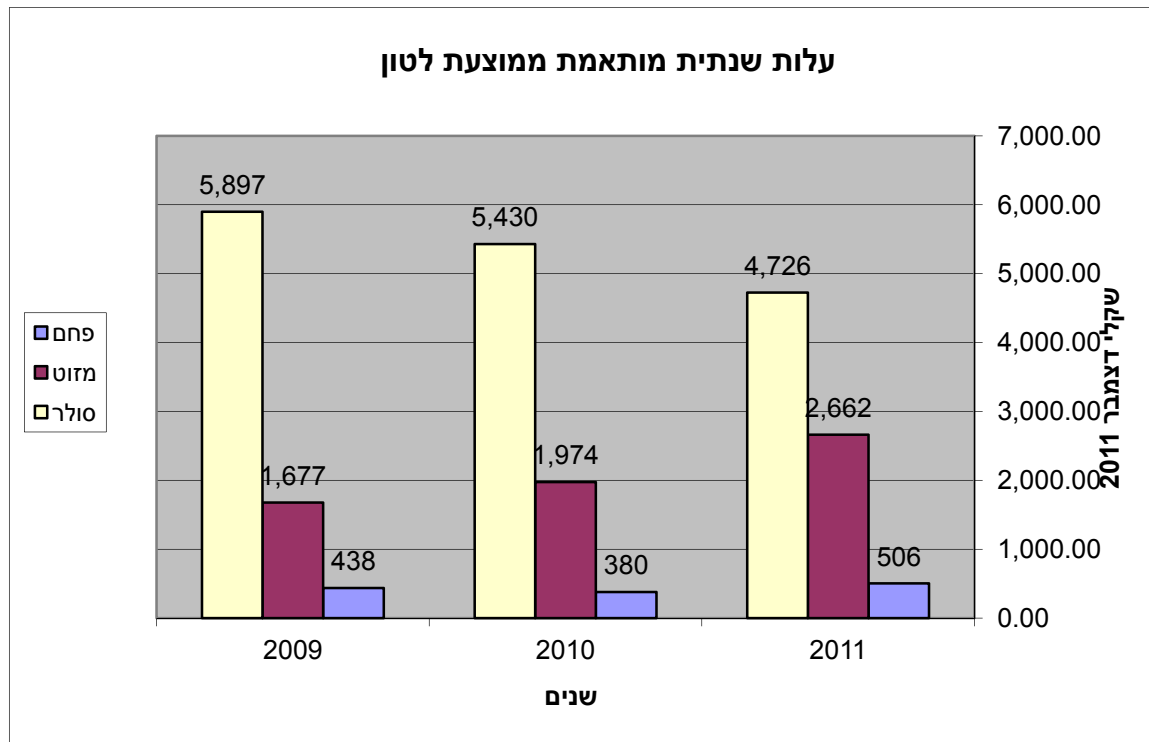
להסבר בדבר ההבדלים בעלויות בין השנים ראה תיאור להלן לגבי כל חומר גלם בנפרד.

7.10.4. הטבלה להלן מציגה את העלויות הממוצעות של הדלקים בשימוש החברה לשנים 2011 ו - 2010

ובתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס 2012 ו- 2011:

השנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר באגורות של חודש מרס 2012 לקוט"ש		השנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר באגורות של חודש דצמבר 2011 לקוט"ש		שלושה חודשים שהסתיימו ב- 31 במרס באגורות של חודש מרס 2012 לקוט"ש		
2011	2010	2011	2010	2011	2012	<u>תחנות כוח</u> <u>המופעלות</u> <u>באמצעות</u>
18.41	13.73	18.31	13.67	16.54	19.63	פחם
62.59	47.68	62.21	47.48	69.10	68.14	מזוט
15.05	14.71	14.98	14.66	14.14	14.81	גז טבעי
110.92	142.56	110.37	141.74	162.46	103.55	סולר

להלן גרפים המתארים את התפתחות מחירי חומרי הגלם העיקריים בהם החברה עושה שימוש, בשנים 2010 ו-2011 ובתקופות ינואר-מרס 2012 ובתקופה המקבילה אשתקד:

* פחם: טון סטנדרטי: ערך קלורי עליון - מחושב על-פי 6,240 קלוריות לטון. בעקבות החלטת ממשלה מיולי 2010, חל גידול במס הקניה על פחם משיעור של 10 ש"ח לטון בשנת 2010 לשיעור של 45 ש"ח לטון בשנת 2011.

** סולר: בשנת 2011 נחתם צו שהפחית את מס הקניה על סולר המיובא מחו"ל והעמידו על 31% מסכום מס הקניה שהוטל על סולר מיובא בעבר, ולתקופה שבין 2-12/2011. כמו כן, באישור ועדת הכספים של הכנסת, הופחת מס הבלו על סולר מקומי בשיעור זהה ולתקופה זוהה. בשנת 2012 הוחלט להאריך את הפחתת מס הקניה על הסולר המיובא מחו"ל ואת מס הבלו על הסולר המקומי ולקבוע את שיעור ההפחתה ל- 88% עד סוף שנת 2012.

*** במסגרת הסכמי הגז של החברה עם קבוצת "ים תטיס", חלק מהמחיר מורכב ממחירים דולריים קבועים וחלקם על-פי נוסחה, המשתנה כתוצאה מהשתנות התשומות המרכיבות אותה (מחירי נפט גולמי ותזקיקיו).

**** על אף שמדובר בהוצאה מהותית, בעלת השפעה תזרימית, ככלל החברה מקבלת פיצוי על כל ההוצאות בגין הדלקים.

7.10.5. למועד התשקיף, כל סוגי הדלקים המשמשים את החברה בתחום פעילות הייצור נרכשים, במישרין או בעקיפין, ממקורות מחוץ לישראל, למעט גז טבעי הנרכש במועד תשקיף זה מספק הגז המקומי - קבוצת "ים תטיס". כתוצאה מכך, לחברה ולמדינת ישראל אין כמעט שליטה על זמינות הדלקים בכלל או סוג כלשהו של דלק בפרט, וכל הפרעה באספקת הדלקים, שהינם מיובאים כאמור, לרבות במקרה של מלחמה ממושכת וסגירת נמלי הים והאוויר בעקבותיה, עלולה לפגוע (למועד התשקיף או בעתיד), הן ביכולת החברה לספק חשמל לפי אמות המידה של זמינות ואמינות, והן בתוצאות הכספיות של החברה. על מנת לצמצם את ההשפעה השלילית של הפרעות כאלה, החברה שומרת עתודות מוגבלות מכל סוגי הדלקים המשמשים לייצור חשמל, למעט גז טבעי שאין באפשרותה לאחסן. החברה מעריכה שמלאי הפחם, המזוט והסולר הנמצא בידיה יספיק לחודש וחצי צריכה, לכל הפחות, ואילו מלאי הסולר והמזוט המינימלי המוחזק בידיה, שהינו בהתאם להנחיות משרד האנרגיה והמים, יספיק לצריכה של כחודש. לפירוט נוסף בדבר אחזקת מלאי ראה סעיף 7.11.

לפרטים אודות ההסכם בקשר לאספקת הגז מצינור הגז המצרי ולשיבושים והפסקה באספקה ראה סעיף 7.10.9.20. לפירוט בקשר לאספקת הגז מ"ים תטיס" ולדלדול מקור זה ראה סעיף 7.10.9.2, כמו גם סעיף 29.2.30. לפירוט בקשר להסכם לרכישת גז טבעי "תמר" ראה סעיף 7.10.9.2.

לפירוט בדבר נוהל ההתקשרות של החברה עם ספקים מחוץ לישראל ראה סעיף 17.

7.10.6. פחם

בכל אחת מהתקופות של שניים עשר (12) חודשים שהסתיימה ב- 31 בדצמבר 2010 ו- 2011 צרכה החברה כ- 12.3 וכ- 12.6 מיליון טון פחם, בהתאמה. בכל אחת מהתקופות של שלושה (3) חודשים שהסתיימה ב- 31 במרץ 2012 ו- 2011 צרכה החברה כ- 3.3 וכ- 3.1 מיליון טון פחם, בהתאמה.

החברה רוכשת את כל הפחם הנדרש לה באמצעות החברה הלאומית לאספקת פחם בע"מ ("חברת הפחם"), שהינה חברה בת בבעלות מלאה של החברה, בהתאם להסכם שנחתם בין הצדדים בחודש יולי 2004 לרכישת פחם ואספקתו לתחנות הכוח של החברה הצורכות פחם - "אורות רבין" בחדרה ו"רוטנברג" באשקלון. תוקף ההסכם הוא מיום 31 בדצמבר 2003 וכל עוד יהיו בידי החברה רישיונות ייצור לתחנות הכוח האמורות. לחברה זכות לביטול ההסכם בכל עת בהודעה של שנה אחת (1) מראש. התמורה המשולמת על-ידי החברה מחושבת על בסיס עלות בתוספת רווח מוסכם, וכפוף למחיר הפחם המאושר לחברה על-ידי רשות החשמל.

חברת הפחם אחראית להובלתו של הפחם לתחנות הכוח של החברה ולבטחו בביטוחים המתאימים (לטובת החברה) במקרה של אובדן או נזק כלשהו לפחם, וכן היא אחראית לבצע את כל הפעולות הדרושות לצורך שחרור מטעני הפחם והעברת הבעלות בהם לחברה עם הוצאתם ממחסני האונייה באמצעות העגורנים שבמזח, לרבות תשלום היטלים, אגרות ומיסים. בהתאם להסכם, הבעלות על מלאי הפחם עוברת לידי החברה בדופן האונייה הפורקת את הפחם בנמל

הפריקה, וזאת בהתאם לתיקון מחודש ינואר 2011. עובר לתיקון האמור הבעלות על הפחם הייתה עוברת לידי החברה בנמל המוצא כך שיתרת החוב השוטף של החברה לחברת הפחם כללה גם חיוב בגין סכום "המלאי בדרך".

החברה פנתה לחברת הפחם וסיכמה עמה על דחייה של תשלומים בגין פחם שסופק לחברה בחודש נובמבר 2011 וזאת בהיקף של כ- 142 מיליון ש"ח. סכום זה הוחזר לחברת הפחם בשני תשלומים בחודש פברואר 2012, כאשר הריבית בגינו הוחזרה לחברת הפחם בתשלום אחד, בחודש מרס 2012. (לפרטים ראה ביאור 1.ו.1) בדוחות הכספיים הרבעוניים.

העלות המותאמת הממוצעת של טון פחם בשנת 2011 עמדה על כ-506 ש"ח לטון, לעומת כ-380 ש"ח לטון בשנת 2010. העליה נובעת מעליה במחירי הפחם בעולם. העלות המותאמת הממוצעת של טון פחם נכון ל-31 במרס 2012 עמדה על כ-544 ש"ח לטון, לעומת כ-463 ש"ח לטון נכון ל-31 במרס 2011.

חברת הפחם רוכשת את הפחם ממספר מקורות בחו"ל, שעיקריהם באפריקה, קולומביה, רוסיה, אינדונזיה ואוסטרליה. חברת הפחם נוהגת להתקשר עם ספקי הפחם בחוזים למשך תקופה של שנה אחת (1) לכל הפחות. נציגי החברה משתתפים במשא ומתן שמנהלת חברת הפחם עם ספקיה, במיוחד בנושאים של איכות, זמינות ומחיר.

למועד התשקיף, לחברת הפחם אין תלות במי מספקיה ואין אף ספק בודד המספק לה יותר מ-27% מסך רכישות הפחם השנתיות. רכישות הפחם מתבצעות מספקי פחם גדולים ואמינים בעולם, מדיניות חברת הפחם היא לבזר את רכישות הפחם בין מדינות וכן בתוך המדינות עד כמה שניתן, והכל בהתאם למגבלות איכות הפחם שניתן לשרוף בתחנות הכח.

ספקי הפחם העיקריים של חברת הפחם לשנים 2011 ו-2012 הינם: (1) חברת BHP Billiton Marketing AG המספקת כ-25% מסך רכישות הפחם לשנים אלו; (2) חברת Glencore International AG המספקת כ-21% מסך רכישות הפחם לשנים אלו; וכן (3) חברת InterOcean ("InterOcean") Coal Sales, LDC (אשר הינה חברה בת של Drummond Company, Inc.) אשר נתנה ערבות כנגד ביצוע כל ההתחייבויות של InterOcean כלפי חברת הפחם תחת ההסכם לרכישת פחם) המספקת כ-21% מסך רכישות הפחם לשנים אלו.

מרבית רכישות הפחם על-פי ההסכמים לרכישת פחם נעשות על-ידי חברת הפחם על בסיס מחיר FOB¹⁰³, לפיו למחיר הרכישה של חברת הפחם נוספות כל העלויות הכרוכות בהובלתו הימית של הפחם ובפריקתו באתרי הייצור של החברה, ואילו שאר הרכישות נעשות על-ידי חברת הפחם על בסיס מחיר C.I.F.¹⁰⁴, לפיו מחיר הרכישה מגלם בתוכו את העלויות הכרוכות בהובלתו הימית של הפחם. לגבי מרבית כמות הפחם מתנהל משא ומתן על המחיר מדי חצי שנה ולגבי החלק האחר

¹⁰³ Free On Board - מונח מתחום השילוח הימי או המסחר הבינלאומי שפירושו מסירת הטובין לקונה מתבצעת עם מעבר הטובין את מעקה האניה בנמל המוצא, כשדופן האניה מהווה את הנקודה הקריטית שבה הסיכון, ההוצאות והאחריות עוברים לקונה.

¹⁰⁴ Cost Insurance and Freight - מונח מתחום השילוח הימי או המסחר הבינלאומי שפירושו שהמוכר דואג להעברת הסחורה אל הספינה שתוביל את הסחורה אל הקונה, ביטוח המטען ועלויות ההובלה עד שהסחורה מגיעה לנמל הקונה.

המחיר צמוד למדדים בינלאומיים של מחיר פחם. על-פי מדיניות חברת הפחם, חלק מהסכמי הרכישה וההובלה הימית הם במחירים ולתקופות קבועים. לפרטים נוספים ראה ביאור 24' א' 4 בדוחות הכספיים השנתיים.

כמו כן, מרבית הסכמי רכישת הפחם כוללים סעיף סטנדרטי של כוח עליון, אשר התרחשותם של אירועים מוגדרים שאינם בשליטת הצדדים להסכם עשויה להצדיק עיכוב באספקת הפחם או בתנאים מסוימים אף לגרור לביטול ההסכם.

בהתאם להוראות תוכנית המתאר החלה על תחנת הכוח "אורות רבין", נדרשת החברה להשתמש באתר זה בפחם דל גופרית עם תכולת גופרית מירבית של כ- 0.69% ובממוצע שנתי לא יותר מאשר כ- 0.43%. החברה רוכשת מחברת הפחם פחם עם אחוזי גופרית שונים ושורפת סוגי פחם שונים, המבטיחים עמידה בהוראות אלה. לפרטים נוספים אודות תחולת דיני איכות סביבה על השימוש בפחם ובדלקים נוספים ראה סעיפים 7.13, 8.9 ו- 9.11.

7.10.7. מזוט

עם תחילת השימוש בגז טבעי לצורך ייצור חשמל על-ידי החברה החל מראשית שנת 2004, צומצם היקף הצריכה של המזוט מלמעלה משני (2) מיליון טון בשנה לכמויות המפורטות להלן. החברה משתמשת במזוט בעיקר כדלק גיבוי לצרכים תפעוליים באתרי תחנות הכוח הפחמיות. בעקבות שיבושים שחלו בהספקת הגז הטבעי החל מתחילת שנת 2011, הגבירה החברה את השימוש בסולר ומזוט. במהלך 2013, צפוי כי הספקת הגז תשוב ותגדל, כפוף לתחילת אספקת גז בהתאם להסכם "תמר". ראה סעיף 7.10.9.2 (ג).

בכל אחת מהתקופות של שנים עשר (12) חודשים שהסתיימה ב- 31 בדצמבר 2010 ו- 2011 צרכה החברה כ- 119 וכ- 246 אלפי טון מזוט, בהתאמה. בכל אחת מהתקופות של שלושה חודשים (3) חודשים שהסתיימה ב- 31 במרס 2012 ו- 2011 צרכה החברה כ- 269 וכ- 9 אלפי טון מזוט, בהתאמה. העלות המותאמת הממוצעת של טון מזוט נכון ליום 31 בדצמבר 2011 עמדה על כ- 2,662 ש"ח, לעומת כ- 1,974 ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2010. העלות המותאמת הממוצעת של טון מזוט נכון ליום 31 במרס 2012 עמדה על כ- 2,999 ש"ח, לעומת כ- 2,665 ש"ח נכון ליום 31 במרס 2011. עלות המותאמת הממוצעת של טון מזוט נכון ליום 31 בדצמבר 2011 (מותאם לש"ח של חודש מרס 2012) עמדה על כ- 2,672 ש"ח, לעומת כ- 1,982 ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2010 (מותאם לש"ח של חודש מרס 2012).

בחודש דצמבר 2010 הוציא המשרד להגנת הסביבה "צו אישי" רוחבי ("הצו הרוחבי") מכוח החוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961, החל על כל תחנות הכוח של החברה ובין היתר מחייב אותה להשתמש בתמהיל דלקים יקר יותר, ולהשתמש, במקרים מסוימים, בסולר לפני השימוש במזוט בתחנות הכוח הדו-דלקיות של החברה. הצו הרוחבי מגדיר שימוש בגז טבעי כדלק עיקרי מעת הגעתו לחלק מיחידות הייצור, למעט במצבים שהוגדרו בצו, בהם לא ניתן לשרוף גז טבעי ואשר בהם ייעשה שימוש בדלק גיבוי (מזוט וסולר). הצורך בשימוש בדלק גיבוי במספר תחנות כוח של החברה עלה משמעותית בין היתר עקב המחסור בגז טבעי. בהתאם לכך, ניתנו מעת לעת אישורים פרטניים וזמניים מהמשרד להגנת הסביבה לשימוש בדלק גיבוי. לפירוט נוסף ראה דוח מידי של החברה מיום 27 בדצמבר 2010 (מספר אסמכתא: 2010-01-733074).

עקב התמשכות המחסור בגז הטבעי ופניות החברה בנושא, נקבע בחודש אפריל 2012 על-ידי מנכ"לית המשרד להגנת הסביבה נוהל עדכני לשימוש בדלק גיבוי בעת תקלה או מחסור באספקת גז טבעי למערכת החשמל¹⁰⁵. בנוסף, ביום 24 במאי 2012 התקבל אישור המשרד להגנת הסביבה להפעיל את תחנות הכוח של החברה בדלק גיבוי בעת מחסור בגז טבעי בקיץ 2012 (בחודשים יוני-אוקטובר), על-פי סדר ההפעלה שנקבע בנוהל הנ"ל ולרבות הפעלת תחנת הכוח רדינג במזוט, והפעלת יחידות הגיבוי בתקופה זו ללא מגבלת שעות ועל-פי שיקולי מנהל המערכת. לאור האמור, נכתב באישור כי המשרד להגנת הסביבה יבחן את הצורך בתיקון הצווים האישיים של החברה ויפעל בהתאם.

אספקת המזוט התבססה בשנת 2011 על אספקה מפז בית הזיקוק באשדוד, כאשר החל מחודש דצמבר 2011 החברה החלה לייבא מזוט מחברות בינלאומיות זרות ולרכוש מזוט מבז"ן בהתאם לביקושים. החל מתחילת שנת 2012 חברת Glencore Energy UK Ltd ("Glencore") מספקת את רוב צריכת המזוט לחברה. בחודשים הראשונים של 2012 למעלה מ-70% מצריכת המזוט של החברה נרכשה מ-Glencore, יתר המזוט נקנה מבז"ן ומפז בית הזיקוק באשדוד. ההתקשרות עם Glencore לאספקת מזוט במהלך שנת 2012 הינה על-פי הסכם מחודש פברואר 2012. ההסכם מסדיר את תנאי התשלום וכולל מנגנונים מוסכמים לקביעת איכות וכמות המוצרים המסופקים והתאמתם לדרישות ההסכם.

הספקים אחראים להובלת המזוט עד פתח תחנת הכוח באשדוד או לאתרי האחסון באתרי "אורות רבין" או באשקלון. פריקת המזוט מתבצעת על-ידי קשירת אוניות למקשרי הדלק הימיים באתרים "אשדוד", "אורות רבין" ו-"רוטנברג".

המחירים שמשלמת החברה עבור מזוט מבוססים על ציטוט מחירי מזוט 1% גופרית ב-CIF¹⁰⁶ LAMERA (מחירי מסחר באגן הים התיכון), ובתוספת מרווח שיווק, הוצאות שינוע (פריקה נמלית, הזרמה וניפוק) ומס בלו. למועד התשקיף לחברה אין תלות במי מספקיה מכיוון שאין לה מניעה להתקשר עם ספקים נוספים או אחרים ככל שתידרש לכך.

בהתאם לת.מ.א 10/א-4 ולצו האישי שניתן לתחנת הכוח חיפה בשנת 2010 החברה מחוייבת להשתמש בתחנת הכוח חיפה במזוט דל גופרית עם תכולת גופרית מירבית של 0.3%.

בהתאם לצו האישי שניתן לתחנת הכוח אשכול בשנת 1995, החברה משתמשת בתחנות הכוח אשכול במזוט דל גופרית עם תכולת גופרית מירבית של 0.5%. לפרטים נוספים אודות תחולת דיני איכות הסביבה על שימוש במזוט ובדלקים נוספים ראה סעיפים 7.13, 8.9 ו-9.11.

¹⁰⁵ החלטת ממשלה מספר 4623 : נקיטת צעדים להתמודדות עם המחסור הצפוי בחשמל, מיום 13 במאי 2012.

¹⁰⁶ cost, insurance and freight

7.10.8. סולר

בכל אחת מהתקופות של שנתיים עשר (12) חודשים שהסתיימה ב- 31 בדצמבר 2010 ו- 2011 צרכה החברה כ- 219 וכ- 631 אלפי טון סולר, בהתאמה. בכל אחת מהתקופות של שלושת (3) החודשים שהסתיימה ב- 31 במרס 2012 ו- 2011 צרכה החברה כ- 520 וכ- 21 אלפי טון סולר, בהתאמה. החברה רכשה בשנים 2010 ו- 2011 את הסולר בעיקר מייבוא. במהלך השנים 2010 ו- 2011 הספק העיקרי ממנו רכשה החברה סולר, בהיקף של כ- 80% מרכישות הסולר בשנים אלה, הוא ספק בינלאומי - "VITOL S.A." ("ויטול") ומרבית הייבוא נעשה ממנו. ההתקשרויות עם ויטול נעשו בהתקשרויות נקודתיות קצרות טווח (SPOT) לתקופה של עד כמה חודשים בודדים בהתאם לתחזיות הצריכה. הליכי התקשרות אלו סווגו על-ידי החברה כפטורים מחובת מכרז על-פי חוק חובת המכרזים, תשנ"ב-1992 והתקנות שהותקנו מכוחו באשר סווגו כהתקשרויות אשר עריכת מכרז לגביהן או לגבי התקשרויות מסוגן עלולה לפגוע ביכולת החברה למלא תפקיד או מטלה שהוטלו עליה לפי דין או ביכולתה לספק שירות או מצרך חיוני לציבור. ועל כן ערכה החברה הליך תחרותי לבחירת ספק סולר. בשנת 2012 זכתה חברת ויטול במכרז לאספקת סולר לחברה, והיא צפויה לספק כ- 60% מהסולר בשנה זו (ברבעון הראשון של שנת 2012 סיפקה ויטול כ- 70% מאספקת הסולר ברבעון זה). בהסכמים עם ויטול כלולה הוראה לפיה החברה תהיה רשאית לצמצם את אספקת הדלק עליה הוסכם עם ויטול רק במקרים מסויימים בהם יש ירידה בביקוש לדלק במהלך תקופת ההסכם. ויטול זכתה במכרז לאספקת סולר גם בשנים 2007 ו- 2008 ולמעשה מספקת לחברה סולר החל משנת 2007.

המידע האמור בדבר היקף רכישות הסולר במהלך שנת 2012 בהתאם להסכם עם ויטול, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך ומבוסס על מידע הקיים בידי החברה נכון למועד התשקיף והערכות ותחזיות שלה נכון למועד זה ועל כך עשוי להשתנות בשל גורמים שאינם תלויים בה כגון: היקף השימוש בדלקים מסוגים שונים לצורך ייצור חשמל במהלך שנת 2012 ובעיקר השימוש בגז טבעי, שינויים רגולטורים ואחרים.

יחד עם זאת, להערכת החברה אין לה תלות בספק סולר אחד מכיוון שאין לה מניעה להתקשר עם ספקים נוספים או אחרים ככל שתידרש לכך.

התמורה בגין כמויות הסולר שמזמינה החברה למשלוח בתאריך מסוים משולמת על-ידי החברה בהתאם למחירי חודש ההזמנה.

המחירים שמשלמת החברה עבור סולר מבוססים על ציטוט מחיר ב- CIF LAVERA, ובתוספת מרווח שיווק, הוצאות שינוע (פריקה נמלית, הזרמה וניפוק), מס בלו ומס קניה. המחירים שמשלמת החברה תמורת הסולר צמודים למחירי השוק העולמי, במרווחים הנקבעים במכרזים תחרותיים שעורכת החברה בין ספקיה. כך, החברה בוחרת את ספק הסולר בהתאם למחיר הזול ביותר המוצע. העלות הממוצעת המותאמת של טון סולר בשנת 2011 הייתה כ- 4,725 ש"ח, לעומת כ- 5,430 ש"ח בשנת 2010. העלות הממוצעת המותאמת של טון סולר ברבעון הראשון של שנת 2012 הייתה כ- 4,131 ש"ח, לעומת כ- 5,646 ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הסולר מועבר אל תחנות הכוח של החברה, המופעלות בטורבינות גז, בעיקר באמצעות הזרמה בצנרת ארצית, שהוקמה על-ידי חברת תשתיות נפט ואנרגיה בע"מ (חברה בבעלות מלאה של

המדינה) והשייכת לה, או באמצעות מכליות כביש של הספקים השונים לאתרים שאינם מחוברים למערכת הזרמת התזקיקים¹⁰⁷.

ביום 7 באוגוסט 2011 חתם שר האוצר על צו תעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין (הוראת שעה מספר 10), התשע"א – 2011, לפיו החל מיום 1 בפברואר 2011 ועד יום 31 בדצמבר 2011, יהא מס הקנייה על סולר מיובא מחו"ל 31% מסכום מס הקנייה שהוטל על סולר מיובא עובר לתיקון האמור (קרי, שיעור מס הבלו על הסולר הופחת ב- 69%), וזאת כפוף להתקיימות התנאים המנויים בצו מס הקנייה, כמפורט בדוח המידי של החברה מיום 8 באוגוסט 2011 (מספר אסמכתא 2011-01-235884). אומדן ההנחה בגין רכישות הסולר בשנת 2011 מסתכם בכ- 1.5 מיליארד ש"ח. כמו כן, באישור ועדת הכספים של הכנסת, הופחת הבלו על הסולר הנרכש בישראל בשיעור זהה עד סוף שנת 2011.

בנוסף, ביום 16 בינואר 2012 החליטה ועדת הכספים של הכנסת להאריך את הפחתת מס הקנייה על הסולר המיובא מחו"ל, ולקבוע את שיעור הפחתת המס על 88% בחודשים ינואר – אפריל 2012, ובשיעור של 69% לחודשים מאי-דצמבר 2012, כפוף לבחינה מחודשת ולשינויים בסטאטוס אספקת הגז הטבעי. במקביל, הופחת מס הבלו על סולר מקומי בשיעור זהה ובתנאים דומים. ועדת הכספים של הכנסת האריכה את תוקף הפחתת המס בשיעור של 88% עד סוף דצמבר 2012. נכון למועד התשקיף, אומדן ההנחה בגין רכש של כ- 1.7 מיליון טון סולר שבוצע ויבוצע על-ידי החברה במהלך 2012 מסתכם בכ- 5 מיליארד ש"ח. ביום 19 בינואר 2012 הודיעה החברה כי להפחתת האמורה צפויה להיות השפעה חיובית מהותית על תזרים המזומנים של החברה לשנת 2012, בסך של כ- 4 מיליארד ש"ח. ראה דוח מידי של החברה מיום 19 בינואר 2012 (מספר אסמכתא 2012-01-020109). כמו כן, הופחת הבלו על הסולר המקומי בשיעורים זהים לתקופות זהות, במסגרת צו הבלו על דלק (פטור והישבון) (הוראת שעה מס' 2), התשע"ב-2012 ובאישור ועדת הכספים של הכנסת.

7.10.9. גז טבעי

7.10.9.1. כללי

בשנת 2011 צרכה החברה כ- 2,811 אלפי טון (כ- 4.15 מיליארד מטר מעוקב גז טבעי) בעלות ממוצעת של כ- 973 ש"ח לטון, לעומת כ- 3,268 אלפי טון (כ- 4.82 מיליארד מטר מעוקב גז טבעי) בשנת 2010 בעלות ממוצעת מותאמת של כ- 921 ש"ח לטון. ברבעון הראשון של שנת 2012 צרכה החברה כ- 358 אלפי טון (כ- 0.53 מיליארד מטר מעוקב גז טבעי) בעלות ממוצעת של כ- 1,069 ש"ח לטון, לעומת כ- 746 אלפי טון (כ- 1.1 מיליארד מטר מעוקב גז טבעי) ברבעון המקביל אשתקד בעלות ממוצעת מותאמת של כ- 917 ש"ח לטון. הקיטון בצריכת הגז נבע מהידלדלות מאגר "ים תטיס" והפרעות באספקת הגז ממצרים, כאשר בשנים קודמות הייתה עליה בצריכת גז טבעי וירידה בצריכת הסולר השנתית של החברה.

¹⁰⁷ צנרת להעברת תזקיקים שמתפעלת חברת תשתיות נפט ואנרגיה בע"מ.

למועד התשקיף, לחברה שלושה (3) מקורות (קיימים או פוטנציאליים) לאספקת גז טבעי – "ים תטיס", ההולך ומידלדל, אספקת גז ממזרים על-ידי East Mediterranean Gas S.A.E. ("EMG"), בו אירעו בעבר וממשיכים להתרחש שיבושים עד כדי הפסקה מוחלטת של הזרמת הגז ממקור זה בעקבות הודעת EMG בדבר הודעת ביטול שקיבלה מספקיות הגז המצריות, ושדה "תמר" אשר אספקת הגז ממנו צפויה, לפי כוונת המוכרים עמם התקשרה החברה בהסכם כמפורט להלן, להתחיל בחודש יולי 2013. מקור גז פוטנציאלי לשימוש עתידי הינו מאגר "לויטן" הממוקם סמוך למאגר "תמר". על-פי מידע פומבי המצוי בידי החברה, כמות הגז המוערכת במאגר "לויטן" הינה כפולה מהכמות המצויה בשדה "תמר"¹⁰⁸. נכון למועד התשקיף, לא מתקיימים מגעים בין החברה לבין בעלי הזכויות במאגר "לויטן" לצורך רכישת גז אולם במועד שבו יחל הליך פיתוח השדה לצורך הפקת גז, בכוונת החברה לנהל משא ומתן לרכישת גז משדה זה.

במהלך 2011 וברבעון הראשון של שנת 2012, כ- 84% וכ- 91%, בהתאמה, מהגז הטבעי ששימש לייצור חשמל סופק לחברה על-ידי קבוצת "ים תטיס", שברשותה מאגר הגז הטבעי הימי "MARI B", המצוי כ- 24 ק"מ מערבית לאשקלון, על-פי ההסכם לאספקת הגז עם קבוצת "ים תטיס" שנחתם בחודש יוני 2002, וההסכם הנוסף לאספקת גז עם קבוצת "ים תטיס" מיולי 2009 (ראה סעיף 7.10.9.2). מאז חודש אוקטובר 2011 חלה ירידה הדרגתית בכמות הגז המסופקת בפועל, והחברה מקבלת מחברת Noble Energy Mediterranean Ltd. ("נובל") הודעות על הפחתות צפויות בכמות הגז הטבעי המסופקת לה ממאגר "ים תטיס", כאשר בהתאם להודעה אחרונה מחודש מאי 2012, החל ממועד המכתב כמות הגז השעתית שתסופק לחברה תעמוד על כחמישית (1/5) מהכמות החוזית¹⁰⁹ וכי קיימת אפשרות להפחתה נוספת בעתיד של כמות הגז הטבעי המסופקת לחברה משדה זה. לפירוט בדבר ההשפעה הצפויה על החברה ראה סעיף 7.10.9.2.

במהלך 2011, כ- 16% מהגז הטבעי ששימש לייצור חשמל סופק לחברה על-ידי EMG המצרית באמצעות צינור ימי מאל-עריש לאשקלון, המאפשר העברת גז ממערכת הגז המצרית, על-פי הסכם מחודש אוגוסט 2005. ברבעון הראשון של שנת 2012, 9% מהגז הטבעי ששימש לייצור חשמל סופק לחברה על-ידי EMG. לפרטים בדבר ההסכם ראה

¹⁰⁸ הנתונים לגבי כמויות הגז המוערכות במאגר "לויטן" הינם נתונים פומביים חיצוניים המפורסמים על-ידי דלק קידוחים-שותפות מוגבלת, שהינה אחת מבעלי הזכויות במאגר. נכונות נתונים אלה לא נבחנה או נבדקה על-ידי החברה.

¹⁰⁹ ראה דוחות מיידיים: דוח מיום 5 באוקטובר 2011, מספר אסמכתא: 2011-01-292275; דוח מיום 19 בפברואר 2012, מספר אסמכתא: 2012-01-046050; דוח מיום 27 בדצמבר 2011, מספר אסמכתא: 2011-01-376332; דוח מיום 19 בפברואר 2012, מספר אסמכתא: 2012-01-046050; דוח מיום 9 במאי 2012, מספר אסמכתא: 2012-01-122016. דוח מיידים מיום 15 במאי 2012, מספר אסמכתא: 2012-01-125748.

סעיף 7.10.9.2. לפירוט בדבר שיבושים שאירעו באספקת הגז מ-EMG במהלך שנת 2011 ועד למועד התשקיף ראה סעיף 7.10.9.2.

ביום 14 במרס 2012 חתמה החברה על הסכם עם המחזיקים בזכויות בשדה "תמר" לרכישת גז טבעי משדה "תמר", המצוי כ- 100 ק"מ מערבית לחופי חיפה¹¹⁰. המשא ומתן עם נובל ועם השותפויות המוגבלות ישראל מקו נגב 2, דלק קידוחים, אבנר חיפושי נפט ודור חיפושי גז (לשם הנוחות - "שותפות תמר") לרכישת כמויות גז משדה זה החל בשנת 2009¹¹¹. גילוי הגז בשדה "תמר" מבטיח (לאחר התכלות המאגר של "ים תטיס") כמויות של גז טבעי ממקור אספקה מקומי, שאינו רגיש להשפעות פוליטיות כמו גז המסופק בצינור ממקורות זרים. עם זאת, עומק הגז הטבעי שנמצא בשדה "תמר" וריחוקו מהחוף מחייבים את שותפות תמר לבצע השקעות ניכרות בפיתוח השדה, אשר למיטב ידיעת החברה בוצעו ברובן וכללו, בין היתר, בניית צינורות גז לאסדה חדשה שתוקם סמוך לאסדה הקיימת המספקת את הגז ממאגר "ים-תטיס". תחילת אספקת הגז משדה זה צפויה כאמור על-פי כוונת המוכרים להתחיל בחודש יולי 2013.

האמור לעיל בדבר הצפי להזרמת הגז הטבעי משדה "תמר" הינו בבחינת מידע הצופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך ומבוסס על מידע המצוי בידי החברה למועד התשקיף וכן תחזיות שהתקיימות מותנית בהתקיימות תנאים רבים שעל חלקם אין לחברה שליטה, כגון קבלת היתרים, אישורים ושינויים ותלות ברגולציה ובצדדים שלישיים וכתוצאה מכך אין לחברהודאות כי הערכותיה יתממשו.

7.10.9.2. התקשרויות לרכישת גז טבעי

(א) קבוצת "ים תטיס"

בחודש יוני 2002 נחתם הסכם אספקת גז בין החברה לבין קבוצת "ים תטיס"¹¹² לפיו תספק "ים תטיס" לחברה גז טבעי במשך כ- 11 שנים ממועד הזרמת הגז, דהיינו מחודש פברואר 2004 עד חודש דצמבר 2014, או עד לצריכת כמות כוללת של 18 מיליארד מטר מעוקב (BCM) גז טבעי (כמות המהווה כמחצית מהכמות הנדרשת לחברה בעשור הבא), לפי המוקדם. ההיקף הכספי הכולל של ההסכם עם "ים תטיס" הינו בסך של כ- 1.8 מיליארד דולר ארה"ב, נכון למועד חתימת ההסכם בשנת 2002 (מחיר הגז קבוע בדולר ארה"ב). ההסכם כולל התחייבות של החברה לשלם עבור כמות מינימלית של גז טבעי, וזאת בין אם החברה צרכה

¹¹⁰ דוח מידי מיום 14 במרס 2012 (מספר אסמכתא: 2012-01-067866).

¹¹¹ ראה ראה דוחות מידיים מהתאריכים 15 בדצמבר 2011 ו- 19 בפברואר 2012, מספרי אסמכתאות: 2011-01-364518 ו- 2012-01-046053, בהתאמה.

¹¹² למיטב ידיעת החברה, בעלי הזכויות בפרויקט "ים תטיס" הינם: נובל (47.059%), דלק קידוחים, שותפות מוגבלת (25.5%), אבנר חיפושי נפט, שותפות מוגבלת (23%) ודלק השקעות ונכסים בע"מ (4.4%).

אותה ובין אם לאו ("Take or Pay"). כמות הגז אשר שולם עבורה, אולם לא נצרכה בתקופות מסוימות, תעמוד לרשות החברה בתקופות הבאות, כפוף למנגנון הקבוע בהסכם. כן קובע ההסכם מנגנון לצבירת יתרה בגין כמויות עודפות שנצרכו על-ידי החברה בשנה כלשהי. אספקת הגז על-פי ההסכם הינה על בסיס שעתי עם כמות מינימלית ומקסימלית לשעה, בהתאם למנגנונים הקבועים בהסכם. על-פי תנאי ההסכם, שותפות "ים תטיס" זכאית לספק לחברה גז טבעי שאינו מהמאגר, לפי שיקול דעתה הבלעדי. בהסכם נקבעו גבולות לאחריות כל אחד מהצדדים בגין הפרת חלק מהתחייבויותיהם על-פיו, בשיעורים הקבועים בהסכם. ההסכם תוקן חמש (5) פעמים לאחר חתימתו, בין היתר, לצורך עדכון תנאי התשלום, האספקה, רכישת כמויות נוספות של גז טבעי, והעברת מקום השליחה מאשקלון לאשדוד.

בהסכם נקבעו בטחונות שעל כל אחד מהשותפים בקבוצת "ים תטיס" לספק ולקיים לטובת החברה להבטחת התחייבויותיו על-פי ההסכם, בסכומים, במועדים ובתנאים הקבועים בהסכם. למועד התשקיף, הועמדו לחברה ערבויות על-ידי נובל אנרגי, דלק קידוחים, אבנר חיפוי נפט ודלק השקעות ונכסים בע"מ, בסכום כולל בסך של 30,000,000 דולר.

בחודש יולי 2009 התקשרה החברה במזכר עקרונות (Agreed Principles) מחייב עם קבוצת "ים תטיס" לרכישת כמויות נוספות של גז טבעי, בהיקף שנתי של 1 מיליארד מטר מעוקב למשך חמש (5) שנים, עד דצמבר 2014 ובסך הכולל 5 מיליארד מ"ק נוספים. ראה דוח מידי מיום 23 ביולי 2009 (מספר אסמכתא: 2009-01-177324). על אף שבמזכר העקרונות נקבע כי עקרונותיו יוטמעו בהמשך בהסכם מפורט, הסכם נוסף לא נחתם והצדדים פועלים הלכה למעשה על-פי מזכר העקרונות החל מחודש יולי 2009¹¹³. גם מזכר עקרונות זה כולל התחייבות של החברה לשלם עבור כמות מינימלית של גז טבעי, וזאת בין אם החברה צרכה אותה ובין אם לאו. אומדן היקף ההתקשרות נכון למועד חתימת מזכר העקרונות בשנת 2009 הינו כמיליארד דולר ארצות הברית.

ממועד חתימת מזכר העקרונות מ-2009, מספקת "ים תטיס" לחברה כמויות נוספות של גז טבעי הנחלקות במונחים שעתיים בין שני ההסכמים, כפי שמוגדר במזכר העקרונות. כמות הגז שעמדה לזכות החברה ב-31 בדצמבר 2011 במסגרת שני הסכמי הגז עם קבוצת "ים תטיס" הסתכמה ב-3.6 מיליארד מ"ק, מתוכם 2.15 מיליארד מ"ק שנותרו מההסכם הראשון מ-2002.

¹¹³ החברה לא עדכנה כי בפועל לא נחתם הסכם נוסף בין הצדדים, כנדרש על-פי תקנה 2א37 לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970.

כאמור, לאחרונה והחל מחודש אוקטובר 2011, הופחת בהדרגה קצב ההפקה היומית והשעתית ממאגר "MARI B" של "ים תטיס", עקב הידלדלות השדה וקריסתן של חלק מבארות ההפקה. כתוצאה מכך, נאלצת החברה לצרוך כמויות הולכות וגדלות של דלקים נוזליים.

בנוסף, בחודש אוקטובר 2011 נקבעו הנחיות ממנהל מינהל החשמל שבמשרד האנרגיה והמים¹¹⁴, ובהן הגבלות חודשיות ושנתיות על היקף השימוש בגז משדה זה. על-פיהן, מוגבלת החברה לצריכה שנתית של 2.5 מיליארד מטר מעוקב, על מנת להבטיח רציפות באספקת הגז בין הידלדלותו של שדה "MARI B", ובין תחילת הפקת הגז הצפויה משדה "תמר" בשנת 2013. להערכת החברה, הידלדלות הגז ממאגר "ים-תטיס" לא תאפשר לחברה לצרוך את כמויות הגז שהוגדרו על-ידי מנהל מינהל החשמל במשרד האנרגיה והמים.

ביום 13 ביוני 2012 פורסם על-ידי חלק מהשותפות בים תטיס, כי הושלם הפיתוח של קידוח "פינקלס 1" במאגרי לוויין שבסמיכות למאגר "MARI B" ("מאגרי הלוויין") וכי החלה הזרמת הגז הטבעי ממאגרים אלה¹¹⁵. החברה לא קיבלה הודעה בקשר לכמויות וזרימת הגז הטבעי אשר יסופק לה ממאגרי הלוויין. ביום 17 ביוני 2012 פורסם על-ידי חלק מהשותפות בים תטיס כאמור, כי הוחלט להפסיק זמנית את הזרמת הגז הטבעי ממאגרי הלוויין בשל אינדקציות לכך שהרכב הגז אינו תואם את הספסיפיקציה הנדרשת להזרמה, אך כי בזמן הקרוב ייבחנו חלופות שונות באופן שיאפשר את חידוש הזרמתו של הגז¹¹⁶.

כמו כן, בהתאם להודעת השותפות במאגר "ים תטיס" ביום 23 ביוני 2012 (ראה מספר אסמכתא: 2012-01-163857) הושלם פיתוח מאגר "נועה צפון" וכי החלה הזרמת הגז הטבעי ממנו¹¹⁷. למועד התשקיף, החברה טרם קיבלה הודעה בקשר לכמויות וזרימת הגז הטבעי אשר יסופק לה ממאגר זה, ולמיטב ידיעתה, הזרמת הגז היא חלק מההרצה המבוצעת על-ידי השותפות בים תטיס. במידה שמבחני ההרצה יסתיימו בהצלחה, תחל הזרמה מסחרית של גז טבעי ממאגר "נועה צפון".

EMG (ב)

בחודש יולי 2005 התקשרה החברה בהסכם לאספקת גז טבעי עם EMG. על-פי ההסכם, כמות הגז הכוללת שתירכש (כ- 25 מיליארד מטר מעוקב), תהיה בקצב שנתי ממוצע של כ- 1.7 מיליארד מטר מעוקב במשך חמש עשרה (15) שנים, החל

¹¹⁴ ראה באתר משרד האנרגיה והמים :

<http://energy.gov.il/AboutTheOffice/SpeakerMessages/Pages/GxmsMniSpokesmanNGElectricity.aspx>

¹¹⁵ דווח מידי של דלק קידוחים- שותפות מוגבלת מיום 13 ביוני 2012 (מס' אסמכתא 2012-01-154668).

¹¹⁶ דווח מידי של דלק קידוחים- שותפות מוגבלת מיום 17 ביוני 2012 (מס' אסמכתא 2012-01-157233).

¹¹⁷ דווח מידי של דלק קידוחים- שותפות מוגבלת מיום 24 ביוני 2012 (מס' אסמכתא 2012-01-163857).

מתחילת התוקף שנקבע לחודש יולי 2008, דהיינו עד שנת 2023. לחברה אופציה להארכת ההסכם בחמש (5) שנים נוספות, דהיינו עד 2028, באותם תנאים ולאותן כמויות שנתיות. מימוש האופציה מותנה בהודעה מראש של החברה של שלושים ושישה (36) חודשים לפני תום התקופה הבסיסית, דהיינו עד יולי 2020. ההסכם קובע כי במידה ש-EMG תתקשר עם גופים אחרים במטרה להעביר גז לישראל לצורך הפקת חשמל במהלך השנים 2010-2014, EMG רשאית, על-פי הודעה של שישים (60) יום מראש להפחית את הכמות השנתית עד לאחוז מסוים, כפי שקבוע בהסכם.

זרימת הגז החלה ב- 1 במאי 2008 כאשר לאחר תקופת "הרצה" של חודשיים החלה התקופה החוזית, דהיינו ב- 1 ביולי 2008.

ההסכם כולל התחייבות של החברה לשלם עבור כמות שנתית מינימלית של גז טבעי שהעבירה EMG לנקודת ההעברה, היינו עד לנקודת החיבור באשקלון בין צינור מערכת ההולכה לבין צינור EMG, וזאת בין אם החברה צרכה אותה ובין אם לאו ("Take or Pay"), בהתאם למנגנון הקבוע בהסכם. בהתאם להסכם, האחריות לסיכון ולאובדן גז תעבור מ-EMG לחברה בכניסה למים הטריטוריאליים של ישראל. בהסכם נקבעו גבולות לאחריות כל אחד מהצדדים בגין הפרת חלק מהתחייבויותיהם על-פיו בשיעורים הקבועים בהסכם, וכן מקרים בגינם יהיה כל אחד מהצדדים זכאי לפיצוי מהצד האחר.

מאז תחילת אספקת הגז על-ידי EMG לא עמדה EMG במלוא התחייבויותיה החוזיות, וזאת על-פי הודעותיה, מטעמים שונים כגון מחסור כללי של גז במצרים עקב פיגורים בהכנסת שדות הפקה חדשים, המגביל את היקפי האספקה; ביקושי גז שעלו על התחזיות וכן תקלות במערכת האספקה שנבעו מעומס היתר על מערכות האספקה והטיפול בגז לאור שינוי הסכם מכירת הגז בין ממשלת מצרים לבין EMG. כתוצאה מכך, ובהתבסס על ייעוץ משפטי שקיבלה החברה, עודכן בחודש ספטמבר 2009 ההסכם המקורי וכלל: שינוי במחיר הגז הטבעי וקביעת מנגנון לעדכון התקופתי שלו מדי חמש (5) שנים; הקטנת הכמויות שהחברה מתחייבת לרכוש במסגרת ההסכם; וקביעת אמצעים להבטחת אמינות האספקה של הגז.

התיקון להסכם נחתם בחודש ספטמבר 2009, ונכנס לתוקף עוד בחודש יולי 2009. כמו כן, בין הצדדים נחתמו חמש (5) תוספות להסכם משנת 2005 לאחר חתימתו (כולל התוספת מ-2009), בין היתר, לצורך שינוי יעד זרימת הגז ושינויי מועדים שונים שנקבעו בהסכם.

אומדן היקף ההתקשרות נכון למועד חתימת ההסכם בשנת 2005 היה כ-3 מיליארד דולר ארצות הברית (מטבע התשלום נקבע לדולר ארצות הברית).

עם שינוי המשטר במצרים בתחילת שנת 2011 לאחר "עידן מובארק", החלו שיבושים באספקת הגז, שבאו לידי ביטוי בפיגועים חוזרים ונשנים בצינור הולכת

הגז הטבעי ממצרים לישראל. אשר הביאו לפגיעה משמעותית באספקת הגז המצרי כך שבשנת 2011 הכמות שסופקה בפועל הסתכמה בכשלושים אחוזים (30%) מכמות הגז החוזית. להערכת החברה, הפיצוצים נגרמו כתוצאה מפעילות מכוונת. לטענת EMG, בהודעתה לחברה עם הפסקת הזרמת הגז ממצרים, מדובר באירועים הנובעים מ"כוח עליון" ("Force Majeure"). בחודש אפריל 2012, הופסקה לחלוטין אספקת הגז הטבעי ממצרים, עם הודעת חברות הגז הממשלתיות המצריות המספקות גז טבעי לחברת EMG (ספקית הגז הטבעי של החברה ממצרים) על ביטול ההסכם עימה למכירת גז טבעי. ההסכם עם EMG כולל מנגנון קנסות בגין אי אספקת כמויות הגז החוזיות וכן ערבות של חברת EMG בהיקף של 18 מיליון דולר, אשר תהא בתוקף עד תום תקופת ההסכם. לאור העובדה שהפיצוי הכספי, מתוקף הקנסות המוגדרים בחוזה ומימוש הערבות, נמוך משמעותית מההוצאות הנגרמות לחברה כתוצאה מאי אספקת הגז המצרי, החברה מצויה בהליך של בוררות עם EMG ועם חברות אספקת הגז במצרים לקבלת פיצוי בגין הנזקים שנגרמו ושיגרמו לה עד תחילת אספקת הגז משדה "תמר" עקב אי אספקת הגז המצרי, העומדים לטענת החברה על סכום של למעלה משני (2) מיליארד דולר. לפרטים בדבר הליך הבוררות ראה ביאור 24'3 בדוחות הכספיים השנתיים וביאור 28'2 בדוחות הכספיים הרבעוניים.

ביום 22 באפריל 2012 קיבלה החברה הודעה מ-EMG, לפיה חברות הגז הממשלתיות המצריות (EGAS Egyptian Natural Gas Holding Company) ו-EGPC (Egyptian General Petroleum Corporation), שהינן ספקיות הגז הטבעי ל-EMG, הודיעו ל-EMG כי הן מבטלות את ההסכם עימה למכירת גז טבעי. ביום 10 במאי 2012 קיבלה החברה הודעה נוספת מ-EMG לפיה EMG ממשיכה לבחון את המצב ומחפשת חלופות לאספקת גז טבעי. לדעת החברה, לאירוע לא צפויה להיות השלכה שלילית מהותית על מצבה הפיננסי של החברה ו/או תזרים המזומנים שלה מעבר למה שדווח עד כה על-ידי החברה, שכן מזה למעלה משנה אספקת הגז הטבעי ממצרים הייתה ממילא חלקית ביותר ולא סדירה, בין היתר בעקבות סדרה של פיצוצים חבלניים כאמור. ראה דוח מיידי של החברה מיום 23 באפריל, (מספר אסמכתא: 106680-01-2012), דוח מיידי מיום 9 במאי (מספר אסמכתא: 22016-01-2012) וכן דוח מיידי מיום 15 במאי (מספר אסמכתא: 125748-01-2012).

לפרטים אודות הליך בוררות בינלאומי שהחברה מצויה בו עם EMG ועם חברות הגז הממשלתיות המצריות EGPC ו-EGAS בתביעה לקבלת פיצוי עבור הנזקים הכבדים שנגרמו וייגרמו לה כתוצאה מההפרות המתמשכות של ההסכמים להספקת גז טבעי שיש לה איתם ראה ביאור 8.ב.2 בדוחות הכספיים הרבעוניים.

החברה, בשיתוף עם יועציה המשפטיים הבינלאומיים, לומדת את השלכות הביטול החד צדדי של ההסכם בין EMG לבין EGPC ו-EGAS על הליך הבוררות הבינלאומי שהיא מנהלת עם חברות אלו.

למועד התשקיף, לא קיבלה החברה הודעה כי ההסכם בינה לבין EMG לרכישת גז טבעי בוטל.

(ג) שדה "תמר"

בחודש מרס 2012 חתמה החברה על הסכם עם בעלי הזכויות ברישיון "תמר" (בסעיף זה: "**המוכרים**"), לפיו התחייבה החברה לרכוש גז טבעי בהיקף מינימלי כולל של כ- 42.5 מיליארד מטר מעוקב (BCM) גז טבעי ובהיקף מקסימלי כולל של כ- BCM 78 (בסעיף זה: "**ההסכם**").

לחברה ניתנה אופציה, הניתנת למימוש עד 2 באפריל 2013, להגדלת הכמות החוזית המסופקת בתקופת ההסכם להיקף מקסימלי כולל של כ- BCM 99, בלי שמחיר הרכישה יעודכן ובלי להתחייב לרכישת מלוא הכמות, כאשר צריכת הגז תהיה בהתאם למנגנון הקבוע בהסכם (בסעיף זה: "**האופציה**"). מימוש האופציה כפוף לקבלת אישורים רגולטורים מסויימים על-ידי המוכרים. כמו כן, למוכרים זכות לבטל את האופציה טרם מימושה במקרה של פיקוח מחירים כהגדרתו בהסכם (Price Control), שתוצאות הפחתת מחיר הרכישה.

במסגרת ההסכם, מציינים המוכרים, כי בכוונתם להתחיל באספקת גז לחברה החל מיום 1 ביולי 2013, ומתחייבים כי ישלימו את הקמת התשתית על מנת לאפשר אספקת גז לא יאוחר מיום 1 באוקטובר 2013. אם לא יסופק גז טבעי ממאגר "תמר" עד יום 1 בינואר 2014 (בסעיף זה: "**המועד הקובע**") ישלמו המוכרים לחברה, החל מהמועד הקובע, פיצוי מוסכם של 525 אלפי דולר (כסעד יחיד) בגין כל יום איחור באספקת הגז, כפוף למגבלות האחריות שלהם על-פי ההסכם ועד תקרה של 95 מיליון דולר, ולכך שהדחייה באספקת הגז אינה נובעת מכוח עליון (כהגדרת מונח זה בהסכם). במקרה שתוך שישה (6) חודשים מהמועד הקובע לא יסופק הגז, ובהיעדר הסכמה בין הצדדים על הסדר שיאפשר את אספקת גז, לחברה זכות לבטל את ההסכם בהודעה מוקדמת של שישים (60) יום.

מחיר הגז בהסכם נקבע על-פי נוסחה הכוללת מחיר בסיס והצמדה המבוססת בעיקרה על מדד המחירים לצרכן האמריקאי¹¹⁸. מחיר הבסיס לשנת 2011 נקבע על סך של \$5.042 ליחידת חום (MMbtu)¹¹⁹, אשר יוצמד בכל אחת מהשנים 2012 עד 2019 למדד המחירים לצרכן האמריקאי בתוספת 1% (ובניכוי של 1% בשנים שלאחר מכן).

ההסכם כולל מנגנון "Take or Pay" לפיו החברה מחוייבת לשלם עבור הזכות לרכוש כמות מינימלית של גז טבעי, אף אם לא עשתה בו שימוש, בהיקף של 3.5

¹¹⁸ (U.S. Consumer Price Index for all Urban Consumers (CPI-U)).

¹¹⁹ 36,000,000 MMbtu = 1 BCM

מיליארד מטר מעוקב בשנה בחמש (5) השנים הראשונות ולאחר מכן בהיקף של 2.5 מיליארד מטר מעוקב בשנה, ובתקופת האופציה, ככל שתמומש, לאחר שייבנה צינור אספקה שני, הכמות השנתית תעלה ל- 5 מיליארד מטר מעוקב בשנה (כפוף להתאמות בהתאם להיקף מכירת הגז של שותפות תמר והיקף ייצור החשמל של החברה).

כמו כן, נקבעו בהסכם שני (2) מועדים בהם כל צד יהיה רשאי לדרוש, במקרה שהוא סבור כי מחיר הרכישה אינו משקף באופן ראוי את מחיר רכישת הגז בשוק הישראלי, את התאמת מחיר הרכישה (Price Re-Opener) כדלקמן: בחלוף שמונה (8) שנים ממועד תחילת זרימת הגז ממאגר "תמר", ידונו הצדדים (לבקשת מי מהצדדים) בהתאמת מחיר הרכישה בשיעור של עד 25% (תוספת או הפחתה); בחלוף אחת עשר (11) שנים ממועד תחילת זרימת הגז ממאגר "תמר", ידונו הצדדים (לבקשת מי מהצדדים) בהתאמת מחיר הרכישה בשיעור של עד 10% (תוספת או הפחתה). בהיעדר הסכמה על שיעור התאמת מחיר הרכישה כאמור, הנושא יוכרע בהליך של בוררות שיתנהל בהתאם לכללי המוסד הישראלי לבוררות אם הסכום שבמחלוקת הינו נמוך מסכום הקבוע בהסכם, או לחלופין, לפי כללי ה- *London Court of International Arbitration*, אם הסכום שבמחלוקת עולה על סכום הקבוע בהסכם. הליך הבוררות כאמור ייחשב כהליך בוררות בינלאומי לצורך החוק הישראלי, החוק האנגלי, חוקי ארה"ב ואמנת ניו יורק להכרה ואכיפה של פסקי בוררות זרים.

ההסכם הינו בתוקף עד תום חמש עשרה (15) שנים ממועד תחילת אספקת הגז או עד אספקת מלוא הכמות החוזית על-פי ההסכם, לפי המוקדם. במקרה שעד תום השנה השלוש עשרה (13) מיום חתימת ההסכם החברה תודיע למוכרים כי היא צופה שלא תוכל לצרוך את מלוא הכמות החוזית במהלך תקופת חמש עשרה (15) השנים, אזי ההסכם יוארך עד המוקדם מבין שנתיים נוספות מעבר לתקופת חמש עשרה (15) השנים וצריכת מלוא הכמות החוזית.

הצדדים יהיו רשאים לסיים את ההסכם בנסיבות מסוימות (פירוק, חדלות פרעון, המחאת זכויות לטובת נושים, מינוי כונס נכסים וכיוצ"ב), זאת בהודעה בכתב של מאה ועשרים (120) יום מראש.

ההסכם טעון אישור רשות החשמל, הממונה על ההגבלים העסקיים, רשות החברות ובמידת הצורך, הממשלה.

למועד התשקיף טרם התקבלו האישורים האמורים. ככל שהאישורים הנ"ל לא יתקבלו עד 30 בספטמבר 2012, לחברה הזכות לבטל את ההסכם. בנוסף, בהתאם להוראות ההסכם, במקרה שאישורים אלה לא יתקבלו תוך ארבעים וחמישה (45) יום ממועד חתימת ההסכם (כלומר, עד 29 באפריל 2012), ידונו הצדדים, תוך שבעה (7) ימים מהמועד הנ"ל, על סיכוי קבלת האישורים, כאשר סמוך לאחר הדיון האמור, יהיו המוכרים רשאים להודיע על ביטול ההסכם. למועד התשקיף, לא דנו הצדדים בנושא קבלת האישורים.

ביום 19 באפריל 2012, הגישה החברה לרשות ההגבלים העסקיים, בקשה לפטור מהסדר כובל בגין ההסכם (בסעיף זה: "**הבקשה**"). ביום 15 ביוני 2012, העבירה רשות ההגבלים העסקיים לחברה את החלטתה בבקשה, ולפיה היא שוכנעה כי עיקרו של ההסכם אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, כי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו וכי אין ההסכם פוגע פגיעה של ממש בתחרות בשוק. מטעמים אלו פטרה רשות ההגבלים העסקיים את ההסכם לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, כפוף לשורה של תנאים המפורטים בהחלטת הרשות להגבלים עסקיים, שעיקרם פיצול האופציה (שהמועד האחרון למימושה נדחה מיום 2 באפריל 2013 ליום 15 באפריל 2013), לפי המתווה להלן:

(1) משך תקופת האופציה יוגבל ממועד מימושה בפועל על-פי ההסכם, ככל שתבחר החברה לממשה ועד לא יאוחר מיום 31 בדצמבר 2019 ("**מועד סיום תקופת האופציה**").

(2) עד יום 15 באפריל 2015 תודיע החברה לשותפות תמר אם בכוונתה להאריך את תקופת האופציה מעבר לקבוע בסעיף קטן (1) ועד לסוף תקופת האופציה, כפי שקבועה בהסכם ("**הארכת תקופת האופציה**"). ככל שתבחר החברה להאריך את תקופת האופציה כאמור בסעיף קטן זה, כמות הגז היומית, השנתית והכוללת יוותרו ללא שינוי.

(3) בחרה החברה שלא לממש את הארכת תקופת האופציה, הכמות השנתית המירבית תרד לכמות השנתית המירבית הקבועה בעסקת הבסיס, והכמות היומית תרד לכמות שלא תעלה על הכמות היומית הקבועה בעסקת הבסיס, עד תום תקופת ההסכם, וכן יעודכנו הכמויות השנתיות והכוללת בהסכם, בהתאמה.

(4) כמו כן, קבעה רשות ההגבלים העסקיים במסגרת החלטתה, כי שאר תנאי ההסכם לא ישונו בכל דרך שהיא, אשר מרעה את מצבה של החברה, ובכלל זה לא ישונו לרעת החברה המחיר ותנאי התשלום, תנאי האספקה ומועדיה, כמויות האספקה וכד'.

כמו כן, ביום 14 ביוני 2012, לאחר קיום הליך שימוע ציבורי, דיונים במליאת רשות החשמל ובכללם גם שימוע בעל פה לגופים המסחריים (ביניהם החברה) והצרכניים, קיבלה רשות החשמל החלטה בעניין הסכמי הגז בין שותפות תמר לבין החברה (ובין שותפות תמר והיצרנים הפרטיים)¹²⁰ (בסעיף זה: "**החלטת רשות החשמל**"). בהחלטה רשות החשמל נקבע כי רשות החשמל

¹²⁰ החלטה 1 משיבה 377 מיום 14 ביוני 2012 בעניין: "עקרונות להכרה בעלויות בגין הסכמים לרכישת גז טבעי 2012".

תכיר בעלויות החברה לרכישת הגז הטבעי, כפוף לתיקון ההסכם, על-פי התנאים המנויים להלן, במצטבר:

(א) תנאי עסקת האופציה בהסכם של החברה יתוקנו כך שהאופציה הכלולה בהסכם תפוצל לשניים. הודעה על מימוש האופציה תהיה לא יאחר מיום 15 באפריל 2013. הודעה ראשונה על מימוש האופציה תהיה בהתאם למועדים הקיימים בהסכם הנוכחי ולא יאחר מיום 15 באפריל 2013. מועד סיום אופציה זו יהיה בתום שנת 2019.

(ב) תינתן אפשרות להארכה של האופציה לתקופה שלאחר תום שנת 2019, תוך מתן הודעה על-כך על-ידי החברה עד ליום 15 באפריל 2015. מועד סיום האופציה השנייה יהיה מועד סיום ההסכם.

(ג) מנגנון ההצמדה בהסכם יתוקן כך שהעלות העודפת הנובעת ממנגנון התוספת (הן בהסכם הבסיס והן בהסכם האופציה) של אחוז נוסף לשנה מעבר למדד המחירים לצרכן בארצות הברית, במשך שמונה (8) השנים הראשונות להסכם, והפחתתו באחוז אחד כל שנה במהלך שמונה (8) השנים שלאחר מכן ("מנגנון הפלוס מינוס אחד") תוחזר לצרכנים במתכונת המפורטת בסעיף קטן (ד) להלן.

(ד) מנגנון הפלוס מינוס אחד יבוטל בעסקת האופציה, ובנוסף לכך, הצמדת מחיר הבסיס באופציה למדד המחירים לצרכן האמריקאי כמופיע בהסכם תופחת לשיעור הצמדה מקסימלי של 30%, החל מיום 1 בינואר 2013 ועד תום תקופת האופציה, לרבות ביחס להארכה שלה.

(ה) החברה תוכל להגדיל את קצב שינוי אספקת הגז על בסיס שיעור מעבר לקבוע בהסכם, כל עוד מבחינה מערכתית ניתן להגדיל את קצב השינוי השעתי בתיאום על מנהל המערכת.

(ו) יתר סעיפים ההסכם לא ישתנו לרעת החברה, כפוף לביצוע השינויים הנגזרים מהחלטת רשות החשמל.

למועד התשקיף, טרם התקבלה עמדת שותפות תמר ביחס לשינויים בהסכם אשר נדרשו במסגרת החלטות הרשות להגבלים עסקיים ורשות החשמל, וכן טרם התקיים דיון בחברה בעניין זה.

(ד) יבוא גז טבעי נוזלי LNG

על מנת לגשר על תקופת המחסור בגז טבעי עד תחילת הפקת הגז משדה "תמר" (ככל שיאושר וייכנס לתוקף) וכמענה לשיאי ביקוש ואמינות אספקת הגז גם לאחר תחילת ההפקה, אישר השר לחברה בחודש פברואר 2011 לקדם פרויקט תשתית לרכישת גז טבעי נוזלי liquefied natural gas ("LNG"). בהתאם להחלטת השר האמורה, חברת נתיבי הגז הטבעי לישראל בע"מ ("חברת נתיבי הגז" או "נתג"ז"), שהינה חברה בבעלות מלאה של מדינת ישראל, והינה למיטב

ידיעת החברה, בעלת רישיון להולכת גז, תקים מצוף (Buoy) כ- 10 ק"מ מערבית לחוף חדרה, אשר יחובר למערכת הולכת הגז הארצית ואליו תתחבר אוניית LNG שיש לה יכולת לגזז את הגז הטבעי הנוזלי על סיפונה, ולהזרימו אל מערכת ההולכה הארצית. חברת נתיבי הגז תישא גם באחריות להפעלת המצוף. במסגרת פתרון זה, תחכור החברה אוניית LNG בעלת יכולת גיזוז, ותרכוש את הגז הנוזלי הטבעי ממקורות שטרם נקבעו בחו"ל. לוח הזמנים הצפוי לתחילת אספקת ה-LNG הינו הרבעון האחרון של שנת 2012. מחיר הגז הנוזלי הטבעי צפוי להתבסס על הביקוש וההיצע העולמי. מחירי ה-LNG העולמיים נסחרים בתחום הנע, נכון למועד תשקיף זה, בין 11 ל- 14 דולר ארצות הברית ל-¹²¹mmbtu. העלות המשוערת להחכרת האונייה המגוזת ותפעולה הינה כ- 70 מיליון דולר לשנה, לתקופה של חמש (5) שנים עם שתי נקודות יציאה – לאחר שנתיים (2) ולאחר שלוש וחצי (3.5) שנים, וזאת במתן הודעה מוקדמת.

למועד התשקיף פרסמה החברה מכרז לייבוא ואספקת LNG והחלה במשא ומתן עם חברה לצורך החכרת אונייה מגוזת.

המידע האמור בדבר לוח הזמנים הצפוי לתחילת אספקת ה-LNG והעלות המשוערת הינו בגדר מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, ומבוסס על מידע והערכות הקיימות בידי החברה למועד התשקיף וכן הערכות ותחזיות של צדדים שלישיים. ציפיות והערכות אלה עשויות שלא להתממש או להתממש באופן חלקי בלבד או להתממש באופן שונה מהותית מכפי שנצפה, כתוצאה מסיבות שאינן תלויות בה בלבד, בין היתר, קבלת היתרים ורישיונות נדרשים, השלמת הליכי משא ומתן והתקשרות עם ספקים.

(ה) פרויקט הקמת מערכת להולכת גז טבעי ("פרויקט הולכת הגז")

בחודש נובמבר 2001 התבקשה החברה על-ידי ממשלת ישראל לממן, לנהל ולהזמין את העבודות הדרושות להקמת חלק ממערכת הולכת הגז הטבעי. לצורך כך, נחתם בחודש נובמבר 2004 הסכם בין מדינת ישראל, לבין החברה ולבין חברת נתיבי הגז ונערכו ארבע (4) תוספות, אשר מהוות חלק בלתי נפרד ממנו (יחד: "**ההסכם המשולש**"). בין החברה לבין נתג'ז ולבין המדינה נתגלעו מחלוקות והצדדים הגישו תביעות הדדיות בסכומים מהותיים המתנהלות במסגרת הליכי בוררות. לפרטים נוספים ראה ביאור 1.ב.13 בדוחות הכספיים השנתיים.

(ו) הסכם להולכת גז טבעי

בחודש יוני 2006, חתמה החברה עם חברת נתיבי הגז, על הסכם להולכת גז טבעי לאתרי החברה – "אשכול" ו"רדינג".

¹²¹ יחידות תרמיות בריטיות btu, כאשר המחיר מתייחס למיליון (mmbtu) btu.

בחודש ינואר 2009 נחתם הסכם המחליף את ההסכם מ- 2006 ושתוקפו לחמש עשרה (15) שנה, דהיינו עד 2024, ויחול על כל האתרים של החברה שיחוברו למערכת הולכת הגז. במסגרת ההסכם החדש, הוענקה לחברה גמישות בנושא הזמנת קיבולת באמצעות זכות להסטת קיבולת בהיקף של עד 15% מהקיבולת המוזמנת, ובאמצעות זכות להזמנת קיבולת לטווח קצר (לפחות לחודש מלא).

7.11. הון חוזר ; מלאי

כאמור, החברה פועלת כמערכת משולבת ומתואמת אחת, לפיכך ההון החוזר נבחן במונחים של החברה בכללותה (לפירוט ראה סעיף 18). יחד עם זאת, יובאו להלן פרטים אודות מדיניות החברה וחובותיה בקשר לאחזקת מלאי דלקים המשויכים למקטע הייצור :

7.11.1. פחם - מדיניות החברה הינה להחזיק בכל אחת מתחנות הכוח מלאי המתאים לצריכה ממוצעת של שבעה (7) שבועות, כאשר אין לרדת ממלאי של חמישה (5) שבועות. במקרה של תקלה במערכת פריקת הפחם יבוצע שינוע פחם מאתר לאתר בהתאם לנוהל חירום הקיים בחברה. לפרטים ראה סעיף 7.10.6.

7.11.2. מזוט - מדיניות החברה הינה להחזיק מלאי של כ- 200-160 אלף טון באתרים "אורות רבין" ואשקלון, המהווים אתרי אחסון, למרות שהשימוש השוטף במזוט באתרים אלה קטן. במקרה חירום יבוצע שינוע מזוט מאתרים אלה לתחנות הכוח הקיטוריות. לפרטים ראה סעיף 7.10.7.

7.11.3. סולר – מדיניות החברה הינה להחזיק מלאי של כ- 190 אלף טון, כאשר מלאי זה כולל את דרישת מנהל הדלקים במשרד האנרגיה והמים כי החברה תחזיק מלאי חירום בגובה של 165 אלף טון. מלאי החירום מסווג בדוחותיה הכספיים של החברה כמלאי שוטף. יתרת המלאי, כ- 25 אלף טון, הינה המלאי התפעולי המוחזק על-ידי החברה. למועד התשקיף בוחנת ועדה בשיתוף משרד האנרגיה והמים וגופי משק לשעת חירום אחרים את הגדלתו של מלאי החירום, אך ככל הידוע לחברה עבודתה טרם הושלמה. מלאי הסולר מאוחסן במיכלים המצויים באתרי החברה ובמסופי האחסון הארציים. לפרטים ראה סעיף 7.10.8.

7.11.4. מלאי הדלקים הנוזליים נקבע כמותית ולא ניתן לקבוע את משך הזמן עבורו יספיק מלאי זה, הואיל והדבר תלוי במצב הייצור בפועל ומשתנה כתלות בשימוש בדלקים האחרים, לעומת מלאי הפחם שנקבע על-פי זמן צריכה, מאחר שצריכת הפחם צפויה וקבועה, פחות או יותר, לאורך זמן.

7.11.5. כמות המלאי המוחזק על-ידי החברה כפוף להוראות שעתיות של מנכ"ל החברה, בהתאם לצרכי החברה בעיתות חירום, כך ששעה שקיים מחסור באספקת הגז הטבעי, פועלת החברה להגדלת מלאי הסולר העומד לרשותה.

7.12. מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד במקטע הייצור

לחברה רישיונות לייצור חשמל, מכוח חוק משק החשמל. לפרטים בדבר תוקף רישיונות הייצור של החברה ואופן הארכתם ראה סעיף 22.1.2. לצורך ייצור החשמל, החברה מקימה ומתפעלת יחידות לייצור חשמל ומתקנים נלווים הנדרשים לייצור חשמל (תחנות כוח, טורבינות גז ואמצעים אחרים להפקת חשמל) שעל הקמתם ותפעולם חלה רגולציה סבוכה וענפה הכוללת קבלת רישיונות, היתרים ואישורים (לרבות מכוח חוק התכנון והבניה, חוק רישוי עסקים ומכוח דיני

הגנת הסביבה) אשר על החברה לעמוד בהם. על החברה לעמוד בתנאי רישיונות שקיבלה, שאחרת יבוטלו או יותלו ו/או שהחברה תהא חשופה לסנקציות אזרחיות ופליליות בגין הפרתם. ראה סעיף 22.1.522.1.5.

7.13. סיכונים סביבתיים ודרכי ניהולם - מקטע הייצור

7.13.1. סיכונים סביבתיים ורגולציה סביבתית - כללי

פעילות החברה במקטע הייצור חשופה לסיכונים סביבתיים שונים ובהם פליטות מזהמים לאוויר של תוצרי שריפת דלקים (בין היתר, גופרית דו-חמצנית, תחמוצות חנקן, חלקיקים, פחמן חד-חמצני ופחמן דו-חמצני – גזי חממה), אחסון ושימוש בחומרים מסוכנים ודלקים, זיהום קרקע ומקורות מים, שימוש במי ים לקירור, שפכים תעשייתיים, אסבסט, רעש, קרינה בלתי מייננת ועוד.

לפיכך, כפופה פעילות הייצור לרגולציה נרחבת בתחום איכות הסביבה. במהלך השנים האחרונות חלה החמרה בדרישות הסביבתיות החלות (או שמצויות בהליכי חקיקה) על פעילותה של החברה וכן בפיקוח ובאכיפה של דרישות אלה. להערכת החברה, מגמה זו צפויה להימשך ואף להחמיר בשנים הבאות, בהתאם למודעות ודרישות בינלאומיות ובין היתר, בהתאם למקובל במדינות המערב.

בין החוקים החלים על פעילות הייצור של החברה מצויים, בין היתר, החוק למניעת מפגעים התשכ"א-1961 ("החוק למניעת מפגעים"), לרבות צווים אישיים שהוצאו מכוחו; חוק התכנון והבנייה, תשכ"ה-1965; חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968; חוק המים, התשי"ט-1959 ותקנותיו; החוק למניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, התשמ"ח-1988 ("החוק למניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים"); חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993 ("חוק החומרים המסוכנים"); חוק שמירת הסביבה החופית, התשס"ד-2004 ("חוק שמירת הסביבה החופית"); חוק אוויר נקי, התשס"ח-2008 ("חוק אוויר נקי"), החוק למניעת מפגעי אסבסט, לרבות התשע"א-2011 ("החוק למניעת מפגעי אסבסט"), חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998, לרבות תקנות חופש המידע (העמדת מידע על איכות הסביבה לעיון הציבור), התשס"ט-2009; תקנות הרוקחים (יסודות רדיואקטיביים ומוצריהם), התש"ס-1980 ("תקנות הרוקחים"); חוק הקרינה הבלתי מייננת, התשס"ו-2006 ("חוק הקרינה הבלתי מייננת"), חוק מקורות אנרגיה, התש"ן-1989 וכן חוקי עזר שונים (יחד: "החוקים הסביבתיים").

החברה לומדת את השלכות החוקים הסביבתיים, פועלת למנוע או למזער את הסיכונים הסביבתיים העשויים להתרחש במהלך פעילותה, נערכת להשלכות הכלכליות, המשפטיות והתפעוליות הנובעות מהחוקים הסביבתיים ומקצה כספים בתקציביה לשם מילוי הוראות החוקים הסביבתיים החלים עליה ואלו אשר צפויים לחול עליה.

יחד עם זאת, אין כל ביטחון שהעלויות וההתחייבויות במסגרת החוקים הסביבתיים הקיימים והצפויים לא יעלו על הסכומים שהוקצו על-ידי החברה למטרות אלה, בייחוד על רקע מגמת ההחמרה ברגולציה סביבתית בשנים האחרונות ובהיקף ההשקעות הנדרש כדי לעמוד בה. להערכת החברה, נכון למועד תשקיף זה, ובהתבסס על הוראות חוק משק החשמל, העלויות

המהותיות שיושגו עליה כפועל יוצא מדרישות רגולטוריות חדשות בתחום איכות הסביבה יכוסו במסגרת תעריף החשמל. ואולם, ההחלטה בדבר הכרה בעלויות מצויה בסמכות רשות החשמל. הערכות החברה הינן אפוא מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, אשר אינן בשליטת החברה ואין ודאות כי יתממשו.

להערכת החברה, נכון למועד תשקיף זה, היא עומדת באופן מהותי בהוראות הדין המהותיות בתחום איכות הסביבה. החברה מחזיקה ברישיונות הסביבתיים הנדרשים לפעילותה ומקום שהם חסרים היא פועלת להשגתם.

7.13.2. אוויר

7.13.2.1. חוק אוויר נקי

חוק אוויר נקי נכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2011 ומטרתו להסדיר את איכות האוויר בישראל ומניעת זיהומו והוא מחמיר את משטר הפיקוח על פליטות חומרים מזהמים לאוויר ואת ערכי נוכחות מזהמים באוויר. החוק קובע משטר רישוי של מקורות פליטה משמעותיים של מזהמים לאוויר וקובע איסור על הקמת והפעלת מקור פליטה כזה ללא היתר על-פי החוק.

בהתאם להוראת המעבר בחוק אוויר נקי, מקור פליטה אשר הופעל כדין על-ידי החברה ערב תחילת החוק, יהיה רשאי להמשיך ולפעול אף ללא היתר פליטה עד 30 בספטמבר 2016 או עד הכרעה בבקשה להיתר פליטה, בלבד שהחברה תגיש בקשה להיתר פליטה בגינו עד 1 במרס 2015 עבור מתקנים חדשים או שינויים משמעותיים במתקנים קיימים שיופעלו עד לאותו מועד תידרש החברה לקבל היתר פליטה כתנאי להפעלתם.

תקנות אוויר נקי (אגרות), התשע"א-2010, מחייבות תשלום אגרה בגין הגשת בקשה להיתר פליטה או בקשה לשינוי הפעלה משמעותי במקור פליטה. להערכת החברה, סך האגרות שתידרש לשלם אינו מהווה הוצאה מהותית.

ביום 22 ביוני 2010 פורסמו תקנות אוויר נקי (היתרי פליטה), התש"ע-2010 הקובעות את הדרישות להגשת וקבלת היתר פליטה, בין היתר, הצגת הטכנולוגיה הזמינה הטובה ביותר להפחתת פליטות לאוויר ממקור הפליטה.

ביום 31 במאי 2011 פורסמו תקנות אוויר נקי (ערכי איכות אוויר) (הוראת שעה), התשע"א-2011, הקובעות ערכים מעודכנים ולעתים מחמירים יותר (ביחס לערכים אשר היו קבועים ערב הפרסום) לנוכחות מזהמים באוויר. התקנות עלולות להשפיע על תכנון פרויקטים עתידיים של החברה ועל הפעלת מתקנים קיימים.

חוק אוויר נקי מסמיך את המשרד להגנת הסביבה לקבוע היטל בגין פליטת מזהמים לאוויר שיוטל על בעלי היתר פליטה. למועד התשקיף, טרם נקבע היטל זה.

החברה לומדת את ההשלכות הכלכליות, המשפטיות והתפעוליות הנובעות מחוק אוויר נקי ותקנותיו והחלה בהיערכות להכנת הבקשות להיתרי פליטה באתרים הנדרשים לכך.

ככל הידוע לחברה, בכוונת המשרד להגנת הסביבה לעשות שימוש בסמכות הנתונה לו על-פי חוק אוויר נקי ולהכריז על מספר אזורים בארץ כאזורים נפגעים זיהום אוויר (בעיקר אזור מפרץ חיפה, גוש דן וירושלים). נוכח השלב הראשוני של הבחינה כאמור, אין ביכולתה של החברה במועד תשקיף זה להעריך את השלכותיה.

7.13.2.2 **תנאים בנוגע לאיכות אוויר בצווים אישיים מכוח החוק למניעת מפגעים**

תנאים בנוגע לפליטות לאוויר ממתקני החברה מושגים על החברה, בין היתר, במסגרת צווים אישיים מכוח החוק למניעת מפגעים (אשר ניתנו טרם כניסת חוק אוויר נקי לתוקף) ובמסגרת תנאים ברישיון עסק.

7.13.2.3 **הצו הרוחבי**

ביום 26 בדצמבר 2010 חתם השר להגנת הסביבה על צו אישי רוחבי החל על כל תחנות הכוח הקיימות של החברה. הצו קובע, בין היתר, חובת הפחתת פליטות בתחנות הכוח הפחמיות של החברה באופן מדורג עד סוף שנת 2016, ערכי פליטה לאוויר מעודכנים, חובת ניטור רציף והתקנת מכשירי ניטור, חובות מעקב, רישום ודיווח, מגבלות לעניין שימוש בדלקים ועוד.

כן קובע הצו חובה כי תחנות הכוח הפחמיות של החברה ישרפו פחם עם תכולת גופרית שנתית ממוצעת של 0.43%. החברה פנתה למשרד להגנת הסביבה לשינוי הוראה זו, בטענה כי נוכח מצאי הפחם בשוק העולמי היא לא תוכל לעמוד בה. בחודש אוקטובר 2011 הודיע המשרד להגנת הסביבה לחברה כי ניתנה ארכה לכניסת ההוראה לתוקף עד סוף 2012 וכי הנושא ייבחן מחדש במהלך המחצית השנייה של שנת 2012.

לפירוט לעניין הוראות הצו הרוחבי לשימוש בדלק גיבוי, ראה סעיף 7.13.2.4.

7.13.2.4 **הנחיות בנוגע לשימוש בגז טבעי**

החל מחודש פברואר 2004 מסבה החברה בהדרגה חלק ממתקניה להפעלה באמצעות גז טבעי, המפחית באופן משמעותי פליטת מזהמים וגזי חממה לאוויר. נכון למועד תשקיף זה, האתרים "אלון תבור", חיפה, "חגית", "רדינג", "אשכול", "צפית", "גזר" ורמת חובב מחוברים למערכת אספקת הגז טבעי ומופעלים באמצעותו בהתאם לזמינות הגז ולהנחיות לסדר הפעלה, כמפורט להלן (כן צפויה הסבת יחידות 1-4 בתחנת הכוח "אורות רבין" להפעלה בגז טבעי באופן הדרגתי עד סוף שנת 2016).

הצו הרוחבי קובע הוראות שונות לנסיבות בהן יותר לחברה לשרוף דלק גיבוי (מזוט וסולר) במערך ייצור המופעל בגז טבעי ובהן תקלה במערכת ההפקה, ההולכה או האספקה של הגז הטבעי.

הצורך בשימוש בדלק גיבוי במספר תחנות כוח של החברה עלה החל משנת 2011 משמעותית, בין היתר, עקב המחסור באספקת הגז הטבעי ממזרים. בהתאם לכך, ניתנו מעת לעת אישורים פרטניים וזמניים מהמשרד להגנת הסביבה לשימוש בדלק גיבוי.

עקב התמשכות המחסור בגז הטבעי ופניות החברה בנושא נקבע בחודש אפריל 2012 על-ידי מנכ"לית המשרד להגנת הסביבה נוהל עדכני לשימוש בדלק גיבוי בעת תקלה או מחסור באספקת גז טבעי למערכת החשמל. אופן הפעלת יחידות הייצור על- ידי יחידת ניהול המערכת של החברה נעשה, בין היתר, בהתאמה לנוהל זה.

7.13.2.5. במסגרת החלטת הממשלה מיום 13 במאי 2012¹²² החליטה הממשלה נוכח המחסור הצפוי בחשמל בקיץ 2012 בין היתר להנחות את השר להגנת הסביבה לפעול ככל הנדרש עד 1 ביולי 2012 כדי לאפשר בחינה להתקנת והפעלת טורבינות גז יבילות בהספק העולה על 20 מגה-וואט, אשר יפעלו במתכונת גיבוי, ולהסיר בתקופת ההיערכות למחסור וכפוף להתניות שנקבעו בהחלטה את המגבלות על היקף השעות אשר נקבעו על-ידי משרדו לגבי ההפעלה של יחידות ייצור החשמל בדלק גיבוי בעת מחסור בגז טבעי. למידע נוסף בדבר החלטת הממשלה מיום 13 במאי 2012 ראה סעיף 6.8.

בעקבות החלטת הממשלה הנ"ל התקבל ביום 3 ביוני 2012 אישור המשרד להגנת הסביבה להפעיל את תחנות הכוח של החברה בדלק גיבוי בעת מחסור בגז טבעי בקיץ 2012 (בחודשים יוני-אוקטובר), על-פי סדר ההפעלה שנקבע בנוהל האמור ולרבות הפעלת תחנת הכוח רידינג במזוט, והפעלת יחידות הגיבוי בתקופה זו ללא מגבלת שעות ועל-פי שיקולי מנהל המערכת.

7.13.2.6. צווים נוספים

באתרים חיפה, "רדינג" ו"אשכול" חלים צווים אישיים פרטניים הכוללים הוראות שונות בנוגע לצמצום ומניעה של פליטות מזהמים לאוויר, ניטור ודיגום, אופני הפעלה ועוד.

7.13.2.7. תוכנית הפחתת פליטות

בחודש יולי 2011 אישר המשרד להגנת הסביבה, בתנאים מסוימים, את תוכנית הפחתת הפליטות לאוויר שהגישה החברה לפיה יותקנו מתקנים לניקוי גזי פליטה בתחנות הכוח הפחמיות של החברה באופן מדורג עד סוף שנת 2016.

7.13.2.8. שימוע – תחנת אורות רבין

בחודש ינואר 2011 זומן מנכ"ל החברה לשימוע במחוז חיפה של המשרד להגנת הסביבה על רקע טענה לאי עמידת החברה בהוראות הצו האישי של תחנת אורות רבין בקשר עם חתימת חוזים עם ספקי מתקנים לניקוי גזי הפליטה. החברה הציגה בפני המשרד את הסיבות בעטיין נבצר ממנה לעמוד בהוראות הצו, הנעוצות בעתירות שהוגשו נגד הליך המכרז אותו ניהלה החברה לרכישת ציוד רלבנטי לעניין ואת

¹²² ראה <http://www.pmo.gov.il/PMO/Secretarial/Govmes/2012/05/govmes130512.htm>; החלטה 4623 של הממשלה מיום 13

מאמציה לעמוד בלוח הזמנים. לאחר השימוע האמור הגישה החברה את תוכנית הפחתת הפליטות, המעגנת בתוכה מועדים מעודכנים להתקנת מתקנים לניקוי גזי פליטה בתחנת הכוח "אורות רבין". כאמור, תוכנית מעודכנת זו אושרה על-ידי המשרד להגנת הסביבה בתנאים. בנוסף, בחודש דצמבר 2011 עוגנו תנאים נוספים ברישיון העסק של התחנה על-ידי המשרד להגנת הסביבה אשר מבטלים את הצו האישי של יחידות 5 ו-6 בתחנת הכוח אורות רבין ומעדכנים את המועדים לנקיטת פעולות שונות לצמצום פליטות לאוויר בהתאם לתכנית הפחתת הפליטות.

7.13.2.9. פליטות לאוויר של אבק פחם ואבק אפר פחם

בחודש מרס 2012 שלח המשרד להגנת הסביבה לחברה תנאים נוספים לרישיון העסק של תחנת הכוח אורות רבין לעניין מניעת פליטות לא מוקדיות של אבק פחם ואבק אפר פחם מתחנת הכוח, הקובעת הוראות שונות ביחס לפעולות תפעוליות ותחזוקה שעל החברה לנקוט בכל מקטעי הפעילות של מערכות הפחם ואפר הפחם על מנת להקטין ולמנוע פליטות אבק.

בעקבות בקשת החברה תוקנו חלק מתנאי רישיון העסק של תחנת הכוח אורות רבין. תנאים אלה טרם הועברו לחברה באופן רשמי מהרשות המקומית. בכוונת החברה לפנות אל המשרד להגנת הסביבה בבקשה להבהרות בקשר עם תנאים חדשים אלה והיא פועלת ליישום אותם תנאים אשר נכנסו לתוקפם.

7.13.2.10. התייעלות אנרגטית

החברה כפופה בפעילות הייצור, בין היתר, לחוק מקורות אנרגיה, תש"ן-1989, ולתקנות שונות שהוצאו מכוחו, אשר עניינן התייעלות אנרגטית וכן להחלטות ממשלה המתפרסמות מעת לעת בנוגע למדיניות להתייעלות אנרגטית ולהפחתת פליטות גזי חממה. החברה שוקדת על עמידה ברגולציה זו ולומדת את ההשלכות שלה ושל יוזמות רגולציה חדשות בתחום. להערכת החברה, רגולציה זו אינה משליכה על פעילות הייצור של החברה השלכות מהותיות.

7.13.3. קרקע ומים

במתקני החברה מאוחסנים וקיימים חומרים מסוכנים, תשתיות ומתקנים המכילים דלקים וחומרים מסוכנים. החברה שוקדת על מניעה וטיפול של זיהום קרקע ומים מחומרים, תשתיות ומתקנים אלה.

במסגרת פירוק של תשתיות דלק עלול להתעורר צורך בביצוע עבודות שיקום של קרקעות מזוהמות. עבודות אלו עשויות להיות כרוכות בעלויות מהותיות לחברה. *הערכה זו הינה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך שכן הטיפול בקרקעות מזוהמות משתנה ותלוי בהיקף נפח הקרקע המזוהמת וסוג הזיהום, כאשר עלות טיפול במ"ק קרקע מזוהמת מוערכת במאות עד אלפים בודדים של שקלים והיקף הטיפול יכול להגיע לעשרות אלפי מ"ק באתר.*

בשנים האחרונות נערכו בין המשרד להגנת הסביבה ובין החברה דיונים בנוגע לטיוטת תנאים ברישיונות עסק בנוגע למיכלי דלק שהחברה מחזיקה, הכוללים דרישה לאיטום מאצרות. אם

תבשיל טיטות התנאים בנושא איטום מאצרות מיכלי דלק לתנאים מחייבים, מעריכה החברה כי הם יטילו עליה עלויות בהיקף של מיליוני דולרים. *ההערכה הינה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך שכן ביצוע איטום במאצרה של מיכל קיים, הכולל פירוק זמני של תשתיות, ביצוע האיטום והחזרה לפעולה, מוערך בסדר גודל של כמיליון ש"ח.*

7.13.4. הצעת חוק למניעת זיהום קרקע ושיקום קרקעות מזוהמות, התשע"א-2011

בחודש אוגוסט 2011 אושרה בקריאה ראשונה בכנסת הצעת חוק למניעת זיהום קרקע ושיקום קרקעות מזוהמות, התשע"א-2011, שקובעת איסור כללי על גרימת זיהום קרקע ומטילה חובות על בעלים ומחזיקים של קרקעות ומחזיקים בחומרים מסוכנים למנוע זיהום קרקע ולפעול לשיקום קרקעות שזוהמו. הצעת החוק מצויה ככל הידוע לחברה בדיונים בוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת לצורך הכנתה לקריאה שנייה ושלישית. הצעת החוק עלולה להטיל על החברה חובות ביצוע של סקרי קרקע באתרים בהם מתבצע שימוש בחומרים מסוכנים ובהתאם לממצאי הסקרים יתכן שיוטלו חובות נוספים לטיפול בזיהום שנמצא ולשיקום הקרקע. לקראת הכנה לקריאה שנייה ושלישית בכנסת של הצעת החוק, הופצה בחודש מאי 2012 טיוטה מתוקנת של הצעת החוק. החברה לומדת את נוסח הטיוטה החדשה ואת השלכות הצעת החוק עליה.

7.13.5. שפכים

במהלך ייצור החשמל נוצרים במתקני מקטע הייצור שפכים תעשייתיים. השפכים התעשייתיים הנוצרים מתחנות הכוח מנוקזים למתקני אגירה אתריים ומפונים לאתרים מורשים, בעוד השפכים התעשייתיים בתחנות כוח חופיות מטופלים במתקני טיהור ייעודיים. במידת האפשר, מנוצלים השפכים המטוהרים לשימוש חוזר לצרכי התחנה ואילו שאר הקולחים מוזרמים לים בהתאם להיתרי הזרמה לים הניתנים לכל אתר מכוח החוק למניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים.

7.13.6. חומרים מסוכנים

החברה מחזיקה, משתמשת ומאחסנת חומרים מסוכנים באתרי תחנות הכוח. החברה מחזיקה בהיתרי רעלים כדין לצורך עיסוק בחומרים מסוכנים ונוקטת בפעולות על מנת לעמוד בתנאי ההיתרים.

7.13.7. תקנות הבטיחות בעבודה

ביום 29 באוקטובר 2011 נכנסו לתוקף תקנות הבטיחות בעבודה (ניטור סביבתי וניטור ביולוגי של עובדים בגורמים מזיקים), התשע"א-2011 שמחליפות את תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ניטור סביבתי וניטור ביולוגי של עובדים בגורמים מזיקים), תשנ"א-1990. בתקנות החדשות הוכנסה, בין היתר, החובה לבצע סקר מקדים במתקני החברה בהם חשופים עובדים לעבודה עם גורמים מזיקים לצורך קביעת תכנית לניטור סביבתי תעסוקתי. כן קובעות התקנות ערכי רמות חשיפה מותרות מעודכנים לשורה של חומרים וחובה על המעביד במקום עבודה בו נעשה שימוש בגורם מזיק (כהגדרתו בתקנות) לפעול להורדת הסיכון לחשיפה לגורם זה ככל הניתן, לרבות התקנת אמצעי אוורור וניקה ומנדפים. הגורמים המקצועיים בחברה בוחנים את ההיבטים הרלוונטיים לחברה ופועלים להטמעתם.

7.13.8. הערכות לאירועי חומרים מסוכנים – תיקי מפעל

תקנות רישוי עסקים (מפעלים מסוכנים), התשנ"ג-1993, קובעות כי מפעל מסוכן כהגדרתו בתקנות מחויב בהכנת תיק מפעל המתאר את ההערכות למניעה ולטיפול באירוע חומרים מסוכנים כתוצאה מתקלה תפעולית, תאונה, אירוע טרור או כוח עליון. לכל אתרי תחנות הכוח הוכנו תיקי מפעל המתעדכנים מעת לעת על-פי הצורך, במיוחד לאור השינויים ביחידות הייצור שעברו לעבודה בגז טבעי. במסגרת רישוי הפעלה בגז הטבעי, תיקי מפעל אלה נבדקים ומאושרים גם על-ידי רשות הגז הטבעי במשרד האנרגיה והמים. בכל תחנות הכוח מתבצעים תרגילים של צוותי החרום והתגובה לטיפול באירוע חומרים מסוכנים בשיתוף הרשויות הרלוונטיות הנוגעות בדבר.

7.13.9. אסבסט

בחודש אוגוסט 2011 נכנס לתוקף ביחס למתקני החברה החוק למניעת מפגעי אסבסט אשר מטרתו למנוע, לצמצם ולטפל במפגעים הנגרמים על-ידי אסבסט ואבק מזיק. בין היתר, קובע החוק כי יש להסיר ולהטמין תוך עשר (10) שנים מיום תחילתו את כל האסבסט הפריך אשר הותקן לצורך בידוד תרמי מכל מתקני החברה, לערוך סקר לאיתור ומיפוי שימוש קיים באסבסט פריך במתקנים מסוימים ולמנוע מצבים העלולים לשחרר סיבי אסבסט לאוויר.

בחלק ממתקני החברה נעשה בעבר שימוש באסבסט צמנט ובאסבסט פריך. החברה הקימה צוותים בין-אגפיים על מנת להיערך לעמידה בהוראות החוק עבור שני (2) סוגי אסבסט אלה, לרבות לשם טיפול בפרויקטים של סילוק אסבסט פריך מתחנות הכוח. למועד התשקיף, החברה לומדת את ההשלכות שיכולות לנבוע מחוק זה על פעילותה ופועלת לקבלת ההיתרים הנדרשים לעבודות אסבסט באתריה.

7.13.10. תכנון ובניה

במסגרת פעילות הייצור כפופה החברה להוראות דיני התכנון והבניה. תחנות הכוח של החברה כפופות להוראות סביבתיות שונות הקבועות בתוכניות מתאר ובהיתרי בניה. במסגרת הליכי תכנון תחנות חדשות או הרחבת תחנות קיימות נדרשת החברה לעתים לבצע תסקירי השפעה על הסביבה או חוות דעת סביבתיות, על-פי כללים והנחיות הניתנים על-ידי רשויות התכנון והסביבה.

7.13.10.1. הצעת חוק התכנון והבניה (תסקירי השפעה על הסביבה והבריאות), תשע"א-2011

ביום 30 במרס 2011 הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק התכנון והבניה (תסקירי השפעה על הסביבה והבריאות), תשע"א-2011, שעיקרה עיגון חובה להכנת תסקיר השפעה על הבריאות בכל מקום בו מחויבת הגשת תסקיר השפעה על הסביבה. למיטב ידיעת החברה, נכון למועד תשקיף זה, הצעת החוק מצויה בשלב מקדמי ביותר ואף טרם עברה קריאה טרומית. נוכח השלב המקדמי, אין ביכולת החברה להעריך אם יש בהצעת החוק, בהנחה כי תאושר, להטיל עליה הוצאות מהותיות.

7.13.10.2. תחנת כוח רדינג

משנת 1996 מקודמת תוכנית מתאר ארצית (חלקית) תמ"א 10/3/א להסדרת, בין היתר, הפעילות באתר החברה "רדינג" בתל אביב. על-פי נוסח התוכנית, תיסגר תחנת

הכוח באתר בשנת 2020 והחברה תידרש להעתיק מתקנים מסוימים ולבצע השקעות סביבתיות באתר, אלא אם תאושר תוכנית מתאר ארצית חלקית אחרת. ועדות ציבוריות שמונו על-ידי השר ושר הפנים ממליצות לאשר תוכנית מתאר ארצית חלקית אחרת, כך שבאתר תמשיך לפעול תחנת כוח. התוכנית המוצעת הועברה להערות הוועדות המחוזיות לתכנון ולבניה ולהשגות הציבור ועומדת בפני אישור המועצה הארצית לתכנון ולבניה, שאם תתקבל תועבר לאישור הממשלה. אם תאושר התוכנית בנוסח המוצע, הוראותיה יטילו על החברה הוצאות משמעותיות בהיקף מוערך של עשרות מיליוני דולרים. במסגרת החלטת ממשלה מיום 13 במאי 2012¹²³, הנחתה הממשלה את השר להגנת הסביבה, לפעול על מנת להסיר את המגבלות אשר נקבעו על-ידי משרדו לגבי הפעלה של יחידות הייצור השונות, לרבות רדינג, בדלק גיבוי, בעת מחסור בגז טבעי בתקופת ההיערכות למחסור כהגדרתה בהחלטת הממשלה (מיום 1 ביוני 2012 ועד יום 31 באוקטובר 2012) ובלבד שיחידות ייצור החשמל יפעלו על-פי סדר ההפעלה שייקבע על-ידי המשרד להגנת הסביבה (בהתייעצות עם משרד האנרגיה והמים) במטרה להפחית ככל האפשר את חשיפת האוכלוסייה לזיהום אוויר הנגרם מהשימוש המוגבר בדלקי גיבוי, ולהסיר את המגבלות על היקף שעות ההפעלה המותרות של יחידות גיבוי ודיזל גנראטורים בשעת מחסור. ביום 3 ביוני 2012 התקבל אישור המשרד להגנת הסביבה להפעיל את תחנות הכוח של החברה בדלק גיבוי בעת מחסור בגז טבעי בקיץ 2012 (בחודשים יוני-אוקטובר) ולרבות הפעלת תחנת הכוח "רדינג" במזוט. למידע נוסף בדבר החלטת הממשלה מיום 13 במאי 2012 ראה סעיף 6.8.

7.13.10.3 שמירת הסביבה החופית

חוק שמירת הסביבה החופית אוסר, בין היתר, פגיעה בסביבה החופית כהגדרתה בחוק (תחום של 300 מטרים מקו החוף), אלא אם כן ניתן לכך היתר כדין. במסגרת החוק הוקמה הוועדה לשמירת הסביבה החופית, אשר נדרשת לאישור תוכניות שונות בתחום הסביבה החופית. במסגרת החוק מוטלות לעתים על החברה דרישות ומגבלות על תכניות פיתוח של תחנות כוח חופיות.

חלק משמעותי ממתקני הייצור של החברה נמצאים לאורך רצועת חוף ים התיכון ולכן החברה נערכת הן למניעת זיהום הים בדלק והן להגנה על מתקניה מפני זיהום ים ממקור חיצוני.

בחודש מרס 2012 הפיץ המשרד להגנת הסביבה להערות משרדי הממשלה את תזכיר חוק מוכנות ותגובה לתקריות של זיהום הים והסביבה החופית בשמן, התשע"ב-2012. מטרת תזכיר החוק הינה ליישם את הוראות אמנת ה-ORPC, בין היתר, על-ידי חיוב הגופים השונים הפועלים בים או בסמוך לרצועת החוף בהכנת תכניות להתמודדות

¹²³ החלטת ממשלה מספר 4623 : נקיטת צעדים להתמודדות עם המחסור הצפוי בחשמל, מיום 13 במאי, 2012.

ולטיפול בתקריות זיהום ים משמן ותוצאותיהן. החברה לומדת את נוסח תזכיר החוק ואת ההשלכות האפשריות שלו על פעילותה.

7.13.10.4. אפר פחם

במסגרת ייצור החשמל בתחנות הכוח הפחמיות "אורות רבין" ו"רוטנברג" נוצר אפר פחם. מאז שנת 1998, כמות האפר שנוצרה נמכרה על-ידי החברה לשימושים בתעשיות הבנייה, התשתיות והחקלאות.

בחודש יוני 2008 הודיע הממונה על הקרינה במשרד להגנת הסביבה כי הוא רואה באפר הפחם פסולת רדיואקטיבית. בחודש יולי 2008 הגישה החברה השגה על החלטה זו, בין היתר בטענה שאין בסיס מדעי לסיווג זה, ועל סמך הנחיות ורגולציה של הנושא במדינות המערב והסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית (IAEA). בהמשך להשגת החברה הודיע הממונה למנכ"ל במשרד להגנת הסביבה כי המשרד עצמו מעוניין בשימוש מיטבי ומירבי באפר פחם, תחת פיקוח בנוגע לתכולת החומרים הרדיואקטיביים במוצרי הבניה המכילים אפר פחם.

בחודש ינואר 2010 נכנס לתוקף תקן ת.י. 5098 "תכולת יסודות רדיואקטיביים טבעיים במוצרי בנייה" הקובע כי אין לייצר ולשווק מוצרי בנייה בארץ, לרבות אלה המכילים אפר פחם, אלא אם הם נבדקו ונמצאו כעומדים בתקן. ככל הידוע לחברה, מוצרי בניה המכילים אפר פחם מתחנות הכוח של החברה נבדקים בהתאם לדרישות התקן.

אספקת אפר פחם למגוון השימושים נמשכת ללא הפרעה ולידיעת החברה לא הושפעה מהודעת הממונה על הקרינה במשרד להגנת הסביבה ומפרסום התקן, ולא צפויה להיפגע בעתיד.

הערכה זו הינה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך שכן בהתבסס על המצב למועד התשקיף, בהתחשב בכך שלא יהיו שינויים או החמרות בדרישות, ניתן להניח שהמצב יישאר בעינו ואספקת אפר פחם למגוון שימושים תימשך ללא הפרעה.

7.13.10.5. רישוי עסקים

פעילות החברה כפופה לחוק רישוי עסקים והתקנות מכוחו. מרבית תחנות הכוח של החברה פועלות מכוח רישיונות עסק אשר ניתנו לצמיתות ותנאים נלווים אשר מתעדכנים או מתחדשים מעת לעת. אלה נועדו להסדיר את פעילות התחנה, בין היתר, במטרה להקטין ולמנוע סיכונים ומפגעים סביבתיים. החברה פועלת להסדרת רישיונות העסק עבור יתר אתרי הייצור ועבור פריטים אחרים טעוני רישוי בהתאם להוראות הדין ודרישות הרשויות, כאשר הליך ההסדרה לגבי חלקם נמצא בשלבי אישור מתקדמים. הפעלת אתרי החברה ללא רישיון עסק מהווה עבירה על חוק רישוי עסקים ועלולה להביא להפסקת פעילות העסק. לפירוט נוסף בדבר חוק רישוי עסקים ומצב רישוי הפריטים השונים הטעונים רישוי בחברה ראה סעיף 22.9.

7.13.10.6. תנאי מסגרת לרישיון עסק לתחנות כוח טורבינות גז מחזור משולב

בחודש מרס 2009 התקבלה בחברה מהמשרד להגנת הסביבה טיוטת תנאי מסגרת למתן רישיון עסק לתחנות כוח טורבינות גז מחזור משולב. תנאי הטיוטה כוללים הוראות תפעוליות וכן הוראות בנוגע לביצוע בדיקות וניטורים. נוסח הטיוטה נמצא בדיונים עם המשרד להגנת הסביבה. להערכת החברה, אם יאומץ הנוסח הקיים של הטיוטה, תיתכנה השלכות כלכליות ואחרות על פעילות חלק מאתרי ומתקני החברה. מאחר שטיוטת התנאים מצויה ככל הידוע לחברה בשלב מוקדם, אין באפשרות החברה להעריך האם יש בה כדי להטיל עליה השלכות מהותיות.

7.13.10.7. רישוי אינטגרטיבי

בחודש ספטמבר 2011 פרסם המשרד להגנת הסביבה טיוטת מסמך בעניין אימוץ מדיניות לרישוי אינטגרטיבי בישראל למפעלים גדולים בעלי השלכות מורכבות על הסביבה והנחיות למסירת מידע לצורך הליך רישוי זה.

הרישוי האינטגרטיבי, כקבוע בדירקטיבה האירופית (Integrated Pollution Prevention and Control Directive), מבקש לבחון באופן כולל את ההשפעות הסביבתיות של המפעל על הסביבה בכל ההיבטים (שפכים, אוויר, קרקע וכיו"ב), ולקבוע בהתאם תנאים פרטניים לכל מפעל בהתחשב בתנאיו הייחודיים ובאינטגרציה בין השפעותיו הסביבתיות השונות.

טיוטת המסמך שפורסמה כוללת מתווה כללי למידע שיתבקש במסגרת הליך הרישוי אינטגרטיבי, לרבות בדבר הגשתן של תוכניות להפחתת פליטות ומידע בנוגע לתוכניות פיתוח מפעליות. המנגנון ידרוש ארגון מחדש והוספה של מידע וסקרים הנמסרים למשרד להגנת הסביבה לצורך רישוי אתרי החברה. בשלב זה טרם ניתן להעריך מתי תאומץ טיוטת המסמך ותהפוך מחייבת או את ההשלכות שתנבענה מאימוץ המדיניות האמורה על ידי המשרד להגנת הסביבה.

7.13.10.8. PCB

החברה סילקה את כל השנאים והכבלים המכילים PCB (Poly Chlorinated Biphenyls - ביפנילים עתירי כלור, נוזל בעל תכונות בידוד גבוהות ומעכב בערה בהשוואה לשמן מינרלי; חומר מסרטן) מתחנות הכוח שלה וממתקנים חיצוניים אחרים לאתר הפסולת ברמת חובב.

7.13.10.9. שונות

(א) חובת דיווח חברתי-סביבתי - הצעת חוק החברות הממשלתיות - הצעת חוק החברות הממשלתיות (תיקון - חובת דיווח חברתי-סביבתי), התשע"א-2011, הונחה על שולחן הכנסת בחודש מאי 2011 ונועדה להביא לתיקון חוק החברות הממשלתיות, באופן שיחייב חברות ממשלתיות לדווח על ההשלכות החברתיות-סביבתיות של פעילותן בהתאם למודל ה-GRI (Global Reporting Initiative). החברה לומדת את נוסח הצעת החוק ואת ההשלכות האפשריות שלה.

(ב) בחודש אפריל 2012 פורסם חוק הגנת הסביבה (פליטות והעברות לסביבה - חובות דיווח ומרשם), התשע"ב-2012, אשר מטיל חובת דיווח בדבר פליטות והעברות של חומרים מזהמים ופסולת לסביבה. זאת, בין היתר, לשם יצירת מרשם פליטות, אשר יועמד לעיון הציבור. מרשם הפליטות ייערך וינוהל על-ידי המשרד להגנת הסביבה. נכון למועד התשקיף, החברה לומדת את החוק ואת השלכותיו המעשיות והכספיות על פעילותה.

7.13.11. אירועים או עניינים מהותיים בקשר עם איכות הסביבה

למועד התשקיף, למיטב ידיעת החברה היא אינה חשופה לאירועים או עניינים מהותיים בקשר עם איכות הסביבה במקטע הייצור אלא אם פורטו לעיל.

7.13.12. הליכים משפטיים או מנהליים מהותיים בקשר עם איכות הסביבה

נגד החברה ומנהלים בה הוגשו בקשר עם מקטע הייצור הליכים משפטיים שונים, פליליים ואזרחיים, בטענות להפרת החוקים הסביבתיים.

התביעות הפליליות מתייחסות בעיקרן לזיהום מי ים ואוויר, ואלו שבירורן הסתיים לא היו כרוכות בקנסות מהותיים לחברה או למנהלים בה. למידע נוסף ראה ביאור 24 ב.2 בדוחות הכספיים השנתיים.

(א) פרויקט D

בחודש יוני 2008 הוגשו שתי עתירות לבג"ץ נגד הליכי התכנון של תחנת כוח פחמית באשקלון ("פרויקט D") שהתקיימו בוועדה לתשתיות לאומיות (הוות"ל), על-ידי עמותת אדם טבע ודין ועל-ידי מפלגת הירוקים. בחודש נובמבר 2009 נמחקו העתירות במסגרת דיון שהתקיים בהן ובעקבות המלצת בית המשפט לעותרות לחזור בהן מעתירתן אך נקבע כי לעותרות שמורה הזכות לפנות לבית המשפט בסיומו של המהלך התכנוני.

בחודש ספטמבר 2009 הגישו אדם טבע ודין ומפלגת הירוקים עתירה לבג"ץ נגד ההחלטה לדחות ערר של מפלגת הירוקים על החלטת הוועדה לשמירת הסביבה החופית לאשר את קידום הפרויקט. ככל שידוע לחברה, למועד התשקיף תלויה עתירה זו ועומדת. החברה אינה צד לעתירה.

בחודש דצמבר 2010 הוטלה על החברה תוכנית פיתוח חדשה על-ידי השר המהווה תיקון לתוכנית המקורית בגינה הוגשו העתירות המפורטות לעיל. לפי התוכנית החדשה, תחנת הכוח תופעל בגז טבעי כדלק ראשי, באופן שימזער את פליטות המזהמים וגזי החממה, ובפחם כדלק גיבוי בלבד ("תחנה דו-דלקית"). כן הוסכם בין משרד הפנים, המשרד להגנת הסביבה ומשרד האנרגיה והמים כי ההליך התכנוני העתידי יתקיים במועצה הארצית לתכנון ולבניה ולא בוות"ל. לפרטים אודות תוכנית הפיתוח ראה סעיף 7.7. לפרטים אודות פרויקט D ראה סעיף 7.7.4.

7.13.13. מדיניות התאגיד בניהול סיכונים סביבתיים

החברה מייצרת ומספקת חשמל בישראל תוך נקיטת אמצעים להגנה על הסביבה וצמצום מפגעים סביבתיים, לאורך שרשרת החשמל (ייצור, הולכה השנאה וחלוקה). פיתוח משק החשמל נעשה תוך איזון מתמיד בין שיקולים שונים ובין היתר, איכות החשמל, אמינות האספקה, עלויות למשק ושיקולי איכות הסביבה. החברה רואה עצמה כאחראית וכמחויבת בנקיטת אמצעים להגנה על הסביבה וצמצום מפגעים סביבתיים לאורך שרשרת החשמל.

החברה פועלת על-פי מדיניות אסטרטגית וחזון סביבתי לשמירה על איכות סביבה מתוך אחריות לחברה ולסביבה, בראיה מקיימת ארוכת טווח וצופה פני עתיד, למזעור ההשלכות הסביבתיות הנובעות מפעילותה ולהובלה בתחום מניעת מפגעים והפחתת השפעות סביבתיות.

עקרונות המדיניות הסביבתית של החברה כוללים שילוב שיקולים סביבתיים בכל תחומי פעילותה ובכלל זה בתהליכי קבלת החלטות; תכנון ותפעול המתקנים תוך הקפדה על הפחתה מתמשכת של ההשפעות הסביבתיות בהתחשב בעקרונות הפיתוח המקיים, תוך אימוץ הטכנולוגיות המוכחות והכלכליות הטובות ביותר; אימוץ אמות מידה סביבתיות מתקדמות מוכחות, גם בהיעדר חוקים ותקנות רלבנטיים; שימוש מושכל בחומרי גלם ובמשאבי טבע; צמצום ומחזור פסולת ותוצרי לוואי; שילוב שיקולים נופיים, מרחביים וסביבתיים בתכנון מתקנים חדשים ובתחזוקה של מתקנים קיימים; קיום דו-שיח פתוח ושקוף עם הציבור, בכל הנוגע לתוכניות שיש להן השלכות סביבתיות; צמצום פליטת גזי חממה, הרחבת השימוש בדלקים ובמקורות אנרגיה ידידותיים לסביבה ועידוד החיסכון בחשמל; פעילות משותפת עם גורמים סביבתיים, ממלכתיים, ציבוריים ובינלאומיים, לרבות השתתפות במחקרים סביבתיים, בפיתוח ובייזום טכנולוגיות מתקדמות והטמעת ערכי סביבה בתרבות הארגונית, הגברת המודעות והמחויבות הסביבתית של עובדי החברה ושילוב נושאי סביבה בפעילותה בקהילה.

כחלק ממדיניות ניהול הסיכונים של החברה, החברה פועלת למזעור ההשלכות הסביבתיות של פעילותה בהתאם להוראות הדין ואמות מידה סביבתיות מוכחות ומקובלות בתחום. בין יתר פעולותיה במסגרת זו: הקמת מתקנים להפחתת פליטות מזהמים ומעבר לשימוש בגז טבעי, ככל שהוא זמין, ניטור ודיגום שוטפים של ביצועיה הסביבתיים, צמצום השימוש במים שפירים, אימוץ מדיניות לפי עיקרון הזהירות המונעת ביחס לשדות מגנטיים ממתקני החברה, הטמעת תהליכי התייעלות אנרגטית, ניהול פסולת, שימוש חוזר בתוצרי לוואי, הדרכות עובדים בתחום איכות הסביבה וקיימות ועוד.

החברה עוקבת באופן סדיר אחר הליכי חקיקה סביבתית במטרה ללמוד את השלכותיה.

7.13.14. עלויות סביבתיות והשקעות החברה באיכות הסביבה

להלן פירוט של השקעות החברה באיכות סביבה במקטע הייצור, בחלוקה לשלוש (3) השנים שקדמו לפרסום התשקיף וברבעון הראשון של שנת 2012 ו- 2011:

שנים עשר חודשים שהסתיימו ב- 31 בדצמבר (מותאם לש"ח של חודש דצמבר 2011)			שנים עשר חודשים שהסתיימו ב- 31 בדצמבר (מותאם לש"ח של חודש מרס 2012)			שלושה חודשים שהסתיימו ב- 31 במרס (מותאם לש"ח של חודש מרס 2012)		מיליון ש"ח, מחירים שוטפים
2011	2010	2009	2011	2010	2009	2012	2011	
כ-493	כ-200	כ-122	כ-495	כ-201	כ-122	כ-120	כ-84	סך ההשקעה במתקני איכות סביבה
כ-74	כ-73	כ-72	כ-74	כ-73	כ-72	כ-23	כ-18	עלויות שוטפות (ללא פחת)

(א) השקעות במהלך 2011

בשנת 2011 השקיעה החברה כ-495 מיליון ש"ח מותאמים לש"ח של חודש דצמבר 2011, בהיבטי איכות סביבה במקטע הייצור (בנוסף סך של כ-7 מיליון ש"ח בפרויקטים מיוחדים) (כ-495 מיליון ש"ח מותאמים לש"ח של חודש מרס 2012), בין היתר בהתקנת אמצעים להפחתת פליטות לאוויר בתחנת אורות רבין (בין היתר "אמצעים ראשוניים" וסולקנים).

בנוסף להשקעות הנ"ל הוציאה החברה בשנת 2011 במסגרת עלויות הפעלת תחנות הכוח והוצאות נלוות לדלקים, סכום של כ-83 מיליון ש"ח (מתואם לש"ח של החודשים דצמבר 2011 ומרס 2012) לצורך עמידה בדרישות הנובעות מהגנת הסביבה. להערכת החברה, העלויות סביבתיות שהחברה נשאה בהן בשנת 2011 הושקעו ברובן במניעה עתידית ובהפחתת פגיעה בסביבה, והיתרה הושקעה בתיקון ושיקום הסביבה.

הגידול בהשקעות בשנת 2011 לעומת 2010 בסך של כ-300 מיליון ש"ח נובע רובו ככולו מהקמת מתקנים להפחתת מזהמים באתרים "אורות רבין" ו"רוטנברג" ומסתכם בסך של כ-329 מיליון ש"ח.

בשנת 2011 הרוב המוחלט של ההשקעות (כ-98%) היה בגין פרויקטים שהקמתם טרם הושלמה.

(ב) הקצאה ל-2012

החברה מקצה בתקציבה כספים למטרת עמידה בתנאים וחוקים סביבתיים. לשנת 2012 הקציבה החברה במסגרת תקציבי התפעול והפיתוח השוטפים סך של כ- 1,137 מיליון ש"ח (בשקלים שוטפים) למטרות עמידה בדרישות הגנת הסביבה (מתוכם סך של כ-80 מיליון ש"ח, בשקלים שוטפים, במסגרת תקציבי התפעול והדלק), הגידול בתקציב בין השנים מקורו בפרויקט הפחתת הפליטות בחדרה, אשר החל בשנת 2012. כ- 97% מתקציב ההשקעות הנוגע לאיכות סביבה הינו בגין הפחתת פליטות, כמפורט להלן.

(ג) תקציב הפחתת פליטות

תקציב הפחתת הפליטות לשנת 2012 הוא כ- 1,042 מיליון ש"ח (בשקלים שוטפים).

במסגרת תקציב הפיתוח הקציבה החברה סכום של כ-5,309 מיליון ש"ח (אומדן ראשוני ללא ריבית) (בשקלים שוטפים) להפחתת פליטות לאוויר בשנים 2013-2016, בין היתר לצורך התקנת אמצעים להפחתת פליטת מזהמים לאוויר מאתרי אורות רבין ורוטנברג ("אמצעים ראשוניים", סולקנים והקמת מתקנים קטליטיים).

בחודש פברואר 2011 התקשרה החברה בהסכם עם Babcock Noel GmbH לרכישת מערכות להפחתת פליטות בחלק מיחידות הייצור בתחנות הכוח "רבין" ו"רוטנברג". הסכום הכולל שהתחייבה החברה לשלם במסגרת הסכם זה הינו סכום מהותי. חילוקי דיעות ששררו בין הצדדים ביחס לאופן יישום ההסכם שעמדו על כ- 40 מיליון אירו הסתיימו לאחרונה.

הנתונים הכספיים מבוססים על ניסיון העבר של החברה ועל תחזית החברה המבוססת על מידת ההשפעה הסביבתית הנגרמת מפעילות הייצור הנוכחית של החברה והוראות בעניין הגנת הסביבה במתכונתן הנוכחית.

הערכות הנהלת החברה בדבר היקף ההשקעות הצפוי בתחום איכות הסביבה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על תקציב ותוכניות העבודה של החברה. הערכות החברה ביחס להיקף ההשקעות הצפוי בתחום איכות הסביבה עשויות שלא להתממש או להתממש באופן חלקי או שונה מהערכתה, בין היתר, בשל גורמים אשר אינם בשליטת החברה, ובכלל זה שינוי בדרישות הרגולטוריות החלות על החברה, ואירועים נוספים לרבות כאלו הנובעים מהתממשות גורמי הסיכון של החברה.

7.14. הסכמים מהותיים

ההסכמים המפורטים להלן הינם הסכמים מהותיים, שלא במהלך העסקים הרגיל של החברה, אשר אינם מפורטים בסעיפים אחרים בפרק זה.

7.14.1. התקשרויות הכרוכות באספקת או הולכת גז טבעי

בקשר עם אספקת הגז הטבעי לחברה והולכתו נעשו מספר התקשרויות עם המדינה ועם חברות ממשלתיות, לרבות:

(א) התקשרות לבניית מערכת להולכת גז טבעי – בחודש נובמבר 2004 החברה חתמה על חוזה למימון, ניהול והזמנת העבודות הדרושות להקמת חלק ממערכת להולכת גז טבעי, עם המדינה וחברת נתיבי הגז. לפירוט ראה סעיפים 7.10.9.2 (ה) ו- 24.1.2. לימים 31 בדצמבר 2011 ו-31 בדצמבר 2010 עומדת יתרת החוב לזמן ארוך ללא חלויות שוטפות בפרויקט זה, מותאם לש"ח של חודש דצמבר 2011, בסך של 952 ו- 951 אלפי ש"ח, בהתאמה (956 אלפי ש"ח ו- 955 אלפי ש"ח, בהתאמה, מותאמים לש"ח של חודש מרס 2012). לימים 31 במרס 2012 ו-31 במרס 2011 עומדת יתרת החוב לזמן ארוך בפרויקט זה בסך של 927 ו- 900 אלפי ש"ח, בהתאמה.

(ב) התקשרות להולכת גז טבעי - ראה סעיף 7.10.9.2 (ו).

7.15. הליכים משפטיים

7.15.1. בחודש מאי 2008, מונה מנהל רשות החברות כבורר במחלוקות בין החברה מצד אחד לבין חברת נתג"ז והמדינה מצד שני, בעקבות מספר תביעות הדדיות בין החברה, לבין המדינה ולבין חברת נתיבי הגז בסכום של כ- 30 מיליון דולר. למועד התשקיף המחלוקת בין הצדדים עודנה תלויה ועומדת. יחד עם זאת, מתקיימים מגעים בין החברה לנתג"ז בניסיון ליישוב המחלוקות. לפירוט ראה ביאור 13 ז בדוחות הכספיים השנתיים.

בדבר הליכים משפטיים תלויים ועומדים נוספים כנגד החברה, לרבות הליכים בגין מקטע הייצור, ראה ביאור 24 ב' בדוחות הכספיים השנתיים וסעיף 24.

8. מקטע ההולכה וההשנאה

8.1. מידע כללי על מקטע ההולכה וההשנאה

פעילות הולכת החשמל והשנאתו מתבצעת במסגרת רישיון שהחברה קיבלה "להולכה, חלוקה, הספקה, מכירה וסחר בחשמל". תוקף רישיון זה, על כל הפעילויות הכלולות בו, הוארך כאמור, יחד עם רישיונות אחרים שבידי החברה, עד 1 בינואר 2013.

לחברה אין רישיון נפרד לפעילות במקטע ההולכה וההשנאה והפעילות מבוצעת על-פי נוסח הרישיון המאוחד הנ"ל (שכאמור התייחס למספר פעילויות).

במסגרת תחום פעילות זה, החשמל המיוצר כאמור ברובו המוחלט על-ידי החברה, ובמידה מועטה על-ידי יצרני חשמל פרטי, מועבר על-ידי החברה באמצעות רשת ההולכה שלה. רשת ההולכה פרושה על פני כל מדינת ישראל והשטחים הנתונים תחת שלטונה מאז יוני 1967 (מזרח ירושלים, הגדה המערבית ועזה) (בסעיף זה, מטעמי נוחות בלבד, "הארץ"). רשת ההולכה מורכבת מקווי מתח על (400 ק"ו) ורשת מתח עליון (161 ק"ו) באמצעותם מועברת האנרגיה החשמלית מיחידות הייצור לתחנות המיתוג (תחנות במתח 400 ק"ו) ולתחנות המשנה הגדולות (תחנות במתח 161 ק"ו), ומתחנות המיתוג ותחנות המשנה הגדולות לתחנות משנה הפרושות ברחבי הארץ. בתחנות המשנה של החברה מבוצעת פעילות ההשנאה, המשנה את רמות מתח החשמל ממתח על למתח עליון, וממתח עליון למתח גבוה או נמוך. הולכת החשמל במתח על ועליון מאפשרת העברת אנרגיה בין תחנות הכוח המייצרות את האנרגיה לבין מקטע החלוקה, בהפסדי אנרגיה נמוכים. לאחר השנאת החשמל למתח גבוה, מועבר החשמל אל צרכני הקצה באמצעות מערכת החלוקה. לפרטים על מקטע החלוקה ראה סעיף 9.

לחברה שני (2) סוגים של תחנות משנה: (1) קבועות; ו- (2) ארעיות, הנבנות על שטח שאינו מיועד להקמת תחנת משנה קבועה, דרך כלל עד הקמת תחנת משנה קבועה באזור, לתקופה של בין חמש (5) לעשר (10) שנים. בנוסף, קיימות תחנות משנה פרטיות שהינן בבעלות צרכן או יצרן במתח עליון.

למידע לגבי ניהול המערכת, כפי שנקבע בחוק משק החשמל, ראה סעיף 22.1.

8.1.1 מבנה תחום הפעילות ושינויים החלים בו

כאמור לעיל, פעילותה של החברה בתחום פעילות זה כוללת פעילות של הולכת האנרגיה החשמלית המיוצרת ביחידות הייצור השונות של החברה ועל-ידי יצרני חשמל פרטיים אל תחנות המיתוג ומשם אל תחנות המשנה הפרושות ברחבי ישראל. למועד התשקיף, החברה אחראית להולכת האנרגיה החשמלית, נוסף לצרכני מדינת ישראל, גם למזרח ירושלים, הגדה המערבית ועזה. חלק מלקוחות החברה הינם לקוחות מתח עליון, הכוללים בעיקר צרכנים גדולים דוגמת מפעלי תעשייה, מקורות ועוד (ראה סעיף 9).

8.1.2 מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על תחום הפעילות כללי

להערכת החברה, פעילות החברה במקטע ההולכה וההשנאה, בדומה לשאר תחומי פעילותה, כפופה למגבלות חקיקה, כגון אלו הקבועות בהוראות חוק משק החשמל, בחוק החברות הממשלתיות ובספר אמות המידה המתפרסם על-ידי רשות החשמל, לאילוצים הקשורים בנושאי רישוי ודרישות להיתרים מרשויות ומשרדים ממשלתיים שונים כגון רשות החשמל, רשות החברות, משרד האנרגיה והמים והמשרד להגנת הסביבה, לשינוי מבני אפשרי, ולתוכניות חירום ופיתוח במשק החשמל. לפירוט בדבר מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על כלל פעילות החברה ראה סעיף 22.

8.1.3. תעריף החשמל במקטעי ההולכה והחלוקה

8.1.3.1. תעריף החשמל הנוכחי

תעריף החשמל למקטעי ההולכה והחלוקה נקבע בהתאם להחלטת רשות החשמל, מיום 1 ביולי 2002 בנושא "תעריפי החשמל ואמות המידה לשנים 2002-2005, ודרך עדכונם"¹²⁴ ("ספר בסיס התעריף 2002"), אשר נכנסה לתוקפה ביום 5 ביולי 2002. בספר בסיס התעריף 2002 נקבע, כי במידה שעד 31 בדצמבר 2005 לא ייקבעו בסיסי תעריפים חדשים לתקופה החל מיום 1 בינואר 2006 ואילך, אז יהיו החלטותיה של רשות החשמל תקפות עד מועד קביעת בסיסי תעריפים חדשים. למועד התשקיף, טרם קבעה רשות החשמל בסיסי תעריפים חדשים למקטעי ההולכה והחלוקה, אלא למקטע הייצור בלבד, ולפיכך בסיס התעריף משנת 2002 חל על מקטעי ההולכה והחלוקה.

(א) אופן קביעת התעריף ודרכי עדכנו

לפרטים בדבר אופן קביעת תעריף החשמל ודרך עדכנו, ראה סעיפים 7.1.3.2 ו- 8.1.3.

(ב) רכיבים עיקריים

(1) נכסים פעילים מוכרים ופחת

(א) בסיס הנכסים

בסיס הנכסים במקטעי ההולכה והחלוקה חושב על סמך נתוני הרכוש הקבוע הפעיל נטו הממוצע בשנת 2000.

(ב) פחת

עלויות הפחת המוכרות התבססו על עלויות הפחת כפי שהיו רשומות בספרי החברה בשנת 2000.

(2) עלויות מימון (תשואה על נכסים)

בדומה לבסיס התעריף החדש למקטע הייצור, חישוב התשואה המוכרת על נכסים נגזר משלושה (3) משתנים: רמת מינוף, תשואה על הון עצמי ותשואה על הון זר. יחס המינוף הנורמטיבי המוכר בתעריף, וכן שיעור התשואה על ההון הזר, הינם בהתאם לקבוע בספר בסיס תעריף הייצור החדש- ראה סעיף 8.1.3. שיעור התשואה על ההון העצמי הינו בהתאם להחלטת רשות החשמל מיום 1 ביולי 2002, ועומד על 5.5% לגבי מקטע ההולכה ו- 6.2% לגבי מקטעי החלוקה במתח גבוה ובמתח נמוך.

¹²⁴ החלטה מספר 1 משיבה 110, מיום 1 ביולי 2002, בעניין "תעריפי החשמל ואמות המידה לשנים 2002-2005 ודרך עדכונם".

בהתאם להחלטת רשות החשמל, שיעורי התשואה האמורים על ההון העצמי משקפים רמות סיכון שונות הצפויות במקטעי הפעילות השונים, הנובעות, בין היתר, מסיכונים השוק של כל מקטע.

מנגנון הגידור אשר היה קיים קודם לכן בהתאם לספר התעריף 2002, בוטל, והוחל מנגנון גידור חדש על כלל מקטעי הפעילות של החברה. לפרטים בדבר שיעור התשואה על ההון הזר ומנגנון הגידור ראה סעיף 7.1.3.2.

(3) עלויות התפעול

עלויות התפעול המוכרות למקטעי ההולכה והחלוקה התבססו על עלויות התפעול הרשומות בספרי החברה על בסיס שנת 2000, תוך ביצוע התאמות מסוימות.

(4) עלויות פנסיה

במסגרת עלויות התפעול בתעריף, כפי שנקבעו בבסיסי התעריפים בשנת 2002 מוכרות עלויות השכר והפנסיה של עובדי החברה. רשות החשמל הכירה גם בשינויים בהערכת החוב האקטוארי לפנסיה בגין עובדי דור ב'. ההתפלגות לפי מקטעים נעשתה לפי התפלגות השכר.

(5) מקדמי הפחתה

נקבעו מקדמי הפחתה לקוט"ש נמכר במסגרת נוסחאות התעריף אשר מייצגים את הציפייה להתייעלות החברה וכן אמורים לשקף יתרונות לגודל בשיעורים שנתיים ההולכים ומצטברים. למועד התשקיף, השיעורים השנתיים של מקדמי ההפחתה הינם: 1.3% על תשומות מקטע ההולכה וההשנאה¹²⁵; 2.5% על תשומות מקטע החלוקה במתח גבוה¹²⁶; 3.7% על תשומות במקטע החלוקה במתח נמוך¹²⁷; ו- 2% על תשומות עלויות הצרכן הכלולים במקטעי ההולכה והחלוקה (בכל רמות מתח).

8.1.3.2. תעריף החשמל העתידי במקטעי ההולכה והחלוקה

במסגרת החלטת רשות החשמל מחודש דצמבר 2005¹²⁸ בדבר עקרונות לקביעת בסיסי תעריפים חדשים ועלויות מחז"מים, ציינה רשות החשמל, כי בנוגע לקביעת בסיס

¹²⁵ לא כולל עלויות צרכן מתח עליון: תשלום קבוע בחשבון החשמל ותשלום עבור שירותים מורחבים הנגבים מהצרכנים.

¹²⁶ לא כולל עלויות צרכן מתח גבוה: תשלום קבוע בחשבון החשמל ותשלום עבור שירותים מורחבים הנגבים מהצרכנים.

¹²⁷ לא כולל עלויות צרכן מתח נמוך: תשלום קבוע בחשבון החשמל ותשלום עבור שירותים מורחבים הנגבים מהצרכנים.

¹²⁸ החלטה מספר 4 משיבה 128, מיום 18 בדצמבר 2005 בעניין "עקרונות לקביעת בסיסי תעריפים חדשים ועלויות מחז"מים".

תעריף חדש למקטע החלוקה, מתווה העלויות המוכרות שהיא עתידה לקבוע יתחם את רמת ההשקעות המותרות לשנה לחברה, על מנת לשמור על רמת השירותים לצרכן לרבות אמינות הספקה וחיבורים לרשת. באותה החלטה ציינה רשות החשמל, כי לגבי מקטע ההולכה, היא רואה חשיבות עליונה בהגדרה נכונה ומעודכנת של פעילות מקטע ההולכה טרם קביעת עלויותיו, זאת נוכח היותו מקטע ייחודי אשר יספק שירותים חיוניים הן לחברה והן לגופים פרטיים הפועלים במשק החשמל. לאור זאת, צוין בהחלטה, שרשות החשמל רואה הכרח שהחברה תפעל באופן מיידי להתארגנות ניהולית שתאפשר פעילות מקטע זה כמקטע מובחן ומאוחד במסגרת רישיון ספק שירות חיוני. העלויות הכרוכות בהיערכות כאמור יכללו במסגרת העלויות המוכרות למקטע, וזאת כפוף לביצוע התארגנות כאמור. עוד צוין בהחלטה, כי מקטע ההולכה יכול, בין היתר, את הפעילויות הבאות: חיזוי ביקוש וצריכה במשק, תכנון על, סימולציות ליציבות מערכתית מצד הייצור והצריכה כאחד, אינטגרציה ופעילות של פיקוח ובקרה על כלל הזרמת החשמל במערכת, לרבות אופן ניהול המסחר. למועד התשקיף, חיזוי לביקוש המבוצע ברמת החברה, ואופן ניהול המסחר שאינו קיים עדיין בחברה, אינם נכללים במקטע ההולכה.

במסמך לשימוע שהתפרסם ב- 30 ביולי 2008¹²⁹ ציינה רשות החשמל, כי ספר בסיס התעריף למקטע הייצור הינו נדבך אחד בקביעת עלויות מוכרות לכלל המקטעים בשרשרת החשמל (ייצור, הולכה, חלוקה ואספקה), קביעה, שאמורה הייתה על-פי המסמך, להתבצע במהלך שנת 2009, ונכון למועד התשקיף לא בוצעה.

במסגרת העלאת התעריף¹³⁰ בשיעור של 8.9% שנכנסה לתוקף ב- 1 באפריל 2012 בעקבות החלטת רשות החשמל מתאריך 22 במרס 2012 בנושא "פריסת עליית תעריפי החשמל לשנים 2012 – 2014 בתקופה של מצוקת אספקת גז טבעי למשק האנרגיה בישראל", נכללה תוספת לעלות המוכרת במקטע החלוקה וההולכה לשנת 2012 התורמת כ- 1.2% לתעריף החשמל. התוספת הינה בסך של כ- 240 מיליון ש"ח בכמויות בסיס התעריף (כמויות נמכרות של שנת 2006) לפי החלוקה הבאה:

60 מיליון ש"ח במקטע ההולכה, 80 מיליון ש"ח במקטע החלוקה מתח גבוה ו- 100 מיליון ש"ח במקטע החלוקה מתח נמוך, ביחס לעלות המוכרת בעדכון התעריפים האחרון.

התוספת תהיה בתוקף עד קביעת בסיס תעריפים חדש למקטעי ההולכה והחלוקה.

בנוסף, נקבע כי מועד תחולת בסיס התעריפים החדש למקטעי ההולכה והחלוקה הינו 1 באפריל 2012.

¹²⁹ החלטה מספר 1, משיבה 228, מיום 30 ביולי 2008, בעניין "שימוע לעניין ספר עלויות מוכרות למקטע הייצור לקראת שימוע, שינויים בספר מבנה התעריפים – מש"בים והתפלגויות צריכה ועדכון החלטת הרשות "נוסחת פיצוי בגין איחור בעדכון".

¹³⁰ החלטה 1 משיבת רשות החשמל 367 מיום 22 למרס 2012.

כמו כן, נקבע מנגנון התחשבות בגין העלויות המוכרות למקטעי ההולכה והחלוקה. במסגרתו, קובעת רשות החשמל, כי העלויות המוכרות למקטעי ההולכה והחלוקה לרבות התוספת על-פי החלטה זו תעמודנה בלא מקדם הפחתה עד לקביעת בסיס חדש למקטעים אלה. הפרשים שיווצרו בין העלות המוכרת בעת קביעת הבסיס החדש לבין העלויות המוכרות ייחשבו בפיצוי בגין איחור בעדכון.

החברה פנתה לרשות החשמל ב- 14 במרס 2012 בבקשה לדון עמה במספר נושאים הנוגעים לקביעת בסיס תעריפים חדש למקטע ההולכה, טרם פרסום מסמך לשימוע ולמועד התשקיף פנייתה זו טרם נענתה.

8.1.4. שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברווחיותו

להערכת החברה, קיימים גורמים שונים העשויים להשפיע על היקף הפעילות בתחום וברווחיותו, כגון כניסתם של יצרני חשמל פרטיים, שינויים בהיקף צריכת החשמל ושינויים בתעריפי החשמל כמו גם שינויים סטאטוטוריים מול רשויות ומשרד הפנים.

להלן המגמות והשינויים העיקריים אשר עשויים להשפיע על היקף פעילות ההולכה וההשנאה:

(א) עקב הגדלת כושר הייצור במשק, בין אם בידי יח"פים ובין אם בידי החברה, והגידול ברזרבה¹³¹ של יכולת ייצור החשמל, החברה צופה כי תידרש להקים תחנות מיתוג וקווי מתח על ומתח עליון נוספים, כמו גם לשדרג צירי הולכת חשמל קיימים לחזקים יותר.

(ב) כן צופה החברה, כי עקב העלייה בביקושים לחשמל היא תידרש לבנות תחנות משנה נוספות.

(ג) החברה פועלת בעקביות להפחתת עלויות הקמת תחנות המשנה, על-ידי בניית תחנות משנה פתוחות - (דהיינו, תחנה שבה ציוד המיתוג במתח עליון והשנאים ממוקמים בחצר התחנה) והוזלת כל מרכיבי התחנה. יחד עם זאת, עקב הדרישות הסביבתיות המחמירות צפויה החברה לבנות תחנות משנה פנימיות (דהיינו, תחנה שבה כל הציוד החשמלי נמצא בתוך מבנה) בהיקף גדול יותר. בנוסף, קיימות דרישות של גורמים חיצוניים להטמנת קווי הולכה עיליים לתת קרקעיים או הסטת קווים קיימים במסגרת מדיניות "הימנעות נבונה", שהיא יישום אמצעים סבירים לצמצום רמות שדות מגנטיים היכן שהדבר ניתן.

(ד) הקמת מספר גדול יותר של תחנות משנה פרטיות על-ידי יצרני חשמל פרטיים ולקוחות מתח עליון ועל תוביל להשקעה גדולה יותר של שעות עבודה של עובדי החברה בהכנסה לניצול שהחברה מחויבת לבצע עבור היצרן או הצרכן הפרטי, לבדיקות ולתחזוקה, זאת משום שהבדיקות הקשורות לחיבור תחנת המשנה למערכת ההולכה נעשות אך ורק על-ידי עובדי החברה.

(ה) עדכונים בחוק המכרזים יקשו על תהליכי הרכישה של הציוד.

¹³¹ הכוונה להפרש בין יכולת הייצור לבין הביקוש לחשמל באותה עת על-ידי הצרכנים.

(ו) שינויים באמות המידה לרמה, לטיב ולאיכות השירות שנותן בעל רישיון ספק חיוני, הנקבעות על-ידי רשות החשמל, יחייבו את החברה בתשלומים גבוהים יותר כשיפוי ליצרני חשמל ולצרכנים המחוברים לרשתות מתח עליון ועל עליון. יישום אמת מידה במתח עליון, הצפויה להתפרסם על-ידי רשות החשמל במהלך שנת 2012, עלולה להשית על החברה קנסות בגין אי עמידה בלוח הזמנים הקבוע לחיבור יצרן חדש או אי אספקת חשמל מסיבות מסויימות.

(ז) דרישה של משרד הפנים להכניס קווי מתח עליון לתוכנית מיתאר, תאריך את משך הקמתם של קווי מתח עליון.

(ח) דרישות איכות הסביבה בנוגע לקרינה אלקטרומגנטית והקושי להשיג פרוזדורי קווים צפויים יעלו את היקף הכבלים התת קרקעיים במתח עליון ועל.

האמור לעיל בדבר המגמות והשינויים העיקריים אשר עשויים להשפיע על היקף הפעילות בתחום ורווחיותו מהווה מידע הצופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על הערכות ותחזיות של החברה למועד התשקיף ואין וודאות כי יתממש, כולו או חלקו, באופן האמור או באופן אחר ועשוי להתממש באופן שונה מהותית, בין היתר, בשל נסיבות שאינן תלויות בחברה בלבד כגון: שינויים ברגולציה החלה על תחום הפעילות, שינויים בביקוש לחשמל, כניסתם לפעילות של יצרני חשמל פרטיים ותלות בגורמים חיצוניים.

8.1.5 שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על תחום הפעילות

להלן השינויים הטכנולוגיים שיש בהם להשפיע מהותית על תחום הפעילות ואשר החברה החלה בתהליך ליישומם:

(א) הכנסת שנאים בעלי הספק גבוה (75 מגווא"א¹³², במקום 45 מגווא"א) עם מגבילי זרם בתחנות המשנה בתחום המטרופולין לצורך הגדלת יכולת ההשנאה באתרי תחנות משנה חדשות והחלפת שנאים בתחמ"ש קיימות.

(ב) הכנסת טכנולוגיות חדשות בתחום ההולכה כגון תיילי ACSS בעל יכולת תרמית המשמשים להגדלת יכולת ההולכה, בקווי ההולכה הקיימים כדי למנוע הקמת קווים חדשים.

(ג) הנחת כבלים תת-קרקעיים בחתך 2,000 מ"מ².

8.1.6 גורמי ההצלחה הקריטיים של תחום הפעילות והשינויים החלים בהם

להערכת החברה, ההצלחה העסקית של מקטע ההולכה וההשנאה תלויה בעיקר בעדכון תעריף החשמל למקטע ההולכה וההשנאה וכן ברמת הביקוש לחשמל, בעלויות התחזוקה והתפעול של מתקני ההולכה וההשנאה, בהכרה בסך העלויות הדרושות להולכת החשמל והשנאתו במסגרת תעריף החשמל וביכולת מקטע ההולכה וההשנאה להתייעל הן מבחינה מבנית והן מבחינה טכנולוגית. לפרטים נוספים ראה סעיפים 7.1.3.2 ו-7.7.3.1.

¹³² "מגווא"א" – מגה-וולט אמפר.

8.1.7 חסמי הכניסה והיציאה העיקריים של תחום הפעילות ושינויים החלים בהם

(א) חסמי כניסה

להערכת החברה, חסמי הכניסה העיקריים בתחום הפעילות הינם: העלויות הגבוהות שבחיבור קווי מתח עליון והאפשרות הטכנית של קליטת לקוח מתח עליון חדש במערכת.

(ב) חסמי יציאה

הרגולציה המסדירה את פעילות החברה וכן היותה בעלת "רישיון ספק שירות חיוני", על-פי חוק משק החשמל והוראות רישיונותיה, המחייב אותה להוליך את החשמל לכלל הציבור, באמינות וביעילות, לפי תנאי רישיונה, הינם החסמים העיקריים המונעים יציאה מתחום הפעילות.

8.1.8 מבנה התחרות בתחום הפעילות ושינויים החלים בו

למועד התשקיף, החברה פועלת כמונופול בתחום ההולכה וההשנאה של החשמל ואין לה מתחרים. בנוסף, החברה מחויבת לאפשר ליצרני חשמל פרטיים שימוש במערכת ההולכה שלה. לפרטים ראה סעיף 7.4.4.

8.1.9 תחליפים למוצרי תחום הפעילות ושינויים החלים בהם

מבחינה טכנולוגית יש מקומות בעולם בהם נבחנת בניית טורבינות גז באיזורי תעשייה ובתוך הערים בהן אין מערכת הולכה קיימת ומצריכים אמצעי אספקת חשמל חליפיים, ללא צורך בהתחברות למערכת ההולכה, למשל באמצעות גנרטור עצמאי, פנלים סולאריים וכדומה.

8.2 מוצרים ושירותים

כאמור, החברה פועלת כמערכת משולבת ומתואמת אחת, לאספקת חשמל לצרכנים, החל מייצור החשמל באתרי הייצור, המשך בהולכתו והשנאתו למערכת החלוקה וללקוחות מתח עליון (צרכנים ויצרני חשמל פרטיים) ועד לחלוקתו ואספקתו לנקודות הקצה של כל אחד מהצרכנים. ראה סעיף 10.

שירותים בתחום ההולכה ניתנים ללקוחות מתח עליון (יצרנים פרטיים וכ- 40 צרכנים גדולים כגון מפעלי ים המלח) ומחוזות החברה (מערכת החלוקה שמוכרת חשמל במתח גבוה ובמתח נמוך לצרכני מדינת ישראל). הצרכן הסופי משלם עבור מרכיב ההולכה בתעריף הכללי שנקבע על-ידי רשות החשמל (ראה סעיף 8.1.3).

8.3 פילוח הכנסות ורווחיות מוצרים ושירותים

8.3.1 הכנסות

ההכנסות נטו ממכירות חשמל המשויכות למקטע ההולכה וההשנאה בשנת 2011 הסתכמו לסך של כ- 1,792 מיליון ש"ח מותאמים לש"ח של חודש דצמבר 2011, לעומת כ- 1,768 מיליון ש"ח מותאמים לש"ח של חודש דצמבר 2011 בשנת 2010, גידול בהכנסות של כ-24 מיליון ש"ח. ראה ביאור 36 בדוחות הכספיים השנתיים וביאור 12 בדוחות הכספיים הרבעוניים. השינוי בהכנסות נובע כתוצאה מקיטון בסך של כ-11 מיליון ש"ח בגין ירידה ריאלית בתעריף החשמל, ומנגד עליה בצריכה של כ-35 מיליון ש"ח.

ההכנסות נטו ממכירות חשמל המשויכות למקטע ההולכה וההשנאה בשנת 2011 הסתכמו לסך של כ- 1,799 מיליון ש"ח מותאמים לש"ח של חודש מרס 2012, לעומת כ- 1,775 מיליון ש"ח (מותאמים לש"ח של חודש מרס 2012) בשנת 2010, גידול בהכנסות של כ- 24 מיליון ש"ח. השינוי בהכנסות נובע כתוצאה מקיטון בסך של כ- 11 מיליון ש"ח בגין ירידה ריאלית בתעריף החשמל, ומנגד עלייה בצריכה של כ- 35 מיליון ש"ח. ראה ביאור 36 בדוחות הכספיים השנתיים וביאור 12 בדוחות הכספיים הרבעוניים.

ההכנסות נטו ממכירות חשמל המשויכות למקטע ההולכה וההשנאה בתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס 2012 הסתכמו לסך של כ- 437 מיליון ש"ח, לעומת כ- 401 מיליון ש"ח מותאמים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בהכנסות של כ- 36 מיליון ש"ח. ראה ביאור 36 בדוחות הכספיים השנתיים וביאור 12 בדוחות הכספיים הרבעוניים. השינוי בהכנסות נובע כתוצאה מקיטון בסך של כ- 2 מיליון ש"ח בגין ירידה ריאלית בתעריף החשמל, ומנגד עלייה בצריכה של כ- 38 מיליון ש"ח.

8.3.2. רווח מפעולות רגילות - מקטע ההולכה וההשנאה

הרווח מפעולות רגילות במקטע ההולכה וההשנאה בשנת 2011 הסתכם בסך של כ- 508 מיליון ש"ח מותאמים לש"ח של חודש דצמבר 2011, לעומת רווח של כ- 549 מיליון ש"ח מותאמים לש"ח של חודש דצמבר 2011 בשנת 2010, דהיינו קיטון של כ- 41 מיליון ש"ח.

הרווח מפעולות רגילות במקטע ההולכה וההשנאה בשנת 2011 הסתכם בסך של כ- 512 מיליון ש"ח מותאמים לש"ח של חודש מרס 2012, לעומת רווח של כ- 551 מיליון ש"ח (מותאמים לש"ח של חודש מרס 2012) בשנת 2010, דהיינו קיטון של כ- 39 מיליון ש"ח.

ההפסד מפעולות רגילות במקטע ההולכה וההשנאה בתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס 2012 הסתכם בסך של כ- 27 מיליון ש"ח, לעומת רווח של כ- 73 מיליון ש"ח מותאמים בתקופה המקבילה אשתקד, דהיינו קיטון של כ- 100 מיליון ש"ח.

לפרטים בדבר פניית החברה בחודש דצמבר 2011 לרשות החשמל בדרישה כי זו תעדכן את בסיסי התעריפים למקטעי ההולכה והחלוקה באופן מידי ראה סעיף 8.1.3.

8.4. כּוּשֵׁר ייצור - מערכת הולכה והשנאה

8.4.1. מערכת ההולכה (קווי מתח):

להלן פירוט אורך מעגלי ההולכה¹³³ של החברה:

¹³³ ככלל, בין שני עמודי חשמל יש יותר מקו הולכה אחד המכונה "מעגל" ונמדד בק"מ.

מועד	קווי 400 קילו וולט ("ק"ו") ק"מ מעגל	קווי 161 ק"ו עיליים ק"מ מעגל	קווי 115 ק"ו ק"מ מעגל	161 ק"ו תת"ק ¹³⁴ ק"מ מעגל
31.3.2012	739.8	4,284	104	102.8
31.3.2011	739.8	4,253	104	94
31.12.2011	739.8	4,260	104	97.6
31.12.2010	739.8	4,240	104	94

ב-31 בדצמבר 2010, הספק מותקן בשנאי קישור¹³⁵ 161/400 מגווי"א¹³⁶ עמד על 10,000 מגווי"א
וב-31 בדצמבר 2011 הספק מותקן בשנאי קישור 161/400 מגווי"א, עמד על 10,150 מגווי"א.

ב-31 במרס 2012, הספק מותקן בשנאי קישור 161/400 מגווי"א עמד על 10,150 מגווי"א וב-31
במרס 2011 הספק מותקן בשנאי קישור 161/400 מגווי"א, עמד על 10,000 מגווי"א.

8.4.2. מערכת ההשנאה:

ביום 31 במרס 2012 כללה מערכת ההשנאה 197 תחנות משנה ("תחמ"ש") (מתוכן 40 תחנות
משנה בבעלות צרכני מתח עליון), לעומת 198 תחמ"ש שכללה מערכת ההשנאה ביום 31 בדצמבר
2011 ו-197 תחמ"ש ליום 31 בדצמבר 2010 וליום 31 במרס 2011.

ביום 31 במרס 2012, יכולת השנאה המותקנת הייתה כ-17,379 מגווי"א (כולל כ-2,524 מגווי"א
בגין תחמ"ש בבעלות צרכני מתח עליון), לעומת יכולת השנאה המותקנת של כ-17,119 מגווי"א
(כולל כ-2,524 מגווי"א בגין תחמ"ש בבעלות צרכני מתח עליון) נכון ליום 31 במרס 2011. ביום 31
בדצמבר 2011, יכולת השנאה המותקנת הייתה כ-17,399 מגווי"א (כולל כ-2,524 מגווי"א בגין
תחמ"ש בבעלות צרכני מתח עליון), לעומת יכולת השנאה המותקנת של כ-17,119 מגווי"א (כולל כ-
2,524 מגווי"א בגין תחמ"ש בבעלות צרכני מתח עליון) נכון ליום 31 בדצמבר 2010.

בטבלה להלן מוצגים מספר תחנות מיתוג ("תחמ"ג", הכוללות גם תחנות משנה) ומספר תחמ"ש,
של החברה ושל הצרכנים, נכון ליום 31 בדצמבר ו-31 במרס בשנים 2011 ו-2010:

¹³⁴ תת-קרקעי.

¹³⁵ שנאי קישור משנה רמות מתח בתוך מערכת ההולכה (מ-400 ק"ו ל-161 ק"ו).

¹³⁶ מערכת ההולכה בנויה משלוש (3) רמות מתח: (1) מתח על – 400 ק"ו; (2) מערכת מתח עליון 161 ק"ו ו- (3) מערכת מתח עליון 115 ק"ו
(מערכת ישנה שהשימוש בה הולך ופוחת).

¹³⁷ יחידת מדידה למתח.

ס"ב	פרטיות	תחמ"ש	תחמ"ג	סוג תחנת משנה שנה
197	40	147	10	31/3/2012
197	40	147	10	31/3/2011
198	40	148	10	31/12/2011
197	40	147	10	31/12/2010

השינויים המהותיים במערכת ההשנאה אשר התרחשו בשנת 2011 הינם: הכנסה לניצול של תחמ"ש כפר סבא פנימית, תוספות השנאה בתחנות משנה שרון, כברי, הרצליה, "אנילביץ" וקרית גת, כמו כן, הוצבה תחנת משנה ניידת בתחנת מיתוג/משנה עטרות.

השינויים המהותיים במערכת ההשנאה אשר התרחשו ברבעון ראשון של שנת 2012 הינם: הצבת ניידת סדום צפון ופירוק ניידות כפר סבא וייצמן.

8.5. רכוש קבוע מקרקעין ומתקנים

לפירוט בדבר נכסים המשמשים אותה בתחומי פעילותה, לרבות בתחום ההולכה וההשנאה, ראה סעיף 7.6.1.

פירוט הרכוש הקבוע והמתקנים המתוארים להלן, מתייחס לרכוש ולנכסים המוחזקים בידי החברה ו/או המשמשים אותה בתחום פעילות ההולכה וההשנאה, בהתעלם מחילוקי הדעות בין החברה לבין המדינה בדבר זכויותיה של החברה ברכוש ובנכסים כאמור, שהיו בידיה, במועד פקיעת הזיכיון (לעניין "הסדר הנכסים" והשלכותיו על החברה ראה ביאור 1 ז' בדוחות הכספיים הרבעוניים וכן ראה סעיף 15.3).

להלן פירוט תחנות המיתוג ותחנות המשנה הגדולות, המשמשות את מקטע ההולכה וההשנאה, באתרים שונים:

שם האתר	מיקום	מהות	שטח האתר במ"ר	מהות הזכויות
** קיסריה	קיסריה	תחנת מיתוג	-	חכירת משנה מהקרן לפיתוח קיסריה עד 2048
* צפית	ליד כפר מנחם	תחנת מיתוג	-	חכירה עד 2034
* פתח תקווה	ליד צומת מורשה	תחנת מיתוג	65,073	בעלות
* זבולון	כפר חסידים	תחנת מיתוג	272,045	הסכם פיתוח עם ממ"י עד 2000 עם זכות לקבלת חכירה

שם האתר	מיקום	מהות	שטח האתר במ"ר	מהות הזכויות
* גן שורק	ראשון לציון	תחנת מיתוג	210,136	הסכם פיתוח עם ממ"י עד 1998 עם זכות לקבלת חכירה
* אבן ספיר	דר'-מע' למושב אבן ספיר	תחנת מיתוג	104,000	חכירה עד 2040
** גזר	ליד רמלה	תחנת מיתוג	-	חזקה
**רמת חובב		תחנת מיתוג	-	חוזי חכירה עד 2028/2029
חגית***		תחנת מיתוג	-	327 דונם בחכירה עד 2051. היתר בבעלות.
יבנה	צומת אשדוד	תחנת משנה גדולה	100,117	17.6 דונם בחכירה עד 2023. היתר בבעלות.
** קישון	נשר	תחנת משנה גדולה	100,000	חכירה עד 2058
** אלון תבור		תחנת משנה גדולה	=	חכירה עד 2039
* ירקון	ת"א, רמת החייל	תחנת משנה גדולה	<u>655,116</u>	100 דונם בבעלות. היתר בחזקה.
		סך הכל שטח	<u>964,390</u>	

* האתר כולל תחמ"ש.

** שטח תחנות המיתוג ותחנות המשנה הגדולות הנ"ל כולל תחמ"ש והינו כלול בשטח האתר של תחנות הכוח הרלוונטית, כפי שמופיע בסעיף 7.6.

*** שטחי תחנות המיתוג הנ"ל כלולים בשטח האתר של תחנת הכוח "חגית", כפי שמופיע בסעיף 7.6.

קיימות שתי (2) תחמ"ש נוספות שמצויות בתחום תחנות כוח. למידע נוסף ראה סעיף 7.6.

למועד התשקיף, החברה מצויה בהליכי התקשרות מתקדמים לעיסקת חכירה של חטיבת קרקע בשטח של כ- 40 דונם בגין תחמ"ג איילון (גנות) והקמת התחמ"ג החלה. העיסקה אושרה בהנהלת ממ"י ובמוסדות החברה ושולמו דמי החכירה בגינה. למועד התשקיף, טרם נחתם חוזה חכירה בגין השטח.

מקטע ההולכה וההשנאה כולל 113 תחנות משנה קבועות, 18 תחנות משנה ארעיות ו- 15 תחנות משנה ניידות פעילות הפזורות ברחבי ישראל. לפירוט בדבר סוג זכויות החברה בנכסים אלה ראה ביאור 11ב' בדוחות הכספיים השנתיים.

8.6. פיתוח משק החשמל - מקטע ההולכה והשנאה

8.6.1. אופן קביעת תוכניות הפיתוח של מקטע ההולכה וההשנאה

לפירוט בדבר חובת החברה להגשת תוכנית פיתוח ולעמידה בתנאיה ובלוחות הזמנים הקבועים בה ראה סעיף 22.1.3.2.

תוכנית הפיתוח למערכת ההולכה וההשנאה מוגשת לאישור אחת לשנה. משך תוכנית הפיתוח כאמור הוא לתקופה של חמש (5) שנים. בשל פרק הזמן הממושך הדרוש לקידום פרויקטים בתחום ההולכה וההשנאה, בהתחשב בהליך הנדרש מבחינה סביבתית, סטטוטורית, וקבלת היתרי בניה והקמה, החברה מכינה תוכנית פיתוח למשך עשר (10) שנים, תוך עדכון חצי שנתי (לאור שינויים בתחזית הביקוש, צורך בקליטת פרויקטים של יזמים פרטיים, בעיות בקידום פרויקטי תשתית וכו'), ממנה נגזרת תוכנית הפיתוח החמש שנתית המוגשת כאמור לאישור השר.

תוכנית פיתוח מערכת ההולכה וההשנאה של החברה לשנים 2015-2011, אשר הוגשה לאישור השר בחודש אפריל 2010 ואשר קיבלה את אישורו בחודש דצמבר 2010¹³⁸, נאמדת בסכום של כ- 5.4 מליארד ש"ח, במחירי דצמבר 2009, לתקופה האמורה, ובסך של כ- 1.1 מליארד ש"ח לשנה בממוצע. בפועל, בשנים האחרונות, לאור מצבה הכספי, החברה פועלת לצימצום ההוצאות עבור פיתוח מערכת ההולכה. התוכנית כוללת הקמה של פרויקטים חדשים ופרויקטים הכוללים הרחבות ושיפורים של המערכת הקיימת, וזאת לצורך התאמת מערכת ההולכה וההשנאה לצורכי משק החשמל, תוך התחשבות בזמינות האתרים, וביכולת החברה למימוש פרויקטים.

8.6.2. הפרויקטים העיקריים בתחום ההולכה וההשנאה שהסתיימו בשנת 2011 הינם:

- (א) הקמת תחמ"ש קבועות - כפר סבא.
- (ב) תוספת השנאה בתחמ"ש קיימות – שרון, כברי, הרצליה, רותם, קרית גת.
- (ג) הקמת 10 ק"מ מעגלים עיליים.
- (ד) מאות פרויקטים קטנים באופן יחסי וקידום פרויקטים רב שנתיים שנכנסו לניצול ב- 2011.

8.6.3. הנחות ומגבלות עיקריות בבסיס תוכנית הפיתוח

תוכנית הפיתוח מבוססת על: (א) פריסה גיאוגרפית של העומס, התואמת את תחזית הביקוש הארצי; (ב) תוכנית פיתוח מערכת הייצור; (ג) קריטריוני התכנון; (ד) יישום טכנולוגיות מתקדמות ומוכחות במערכת ההולכה וההשנאה; ו- (ה) ניתוח סיכויי מימוש של הפרויקטים.

מטרת תוכנית הפיתוח להתאים את מערכת ההולכה וההשנאה לצורכי המשק הלאומי, תוך צמצום עלויות ומזעור משאבי הקרקע, בהתאם לרמת האמינות והאיכות של החשמל שנקבעה בתיאום עם משרד האנרגיה והמים. התוכנית נבנית בהתחשב באי ודאויות ואילוצים תכנוניים, קרקעיים, סביבתיים וכלכליים והשלכותיהם על יכולת יישום התוכנית.

¹³⁸ ראה דוח מידי מיום 19 בדצמבר 2010, (מספר אסמכתא: 2010-01-722700).

8.6.4. תוכנית הפיתוח עונה על הצרכים הבאים:

- (א) הבטחת תנאי תפעול אופטימליים של מערכת הייצור, תוך התחשבות בפילוג הגיאוגרפי הצפוי של העומסים ובתסריטים סבירים שונים לגבי העמסת יחידות הייצור;
- (ב) הבטחת שרידות המערכת, שהינה מערכת מבודדת ועקב כך נחשפת לתופעות חריגות בסבירות גבוהה;
- (ג) הבטחת אמינות אספקה נאותה לצרכנים במקרים של תקלות ביחידות הייצור, במעגלי הולכה, בתחנות המשנה, בשנאי קישור ובשנאי תחנות משנה;
- (ד) שמירה על איכות האנרגיה החשמלית המסופקת;
- (ה) התחשבות ביכולת היישום של הפרויקטים המפורטים בתוכנית הפיתוח עקב ניתוח סיכויי מימוש.

תוכנית פיתוח מערכת ההולכה וההשנאה הינה תוצאה של אופטימיזציה טכנו-כלכלית של חלופות שונות אשר עונות לצרכים אלו, לצורך התאמת הפרמטרים העיקריים של הציוד למערכת הישראלית מההיבט הטכני ותזמון הזמנת הציוד מההיבט הכלכלי.

לפרויקטים המפורטים בתוכניות הפיתוח נערכת בחינה של סיכויי מימוש התלויים בזמינות האתרים וביכולת החברה לממשם. בהתאם להערכות סיכויי מימוש אלה נקבעים מועדי הפעלה מעודכנים.

החברה פועלת ליישם את החלטת הממשלה מחודש ינואר 2009¹³⁹ בדבר מעבר לייצור חשמל מאנרגיה מתחדשת בהיקף של 10% לקראת שנת 2020 ובמסגרת זו היא פועלת לחבר כל יום באנרגיה מתחדשת שפנה אליה עם בקשת חיבור, בקשה לעריכת סקר היתכנות או בקשה לסקר חיבור, והכל בהתאם להחלטת רשות החשמל מחודש יולי 2008¹⁴⁰. ראה סעיפים 7.4.4 ו- 22.1.3.2.

במסגרת זו ובהתאם להחלטות רשות החשמל, פרסמה החברה מספר רב של סקרי היתכנות של היוזמות השונות לייצור חשמל באמצעות אנרגיה מתחדשת. החברה מקדמת תוכניות להקמת קו 400 ק"ו שני לדרום הארץ שמטרתו לאפשר קליטת מתקני ייצור באנרגיות מתחדשות בהיקפים גדולים בדרום הארץ.

בנושא של המכרז הממשלתי לתחנת כוח סולארית באשלים, החברה מטפלת בחומר התכנוני בהקשר למסמך סביבתי ותוכנית מיתאר למסדר 161 ק"ו וקו מתח עליון 161 ק"ו לאתר אשלים. בהקשר לתחנת כוח פרטית קטורה, החברה משלימה את החומר לתסקיר סביבתי לקו מתח עליון 161 ק"ו הנדרש. לפרטים אודות המכרז באשלים ראה סעיף 7.4.2.

יחד עם זאת, אין באפשרותה של החברה לחבר לרשת החשמל את כל היוזמות להקמת תחנות כוח באנרגיה מתחדשת בהיקף משמעותי ללא השלמת פרויקט חיבור אילת ודרום הערבה לרשת

¹³⁹ החלטה מספר 4450.

¹⁴⁰ החלטה מספר 1 משיבה מספר 222 מיום 9 ביולי 2008 בעניין "הליך הקמת מתקן ייצור חשמל פרטי".

ההולכה דרך מצפה רמון באמצעות קו מתח עליון 161 ק"ו חדש לכיוון אילת, ובמיוחד ללא השלמת הקטע של אזור מכתש רמון. למועד התשקיף, בהתאם לדרישת משרד התשתיות, נבדק שינוי קטע לתת-קרקעי באזור המכתש, המותנה בהכרה בעלויות על-ידי רשות החשמל. החברה פועלת לקידום הפרויקט במסלול התכנוני וקבלת אישורים וכן נבדקות כאמור חלופות שונות כולל חלופה תת-קרקעית.

8.6.5 פיתוח מערכת ההולכה

בהתאם לתוכנית הפיתוח דלעיל, בשנים 2012-2015 מתכננת החברה להוסיף למערכת ההולכה במתח עליון (400 ק"ו) כ- 124 ק"מ מעגל, מותנה בסיום הליכים סטטוטוריים לאישור הקווים. למועד התשקיף, עומדת החברה בלוח הזמנים שנקבע בתוכנית הפיתוח. לפרטים נוספים אודות ההליכים הסטטוטוריים לאישור קווים ראה סעיפים 8.6.1 ו- 22.8.

בשנים 2012-2015 מתכננת החברה להוסיף כ- 688 ק"מ מעגל למערכת ההולכה במתח עליון (161 ק"ו). בנוסף ישודרגו או יוקמו מחדש או יועתקו כ- 869 ק"מ מעגל, וכן מתוכננים להיוסף כ- 47 ק"מ מעגלי כבלים תת קרקעיים.

8.6.6 פיתוח מערכת השנאה 400/161 ק"ו

תוכנית הפיתוח של החברה לשנים 2012-2015 כוללת: הוספת שנאי קישור בהספק של כ- 575 מגווי"א בתחנת מיתוג זבולון (2012); הקמת תחנת מיתוג איילון בעלת 3 שנאי קישור בהספק כולל של כ- 1,950 מגווי"ט (2014); השבחת מערכת קירור של שנאים בקיסריה (2014) והעברת שנאי קישור מצפית לפתח תקווה ושדרוגו ל- 650 מגווי"א (2013) - מותנה בסיום הליכים סטטוטוריים לאישור האתרים הנ"ל. בסוף שנת 2015 צפויות לעמוד לרשות החברה עשר (10) תחנות מיתוג 400/161 ק"ו בהספק כולל של כ- 12,945 מגווי"א.

האמור לעיל בדבר תוכנית הפיתוח של החברה מהווה מידע הצופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך. מידע זה כולל תחזיות, הערכות סובייקטיביות ותוכניות אחרות של החברה למועד התשקיף בקשר עם הנחות העבודה ששימשו אותה בבניית תוכנית הפיתוח והתחזית ומועדי התממשות אותן הנחות. מידע כאמור מבוסס על נתונים עתידיים, אשר התממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה הבלעדית של החברה. הגורמים העיקריים, העשויים להשפיע על כך שהמידע הצופה פני העתיד לא יתממש או שיחולו שינויים בלוח הזמנים המשוער לביצועו, בהתאם למתואר לעיל, הינם, בין היתר: שינוי בשיעור הגידול הצפוי בביקוש לחשמל, יישום השינוי המבני (ראה סעיף 1.3); תוכנית הפיתוח שייקבע השר, ככל שייקבע תוכנית כאמור למקטע ההולכה וההשנאה; קשיים בקבלת רישוי ו/או שינויי רגולציה בתחום איכות הסביבה והרישוי; העדר כיסוי תעריפי מתאים ויכולת החברה לגייס את המימון הנדרש לביצוע תוכנית הפיתוח.

8.6.7 פיתוח יכולת השנאה 161 ק"ו

פיתוח תחנות המשנה של מקטע ההולכה וההשנאה מבוצע בהתאם לתכנון רב שנתי של החברה, תוך התחשבות בפריסה גיאוגרפית של הביקוש. תחזית זו מתבטאת בהקמת תחנות משנה קבועות חדשות, תחנות משנה ארעיות וניידות ובתוספת השנאה בתחנות משנה קיימות. קיימות תחמ"ש קבועות, ארעיות וניידות. תחמ"ש קבועות נחלקות לשני (2) סוגים: תחמ"ש פתוחות ותחמ"ש סגורות. תחמ"ש ארעית מוקמת בדרך כלל למספר שנים בודדות, במקום בו יש צורך בהשנאה, אך

יש קושי בקבלת היתרים להקמת תחנה קבועה במועד הנדרש תחמ"ש ניידת מתניידת ממקום למקום על פי הצורך, כפתרון ביניים, לפני הקמת תחמ"ש קבועה בהקמת תחמ"ש קבועות, החברה מעדיפה להקים תחנות פתוחות על פני סגורות, מאחר שעלות הקמת תחנה סגורה הינה כפי שניים מעלות תחנה פתוחה. תחמ"ש סגורות נבנות עקב דרישת הרשויות או בהיעדר שטח מספיק להקמת תחנה פתוחה.

במקרים מסוימים מתקשה החברה לממש את הפרויקטים הנדרשים לצורך התאמת יכולת ההשנאה המותקנת בתחמ"ש לביקוש לחשמל האזורי בהתאם לקריטריוני התכנון. על כן, עד להקמת תחמ"ש קבועה באזור, מופעלים פתרונות חלופיים כגון הקמת תחמ"ש ארעית או הצבת תחמ"ש ניידת. תחמ"ש ארעית הינה מתקן זמני המוקם בתיאום עם הרשות המקומית. תחמ"ש זו מוקמת בסטנדרט נמוך מתחמ"ש קבועה ומיועדת לפירוק תוך כחמש (5) שנים ממועד הקמתה, וכן היא מיועדת להתקנה של 1-2 שנאים בלבד לעומת 2 עד 6 שנאים בתחנה קבועה.

תחמ"ש ניידת – ברשות החברה קיימות מספר תחנות משנה ניידות שנרכשו במהלך שנות ה-90. תחמ"ש ניידת הינה מתקן המורכב על שני (2) טריילרים גדולים והכולל ציוד מתח עליון 161 ק"ו, שנאי בודד 20 מגו"א, מסדר חלוקה של מתח גבוה בעל 3-4 יציאות ומערכת הגנה, שליטה ובקרה בהתאם. המתקנים הללו מוצבים בהתאם לצורכי המערכת ומנוידים למקום חדש עם השלמת הפרויקט הקבוע של הרחבת מערכת ההשנאה.

במסגרת תוכנית הפיתוח של החברה, צפויות להתווסף בין השנים 2012-2015 כ-9 תחנות משנה קבועות בעלות יכולת השנאה כוללת של כ-1,215 מגו"א. בסוף שנת 2015 צפויות להיות כ-146 תחנות משנה בעלות יכולת השנאה כוללת של כ-16,185 מגו"א (קבועות, ארעיות וניידות). בנוסף, בתחמ"ש איילון תותקן סוללת קבלים מתח עליון בהספק 220 מגווא"ר.

האמור לעיל בדבר תוכנית הפיתוח של החברה מהווה מידע הצופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך. מידע זה כולל תחזיות, הערכות סובייקטיביות ותוכניות אחרות של החברה התשקיף בקשר עם הנחות העבודה ששימשו אותה בבניית התחזית ומועדי התממשות אותן הנחות. מידע כאמור מבוסס על נתונים עתידיים, אשר התממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה הבלעדית של החברה. הגורמים העיקריים, העשויים להשפיע על כך שהמידע הצופה פני העתיד לא יתממש או שיחולו שינויים בלוח הזמנים המשווער לביצועו, בהתאם למתואר לעיל, הינם, בין היתר: שינוי בשיעור הגידול הצפוי בביקוש לחשמל, יישום שינוי המבנה הארגוני העתידי של משק החשמל ושל החברה (ראה סעיף 1.3); תוכנית הפיתוח שייקבע השר, ככל שייקבע תוכנית כאמור למקטע ההולכה וההשנאה; קשיים בקבלת רישוי ו/או שינוי רגולציה בתחום איכות הסביבה והרישוי; העדר כיסוי תעריפי מתאים ויכולת החברה לגייס את המימון הנדרש לביצוע תוכנית הפיתוח.

8.6.8 תחזית ההשקעות שתידרשנה לביצוע תוכנית הפיתוח של מקטע ההולכה וההשנאה

על בסיס פרויקטים הנמצאים בתוכנית הפיתוח למקטע ההולכה וההשנאה, בוצעה על-ידי החברה הערכה של ההשקעות הנדרשות לתקופת תוכנית הפיתוח, שטרם הובאה לאישור הדירקטוריון. לשנת 2012 מתוכננת השקעה של בין כ-650 לבין כ-700 מיליון ש"ח וסכומים דומים מתוכננים להשקעה בכל אחת מהשנים עד 2015.

בשנת 2010 הושקעו כ-507 מיליון ש"ח מתואם לש"ח של חודש דצמבר 2011 (כ- 509 מתואם לש"ח של חודש מרס 2012) בשנת 2011 הושקעו כ- 574 מיליון ש"ח מתואם לש"ח של חודש דצמבר (כ- 576 מתואם לש"ח של חודש מרס 2012) וברבעון הראשון של שנת 2012 הושקע סכום של כ- 164 מיליון ש"ח (כולל עלות הצמדת הגמלה למדד) לביצוע תוכנית הפיתוח של מקטע ההולכה וההשנאה (כל הנתונים במחירים שוטפים).

תוכנית ההשקעות שתידרש לביצוע תוכנית הפיתוח של החברה למקטע ההולכה וההשנאה הינה בגדר מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך.

מידע זה כולל תחזיות, הערכות סובייקטיביות ותוכניות אחרות של החברה למועד התשקיף בקשר עם הנחות העבודה ששימשו אותה בבניית התחזית ומועדי התממשות אותן הנחות. מידע כאמור מבוסס על נתונים עתידיים, אשר התממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה הבלעדית של החברה. הגורמים העיקריים, העשויים להשפיע על כך שהמידע הצופה פני העתיד לא יתממש או שיחולו שינויים בלוח הזמנים המשווער לביצועו, בהתאם למתואר לעיל, הינם, בין היתר: שינוי בשיעור הגידול הצפוי בביקוש לחשמל, יישום שינוי המבנה הארגוני העתידי של משק החשמל ושל החברה (ראה סעיף 1.3); תוכנית הפיתוח שייקבע השר, ככל שייקבע תוכנית כאמור למקטע ההולכה וההשנאה; קשיים בקבלת רישוי ו/או שינוי רגולציה בתחום איכות הסביבה והרישוי; העדר כיסוי תעריפי מתאים ויכולת החברה לגייס את המימון הנדרש לביצוע תוכנית הפיתוח.

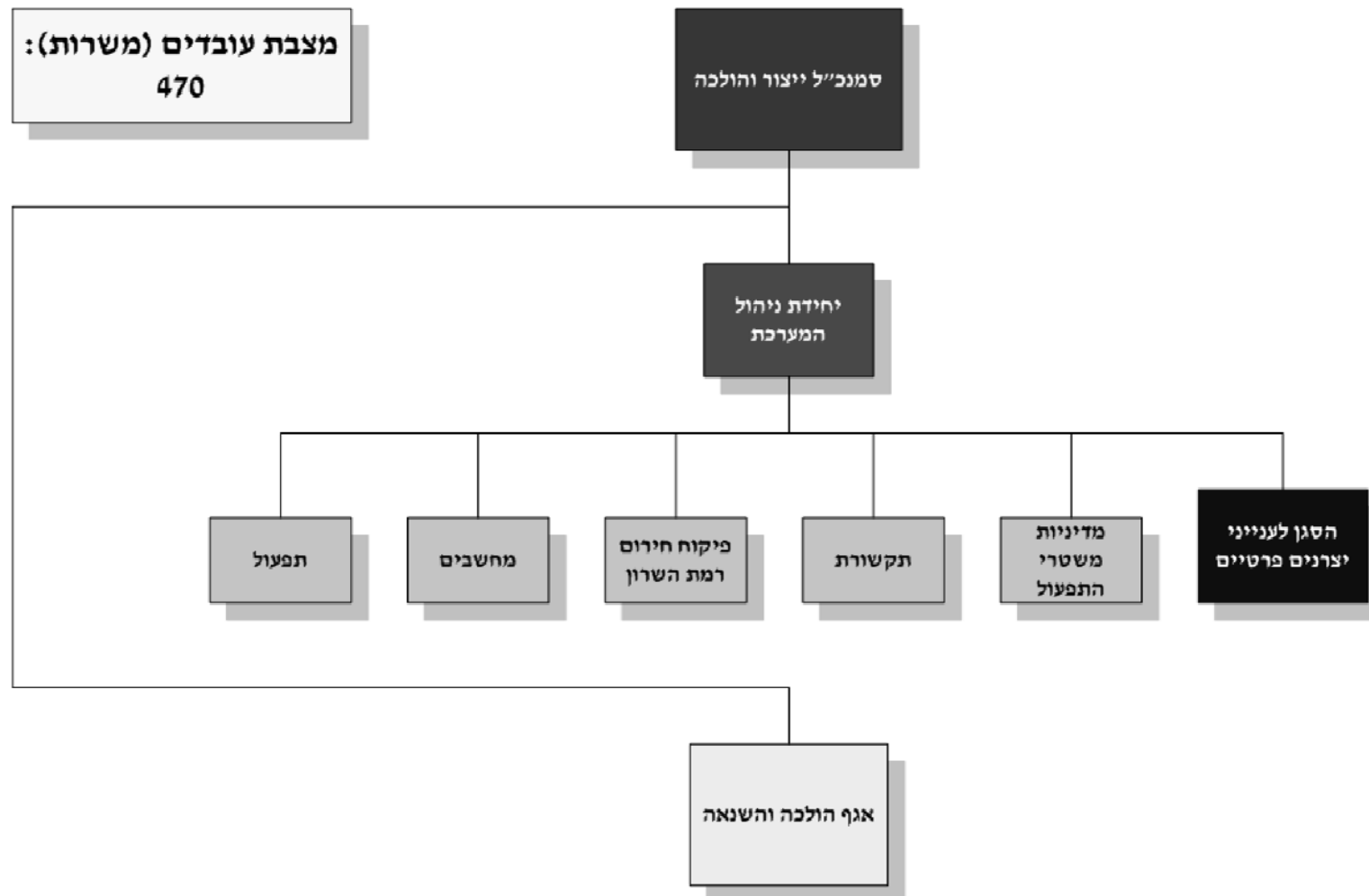
8.7. נכסים לא מוחשיים

לפירוט בדבר נכסים לא מוחשיים ראה סעיף 16.

8.8. הון אנושי

המבנה הארגוני במקטע ההולכה וההשנאה:

תחום פעילות – מקטע הולכה (כולל ניהול המערכת)

מפתח
סימולים

סגן מנהל
הכללי

מנהל אגף

יחידה

סגן מנהל
אגף

מנהל
מחלקה

נכון ליום 31 במרס 2012 מועסקים במקטע ההולכה וההשנאה 409 עובדים קבועים ו- 61 עובדים ארעיים באגף ההולכה וההשנאה ויחידת ניהול המערכת, לעומת 402 עובדים קבועים ו- 62 עובדים ארעיים באגף ההולכה וההשנאה ויחידת ניהול המערכת נכון ליום 31 במרס 2011 (מספר העובדים מתייחס לשיבוץ הארגוני ולא כולל עובדים המשובצים באגפים אחרים ועובדים לטובת המקטע כגון עובדי תפעול קווי רשת ההולכה, המשוויכים ארגונית למחוזות החלוקה ולהיפך- ראה סעיף 9.9).

לפירוט בדבר הטבות וטיבם של הסכמי ההעסקה ופרטים נוספים ראה סעיף 0.

8.9. סיכונים סביבתיים ודרכי ניהולם - מקטע ההולכה וההשנאה

8.9.1. סיכונים סביבתיים ורגולציה סביבתית – כללי

פעילות החברה במקטע ההולכה וההשנאה חשופה לסיכונים סביבתיים שונים ובהם אחסון ושימוש בחומרים מסוכנים ודלקים, זיהום קרקע ומקורות מים, קרינה בלתי מייננת ועוד. לפיכך, כפופה פעילות ההולכה וההשנאה לרגולציה נרחבת בתחום איכות הסביבה. במהלך השנים האחרונות חלה החמרה בדרישות הסביבתיות החלות (או שמצויות בהליכי חקיקה) על פעילותה של החברה וכן בפקוח ובאכיפה של דרישות אלה. להערכת החברה, מגמה זו צפויה להימשך ואף להחמיר בשנים הבאות, בהתאם למודעות ודרישות בינלאומיות ובין היתר, בהתאם למקובל במדינות המערב. לפירוט בדבר סיכונים סביבתיים בתחומים אלו ראה סעיפים 7.13 ו- 9.11.

8.9.2. קרקעות

לתיאור כללי בנושא זה ראה סעיף 15.

בשנת 2010 התקבלה בחברה פנייה בדואר אלקטרוני מממונה קרקעות מזוהמות במשרד להגנת הסביבה בעניין בנייה ואיטום מאצרות שנאים למניעת זיהום קרקע ומקורות מים. החברה בוחנת סדרי עדיפויות לאיטום מאצרות שנאים ולומדת את ההשלכות הכספיות של הנושא. מהערכה ראשונית שערכה החברה עולה כי הפנייה אינה צפויה להטיל עליה הוצאות מהותיות.

8.9.3. חומרים מסוכנים

אגף הולכה והשנאה מחזיק היתר רעלים המתחדש מדי שלוש (3) שנים. לפירוט בנוגע לסיכונים מחומרים מסוכנים, ראה סעיף 7.13.6.

8.9.4. רישוי עסקים

לפירוט בנושא זה, לרבות לעניין חובת הכנת תיקי מפעלים עבור יחידות תחנות משנה באגף הולכה והשנאה ראה סעיף 7.13.8.

8.9.5. תקינה בנושאי איכות סביבה

אגף הולכה והשנאה נמצא בשלבים מתקדמים של תהליך הסמכה לתקן ISO14001. לפירוט נוסף ראה סעיף 21.2.

8.9.6. תכנון ובניה

הקמת מתקני ההולכה וההשנאה נעשית בהתאם להיתרי בנייה המוצאים מכוח הוראותיו של חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965 ("חוק התכנון והבנייה"), למעט הקמתם של מתקני רשת החשמל העילית. כהגדרתם בתקנות התכנון והבנייה (הסדרת הולכה, חלוקה והספקה של חשמל), התשנ"ח-1998, הנעשית בהתאם להרשאות הניתנות מכוח התקנות הנ"ל ובהתאם לחוק התכנון והבנייה. בשנת 2004 הנחה משרד הפנים את מתכנני המחוזות של המשרד שלא להסכים למתן הרשאות להקמת קווי מתח עליון ללא קידום ואישור תוכנית מפורטת. נוכח כך, הגישה החברה עתירה לבג"ץ להצהיר על בטלות ההנחיה, כמו גם על בטלות תיקון לתוכנית המתאר המחוזית של מחוז הדרום אשר אימץ אותה (תמ"מ 4/14/64). בחודש אוקטובר 2009 התקיים דיון בעתירה. בית המשפט הציע לצדדים לנסות ולהגיע לפשרה בדבר המתווה התכנוני המתאים להקמת קווי 161 ק"ו. הצדדים ניהלו מגעים שבסופם גובשה הצעת פשרה על-ידי משרדי הפנים, המשפטים, האנרגיה והמים והחברה המאפשרת בין היתר להקים בתקופת ביניים מספר קווים (שהוגדרו בהסכם הפשרה) בהליך של הרשאה. בעקבות השגת הפשרה הוגשה בקשה מוסכמת למחיקתה של העתירה והחלטה על מחיקת העתירה כמבוקש ניתנה ביום 16 במאי 2012.

בחודש ינואר 2011 נודע לחברה כי משרד הפנים מקדם תוכנית מתאר ארצית מספר 40 (תמ"א 40) אשר עניינה ניצול תת הקרקע, הכוללת הוראה גורפת לפיה תשתיות החשמל תהיינה תת קרקעיות, אלא אם קבע מוסד תכנון אחרת לגבי תשתית ספציפית. החברה הגישה למשרד את עמדתה הראשונית בנושא בחודש ינואר 2011, שלאחריה ביקש משרד האנרגיה והמים בקשה לדחיית הדיון בוועדה לנושאים תכנוניים עקרוניים, אשר בעקבותיה ביקשה החברה כי לא יתקיים דיון בעניין במוסדות התכנון עד אשר החברה תגיש מסמך מקצועי אשר ינתח את המשמעות של החלטה זו. כן הועברה התייחסות משרד האנרגיה והמים ומשרד האוצר.

בחודש נובמבר 2011 התקבלה בחברה הודעת מנהלת מנהל התכנון במשרד הפנים ולפיה לאור מדיניות חדשה שמקודמת במינהל התכנון לעריכת תוכנית מתאר ארצית עתידית כוללת ומשולבת, לא תקודם תמ"א/40 במתכונתה הנוכחית. עוד הבהירה מנהלת מנהל התכנון כי אין כוונה שהתוכנית העתידית המשולבת תפגע בתוכנית מאושרות ותערים קשיים על תכנון וביצוע תשתיות לאומיות.

לפירוט נוסף ראה סעיף 22.8.

8.9.7. אירועים או עניינים מהותיים בקשר עם איכות הסביבה

נכון למועד תשקיף זה, למיטב ידיעת החברה היא אינה חשופה לאירועים או עניינים מהותיים בקשר עם איכות הסביבה במקטע החלוקה וההשנאה אלא אם פורטו לעיל.

8.9.8. הליכים משפטיים או מנהליים מהותיים בקשר עם איכות הסביבה

בדבר הליכים משפטיים בקשר למקטע ההולכה וההשנאה וכתבי שיפוי שניתנו על-ידי החברה בהתאם לסעיף 197 לחוק התכנון והבנייה, ראה ביאור 8.ב.24 בדוחות הכספיים השנתיים.

ביחס להליכים בקשר עם קרינה בלתי מייננת, ראה סעיף 9.11.2. בדבר הליכים משפטיים הנוגעים לתחום פעילות זה ראה ביאור 24 ב' בדוחות הכספיים השנתיים.

8.9.9. מדיניות התאגיד בניהול סיכונים סביבתיים

לפירוט בנושא זה ראה סעיף 7.13.

8.9.10. עלויות סביבתיות והשקעות החברה באיכות הסביבה

לפירוט בנושא זה ראה סעיף 21.8.

8.10. מגבלות ופיקוח על פעילות מקטע ההולכה וההשנאה

לחברה רישיון להולכת חשמל, מכוח חוק משק החשמל, בתוקף עד 1 ינואר 2013.

לפירוט בדבר הרגולציה החלה על החברה, ובכלל זה על מקטע ההולכה ראה סעיפים 22.

בדבר הליכי רישוי על-פי חוק התכנון והבנייה, ראה סעיף 21.3.

בחודש אוקטובר 2005 קבעה רשות החשמל עדכונים לאמות מידה לשירותי תשתית לפיהן יצרנים יוכלו למכור חשמל לחברה ול"ספק" חשמל לצרכני קצה באמצעות רשת ההולכה של החברה וכן אמות מידה לרכישת חשמל מיצרנים פרטיים ובעלי רישיונות ("פרקים ה' ו- ו' בספר **אמות המידה**"). לפירוט בדבר ספר אמות המידה ראה סעיפים 7.4.1 ו- 8.1.2.

בחודש יולי 2009¹⁴¹ פרסמה רשות החשמל עדכון לפרקים ה' ו- ו' בספר אמות המידה העוסקים ביצרנים פרטיים, שירותי תשתית, הגדרת מבנה משק החשמל העתידי ותפקידי השחקנים שיפעלו בו.

בחודש פברואר 2011¹⁴² פרסמה רשות החשמל מסמך לשימוע בנושא קשרי החברה עם יצרנים פרטיים לעניין חיבור מתח עליון ועל עליון. החברה העבירה את תגובתה למסמך לשימוע. רשות החשמל טרם פרסמה החלטה בנושא.

לפרטים בדבר הסדרים תעריפיים שפרסמה רשות החשמל ליצרנים פרטיים הפועלים בטכנולוגיות קונבנציונליות, קוגנרציה, אגירה שאובה ואנרגיה מתחדשת במתחים שונים, במטרה להסדיר פעילותם של יצרנים אלו במשק החשמל, ראה סעיף 7.4.

¹⁴¹ החלטת ממשלה מספר 4450, בעניין: קביעת יעד מנחה וגיבוש כלים לקידום אנרגיות מתחדשות בפרט באזור הנגב והערבה, מיום 29 בינואר 2009.

¹⁴² פורסם בתאריך 6 בפברואר 2011; ראה באתר רשות החשמל.

8.11. הליכים משפטיים

בדבר הליכים משפטיים בקשר למקטע ההולכה וההשנאה וכתבי שיפוי שניתנו על-ידי החברה בהתאם לסעיף 197 לחוק התכנון והבנייה, ראה ביאור 24 ב.8 בדוחות הכספיים השנתיים.

8.12. חומרי גלם וספקים

הספקים העיקריים של החברה בתחום ההולכה וההשנאה הם: Elco Van Rol המספקת שנאים ליחידות ההולכה; SIEMENS עמה התקשרה החברה בחוזה תחזוקה לטווח ארוך ליחידות הולכה, לצנרת סולר לטורבינות גז ולביצוע שיפוץ וטיפול להארכת חיים ליחידות ייצור שונות; ABB המספקת ציוד מיתוג והגנות; ו- ALSTOM-AREVA-AEG המספקת מפסקי זרם ליחידות, חלפים לשסתומי טורבינות, כלים לשיפוץ טורבינה, וחלקי חילוף לטורבינות.

9. מקטע החלוקה**9.1. מידע כללי על מקטע החלוקה****9.1.1. כללי**

רשת החלוקה של החברה מעבירה אנרגיה חשמלית מתחנות המשנה, בהם רמת המתח יורדת לרמת מתח החלוקה, לאזורי הצריכה. מערכת החלוקה בנויה מקווי חלוקה ברמות מתח של 33 קילוואט, 22 קילוואט ו- 6.3 עד 12.6 קילוואט (כל אלה - קווי מתח גבוה), קווי מתח נמוך וכן שנאי חלוקה המקשרים ביניהם.

החברה מספקת למרבית הצרכנים חשמל במתח נמוך, ולצרכנים גדולים (דהיינו, צרכנים הצורכים כמות חשמל גבוהה, כדוגמת מפעלים גדולים) חשמל במתח גבוה.

למקטע החלוקה משויכים חמישה (5) מחוזות, הפרושים בכל הארץ, אשר באמצעותם מתבצע החלק העיקרי של קשרי העבודה והשירות בין החברה לבין לקוחותיה, שמספרם למועד תשקיף זה הינו כ- 2.5 מיליון.

(א) **מחוז הצפון** משתרע על כל האזורים הצפוניים של ישראל, מנחל אלכסנדר בדרומו, לא כולל חיפה וסביבותיה. פעילות המחוז לאורך גבול הלבנון, סוריה וירדן ובתחום הדרומי מזרחי לאורך קו התפר מתבצעת במסגרת מגבלות בטחוניות. רוב רשתות החלוקה באזור זה הן עיליות. בשנת 2011 שירת המחוז כ- 413 אלפי לקוחות, לעומת כ- 405 אלפי לקוחות בשנת 2010. נכון ל- 31 במרס 2012 שירת המחוז כ- 414 אלפי לקוחות, לעומת כ- 407 אלפי לקוחות נכון ל- 31 במרס 2011. המחוז מתאפיין בפיזור גדול של אוכלוסיה, ריבוי ישובים וקווי חלוקה ארוכים.

(ב) **מחוז דן** תחום על-ידי כביש 5 צומת גלילות בצפון, בר - אילן ואור יהודה במזרח והעיר חולון בדרום. בשל אופיו העירוני, זהו המחוז הצפוף ביותר מבין מחוזות החברה. משום כך, החלק הארי של רשתות החלוקה במחוז דן הינו תת - קרקעי. בשנת 2011 שירת מחוז דן כ- 546 אלפי לקוחות, לעומת כ- 542 אלפי לקוחות בשנת 2010. נכון ל- 31 במרס 2012 שירת המחוז כ- 547 אלפי לקוחות, לעומת כ- 543 אלפי לקוחות נכון ל- 31 במרס 2011.

(ג) **מחוז ירושלים** כולל את ירושלים רבתי, בית שמש, הר טוב, הר חברון ודרומו, השומרון כולל העיר אריאל, בקעת הירדן בין עין גדי למחולה. בשל מיקומו, מחוז זה נושא בעיקר הנטל של עבודת החברה המתקיימת בשטחי יהודה ושומרון. הפעילות מתאפשרת הודות להוצאת נושא אספקת החשמל מחוץ לסכסוך, כמו גם הודות לשיתוף הפעולה עם חברת החשמל מזרח ירושלים, אשר למיטב ידיעת החברה מועצת המנהלים שלה מורכבת כיום מנציגי העיריות ירושלים, בית לחם, בית ג'אלא, בית סאחור, רמאללה, אל-בירה ויריחו. בשנת 2011 שירת מחוז ירושלים כ- 281 אלפי לקוחות, לעומת כ- 277 אלפי לקוחות בשנת 2010. נכון ל- 31 במרס 2012 שירת המחוז כ- 282 אלפי לקוחות, לעומת כ- 278 אלפי לקוחות נכון ל- 31 במרס 2011. למיטב ידיעת החברה, נוסף למספר הלקוחות הרשום, מבטיח המחוז את אספקת החשמל לכ - 250 אלפי לקוחות פלסטינים.

(ד) **מחוז הדרום** הוא הגדול במחוזות החברה ושטחו משתרע מעמק חפר בצפון ועד אילת בדרום, למעט מחוז דן הכולל את תל אביב רבתי. בהתאם לגודלו, מחוז זה משרת כ- 40% מלקוחות החברה. בשנת 2011 שירת מחוז הדרום כ- 1,011 אלפי לקוחות, לעומת כ- 994 אלפי לקוחות בשנת 2010. נכון ל- 31 במרס 2012 שירת המחוז כ- 1,016 אלפי לקוחות, לעומת כ- 998 אלפי לקוחות נכון ל- 31 במרס 2011. פעילות המחוז לאורך הגבול עם עזה מתבצעת במגבלות בטחוניות ולעיתים תחת אש.

(ה) **מחוז חיפה** כולל את חיפה וסביבותיה, מאזור תעשייה עכו דרום בצפון, שפרעם ומשמר העמק במזרח, בת שלמה בדרום ויישובי חוף הכרמל שבמערב. מחוז זה מתאפיין בסביבה עירונית צפופה, ולפיכך כשני שליש מקווי הרשת בו הינם תת-קרקעיים. בשנת 2011 שירת מחוז חיפה כ- 270 אלפי לקוחות, לעומת כ- 268 אלפי לקוחות בשנת 2010. נכון ל- 31 במרס 2012 שירת המחוז כ- 271 אלפי לקוחות, לעומת כ- 268 אלפי לקוחות נכון ל- 31 במרס 2011.

9.1.2 **מבנה תחום הפעילות ושינויים החלים בו**

כאמור לעיל, פעילותה של החברה בתחום זה הינה פעילות של חלוקת חשמל מתחנות משנה אל הצרכנים באמצעות קווי מתח גבוה וקווי מתח נמוך, ואספקה ומכירה של חשמל לצרכנים. למועד התשקיף, החברה מחלקת, מספקת ומוכרת את מרבית החשמל במדינת ישראל.

9.1.3 **מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על תחום הפעילות**

פעילות החברה במקטע החלוקה, בדומה לשאר תחומי פעילותה, כפופה למגבלות חקיקה, כגון אלו הקבועות בהוראות חוק משק החשמל וחוק החברות הממשלתיות, ולאילוצים הקשורים בנושאי רישוי ודרישות להיתרים מרשויות ומשרדים ממשלתיים שונים כגון רשות החשמל, רשות החברות, משרד האנרגיה והמים והמשרד להגנת הסביבה ולשינויים מבניים ולתוכניות חירום ופיתוח במשק החשמל. פעילות חלוקת החשמל מבוצעת במסגרת רישיון שהחברה קיבלה "להולכה, חלוקה, הספקה, מכירה וסחר בחשמל". תוקף רישיון זה על כלל הפעילויות הכלולות בו, הוארך עד 1 בינואר 2013. כאמור, לחברה לא הוצא רישיון נפרד לפעילות החלוקה ולכן הפעילות מבוצעת על-פי נוסח הרישיון

המאוחד המתייחס למספר פעילויות. לפירוט בדבר היבטים אלה בפעילות החברה והמגבלות השונות ראה סעיפים 1.3 ו- 22.

9.1.4 תעריף החשמל במקטע החלוקה

לפרטים בדבר תעריף החשמל במקטע החלוקה ראה סעיף 7.1.3.2.

9.1.5 שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברווחיותו

להערכת החברה, קיימים גורמים שונים העשויים להשפיע על היקף הפעילות בתחום וברווחיותו, כגון שינויים בהיקף צריכת החשמל ושינויים בתעריפי החשמל.

9.1.6 התפתחויות בשווקים של תחום הפעילות או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

במהלך שנת 2011 ונכון למועד התשקיף מעודד משרד האנרגיה והמים חיסכון בצריכת החשמל של צרכנים, בין היתר, באמצעות שינויים בתקינה של מזגנים, מקררים, נורות, מנועים ושנאים, וזאת על-ידי סבסוד החלפת ציוד ישן, שמתאפיין בצריכה גבוהה בציוד חדש החוסך באנרגיה, וכן על-ידי פעולות הסברה להגברת המודעות לחיסכון באנרגיה לצרכנים. החברה שותפה למאמץ זה, ולשם כך רתמה את פעילותם של אגפי השיווק והמחוזות. לפרטים בדבר מדיניות ממשלת ישראל בדבר חיסכון בצריכת החשמל, ראה סעיף 6.5.

9.1.7 שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על תחום הפעילות

בטווח הקצר, החברה לא צופה כי יתרחשו שינויים טכנולוגיים מהותיים העשויים להשפיע על תחום הפעילות. יחד עם זאת, בטווח הארוך, פועלת החברה, בעידוד הממשלה בתחומי "רשת חכמה", האמורים לייעל את מערכות החברה והצרכנות גם יחד (לפירוט בדבר "רשת חכמה" ראה סעיף 9.7.4.4).

9.1.8 גורמי ההצלחה הקריטיים בתחום הפעילות והשינויים החלים בהם

להערכת החברה, ההצלחה העסקית של מקטע החלוקה תלויה, בין היתר, ברמת הביקוש לחשמל, בעלויות התחזוקה והתפעול של מתקני החלוקה, בהכרה בסך העלויות הדרושות לחלוקת החשמל במסגרת תעריף החשמל וביכולת מקטע החלוקה להתייעל הן מבחינה מבנית והן מבחינה טכנולוגית. בשנת 2011 ועד למועד התשקיף לא חל שינוי בגורמים האמורים.

9.1.9 שינויים במערך הספקים וחומרי הגלם לתחום הפעילות

החברה מגדילה את כמות רכישת חומרי הגלם במזרח אסיה, לצורך הוזלת עלויות. עם זאת, חלה התייקרות בחומרי הגלם במקטע החלוקה לאור העובדה שחומרי הגלם העיקריים של המקטע הינם נחושת, אלומיניום ופלדה, אשר חלה עלייה קבועה במחיריהם.

9.1.10. חסמי כניסה ויציאה עיקריים של תחום הפעילות ושינויים החלים בהם

חסמי כניסה:

להערכת החברה, חסמי הכניסה העיקריים לתחום הפעילות הינם קבלת רישיון חלוקה ואספקה.

חסמי יציאה:

הרגולציה המסדירה את פעילות החברה וכן היותה "ספק שירות חיוני", על-פי חוק משק החשמל והוראות רישיונותיה, המחייב אותה באספקת חשמל לכלל הציבור, באמינות וביעילות, לפי תנאי רישיונה, הינם חסמי היציאה העיקריים מתחום הפעילות.

9.1.11. תחליפים למוצרי תחום הפעילות ושינויים החלים בהם

ראה סעיף 7.1.10.

9.2. מוצרים ושירותים

כאמור, החברה פועלת כמערכת אחת, משולבת ומתואמת, לאספקת חשמל לצרכנים, החל מייצור החשמל באתרי הייצור, המשך בהולכתו והשנאתו ועד לחלוקתו ואספקתו לנקודות הקצה של כל אחד מהצרכנים. כמו כן, מבצעת החברה חיבורים לבתי הצרכנים והגדלות לחיבורים קיימים.

9.3. פילוח הכנסות ורווחיות

9.3.1. הכנסות

ההכנסות נטו ממכירות חשמל המשויכות למקטע החלוקה לשנת 2011 (בהתאם להנחות המפורטות בביאור 36 בדוחות הכספיים השנתיים), הסתכמו לסך של כ- 2,577 מיליון ש"ח מותאמים לש"ח של חודש דצמבר 2011, לעומת כ-2,755 מיליון ש"ח מותאמים לש"ח של חודש דצמבר 2011 בשנת 2010, קיטון בהכנסות של כ-178 מיליון ש"ח. השינוי בהכנסות נובע מקיטון בסך של כ-233 מיליון ש"ח, בגין ירידה ריאלית בתעריף החשמל, ומנגד עלייה בצריכה של כ-55 מיליון ש"ח.

ההכנסות נטו ממכירות חשמל המשויכות למקטע החלוקה לשנת 2011 (בהתאם להנחות המפורטות בביאור 36 בדוחות הכספיים השנתיים), הסתכמו לסך של כ- 2,587 מיליון ש"ח מותאמים לש"ח של חודש מרס 2012, לעומת כ-2,766 מיליון ש"ח מותאמים לש"ח של חודש מרס 2012 בשנת 2010, קיטון בהכנסות של כ-179 מיליון ש"ח. השינוי בהכנסות נובע מקיטון בסך של כ-233 מיליון ש"ח, בגין ירידה ריאלית בתעריף החשמל, ומנגד עלייה בצריכה של כ-54 מיליון ש"ח.

ההכנסות נטו ממכירות חשמל המשויכות למקטע החלוקה בתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס 2012 (בהתאם להנחות המפורטות בביאור 12 בדוחות הכספיים הרבעוניים), הסתכמו לסך של כ- 655 מיליון ש"ח, לעומת כ- 633 מיליון ש"ח מותאמים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בהכנסות של כ- 22 מיליון ש"ח. השינוי בהכנסות נובע מקיטון בסך של כ-42 מיליון ש"ח, בגין ירידה ריאלית בתעריף החשמל, ומנגד גידול בצריכה של כ-64 מיליון ש"ח.

9.3.2. רווח מפעולות רגילות - מקטע החלוקה

הפסד מפעולות רגילות במקטע החלוקה בשנת 2011 הסתכם לסך של כ- 9 מיליון ש"ח (מותאמים לש"ח של חודש דצמבר 2011), לעומת רווח של כ- 392 מיליון ש"ח (מותאמים לש"ח של חודש דצמבר 2011) בשנת 2010, קיטון של כ- 401 מיליון ש"ח, שנובע כתוצאה מגידול ריאלי בתעריף החשמל ומירידה בצריכה.

הפסד מפעולות רגילות במקטע החלוקה בשנת 2011 הסתכם לסך של כ- 9 מיליון ש"ח (מותאמים לש"ח של חודש מרס 2012), לעומת רווח של כ- 393 מיליון ש"ח (מותאמים לש"ח של חודש מרס 2012) בשנת 2010, קיטון של כ- 402 מיליון ש"ח, שנובע כתוצאה מקיטון ריאלי בתעריף החשמל ומעלייה בצריכה.

הפסד מפעולות רגילות במקטע החלוקה בתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס 2012 הסתכם לסך של כ- 692 מיליון ש"ח, לעומת כ- 84 מיליון ש"ח מותאמים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 608 מיליון ש"ח, שנובע כתוצאה מקיטון ריאלי בתעריף החשמל ומעלייה בצריכה.

9.4. תחרות

9.4.1. למועד התשקיף, לחברה אין מתחרים במקטע החלוקה. קיימים מספר מקומות להם החברה מספקת חשמל בצובר (במרוכז) אשר מועבר לנקודה אחת, והחלוקה עצמה מתבצעת באופן עצמאי ללקוחות הסופיים באמצעות מערכות חלוקה פנימית של מקומות אלו (ראה סעיף 10). לעניין הוראות חוק משק החשמל הקובעות מגבלות על החזקה של רישיונות בכלל ולתחום החלוקה בפרט, ראה סעיף 6.5. בנוסף, במישור פעילות האספקה ומכירת החשמל של החברה, ישנם יצרני חשמל פרטי אשר מחזיקים רישיון אספקה נוסף לרישיון הייצור אשר ניתן להם ולכן משמשים גם כמספקים לצרכנים סופיים המתקשרים עמם במישרין ומקבלים את החשמל מהם ולא מהחברה. כאמור, החשמל המיוצר על-ידי יצרנים פרטיים אלה מולך באמצעות רשת ההולכה והחלוקה של החברה (שירות הניתן ליצרן בתשלום כאמור והכולל את כלל השירותים הנלווים שמספקת החברה להספקת החשמל, למעט שירותי חיוב).

9.4.2. כמו כן, אם וככל שיבוצע השינוי המבני על-פי הוראות חוק משק החשמל, לרבות תיאגוד של בעלי רישיונות חלוקה במסגרת חברות נפרדות, אין ביכולתה של החברה להעריך מה תהיינה ההשלכות של תיאגוד כאמור בעתיד על התחרות בתחום פעילות זה, על פעילותה, רווחיותה ומצבה הכספי. לפירוט בדבר מכירת חשמל על-ידי יצרני חשמל פרטיים והשינוי המבני המתחייב מהוראות חוק משק החשמל ראה סעיפים 1.3, 6.5 ו- 7.4, בהתאמה.

9.5. כּוּשֵׁר חלוקה

ביום 31 בדצמבר 2011 כללה מערכת החלוקה כ-25,625 ק"מ אורך קווי רשת מתח גבוה, (לעומת כ- 25,254 ק"מ ביום 31 בדצמבר 2010); כ- 45,868 שנאי חלוקה בהספק כולל של כ-22,210 מגה וולט אמפר (לעומת כ- 45,516 שנאי חלוקה בהספק כולל של כ- 21,593 מגה וולט אמפר ליום 31 בדצמבר 2010); וכ- 19,804 ק"מ אורך קווי רשת מתח נמוך (לעומת כ- 19,615 ק"מ אורך קווי רשת מתח נמוך ביום 31 בדצמבר 2010).

ביום 31 במרס 2012 כללה מערכת החלוקה כ- 25,789 ק"מ אורך קווי רשת מתח גבוה, (לעומת כ- 25,372 ק"מ ביום 31 במרס 2011); כ- 46,230 שנאי חלוקה בהספק כולל של כ- 12,893 מגה וולט אמפר (לעומת כ- 45,852 שנאי חלוקה בהספק כולל של כ- 12,760 מגה וולט אמפר ליום 31 במרס 2011); וכ- 19,934 ק"מ אורך קווי רשת מתח נמוך (לעומת כ- 19,701 ק"מ אורך קווי רשת מתח נמוך ביום 31 במרס 2011).

בטבלה להלן מוצג מספר השנאים בחלוקה לפי הסוגים השונים, ליום 31 בדצמבר בכל אחת מהשנים 2009 - 2011:

מספר שנאים				סוגי שנאים שנה
סה"כ	33 ק"ו	22 ק"ו	12.6-6.3 ק"ו	
46,230	4,175	39,339	2,716	31.3.2012
45,852	4,120	39,044	2,688	31.3.2011
45,868	4,150	39,014	2,704	2011
45,516	4,105	38,727	2,684	2010
44,981	4,046	38,279	2,656	2009

9.6. רכוש קבוע מקרקעין ומתקנים

לפירוט בדבר נכסים המשמשים אותה בתחומי פעילותה, לרבות בתחום ההולכה וההשנאה, ראה סעיף 7.6.1.

פירוט הרכוש הקבוע, המקרקעין והמתקנים המתואר להלן מתייחס לרכוש ולנכסים המוחזקים בידי החברה ו/או המשמשים את החברה בתחום פעילות החלוקה, אספקה ומכירה של חשמל, בהתעלם מחילוקי הדעות שבין החברה והמדינה בדבר זכויותיה של החברה ברכוש ובנכסים כאמור, שהיו בידיה, במועד פקיעת הזיכיון. לעניין "הסדר הנכסים" והשלכותיו על החברה ראה סעיף 15.3.

לחברה יש כ- 30 משרדים מחוזיים ואזוריים, מהם 25 באתרים נפרדים ו- 5 משולבים באתרים הכוללים תחמ"ש, בהיקף כולל של כ- 150,000 מ"ר.

בנוסף, קיימים כ- 12,900 חדרי טרנספורמציה מיתוג וצובר הפזורים בכל רחבי הארץ.

לפירוט בדבר סוג זכויות החברה בנכסים אלה ראה סעיף 8.5; ראה גם ביאור 11ב' בדוחות הכספיים השנתיים. כמו כן, נכסי החברה כוללים נכסים, בעיקר רשתות וקווים, הנמצאים ביהודה ושומרון (לרבות בשטחי הרשות הפלסטינאית) ("השטחים"). להערכת החברה, יימשך השימוש בנכסים אלו לצורך אספקת חשמל, והנכסים יישארו בבעלות החברה. במידה שהבעלות על יתרת הנכסים או חלקם הנמצאים בשטחים תועבר מידי החברה, אין החברה יכולה להעריך אם החברה תקבל שיפוי מלא או חלקי, אם בכלל, בגין נכסים אלו.

9.7. פיתוח משק החשמל – חלוקה

9.7.1. אופן קביעת תוכניות הפיתוח של מקטע החלוקה והאספקה

לפירוט בדבר חובת החברה להגשת תוכנית פיתוח ולעמידה בתנאיה ובלוחות הזמנים הקבועים בה ראה סעיפים 22.1.2 ו-22.1.3.2.

תוכנית הפיתוח במערכת החלוקה לשנים 2011-2016, אשר טרם הוגשה לאישור השר מכוח סמכותו לפי סעיף 19(א) לחוק משק החשמל, כוללת שלושה (3) מרכיבים מרכזיים של רשת החלוקה: רשת מתח גבוה, שנאים לחלוקה ורשת מתח נמוך. לכל אחד מהרכיבים הנ"ל קיימת התייחסות בתוכנית הפיתוח ביחס לבנייתם או החלפתם. בנוסף, כוללת רשת החלוקה את מרכיב מוני החשמל, אוטומציה ושיפור החיבור לבתים. תוכנית הפיתוח נועדה להתאמת מערכת החלוקה לצורכי משק החשמל לאור הכנסת תחנות משנה חדשות ופיתוח תחנות משנה קיימות, תוספת צרכנים, גידול העומס החזוי של צרכנים קיימים והתיישנות הרשת הקיימת, בהתאם לקריטריוני תכנון טכנו כלכליים. תוכנית פיתוח מערכת החלוקה נערכת על-ידי מחוזות החברה אשר באחריותם לתכנון, לבצע, לתפעל ולתחזק את רשת החלוקה.

9.7.2. הנחות ומגבלות עיקריות בבסיס תוכנית הפיתוח

תוכנית פיתוח רשת החלוקה של החברה מבוססת על הנתונים וההנחות כדלהלן:

- 9.7.2.1. תחזית מספר חיבורים ביתיים ועסקיים קטנים חדשים והגדלת החיבור, שמתקבלת מהמחלקה לסטטיסטיקה וחקר שווקים של החברה.
- 9.7.2.2. תחזית מספר חיבורים עסקיים גדולים חדשים המבוססת על ממוצע הביצועים של שנים קודמות, המופקים ממערכת ההזמנות של החברה.
- 9.7.2.3. נתוני צרכני מתח גבוה, המתקבלים ממערכת ההזמנות של החברה.
- 9.7.2.4. הנחיות טכניות לתכנון רשת החלוקה הניתנות על-ידי הרשת הארצית.
- 9.7.2.5. הנחיות מטעם משרד האנרגיה והמים, רשות החשמל, רשויות מקומיות, ורשויות סטטוטוריות לתכנון ולביצוע תשתיות לאומיות, כגון הנחיית משרד האנרגיה והמים משנת 2001 לבניית רשת תת קרקעית באזורים עירוניים ותעשייתיים המאופיינים על-ידי צפיפות אוכלוסין גבוהה.
- 9.7.2.6. תחזית גידול טבעי של שיא הביקוש לחשמל.

9.7.3. פיתוח הצפוי של כושר חלוקה נוסף

הפיתוח הצפוי של כושר חלוקה נוסף מתבסס על התכנון לטווח ארוך של חטיבת לקוחות משנת 2011, שמוגש לדירקטוריון במסגרת התכנון הפיננסי של החברה, מדי שנה.

9.7.3.1. מתח גבוה

במסגרת תוכנית הפיתוח, בשנים 2012-2016 צפויים להתווסף כ- 6,033 ק"מ קווי מתח גבוה עיליים ותת-קרקעיים. בנוסף, יוחלפו כ- 1,425 ק"מ רשת. במהלך שנת 2012 צפויים להתווסף כ- 1,204 ק"מ קווי מתח גבוה עיליים ותת

קרקעיים. נתונים אלו מבוססים על הערכות החברה העומדות על הקמה של כ- 1,200 ק"מ בממוצע בשנה, והחלפה של 285 ק"מ בממוצע בשנה, מתוך ההקמה כ- 900 ק"מ בממוצע תת קרקעי.

בתום התקופה דלעיל אורכם הכולל של קווי המתח הגבוה צפוי להיות כ- 31,658 ק"מ.

9.7.3.2 מתח נמוך

במסגרת תוכנית הפיתוח, בשנים 2012-2016 צפויים להתווסף כ- 7,271 ק"מ קווי מתח נמוך עיליים ותת-קרקעיים. בנוסף יוחלפו כ- 308 ק"מ של רשתות. במהלך שנת 2012 צפויים להתווסף כ- 1,449 ק"מ קווי מתח נמוך עיליים ותת קרקעיים. נתונים אלו מבוססים על הערכות החברה העומדות בדבר הקמה של כ- 1,400 ק"מ בממוצע בשנה (כולל חידוש רשת), והחלפה של כ- 60 ק"מ.

בתום התקופה דלעיל אורכם הכולל של קווי המתח הנמוך צפוי להיות כ- 27,081 ק"מ.

9.7.3.3 שנאי חלוקה

במסגרת תוכנית הפיתוח, בשנים 2012-2016 צפויים להתווסף כ- 7,465 שנאים חדשים. בשנים אלו מתוכננים להחלפה כ- 6,143 שנאים. במהלך שנת 2012 צפויים להתווסף כ- 1,473 שנאים חדשים ועוד כ- 1,199 שנאים מתוכננים להחלפה.

בתום התקופה דלעיל צפויים לעמוד לרשות החברה כ- 53,333 שנאי חלוקה.

האמור לעיל מהווה מידע הצופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך. מידע זה כולל תחזיות, הערכות סובייקטיביות ותוכניות אחרות של החברה למועד התשקיף בקשר עם הנחות העבודה ששימשו אותה בבניית התחזית ומועדי התממשות אותן הנחות. מידע כאמור מבוסס על נתונים עתידיים, אשר התממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה הבלעדית של החברה. הגורמים העיקריים, העשויים להשפיע על כך שהמידע צופה פני עתיד לא יתממש או שיחולו שינויים בלוח הזמנים המשוער לביצועו, בהתאם למתואר לעיל, הינם, בין היתר: אי מימוש פרויקטים מיוחדים, שינוי בשיעור הגידול הצפוי במספר החיבורים, יישום השינוי המבני של משק החשמל ושל החברה (ראה סעיף 1.3), קשיים בקבלת רישוי ו/או שינוי חקיקה בתחום איכות הסביבה והרישוי, העדר כיסוי תעריפי מתאים (ראה ביאור לו' בדוחות הכספיים השנתיים); יכולת החברה לגייס את המימון הנדרש לביצוע תוכנית הפיתוח, שינוי בשיעור הגידול הצפוי בביקוש לחשמל וגידול במספר הצרכנים.

9.7.4. תחזיות ההשקעות שתידרשנה לביצוע תוכנית הפיתוח של מקטע החלוקה

תחזית השקעה שנתית ממוצעת במקטע החלוקה והאספקה בכל אחת מהשנים 2012 עד 2016, אשר טרם הובאה לאישור הדירקטוריון, נאמדת בכ - 2.4 מיליארד ש"ח לשנה. תחזית זו כוללת גם השקעה בחידוש רשת ובפרויקטים המיוחדים המפורטים להלן:

9.7.4.1. השלכות חוק הקרינה הבלתי מייננת: מאז שנת 2007 פועלת החברה בהתאם לחוק הקרינה הבלתי מייננת ולהיתרי הסוג שהתקבלו מן המשרד להגנת הסביבה. במהלך שנת 2012 יפוגו חלק מהיתרי הסוג להקמה והפעלה של מתקני חשמל, שניתנו על-ידי המשרד להגנת הסביבה מכוח חוק הקרינה הבלתי מייננת. החברה נמצאת בתהליך לקבלת היתרים חלף אלה שתוקפם יפוג. ביום 22 במאי 2012 התקבלו בחברה היתרים חדשים לגבי אותם מתקנים שהיתריהם פגו בתאריך זה וכן היתרים נוספים שיחליפו היתרים שתוקפם יפוג בהמשך השנה. על בסיס ההיתרים החדשים החברה יכולה להמשיך להקים ולהפעיל את מתקניה. החברה הגיעה להבנות עם המשרד להגנת הסביבה בקשר עם תנאים מגבילים ששולבו בחלק מהיתרי הסוג, כגון מגבלה לעניין הקמת קווי מתח גבוה עיליים חדשים באזורים מאוכלסים. אם לא יתוקנו היתרי הסוג בהתאם להבנות, תידרש החברה להגיש היתרי הקמה והפעלה פרטניים במקרים ספציפיים. החברה מעריכה כי אין לה חשיפה מהותית בהקשר זה. לגבי מתקני רשת קיימים, החברה משקיעה בשיפורם לצורך צמצום חשיפת הציבור לשדות מגנטיים, כ- 2 מיליון דולר לשנה, בהתאם לקריטריונים שגובשו ולפי תוכנית המועברת לידיעת המשרד להגנת הסביבה, כפי שמתחייב מחוק הקרינה הבלתי מייננת.

(א) הפרטת קיבוצים והעברתם מאספקה בצובר לאספקה פרטנית.

(ב) הטמנת רשתות קיימות בשטח מאוכלס: הקדמת השקעות בעקבות הזדמנויות חפירה במרכזי הערים.

(ג) הסטת עמודים בדרכים.

(ד) הכנסת יח"פים, הצפויה להגדיל את כושר ייצור החשמל, עבורם עשויה החברה להידרש לחיזוק הרשת הקיימת ו/או לבניית רשת חלוקה נוספת.

הערכה זו הינה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, וייתכן כי עם בניית תחזית השקעות מעודכנת, תידרש החברה להשקעות בהיקפים שונים מהאמור לעיל. מידע זה כולל תחזיות, הערכות סובייקטיביות ותוכניות אחרות של החברה למועד התשקיף בקשר עם הנחות העבודה ששימשו אותה בבניית התחזית ומועדי התממשות אותן הנחות. מידע כאמור מבוסס על נתונים עתידיים, אשר התממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה הבלעדית של החברה.

הגורמים העיקריים, העשויים להשפיע על כך שהמידע צופה פני עתיד לא יתממש או שיחולו שינויים בלוח הזמנים המשווער לביצועו, בהתאם למתואר לעיל, הינם, בין היתר: אי מימוש פרויקטים מיוחדים; שינוי בשיעור הגידול

הצפוי במספר החיבורים; יישום השינוי המבני של משק החשמל ושל החברה (ראה סעיף 1.3) והשלכות השינוי המבני על מימושו של תוכניות הפיתוח וההשקעות של החברה; קשיים בקבלת רישוי ו/או שינוי חקיקה בתחום איכות הסביבה והרישוי; העדר כיסוי תעריפי מתאים (ראה ביאור 1 ו' בדוחות הכספיים השנתיים); העדר יכולת החברה לגייס את המימון הנדרש לביצוע תוכנית הפיתוח.

9.7.4.2. פרויקט המכוננית החשמלית

תקנות משק החשמל¹⁴³, אשר תוקנו בחודש מרס 2012, מסדירות את דרכי ההתקשרות של לקוח עם ספק לטעינה חשמלית של רכב. בהתאם לתקנות אלו, הסכם ההתקשרות בין בעל רישיון הספקה לטעינת רכב חשמלי לבין לקוח לא יכלול הוראה המגבילה את אפשרותו של הלקוח להפסיק את ההתקשרות בין הצדדים בכל זמן, או המגבילה את הלקוח מלהטעין את רכבו באמצעות בעלי רישיונות הספקה אחרים. קרי, ניתן יהיה לרכוש עמדת טעינה ולהתקשר עם החברה בהסכם, או להיות מנוי של ספק טעינה אחר.

כמו כן, מטילות התקנות על בעל הרישיון חובה לספק שירות ללקוחות מזדמנים ללא מתן עדיפות בהספקת האנרגיה החשמלית ללקוחותיו הקבועים, למעט העדפה בעלות הטעינה, אשר תתבצע באמצעות מערכת ניהול של כל ספק טעינה, אשר תזהה את הלקוח בהתאם לשיוכו לספק שאיתו התקשר בחוזה, ותחייב אותו או את הספק אליו הוא משוייך בתשלום. בהתאם לקבוע בתקנות, בעל רישיון יאפשר אספקת חשמל לטעינת רכב חשמלי בתעריפים שונים, ככל שייקבעו, אך יהיה מחויב לפרסם את עלות הטעינה ללקוחות מזדמנים במקום בולט לעין.

החברה כספק שירות חיוני מחויבת להקים עמודי טעינה בשטחים ציבוריים (כבישים ומדרכות), שבאמצעותם יכול כל לקוח, מזדמן או קבוע, לטעון את מכונתו. טועני המכונניות החשמליות והמכונניות הנטענות יצטרכו להיות קשורים למערכת בקרת ניהול הטעינה של החברה, שתאפשר טעינה של המכוננית בהתאם לעומס על רשת החשמל. בהתאם לתקנות כאמור, בכל מקרה שבו ראה בעל רישיון כי קיים חשש לאמינות ולרציפות חלוקת החשמל כתוצאה מטעינת רכב חשמלי, יפעיל בעל הרישיון אמצעים שונים לרבות מכשור מתאים לבקרה ולניהול עומסי הביקוש על רשת החלוקה.

מבחינת החברה, תנאי לקיום הפרויקט הוא הבטחת כיסוי עלויות ספק שירות חיוני להקמה ולתחזוקה של מערך הטעינה ככלל, לרבות בשטחים הציבוריים. בדיונים מוקדמים עם רשות החשמל בנושא תעריפים והחזרי

¹⁴³ תקנות משק החשמל (תנאים ונהלים למתן רישיון וחובות בעל רישיון), תשנ"ח-1997.

עלויות, שהתקיימו בהתאם להנחיות משרד האנרגיה והמים, דובר על מנגנון שבו עלויות עמוד הטעינה וחיבורו לרשת, התפעול והתחזוקה השוטפים שלו, כמו גם מערך ניהול, בקרה, מדידה וחיוב יכוסו בנפרד מעלות החשמל הנצרך לטעינה. כלומר, ייקבע תעריף אשר יכלול תשלום קבוע לכל טעינה (לכיסוי עלויות מערך הטעינה, שייבנה על-ידי החברה והעלויות הקבועות הייחודיות) ומחיר לקוט"ש (לכיסוי עלויות החשמל הנצרך בפועל). כמו כן, עלויות של טעינת רכבים כרכיב תשלום בתעריפי החשמל יחולו רק על סקטור בעלי הרכבים החשמליים, ולא על כלל הציבור.

בהתאם לעקרונות המדיניות של משרד האנרגיה והמים (דאז משרד התשתיות הלאומיות) מחודש יולי 2011, אחראית החברה למתן חיבור טעינה ללקוחות פרויקט המכונית החשמלית שיבחרו להתחבר ללא ספק טעינה. לצורך ניהול עמדות הטעינה בשטחים הציבוריים, ולניהול עמדות טעינה ללקוחות ישירים ללא ספק וכן לבקרת כל מערכי טעינת הרכבים בזמנים של עומס, מוטל על החברה להקים מערך מחשוב ולתחזקו באופן שוטף.

9.7.4.3. פרויקט מיגון עמודי חשמל

פרויקט מיגון עמודי חשמל שביצעה החברה בשיתוף, בין היתר, עם משרד האנרגיה והמים הסתיים בתחילת שנת 2011.

במסגרת הפרויקט מוגנו מפני סכנת התחשמלות כ- 140,000 עמודי חשמל, מרביתם במקומות יישוב. החברה השקיעה בפרויקט המיגון סך של כ- 295 מיליון ש"ח (בשקלים שוטפים) על פני חמש (5) שנים, מתוכם כ- 2 מיליון ש"ח (בשקלים שוטפים) בשנת 2011.

קיימת יוזמה משותפת של משרד האנרגיה והמים והחברה לאישור תקנות מיגון ושילוט עמודי מסבך¹⁴⁴ מתח גבוה ומתח נמוך, אשר יעגנו במסגרת תקנות, את פרויקט המיגון במתכונת שבוצעה על-ידי החברה. תקנות אלה טרם אושרו ואישורן יחייב את החברה בהשלמת פרויקט מיגון ושילוט עמודים גם בשטחים פתוחים במרחק של עד 1,000 מ' מאזורים בנויים, בלוח זמנים שיוגדר להערכת החברה בתקופת מעבר מוסכמת. לפי אומדן ראשוני של החברה, עלות השלמת ביצוע הפרויקט (בהתאם להגדרה שתיקבע בתקנות) יגיע לכ- 100 מיליון ש"ח (בשקלים שוטפים).

האמור לעיל בדבר אומדן עלות ביצוע הפרויקט מהווה מידע הצופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך. מידע זה מבוסס על מידע שקיים בידי החברה למועד התשקיף וכולל הערכות ותחזיות שלה למועד זה. יתכן, כי המידע, כולו

¹⁴⁴ מסבך - אלמנט הנדסי המשמש דרך כלל בבניית קונסרוקציות חזקות וקלות כגון מגדלי תקשורת, עמודי חשמל, גשרים, עגורנים וכלים הנדסיים שונים.

או חלקו, לא יתקיים או יתקיים באופן שונה מתחזית החברה, בין היתר, כתוצאה מעדכון מספר העמודים למיגון בפועל, תוצאות מכרזי החומרים לפרויקט, שינויים בלוח הזמנים המשוער.

9.7.4.4. פרויקט רשת חכמה

בחודש נובמבר 2011 הודיע השר לחברה כי היא נדרשת להגיש לו, לא יאוחר מ- 31 בדצמבר 2011, תוכנית פיתוח ליישום מנייה חכמה במערכת החלוקה של החברה. הרשת החכמה תאפשר לקבל מידע בדבר צריכת החשמל על-ידי הצרכנים בכל רגע נתון. לאחר שהחברה קיבלה אישור לדחיה, הגישה במהלך חודש ינואר 2012 את התוכנית לשר והיא כוללת החלפת כ- 2.5 מיליון מונים בהליך שיימשך, על-פי הערכת השר, במשך כחמש (5) שנים מיום אישור התוכנית. התוכנית כוללת התקנת "מונים חכמים" בעלי יכולת קריאה מרחוק בקצב גבוה, יכולת ניתוק וחיבור קו ההזנה ושידור התראה על אבדן מתח ההספקה. כן יוקם מרכז מידע, אשר יאפשר חיווי מצב הצריכה וחיוויים נוספים לצרכנים באמצעות האינטרנט. להערכת החברה לצורך הקמת המנייה החכמה היא תידרש להשקיע כ- 2.7 מיליארד ש"ח, נוסף לכ-39 מיליון ש"ח הכלולים בתוכנית ההשקעה של החברה לשנת 2012 בנושא רשת חכמה שלב א' - פרויקט "העיר החכמה". למועד התשקיף, התוכנית טרם אושרה על-ידי השר.

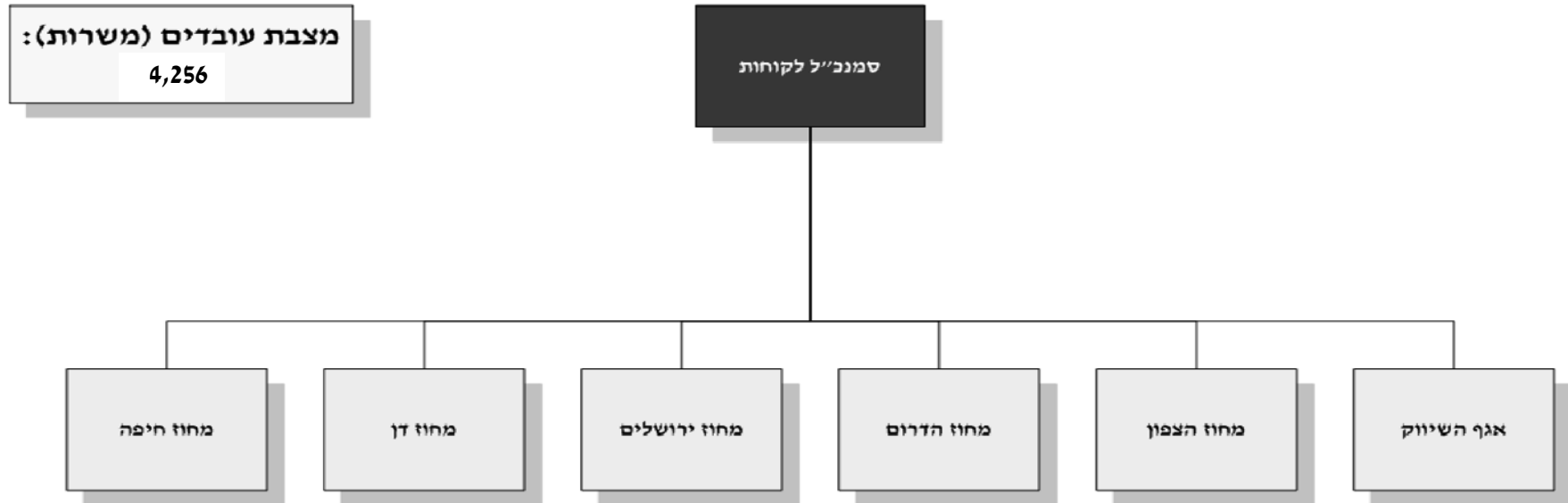
9.8. נכסים לא מוחשיים

לפירוט בדבר נכסים לא מוחשיים ראה סעיף 16.

9.9. הון אנושי

המבנה הארגוני של מקטע החלוקה:

תחום פעילות – מקטע חלוקה

מפתח
סימולים

סוג המנהל
הכללי

מנהל אגף

נכון ליום 31 במרס 2012 מועסקים במקטע החלוקה 3,463 עובדים קבועים ו- 793 עובדים ארעיים באגף השיווק והמחוזות, (לעומת 3,430 עובדים קבועים ו- 896 עובדים ארעיים באגף השיווק והמחוזות, נכון ליום 31 במרס 2011) (מספר העובדים מתייחס לשיבוץ הארגוני ואינו כולל עובדים, המשובצים באגפים אחרים והעובדים לטובת המקטע ולהפך). כאמור לעיל, חלקם של העובדים המשויכים ארגונית למקטע החלוקה, עוסקים נוסף להקמת מערכת החלוקה ולתחזוקתה, גם בהקמה ותפעול של רשתות ההולכה (ראה סעיף 8.8). לפרטים בדבר הטבות וטיבם של הסכמי ההעסקה ופרטים נוספים ראה סעיף 0.

9.10. חומרי גלם וספקים

למועד התשקיף, אין ספקים בתחום החלוקה שלחברה תלות מהותית בהם. יחד עם זאת, לחברה ספק מהותי (חברת סינרגי כבלים בע"מ), אשר מספק לחברה כבלים למתח גבוה ומתח נמוך בעלות של כ- 120 מיליוני ש"ח בשנה (ספק זה מספק לחברה כ- 80% מהכבלים למתח גבוה ומתח נמוך הנרכשים על-ידיה וכשליש מעלות הספקים של מקטע החלוקה).

9.11. סיכונים סביבתיים ודרכי ניהולם

9.11.1. סיכונים סביבתיים ורגולציה סביבתית – כללי

לפירוט בנושא זה ראה סעיף 7.13.

9.11.2. קרינה בלתי מייננת

חוק הקרינה הבלתי מייננת, התשס"ו-2006, לרבות תקנות הקרינה הבלתי מייננת, התשס"ט-2009, חלים על מתקני החברה המשמשים לייצור, הולכה, חלוקה והספקה של חשמל, ומסווגים כ"מקור קרינה" כהגדרתו בחוק.

החוק קובע כי אין להקים מקור קרינה ואין להפעילו אלא בהיתרים על-פי החוק ועל-פי תנאיהם, הניתנים על-ידי הממונה לעניין במשרד להגנת הסביבה. כן נדרש לשלם אגרה בגין היתרים אלה.

החוק נכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2007 ביחס למתקני חשמל אשר עד אותו מועד לא התקבל לגביהם היתר בניה או הרשאה לפי סעיף 45 לחוק משק החשמל, וביום 15 ביולי 2008 ביחס למתקנים שעד יום 1 בינואר 2007 התקבל לגביהם היתר בניה או הרשאה כאמור.

עם כניסת חוק הקרינה לתוקף הגישה החברה בקשות להיתרי קרינה והפעלה עבור מתקניה. החברה נמצאת במשא ומתן עם המשרד להגנת הסביבה במקרים בהם יש צורך בהוצאת היתר חדש לצורך הקמה והפעלה של מתקן אשר אינו מתאים להיתרי הסוג שניתנו לחברה. הפעלת מקור קרינה ללא היתר כדין או בחריגה מתנאיו עלולה להוות הפרה של חוק הקרינה ולהביא לכדי הוצאת צו לסילוק המקור. במהלך שנת 2012 יפוגו חלק מהיתרי הסוג להקמה והפעלה של מתקני חשמל, שניתנו על-ידי המשרד להגנת הסביבה מכוח חוק הקרינה הבלתי מייננת. החברה נמצאת בתהליך לקבלת היתרים חדשים חלף אלה שתוקפם יפוג. ביום 22 במאי 2012 התקבלו בחברה היתרים חדשים לגבי אותם מתקנים שהיתריהם פגו בתאריך זה וכן היתרים נוספים שיחליפו היתרים שתוקפם יפוג בהמשך השנה. החברה הגיעה להבנות עם המשרד להגנת הסביבה בקשר עם תנאים מגבילים ששולבו בחלק מהיתרי הסוג, כגון מגבלה לעניין הקמת קווי מתח גבוה עיליים חדשים באזורים מאוכלסים. אם לא יתוקנו היתרי הסוג בהתאם להבנות, תידרש החברה להגיש היתרי הקמה והפעלה פרטניים במקרים ספציפיים. החברה מעריכה כי אין לה חשיפה מהותית בהקשר זה.

ביום 18 ביוני 2012 הובא לידיעתה של החברה תזכיר חוק הקרינה הבלתי מייננת (עיצומים כספיים), התש"ב – 2012, שעניינו קביעת אמצעי אכיפה מינהליים ופליליים, ובהם גם עיצומים כספיים בסכומים שעד 200,000 ש"ח, לתאגיד אשר הפר הוראות מסויימות בחוק הקרינה. החברה לומדת את הוראות התזכיר ואת השלכותיו עליה.

במהלך 30 השנים האחרונות נערכו מחקרים רבים בעולם לבחינת קשר בין חשיפה ממושכת לשדות מגנטיים ממתקני חשמל או ממכשירי חשמל ביתיים לבין שכיחות יתר של מחלות מסוימות, כאשר בחלק מסקרי הבריאות שנערכו התגלו ממצאים המצביעים על קשר כזה בין שדות מגנטיים לבין לוקמיה בילדים. ממצאי סקרים אלה נתקפו על-ידי חוקרים שונים בנימוק שהם מבוססים על הערכות בלבד וכי הקשר הסטטיסטי שנמצא הינו חלש ביותר ואין בו כדי לבסס קשר סיבתי בעוד שבסקרי בריאות אחרים ובבדיקות מעבדה, לא נמצאו כלל ממצאים המצביעים על קיומו של קשר כלשהו¹⁴⁵. בנובמבר 2010 פורסמו הנחיות עדכניות של הוועדה הבינלאומית להגנה מקרינה בלתי מייננת (ICNIRP) לפיהן ערך החשיפה המירבי לשדה מגנטי מרשת החשמל עבור האוכלוסיה הכללית עומד על 2,000 מיליגאוס, ומתייחס להשפעות הבריאותיות הידועות הנובעות מהשראה של שדה חשמלי בגוף¹⁴⁶ באותו מסמך ציינה הוועדה כי לא נצבר מידע מספק לקבוע ערך נמוך מהערך הנ"ל גם בהתייחס לממצאים אפידמיולוגיים לפיהם יתכנו השפעות בריאותיות אחרות בחשיפה ממושכת לשדות מגנטיים ברמות נמוכות יותר מהסף לעיל. כמענה לאפשרות קיום אפקטים בריאותיים ארוכי טווח תומכים ארגון הבריאות העולמי (WHO) וגופים נוספים בעולם ביישום עקרון הזהירות המונעת לפיו גם בהעדר ודאות לגבי עצם קיום סיכון והיקפו המוגבל - אם בכלל - יש מקום לנקיטת צעדים מסוימים, לא מרחיקי לכת, בכל הקשור לחשיפה לשדות מגנטיים. עיקרון הזהירות המונעת עוגן בישראל ביחס לקרינה בלתי מייננת בחוק הקרינה הבלתי מייננת וחל גם על החברה בהקמת והפעלת מקורות קרינה. החוק אינו קובע את רמות החשיפה המרביות המותרות של בני אדם לקרינה ממקור קרינה, ואלו היו אמורות על-פי החוק להיקבע בתקנות שאמורות היו להיות מותקנות עד יום 1 בינואר 2007. החוק קובע כי אם לא הותקנו תקנות כאמור בעניינים הנוגעים למשק החשמל עד לאותו יום, החלטות הממונה בעניין, בין היתר, תנאים בהיתרי הקמה והפעלה בעניינים הנוגעים למשק החשמל תהינה בהתאם להמלצות שבדוח ועדת המומחים לעניין שדות מגנטיים מרשת החשמל המפורסם באתר האינטרנט של המשרד להגנת הסביבה ("ועדת המומחים"); אולם החלטה כאמור בעניינים בעלי השפעה על עלויות למשק החשמל, שניתנה לגביהם הודעה בכתב לממונה, מאת השר להגנת הסביבה או שר האנרגיה והמים טעונה אישור בכתב ומראש מאת השר להגנת הסביבה, שר האנרגיה והמים ושר האוצר. ביום 28 בדצמבר 2011 הודיע שר האנרגיה והמים לשר להגנת הסביבה כי תקנות הקובעות ערכי סף לחשיפה לקרינה בלתי מייננת שמקורה ממתקן חשמלי עלולות להשפיע השפעה ישירה ומהותית על העלויות למשק החשמל, על תעריפי החשמל ועל אמינות וזמינות הספקת החשמל, ולפיכך, הוא דורש שיותקנו בהסכמתו ובהסכמת שר האוצר, מתוקף סמכותו לפי סעיף 25(ג) לחוק הקרינה הבלתי מייננת. בנוסף, השר הודיע בהתאם לסמכותו

¹⁴⁵ Extremely low frequency Fields: Environmental Health Criteria Monograph 238. World Health Organization 2007 Guidelines for Limiting Exposure to Time-Varying Electric and Magnetic Fields (1 Hz - 100 kHz). Health Physics 99(6):818-836; 2010

¹⁴⁶ Guidelines for Limiting Exposure to Time-Varying Electric and Magnetic Fields (1 Hz - 100 kHz). Health Physics 99(6):818-836; 2010.

לפי סעיף 26(ב)(1) לחוק, כי ערכי סף של קרינה בלתי מייננת ממתקן חשמלי, שאינם בהתאם לאמור בדו"ח ועדת המומחים, הינם בעלי השפעה על עלויות משק החשמל, ולפיכך, החלטות של הממונה לפי סעיפים 3, 10 ו-11 לחוק המתייחסות לערכי סף כאלה, נדרשות לאישור בכתב ומראש על-ידי השר להגנת הסביבה, על-ידי שר האנרגיה והמים ועל-ידי שר האוצר.

ועדת המומחים הנ"ל קבעה ערך סף חשיפה של 1,000 מיליגאוס בהתייחס להשפעות קצרות טווח, ובמקביל הפעלת עיקרון הזהירות המונעת בעת תכנון מתקנים חדשים ותפעול מתקנים קיימים.

בחודש מרס 2011 הועברה להערות החברה טיוטת דוח ביניים של ועדת מומחים ציבורית אשר מונתה בשנת 2007 בעקבות המלצות ועדת המומחים משנת 2005, במסגרתה הומלץ, בין היתר, על ערכי יעד של מיליגאוסים בודדים לחשיפה לשדות מגנטיים מרשת החשמל ועל חיוב כלל מתקני החשמל בהיתר בנייה. במהלך שנת 2011 העבירה החברה את הערותיה הראשוניות לטיוטת דו"ח הביניים לגורמים הרלוונטיים והיא לומדת את השלכותיו.

בשנתיים האחרונות קודמה יוזמה משותפת למשרד הבריאות ולמשרד להגנת הסביבה לקביעת ערכי סף מחייבים לשדות מגנטיים מרשת החשמל. במסגרת זו התקיימה בנובמבר 2011 ישיבה ראשונה של צוות בו חברים נציגי החברה ונציגי משרדי הממשלה, שתפקידו לבחון את משמעותה של קביעת ערך סף של חשיפה משדה מגנטי מרשת החשמל של 4 מיליגאוס בממוצע ליממה.

המשרד להגנת הסביבה כולל דברי הסבר בנושא קרינה בלתי מייננת במענה לפניות הציבור אליו בנושא הזה, וכן בדוחות מדידות קרינה בלתי מייננת המבוצעים על-ידי המשרד ועל-ידי מודדים פרטיים. דברי הסבר אלה, בניסוחים שונים, כוללים מידע לפיו ערך הסף לחשיפה קצרת טווח לשדות מגנטיים מרשת החשמל הוא 1,000 מיליגאוס, חשיפה ממושכת לרמות מעל 2 מיליגאוס היא גורם אפשרי לסרטן וכי ההמלצה היא כי הרמה הממוצעת בחשיפה רצופה של 24 שעות תהיה 2 מיליגאוס, בחשיפה רצופה של 12 שעות – 3 מיליגאוס ובחשיפה רצופה לאורך 8 שעות רמה ממוצעת של 4 מיליגאוס. ערכים אלה אף צוינו בתכתובות שונות בין המשרד לחברה ומעלים טענות ותביעות כלפי החברה מהציבור ומהרשויות. החברה העבירה הסתייגויותיה מעמדה זו למשרד להגנת הסביבה ולמשרד האנרגיה והמים וטענה כי ערכים אלה מתורגמים על-ידי הציבור ועל-ידי חלק מהרשויות כתקן מחייב, אשר החברה אינה יכולה לעמוד בו.

מספר רשויות תכנון קבעו בהיתרי בניה למתקני חשמל וכן בתוכניות מתאר להקמת תחנות משנה תנאי לפיו רמות השדה המגנטי מן המתקן לא יעלו על מיליגאוס ספורים (בין 2 ל-10 מיליגאוס). תנאי זה עלולה להוות מכשול להקמה וחיבור מתקנים לרשת החשמל.

להערכת החברה, על-פי בדיקות שביצעה, מתקני החשמל בבעלותה עומדים בהנחיות הוועדה הבינלאומית להגנה מקרינה בלתי מייננת (ICNIRP). החברה פועלת לתכנון מתקנים חדשים באופן שלא תהיה חריגה מערך הסף לעיל. החברה מקימה מתקני חשמל חדשים בהתאם לתנאים הכלולים בהיתרי ההקמה וההפעלה בכל הנוגע ליישום אמצעים להגבלת רמות החשיפה, הגבלת הגישה, הצבת שלט אזהרה, חובות דיווח וכיו"ב.

החברה שוקדת על צמצום השדות המגנטיים מכל מתקני החשמל שבבעלותה ועל עמידה בהוראות חוק הקרינה תוך פעולה על-פי עיקרון הזהירות המונעת. לצורך כך הוקמו בחברה צוותים ייעודיים ובהם נציגים מהאגפים הרלוונטיים, והתקיימו דיונים מקצועיים בהשתתפות נציגי משרד האנרגיה והמים והמשרד להגנת הסביבה.

9.11.3. הליכים משפטיים או מנהליים מהותיים בקשר עם איכות הסביבה

ביחס להליכים בקשר עם קרינה בלתי מייננת, ראה סעיף 9.11.2. בדבר הליכים משפטיים הנוגעים לתחום פעילות זה וכן ראה ביאור 24 ב' בדוחות הכספיים השנתיים.

9.11.4. אירועים או עניינים מהותיים בקשר עם איכות הסביבה

למועד התשקיף, למיטב ידיעת החברה, היא אינה חשופה לאירועים או עניינים מהותיים בקשר עם איכות הסביבה במקטע ההולכה, אלא אם פורטו לעיל.

9.11.5. מדיניות התאגיד בניהול סיכונים סביבתיים

לפירוט בנושא זה ראו סעיף 7.13.

9.11.6. עלויות סביבתיות והשקעות החברה באיכות הסביבה

הוצאות החברה בהקשר לקרינה בלתי מייננת היו בשנת 2011 כ-6.6 מיליון ש"ח מתוך סכום של כ-2 מיליון דולר (כ-7.6 ש"ח בהתאם לשער החליפין ליום 31 בדצמבר 2011), שהוקצו לצורך צמצום חשיפת הציבור לשדות מגנטיים כמפורט בסעיף 9.7.4.1. עלות האגרות ששילמה החברה עבור היתרים מכוח חוק הקרינה עמדה בשנת 2011 על כ-1.2 מיליון ש"ח. לפירוט נוסף בעניין זה ראה סעיף 21.8.

9.12. מגבלות ופיקוח על פעילות החברה במקטע החלוקה והאספקה

9.12.1. אמות מידה לאמינות אספקה - כללי אספקת חשמל לצרכנים

על-פי חוק משק החשמל, אחד מתפקידיה של רשות החשמל הוא: "קביעת אמות מידה לרמה, לטיב ולאיכות השירות שנותן בעל רישיון ספק שירות חיוני". בספר אמות המידה שנקבע לראשונה על-ידי רשות החשמל בשנת 2002, ומתעדכן מעת לעת, נקבעים הן כללי ההתקשרות שבין הצרכנים לבין החברה והן התעריפים המחייבים לשירותים השונים שמספקת החברה לצרכניה.

ספר אמות המידה מתפרסם באתר האינטרנט של רשות החשמל¹⁴⁷ וכיום מחליף את מרבית ההוראות בהסדר שהיה קיים בכללי אספקת חשמל לצרכנים¹⁴⁸ אשר מרביתם בוטלו ורק שניים

¹⁴⁷ בהתאם לתקנות משק החשמל (דרכי פרסום אמות מידה), התשס"ב-2002, אמות המידה אמורות להתפרסם ברשומות, אך בפועל רשות החשמל מפרסמת אותן באתר שלה בלבד כאמור. ספר אמות המידה התעדכן לאחרונה באוגוסט 2011.

¹⁴⁸ כללי משק החשמל (אספקת חשמל לצרכנים) (הוראת שעה), תשנ"ז-1996.

(2) נותרו בתוקף למועד התשקיף¹⁴⁹, ובכללי החיבורים אשר בוטלו. לפירוט נוסף בדבר ספר אמות המידה ראה סעיפים 8.1.2 ו- 22.1.3.1.

כמו כן, קבעה רשות החשמל¹⁵⁰ את רמת האמינות העומדת בבסיס תעריף החשמל כדלהלן:

(א) בסיסי התעריפים נועדו להשגת רמת אמינות כוללת לצרכן מתח נמוך, של 100 דקות אי אספקה ממוצעת לצרכן ממוצע בשנה (היעד").

(ב) עד חודש פברואר 2003 תקבע רשות החשמל תוכנית מחייבת להשגת היעד. נכון למועד התשקיף טרם נקבעה תוכנית זו ובהיעדרה פועלת החברה בהתאם למדדים עליהם היא המליצה לרשות החשמל, כמפורט להלן.

(ג) על בסיס המערך התפעולי הקיים, נדרשת החברה לצמצם את השונות שבין רמות האמינות באזורים המנהליים השונים לבין הממוצע הכללי מ- 100% ל- 50%.

החברה מעריכה, כי היא עומדת באמות המידה האמורות, למעט כמפורט לעיל ולהלן לעניין קביעת רמת אמינות אספקה. אשר לקביעת רמת האמינות כאמור לעיל, רשות החשמל טרם קבעה תוכנית מחייבת להשגת היעד.

החברה פעלה בעבר לשכנע את רשות החשמל, לקבל את עמדתה, כי לא יהא ניתן ליישם את החלטת רשות החשמל להשגת היעד של 100 דקות או אספקה, אלא ניתן להשיג רמת אמינות כוללת לצרכן מתח נמוך של כ- 141 דקות אי אספקה ממוצעת לצרכן ממוצע בשנה, וזאת לאחר סיומו של פרויקט ה-D.M.S של החברה. פרויקט D.M.S הינו פרויקט של החברה במערכת החלוקה הנועד לשפר את אמינות החשמל ושאינו להסתיים עד 2016, שלא במסגרת תוכנית להשגת היעד שתאושר על-ידה כאמור לעיל. עלות הפרויקט מוערכת בכ- 520 מיליון ש"ח (בשקלים שוטפים), מתוכם נותר לחברה לשלם כ- 55 מיליון ש"ח (בשקלים שוטפים). בנוסף, הפרויקט מצריך עלויות תחזוקה בסך של כ- 3-5 מיליון ש"ח מדי שנה במשך עשר (10) השנים הבאות.

החברה השיגה יעד זה בשנת 2009 ומניחה כי תוכל להשיג יעד זה, באותן השנים בהן מזג האוויר יהיה ממוצע. בשנת 2010 בעקבות סופה גדולה שהיתה בחודשי החורף, החברה לא עמדה ביעד זה של 141 דקות. בשנת 2011 מדד דקות אי אספקה לצרכן עמד על 143.4, חריגה של כ- 2.4 דקות מהיעד של 141 דקות אותו קבעה כאמור החברה כיעד לשנת 2016 (מועד סיום פרויקט ה-D.M.S). אשר לצמצום השונות בין האזורים, החברה הצליחה להפחית את השונות (סטיית התקן) בין מדד דקות אי האספקה של האזורים המנהליים לממוצע הארצי מתחת ל- 50% בשנת 2005, והחל משנת 2005 ואילך, בשנים בהן לא שרר מזג אוויר חריג, אף לערכים שמתחת ל- 40%. החברה אינה יכולה להעריך אם תוכניתה תתקבל על-ידי רשות החשמל ומהן ההשלכות לגביה של

¹⁴⁹ הכללים שנותרו בתוקף הם: כלל 4 "חיבורים לרשת אספקה" העוסק בהקצאת חדרי שנאים על מנת לאפשר חיבור לרשת החשמל, וכלל 12 "גישה" הנותן לחברה רשות להיכנס לחצרים של הצרכן בכל עת על מנת לנקוט צעדים למניעת נזק לאדם או לרכוש.

¹⁵⁰ החלטה מספר 6 משיבה 109, מיום 26 ביוני, 2002 בעניין "רמת אמינות בבסיסי התעריפים".

אי עמידה ביעד שקבעה רשות החשמל כאמור לעיל. יתכן שאי עמידה ביעד במועדים שייקבעו בתוכנית לכשתיקבע על-ידי רשות החשמל, יכול שיתבטא באי הכרה בעלויות מסוימות לצורך קביעת התעריף במקטע החלוקה. החברה מעריכה כי עלויות הפרויקט אשר נועד לשפר את אמינות האספקה יוכרו בתעריף החשמל.

המידע האמור מהווה מידע הצופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך. מידע זה מבוסס על מידע שקיים בידי החברה למועד התשקיף וכולל הערכות ותחזיות שלה למועד זה. יתכן, כי המידע, כולו או חלקו, לא יתקיים או יתקיים באופן שונה מתחזית החברה, בין היתר, כתוצאה משינויים אקלימיים, שינויים רגולטוריים.

9.13. הליכים משפטיים

בדבר הליכים משפטיים הנוגעים לתחום פעילות זה, ראה סעיף 24.

חלק 4: תיאור עסקי החברה – מידע המתייחס לעניינים הנוגעים לפעילות החברה בכללותה

מידע המתייחס לעניינים הנוגעים לפעילות החברה בכללותה - כללי

בהמשך למידע המתואר לעיל, שמתייחס בנפרד לכל תחום פעילות של החברה, מובא להלן מידע המתייחס לעניינים הנוגעים לפעילות החברה בכללותה. המידע בחלק זה, בצירוף המידע לעיל, משקף את תיאור כלל עסקי החברה על בסיס מאוחד.

10. לקוחות - צרכני החשמל

10.1.1. ביום 31 בדצמבר 2011, עמד מספר הלקוחות של החברה על כ- 2,520 אלפי לקוחות, לעומת כ- 2,486 אלפי לקוחות ביום 31 בדצמבר 2010, המהווה גידול של כ- 33.9 אלפי לקוחות. ביום 31 במרס 2012, עמד מספר הלקוחות של החברה על כ- 2,530 אלפי לקוחות, לעומת כ- 2,494 אלפי לקוחות ביום 31 במרס 2011, המהווה גידול של כ- 35.9 אלפי לקוחות. צריכת החשמל בשנת 2011 הייתה כ- 53,062 מיליון קוט"ש, שמהווה גידול של כ- 1,025 מיליון קוט"ש בהשוואה לשנת 2010. צריכת החשמל ברבעון הראשון של שנת 2012 הייתה כ- 13,844 מיליון קוט"ש, שמהווה גידול של כ- 1,347 מיליון קוט"ש בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד.

10.1.2. החברה מסווגת את לקוחותיה למשקי בית, תעשייה, מבני ציבור ומסחר וצובר, שאיבת מים וחקלאות.

הטבלה להלן מציגה את צריכת החשמל לפי סוגי הלקוחות לשנים שהסתיימו ב- 31 בדצמבר 2011 ו- 31 בדצמבר 2010 ולתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ב- 31 במרס 2012 ו- 31 במרס 2011. לפירוט בדבר הכנסות החברה לפי סוגי הלקוחות ראה ביאור 28 בדוחות הכספיים השנתיים.

בתקופה של שנים עשר (12) חודשים שהסתיימה ב- 31 בדצמבר בשנים 2010 ו- 2011 (במיליון קוט"ש, ובאחוזים)

	ב- % מסך צריכת החשמל	2010	ב- % מסך צריכת החשמל	2011
10.1.3. ביתי	30	15,590	30	15,909
תעשייתי	20.5	10,647	20.7	10,987
ציבורי מסחרי וצובר	40.6	21,157	40.3	21,421
שאיבת מים	5.8	3,029	5.7	3,015
חקלאות	3.1	1,614	3.3	1,730
סה"כ	100	52,037	100	53,062

בתקופה של שלושה (3) חודשים שהסתיימה ב- 31 במרס בשנים 2012 ו- 2011 (במיליון קוט"ש, ובאחוזים)

	ב- % מסך צריכת החשמל	31.3.2011	ב- % מסך צריכת החשמל	31.3.2012
ביתי	33.2	4,180	34.9	4,835
תעשייתי	21.0	2,642	19.5	2,697
ציבורי מסחרי וצובר	37.9	4,781	38.2	5,284
שאיבת מים	4.7	594	4.3	594
חקלאות	3.2	402	3.1	434
סה"כ	100	12,599	100	13,844

10.1.4. הסקטור הביתי - נכון ל- 31 בדצמבר 2011, החברה משרתת כ- 2.2 מיליון משקי בית, המייצגים כמעט את כל משקי הבית במדינת ישראל בדומה ל- 31 בדצמבר 2010. נכון ל- 31 במרס 2012, החברה משרתת כ- 2.2 מיליון משקי בית, המייצגים כמעט את כל משקי הבית במדינת ישראל בדומה ל- 31 במרס 2011.

בשנה שהסתיימה ב- 31 בדצמבר 2011 הצריכה הביתית גדלה בכ- 2.0%, יחסית לתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות במחירים שוטפים (ברוטו) ממכירת חשמל בסקטור הביתי גדלו בכ- 0.7 בשנת 2011 יחסית לתקופה המקבילה אשתקד, בגין גידול בצריכה ובתעריפים.

ברבעון הראשון של שנת 2012 הצריכה הביתית גדלה בכ- 15.7%, יחסית לרבעון המקביל אשתקד. ההכנסות במחירים שוטפים (ברוטו) ממכירת חשמל בסקטור הביתי גדלו בכ- 33.3% ברבעון הראשון של שנת 2012 יחסית לרבעון המקביל אשתקד, בגין גידול בצריכה ובתעריפים.

10.1.5. הסקטור הציבורי-מסחרי וצובר - כולל צריכת חשמל על-ידי בתי מסחר, מרכזי קניות, עסקים שונים ורשויות של המגזר הציבורי, כגון: רשויות מקומיות, משרדי הממשלה ובתי ספר.

צריכת החשמל בסקטור זה גדלה בתקופה שהסתיימה בתאריך 31 בדצמבר 2011 בכ- 1.2% יחסית לתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות במחירים שוטפים (ברוטו) ממכירת חשמל בסקטור הציבורי מסחרי גדלו בשנת 2011 בכ- 5.9% יחסית לתקופה המקבילה אשתקד בגין הגידול בצריכה ובתעריפים.

צריכת החשמל בסקטור זה גדלה ברבעון הראשון של שנת 2012 בכ- 10.5% יחסית לרבעון המקביל אשתקד. ההכנסות במחירים שוטפים (ברוטו) ממכירת חשמל בסקטור הציבורי מסחרי גדלו ברבעון הראשון של שנת 2012 בכ- 28.4% יחסית לרבעון המקביל אשתקד בגין הגידול בצריכה ובתעריפים.

10.1.6. הסקטור התעשייתי - צריכת החשמל של הסקטור התעשייתי גדלה בכ - 3.2% בשנה שהסתיימה ב - 31 בדצמבר 2011 יחסית לתקופה המקבילה אשתקד. בשנת 2011 גדלו ההכנסות במחירים שוטפים (ברוטו) ממכירת חשמל בסקטור זה בכ-9.5% יחסית לתקופה המקבילה אשתקד בגין גידול בצריכה ובתעריפים.

צריכת החשמל של הסקטור התעשייתי גדלה בכ-2.1% ברבעון הראשון של שנת 2012 יחסית לרבעון המקביל אשתקד. ברבעון הראשון של שנת 2012 גדלו ההכנסות במחירים שוטפים (ברוטו) ממכירת חשמל בסקטור זה בכ-26.5% יחסית לרבעון המקביל אשתקד בגין גידול בצריכה ובתעריפים.

10.1.7. שאיבת מים¹⁵¹ - נדרשת כדי לספק לכל חלקי הארץ מי שתייה ומים להשקיה ולמטרות אחרות. צריכת החשמל בסקטור זה ירדה בכ-0.5% בשנה שהסתיימה ב- 31 בדצמבר 2011 יחסית לתקופה המקבילה אשתקד. בשנת 2011 גדלו ההכנסות במחירים שוטפים (ברוטו) ממכירת חשמל בסקטור זה בכ-5.9% יחסית לתקופה המקבילה אשתקד בגין הגידול בתעריפים.

צריכת החשמל בסקטור זה לא השתנתה ברבעון הראשון של שנת 2012 יחסית לרבעון המקביל אשתקד. ברבעון הראשון של שנת 2012 גדלו ההכנסות במחירים שוטפים (ברוטו) ממכירת חשמל בסקטור זה בכ-19.2% יחסית לרבעון המקביל אשתקד בגין הגידול בתעריפים.

10.1.8. הסקטור החקלאי - בשנה שהסתיימה ב - 31 בדצמבר 2011 הצריכה של הסקטור החקלאי גדלה בכ - 7.2% יחסית לתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות בשנת 2011 גדלו במחירים שוטפים (ברוטו) בכ-13.5% יחסית לתקופה המקבילה אשתקד בגין גידול בצריכה ובתעריפים.

ברבעון הראשון של שנת 2012 הצריכה של הסקטור החקלאי גדלה בכ-7.9% יחסית לרבעון המקביל אשתקד. ההכנסות ברבעון הראשון של שנת 2012 גדלו במחירים שוטפים (ברוטו) בכ-25.7% יחסית לרבעון המקביל אשתקד בגין גידול בצריכה ובתעריפים.

10.2. סוגי תעריפי החשמל

בהתאם להוראות חוק משק החשמל, רשות החשמל קובעת לחברה תעריפי חשמל נפרדים למקטעי פעילותה השונים. אולם, מרבית צרכני החשמל (צרכנים בתעריף חשמל "ביתי", "כללי" ומקצתם "מאור לרחובות ציבוריים", כמפורט להלן) משלמים עבור החשמל תעריף אחד משוקלל ואחיד כל השנה, הכולל את כל מקטעי הפעילות של החברה.

בהתאם לקבוע בספר אמות המידה, למועד התשקיף, תעריפי החשמל לצרכן מתחלקים לארבעה (4) סוגים כדלקמן:

(א) תעריפים אחידים – תעריף המחושב על בסיס ממוצע שנתי בהתאם ל"תעריף עומס וזמן" (כמפורט להלן) ולמאפייני שעות הצריכה של הקבוצה שאליה משתייך הצרכן. ואלה הקבוצות לעניין זה: (א) "ביתי" - בתים המשמשים למגורים בלבד, מבנים לצרכי חקלאות ובתי תפילה; (ב) "מאור

¹⁵¹ בעיקר מקורות, התפלת מים, רשויות מקומיות וכו'.

לרחובות ציבוריים" - תאורת רחובות וגנים ציבוריים; ו- (ג) "כללי" - תעריף חשמל המיועד למבנים המשמשים למלאכה, לתעשייה או למסחר, לרבות מוסדות חינוך ותרבות, מרכזי קליטה, מבנים המשמשים עמותות ומוסדות ללא כוונת רווח, מרפאות, בתי חולים, בתי מלון, משרדי ממשלה ומבנים המחוברים בחיבור זמני (קרי, מתייחס ליתר הצרכנים בתעריף אחיד אשר אינם בתעריף "ביתי" או "מאור לרחובות ציבוריים");

(ב) "צובר" (תעריף החל על מכירת חשמל לרשות הפלסטינאית);

(ג) "תעריף עומס זמן" תעריף המחושב לפי עומס המערכת וזמן הצריכה ("תעו"ז"); ו-

(ד) "תעריף מכירה מרוכזת" - תעריף חשמל לצרכני מתח נמוך וגבוה המחלקים ומספקים חשמל לאחר.

תעריפי תעו"ז הונהגו בישראל לראשונה בשנת 1982, ולמועד התשקיף הם חלים מנדטורית על צרכני מתח עליון, מתח גבוה ומתח נמוך שגודל החיבור שלהם הוא 3X200 אמפר ומעלה, או שצריכתם השנתית עולה על 40,000 קוט"ש. תעריף תעו"ז מבוסס על העלויות השוליות במערכת ונועד ליצור קשר ישיר בין עלויות ייצור החשמל ואספקתו בשעות השונות לבין המחיר שמשלם הצרכן. בחשבון החשמל של צרכני תעו"ז מפורטת הצריכה לפי מקבצי השעות השונים (בהתאם לעונות השנה, היום בשבוע והשעה במהלך היום) ומותקן להם מונה אלקטרוני המתוכנת למטרות תעריף זה. מחירי הקוט"ש בתעו"ז משתנים גם על-פי מתח האספקה. בנוסף, כל צרכן בתעריף האחיד, שלא חל עליו תעריף תעו"ז מנדטורי, יכול לבקש להצטרף לתעו"ז ברירתו.

סך כל מספר הצרכנים בתעו"ז נכון ליום 31 בדצמבר 2011 הוא כ- 58,235, לעומת 56,130 צרכנים נכון ליום 31 בדצמבר 2010. כלומר, כ- 2.3% בלבד ממספר הצרכנים צורכים כ- 60% מסך כל צריכת החשמל השנתית. סך כל מספר הצרכנים בתעו"ז נכון ליום 31 במרס 2012 הוא כ- 61,105, לעומת 57,964 צרכנים נכון ליום 31 במרס 2011.

סך-הכל מספר הצרכנים בתעריף ה"ביתי" נכון ליום 31 בדצמבר 2011 הוא כ- 2.21 מיליון, לעומת כ- 2.19 מיליון ליום 31 בדצמבר 2010. כלומר, כ- 89% ממספר הצרכנים צורכים כ- 30% מסך כל צריכת החשמל השנתית. סך כל מספר הצרכנים בתעריף ה"ביתי" נכון ליום 31 במרס 2012 הוא כ- 2.22 מיליון, לעומת כ- 2.19 מיליון ליום 31 במרס 2011.

11. שיווק והפצה

החברה ביצעה בשנת 2011 ועד למועד התשקיף פעילות תקשורתית פרסומית מצומצמת יחסית, שעסקה בנושאים שונים הנמצאים על סדר יומה: בטיחות בחשמל, שיווק מרכזי המבקרים של החברה, איכות סביבה ושירות חדש של הצטרפות לחשבון חשמל בדואר אלקטרוני. עלויות הפרסום של החברה לשנת 2011 הסתכמו לסך של כ- 4 מיליון ש"ח, ללא עלויות פרסום המתחייבות מכוח החוק כגון מודעות בענייני מכרזים, דרושים, תכנון ובנייה וכדומה, וזאת לעומת סך של כ- 10.1 מיליון ש"ח בשנת 2010. ברבעון הראשון של שנת 2012 לא ביצעה החברה פעילות תקשורתית-פרסומית כלשהי, למעט פרסומים המתחייבים מכוח החוק כגון מודעות בענייני מכרזים, דרושים, תכנון ובנייה וכדומה.

12. עונתיות

הביקוש לחשמל במדינת ישראל הוא עונתי. עונות השנה בהקשר זה מוגדרות כעונת הקיץ (החודשים יולי עד אוגוסט, כולל), עונת החורף (החודשים דצמבר עד פברואר, כולל) ועונות המעבר - אביב (החודשים מרס עד יוני, כולל) והסתיו (החודשים ספטמבר עד נובמבר, כולל). הביקושים גבוהים יותר בעונת הקיץ (בשל השימוש במזגנים) ובעונת החורף (בשל השימוש במכשירי חימום) לעומת עונות המעבר (הסתיו והאביב). בעונות החורף והקיץ צריכת החשמל הממוצעת גבוהה מזו שבעונות המעבר ואף מתאפיינת בימים של ביקושי שיא עקב תנאים קיצוניים של קור או חום.

כמו כן, הכנסות החברה בעונות השונות מושפעות מהשינוי בתעריפים לצרכנים המשלמים לפי עומס וזמן (תעו"ז) והמייצגים כ- 60% מצריכת החשמל (בהתאם לנתוני שנת 2011), שכן תעריפי התעו"ז גבוהים יותר בממוצע בעונת הקיץ לעומת תעריפי התעו"ז בעונות המעבר והחורף.

לפירוט בדבר תחזית שיאי הביקוש לחשמל ראה סעיף 7.7.3.2.

פרוט הכנסות מחשמל, נטו, לשנים 2011, 2010 ו- 2009

(מותאם לש"ח של חודש דצמבר 2011)

במיליון ₪

<u>סה"כ</u>	<u>רבעון 4</u>	<u>רבעון 3</u>	<u>רבעון 2</u>	<u>רבעון 1</u>	
24,273	6,073	8,020	5,050	5,130	<u>2011</u>
19,619	4,887	6,480	4,443	3,809	<u>2010</u>
19,494	3,965	6,392	3,663	5,474	<u>2009</u>

פירוט הכנסות מחשמל, נטו, לתקופה ינואר-מרס 2012 ולשנים 2010, 2011 ו-2009

(מותאם לש"ח של חודש מרס 2012)

במיליון ₪

<u>רבעון 1</u>	<u>רבעון 2</u>	<u>רבעון 3</u>	<u>רבעון 4</u>	<u>סה"כ</u>	
6,453	-	-	-	6,453	<u>2012</u>
5,150	5,069	8,050	6,096	24,365	<u>2011</u>
3,823	4,460	6,505	4,906	19,694	<u>2010</u>
5,495	3,677	6,416	3,980	19,568	<u>2009</u>

13. מחקר ופיתוח

13.1.1 כללי

מטרת ההוצאה לפעילות מחקר ופיתוח הינה פיתוח כלים למיצוי ולמימוש מיטבי של טכנולוגיות חדשות, להתמודדות עם ההחמרה בדרישות הסביבתיות (בכל תחום מתחומי הפעילות של החברה) ולהשגת יעדי אמינות האספקה, תוך חתירה למזעור עלויות. לצורך השגת מטרת ההשקעה במחקר ופיתוח, נבחרים ומבוצעים פרויקטים מחקריים המתמקדים בתמצית בעיקר בנושאים שלהלן:

13.1.1.1 טכנולוגיות חדשות לשיפור הנצילות לאורך חוליות שרשרת החשמל (ייצור, הולכה והשנאה וחלוקה). מחקרים לגבי טכנולוגיות חדשות בתחום ייצור החשמל והספקתו שמטרתן שיפור נצילות ייצור החשמל, הקטנת הפסדי ההולכה, אופטימיזציה כמותית ותפעולית של מרכיבי מערכת ההולכה, שתוצאתם הקטנת צריכת הדלקים, הפחתת שיעורי הפליטה וחיסכון בעלויות התפעול.

13.1.1.2 שיפור אמינות אספקת החשמל ואיכותו. ביצוע מחקרים ופיתוח יישומים שמטרתם להפחית את שיעור התקלות ברשת ההולכה והחלוקה, לזהות תקלות העוללות לגרום להתפשטות הפרעות נרחבות ברשת ובחינת מערכות באמצעותן ניתן למנוע או לצמצם במידה רבה הידרדרות המערכת.

13.1.1.3 ניהול עומס מצד הביקוש (DSM – Demand Side Management). פיתוח לוח "חשמל ביתי חכם" המאפשר בין השאר, קריאת נתוני צריכה מרחוק, איזון בין הפזות וניתוק צרכני חשמל כבדים בבית הלקוח (כגון מזגנים, מייבשי כביסה וכד') באמצעות אלגוריתם שהוכן מראש, המופעל על-פי הצורך (מרחוק) בעת ביקושי שיא לחשמל.

13.1.1.4. גיוון מקורות האנרגיה ואנרגיות מתחדשות. ביצוע מחקרים לבחינת השפעת מתקני אנרגיה מתחדשת על יציבות רשת החשמל, ניצול גזי פליטה לגידול אצות להפקת דלקים (ביו-מסה) ותוספי מזון.

13.1.1.5. היבטים סביבתיים הקשורים לפעילות החברה. ביצוע מחקרים לבחינת שימושים מתקדמים באפר הפחם (ניקוי וספיחת מתכות כבדות בקרקעות מזוהמות, חומרים קטליטיים בתהליכים תעשייתיים וכד'), פיתוח טכנולוגיות להפחתת גזי חממה ופליטות מזהמים מתחנות כוח פחמיות, לכידת פחמן דו-חמצני (פד"ח) ושימושים אפשריים בחקלאות, פיתוח שיטות להפחתת שדות מגנטיים שמקורם במתקני הספק.

13.1.1.6. ניצול מיטבי של עתודות הקרקע ומשאבי החברה האחרים. פיתוח מודלים ממוחשבים על בסיס אמינות האספקה, איבוד אנרגיה וההשקעות הנדרשות, לקביעת גודל אופטימלי של תחנות-משנה באיזורים עירוניים וכפריים, על בסיס תחזית צפיפות העומס באזורי ההזנה של תחנות המשנה, ביצוע מחקרים לשילוב טכנולוגיות מתקדמות לייצור חשמל עם תשתיות הייצור של יחידות קיימות.

13.1.1.7. שיפור וייעול תהליכים. פיתוח מודלים וביצוע הדמיות להערכת איבודי הערך הקלורי בערימות הפחם ובחינת הפחמים המתאימים ביותר לאיחסון איסטרטגי תוך מזעור ההפסד הקלורי, פיתוח טכנולוגיה להפרדת אדי מים מגזי הפליטה לצורך שימוש חוזר במים בתהליכי ייצור החשמל, פיתוח מערכת לזהוי מהיר ומדויק של מיקום תקלות עקב קצרים, פיתוח מודל לצורך הדמייה של תהליך שטיפת מדחס של טורבינת-גז במצב עבודה (On Line - כיום שטיפת המדחס, מחייבת הדממת היחידה).

החברה בוחנת מעת לעת ביצוע מחקרים בעלי פוטנציאל מימוש של עד חמש (5) שנים. הפרויקטים מבוצעים הן על-ידי עובדי החברה והן על-ידי גורמי חוץ (אוניברסיטאות, מוסדות מחקר, חברות וכדומה). לא כל מחקר מבטיח הצלחה ומימוש, אולם הידע והכלים שנרכשו במהלך ביצוע המחקר הם ערך מוסף המנוצל במהלך הפעילות ההנדסית והתפעול השוטף של מתקני החברה. בנוסף, החברה נוהגת לעגן בהסכמי התקשרות לביצוע מחקר סעיף המבטיח את זכויותיה בפירות המחקר (בעלות של הוצאות המחקר ו/או החזר השקעה ו/או תמלוגים לפי העניין).

בשנת 2011 הושקעו על-ידי החברה בפרויקטים של מחקר ופיתוח כ- 7 מיליון ש"ח (לא כולל החממה הטכנולוגית, כמפורט להלן), ללא שינוי בהשוואה ל- 2010; ברבעון הראשון של שנת 2012 הושקעו על-ידי החברה כ- 0.9 מיליון ש"ח בפרויקטים של מחקר ופיתוח, בהשוואה ל- 0.6 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד ובשנת 2012 היא צפויה להוציא כ- 8 מיליון ש"ח למטרות אלו (לא כולל החממה הטכנולוגית, כמפורט להלן).

13.1.2. חממה טכנולוגית (ק.ר.ט.)

בשנת 2008 החלה החברה לפעול להקמת חממה טכנולוגית. במסגרת זו החברה הקימה בשנת 2009 את המרכז לקידום רעיונות טכנולוגיים חדשניים ("ק.ר.ט.") המעניק תמיכה ליזמים בעלי רעיונות מקוריים בפיתוח מוצרים המיועדים להשתלב בפעילות הליבה של החברה.

היזמים אשר מתקבלים לק.ר.ט. זוכים לתמיכה כספית (בדרך של מתן הלוואה המירה למניות בסכום של עד שלושה (3) מיליון ש"ח לפרויקט), לליווי של צוות מקצועי ולאפשרויות שימוש בתשתיות החברה ובקשריה בארץ ובחו"ל (לרוב, בגין שימוש כאמור גובה החברה תשלום נפרד). עד למועד התשקיף נחתמו הסכמים עם עשר (10) חברות לפיהם העמידה החברה סך כולל של כשישה עשר (16) מיליון ש"ח (מתוכם כ- 8.7 מיליון ש"ח הועמדו בשנת 2011 וכ- 1.2 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2012) אשר יוחזרו בהתאם להסכמי ההלוואה או יומרו כאמור למניות, כפוף לכל דין החל על העניין. לרוב, החברה זכאית למנות דירקטור אחד (1) מטעמה לדירקטוריון חברת הפרויקט או משקיף, וזאת אף ללא מימוש האופציה להמרת המניות. החברה פועלת באופן שוטף לאיתור פרויקטים חדשים לק.ר.ט.

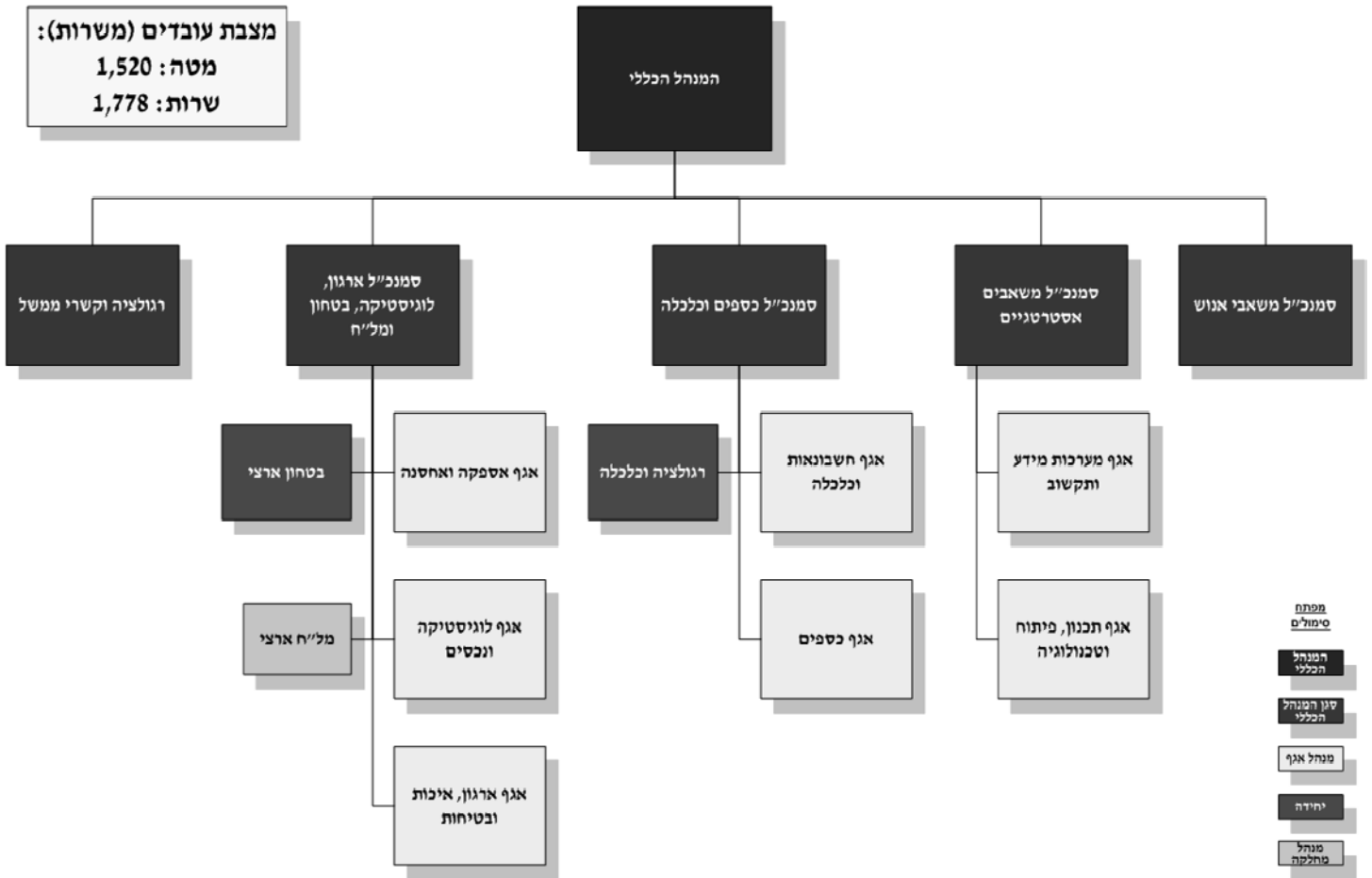
תקציב החברה לשנת 2012 כולל סכום של כ- 11 מיליון ש"ח הנדרש לצורך מתן ההלוואות לחברות שבמסגרת ק.ר.ט. וכן לתפעול השוטף שלה.

ביום 25 במרס 2010, אישר הדירקטוריון החברה להקים חברה בת שתבצע את פעילות ק.ר.ט. והחברה נמצאת בדיונים עם רשות החברות לקידום הנושא.

14. הון אנושי

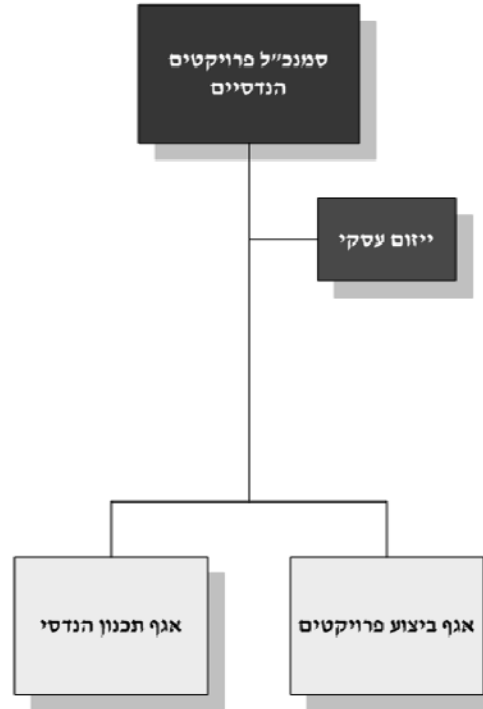
14.1. המבנה הארגוני של החברה

חטיבות ואגפי מטה ושרות

פרויקטים הנדסיים

מצבת עובדים (משרות):
2,006

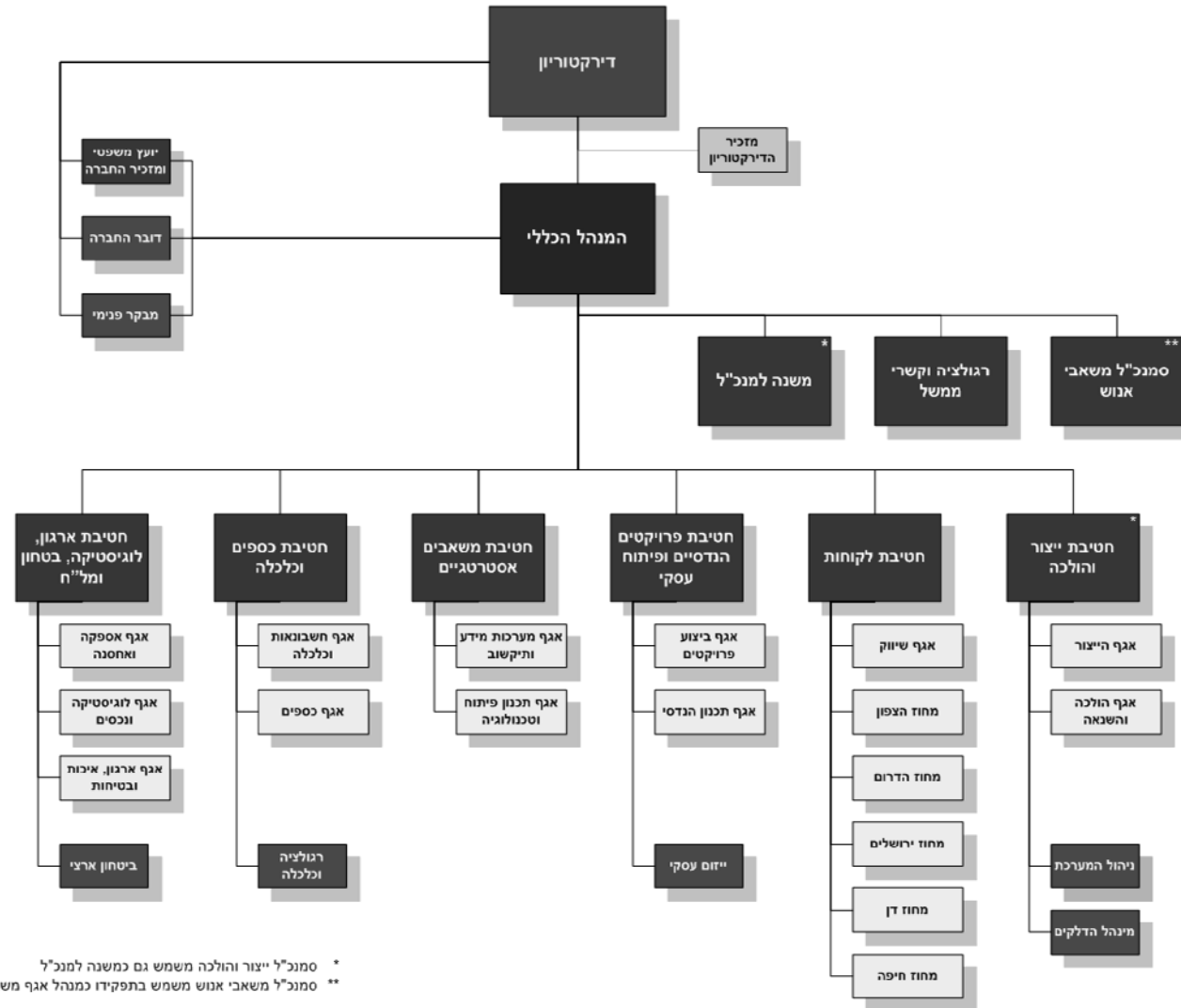
מפתח
סימולים

סין המנהל
הכללי

מנהל אגף

יחידה

מבנה הארגון בחתך חטיבות, אגפים ומחוזות

מפתח סימולים
דירקטוריון
המנהל הכללי
מזכיר / מזכירה
מנהל הכללי
אגף / מחוז
יחידה
מחלקה

14.2. מצבת העובדים לפי תחומי פעילות

מצבת כוח אדם (משרות) נכון ליום 31 במרס 2012 הינה: 12,430 משרות עובד לעומת 12,653 משרות עובד נכון ליום 31 במרס 2011. נכון ליום 31 במרס 2012 עבדו בחברה 12,697 עובדים, לעומת 12,865 עובדים נכון ליום 31 במרס 2011. פילוח מצבת המישרות במקטעים משקף את השיוך הארגוני בחברה ולא את הפעילות הפנימית ההדדית, הנעשית בין יחידות החברה, במקטעים השונים. כ- 40% משכר עובדי החברה משויך לפעילויות פיתוח משק החשמל של מקטעי הפעילות השונים.

מצבת העובדים בחברה בשנתיים שקדמו למועד התשיף הינה כמפורט להלן:

מצבת עובדים (משרות)		
ליום 31 בדצמבר 2011	ליום 31 בדצמבר 2010	תחום
2,469	2,449	1. ייצור
464	470	2. הולכה והשנאה (כולל ניהול המערכת)
4,326 *	4,256 *	3. חלוקה (שיווק ומחוזות)
1,541	1,498	4. מטה (משאבים אסטרטגיים, כספים וכלכלה, מינהל כללי)
1,804	1,751	5. שרות (ארגון לוגיסטיקה ביטחון ומל"ח, אספקה ואחסנה)
2,049 **	2,006 **	6. פרויקטים הנדסיים (תכנון וביצוע)
12,653	12,430	סה"כ:

מצבת עובדים (משרות)		
ליום 31 במרס 2011	ליום 31 במרס 2012	תחום
2,460	2,470	1. ייצור
470	459	2. הולכה והשנאה (כולל ניהול המערכת)
4,284 *	4,339 *	3. חלוקה (שיווק ומחוזות)
1,520	1,548	4. מטה (משאבים אסטרטגיים, כספים וכלכלה, מינהל כללי)
1,778	1,788	5. שרות (ארגון לוגיסטיקה ביטחון ומל"ח, אספקה ואחסנה)
1,977**	2,073 **	6. פרויקטים הנדסיים (תכנון וביצוע)
12,489	12,677	סה"כ:

* כולל עובדים העוסקים בהקמת מערכת החלוקה וקווי הולכה.

* * עוסקים בעיקר בהקמת תחנות כוח, תחנות משנה ומיתוג.

14.3. שינויים במצבת כח אדם

מצבת כוח האדם ברבעון הראשון של שנת 2012 ירדה בכ- 223 מישרות (1.8%) לעומת הרבעון המקביל אשתקד.

14.4. שינויים מהותיים במצבת נושאי משרה בכירה

14.4.1. בחודש מרס 2011, לאחר למעלה משלוש (3) שנים בתפקיד מנהלה הכללי של החברה, סיים מר עמוס לסקר, את תפקידו בחברה.

14.4.2. ביום 17 במרס 2011 החליט דירקטוריון החברה למנות את מר אלי גליקמן לתפקיד המנהל הכללי של החברה במקומו של מר עמוס לסקר שהודיע על סיום תפקידו בחברה.

14.4.3. ביום 31 בדצמבר 2011 חדל לכהן כסמנכ"ל מר יגאל בן אריה.

14.4.4. ביום 12 בינואר 2012 הודיעה גב' שרית גלעד-דור, דוברת החברה, על רצונה לסיים תפקידה. גב' גלעד-דור סיימה את תפקידה ביום 10 באפריל 2012.

14.4.5. ביום 21 בפברואר 2012 מונה ה"ה רם ארליכמן ומרדכי (מוקי) בן עמי כדירקטורים בחברה.

14.4.6. ביום 29 בפברואר 2012 חדל מר שמעון אקהאוז לכהן כדירקטור בחברה.

14.4.7. ביום 1 במרס 2012 הודיע מר אברהם נתן על רצונו לסיים את תפקידו כדירקטור בחברה החל מיום 10 באפריל 2012. לפירוט בדבר נסיבות התפטרותו של מר נתן מדירקטוריון החברה ראה דוח מיידי מיום 1 במרס 2012, מספר אסמכתא: 2012-01-057762, המובא על דרך ההפניה.

14.4.8. ביום 6 במרס 2012 מונתה גב' ורדה סאמט כדירקטורית בחברה.

14.4.9. מר משה בכר סיים את תפקידו כמשנה למנכ"ל וסמנכ"ל ייצור והולכה ביום 31 במאי 2012. החליף אותו מר יעקב חאין אשר כיהן בחברה בתפקיד סמנכ"ל פרויקטים הנדסיים, ומונה למשנה למנכ"ל החל מיום 1 ביוני 2012.

14.4.10. ביום 1 ביוני 2012 מונה מר יצחק בלמס לתפקיד ממלא מקום מנהל חטיבת פרויקטים הנדסאיים (לפני כן כיהן כמנהל אגף תכנון הנדסי בחברה).

14.4.11. ביום 31 באוקטובר 2012 יסיים מר אשר דהן את תפקידו כסמנכ"ל לקוחות.

14.5. הדרכה ואימונים בחברה

14.5.1. מערך ההדרכה בחברה כולל חמישה בתי ספר ומטה הדרכה ארצי:

(א) בית-הספר למקצועות הייצור וההולכה - בית-הספר מכשיר בעיקר את עובדי תחנות הכוח ותחנות ההשנאה והמיתוג וכן את עובדי היחידה הארצית לניהול העומס. בית-הספר מקיים קורסים והשתלמויות בקליטת טכנולוגיות חדשות, כגון ייצור חשמל באמצעות גז טבעי ומחזור משולב, תפעול ותחזוקת תחנות השנאה ומיתוג הפעלת מערכות בקרה בתחנות כוח עם בקרים מתוכנתים וכן תחזוקת ידע קבועה בקרב העובדים המקצועיים בחטיבה. כמו כן, מוביל בית-הספר את תוכנית הפיתוח של עובדי החברה בתחומי איכות הסביבה, בהם תוכניות לימודי MBA בתחום אשר בוצעו במכללות שונות.

(ב) בית-הספר לשיווק ומקצועות הרשת - בית-הספר מכשיר את עובדי המחוזות בתחומי השיווק והשירות ובתחומי עבודות הרשת. בכלל זה מוכשרים עובדי המוקד הטלפוני 103, מתאמי לקוחות אסטרטגיים, עובדי מחלקות החשבונות המסחריים ומחלקות הגבייה. בית הספר מכשיר עובדי שטח לרמות של טכנאי מנוסה בחשמל והנדסאי; מפעיל השלמת הכשרה למהנדסים רשומים בחשמל ל"זרם חזק"; ומכין תוכנית בשיתוף מוסדות אקדמאיים ללימודי תואר שני בחשמל זרם חזק.

(ג) בית-הספר לפרויקטים הנדסיים - בית-הספר מכשיר את מערך העובדים והמנהלים בחטיבת הפרויקטים ההנדסיים, לרבות אגף תכנון הנדסי ואגף ביצוע פרויקטים, באגף לוגיסטיקה ונכסים ובאגף תכנון ופיתוח טכנולוגיה (תפ"ט). כמו כן, בית-הספר משמש כרשות הסמכה בעיסוקים שונים, כגון: תחום קשירת המשאות והרמתם, הפעלת עגורנים, עבודות המתבצעות בגבהים ועוד, כנדרש על-פי הדין ובהתאם להנחיות רשויות המדינה המוסמכות, לרבות משרד התמ"ת. בית הספר מוביל, מפתח ומכשיר עובדים ומנהלים בתחומי "ניהול פרויקטים" ו-"אנרגיות מתחדשות".

(ד) בית-הספר למחשבים וטכנולוגיות מידע - בית-הספר מכשיר את כלל עובדי החברה לכלל שימושי המחשב ואת עובדי אגף מערכות מידע ותקשוב (אמ"ת) במקצועות התקשוב, וכן מפתח תוכניות ואמצעי הדרכה ללמידה מרחוק וכן תוכניות לעתודה ניהולית על-ידי השלמת השכלה אקדמאית.

(ה) בית-הספר לניהול ומינהל - בית-הספר מכשיר ומדריך את כל מערך הניהול של החברה בכל הרמות, בתחומים העסקיים ובתחומי הניהול והמינהל. במסגרת זו מוכשרים עובדים לתפקידי ראש מדור ומנהל מחלקה וכן עובדי/ות מינהל ומטה.

מערך ההדרכה בחברה נועד לספק תמיכה בשיפור ביצועי החברה והעלאת רמת ההון האנושי והמקצועי של עובדי החברה. המערך מספק הכשרה מקצועית בתחומי העיסוק העיקריים של החברה ומעניק את ההסמכות הנדרשות על-ידי משרדי ממשלה (משרד התמ"ת, דרך כלל) על-פי חוקים ותקנות. אנשי מערך ההדרכה עוסקים בפיתוח תוכניות לימודים ובהדרכת עובדים ומנהלים, לרבות הסבה מקצועית, קליטת טכנולוגיות חדשות ובטיחות בעבודה. בנוסף, מערכת ההדרכה מטפלת בלימודים פורמליים של עובדי החברה כגון טכנאים, הנדסאים ומהנדסים במקצועות נדרשים בחברה, בעיקר בתחומים הטכנולוגיים, וכן בלימודי תואר ראשון ולימודים כלליים ולימודי תואר שני בתחומי החשמל ואיכות הסביבה ובמינהל עסקים. מערך ההדרכה פועל באופן שוטף כדי לשמר את מעמדו באותם המקרים בהם הוסמך לכך על-ידי הרשות המוסמכת כרשות הסמכה, היכן שנידרש זאת מעובדי החברה, וההסמכה תלויה בהשתתפות ועמידה בדרישות קורסים. כמו כן מערך ההדרכה פועל להרחיב את כמות תוכניות הלימודים המאושרות על-ידי משרד התמ"ת וכן תוכניות ומתכונות לימודים המוכרות על-ידי משרד החינוך – הוועדה לגמול השתלמות – היחידה להכשרת מבוגרים.

14.5.2. עלויות בגין הדרכה ואימונים בחברה:

להלן פירוט ההוצאות בגין הדרכה ואימונים בחברה לשנים 2011 ו- 2010 ולתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס 2012 ו- 2011:

14.5.2.1. הוצאות בתי הספר בשנת 2011 ובתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס 2012 (מרצים, אירוח, ציוד, הסעת משתלמים) היו כ- 11.4 מיליון ש"ח מתואם לש"ח של חודש דצמבר 2011 וכ- 2.6 מיליון ש"ח מתואם לש"ח של מרס 2012, בהתאמה, לעומת כ- 8.6 מיליון ש"ח מתואם לש"ח של חודש דצמבר 2011 וכ- 3.3 מיליון ש"ח מתואם לש"ח של חודש מרס 2012 בשנת 2010 ובתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס 2011, בהתאמה.

14.5.2.2. הוצאות השתלמות אגף משאבי אנוש עובדים ומנהלים בשנת 2011 ובתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס 2012 היו כ- 11.1 מיליון ש"ח (מותאם לש"ח של החודשים דצמבר 2011 ומרס 2012) וכ- 1.4 מיליון ש"ח, בהתאמה, לעומת כ- 8 מיליון ש"ח בשנת 2010 (מותאם לש"ח של החודשים דצמבר 2011 ומרס 2012) וכ- 1.6 מיליון ש"ח בתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס 2011, בהתאמה.

14.5.2.3. תשלום לקורסים, ימי עיון וכנסים מחוץ לחברה בשנת 2011 ובתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס 2012 היו כ- 1.3 מיליון ש"ח (מותאם לש"ח של החודשים דצמבר 2011 ומרס 2012) וכ- 0.2 מיליון ש"ח, בהתאמה, לעומת כ- 2.3 מיליון ש"ח (מותאם לש"ח של החודשים דצמבר 2011 ומרס 2012) בשנת 2010 וכ- 0.4 מיליון ש"ח בתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס 2011, בהתאמה.

הנתונים דלעיל אינם כוללים עלויות ישירות ונלוות בגין לימודים לתארים גבוהים ולימודי תעודה, הנרשמים על-חשבון שכר העובד והחייבים במיסים על-ידו.

14.6. תוכניות תגמול לעובדים, הטבות והסכמי העסקה:

14.6.1. הסכמי העסקה

יחסי העבודה בחברה מוסדרים בחקיקת העבודה, וכן בהסכמים קיבוציים ובהסדרים קיבוציים ("הסכמי העבודה"), המהווים נוסח מחייב בחברה בענייני קבלת אדם לעבודה או סיום עבודתו, תנאי עבודתו, יחסי עבודה, זכויות וחובות הצדדים.

הסכמי העבודה חלים על כל העובדים בחברה (למעט עובדים בחוזים אישיים), בסייגים המפורטים בהם.

בהסכמי העבודה (ובעיקר בחוקת העבודה, כפי שיפורט להלן, ובנהלי החברה) מוסדרים מרבית תנאי העבודה של עובדי החברה, לרבות: שכר ותנאי שירות, זכאות לסל אנרגיה, שעות עבודה ומנוחה, עבודה בשעות נוספות, תנאי עבודה במשמרות, היעדרויות בתשלום (חופשה, מחלה וכיוצ"ב), תנאי הפרישה לפנסיה,¹⁵² ועוד.

כמו כן, כוללים הסכמי העבודה הוראות שונות הנוגעות לניהול המשאב האנושי בחברה, וביניהן: הליך קליטת עובדים והליך פיטורי עובדים (לרבות מגבלות על הסיבות בגין ניתן לפטר עובדי חברה,

¹⁵² תנאי הפרישה לפנסיה מוסדרים בתקנות הפנסיה לעובדי חברת החשמל משנת 1958, בתקנון הקופה המרכזית לקצבה, בנהלי החברה ובהוראות החברה השונות.

אופן ביצוע הליך הפיטורים וכן נסיבות בהן קיים צורך בקבלת הסכמת ארגון העובדים בדבר פיטורי עובדים; מגבלות על ניווד עובד מתפקיד לתפקיד; סדרי משמעת; וכיוצא באלה. שינויים ועדכונים בהסכמי העבודה נערכים מעת לעת, לרבות בעקבות משא ומתן בין הנהלת החברה לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה וועד העובדים הארצי של עובדי החברה, וטעונים אישור של רשות החברות, הממונה על השכר והסכמי עבודה במשרד האוצר ודירקטוריון החברה.

ניתן לסווג את עובדי החברה לשתי (2) קבוצות עיקריות: עובדים בדירוג מינהלי ועובדים בדירוג מקצועי (הכוללים מהנדסים, אקדמאים, משפטנים, הנדסאים וטכנאים). קיימת בחברה טבלת שכר אחת, כשלכל דרגה בדירוג המנהלי יש דרגה מקבילה בדירוג המקצועי. תנאי השכר, הזכויות הפנסיוניות של העובדים וזכויות אחרות בקשר עם סיום יחסי עובד-מעביד משתנים בהתאם לקבוצה אליה העובדים משתייכים, כמפורט להלן.

14.6.2. יחסי עבודה והבאתם לידי סיום

יחסי העבודה בחברה מושתתים בעיקרם על העקרונות הקבועים בחוקת העבודה. חוקת העבודה והנהלים שהוצאו מכוחה מהווים את המקור הנורמטיבי הראשי בכל הנוגע לקבלה לעבודה בחברה, סיום עבודה, תנאי עבודה ויחסי עבודה. תוקפה של חוקת העבודה, שמעמדה המשפטי הוא של הסדר קיבוצי דו צדדי, הינו עד 31 בדצמבר 2015.

סעיף 185 לחוקת העבודה קובע, כי עקב צורכי החברה, רשאית הנהלת החברה, בהסכם עם ועד העובדים, להעביר עובד לתפקיד או למקום עבודה אחר, באופן זמני או קבוע, בלי להרע בתנאי עבודתו ובלי להפחית משכרו.

סוגיית סיום העסקתם של עובדי החברה עליהם חלה חוקת העבודה מוסדרת בסעיפים 200-201 לחוקת העבודה, לפיהם יכולה החברה לפטר עובד, בין היתר, בגין רה-ארגון ביחידות החברה או מסיבה מספקת אחרת, כאשר בכל מקרה של פיטורים, למעט של עובד ארעי, תבוא הנהלת החברה תחילה בדברים עם ועד העובדים והעובד יפוטל בהתאם להסכם עם ועד העובדים.

בהיעדר הסכמה עם ועד העובדים במרחב אליו שייך העובד בעניין פיטורי עובד בחברה, יובאו חילוקי הדעות בפני הוועד הארצי והנהלה. ככל שלא מושגות הסכמות בדרג זה, בהתאם להוראת סעיף 223 לחוקת העבודה, יובא הנושא למשא ומתן בין מנכ"ל החברה לבין ההסתדרות הכללית. חוקת העבודה אינה כוללת מנגנון הכרעה למקרה בו לא מושגת הסכמה בין מנכ"ל החברה לבין ההסתדרות.

מההוראות האמורות שבחוקת העבודה עולה, כי הנהלת החברה מוגבלת ביכולתה לנקוט צעדי התייעלות, אשר כרוכים בסיום העסקתם של עובדים בחברה. במקרה של חילוקי דעות לגבי פיטורי עובדים מול ועד העובדים, ניתן כאמור לשאת ולתת בנדון עם ההסתדרות, אולם ככל שמשא ומתן זה לא יצלח, לא קיים מנגנון בחוקת העבודה אשר יאפשר יישום מהלכים של רה-ארגון תוך פיטורי עובדים בלי שהתקבלה הסכמה למהלכים אלה. להשלכות שיש לכך על יישום השינוי המבני ראה סעיף 14.10.

בדבר יחסי העבודה בחברה ומצב סכסוכי העבודה נכון למועד התשקיף, ראה גם ביאור 24 ג' בדוחות הכספיים השנתיים.

14.6.3. כחברה ממשלתית, החברה כפופה לסעיף 29 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 ("חוק יסודות התקציב") המגביל למעשה את יכולותיה לפעול באופן עצמאי בענייני שכר והטבות לעובדיה, ומטיל

עליה מחויבות לקבל את אישור הממונה על השכר והסכמי עבודה במשרד האוצר ("הממונה על השכר") בעניינים אלה.

משנת 2001 ואילך קיבלה החברה מספר מכתבים מהממונה על השכר ובהם התייחסות לתנאי השכר של עובדי החברה, גמלאי החברה והשאיירים הזכאים לתשלום פנסיה, לפיהם, בין היתר, מספר רכיבי שכר שולמו לעובדים ולגמלאים/שאיירים בחברה בניגוד לחוק יסודות התקציב, ולפיכך החליט הממונה על השכר לבטלם ו/או לשנותם, וכן הורה לחברה לתבוע מעובדי החברה מגמלאיה ומשאייריה השבה בגינם.

במקביל, התקיימה הידברות בנושא בין החברה לבין נציגות העובדים והממונה על השכר, ובחודש ינואר 2011 נחתם הסכם שכר, הכולל הסדרה של חריגות שכר בחברה, וזאת כנגד הפחתה בשיעור של 0.5% מסך תוספות השכר המקבילות שנקבעו בהסכם השכר במגזר הציבורי, בנוסף עוגנה הפחתה נוספת בשיעור של 0.3% מהסכם השכר הקודם שנחתם בחברה בשנת 2008. לעניין זה ראה גם ביאור 19 בדוחות הכספיים השנתיים.

14.6.4. ביום 31 בינואר 2011 נחתמו שני הסכמים קיבוציים בין החברה לבין ועד העובדים הארצי והסתדרות העובדים הכללית החדשה, באישור הגורמים המוסמכים, בהם הממונה על השכר ורשות החברות. הסכם השכר מבוסס בעיקרו על הסכם השכר של עובדי המגזר הציבורי שנחתם ביום 12 בינואר 2011 ומקנה לעובדים תוספת המגיעה ל- 5.75%, שתשולם בשלוש (3) פעימות, עד חודש ינואר 2013 (בו תשולם הפעימה האחרונה). בנוסף נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בדבר שינוי מנגנון עדכון הגמלאות של המבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית להצמדה למדד המחירים לצרכן (ראה הסכם הגמלאות להלן). וכן ראה דוח מידי של החברה מיום 1 בפברואר 2011, (מספר אסמכתא: 01-2011-035889).

(א) להלן עיקרי הסכם השכר שנחתם ביום 31 בינואר 2011:

- (1) בחודש פברואר 2011 שולמה רטרואקטיבית, החל מיום 1 בינואר 2011, תוספת שכר בשיעור של 2.25%. החל מיום 1 בינואר 2012 שולמה השלמה ל- 3.75%. מיום 1 בינואר 2013 תשולם השלמה ל- 5.75%.
- (2) במסגרת הסכם השכר שולם בחודש פברואר 2011 מענק חד פעמי לעובדים ולגמלאים/שאיירים בסך 2,000 ש"ח ברוטו.
- (3) ההסכם כלל, בין היתר, גם עדכון תעריפי תוספת מעונות והגדלה הדרגתית של שיעור ההפרשות והניכויים לקופת גמל, כמפורט בהסכם.
- (4) הסדרת חריגת השכר - עובד/ת שהחלה/ה עבודתו/ה בחברה טרם יום 1 בינואר 2004 יהיה/תהיה זכאי/ת לדרגת כוכב¹⁵³ ולשכר י"ד עם השלמת 20/25 שנות עבודה בחברה לעובד/ת בהתאמה.

¹⁵³ דרגת כוכב- דרגת תשלום נוספת לעובדים עובדות בעלי וותק של 20/25 שנה בהתאמה

(5) עובד/ת שהחלה/ה עבודתו/ה בחברה החל מיום 1 בינואר 2004 ואילך, לא יהיה/תהיה זכאי/ת לדרגת כוכב ולשכר י"ד כלל.

(6) כן עוגנו בהסכם זכאות לדרגת פרישה ואופן רכישת זכויות בחופשה ללא תשלום. בעניין דרגת הפרישה נכתב במכתבו של סגן בכיר לממונה על השכר מיום 24 ביוני 2001: "דרגת פרישה – לאחר שקילת הנושא – אנו מקבלים את עמדת החברה כי אין מקום לבטל את ההסדר רב השנים בחברה של מתן דרגה בפרישה". בהמשך לכך עוגנה דרגת הפרישה בהסכם האמור מיום 31 בינואר 2011, כך שהחל ממועד כניסת חוק שינוי שיטת העדכון של פנסיה תקציבית, התשע"ב-2012 לתוקפו, עובד הזכאי לפנסיה תקציבית אשר יפרוש מהחברה יהא זכאי מיידית לדרגת פרישה במועד פרישתו מהחברה, ללא תלות במועד בו ניתנה לו דרגתו האחרונה כעובד.

(ב) עיקרי הסכם הגמלאות

יישום ההסכם הקיבוצי מיום 31 בינואר 2011 בעניין שינוי מנגנון עדכון הגמלאות של המבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית הנוהג בחברה היה כפוף לחקיקה בנדון. ביום 15 בינואר 2012 נחתם הסכם קיבוצי שעיקרו דחייה של המועד שנקבע להשלמת הליך החקיקה בדבר שינוי שיטת הצמדת הגמלאות למדד. בעקבות דיונים בהצעת החוק בכנסת, נחתם ביום 20 בפברואר 2012 הסכם קיבוצי נוסף שכלל שינוי מסוים בהסכמות, ללא תוספת עלות לחברה.

ביום 5 במרס 2012 פורסם ברשומות חוק שינוי שיטת העדכון של פנסיה תקציבית, התשע"ב-2012. החוק משלים ומסדיר את הסכם הגמלאות.

להלן עיקרי החוק, ההסכם הקיבוצי מיום 31 בינואר 2011 וההסכם המשלים מיום 20 בפברואר 2012:

(1) שינוי של המנגנון הקיים בחברה לעדכון הגמלאות של המבוטחים בהסדר הפנסיה תקציבית, בדומה להסכם שנקבע במדינה בשנת 2008, אשר הוביל אף לשינוי בשנת 2009 בחוק שירות המדינה (גמלאות), ולפיו הגמלאות תוצמדנה לשיעור השינוי השנתי במדד המחירים לצרכן, על מנת לשמור על ערכן הריאלי. השינוי יהיה בתוקף החל מינואר 2012. הצמדת הגמלאות למדד תחל בחודש ינואר 2013 (בהתאם לשינוי השנתי שיחול במדד המחירים לצרכן בשנת 2012), ואילך.

(2) תשלום גמול חד-פעמי לגמלאים הזכאים לפנסיה תקציבית, שפרשו מהחברה לפני יום 1 בינואר 2011 ("גמלאים/שאיירים קיימים"). בחודש פברואר 2011 שולם תשלום ראשון; תשלום נוסף שולם בחודש יולי 2011.

(3) תשלום תוספת אחוזית לגמלה, בשיעור של 8% או 12% לגמלאים/שאיירים קיימים (בהתאם לדרגתם), החל מחודש ינואר 2012.

(4) בנוסף, קבוצת גמלאים מצומצמת (בעלי דרגות נמוכות שהוגדרו) יהיו זכאים לתוספת אחוזית נוספת לגמלה, של 6% נוספים, עם חלוף ארבע (4) שנים ממועד פרסום החוק החדש האמור ואילך. תוספת זו תמומן על-ידי הקטנת התשלומים לקרן רווחה לגמלאים (כאמור בסעיף קטן (5)). לאור האמור, החברה תקצה, החל משנת 2012 ועד ליום 1 ביולי 2023 רק מחצית (50%) מהסכום הכולל לרווחת הגמלאים הזכאים לפנסיה תקציבית, וזאת עד השלמת מלוא המימון.

(5) החל מחודש ינואר 2012 תוקם קרן רווחה לגמלאים הזכאים לפנסיה תקציבית, בדומה לקרן שהוקמה בשירות המדינה, והכל כפוף לאמור בסעיף קטן (4) לעיל.

(6) במסגרת אישור הממונה על השכר להסכם הגמלאות, אושרה זכאותו לפנסיה תקציבית מהחברה של כל עובד וגמלאי מדור ב' (מי שהתקבל לעבודה החל ביום 1 באפריל 1975 ועד ליום 10 ביוני 1996, והתקבל כעובד קבוע בחברה) ושארם.

(7) ההשפעה של חוק זה, שבאה לידי ביטוי בדוחות הכספיים לרבעון הראשון לשנת 2012, הינה גידול המחויבות האקטוארית של החברה, בכ- 2.8 מיליארד ש"ח ורישום הוצאה בדוח רווח והפסד בסך של כ- 1.8 מיליארד ש"ח, לפני השפעת המס.

14.6.5. בחישוב המחויבות האקטוארית כפי שבוצעה על-ידי אקטואר קופת הגמל המרכזית לקצבה של עובדי חברת החשמל בהתאם לכללי אגף שוק ההון, ביטוח וחשכון במשרד האוצר הובאה בחשבון הצמדת הגמלאות למדד, ובהתאם לכך, החוק לא השפיע על תזרים המזומנים של החברה. ראה ביאור 4 בדוחות הכספיים הרבעוניים. לאור החתימה על הסכם השכר המתואר לעיל והסדרתם של חריגות שכר (בהתאם למכתביו של הממונה על השכר), בוטלה בשנת 2011 ההפרשה בגין השבת סכומים אשר שולמו לעובדים בסך כ- 152 מיליון ש"ח מתואם לש"ח של חודש דצמבר 2011 וכ- 153 מיליון ש"ח מתואם לש"ח של חודש מרס 2012, אשר נכללה בתקופות קודמות כנכס במאזן החברה (76 מיליון ש"ח נרשמו כהגדלת עלויות שכר ו-76 מיליון ש"ח הגדלת הוצאות פנסיה מתואם לש"ח של חודש דצמבר 2011 ומתואם לש"ח של חודש מרס 2012). כמו כן, חל גידול בסך של כ- 84 מיליון ש"ח (מתואם לש"ח של חודש דצמבר 2011 ומתואם לש"ח של חודש מרס 2012) בחישוב ההתחייבות האקטואריות בשל ביטול השפעות חריגות השכר על המחויבות האקטוארית, בניכוי ביטול השפעת שארית הסכם השכר הקודם בהיקף של 0.3% (כ- 22 מיליון ש"ח נרשמו כהגדלת עלויות שכר וכ- 62 מיליון ש"ח הגדלת הוצאות פנסיה מתואם לש"ח של חודש דצמבר 2011 ומתואם לש"ח של חודש מרס 2012).

ביום 20 בפברואר 2012 נשלח לחברה מכתב מטעם הממונה על השכר, בעניין חריגת שכר לכאורה, בנושא תשלום פיצויים מוגדלים לעובדים בהסכם מיוחד (כמפורט בסעיף 14.6.9). ביום 25 במרס 2012 העבירה החברה התייחסותה בנדון לממונה על השכר שעיקריה: מרכיב הפיצויים המוגדלים לעובדים בהסכם מיוחד נוהג בחברה זה עשרות שנים, עוד לפני חקיקתו של חוק יסודות התקציב; תשלום זה מעוגן בשורה של הסכמים קיבוציים, שנחתמו לפני עשרות שנים; לעמדת החברה, המידע בנדון הובא לידיעת רשות החברות. למועד התשקיף, לא התקבלה התייחסות הממונה על השכר לעמדת החברה. בשנת 2010 שולמו פיצויים מוגדלים ל- 28 עובדים בהיקף כספי של 1.53 מיליון ש"ח ובשנת 2011 שולם סך 2.71 מיליון ש"ח ל- 61 עובדים. המחויבות האקטוארית בגין הפיצויים המוגדלים נכון ליום 31 בדצמבר 2011 הינה 26.8 מיליון ש"ח וליום 31 במרס 2012 28.6 מיליון ש"ח.

בנוסף, ביום 22 במרס 2012 פנה סגן הממונה על השכר בעניין חריגות שכר לכאורה בנושא שעות נוספות גלובליות פנסיוניות לחברי ההנהלה המדורגים בדרגה ב', תשלום שעות נוספות שלא לפי ביצוע בפועל, תשלומי אשל וכלכלה ותוספת פיקודית. ביום 31 במאי 2012 העבירה החברה התייחסותה בנדון לממונה על השכר, במסגרתה דחתה החברה את האמור במכתב הממונה, מאחר שלדעתה אין מדובר בחריגות שכר אלא ברכיבי שכר המשולמים כדין. לדעת החברה הסבירה, נימוקיה והמסמכים הנמצאים ברשותה ואשר הועברו לממונה על השכר, יש בהם כדי להוכיח כי רכיבים אלו משולמים כדין.

היקף ההשפעה האפשרית (התיאורטית בלבד, מאחר והחברה כאמור דוחה מכל וכל את האמור במכתב הממונה) הינו כדלקמן:

(1) שעות נוספות גלובליות פנסיוניות לחברי הנהלה - ההשפעה (קישור) על המחויבות האקטוארית ליום 31 בדצמבר 2011 נאמדת בכ- 30 מיליון ש"ח.

(2) תשלום שעות נוספות שלא לפי ביצוע בפועל - במכתב הממונה אין די פרטים כדי לכמת את החשיפה. מדובר בנושאים הקשורים לסדרי רישום ודיווח. אין השפעה אקטוארית לדרישה זו.

(3) תשלומי אש"ל וכלכלה - אין השלכות אקטואריות לדרישה זו.

(4) תוספת פיקודית - אמדן החברה להיקף ההשפעה (קישור) על המחויבות האקטוארית ליום 31 בדצמבר 2011 נאמד בכ- 270 מיליון ש"ח.

14.6.6. קופת גמל מרכזית לקצבה - מיום 8 במרס 2005 מפקידה החברה כספים לכיסוי ההתחייבות לפנסיה בגין עובדי דור א' (עובדים שהתקבלו לעבודה עד ליום 31 במרס 1975) ודור ב' (עובדים שהתקבלו לעבודה מיום 1 באפריל 1975 עד יום 10 ביוני 1996) בקופת הגמל המרכזית לקצבה ("הקופה"). הקופה פועלת מכוח תקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד – 1964 ומנוהלת נכון למועד התשקיף על-ידי חברה מנהלת בשם "אינפניטי" לפרטים ראה ביאור 4 יג. בדוחות הכספיים הרבעוניים.

14.6.7. חשבון הנאמנות – עבור התחייבויות בגין רכיבים שאינם קצבתיים (כמפורט להלן), החברה מפקידה סכומים בחשבון נאמנות המנוהל על-ידי החברה לנאמנות של בנק מזרחי המאוחד בע"מ ("חשבון הנאמנות"), וזאת בהתאם להסכם נאמנות שנחתם ביום 23 במרס 2000 ("הסכם הנאמנות").

לפי הסכם הנאמנות, החברה ביקשה להפקיד כספים בחשבון נאמנות על מנת שכספים אלה ישמשו אך ורק לצורך תשלומי הפנסיה לעובדים המוגדרים כעובדי "דור א'" ועובדי "דור ב'" בהסדר האמור עם הממשלה מיום 10 ביוני 1996 ולא לכל צורך אחר. בהסכם הנאמנות נקבע, כי הנאמנות תפעל אך ורק לטובת העובדים הזכאים ולא תהא לחברה זכות כלשהי למשוך ו/או לעשות שימוש כלשהו בכספים ו/או לתת הוראות לנאמן לגבי השימוש בהם, פרט לאחת משלוש האפשרויות הבאות: הוראה לנאמן להעביר את הכספים לקרן הפנסיה לכשתוקם; הוראת תשלום מיוחדת לשלם תשלומים על חשבון סכומי פנסיה לעובדים הזכאים; הוראה לנאמן לשלם לחברה כספים מתוך כספי הנאמנות אם החברה תוכיח כי שילמה בפועל לעובדים זכאים סכומים שלולא אותו תשלום על ידי החברה היו אמורים להשתלם לאותם עובדים על ידי הנאמן מתוך כספי הנאמנות.

עם הקמת הקופה המרכזית לקצבה הועברו אליה סכומים אשר נצברו בחשבון הנאמנות עד אותו היום ואשר שיקפו את המחויבות האקטוארית של החברה (ליום הקמת הקופה המרכזית) בקשר לתשלומי הקצבה. עם זאת התברר, כי לא ניתן היה להעביר לקופה את כל הסכום שהופקד בנאמנות: סכומים הקשורים לתשלום מענקים שונים לעובדים הנוגעים לסיום יחסי עובד ומעביד לא הועברו לקופה, הואיל ואינם בעלי אופי קצבתי, לכן על פי התיקון בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 לא ניתן להעבירם לקופה. כמו כן, על פי התיקון בתקנות האמורות ובהתאם לפרשנות אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר, לא ניתן היה להעביר לקופה כספים בגין מחויבות אקטוארית הנובעת מזכויות לא קיצבתיות הניתנות לגמלאים (כגון חשמל חינם, שי לחג).

למועד התשקיף, מופקדים בחשבון הנאמנות סכומים לכיסוי המחויבות של החברה לתשלום הרכיבים הבאים: שי לחג (כולל גילום); מענק נכות; גילום זקיפת ההטבה למס בגין רכיב "חשמל מוזל"; מענק בגין אי ניצול ימי מחלה; מענק מעל 35 שנות עבודה; מענק עד 35 שנות עבודה; השלמת פיצויים לעובדי דור ג' (עובדים שהתקבלו לעבודה לאחר יום 10 ביוני 1996); והתחייבות בגין פיצויים מוגדלים לעובדים ארעיים בהסכם מיוחד. סך הכל מופקד בחשבון הנאמנות, למועד התשקיף, סך של כ- 2,061 מיליון ש"ח.

בהקשר זה יצוין, כי מאז שנת 2000 ועד שנת 2009 בוצעו הפקדות לחשבון הנאמנות בגין רכיבים אשר נתפסו ככאלה המרכיבים את המחויבות האקטוארית של החברה. רכיב החשמל המוזל נתפס רק כחלק מהתקופה האמורה כאחד מהמרכיבים אשר מבטאים את המחויבות האקטוארית בגינה בוצעו ההפקדות. מאז שנת 2009 רכיב החשמל המוזל אינו נתפס עוד כחלק מהמחויבות האקטוארית האמורה. עקב כך, נוצר עודף בחשבון הנאמנות (לאחר שקודם לכן, בתקופה בה רכיב החשמל המוזל נתפס כחלק מהמחויבות האקטוארית בגינה בוצעו הפקדות לחשבון הנאמנות, היה גרעון בחשבון זה).

בחודש מרס 2011 גיבשה הנהלת החברה נייר עקרונות בנוגע להסדרת אופן הפעלתו של חשבון הנאמנות. על-פי נייר עקרונות זה, רכיב חשמל מוזל, לא ייכלל ברכיבים בגינם יבוצעו הפקדות בחשבון הנאמנות. הפקדות שבוצעו בעבר (עד שנת 2009) לחשבון הנאמנות, הביאו לעודף אקטוארי בחשבון הנאמנות המסתכם למועד התשקיף בכ- 600 מיליון ש"ח ("העודף האקטוארי").

ביום 31 במרס 2011 קיבל דירקטוריון החברה החלטה, לפיה הוא מאשר את נייר העקרונות להסדרת חשבון הנאמנות לרכיבים לא קצבתיים, כאשר יישום העקרונות ייכנס לתוקף לאחר אישורו של צוות הרגולטורים (כהגדרתו בסעיף 22.4) אשר הוקם בהתאם להחלטות הממשלה.

ביום 26 בינואר 2012 פרסמה רשות החשמל מסמך עקרונות להתייחסות הציבור ("מסמך השימוע"), בנוגע לפריסת עליית תעריפי החשמל לשנים 2012-2014. במסגרת זו נכללה, כתנאי למתן סיוע ממשלתי לחברה, דרישה לפיה חברת החשמל תעביר סכום של 550 מיליון ש"ח מחשבון הנאמנות, לקופת הגמל המרכזית לקצבה. לפרטים בדבר מסמך השימוע ראה סעיף 7.1.3.2.

ביום 20 במרס 2012 גובש, בהסכמת החברה ומשרד האוצר, מתווה עקרונות לפתרון הבעיה התזרימית של החברה, לפיו, בין היתר, יפעל יו"ר דירקטוריון החברה לאישור החלטה בדירקטוריון, שמטרתה להעביר סכום של 600 מיליון ש"ח מחשבון הנאמנות לטובת קרן הפנסיה המרכזית לעובדי החברה, בהתאם לקצב ההפקדות הנדרש לקרן זו, ללא כל תנאים נוספים. המדינה הודיעה כי על דירקטוריון החברה לוודא כי כל החלטה שתתקבל בנושא זה לא תפגע באופן כלשהו בהחלטות צוות הרגולטורים שמונה בסוגיה וכי לא יהיה בה כדי להעמיד עובדות מוגמרות אשר ישפיעו באופן כלשהו על עבודת צוות הרגולטורים.

בהמשך לאמור ולמסמך השימוע, קיבלה רשות החשמל ביום 22 במרס 2012, החלטה בקשר לפריסת עליית תעריפי החשמל לשנים 2012-2014, ואשר התבססה על הנחה בדבר סיוע ממשלתי לחברה. סיוע זה, הותנה, בין היתר, בכך שהחברה תנקוט, באופן מיידי וללא כל תנאי, באמצעים העומדים לרשותה לפי דין לשחרור סך שלא יפחת מ- 600 מיליון ש"ח מתוך חשבון הנאמנות, וכי החברה נדרשת להמשיך ולפעול ביחס לחשבון הנאמנות, לרבות שחרור כספים ממנו, ככל הנדרש, בהתחשב בעמדה מטעם צוות הרגולטורים ובהתאם לדין.

בנוסף ובהתאם, ביום 22 במרס 2012 קיבל דירקטוריון החברה החלטה, לפיה החברה תפעל להעברת העודף האקטוארי מחשבון הנאמנות אל קופת הגמל המרכזית לקצבה, זאת בלי לגרוע מהחלטת הדירקטוריון מיום 31 במרס 2011, לפיה אושר מסמך עקרונית להסדרת חשבון הנאמנות, כפוף לאישורו של צוות הרגולטורים.

בעקבות החלטה זו פתחו עובדי החברה, בהתאם להוראת ארגון העובדים, ביום 25 במרס 2012, בשורה של עיצומים, שהביאו את החברה לפנות לבית הדין האזורי לעבודה בחיפה, ביום 26 במרס 2012, בבקשה למתן סעדים זמניים דחופים. ביום 27 במרס 2012, לאחר קיום דיון במעמד הצדדים, הורה בית הדין לעבודה לעובדים לשוב לאלתר לעבודה סדירה, כאשר במקביל קבע בית הדין כי עד שתינתן על ידו החלטה מנומקת, לא תפעל החברה להעברת העודף האקטוארי מחשבון הנאמנות לקופה המרכזית לקצבה. ביום 29 במרס 2012 ניתנה החלטה מנומקת של בית הדין האזורי בהליך הזמני, לפיה על עובדי החברה להימנע מעיצומים, בעוד שהחברה רשאית לפעול בהתאם להחלטת הדירקטוריון בנוגע להעברת העודף האקטוארי מחשבון הנאמנות לקופה.

בקשת רשות ערעור לבית הדין הארצי לעבודה, אשר הוגשה על-ידי ההסתדרות וועד העובדים, נדחתה ביום 30 באפריל 2012. בהחלטתו נסמך בית הדין הארצי על ההלכה לפיה, ככלל, אין ערכאת ערעור מתערבת בהליכים זמניים, בהן הקביעות העובדתיות הן ברמה לכאורית בלבד, להבדיל מהקביעות שבפסק הדין בתום ההליך העיקרי. למועד התשקיף, מתנהל הדיון בהליך העיקרי סכסוך העבודה בבית הדין האיזורי לעבודה.

בעקבות החלטתו של בית הדין הארצי, פנתה החברה, ביום 8 במאי 2012, אל הנאמן וביקשה ממנו להעביר ביום 31 במאי 2012 סכום של 50 מיליון ש"ח מחשבון הנאמנות לקופת הגמל המרכזית לקצבה, כאשר בהמשך יועברו בקשות נוספות להעברת הכספים מחשבון הנאמנות לקופה. ביום 4 ביוני 2012 הודיע בא כוחו של הנאמן, כי בנסיבות שנוצרו ולאור העמדות הסותרות של חברת החשמל ונציגות העובדים באשר לכספים שבחשבון הנאמנות, החליט לפנות לבית המשפט המוסמך בבקשה למתן הוראות לפי חוק הנאמנות, התשל"ט-1979, על מנת שיקבע את זכויות הצדדים. פנייתו של הנאמן לבית המשפט המחוזי מרכז הוגשה ביום 12 ביוני 2012, במסגרתה ביקש כי בית המשפט ייתן לו הוראות בדבר האופן בו עליו לפעול, נוכח הפניות הסותרות כאמור. הדיון בבקשה נקבע ליום 21 ביוני 2012. היועץ המשפטי לממשלה התייצב לדיון זה.

בדיון אשר התקיים בבית המשפט המחוזי ביום 21 ביוני 2012 הסכימו הצדדים להצעת בית המשפט, אשר קיבלה תוקף של החלטה, לפיה הנחה בית המשפט את הנאמן להעביר לקופה סכומי כסף על פי הוראת חברת החשמל, ובלבד שסך הסכומים או הנכסים שיועברו לא יעלה על 600 מיליון ש"ח. חברת החשמל התחייבה, בהסכמת המדינה, שלא לתת לנאמן הוראות להעברת סכומים נוספים מחשבון הנאמנות, כל עוד יתקיים הליך משפטי בבית המשפט, כאשר בהקשר זה החברה, ארגון העובדים והמדינה יוכלו לפנות לבית המשפט, תוך 75 יום מהמועד בו תינתן החלטה של הדירקטוריון בעניין מתן הוראות לנאמן בנוגע לחשבון הנאמנות מעבר לסכום של 600 מיליון ש"ח.

ביום 26 במרס 2012 התקבל בחברה מסמך ובו המלצות צוות הרגולטורים. עמדת צוות הרגולטורים היא, כי הפקדות שביצעה החברה בגין רכיבים לעובדי דור א', שאינם רכיבים המנויים בנספח א' להסכם '96 בגין עובדי דור א' שקדמו ליום 4 במרס 1996, וכן כל הפקדה בגין רכיבים לעובדי דור ב' וכן הפקדות בגין רכיבים לעובדי דור ג', הן הפקדות שלא נמצאה לגביהן כל חובת הפקדה.

בפרק המסקנות במסמך המלצות צוות הרגולטורים נקבע כי ראוי שהחברה תעשה את כל הנדרש, לרבות מול הנאמן או מול הנהנים, ולפי כל דין, לשם שחרור כספים שאינה מחויבת להפקידם בחשבון הנאמנות. החלטת דירקטוריון החברה מיום 22 במרס 2012 לשחרור 600 מיליון ש"ח מהווה, לדעת צוות הרגולטורים, "צעד ראשון לביצוע האמור לעיל". זאת, בין היתר, בשל העובדה, כי אין, ולא היה, מקום להפקיד בגין רכיב "חשמל חינם", מאחר שמדובר בזכות המוענקת בעין במסגרת פעילותה של החברה. יחד עם זאת, צוות הרגולטורים סבור כי ההסדר שהוצג על-ידי החברה, בהמשך להחלטת הדירקטוריון מיום 31 במרס 2011, עומד בניגוד לעקרונות שפורטו בהמלצות. על כן, על דירקטוריון החברה לדון במסקנות אלה, ולהמשיך ולקבל ההחלטות המתאימות ולפעול בהתאם ביחס ליתרת הכספים בחשבון הנאמנות וזאת על מנת ליישם את העקרונות שלעיל. כך, צוות הרגולטורים סבור כי על החברה לשקול לפעול בשלב הראשון ובאופן מיידי למימוש הוראות הסכם הנאמנות, באופן שיעשה שימוש בכספי חשבון הנאמנות לייעודו על-פי הסכם הנאמנות. בין היתר, על החברה לבחון לעשות שימוש מיידי בכספים באחת או יותר מהדרכים הקבועות בהסכם הנאמנות בנוגע לשימוש בכספי הנאמנות. באופן קונקרטי, לעמדת הצוות, על החברה לשקול לעשות שימוש בסמכותה שנקבעה בהסכם הנאמנות למתן הוראות לנאמן על מנת לקבל החזרים מחשבון הנאמנות בגין תשלומים שהוציאה מקופתה.

כן נקבע כי ראוי כי החברה תשוב ותשקול, כיוצרת הסכם הנאמנות, את מכלול האמצעים העומדים לרשותה, לרבות בהתאם לדיני הנאמנות, לצורך פרשנות הסכם הנאמנות או התאמתו להסדרים שהיא מחויבת בהם ולא למעלה מכך.

החברה לומדת את משמעות המלצות צוות הרגולטורים בנדון ופנתה בחודש אפריל 2012 לצוות הרגולטורים לקבלת חוות הדעת המשפטית שעליה נסמכת המלצת הצוות.

לפרטים נוספים בדבר תוכניות תגמול לעובדים, הטבות והסכמי העסקה, ראה ביאור 4 בדוחות הכספיים הרבעוניים.

14.6.8. עובדים קבועים – בחברה 9,817 עובדים קבועים (נכון לנתוני השכר בגין חודש מרס 2012). עובד קבוע הוא עובד שקיבל קביעות בהתאם לנהלי החברה. קבוצת עובדים זו נחלקת לעובדים המבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית (עובדים שהחלו עבודתם בחברה עד 10 ביוני 1996 ועד בכלל), על-פי תקנות הפנסיה לעובדי חברת החשמל משנת 1958 ועל-פי תקנון קופת הגמל המרכזית לקצבה של עובדי חברת החשמל (המנוהלת מיום 1 במאי 2010 בידי חברת "אינפנייטי", שהחליפה את חברת כ.פ.י); ולעובדים (שהחלו עבודתם בחברה החל ב – 11 ביוני 1996 ואילך), אשר מבוטחים בקרנות פנסיה חיצוניות צוברות.

14.6.9. עובדים בהסכם מיוחד – בחברה 758 עובדים בהסכם מיוחד (נכון לנתוני השכר בגין חודש מרס 2012) - עובד המתקבל למשרה שאינה צמיתה, לביצוע משימה מוגדרת הנמשכת תקופה קצובה, כגון הקמת תחנות כוח או תחנות משנה. עובד כנ"ל זכאי, בהתאם להסכם הקיבוצי, לזכויות המפורטות בחוקת העבודה לגבי העובדים הקבועים, למעט הזכויות לפנסיה תקציבית ולסל אנרגיה. הפיצויים שישולמו לעובדים בהסכם מיוחד בעת פיטוריהם יהיו מוגדלים כדלקמן: בגין השנתיים הראשונות לעבודה פיצויים בשיעור של 200% לכל שנת עבודה, ומהשנה השלישית ואילך פיצויים בשיעור של 300% לכל

שנה. ביום 20 בפברואר 2012¹⁵⁴ נשלח אל החברה מכתב מאת סגן בכיר (אכיפה) לממונה על השכר, על-פיו הסדר הפיצויים המוגדלים נוגד לכאורה את סעיף 29 (א) לחוק יסודות התקציב. החברה העבירה התייחסותה בנדון לממונה על השכר, כאשר במסגרת זו עמדה על המקורות הנורמטיביים מכוחם משולמים הפיצויים לעובדים בהסכם מיוחד (ראה סעיף 14.6.5). למועד התשקיף טרם נתקבלה תגובה להתייחסות החברה.

בהתאם להסכמים קיבוציים בנושא, תקופת ההעסקה המרבית של עובדים בהסכם מיוחד, אשר החלו עבודתם בחברה החל מ- 1 בינואר 2005 ואילך, הינה עד חמש (5) שנות עבודה, ואילו תקופת העסקתם של עובדים כאמור לעיל אשר החלו עבודתם עד 31 בדצמבר 2004 ועד בכלל, הינה עד עשר (10) שנות עבודה.

14.6.10. עובדים ארעיים – בחברה 796 עובדים ארעיים (נכון לנתוני השכר בגין חודש מרס 2012) - עובד המתקבל למשימה שאינה כמפורט לגבי עובד בהסכם מיוחד. עובד כנ"ל זכאי לזכויות המפורטות בחוקת העבודה, בסייגים המופיעים בה, ולמעט הזכאות לפנסיה תקציבית ולסל אנרגיה. הפיצויים שישולמו לעובדים ארעיים יהיו כמתחייב על-פי דין.

14.6.11. עובדים ארעיים בהסכם מיוחד - בחברה 1,268 עובדים ארעיים בהסכם מיוחד (נכון לנתוני השכר בגין חודש מרס 2012) - עובד ארעי שעבד לפחות שנתיים בחברה וחתם על מסמך בדבר מעבר למעמד ארעי בהסכם מיוחד. בהתאם להסכם הקיבוצי, עובד כנ"ל זכאי לזכויות המפורטות בחוקת העבודה לגבי עובד קבוע, למעט הזכאות לפנסיה תקציבית ולסל אנרגיה. הפיצויים שישולמו לעובדים ארעיים בהסכם מיוחד יהיו כמתחייב על פי דין. בהתאם להסכמים קיבוציים בנושא, תקופת ההעסקה המרבית של עובדים ארעיים בהסכם מיוחד, אשר החלו עבודתם בחברה החל מ- 1 בינואר 2005 ואילך, הינה עד חמש (5) שנות עבודה ואילו תקופת העסקתם של עובדים כאמור לעיל, אשר החלו עבודתם עד 31 בדצמבר 2004 ועד בכלל, הינה עד עשר (10) שנות עבודה.

14.6.12. עובדים בחוזה אישי – בחברה 20 עובדים בחוזה אישי (נכון לנתוני השכר בגין חודש מרס 2012) - עובד הנקלט לעבודה כלשהי בחברה וחתם על חוזה אישי, הקובע את שכרו ומסדיר את כל תנאי עבודתו בחברה.

בנוסף בחברה עובדים 73 חניכים וכן 17 מלגאים העובדים במסגרת פרויקט "עתיד נאור"¹⁵⁵ (נכון לנתוני השכר בגין חודש מרס 2012).

14.6.13. בהיותה חברה ממשלתית, כפופה החברה להוראות חוק החברות הממשלתיות ולתקנות שהוצאו מכוחו וכן להנחיות רשות החברות ולהחלטות הממשלה, בין היתר גם בנושא כוח אדם. כך למשל, חלות על החברה הגבלות בהעסקת קרובי משפחה וכללים בדבר אופן בחירת פקידים בכירים ומינוי בעלי תפקידים מיוחדים, כמפורט בסעיף 22.5.2.10.

¹⁵⁴ מכתב מעת אגף השכר והסכמי עבודה במשרד האוצר, מיום 20 בפברואר 2012, בדבר חריגות שכר לכאורה בחברת החשמל.

¹⁵⁵ עתיד נאור" הינו פרויקט אשר במסגרתו מוענקות מלגות לסטודנטים מצטיינים מהפריפריה הלומדים באוניברסיטות בארץ מקצועות הנדרשים לחברה. במסגרת פרויקט זה עובדים הסטודנטים בחברה תוך כדי תקופת לימודיהם. בתמורה להענקת המלגה מתחייבים הסטודנטים לעבוד בחברה בסיום לימודיהם למשך תקופת התחייבות של מספר שנים.

הליכי גיוס עובדים לחברה כפופים לתקנות החברות הממשלתיות (כללים בדבר העסקת קרובי משפחה), תשס"ה – 2005, וכן להוראותיה הפנימיות של החברה, המותאמות לתקנות ולהנחיות דירקטוריון החברה. לאור האמור, נקבעו בחברה מגבלות על העסקת קרובי משפחה בתפקידים אשר מתקיימים ביניהם יחסי כפיפות או כאשר עלול להתעורר חשש לניגוד עניינים. במסגרת הביקורת הפנימית על כלל פעילותה של החברה, מבוקר גם נושא העסקת קרובי משפחה והחברה פועלת בהתאם להמלצות מבקר הפנים של החברה.

כמו כן, בהתאם להוראות חוק החברות הממשלתיות, בקרב העובדים בחברות ממשלתיות, בכלל המשרות והדירוגים, יינתן ביטוי הולם, בנסיבות העניין, לייצוגם של מי שהוא או שאחד מהוריו נולדו באתיופיה או שהוא בן העדה הדרוזית.

14.7. תגמול עובדים

ככלל, אין בחברה תוכניות תגמול, מלבד האמור להלן:

14.7.1. דירקטוריון החברה רשאי להחליט על תשלום בונוס לעובדי החברה, וזאת במגבלות של הנחיות רשות החברות בהקשר זה¹⁵⁶, הקובעות, בין היתר, כי לא תותר חלוקת בונוס לעובדים אלא בהתקיים תנאי הסף הבאים: (1) תשואת הרווח הנקי השנתי להון המתואם היא 5% ומעלה, בשנה בגינה משולם הבונוס; (2) בשנה שקדמה לשנה בגינה משולם הבונוס, הייתה לחברה תשואת רווח נקי של 5% ומעלה; ו- (3) לשנה שלאחר השנה בגינה משולם הבונוס- תקציב החברה, המאושר על-ידי הדירקטוריון, צופה תשואת רווח נקי של 5% ומעלה. כן נקבע, כי עלות הבונוס לחברה (לרבות כל התשלומים הכרוכים שעל החברה לשלם בגין תשלום הבונוס) לא תעלה על 10% מהרווח השנתי הנקי של החברה וכי לא תותר חלוקת בונוס לעובדים אם לא חולק דיבידנד בשנה בגינה מבוקש הבונוס, אלא באישור חריג של מנהל רשות החברות. הבונוס משמש לתגמול עובדים על הצטיינות והצלחה של החברה, ותשלומו כפוף לאישור מוקדם של רשות החברות לגבי כלל התקציב.

14.7.2. מענק התייעלות במקרים בהם אין עמידה בתנאי הסף לתשלום בונוס - אם תנאי הסף לתשלום בונוס לעובדים אינם מתקיימים, אך החברה עומדת בתנאים הבאים: (1) לפחות שנתיים של רווחיות (השנה בגינה מבוקש המענק והשנה שלפניה או צפי לשנה שאחריה); ו- (2) החברה עברה תהליך של הבראה או התייעלות מוכחת (למשל מעבר מהפסד לרווח, צמצום מספר עובדים, שינוי ארגוני), אזי תהיה החברה רשאית לשלם לעובדים מענק בשיעור של 50% מהסכום שהיה מגיע כבונוס. עלות המענק לחברה (לרבות כל התשלומים הכרוכים שעל החברה לשלם בגין תשלום המענק) לא תעלה על 10% מהרווח השנתי הנקי של החברה ולא יותר תשלום מענק לעובדים אם לא חולק דיבידנד בשנה בגינה ניתן המענק, אלא באישור חריג של מנהל רשות החברות. המענק ישולם דיפרנציאלית עד תקרה של משכורת אחת ובונוס, לא ישולם מענק בחברה במשך שנתיים ברציפות.

14.7.3. פרס מנכ"ל לעובדים מצטיינים - במרס 2011 אישרה רשות החברות לחברה להקצות סכום מצטבר של 2 מיליון ש"ח למטרת תשלום זה, בגין שנת 2011.

¹⁵⁶ חוזר רשות החברות הממשלתיות 4138-2008 מיום 15 ביולי 2008.

14.7.4. עובדי החברה הקבועים והגמלאים זכאים לסל אנרגיה, עד תקרת צריכה של 18,000 קוט"ש לשנה לכל עובד או גמלאי/שאייר עבור דירת מגוריהם בלבד, לצריכה ביתית ולשימוש האישי, כפוף לתבחינים שבנהלי החברה.

14.7.5. לפקידי החברה הבכירים, כהגדרתם בחוק החברות הממשלתיות, המועסקים בחוזה אישי ניתן לשלם, כפוף לאישור דירקטוריון החברה, וכל עוד שכרם אינו נגזר מרמת סיווג 10(1) בסולם הסיווג של חברות ממשלתיות עסקיות, מענק שנתי בגובה של עד 10% משכרם הפנסיוני. מנכ"ל החברה ויו"ר דירקטוריון החברה אשר שכרם נגזר מרמת סיווג 10(1) אינם זכאים לתגמול אישי.

14.8. מסלולי קידום והכשרה

קידום עובדים נעשה על בסיס מקצועי ובזיקה לתרומתם לתפוקות הארגון, תוך הנהגת ערכים של חתירה למצוינות ועדכון רציף ומתמשך של נורמות ביצוע בהתאמה לשינויים בסביבה הטכנולוגית, הארגונית והעסקית בהם פועלת החברה, בשילוב כלי מדידה והערכה.

קידום עובדים לדרגי ניהול מתבסס על תהליכי מינוי קפדניים, תוך מתן מענה למדיניות המנכ"ל לקידום נשים לתפקידי ניהול בכירים ולהעצמת מנהלים בכל הרמות, בדגש על נושא מצויינות.

קידום העובדים הפעילים – העלאה בדרגה לפי סעיף 103 לחוקת העבודה הינה אחת לשנה/שנתיים (עד לדרגת השיא), אלא במקרה בו קיים תיאום במסגרתו מעודכן ועד העובדים בדבר אי קידום בדרגה.

איוש תפקידים פנויים עד רמה של סגן מנהל אגף נעשה לרוב על-פי נוהל החברה באמצעות ועדת מכרזים פריטטית, כאשר במקרה של מחלוקת בין חברי ועדת המכרזים, נתונה ההכרעה למנהל אגף משאבי אנוש (במכרזים עד רמה של סגן מנהל מחלקה) ולמנכ"ל החברה (במכרזים לתפקיד מנהל מחלקה).

בחברה קיימים מסלולי קידום מקצועיים וניהוליים כאחד, והם משולבים במערך פיתוח משאבי אנוש המתבסס על הכשרה פנים מפעלית בתחומי העיסוק השונים, כמו גם עם תוכניות לרכישה/השלמה של השכלה פורמלית, כחלק מתהליך רציף ומתמשך של טיפוח ההון האנושי ודרישות הסף לקידום מקצועי/ניהולי במעבר בין תפקיד לתפקיד.

החברה מדגישה את הצורך בהרחבת תחומי העיסוק והתמחות של העובדים והמנהלים, וכפועל יוצא מכך, מקדמת תוכניות לניוד והסבה פנימית, ובכלל זה רוטציה של מנהלים ובעלי תפקידים רגישים, מתוך רצון למיצוי פוטנציאל כח האדם הקיים, קודם להליכי גיוס וקליטה חיצוניים.

14.9. הטבות וטיבם של הסכמי העסקת קבוצת נושאי המשרה וההנהלה הבכירה בחברה:

14.9.1. מנכ"ל החברה ויו"ר הדירקטוריון מועסקים במסגרת הסכם עבודה אישי בנוסח אחיד המוכתב ומחויב על-ידי רשות החברות, בהתאם לחוזר רשות החברות מספר 2001/1 מתאריך 7 בנובמבר 2001. לפירוט תנאי העסקת המנכ"ל ויו"ר הדירקטוריון ראה בפרק 8 לתשקיף.

14.9.2. בנוסף למנכ"ל מועסקים בחברה עובדים בכירים נוספים, מהם 22 חברי הנהלה, בהתאם להסכמים וההסדרים הקיבוציים וארבעה¹⁵⁷ על-פי הסכם עבודה אישי בנוסח שאושר על-ידי רשות החברות.

14.10. שינוי ארגוני - תוכניות התייעלות

דירקטוריון החברה אישר ביום 14 במאי 2008 באופן עקרוני את מתווה הפעולה של התוכנית לשינוי ארגוני ("תוכנית מצפן"), אשר הוצגה לדירקטוריון על-ידי מנכ"ל החברה דאז. התוכנית התבססה, בין היתר, על פרישה של כ- 2,000-2,500 עובדים ועל תהליך של צמצום מצבת עובדי החברה אשר היה אמור להתפרס לאורך תקופה של כשלוש (3) שנים, על רה-ארגון של יחידות החברה אשר יכלול שינוי מוטת השליטה הניהולית, איחוד פונקציות בעלות יתרונות לגודל, ביטול כפילויות ויצירת מנגנוני ניהול תומכים שמטרתם לשפר תהליכים, גמישות ניהולית וניצול מיטבי של משאבים וכוח אדם.

הערכתה הראשונית של הנהלת החברה הייתה כי יישום התוכנית יהא כרוך בעלויות בסכומים מהותיים. בהתאם להוראות תקן חשבונאות בינלאומי מספר 19 לא בשלו עדיין התנאים להכרה בעלויות הצפויות בגין התוכנית (למעט בגין פרישת העובדים) בדוחותיה הכספיים של החברה. הדירקטוריון הנחה את מנכ"ל החברה דאז לקיים במהירות האפשרית הליכי היועצות ומשא ומתן אינטנסיביים עם ארגון העובדים, כנדרש על-פי דין בקשר לזכויות העובדים.

ארגון העובדים הודיע, לאחר הצגת התוכנית, כי הוא מתנגד ליישום התוכנית ואסר על העובדים לשתף פעולה בנושא. בהמשך, התקיימו פגישות היועצות בודדות, אשר הובילו למספר מצומצם של הבנות בין הצדדים.

בחודש מאי 2009 הוסכם בין ההנהלה לבין ארגון העובדים להיכנס לתהליך הידברות, בשילוב הגורמים המוסמכים במדינה, בכל הנוגע לשינוי המבני במשק החשמל (כמפורט בסעיף 1.3 בתשקיף זה) וכן בכל הנוגע לשינויים ארגוניים והתייעלות בחברה.

במסגרת מתווה ההבנות מחודש ספטמבר 2010 בקשר לשינוי מבני בחברה, כמתואר לעיל, סוכם כי כלל ההבנות על המתווה מותנות בהסכמה על כל מרכיביו (שינוי מבני, שינוי ארגוני, התייעלות, איתנות פיננסית וזכויות עובדים). לפרטים נוספים ראה סעיף 1.3, וביאור מספר 1ה' בדוחות הכספיים השנתיים. למועד התשקיף טרם הגיעו הצדדים להסכמות במכלול הנושאים כאמור, ומתווה ההבנות טרם נבחן על-ידי הגורמים הממשלתיים המוסמכים וטרם אושר על-ידיהם, ואין ודאות האם ומתי ייושמו הבנות אלו, אם בכלל, והאם הבנות אלו או אחרות, או שינויים מבניים אחרים, ייושמו בסופו של דבר, וכן אילו השלכות יהיו לו על עובדי החברה, הכל בהתאם לשיקול דעתם של הגורמים המוסמכים וכפוף לכל דין.

בחודש נובמבר 2011 הורה דירקטוריון החברה להנהלת החברה לקדם את הליך השינוי המבני בחברה, גם במקרה שבו הרפורמה המתוכננת במשק החשמל לא תתממש במלואה במהלך השנה הקרובה, ולמצות את כלל האפשרויות החוקיות הקיימות בתחום התקציבי ותזרים המזומנים של החברה, כדי להקטין את הצורך, ככל שניתן, בגיוס חוב נוסף.

¹⁵⁷ יו"ר החברה מועסק אף הוא בחוזה אישי, פרט לארבעת העובדים האחרים.

בחוּדש דצמבר 2011, במסגרת אישור תקציב החברה לשנת 2012, החליט דירקטוריון החברה על הפחתת 400 תקנים של עובדים קבועים למחצית השנייה של 2012, וקבע כי יוחל במימוש של תכנית רב שנתית לשינוי ארגוני והתייעלות – "תנופת אור", שתקודם, בעדיפות ראשונה, במסגרת מימוש תוכנית הרפורמה הכוללת במשק החשמל. התוכנית החדשה מתבססת על עיקרי תוכנית "מצפן" וכוללת שינויים מבניים וארגוניים בחברה, בין היתר, פרישה של כ- 2,000 עובדים, מתוכם פרישה של כ- 400 עובדים עד למחצית השנייה של שנת 2012. עם זאת, בהתאם למסגרת יחסי העבודה הקיבוצית הקיימת בחברה, לצורך פיטורי עובדים (למעט עובדים ארעיים) נדרשת הסכמת נציגות העובדים, ולמועד התשקיף זו טרם נתקבלה. לפירוט נוסף בדבר רכיבים הקשורים להון אנושי בתקציב החברה ראה דוח מיידי של החברה מיום 1 בדצמבר 2011 (מספר אסמכתא: 2011-01-349938).

בעקבות החלטה זו, נמסרה לחברה הודעה על שביתה בהתאם לחוק יישוב סכסוכי עבודה. ביום 22 בינואר 2012 החלו עובדי החברה לנקוט עיצומים שונים, בהתאם להנחיית ארגון העובדים. עיצומים אלה פסקו, לאחר הבנות שהושגו בין מנכ"ל החברה לבין ארגון העובדים, ביום 25 בינואר 2012 שעיקרן: נושאי קביעות לשנת 2012; אופן ביצוע תקציב שעות נוספות; קידום יישומו של הסיכום בנושא כספי חשבון הנאמנות; והסטות של תקני עובדים ארעיים בחברה. מעבר לכך, למועד התשקיף, החברה אינה יכולה להעריך את ההשפעה, אם בכלל, שתהיה להודעה זו על עסקי החברה.

להערכת החברה, עלויות פרישת עובדים, בין אם במסגרת יישום השינוי המבני, ככל שיישם, ובין אם במסגרת יישום התכנית הרב שנתית לשינוי ארגוני והתייעלות, לגביה החליט הדירקטוריון כי תבוצע בכל מקרה, עשויות להיות מהותיות.

14.11. סכסוכי עבודה

14.11.1. ביום 29 בדצמבר 2011 נמסרה לחברה הודעה על שביתה בהתאם לחוק יישוב סכסוכי עבודה. עיקר העניינים שבסכסוך:

- (א) מהלכים חד-צדדיים של הנהלת החברה בנושאים רבים הנוגעים לקיצוצים בתנאי העבודה והטבות שניתנו עד כה לעובדים, כל זאת ללא ניהול משא ומתן עם ארגון העובדים.
- (ב) השלכות סירוב ההנהלה למלא ולהשלים תקנים קיימים, שאינם מאוישים, בעובדים חדשים על היקף העבודה והמשימות של העובדים הקיימים.
- (ג) השלכות סירוב ההנהלה למלא ולהשלים תקנים קיימים, שאינם מאוישים, לרבות אי מתן קביעות לעובדים זכאים במטרה להוציא את העבודה של עובדי החברה למיקור חוץ, תוך פגיעה בכוח הארגוני של העובדים ושל ארגונים היציג.
- (ד) השלכות החלטת החברה לפטר 400 עובדים קבועים, בלי לחתום על הסכם קיבוצי ומבלי למלא את התקנים בעובדים המועסקים כיום בחברה שלא במעמד של עובדים קבועים.
- (ה) התעלמות ההנהלה מדרישת ארגון העובדים לצמצם את העבודה באמצעות קבלנים תוך קביעת מנגנונים להגנה ושיפור זכויותיהם של עובדי הקבלן בחברה.
- (ו) התנהגות המעסיק בחוסר תום לב ובדרך שאינה מקובלת ביחסי עבודה בכלל, וביחסי עבודה בשירות הציבורי בפרט. המעסיק פוגע במעמדו של ארגון העובדים בהתעלמות ובקבלת החלטות חד-צדדיות שיש בהן כדי להשליך על תנאי עבודתם וזכויותיהם של העובדים.

(ז) בכל העילות שלעיל המעסיק אינו מנהל מו"מ קיבוצי ומתעלם מדרישות חוזרות ונשנות של נציגות העובדים.

מועד השביתה נקבע לתאריך 15 בינואר 2012. ביום 22 בינואר 2012 החלו עובדי החברה לנקוט עיצומים חלקיים שונים, בהתאם להנחיית ארגון העובדים. עיצומים אלה פסקו ביום 25 בינואר 2012, בעקבות הסכמות שהושגו בין הנהלת החברה וארגון העובדים הנוגעות לנושאי קביעות לשנת 2012, אופן ביצוע תקציב שעות נוספות, קידום יישומו של הסיכום בנושא כספי חשבון הנאמנות והסטות של תקני עובדים ארעיים בחברה.

בהמשך, ביום 25 במרס 2012, החלו עובדי החברה לנקוט עיצומים חלקיים שונים, בהתאם להנחיית ארגון העובדים, על רקע החלטת דירקטוריון החברה מיום 22 במרס 2012 לפעול למשיכת עודף אקטוארי מחשבון הנאמנות. עיצומים אלה פסקו בהתאם להחלטת בית הדין האזורי לעבודה בחיפה מיום 27 במרס 2012. לפירוט ראה סעיף 14.6.7.

14.12. חוק להגברת האכיפה של דיני העבודה

ביום 18 ביוני 2012 נכנס לתוקף החוק להגברת האכיפה של דיני העבודה, התשע"ב-2011 (בסעיף זה: **"החוק"**). החוק עוסק בשני נושאים עיקריים:

האחד, הטלת עיצום כספי על מעביד בקשר עם הפרת הוראות חוקי עבודה שונים;

השני, הטלת אחריות אזרחית ואחריות פלילית על מזמין שירות בקשר עם הפרת חוקי עבודה שונים על-ידי קבלני שירותים הנותנים שירות באמצעות עובדים, בענפי שמירה ואבטחה, ניקיון והסעדה (בצד קביעת הגנות שונות שיעמדו למזמין השירות בהקשר זה).

כמו כן קובע החוק איסור על התקשרויות ב"חוזי הפסד".

החברה, לה הסכמים שונים עם קבלנים בענפים האמורים, נערכת להתאמת ההסכמים והנהלים החלים אצלה ליישום הוראות החוק.

ביום 9 בפברואר 2012 נחתם הסכם קיבוצי בין חלק מארגוני המעסיקים לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה, העוסק בהגבלת פרק הזמן בו ניתן להעסיק באמצעות קבלן עובדי ניקיון בתנאים מסוימים, וכן עובדים המועסקים בליבת עיסוקו של המעביד. כמו כן, מוטלות חובות השוואת תנאי עובדי הקבלן לעובדי החברה, בשים לב לסוג העבודה ולוותק בעבודה. ההסכם האמור ייכנס לתוקפו כפוף להרחבתו בצו על-ידי שר התעשייה המסחר והתעסוקה. עד כה, טרם פורסמה הודעה בדבר כוונה להרחיב את הוראות ההסכם, כמשמעות הדבר בחוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957.

בנוסף, נחתם ביום 12 בפברואר 2012 הסכם עקרונות במגזר הציבורי, אשר בעיקרו של דבר מיטיב ומשפר את זכויות עובדי הקבלן בתחום השמירה ובתחום הניקיון. עוד כולל הסכם זה הצהרה, לפיה המדינה תימנע מהעסקת עובדי קבלן "כתף אל כתף" עם עובדי מדינה. לפי סעיף 12 להסכם, שר האוצר יפעל להעלות לאישור הממשלה הצעת החלטה, לפיה יוחל האמור לעיל, בהתאמה ובשינויים המתחייבים, על גוף מתוקצב, כהגדרתו בסעיף 21 לחוק יסודות התקציב. החברה, כחברה ממשלתית, הינה "גוף מתוקצב" לעניין זה.

שני ההסכמים האמורים טרם השתכללו להוראות מחייבות, בכל הנוגע לפעולתה של החברה, אולם הערכת החברה היא כי בעתיד הוראות אחד מהם יורחבו כך שיחולו גם בעניינה של החברה.

15. רכוש קבוע מקרקעין ומתקנים**15.1. כללי**

הנכסים המשמשים את החברה הינם בבעלותה (כפוף לאמור בסעיף 15.3 לעניין הסדר הנכסים) או בהחזקתה או במסגרת הסכמי חכירה ארוכי טווח (בעיקר עם מינהל מקרקעי ישראל), או מכח רכישה, או מכח הפקעה, או במסגרת זכויות שהוענקו לחברה על-ידי בעלי הנכסים (למשל, זיקת הנאה או הרשאה לשימוש ללא תמורה שאינה בגדר חכירה, או זכויות חזקה שקיים תהליך להסדרתן בחוזה), או במסגרת זכויות שקיימות לחברה מכוח הדין. החברה פועלת על-פי תכנית עבודה לביצוע הסדר ורישום זכויותיה בנכסיה העיקריים, אשר ניתן לבצע לגביהם רישום והסדר זכויות, ומנהלת מעקב אחר אלו אשר אינה יכולה לבצע בגינם הליך כאמור. בנוסף, לחברה זכויות באלפי נכסים קטנים (בעיקר חדרי טרנספורמציה למיניהם), אשר הליך הסדר ורישום הזכויות בנכסים אלו מתקדם החל אולם הוא כפוף למגבלות כפי שיפורטו בהמשך. בחלק מהותי מנכסי המקרקעין זכויות החברה אינן רשומות ואף אינן מוסדרות. החברה משתמשת בנכסים, כולם או חלקם לפי העניין, מזה תקופה ארוכה, והיא פועלת לחתימת חוזים או הסדרת הזכויות מקום שאלה אינן מוסדרות או לפינוי פולשים ככל שיש כאלה. מעמדם של נכסי המקרקעין אשר טרם הוסדרו נובע מטעמים שונים כגון: סיבות תכנוניות (היעדר פרצלציה או דרישות להסדרת תוכניות מתאר, מספר נכסים רב, תלות בגורמי חוץ, היעדר מסמכים), מחלוקות עם רשויות שונות לרבות רשויות מס המונעות קבלת אישורים לרישום הזכויות. לאור המורכבות אין ביכולת החברה להעריך את משך התקופה לסיום הסדרת הרישום, אך להערכתה העלויות הכרוכות בכך אינן צפויות להיות מהותיות (ראה ביאור 11 ב' בדוחות הכספיים השנתיים).

עמדת מינהל מקרקעי ישראל היא, כי המקרקעין אשר הוקצו על ידי מינהל מקרקעי ישראל לחברה למטרה ציבורית, אך בפועל לא נעשה בהם שימוש כלשהו, או אינם משמשים למטרה לשמה הוקצו, אמורים לשוב לחזקתו של מינהל מקרקעי ישראל. החברה סבורה, משיקולים שונים, כי החלטה זו אינה חלה ביחס לקרקעות שהוחכרו לה על ידי מינהל מקרקעי ישראל וזאת על בסיס ההכרה של הנהלת המינהל בכך שלחברה צורך להסדיר מבעוד מועד אתרים למתקני חשמל בפריסה ארצית. אולם, גם אם החלטה זו הייתה חלה ביחס למקרקעין שהוקצו לחברה בפטור ממכרז, הרי שלמועד התשקיף החברה עושה שימוש בכל שטחי המקרקעין שהוקצו לה על-ידי מינהל מקרקעי ישראל, למעט בודדים שעדיין לא הגיע מועד השימוש בהם על פי תכנית הפיתוח, ואף לגביהם קיים יעוד עתידי לפיתוח ושימוש. כמו כן, בהתאם להחלטה האמורה, גם אם תידרש החברה להשיב למינהל מקרקעי ישראל מקרקעין שלא נעשה בהם שימוש, הרי שבהתאם להחלטה האמורה ולאור העובדה שהמקרקעין הוקצו לחברה בתמורה, תחייב ההשבה את מינהל מקרקעי ישראל לשלם לחברה תמורה בגין ההשבה, בהתאם לקבוע בעניין זה בהחלטה האמורה; וכל זאת ככל שלא ייקבע אחרת במסגרת "הסדר הנכסים", ראה סעיף 15.3.

כמו כן, החברה שוכרת מאת גורמים שונים (כגון מינהל מקרקעי ישראל, רשויות מקומיות, גופים פרטיים וכדומה) כ- 80 נכסים נוספים המשמשים לשימושים שונים כגון: משרדים, מחסנים, תחנות ניטור, תחנות משנה ארעיות וניידות וכד'. ההסכמים נערכים לתקופות שונות, החל משנה אחת עד לעשר (10) שנים ומתחדשות או מתעדכנות בהתאם לצרכי החברה במקומות שונים ולצרכים שונים. הסכמי השכירות בגין הנכסים, כולל תקופת האופציות של החברה להארכתם, מסתיימים בין השנים 2012 ל- 2020.

החברה סבורה כי תוכל לחדש את הסכמי השכירות בתנאים דומים לאלה הקיימים למועד התשקיף. המידע בדבר הערכות החברה לגבי הארכת הסכמי השכירות הינו מידע הצופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך. אין ודאות אשר להערכה כאמור וזאת, בין היתר, בשל היותו מבוסס על מידע הקיים בחברה למועד התשקיף.

והיותו תלוי בגורמים שונים שאינם תלויים בחברה, כגון תנאי השוק, צורכי החברה, הסכמות עם המשכירים וכדומה.

החברה יצרה שעבודים צפים על כלל נכסיה להבטחת חלק מהתחייבויותיה (ראה ביאור 18 ה' בדוחות הכספיים השנתיים), לרבות על הנכסים והזכויות המפורטים כאמור, חלקם ושעבוד קבוע אחד שיצרה החברה לצורך הבטחת התחייבויותיה כלפי גורמים מממנים שונים בגין מימון תוכנית החירום שלב א' (ראה ביאור 18.ה. בדוחות הכספיים השנתיים).

בנוסף, בניין המשרדים הראשי של החברה, בשטח של כ- 80,000 מ"ר, ממוקם בכניסה הדרומית לחיפה הממוקם על גבי מקרקעין המצויים בבעלות מדינת ישראל ומוחכרים על-ידי החברה ממינהל מקרקעי ישראל בחכירה לארבעים ותשע (49) שנים (עד חודש יוני 2048), עם אופציה להארכה בארבעים ותשע (49) שנים נוספות.

לחברה שני משרדים ראשיים בחיפה ובתל אביב, להלן:

שם אתר ומיקומו	מהות הזכות ורישומה	שטח קרקע במ"ר	הערות
1. משרדי הנהלה ראשית – חיפה	זכויות החברה בנכס זה הן זכויות חכירה עם המינהל לתקופת חכירה המסתיימת בשנת 2048 עם אופציה לחברה להאריך תקופה זו ב- 49 שנים נוספות. בגין זכויותיה רשומה לטובת החברה הערת אזהרה.	80,000	1. על המקרקעין רשומות הערות בגין הפקעות ואתר עתיקות. 2. קיים הסכם עם עיריית חיפה לפיו לא יופקעו חלקים נוספים מהחלקה.
2. משרדי הנהלה ראשית – רחוב החשמל תל אביב	בעלות של החברה הרשומה בלשכת רישום המקרקעין.	14,540	1. קיימות שתי הערות על יעוד – מבנה לשימור. 2. החברה פועלת להשבחת הנכס, באופן שמחד יהיה כרוך בהפרשת שטחים לצרכי ציבור ומאידך יהיה כרוך בתוספת זכויות בניה והוספת

שם אתר ומיקומו	מהות הזכות ורישומה	שטח קרקע במ"ר	הערות
			שימושים.

לחברה תשעה (9) אתרים לוגיסטיים הממוקמים על גבי מקרקעין המשמשים כשטחי אחסון לפי הפירוט כלהלן:

	שם אתר	מיקום	סוג אתר	שטח האתר במ"ר	מהות הזכויות
1.	מחסן גיבורי ישראל	תל אביב	לוגיסטי	8,508	חכירה מעירית ת"א
2.	מחסן קריית שמונה	קריית שמונה	לוגיסטי	3,000	חכירה מממ"י
3.	מגרש קריית גת *	קריית גת	לוגיסטי	3,600	חכירה מממ"י
4.	מרכז לוגיסטי צפון עכו **	עכו	לוגיסטי	121,572	חכירה מממ"י
5.	שטח לאחסון עגלות ציוד ירושלים	ירושלים	לוגיסטי	775	שכירות/הרשאה מעירית ירושלים
6.	מחסן בית דגן	בית דגן	לוגיסטי	85,108	בעלות/זכות חזקה (ללא מסמכים)
7.	מרכז לוגיסטי לילנד אשדוד	אשדוד	לוגיסטי	106,000	בעלות
8.	מרכז לוגיסטי "אורות רבין"	חדרה	לוגיסטי	270,000	חכירת משנה מהחברה לפיתוח קיסריה
סך-הכל שטח				599,943	

* נכון למועד תשקיף זה הנכס פנוי ואינו לאחסון בשימוש (מיועד לניצול מושכל).

** בהקמה.

15.2. רכוש קבוע

הרכוש הקבוע של החברה נחלק לשתי קבוצות עיקריות: רכוש קבוע מופעל ורכוש קבוע בהקמה. רכוש קבוע מופעל מורכב בעיקר מתחנות כוח (כולל מקרקעין, בנינים ומכונות) ומתחנות משנה, רשתות חלוקה, תחנות מיתוג וקווי מתח על 400 ק"ו. רכוש קבוע בהקמה מורכב בעיקר מתחנות כוח ובניינים.

לחברה נכסים (בעיקר רשתות חלוקה) בשטחי הרשות הפלסטינאית. לפרטים בדבר שטחים הנמצאים בשטחי הרשות הפלסטינאית ראה סעיף 9.6.

15.3. הסדר העברת זכויות ונכסים לפי סעיף 62 לחוק משק החשמל

15.3.1. כללי – הוראות החוק

סעיף 62 לחוק משק החשמל קובע הוראות שונות לעניין זכויות ונכסים מסוימים שהוחזקו על-ידי החברה עם פקיעת הזיכיונות שניתנו לחברה מכוח פקודת זיכיונות החשמל (4 במרס 1996) וזאת על אף האמור בסעיף 46 לחלק א' לתוספת לפקודת זיכיונות החשמל ("סעיף 46 לזיכיון").

בהתאם לסעיף 46 לזיכיון, בתום תקופת הזיכיון, אמורים היו לעבור לבעלות המדינה (דאז הנציב העליון), חינם, המפעל (כהגדרתו להלן), עם כל קבועותיו ומכשיריו וחומריו, בתנאי שהמדינה תשלם פיצויים מתאימים בעד חומרי דלק, מנגנונים, מונים ומכשירים בין שהם מצויים במחסן או מובלים בדרך לחברה או שהוזמנו על ידה והשייכים לה וששילמה בעדם.

"המפעל" הוגדר בסעיף 46 לזיכיון כעסק של יצירה, הספקה וחלוקה של כח חשמל על-פי הזיכיון וכל נכסי החברה בקשר עם אותו עסק, אך לא כסף או בטחונות לכסף או חובות שבפנקסים. כן קובע סעיף 46 לזיכיון, כי אם הקימה החברה מעבדה, מוסד מדעי או ספריה, ואם קיבלה אותם המדינה לרשותה, תשלם בעדם פיצויים מתאימים. ואולם, על-פי הוראות סעיף 46 לזיכיון, החברה תהא זכאית לתבוע פיצוי נאות בעד התקנות ותיקונים בתנאים הקבועים בסעיף 44(ג) לתוספת לפקודת זיכיונות החשמל, כאילו רכשה הממשלה את המפעל במועד שבו עבר המפעל לרשות הממשלה. עוד נקבע בסעיף 46 לזיכיון כי, אם בזמן העברת המפעל למדינה, איגרת חוב או הון מלווה של החברה (שאושר על-ידי הנציב העליון בהתאם לפקודת זיכיונות החשמל) לא נפרעו במלואם, יקבל על עצמו הנציב העליון את כל ההתחייבויות של החברה הנובעות מזה (אך יהיה זכאי בטובת ההנאה מהכספים המצויים לשם אמורטיזציה של ההתחייבויות).

סעיף 62 לחוק משק החשמל קובע כדלקמן:

(א) על אף הוראות סעיף 46 לזיכיון, התחייבויות החברה וכן הזכויות והנכסים שלה, שהיו בידיה בעת פקיעת הזיכיון ושהיא זכאית לפיצוי מן המדינה בעדם לפי הסעיף האמור, יישארו בידי החברה, (כלומר – לא יעברו למדינה) ולא ישולם פיצוי בעדם (לשם הנוחות - "נכסים ברי פיצוי"¹⁵⁸).

(ב) הזכויות והנכסים שבעדם החברה אינה זכאית לפיצוי (כאמור בסעיף קטן (א) לעיל), ואשר משמשים או נועדו לשמש, בין במישרין ובין בעקיפין, לפעילות החברה לפי חוק משק החשמל, יירכשו בידי החברה לפי ערכם ביום הקניית הזכויות והנכסים, בהתאם להסדר שייחתם בין המדינה לבין החברה (לשם הנוחות - "הסדר הנכסים"¹⁵⁹); בסעיף זה, "משמשים", "נועדו-לשמש" - כפי שיקבעו השרים (לשם הנוחות - "נכסים בשימוש שאינם ברי פיצוי"¹⁶⁰).

¹⁵⁸ ההגדרות אינן כלולות בלשון חוק משק החשמל והן מובאות לנוחות הקריאה בלבד.

¹⁵⁹ ההגדרות אינן כלולות בלשון חוק משק החשמל והן מובאות לנוחות הקריאה בלבד.

¹⁶⁰ ההגדרות אינן כלולות בלשון חוק משק החשמל והן מובאות לנוחות הקריאה בלבד.

חוק משק החשמל קובע עוד, כי עד עריכת הסדר הנכסים (כאמור בסעיף קטן (ב) לעיל), יישארו הזכויות והנכסים, שלגביהם אמור להיערך ההסדר, בידי החברה, כפי שהיו בעת פקיעת הזיכיון; לא הגיעו הצדדים להסדר כאמור תוך שנה אחת ממועד פקיעת הזיכיון (דהיינו עד מרס 1997), יקבעו השרים הוראות לעניין רכישת הזכויות והנכסים כאמור. בשנה הראשונה שלאחר מועד פקיעת הזיכיון, לא נוהל כל משא ומתן בין הצדדים וממילא לא הגיעו הצדדים להסדר.

למועד תשקיף זה, למיטב ידיעת החברה, השרים לא קבעו מהם הנכסים בשימוש שאינם ברי פיצוי (הנכסים "המשמשים" או "שנועדו לשמש" את החברה) ו/או הוראות לעניין רכישת הזכויות והנכסים כאמור.

בנוסף, חוק משק החשמל, בדומה לפקודת זכינות החשמל, אינו כולל סיווג ושיוך של נכסי החברה למועד פקיעת הזיכיון. קרי: החוק אינו מפרט אילו נכסים וזכויות הם נכסים ברי פיצוי כאמור בסעיף קטן (א) לעיל (וכלולים בסעיף 62(א) לחוק שעל פיו אלה נותרים בידי החברה, והיא אינה נדרשת לשלם למדינה תשלום עבורם); וכן אינו מפרט אילו נכסים וזכויות הם נכסים בשימוש שאינם ברי פיצוי כאמור בסעיף קטן (ב) לעיל, ואשר בגינם אמור להיערך הסדר הנכסים, (ואשר החברה תידרש לרוכשם מהמדינה לפי ערכם ביום הקניית הזכויות והנכסים במועד ביצוע ההסדר). יתר על כן, חוק משק החשמל אינו מגדיר את האופן והשיטה לחישוב ערך הנכסים והזכויות, אשר על בסיסו תיקבע עלות רכישתם במסגרת הסדר הנכסים. כתוצאה מכך, ונוכח הזמן שחלף, לחברה אין יכולת להעריך מתי ואם בכלל יקבעו השרים הוראות לעניין ההסדר ואיך תיושמה.

עוד נקבע בסעיף 62(ד) לחוק משק החשמל, כי החברה תשפה את המדינה בגין כל תשלום אשר שילמה המדינה בשל התחייבות מהתחייבויות החברה, אשר היו בתוקף בעת פקיעת הזיכיון, עקב פקיעתו או כתוצאה מביצוע ההוראות האמורות בסעיפים קטנים (א) ו- (ב) לעיל.

15.3.2. עמדת החברה אשר לסיווג הנכסים והזכויות

בהתאם לחוות דעת יועציה המשפטיים של החברה, החברה סיווגה את הזכויות והנכסים לשלוש (3) קבוצות: (1) זכויות ונכסים הנזכרים בסעיף קטן (א) דהיינו נכסים ברי פיצוי; (2) זכויות ונכסים הנזכרים בסעיף קטן (ב) דלעיל, דהיינו נכסים ברי שימוש שאינם ברי פיצוי עליהם יחול הסדר הנכסים; ו- (3) נכסים, אשר אינם נכסים ברי פיצוי (הנמנים עם הקבוצה הראשונה של הנכסים), ואף אינם נכסים בשימוש שאינם ברי פיצוי (הנמנים עם הקבוצה השנייה של הנכסים), ואשר לגביהם לא נקבע בסעיף 62 לחוק משק החשמל הסדר כלשהו. אולם, מאחר שנכסים אלו אינם משמשים ולא נועדו לשמש את החברה, הם אינם כלולים בהגדרה של "מפעל" כמשמעו בסעיף 46 לזיכיון. לפיכך, לדעת החברה, בהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים, נכסים אלו לא אמורים היו לעבור לרשות המדינה בתום תקופת הזיכיון לפי סעיף 46 לזיכיון, וממילא הם נשארים ברשות החברה ואין היא צריכה לרוכשם מהמדינה ("נכסים שאינם בשימוש ושאין ברי פיצוי").

יצוין, כי המדינה בחוות דעת משנת 2000 ("חוות דעת המדינה") סבורה, כי הנכסים בקטגוריה שלישית זו עברו לבעלות המדינה בתום הזיכיון. לפי חוות דעת המדינה "כל יתר הזכויות והנכסים עבורם לא מגיע פיצוי ואשר לא אמורים להירכש מן המדינה, הינם בידי המדינה, למעשה, מיום כניסתו לתוקף של חוק משק החשמל, על כל ההשלכות הנובעות מכך".

בחוות דעת המדינה אין פירוט להשלכות האמורות ולפיכך אין גם ודאות איזה הסדר כספי או אחר ייקבע לגבי נכסים כאמור. עם זאת, הואיל ומדיניות החברה הייתה ועודנה לרכוש נכסים שיועדו

לשמש בפעילות החברה בייצור והולכת חשמל, לדעת החברה, אם אכן הוחזקו נכסים כאמור במועד פקיעת הזיכיונות, למועד התשקיף מספרם קטן ועלותם המופחתת בדוחותיה הכספיים נמוכה.

כאמור, מועד התשקיף, לא ניתנה כל הודעה מטעם השרים בעניין אילו נכסים משמשים או נועדו לשמש לפעילות החברה ולפיכך לא ניתן, הלכה למעשה, לסווג אף את הנכסים שנמנים עם הקטגוריה השלישית כאמור ולקבוע באופן ודאי את השפעתם על תוצאותיה הכספיות של החברה. כן אין ודאות כי נכסים כאמור יוותרו בסופו של דבר בידי החברה או אם יושבו לידי המדינה, או איזה הסדר כספי או אחר יחול לגביהם.

בחוות דעת יועציה המשפטית של החברה קיימת טענה לפיה הזיכיון פקע יממה לפני כניסת החוק לתוקף (החוק נכנס לתוקף ביום 4 במרס 1996) ולכן "המפעל" לא עבר לממשלה. המדינה חולקת על טענה זו בחוות דעתה.

15.3.3. חוות דעת המדינה

בחודש פברואר 2000 קיבלה החברה מכתב מסגן הממונה על התקציבים במשרד האוצר ובו הוא מציין כי במסגרת צוות ממשלתי שמונה לטפל בנושא, התגבשה חוות דעת המדינה הכוללת חוות דעת כלכלית חשבונאית, וחוות דעת משפטית מטעם המדינה (שצורפו למכתבו לחברה) בנושא הסדר הנכסים. עוד צוין במכתב, כי על-פי הכלול בחוות דעת המדינה, נראה כי ליישום הסדר הנכסים על-פי חוק משק החשמל עלולה להיות השפעה מהותית על החברה.

לפי חוות דעת המדינה, בהתייחס להוראות סעיפים 44(ג) ו-46 לזיכיון, החברה איננה זכאית לפיצוי בשל השקעות שכבר הוחזרו לה באמצעות הפרשות לפחת (כלומר, נכסים אלה אינם כלולים בקבוצת הנכסים ברי פיצוי). החברה, לעומת זאת, בהתבסס על סיווג הנכסים בחוות דעת יועציה המשפטית, סבורה, כי מרבית נכסיה למועד פקיעת הזיכיון (הן נכסים ברי פחת שהופחתו במלואם במועד פקיעת הזיכיון וכן נכסים ברי פחת שלא הופחתו במלואם במועד פקיעת הזיכיון למעט נכסים בהיקף שולי) הינם נכסים ברי פיצוי.

חוות דעת המדינה כללה במסגרת הנכסים שאינם ברי פיצוי ואשר הסדר הנכסים אמור לחול עליהם את הנכסים (שבחלקם יכול שיוגדרו כ"משמשים" או ש"נועדו לשמש" ובחלקם כ"לא משמשים" או "לא נועדו לשמש")¹⁶¹: אשר במועד פקיעת הזיכיון הופחתו במלואם או נכסים שהופחתו חלקית, בגובה מה שהופחת (היינו בשל כל מתקן התקנה או תיקון שמגיע פיצוי, הפיצוי ישולם רק בגין היתרה שטרם הופחתה), ונכסי זכויות החברה שאינם ברי פחת כולל מקרקעין וחברות מוחזקות בידי החברה אך למעט כסף מזומן ובטחונות לכסף. כן כוללת המדינה בחוות דעתה כנכסים שאינם ברי פיצוי, התקנות שהותקנו ותיקונים שנעשו על-ידי החברה אם מומנו מהון מניות¹⁶² או מתשלום של מעונין בחיבור¹⁶³.

¹⁶¹ התיאור של הנכסים לקוח מחוות הדעת הכלכלית שנכתבה עבור יו"ר הצוות הממשלתי להסדר השבת נכסים של חברת החשמל מאת ד"ר אילן מעוז אמיכל בע"מ ורו"ח יורם אברמזון, ויסקובסקי אברמזון כנעני ושות' רואי חשבון.

¹⁶² רווחים שלא חולקו שמקורם בדיבידנד ורווחים שלהם היו זכאים "הבעלים" על-פי סעיף 34 לתוספת לפקודת זיכיונות החשמל.

¹⁶³ תשלום/פיקדון ששולם בידי מי שביקש מהחברה חיבור מקום כלשהוא למערכת הספקת החשמל על ידי הקמת רשת חשמל, לרבות תוספת עומס.

חוות הדעת הכלכלית של המדינה כוללת פירוט רחב יותר של הנכסים שאינם ברי פיצוי ואשר הסדר הנכסים אמור לחול עליהם וכן של הנכסים ברי פיצוי ונקבעו בה קריטריונים ומודל כלכלי (לרבות נוסחאות לחישוב) לשיוך ומיון הנכסים כאמור.

העלות המותאמת של הנכסים שהופחתו במלואם, כמפורט לעיל, כפי שהופיעה בדוחותיה הכספיים של החברה ליום 31 במרס 1996, הינה כ- 4.46 מיליארד ש"ח (כ- 7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2011 מותאמים לש"ח של חודש דצמבר 2011 ומותאמים לש"ח של חודש מרס 2012). נכסים אלה כוללים, להערכת החברה, בעיקר תחנות כוח, מתקני הולכה וחלוקה, נכסי מקרקעין ונכסים שונים כגון ציוד, מכונות ומבנים שונים.

העלות המופחתת נטו בספרי החברה, של הנכסים שהופחתו חלקית בגובה היתרה שהופחתה, בניכוי התחייבויות לפי שיעור מסוים התלוי במקורות מימון (נכסים אלה כוללים להערכת החברה בעיקר תחנות הכוח, מתקני הולכה וחלוקה, מקרקעין מסוימים וציוד נוסף), ונכסי החברה שאינם ברי פחת, להערכת החברה, בעיקר נכסים בלתי מוחשיים ומניות של חברות מוחזקות, אך לא מזומנים ומלאי - כאמור לעיל, ליום 31 במרס 1996, הינה כ- 4.5 מיליארד ש"ח (כ- 7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2011 מותאמים לש"ח של חודש דצמבר 2011 ומותאמים לש"ח של חודש מרס 2012).

הנתונים האמורים הינם נתונים ליום 31 במרס 1996, אולם המועד הקובע הינו מועד תום הזיכיון, קרי, יום 4 במרס 1996.

סך הכל, לפי חישוב שביצעה החברה בהתאם לאמור בחוות דעת המדינה העלות בספרים של הנכסים שאינם ברי פיצוי שהסדר הנכסים אמור לחול עליהם ושביגים החברה תידרש לשלם תמורה למדינה הינו כ- 4.5 מיליארד ש"ח, נכון ליום 31 במרס 1996, וכ- 7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2011 מותאמים לש"ח של חודש דצמבר 2011 ומותאמים לש"ח של חודש מרס 2012.

לדעת החברה אין להסיק מהסכומים המצוינים לעיל אשר לעלות הנכסים בספרי החברה את הערך הכלכלי של הנכסים שעל-פיו אמור להיקבע הסכום אותו עלולה החברה להידרש לשלם בהתאם להסדר הנכסים, גם אם תתקבל העמדה המובאת בחוות דעת המדינה והערך יכול להיות נמוך יותר או גבוה יותר.

בחודש מרס 2000, סמוך לאחר קבלת חוות דעת המדינה, ביקש מנהל מינהל החשמל דאז במשרד האנרגיה והמים (דאז משרד התשתיות הלאומיות) בכתב מהחברה, על-פי הנחיות שר האנרגיה והמים, שלא להשיב לפניית משרד האוצר בנושא הסדר הנכסים כל עוד הנושא לא נדון בצורה מסודרת בין משרדי השרים, ובין החברה לבין משרד האנרגיה והמים. כיוון שכך, באותה תקופה, לא השיבה החברה לפניית משרד האוצר כאמור. למיטב ידיעת החברה, הנושא נדון בעבר על- ידי צוות ממשלתי, אך לא חלה מאז כל התקדמות. לחברה נמסר, כי הצורך בטיפול בסוגיית הסדר הנכסים אוזכר בעבר במסגרת דיונים של גורמי ממשלה שונים. לפרטים בדבר התייחסות צוות הרגולטורים לסוגיית הסדר הנכסים בטיוטת דוח הביניים מחודש מרס 2012, ראה סעיף 22.4.7.

15.3.4. חוות דעת החברה

על-פי חוות דעת יועציה המשפטיים של החברה (בהעדר פירוט ביחס לסיווג הנכסים בסעיף 62(א) לחוק משק החשמל והעדר פסיקה בעניין, ועל בסיס תכלית החוק וכוונת המחוקק, כפי שהם באו לידי ביטוי בדיונים שהתקיימו ערב חקיקת חוק משק החשמל), יש להעדיף את הפרשנות, לפיה - כל הנכסים שהינם בני פחת, אף אם הופחתו במלואם במועד פקיעת הזיכיון, צריכים להיכלל בקבוצת

הנכסים ברי הפיצוי, על פני פרשנות המדינה בחוות דעתה, לפיה - כל נכסי החברה שבמועד פקיעת הזיכיון הופחתו במלואם והוכרו בתעריף דרך הפרשה לפחת מהווים נכסים שאינם ברי פיצוי, ואילו נכסים שלא הופחתו במלואם מהווים נכסים שאינם ברי פיצוי בגובה מה שהופחת בניכוי התחייבויות בשיעור מסוים.

בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים בנושא הפרשנות הראויה של הסדר הנכסים, לרבות בנושא סיווג הנכסים עליהם יחול, ובהתחשב בהוראות חוק משק החשמל (ובכללן אלה הנזכרות לעיל) וסעיף 46 לזיכיון, החברה מסווגת כאמור את מרבית הנכסים שהיו בידיה במועד פקיעת הזיכיון (הן נכסים ברי פחת שהופחתו במלואם והן נכסים ברי פחת שלא הופחתו במלואם במועד פקיעת הזיכיון ולמעט נכסים בהיקף שולי) כנכסים ברי פיצוי, ולפיכך ככאלה שיוותרו בבעלותה, ולא ישולם בגינם פיצוי על-ידי המדינה והם לא ייכללו בהסדר הנכסים, כך שהחברה לא תידרש לשלם את תמורתם למדינה. הסדר הנכסים יחול אפוא לדעת החברה על נכסים בשימוש שאינם ברי פיצוי בלבד, שלא היוו את מרבית נכסי החברה במועד פקיעת הזיכיון כאמור. לכן, להערכת החברה, להסדר הנכסים לא הייתה אמורה להיות ואין השפעה מהותית על החברה או על תוצאותיה הכספיות או על מצבה הפיננסי.

עם זאת, הדבר נתון לקביעת השרים. למיטב ידיעת החברה, למועד התשקיף טרם גובשו על-ידי השרים המלצות כלשהן בנושא הסדר הנכסים. על כן לחברה אין אפשרות להעריך מה יהא הסיכום בפועל לגבי הסדר הנכסים, מה תהייה השלכותיו (ככל שתהייה) על החברה ואין לה כל ודאות שיישום הסדר הנכסים לא ישפיע באופן מהותי על מצבה הפיננסי.

בנוסף, החברה בדעה, בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים, כי פרשנות סעיף 62 לחוק משק החשמל באופן אשר יחייב את החברה בתשלום סכומים כנ"ל או כל סכום דומה, לצורך רכישת נכסים מהמדינה, תעמוד בניגוד לתכליתו ולמטרותיו של חוק משק החשמל, בניגוד לעקרונות הפרשנות הנכונים והראויים ותהווה פגיעה בזכות קניינה של החברה. בהתאם לחוות דעת יועציה המשפטיים של החברה, יש להעדיף פרשנות של סעיף 62(א) לחוק משק החשמל שלא תיצור פגיעה משמעותית בהונה העצמי של החברה ופגיעה קשה באיתנותה הפיננסית, באפשרות העמדתן לפירעון מוקדם של הלוואות שנטלה החברה (ביניהן איגרות חוב שהנפיקה החברה) ותעמיד בספק את יכולתה לפרוע התחייבויותיה ולהמשיך את תפקודה כעסק חי, מאחר שכוונתו של המחוקק הייתה שהחברה תתקיים ותמלא את התפקידים שיוחדו לה ואת המטלות שהוטלו עליה בחוק משק החשמל וברישיונות שניתנו לה מכוחו.

בלי לגרוע מעמדת החברה בנוגע לפרשנות סעיף 62 לחוק משק החשמל, בהתבסס על חוות הדעת המשפטית שקיבלה, לחברה תעמוד טענה טובה, כי עלות רכישת הנכסים והזכויות שתחול על החברה, אם ובמידה שהיא תחויב לשלם בגינם על-פי הסדר הנכסים אמורה להיות מוכרת כחלק מעלות תעריפי החשמל ועל כן קבלת חוות דעת המדינה משמעה כי צרכני החשמל יחויבו לשלם פעם נוספת עבור נכסים שרכישתם על-ידי החברה שולמה על ידם בעבר באמצעות תעריף החשמל. חוות הדעת נערכה גם על בסיס ההנחה שרשות החשמל תתקשה לאשר עלויות אלו באמצעות התעריפים (פעם שניה) מטעמים ציבוריים. חוות דעת המדינה אינה עוסקת בסוגיית ההכרה בעלות רכישת הנכסים והזכויות במסגרת קביעת תעריפי החשמל על ידי רשות החשמל.

על יסוד כל האמור לעיל, ובהתבסס על חוות הדעת המשפטית שקיבלה, החברה מעריכה שלישום הסדר הנכסים לא הייתה אמורה להיות ואין השפעה מהותית על עסקי החברה, תוצאות פעילותה או

מצבה הפיננסי וכי החברה לא תידרש לשלם למדינה פיצוי בגין הנכסים שהינם בני פחת, גם אם הופחתו במלואם או בחלקם.

על אף האמור, מכיוון שהסדר הנכסים נתון, בין היתר, לקביעת השרים יתכן כי החברה תידרש בסופו של דבר לשלם סכומים מהותיים בגין הנכסים עליהם יחול. בנוסף, לגבי חלק מהנכסים אין ודאות איזה הסדר כספי או אחר יחול לגביהם, או אם יוותרו בידי החברה, או אם יושבו לידי המדינה.

החברה מעריכה עוד, כי נושא זה יוסדר במסגרת הדיונים על השינוי המבני. לפרטים נוספים ראה סעיף 1.3.

המידע בדבר השפעת הסדר הנכסים על החברה או על מצבה הפיננסי של החברה הינו בגדר מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך. מידע כאמור מבוסס על פרשנות של החקיקה אשר לנכסים בגינם תחוייב החברה לשלם ועל קביעת השיטה לקביעת ערכם של אלה אשר אינם בשליטתה הבלעדית של החברה, אלא תלויה בין היתר בהחלטות השרים. לחברה אין יכולת להעריך איזו חוות דעת תתקבל - אם תתקבל חוות דעתה וחוות דעת יועציה המשפטיים או אם תתקבל חוות דעת המדינה או פרשנות אחרת, ומהי השיטה שתשמש לחישוב ערך הנכסים כאמור וכן אין לה ודאות כי ליישום הסדר הנכסים, ככל שיישום, ובאופן ובשיטה בה ייושם, לא תהייה השפעה מהותית על עסקיה, תוצאות פעילותה או מצבה הפיננסי. בנוסף, מידע זה מבוסס על הערכות של החברה למועד התשקיף. ההערכות כאמור עלולות שלא להתממש או להתממש באופן חלקי או שונה מכפי שנצפה, בין היתר, בשל שינויים בעמדת השרים והממשלה או הדין החל, אשר אינן בשליטתה של החברה.

16. נכסים לא מוחשיים

16.1. תוכנות

החברה עוסקת באפיון, פיתוח ויישום של מערכות מידע ופתרונות התומכים בתהליכים עסקיים בחברה בתחומים הבאים: שירות לקוחות ו-Billing, שרשרת החשמל, תכנון והקמה של פרויקטים הנדסיים, תוכנות בנושאי ביטחון וביטחון, וכן תוכנות העוסקות בנושאים ניהוליים, עסקיים ולוגיסטיים. בנוסף, לחברה ניסיון וידע רב שנצבר בנושאים הבאים: תכנון, אירוח והפעלת תשתיות מחשוב בכל סוגי הפלטפורמות, תשתיות ושירותי טלקום ושליטה ובקרה (סיבים אופטיים, מיקרוגל, אלחוט), חליפות מיגון (מערכות טמ"ס, בקרת כניסה, אזעקה, ניטור ועוד), התמחות בארכיטקטורה וטכנולוגיות IT מגוונות עם דגש על אבטחת מידע ואינטגרציה וכן בכל שלבי מחזור החיים של פרויקטי מחשוב וטלקום רבי היקף.

16.2. פטנטים

נכון למועד התשקיף, לחברה פטנט אחד, בשלבי רישום באירופה ובישראל, בנושא אינדיקטורים כימיים לזיהוי נקודות חמות בשנאים. כמו כן, לחברה פטנט בשלבי רישום בארצות הברית, בנושא מיחזור חום שיורי.

בנוסף, מטופלים בחברה פטנטים במסגרת החממה הטכנולוגית. לפירוט אודות החממה הטכנולוגית ראה סעיף 13.1.2.

16.3. זיכיונות

חברת נכסי הירדן בע"מ הינה בעלת רישיון שימוש ב-20 תדרי VHF שנרכש בשנת 1999 מחברת "אירומיד". הרכישה מומנה על-ידי החברה ובתמורה ניתנו לה זכויות שימוש בלעדיות בתדרים, המיועדים לשימוש בפרויקט ה-DMS.

17. ספקים

17.1. כללי

התקשרות החברה עם ספקיה, הן ספקים מחו"ל והן ספקים בארץ, מוסדרת בנהלים פנימיים של החברה. הקובעים בין היתר את תנאי ההתקשרות, התשלום ואופן מתן האישור, לרבות סטייה מכל אחד מאלו.

ככלל בהתאם לקבוע בנוהל הספקים בישראל, החברה נוהגת לשלם ריבית בגין איחור בתשלום לספקים, המתחייבת על-פי הסכם עם הספק או על-פי כל דין, בהתאם לשיעור "ריבית החשב הכללי" כפי שהיא מתפרסמת על-ידי החשב הכללי במשרד האוצר או כמתחייב על-פי דין.

נוהל ספקי חו"ל מחלק את תנאי התשלום לספקים לשלוש (3) קטגוריות:

(א) תשלום בגין אספקת טובין ישולם לפחות שישים (60) יום מתאריך שטר המטען.

(ב) תשלום בגין אספקת שירותים או ביצוע עבודות יהא שישים (60) יום מיום אספקת השירותים לחברה או מיום ביצוע העבודות מיום קבלת בקשת התשלום בחברה, לפי המאוחר מביניהם.

(ג) תנאי תשלום לגבי תשלומי מקדמות יהיו שישים (60) יום ממועד החתימה על ההזמנה או החוזה או שלושים (30) יום ממועד קבלת בקשות התשלום בחברה, לפי המאוחר מביניהם.

כמו כן, קובע הנוהל כי:

(א) תנאי תשלום בגין עיכבון יהיו שישים (60) יום ממועד אישור אבני הדרך שסוכמו בחוזה עם הספק או ממועד קבלת הדרישה לתשלום בחברה, לפי המאוחר מביניהם.

(ב) תנאי תשלום בגין שירותים נלווים ליבוא הניתנים על-ידי ספקים בארץ, יהא 60 יום מיום קבלת דרישת התשלום בחברה או מיום קבלת השירות בחברה, לפי המאוחר מביניהם.

(ג) תנאי תשלום בגין רשומון יבוא ומיסים ייקבעו בהתאם לתנאי התשלום המקובלים במוסדות או בגופים המוסמכים על-פי כל דין לקבוע את התשלומים הנ"ל, והכל בכפוף לחוזה שנחתם עם הספק.

בהליכי התקשרות בהם משתתפים ספקים מחו"ל ובארץ, ייקבעו תנאי תשלום של שישים (60) יום לפחות.

הנוהל מסדיר את אופן התשלום לספקים וקובע כי התשלום יבוצע על בסיס מדיניות החברה ובתאם לחוזה הספק באמצעות: העברה בנקאית; אשראי דוקומנטרי; תשלום באמצעות גורם ממון; המחאות, לרבות המחאות בנקאיות.

17.2. הסכם עם ספק מהותי

בחודש ספטמבר 2011 התקשרה החברה עם חברת Siemens AG (בסעיף זה: "הספק") לשדרוג מערכת לניהול אנרגיה (Energy Management Systems (EMS), כולל החלפת חומרה ותוכנה במערכת EMS הנוכחית של החברה במתקניה ואספקת שירותי אינטגרציה (בסעיף זה: "השירותים"). תקופת האחריות ממסירת המערכת לשביעות רצון החברה תהא למשך שניים עשר (12) חודשים, לאחריה החברה זכאית להאריך את תקופת האחריות ביחס למערכת כולה לשתי (2) תקופות נוספות בנות שניים עשר (12) חודשים כל אחת, לפי מחיר אופציית מימוש כקבוע בהסכם. בהסכם נקבעו הוראות שונות אשר לבקרת איכות, לוח זמנים לביצוע, שינויים בשירותים וביטוח. בהתאם להסכם, חזקה ובעלות בחומרה תעבור לידי החברה מרגע כניסתה לישראל, תישאר בבעלותה ויוקנו לה רישיונות אישיים לשימוש בתוכנה בהתאם למפורט בהסכם, שאינם ניתנים להעברה. הספק התחייב כי הגנת זכויות היוצרים תעמוד לזכות החברה למשך חמש (5) שנים לפחות. כן התחייב הספק לספק לחברה בטוחה, בסך 10% ממחיר החוזה, לביצוע התחייבויותיו על-פי

ההסכם תוך שלושים (30) יום מהשתכללות ההסכם באמצעות מכתב רשמי מבנק זר המעיד על קיומו של אשראי מספק לערוב לקיום החוזה. שני הצדדים התחייבו לשמירה על סודיות וכן לשיפוי בגין פגיעה או מוות של אדם ונזק או הפסד לרכוש כתוצאה מהתנהלות רשלנית או טעות של הצד המשפה. חבות הספק מוגבלת לפיצוי בסך 100% ממחיר החוזה, למעט חבותו כלפי תביעות צד ג'. הצדדים לא יהיו אחראים לנזק ו/או הפסד עקיף או תוצאתי.

17.3. הטבלה שלהלן מציגה את הספקים המהותיים של החברה, ששיעור הרכישה מהם במהלך שנת 2011 עלה על שיעור של 5% משיעור רכישות החברה מספקים בכל שנת 2011:

שם הספק	חומר הגלם	שיעור הרכישה
VITOL S.A	סולר	14.65%
החברה הלאומית לאספקת פחם בע"מ	פחם	46.23%

לפירוט בדבר התקשרויות החברה עם ספקים אלה, ראה סעיף 7.10.

17.4. הטבלה שלהלן מציגה את הספקים המהותיים של החברה, ששיעור הרכישה מהם במהלך הרבעון הראשון שנת 2012 עלה על שיעור של 5% משיעור רכישות החברה מספקים בכל הרבעון הראשון של שנת 2012:

שם הספק	חומר הגלם	שיעור הרכישה
VITOL S.A	סולר	26.5%
החברה הלאומית לאספקת פחם בע"מ	פחם	18%
גלנקור אנרגיי	סולר ומזוט	15.9%
בתי זיקוק חיפה	סולר	8.3%

*** יש לציין כי הרכישות מהספקים אינן רציפות לאורך השנה ועל כן נתונים ברמה רבעונית אינם משקפים בהכרח בצורה נאמנה את אחוז הרכישות השנתי מהם.

לפירוט בדבר התקשרויות החברה עם ספקים אלה, ראה סעיף 7.10.

18. הון חוזר

18.1. מדיניות אשראי

18.1.1. אשראי לקוחות:

ימי אשראי ממוצע ללקוחות בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 הינו כ- 56 ימים לעומת כ- 56.6 ימים בשנה המקבילה אשתקד. ההיקף הממוצע של אשראי ללקוחות בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 הסתכם בכ- 3,523 מיליון ש"ח מותאם לש"ח של חודש דצמבר 2011 (כ- 3,536 מיליון ש"ח מותאם לש"ח של חודש מרס 2012) לעומת כ- 3,422 מיליון ש"ח מותאם לש"ח של חודש דצמבר 2011 (כ- 3,435 מיליון ש"ח מותאם לש"ח של חודש מרס 2012) בשנה המקבילה אשתקד.

ימי אשראי ממוצע ללקוחות בתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס 2012 הינו כ- 49 ימים לעומת כ- 57 ימים בתקופה המקבילה אשתקד. ההיקף הממוצע של אשראי ללקוחות בתקופה

של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס 2012 הסתכם בכ- 3,739 מיליון ש"ח לעומת כ- 3,344 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

18.1.2. אשראי מספקים:

ימי אשראי ממוצע מספקים בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 הינו כ- 35 ימים לעומת כ- 34 ימים בשנה המקבילה אשתקד. ההיקף הממוצע של אשראי מספקים בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 הסתכם בכ- 1,608 מיליון ש"ח מותאם לש"ח של חודש דצמבר 2011 (כ- 1,614 מיליון ש"ח מותאם לש"ח של חודש מרס 2012) לעומת כ- 1,239 מיליון ש"ח מותאם לש"ח של חודש דצמבר 2011 (כ- 1,244 מיליון ש"ח מותאם לש"ח של חודש מרס 2012) בשנה המקבילה אשתקד.

ימי אשראי ממוצע מספקים בתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס 2012 הינו כ- 31 ימים לעומת כ- 38 ימים בתקופה המקבילה אשתקד. ההיקף הממוצע של אשראי מספקים בתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס 2012 הסתכם בכ- 2,755 מיליון ש"ח לעומת כ- 1,865 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

19. מימון

19.1. כללי:

תעריף החשמל לצרכן נקבע בהתבסס על עלויות החברה כמפורט בביאור 3 בדוחות הכספיים השנתיים. לאור עקרונות התעריף כאמור, הכנסות החברה (למעט התשואה על ההון בניכוי דיבידנד שנדרש בהתאם להנחיית רשות החברות) אינן מהוות מקור עיקרי למימון פעילות פיתוח משק החשמל, והחברה נדרשת לכן לגייס ממקורות מימון חיצוניים את רוב המימון הנדרש לכך.

יחד עם זאת בשנים האחרונות מימון חלק מתוכנית הפיתוח של החברה התבצע בין היתר באמצעות העלאת התעריף באישורים מיוחדים של רשות החשמל. כך למשל, רשות החשמל אישרה החל מיום 8 בספטמבר 2007 תוספת עלות מוכרת בשיעור של 5% למשך שנה או עד לקביעת בסיס תעריפים חדש למקטע הייצור, לפי המוקדם מביניהם, המהווה הקדמת הכרה בעלות השקעה¹⁶⁴. בנוסף, בהחלטת רשות החשמל מיום 30 באוקטובר 2008, רשות החשמל הכירה בעלויות לצרכי מימון שלב א' של הקמת תוכנית החירום בסכום מצטבר של כ- 2 מיליארד ש"ח. לפרטים בדבר מימון תוכנית החירום, בין היתר, באמצעות הכרה בעלויות ההשקעה בתעריף ראה סעיף 7.7.5.

ההכרה נפרסה על פני תקופה של שנתיים החל מחודש ינואר 2009 ועד לחודש ינואר 2011. כמו כן, ביום 7 במרס 2011 פרסמה רשות החשמל החלטה, לפיה חוב בסך של 2 מיליארד שקל חדש מתוך חוב החברה לצרכנים ייפרס עד לשנת 2025 לצורך יישום שלב ב' של תוכנית החירום (ראה דוח מיידי של החברה מיום 17 במרס 2011, מספר אסמכתא: 2011-01-084180). לפרטים נוספים ראה ביאור 20.ט. בדוחות הכספיים השנתיים.

בחודש יולי 2010 החליט דירקטוריון החברה להפחית את יחס החוב למאזן ("המינוף הפיננסי") של החברה ל- 60% על פני תקופה של שש שנים (הפחתת חוב המסתכמת בסך של כ- 9 מיליארד ש"ח עד לשנת 2016). החלטה זו עשויה להשפיע על יכולת החברה לגייס חוב בעתיד לצורך מימון תוכנית הפיתוח שלה.

¹⁶⁴ ראה דוח מיידי מיום 9 באוגוסט 2007, (מספר אסמכתא: 2007-01-352966)

לעניין יכולת החברה לבצע הנפקה לציבור בישראל שאינה מגובה במלואה בערבות מדינה ראה הודעת סגל רשות ניירות ערך לחברה לפיה ככל שבכוונת החברה להנפיק איגרות חוב שאינן מובטחות במלואן בערבות ממשלת ישראל, כל עוד קיימות אי הוודאויות בקשר עם השפעות הסדר הנכסים והשינוי המבני על החברה, תידרש החברה לתאר ביתר פירוט את החשיפות הכלכליות בגין השלכות נושאים אלו על החברה, באופן שייניח את דעת סגל רשות ניירות ערך לעניין מתכונת הגילוי. לפרטים בדבר הסדר הנכסים ראה סעיפים 15.3 ו-29.3.8; לפרטים בדבר השינוי המבני ראה סעיפים 1.3 ו-29.3.7.

19.2. שיעור ריבית ממוצע על הלוואות

החברה מממנת את פעולותיה באשראי בנקאי ובאשראי חוץ בנקאי. להלן פירוט שיעור הריבית הממוצע לתקופה של שניים עשר החודשים שהסתיימה ב- 31 בדצמבר 2011 ולתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ב- 31 במרס 2012 להלוואות אשר אינן מיועדות לשימוש ייחודי בידי החברה, בפילוח של אשראי לזמן קצר ואשראי לזמן ארוך ממקורות בנקאיים וחץ בנקאיים.

שיעור ריבית ממוצע (%) לאשראי לזמן קצר		שיעור ריבית ממוצע (%) לאשראי לזמן ארוך		פרטים
31.3.2012	31.12.2011	31.3.2012	31.12.2011	
2.03	1.81	4.59	4.65	מקורות אשראי בנקאיים
6.53	6.49	6.35	6.34	מקורות אשראי לא בנקאיים

19.3. מגבלות החלות על התאגיד בקבלת אשראי

כדי לממן את תוכנית הפיתוח של החברה, תידרש החברה למקורות מימון חיצוניים בהיקפים ניכרים. יכולתה של החברה ללוות ממערכת הבנקאות הישראלית מוגבלת בשל מגבלות האשראי החלות על-פי הוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל (הוראה מספר 313). על-פי הוראות אלה, בנק ישראלי לא יעניק הלוואות "לווה בודד" בשיעור העולה על 15% מהונו העצמי, לאחר התאמות, ובנוסף בנק ישראלי לא יעניק הלוואות "קבוצת לווי" בשיעור העולה על 25% מהונו העצמי של הבנק, לאחר התאמות. המונח "קבוצת לווי" כולל, בין היתר, את הלווה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על-ידם, למעט בנקים. לעניין מגבלות אלה, המדינה אינה נחשבת כלוה והיא אינה נכללת ב"קבוצת הלווי". למיטב ידיעת החברה, חברות ממשלתיות שאינן שולטות זו בזו אינן מהוות יחדיו קבוצת לווי.

על-פי תקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), תשכ"ד-1964, באופן כללי, קופת גמל רשאית - להחזיק בניירות ערך של תאגיד מסוים, להפקיד פיקדונות באותו תאגיד או להעניק לו הלוואות בשיעור של עד 5% משוויים המשווער של נכסיה, או מעבר לכך כפוף לתנאים שנקבעו בתקנות האמורות.

כמו כן, על-פי תקנות אלו, קופת גמל רשאית להחזיק באיגרות חוב סחירות (שאינן איגרות חוב של מדינת ישראל) בשיעור של עד 5% מערך הנקוב הכולל של איגרות החוב מאותה סדרה (לגבי קבוצת משקיעים מדרגות ההשקעה נעות בין 10% לבין 25%), או מעבר לכך כפוף לתנאים שנקבעו בתקנות האמורות.

בפועל, להערכת החברה, בהתבסס על פרסומים פומביים של חלק מהגופים המוסדיים, קופות הגמל אינן מגיעות לשיעור המירבי המותר להן על-פי התקנות כאמור.

הפוטנציאל התיאורטי לקבלת הלוואות ממערכת הבנקאות ומהשוק המוסדי בישראל עומד, להערכת החברה, על סכום הנמוך משמעותית מצורכי החברה, אשר אינו יכול ממילא להוות מקור מימון יחידי לתוכנית הפיתוח של החברה המגבלות הרגולטוריות החלות על מערכת הבנקאות ועל השוק המוסדי בישראל, יחד עם מגבלות ההשקעה הפנימיות הנקבעות על-ידי גופים אלו, מקשות על החברה לגייס את החוב הנדרש לחברה בישראל ולכן לעיתים מגייסת החברה את האשראי הדרוש לה משוקי ההון והמערכת הבנקאית בחו"ל.

19.4. אשראי שנתקבל מתאריך הדוחות ועד למועד החתימה על תשקיף זה

לאחר 31 במרס 2012 ועד למועד פרסום תשקיף זה גייסה החברה סך של כ- 1,500 מיליון ש"ח באמצעות הנפקת איגרות חוב, לפי הפירוט הבא :

תאריך	גיוס	תמורה במטבע מקור	תמורה במיליון ש"ח
10/04/2012	סדרה "חשמל שקלי 2013"	1,500 מיליון ש"ח	1,500.0

19.5. מגבלות החלות על התאגיד מכוח הסכמי מימון

19.5.1. בהסכמי המימון של החברה, כולם או חלקם, ישנם תנאים שונים אשר עשויים לגרום להעמדת חוב החברה על-פי ההסכם, לפירעון מיידי, ובכלל כך :

19.5.1.1. אם החברה תפר את התחייבויותיה כלפי מלווה מסוים ואותו מלווה ידרוש פירעון מיידי כתוצאה מהפרה זו, יביא הדבר "להאצה צולבת", לפיה גם למלווה אחר, שהסכם עמו לא הופר, זכות להאיץ את זכותו לדרוש פירעון מיידי (cross acceleration). הלוואות אלו מסתכמות ליום 31 במרס 2012 בכ- 19,635 מיליון ש"ח ולמועד התשקיף בכ- 20,567 מיליון ש"ח.

כמו כן, בחלק מהסכמי המימון, עצם קיומה של זכות למלווה מסוים לדרוש פירעון מיידי של החוב (קרי, אף אם לא העמיד את החוב לפירעון מיידי), יביא הדבר ל"הפרה צולבת" ויקנה זכות למלווה אחר, אשר החוזה עמו לא הופר, לדרוש פירעון מיידי (cross default). הלוואות אלו מסתכמות ליום 31 במרס 2012 בכ- 17,782 מיליון ש"ח ולמועד התשקיף בכ- 18,646 מיליון ש"ח.

לכך עשויות להיות השפעות שליליות על עסקי החברה, תוצאותיה העסקיות ומצבה הפיננסי.

19.5.1.2. אי תשלום קרן או ריבית במועד (או לאחר תקופת דחיית ההחזר המוגדרת בהסכם). בחוזי המימון הנקובים במטבע חוץ, חייבת החברה לשלם קרן וריבית במטבע הנקוב, ולכן אי יכולת החברה לרכוש מטבע חוץ במועד ובסכום הדרוש עשויה להוות הפרה המקנה למלווה זכות לדרוש פרעון מיידי של החוב.

19.5.1.3. הפרה מהותית של התחייבויות החברה על-פי הסכם המימון, מתן צו פירוק, הטלת עיקול בסכום מהותי על נכסי החברה או מינוי כונס נכסים על נכסים מהותיים של

החברה. בקרות אירועים אלו, מלווה שלטובתו יצרה החברה שעבוד צף או שעבוד קבוע רשאי לממש את השעבוד שלו.

19.5.1.4. אי סילוק פסק דין נגד החברה מעבר לסכום מסוים (ברוב המקרים 25 מיליון דולר או יותר).

19.5.1.5. בחוזי מימון בהם התחייבויות החברה מובטחות בערבות המדינה - ביטול ערבות המדינה או הכנסת שינויים בה ללא הסכמת המלווה.

19.5.1.6. העברת נכסים, ללא הסכמת המלווה. בחלק מהסכמי המימון קיימת לחברה זכות להעביר נכסים כפוף לתנאים/מגבלות הכלולים בהם, כגון העברה במהלך העסקים הרגיל, העברת נכסים הנעשית במסגרת יישום הוראות חוק משק החשמל, העברת נכסים לחברות בנות של החברה בתנאים מסוימים, או העברת נכסים בהתקיים תנאים מצטברים, כדלקמן: א) שההעברה נעשית בערך שוק (לפי קביעת מעריך או לפי קביעת החברה); ב) לפחות 75% מהתמורה נתקבלה בכסף או בשווה כסף; ו- ג) החברה תשקיע את התמורה בנכסים פעילים.

19.5.1.7. העברת התחייבויות החברה נשוא המימון לאחר, ללא קבלת אישור המלווה. על פי הדין הישראלי – אין אפשרות להמחות חיוב ללא הסכמת הנושה.

19.5.1.8. הפרת מצגי החברה בהסכמי המימון (קרי, המצגים היו או הפכו מוטעים, או חסרים, באופן מהותי), כגון בעניין - נכונות הדוחות הכספיים, בעלות על נכסי החברה וזכות השימוש בהם, קיומם של הרישיונות הדרושים לפעילות החברה, עמידה בתנאיהם וחידושם במועד, וכו'.

19.5.1.9. אי-גילוי למלווה של פרט מהותי שעלול לגרום לשינוי מהותי לרעה בעסקי החברה או ביכולת ההחזר שלה, או אי מתן עדכון שוטף אודות אירועים (לרבות שינויי חקיקה והחלטות ממשלה ולרבות שינויים מבניים בכללותם) המשפיעים או עלולים להשפיע לרעה על פעילות החברה ו/או חוסנה הפיננסי.

19.5.1.10. קיומו של שינוי מהותי לרעה במצבה העסקי או הפיננסי של החברה (MAC) המסכן את יכולת החברה לעמוד בהתחייבויותיה כלפי המלווים. הסכמי המימון של החברה כוללים תניות MAC משלושה סוגים: (1) תניית MAC אשר הפעלתה כפופה למבחן של סבירות על-פי הוראות ההסכם; (2) תניית MAC המותירה שיקול דעת למלווה בשאלת קיומו של שינוי מהותי לרעה; ו- (3) תניית MAC המותירה שיקול דעת למלווה בשאלת קיומו של שינוי מהותי לרעה אך כפופה למבחן של סבירות. היקף הסכמי המימון של החברה הכוללים תניית MAC מסתכם לסך של כ- 16,804 מיליון ש"ח וכ- 17,188 מיליון ש"ח ליום 31 במרס 2012 ולמועד התשקיף, בהתאמה.

19.5.1.11. ירידה בשיעור אחזקותיה של המדינה בחברה מתחת ל- 51% או עקב שינוי שליטה בחברה.

19.5.1.12. בהסכמי המימון המבוטחים על-ידי חברות לביטוח סיכוני אשראי - ביטול הביטוח מהווה עילה לפירעון מיידי וכך גם ביטול חוזה הרכישה המבוטח.

19.5.1.13. בהתאם לכתב תנאים כלליים לפתיחת חשבון אשראים במטבע ישראלי ובמטבע חוץ, עליו חתמה החברה עם תאגיד בנקאי - קיימת זכות להעמיד לפירעון מיידי חובות מסוימים במקרה בו דירוג האשראי של החברה על ידי מעלות S&P יהיה נמוך מ-BBB. דירוג האשראי הבינלאומי של החברה, על-ידי מעלות S&P הינו BB+, אולם למועד התשקיף, וכן בשנת 2011 לא היו לחברה חובות הניתנים להעמדה לפירעון מיידי כאמור. בכוונת החברה לתקן את התנאים הכלליים ולהסיר את התניה כאמור וכי עד למועד התיקון כאמור לא תיטול כל אשראי על-פי התנאים הכלליים.

19.5.1.14. הפרת התחייבויות החברה לשעבוד שלילי.

19.5.1.15. ביטול רישיונות החברה הדרושים לניהול עסקיה או אי עמידת החברה בתנאיהם.

19.5.1.16. הפרת הוראות החוק החלות על החברה (לרבות חוקים בנושאי איכות הסביבה) אשר יש בהם משום השפעה מהותית לרעה על החברה.

למיטב ידיעת החברה, במועד החתימה על הדוחות הכספיים, לא קיימת למי מן המלווים עמם התקשרה עילה להעמדה לפירעון מיידי של חוב החברה כלפיהם. לפרטים נוספים, לרבות בקשר לעמדת החברה בדבר היעדר עילה לפירעון מיידי מכוח תניית MAC, ראה ביאור 18. בדוחות הכספיים השנתיים וביאור 7 ה. בדוחות הכספיים הרבעוניים.

19.5.2. לפרטים בדבר עילות העמדה לפירעון מיידי אשר כלולות בהסכמי מימון בהם התקשרה החברה המוגדרים כ"הלוואות מהותיות" לעניין יישומה של הנחיית רשות ניירות ערך, ראה סעיף 19.9. בהתאם להסכמי המימון, החברה אינה נדרשת לעמוד באמות מידה פיננסיות כלשהן (כגון יחס שירות חוב, או יחס חוב ל-cap (חוב פיננסי בתוספת הון עצמי) בקשר לחוב שגייסה מבנקים או מאחרים. עם זאת, במסגרת חלק מהסכמי המימון בהם התקשרה החברה, החברה נדרשת לקבל את אישור המלווה להעברת הנכסים נשוא הסכם המימון הספציפי. לפרטים בדבר מגבלות עיקריות הקיימות על החברה מכוח התחייבויותיה הפיננסיות ועילות עיקריות להעמדה לפירעון מיידי בהסכמי הלוואות ואיגרות חוב של החברה ראה ביאור 18 ז' בדוחות הכספיים השנתיים וביאור 7 ה. בדוחות הכספיים הרבעוניים.

19.6. מסגרות אשראי ליום 31 במרס 2012

נכון ליום 31 במרס 2012 לחברה לא קיימות מסגרות אשראי זמינות לניצול.

19.7. אשראי בריבית משתנה

ליום 31 בדצמבר 2011 וליום 31 במרס 2012, לחברה אשראי בריבית משתנה בסך של כ- 4,158.6 מיליון ש"ח וכ- 3,986.2 מיליון ש"ח, בהתאמה. להלן פירוט אודות האשראי בריבית משתנה שקיבלה החברה:

מטבע	טווח שיעורי ריבית		טווח הריבית בשנת 2011 (ב-%)		טווח הריבית למועד התשקיף		יתרה ל- 31.12.2011 (במיליונים)	
	גבוה	נמוך	גבוה	נמוך	גבוה	נמוך	מטבע מקורי	ש"ח
דולר ארצות הברית	Libor 6m + 1.7	Libor 6m+0.1875	241	0.64	2.44	0.94	324.2	1,283.8
אירו	Libor 6m + 1	Libor 6m+0.325	2.71	1.46	2.25	1.28	540.3	2,668
פרנק שוויצרי	Libor 6m + 0.5	Libor 6m+0.5	0.76	0.55	0.67	0.64	0.4	1.7
לירה שטרלינג	Libor 6m + 0.5	Libor 6m + 0.5	1.62	1.53	-	-	-	-
שקל לא צמוד	Telbor 6m + 1.15	Telbor 6m + 1.15	4.63	2.89	3.56	3.56	250	250

19.8. דירוג אשראי

היכולת הכוללת של החברה לעמוד בהתחייבויותיה הפיננסיות מדורגת על-ידי שתי (2) חברות דירוג מקומיות ושתי (2) חברות דירוג בינלאומיות. להלן דירוג האשראי של החברה בכל אחת מחברות הדירוג:

דירוג מקומי:

חברת הדירוג	מהות הדירוג	תאריך דירוג אחרון	דירוג	אופק	הפניה לדוח מיידי
S&P Maalot	דירוג החברה וחוב שגוייס לפני 30 ביוני 2010	31/05/2012	ilAA-	רשימת מעקב עם השלכות שליליות (CreditWatch Negative)	ראה דוח מיידי באתר הבורסה מיום 31 במאי 2012
מידרוג בע"מ	איגרות חוב סדרה 2022, סדרה 22	24/05/2012	Aa3	שלילי	ראה דוח החברה מיום 24 במאי 2012 (מספר אסמכתא: 2012-01-135222).
מידרוג בע"מ	איגרות חוב חשמל שקלי 2013	24/05/2012	Aaa		ראה דוח החברה מיום 24 במאי, 2012 (מספר אסמכתא: 2012-01-135222).

135222).				(מובטחות בערבות מדינה) וסדרות הנוספות בערבות מדינה, אותן החברה מתכוונת להנפיק עד לאמצע יולי 2012, בהנפקה ציבורית, על בסיס תשקיף	
ראה דוח מיידי באתר הבורסה מיום 31 במאי, 2012	סדרה 22 וסדרה 2022 – אופק דירוג שלילי	סדרה 22 וסדרה 2022 – Aa3 חשמל שיקלי 2013 ואיגרות החוב הנוספות Aaa -	31/05/2012	איגרות חוב חשמל שקלי 2013 (מובטחת בערבות מדינה), איגרות חוב סדרה 22, איגרות חוב סדרה 2022, דירוג סדרות נוספות בערבות מדינה אותן החברה מתכוונת להנפיק עד לאמצע יולי 2012, בהנפקה ציבורית, על בסיס תשקיף	מידרוג בע"מ

דירוג בינלאומי:

חברת הדירוג	מהות הדירוג	תאריך	דירוג	אופק	הפניה לדוח מיידי
Standard and Poor's	1. דירוג החוב במט"ח של החברה 2. דירוג איגרות החוב הבכירות במט"ח המובטחות בשעבוד צף	5/4/2012	BB+	הכנסת הדירוג לרשימת מעקב עם השלכות שליליות (CreditWatch Negative)	ראה דוח מיידי מיום 5 באפריל 2012 (מספר אסמכתא: 2012-01-096093).
Moody's	דירוג החברה	2/11/2011	Baa3	שלילי	ראה דוח מיידי מיום 2 בנובמבר 2011 (מספר אסמכתא: 2011-01-314919).
Moody's	תוכנית ה-GMTN של החברה (הנפקה בחו"ל, ראה סעיף זה להלן).	2/11/2011	(P)Baa3	שלילי	ראה דוח מיידי מיום 2 בנובמבר 2011 (מספר אסמכתא: 2011-01-314919).

לפרטים נוספים אודות דירוג היכולת הכלכלית של החברה לעמוד בהתחייבויותיה הפיננסיות ראה סעיף ה' בדוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2011 וסעיף ה' בדוח הדירקטוריון ליום 31 במרס 2012.

19.9. בהתאם לעמדה משפטית מספר 104-15 של רשות ניירות ערך מיום 30 באוקטובר 2011, בדבר אירוע אשראי בר דוח (בסעיף זה: "הנחיית רשות ניירות ערך"), להלן גילוי אודות התקשרות החברה בהסכמי הלוואה מהותיים¹⁶⁵.

¹⁶⁵ יצוין, כי לאחר שבחנה החברה, את סך ההתחייבויות של החברה ליום 31 במרס, 2012 (העומד על סך של כ- 64 מיליארד ש"ח) קבעה החברה, כי לצורכי יישום הנחיית רשות ניירות ערך בדוחותיה התקופתיים, תיחשב "הלוואה מהותית", כל הלוואה אשר יתרת הקרן הבלתי מסולקת שלה למועד הדוח הרלוונטי, מהווה למעלה מ- 5% מסך התחייבויותיה של החברה לאותו המועד, דהיינו סכום של 3.2 מיליארד ש"ח למועד תשקיף זה.

מגבלות החלות על החברה בקשר עם ההלוואה			מנגנון הצמדה	ריבית נקובה וריבית אפקטיבית	לוח הסילוקין	יתרת הקרן המשוערכת למועד התשקיף	מאפייני המלווה	חוזה ההלוואה/אג"ח
שינויים מהותיים שחלו בהסכמי ההלוואה/הסכם העמדת האשראי	התייחסות לתנאים מהותיים לקבלת אשראי (*)	התחייבות לשעבוד שלילי						
-----	-----	-----	אין	הלוואה שקלית צמודה (קרן וריבית) למדד המחירים לצרכן	ריבית נקובה 6.5% וריבית אפקטיבית 5.50%	הקרן תפרע בשניים עשר (12) תשלומים רבעוניים שווים החל מ- 20/05/2012 עד 20/2/2015 ביום 20/05/2012 פרעה החברה את התשלום הראשון של קרן איגרות החוב	יתרה משוערכת 6,779.8 מיליון ש"ח	סדרה 22 אג"ח סחיר בישראל

תנאי מהותי אחר –

למחזיקי איגרות החוב זכות לפירעון מיידי של ההלוואה על-פי עילות מקובלות וכן כאשר:

1. יוטל עיקול בסכום מהותי על נכסי החברה ולא הוסר תוך 30 יום ממועד הטלתו.
2. סיכון ממשי שהחברה תחדל מלהמשיך בעסקיה והדבר יהווה סכנה לזכויות מחזיקי איגרות החוב.
3. עילה להעמדה לפירעון מיידי, במקרה של מימוש בעלי שעבודים על נכסי החברה את השעבודים שניתנו לטובתם שיש להם כולם או מקצתם.

מגבלות החלות על החברה בקשר עם ההלוואה				בטוחות שהועמדו לטובת המלווה	מנגנון הצמדה	ריבית נקובה וריבית אפקטיבית	לוח הסילוקין	יתרת הקרן המשוערכת למועד התשקיף	מאפייני המלווה	חוזה ההלוואה/ אג"ח
שינויים מהותיים שחלו בהסכמי ההלוואה/ הסכם העמדת האשראי	התייחסות לתנאים מהותיים לקבלת אשראי (*)	התחייבות לשעבוד שלילי	סעיף CROSS DEFAULT או CROSS ACCELERATION							
-----	-----	התחייבות לשעבוד שלילי, למעט: (א) שעבודים צפים בדרגה שווה לשעבוד הצף המבטיח את איגרות החוב והמבטיחים סכומים באופן יחסי לסכומים המובטחים בשעבוד צף זה; (ב) שעבודים מותרים כהגדרתם בתנאי איגרות החוב	למחזיקי איגרות החוב זכות לפירעון מיידי במקרים הבאים: (1) לא שולם חוב כלפי מלווים, של החברה בסכום העולה על 25 מיליון דולר ארה"ב או שווה ערך לכך (לאחר שחלפה תקופת הריפוי בגין אי תשלום זה); או (2) קמה הזכות למלווה אחר של החברה להעמדת החוב כלפיו לפירעון מיידי בסכום העולה על 25 מיליון דולר ארה"ב או שווה ערך לכך בש"ח	שעבוד צף על כל נכסי החברה	דולר ארה"ב	ריבית נקובה 7.25% וריבית אפקטיבית 7.41%	הקרן תפרע בתשלום אחד ביום 15/01/2019	יתרת ע.נ. משוערכת 3,892.0 מיליון ש"ח	אג"ח לא סחיר בחוי"ל	הנפקה בארה"ב 05/2008 (GMTN)

תנאים מהותיים אחרים -

א. הסבת החוב לחברת ההולכה: במקרה בו חברה אחרת, אשר אינה החברה, תעסוק בכל או בעיקר פעילות הולכת החשמל בישראל ("חברת ההולכה") יוסב החוב על-פי ההסכם לחברת ההולכה, וחברה זו תיכנס בנעליה של החברה כמנפיקת איגרות החוב ("המועד הרלוונטי"), והחברה מחויבת לפעול (על-פי תנאים מסוימים) על מנת שהסבת החוב כאמור תצא לפועל.

ב. החברה תנהל, תממן ותתפעל את עסקיה באופן הולם, תוך התחשבות בתזרים המזומנים שלה, כפוף לכל דין, לרבות דרישות המצויות במסמכי ההתאגדותה שלה והיתרים סביבתיים.

ג. למחזיקי איגרות החוב אופציה (בתנאים מסוימים) לדרוש פירעון מוקדם של איגרות החוב (Put Option) על-פי עילות מקובלות וכן בהתקיים אחד מן האירועים הבאים:

(1) במועד הרלוונטי (כהגדרתו לעיל) מתקיימים התנאים המצטברים הבאים: (א) מדינת ישראל מדורגת בדירוג שהינו בר השקעה; (ב) איגרות החוב מדורגות מתחת לדירוג שהינו בר השקעה; ו- (ג) החברה לא נקטה במירב המאמצים על מנת להשיג דירוג בר השקעה בגין איגרות החוב; או

(2) במועד הרלוונטי (כהגדרתו לעיל) - החברה לא פעלה בהתאם להתחייבויותיה על מנת שהסבת החוב לחברת ההולכה תצא לפועל;

(3) החברה אינה עוסקת באופן חוקי בפעילות הולכת החשמל בישראל, או, במועד הרלוונטי (כהגדרתו לעיל) או לאחריו, עיסוקה העיקרי של החברה חדל להיות הולכת חשמל;

(4) מדינת ישראל חדלה מלהיות, במישרין או בעקיפין, בעל השליטה בחברה (לעניין זה "שליטה" - היכולת לכוון את פעילות החברה או החזקה ב-50% או יותר מזכויות ההצבעה של החברה);

(5) בהתרחש אירוע או נסיבות אשר עלולות להוות אירוע בעל השפעה מהותית על החברה (Material Adverse Effect - כהגדרתו של אירוע כאמור בתנאי איגרות החוב),

ד. למחזיקי איגרות החוב זכות (בתנאים מסוימים) לפירעון מיידי של החלואה על-פי עילות מקובלות, ובין היתר בהתקיים:

(1) עיקול או הפקעת נכסים של החברה לטובת הנושים בשווי הגבוה מ- 25 מיליון דולר ארה"ב, או שווה ערך לסכום זה במטבע אחר.

(2) פגיעה בתוקף ו/או באכיפות ו/או בדירוג השעבוד הצף על-פי תנאי איגרות החוב.

(3) החברה הפסיקה לדרג את איגרות החוב באמצעות S&P ו/או Moody's (כל עוד קרן איגרות החוב שטרם נפרעו עומדת לפחות על סך של 25 מיליון דולר ארה"ב)

מגבלות החלות על החברה בקשר עם ההלוואה				בטוחות שהועמדו לטובת המלווה	מנגנון הצמדה	ריבית נקובה וריבית אפקטיבית	לוח הסילוקין	יתרת הקרן המשוערכת למועד התשקיף	מאפייני המלווה	חוזה ההלוואה/ אג"ח
שינויים מהותיים שחלו בהסכמי ההלוואה/ הסכם העמדת האשראי	התייחסות לתנאים מהותיים לקבלת אשראי (*)	התחייבות לשעבוד שלילי	סעיף CROSS או DEFAULT ACCELERATION							
-----	-----	התחייבות לשעבוד שלילי, למעט: (א) שעבודים צפים בדרגה שווה (פרי פסו) או נחותה מדרגת השעבוד הצף שניתן להבטחת איגרות החוב; (ב) שעבודים מותרים כהגדרתם בתנאי איגרות החוב	למחזיקי איגרות החוב זכות לפירעון מיידי במקרה שהועמד לפירעון מיידי חוב של מממן פיננסי אחר של החברה, בסכום העולה על 100 מיליון דולר ארה"ב או שווה ערך לכך בש"ח	שעבוד צף על כל נכסי החברה	הלוואה שקלית צמודה (קרן וריבית) למדד המחירים לצרכן.	ריבית נקובה 6% וריבית אפקטיבית 4.57%	הקרן תפרע בשישה תשלומים חצי שנתיים שווים החל מ- 18/07/2020 ועד ל- 18/1/2023	יתרת ע.נ. משוערכת 3,634.8 מיליון ש"ח	אג"ח לא סחיר בישראל	חשמל 2022

תנאי מהותי אחר -

מנגנון העלאת הריבית הנקובה על איגרות החוב במקרה של הורדת הדירוג

למחזיקי איגרות החוב זכות לפירעון מיידי של ההלוואה על-פי עילות מקובלות וכן כאשר:

1. מדינת ישראל תחדל להיות בעלת שליטה בחברה ("שליטה" - כמשמעה בחוק ניירות ערך).

2. חלה הרעה מהותית בעסקי החברה וקיים חשש ממשי שהחברה לא תוכל לפרוע את איגרות החוב.

3. הפסקת דירוג לתקופה העולה על שישים (60) יום רצופים (למעט כתוצאה מהחלפת חברה מדרגת).

4. בוצע מיזוג ללא קבלת אישור מוקדם של מחזיקים -75% לפחות מהערך הנקוב שלאיגרות החוב, אלא אם כן הצהירה החברה או החברה הקולטת, לפי העניין, כלפי מחזיקי איגרות החוב, כי לא קיים חשש סביר שעקב המיזוג לא יהיה ביכולתה של החברה הקולטת לקיים את ההתחייבויות כלפי מחזיקי איגרות החוב.

5. יוטל עיקול בסכום מהותי על נכסי החברה ולא הוסר תוך ארבעים וחמישה (45) יום ממועד הטלתו.

20. מיסוי

20.1. כללי

ראה לעניין זה ביאור 22 בדוחות הכספיים השנתיים.

20.2. שינוי מיסוי חברות

ביום 6 בדצמבר 2011 פורסם ברשומות החוק לשינוי נטל המס (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2011 ("חוק לשינוי נטל המס"), אשר עיקריו הובילו, החל משנת 2012, לשינוי במיסוי חברות. שינויים אלו כללו בין היתר:

עצירת מתווה ההפחתה של שיעורי מס חברות אשר נקבע במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009.

גידול שיעור מס חברות, מס רווחי הון ומס שבח לכדי 25%.

בהתאם לכך, התאימה החברה את נכסי והתחייבויות המסים הנדחים שלה לפי שיעור מס של 25%. השפעת התאמה זו הובילה לגידול של כ-1.2 מיליארד ש"ח בהתחייבויות המסים הנדחים נטו של החברה. שינויים אלו השפיעו באופן מהותי על תוצאות פעילות החברה לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011, אולם לשינויים אלו אין כל השפעה על תזרים המזומנים של החברה. בנוסף, לשינויים אלה אין השפעה על תוצאות פעילות החברה לרבעון הראשון לשנת 2012.

20.3. הסדרים עם רשויות המיסים

בשנת 2012 אישרו רשויות המס פריסת תשלומי מס שוטפים כגון מע"מ וניכויים לשם מתן פתרון לבעיה התזרימית של החברה. לפרטים ראה סעיף 28.4.5.

21. סיכונים סביבתיים ורגולציה סביבתית – כללי

לפירוט בנושא זה ראו סעיף 7.13.1.

21.1. חומרים מסוכנים

אגף לוגיסטיקה ונכסים מחזיק בהיתר רעלים לשינוע חומרים מסוכנים למגזר תחבורה ארצית, המתחדש מדי שנתיים, וכן בהיתר רעלים לאתר לוגיסטי באשדוד. כמו כן, הוגשו בקשות להיתר רעלים לשני (2) אתרים לוגיסטיים נוספים והן מצויות בטיפול.

21.2. תקינה בנושאי איכות סביבה ובקרת איכות

כל יחידות החברה הינן בעלות תעודה לתקן ISO9001:2008. בחלק מיחידות החברה מיושמת מערכת ניהול משולבת על-פי דרישות התקנים ISO9001 ו/או ISO14001 ו/או OHSAS18001 ו/או ת"י 9301, ועל בסיס עקרונות שנקבעו במסגרת מדיניות החברה. כמו כן מיושם התקן ISO/IEC 27001 בחלק מיחידות החברה (כמערכת ניהול נפרדת).

בנוסף לתעודות שצוינו לעיל, חלק ממעבדות החברה הינן בעלות הסמכה לתקן ISO / IEC 17025. מחוז ירושלים של החברה בעל תעודה מזה 5 שנים לתקן ISO14001.

יחידות נוספות בחברה נמצאות בתהליך התעדה על עמידה בתקנים הבאים ISO14001 ו/או OHSAS18001 ו/או ת"י 9301.

בחברה פועל מגזר בקרת איכות שתפקידיו כוללים ביצוע בקרת איכות לצידוד הנרכש בחברה משלב הכנת המפרט ובתהליך הייצור עד לקבלתו בחברה; השתתפות בטיפול באי התאמות המתגלות במהלך בדיקת

מוצרים המיוצרים עבור החברה; השתתפות בתהליך טיפול בציוד בו מתגלה אי התאמה בתקופת האחריות; ייעוץ מקצועי ליחידות החברה בנושא בקרת איכות.

21.3. תכנון ובנייה

בהתאם להוראות סעיף 197 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ח-1965, בעל זכות במקרקעין רשאי להגיש כנגד הוועדה המקומית שבתחומה חלה תכנית מתאר תביעה לפיצוי בגין פגיעה במקרקעין, שלא בדרך של הפקעה, כתוצאה מאישור של התוכנית. בגין תוכניות מתאר מסוימות התחייבה החברה לשפות את הוועדות המקומיות שבתחומן חלות תוכניות אלה במלוא הסכומים אשר הוועדות יאלצו לשלם לבעלי המקרקעין שייפגעו, הכל בכפוף ובהתאם לאמור בנוסח כתבי השיפוי (מלבד תוכנית אחת בה נטל הפיצויים יתחלק בין הגופים המוסדיים המעורבים בתוכנית).

לפרטים בדבר ההליכים המשפטיים בגין התחייבויות החברה במסגרת כתבי שיפוי אלו מפורטים (ראה ביאור 24 ב.8. בדוחות הכספיים השנתיים).

21.4. רישוי עסקים

פעילויות שונות של החברה במתקנים הלוגיסטיים והמנהליים טעונות רישוי על-פי חוק רישוי עסקים. נכון למועד התשקיף, החברה פועלת להסדרת הרישוי של הפעילויות אשר הליך רישוין טרם הושלם בהתאם להוראות הדין ולדרישות הרשויות. הפעלת אתרי החברה ללא רישיון עסק מהווה עבירה על חוק רישוי עסקים ועלולה להביא להפסקת פעילות העסק.

21.5. אירועים או עניינים מהותיים בקשר עם איכות הסביבה

למועד התשקיף, למיטב ידיעת החברה היא אינה חשופה לאירועים או עניינים מהותיים בקשר עם איכות הסביבה בפעילותה, אשר לא פורטו בתשקיף.

21.6. הליכים משפטיים או מנהליים מהותיים בקשר עם איכות הסביבה

נגד החברה הוגשו מספר תביעות ייצוגיות ותביעות מהותיות אחרות. לפרטים ראה ביאור 24 ב' בדוחות הכספיים השנתיים.

21.7. מדיניות התאגיד בניהול סיכונים סביבתיים

לפירוט בנושא זה ראה סעיף 7.13.

21.8. עלויות סביבתיות והשקעות החברה באיכות הסביבה

להלן פירוט של השקעות החברה באיכות סביבה בחלוקה לשלוש (3) השנים שקדמו לפרסום התשקיף ולרבעון הראשון של שנת 2012¹⁶⁶. הנתונים אינם כוללים את מקטע הייצור לגביו ניתן מידע נפרד בסעיף 7.13.10, והם כוללים את מקטע ההולכה וההשנאה ומקטע החלוקה והוצאות כלליות שלא ניתן לייחסן למקטע מסויים.

2009	2010	2011	31.3.2012	
כ-6	כ-6	כ-7	כ-1	סך ההשקעה במתקני איכות סביבה – רכישות והשקעות שונות

¹⁶⁶ במיליון ש"ח, מחירים שוטפים.

עלויות שוטפות (ללא פחת) (דלקים, מחקר ופיתוח, ועוד)	כ-3	כ-9	כ-4	כ-2

החברה בדעה, כי העלויות המהותיות הנדרשות לעמידתה בהוראות החקיקה הנוגעת לאיכות הסביבה ככל שתהיינה יכוסו במסגרת תעריפי החשמל וזאת בהתבסס על העובדה כי בעבר אושרו הוצאות דומות על-ידי רשות החשמל, גם אם לאחר דיונים רבים וביצוע בקרת עלויות. ההחלטה בדבר הכרה בעלויות נתונה לרשות החשמל.

הערכת החברה הינה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על ניסיון העבר של החברה במגעים עם רשות החשמל אשר אין ודאות כי יתמשש, במלואו או בחלקו.

22. מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד

22.1. הוראות חוק משק החשמל, תקנות שהותקנו מכוחו, רישיונות שהוצאו מכוחו והחלטות רשות החשמל

22.1.1. כללי

החל מיום 4 במרס 1996 פעילות משק החשמל מוסדרת בחוק משק החשמל ובתקנותיו והחברה פועלת לפיהם. הוראות חוק משק החשמל קובעות, כי מטרתו להסדיר את הפעילות במשק החשמל לטובת הציבור, וזאת תוך הבטחת אמינות, זמינות, איכות, יעילות, והכל תוך יצירת תנאים לתחרות ומזעור עלויות.

לפי חוק משק החשמל, לא יעשה אדם פעילות במשק החשמל אלא על-פי רישיון שניתן לו לפי חוק זה. סוגי הרישיונות הניתנים לפעילויות במשק החשמל הינם כדלקמן: (1) רישיון לייצור חשמל; (2) רישיון להולכת חשמל - העברת חשמל ממקור ייצור במתח עליון ועל עליון אל תחנת משנה; (3) רישיון חלוקה - העברת חשמל מתחנת משנה אל צרכן, דרך קווי מתח גבוה ונמוך; (4) רישיון הספקה - מכירת חשמל לצרכנים דרך כלל או לסוגים; (5) רישיון ייצור עצמי - ייצור חשמל לשימוש עצמי מבלי למכרו לאחר, למעט חריגים מסוימים; ו- (6) רישיון לניהול המערכת - ניהול מערכת החשמל במקטעי הייצור ההולכה, ובכלל זה איזון תמידי בין ההיצע של החשמל והביקוש לו, הבטחת השרידות של מערך הייצור וההולכה של החשמל, ניהול של העברת האנרגיה מתחנות כוח דרך רשתות החשמל או תחנות משנה באמינות ובאיכות נדרשות, תזמון ביצוע של עבודות תחזוקה ביחידות הייצור ובמערכת ההולכה, ניהול הסחר בחשמל בתנאים תחרותיים, שוויוניים ומיטביים לרבות ביצוע הסכמים לרכישת יכולת זמינה ואנרגיה מיצרני חשמל ותכנון הפיתוח של מערכת ההולכה וההשנאה. בנוסף קובע חוק משק החשמל, כי המחזיק רישיון לניהול המערכת, להולכה או לחלוקה של חשמל, וכן המחזיק רישיון ייצור אשר קבע כי הינו מרכז בידיו חלק מהותי מהייצור במשק החשמל - ייחשב כמחזיק רישיון ספק שירות חיוני.

בהתאם לחוק משק החשמל, השר הינו הגורם הממונה על ביצוע החוק. בנוסף, בהתאם לחוק משק החשמל, רשות החשמל, אשר הוקמה מכוח חוק זה, תפעל בהתאם למטרותיו ובהתאם למדיניות הממשלה, למדיניות השר או השרים בהתאם לסמכויותיהם לפי כל דין בתחום משק החשמל, וכן תהא אחראית למתן הרישיונות לפי החוק ולפיקוח על מילוי הוראות החוק והרישיונות. בנוסף, ממלאת רשות החשמל את התפקידים שנקבעו לה בחוק משק החשמל (או שהוטלו עליה לפי כל דין אחר), ובהם קביעת תעריפי החשמל ודרכי עדכון, קביעת אמות מידה לטיב ולאיכות השירות שנותן בעל רישיון ספק שירות חיוני ופיקוח על מילוי חובותיו לפי אמות מידה אלו. כמו כן, בהתאם לסעיף 37 (2) לחוק, לרשות החשמל סמכות לבדוק תלונות של צרכנים ולהחליט בהן.

חוק משק החשמל מסמיך את רשות החשמל ליתן רישיונות לכלל הפעילויות במשק החשמל. רישיון ייכנס לתוקפו לאחר אישורו בידי השר. רשות החשמל רשאית לקבוע ברישיון תנאים וכן להגביל או שלא להגביל את תקופת תוקפו. חוק משק החשמל קובע, כי רשות החשמל, בבואה להחליט אם ליתן רישיון או לקבוע בו תנאים, תפעל בהתאם למדיניות הממשלה או למדיניות השר בתחום משק החשמל, ותשקול בין השאר את: תרומת מתן הרישיון לרמת השירותים לציבור, טובת הצרכנים ותרומת מתן הרישיון לתחרות במשק החשמל.

חוק משק החשמל קובע, כי השר רשאי, אם ראה כי הדבר נדרש לשם קידום מטרות החוק ומדיניות הממשלה או מדיניותו בתחום משק החשמל, להורות לרשות החשמל לתת רישיון, לשנות תנאי מתנאי רישיון, להוסיף על תנאיו או לגרוע מהם (מנימוקים שיירשמו, לאחר ששמע עמדת רשות החשמל בעניין ולאחר שמסר הודעה לממשלה על כך).

עוד קובע חוק משק החשמל, כי השר, בהתייעצות עם רשות החשמל, רשאי לקבוע תנאים למתן רישיון. בהתאם, תוקנו בשנת 1997 תקנות משק החשמל (תנאים ונהלים למתן רישיון וחובות בעל רישיון), התשנ"ח-1997 ("תקנות תנאים ונהלים למתן רישיון"), הקובעות, בין השאר, נהלים ותנאים שעל מבקש רישיון לעמוד בהם ובכלל זה: תנאים בעניין הון עצמי מינימלי, שיעור מימון עצמי מינימלי וכדומה.

חוק משק החשמל תוקן מספר פעמים וזאת, בין היתר, במטרה להסדיר שינויים מבניים במשק החשמל, לרבות המבנה העתידי של החברה. לפירוט בדבר הוראות חוק משק החשמל הנוגעות לשינוי המבני בחברה המתחייב מהוראות חוק משק החשמל, והיערכות החברה ליישומן ראה סעיף 1.3.

22.1.2. רישיונות שהוענקו לחברה מכוח חוק משק החשמל

כאמור, חוק משק החשמל החליף את פקודת זיכיונות החשמל ולפיו ממשיכה החברה את פעילויותיה ומתן שירותיה בהתאם לרישיונות אשר הוענקו לה מכוח חוק זה.

הרישיון הראשון שהוענק לחברה מכוח חוק משק החשמל, בשנת 1997, הינו רישיון להולכה, חלוקה, הספקה, מכירה של חשמל וסחר בו, אשר מכונה על-ידי החברה כ"רישיון כללי" ("הרישיון הכללי"). בנוסף, הוענקו לחברה רישיונות ייצור עבור יחידות הייצור המופעלות על-ידה. בשנת 2007, נכלל תחום פעילות חדש בחוק משק החשמל שהוגדר כ"ניהול מערכת". פעילות ניהול המערכת מבוצעת על-ידי החברה במסגרת הרישיון הכללי, בלי שניתן לה רישיון ייעודי נוסף לניהול המערכת.

הואיל והחברה מחזיקה רישיון להולכה ולחלוקה של חשמל, היא נחשבת כ"ספק שירות חיוני" לפי חוק משק החשמל. בנוסף, הואיל והשר קבע כי החברה מרכזת בידה חלק מהותי מהייצור במשק החשמל, חלות עליה הוראות חוק משק החשמל, המתייחסות לספק שירות חיוני.

כמפורט בסעיף 1.3 לפרק זה, רישיונות החברה הוארכו מעת לעת במהלך השנים, על-ידי השרים, בצו, בדרך-כלל לתקופות של שנה אחת בכל פעם, לכלל פעילויותיה, מכוח סמכותם לפי סעיף 60(ד11) לחוק משק החשמל (בנוסחו לפני תיקון 10 לחוק משק החשמל).

ביום 4 בינואר 2012 הגישה רשות החשמל לאישור השר הארכה של רישיונות הייצור החדשים אשר הוענקו לחברה בהתאם להוראות המעבר בחוק משק החשמל עבור תחנות כוח אשר נכללו בתוכנית הפיתוח של החברה שאושרה עד יום 1 בינואר 2009, וזאת עד 15 באפריל 2012 (בסעיף זה- "רישיונות הייצור החדשים")¹⁶⁷. ביום 31 בינואר 2012 אישר השר הארכת רישיונות אלו עד 15 באפריל 2012. באותו מועד, שלחה רשות החשמל מכתב למשרד האנרגיה והמים המבהיר כי כל רישיונות הייצור החדשים היו בתוקף במועד קבלת החלטת רשות החשמל לעיל. לדעת החברה רישיונות אלו הוארכו כבר על-ידי השרים בעבר יחד עם יתר רישיונות החברה, ועל כן, הארכה זו של רישיונות הייצור החדשים כלל לא הייתה דרושה.

בתיקון 10 לחוק משק החשמל הוארכו רישיונות הייצור של החברה עד 1 בינואר 2013. לעמדת החברה ההארכה חלה על כל רישיונותיה. לעמדת רשות החשמל ההארכה אינה חלה על רישיונות הייצור החדשים ולשיטתה סמכות ההארכה לגבי רישיונות אלו נתונה לה. בחודש אפריל 2012 האריכו רשות החשמל והשר את רישיונות הייצור החדשים של החברה עד 1 בינואר 2013. בתיקון 10 לחוק משק החשמל שונה אופן הארכת רישיונות החברה, ולפיו סמכות השרים להארכת מועדים לפי סעיף 60(ד11) הוגבלה לתקופה אחת בלבד, שלא תעלה על שנה (להבדיל מתקופות עד שנה בכל פעם עובר לתיקון זה). בהתאם, רישיונות החברה יהיו ניתנים להארכה נוספת על-ידי השרים, בהתייעצות עם רשות החשמל ועם רשות החברות ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, בתקופה אחת שלא תעלה על שנה, דהיינו, עד 1 בינואר 2014 בלבד. הארכה נוספת מעבר למועד זה תהא כרוכה בתיקון חקיקה.

להערכת החברה, אין כל ודאות לכך שללא יישום מתווה השינוי המבני הקבוע בחוק משק החשמל (ראה סעיף 1.3), יוארכו רישיונותיה (באופן מלא או חלקי ולאיוז תקופה), או שלא יחול שינוי בתנאי הרישיונות לעומת הרישיונות הקיימים (כולם או חלקם). יחד עם זאת כאמור, בהתבסס על ניסיון העבר, החברה מצפה כי רישיונותיה יוארכו בעתיד עד ליישום השינוי המבני, אולם נוכח אי הוודאות בנוגע ליישום השינוי המבני, אין כל ודאות אם, לאילו תקופות ובאילו תנאים יוארכו רישיונותיה, כולם או חלקם, אם יוארכו בכלל. להערכת החברה, לאחר יישום השינוי המבני, החברה תקבל רישיונות חדשים בהתאם למתווה השינוי המבני שיישם, אך אין ודאות לגבי התנאים שייכללו ברישיונות אלו ואין ודאות כי החברה אכן תקבלם.

מידע זה בדבר צפי החברה להארכת הרישיונות והתקופה אליה יוארכו הינו בבחינת מידע צופה עתידי, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס כאמור על ניסיון העבר, ואולם אין ודאות כי יתממש, בעיקר בשל העובדה כי הארכת רישיונות לאחר 1 בינואר 2014 כרוכה בשינוי חקיקה ואינו בשליטת החברה. בעניין זה, ראה גם סעיף 1.3 וביאור 1 ב' בדוחות הכספיים השנתיים.

בהתאם לרישיונות החברה, על החברה לפעול בהתאם להוראות הדין, לרבות כל דין שנכנס לתוקף לאחר מתן הרישיונות ואמנות בין לאומיות שישראל צד להן בענין הפעולות לפי הרישיון, וזאת כאמור כפוף לכל דין. הפרת הדין מהווה הפרת הרישיונות, ורשות החשמל רשאית לבטל או להתלות את הרישיונות אם מצאה כי הופר תנאי מתנאיהם (כאמור לענין סמכות הרשות לבטל את הרישיונות ראה סעיף 22.1.4). למועד התשקיף, פרט לאמור להלן בסעיף 22.1.3.6 לענין הפרת

¹⁶⁷ לפרטים בדבר הוראות המעבר כאמור ראה סעיף (ג) 1.3.2.2 (ג).

החובות הנוגעות לפעילות ודיווח כמרכזי רווח, החברה עומדת באופן מהותי בתנאי הרישיונות שניתנו לה. כן יצוין כי למועד התשקיף, החברה לא קיבלה הודעה כי היא אינה עומדת בתנאי מתנאי רישיונותיה.

22.1.3. חובות ומגבלות על-פי הוראות חוק משק החשמל, התקנות שהותקנו מכוחו של חוק זה והוראות רישיונותיה של החברה.

22.1.3.1. חובות החברה לעניין סוג וטיב השירותים הניתנים על-ידה

על-פי הוראות חוק משק החשמל, החברה כבעל רישיון ספק חיוני, מחויבת -

- (1) ליתן שירות לכלל הציבור בלא הפליה בהתאם לאמות המידה שקבעה רשות החשמל, באמינות וביעילות, והכול לפי תנאי רישיונותיה ולפי כל דין; לאמות המידה שנקבעו ראו להלן.
- (2) לרכוש חשמל מיצרן חשמל פרטי, וליתן שירותי תשתית ושירותי גיבוי, הכול בהתאם לתנאי רישיונותיה ולפי כל דין;
- (3) ליתן שירותי גיבוי לבעל רישיון ייצור עצמי, לפי בקשתו, הכול בהתאם לתנאי רישיונותיה ולפי כל דין;
- (4) לפעול להבטחת מתן מלוא שירותיה במשך כל תקופת רישיונותיה, לרבות מתן שירותים לפי תוכנית הפיתוח שאושרה לפי חוק משק החשמל (לעניין זה ראה סעיף 7.7.1), תוך עשיית כל הפעולות הדרושות למתן השירותים כאמור.

בהתאם, ברישיונותיה של החברה נקבע, כי הפעילויות המבוצעות על-ידה והשירותים הניתנים על-ידה מכוח רישיונותיה, יבוצעו על-ידי החברה באמינות וביעילות וללא הפליה ובאופן שלא תיפגע אפשרות של תחרות הוגנת.

בנוסף, הרישיון הכללי של החברה קובע, כי החברה תספק שירותי תשתית וגיבוי לבעלי רישיונות אחרים וכן כי החברה תרכוש חשמל מיצרני חשמל פרטים בהתאם לתנאי רישיונותיהם ובהתאם לכללים שיקבע השר, לרבות קביעת כמויות החשמל שיימכרו ומועדי המכירה. ראה סעיף 7.4.1.

חוק משק החשמל קובע עוד, כי בעל רישיון ספק שירות חיוני יגבה תשלומים בהתאם לתעריפים שקבעה רשות החשמל וכן כי בעל רישיון ספק שירות חיוני ישלם תשלומים לבעל רישיון או לצרכן בהתאם לתעריפים שקבעה רשות החשמל. המונח "תעריפים" כולל את כל סוגי התשלומים: (1) שמשלם צרכן, יצרן חשמל פרטי או בעל רישיון ייצור עצמי לבעל רישיון ספק שירות חיוני, לרבות תשלומים עבור מתן שירותי תשתית ושירותי גיבוי; (2) שמשלם בעל רישיון ספק שירות חיוני לבעל רישיון אחר, למעט תשלום שנקבע במכרז שפורסם בידי המדינה; וכן (3) שמשלם ספק שירות חיוני לצרכן עבור ייצור חשמל על-ידי הצרכן ותשלומים לצרכן במסגרת הסדרי ניהול הביקושים לחשמל.

כמו כן, על-פי הוראות חוק משק החשמל, רשות החשמל תקבע אמות מידה שלפיהן יהיה רשאי בעל רישיון ספק שירות חיוני שלא לתת את השירות או שלא לבצע את הרכישה שבהם הוא חייב לפי חוק משק החשמל, להפסיקם, לעכבם או להגבילם, אם לא שולמו לבעל הרישיון התשלומים בעדם לפי כל דין או לא נתקיימו התנאים למתן

השירות או לביצוע הרכישה כדין. רשות החשמל קבעה אמות מידה כאמור בספר אמות המידה המפורט להלן. כמו כן, נקבעו על-ידי השר תקנות משק החשמל (כללים), תנאים ומקרים להפסקת אספקת חשמל), התשס"ג-2003, אשר מסדירות את המקרים בהם רשאי בעל רישיון ספק שירות חיוני להפסיק את אספקת החשמל.

בחודש אוגוסט 2011 פרסמה רשות החשמל, מכוח סעיף 30(ב) לחוק משק החשמל, את הנוסח המעודכן של "ספר אמות המידה" הקובע אמות מידה ומדדים אשר לרמה, לטיב ולאיכות השירות שנותן בעל רישיון ספק שירות חיוני¹⁶⁸. קביעת אמות מידה נועדה להסדיר את הפעילות במשק החשמל, לפקח ולהבטיח את טיב החשמל ורמת השירות שמספקת החברה לצרכנים.

ספר אמות המידה דן, בין היתר, בנושאים הבאים:

(א) צריכת החשמל:

(1) צרכנות – קביעת כמות החשמל שנצרכה, ביצוע הערכת צריכה, בדיקת דיוק מונה חשמל ותקינותו, רישום צרכן חדש וכו';

(2) חשבוניות ותשלומים – חובת תשלום, משלוח החשבון, תכולתו ומועדי תשלום וכו';

(3) תעריפי צריכת החשמל - רשות החשמל קובעת את תעריפי החשמל ודרכי עדכונם. ספר אמות המידה מסדיר נושאים הקשורים לתעריף החשמל שמשלם הצרכן בגין צריכה כגון עיגול החשבון, שינויים בתעריף במהלך תקופת חשבון, תשלום מופחת לזכאים, צרכנים המחויבים לפי תעריפי תעו"ז. לפרטים נוספים ראה סעיף 8.1.20.

(4) פניות ותלונות צרכנים – אמצעי פניה ואופן טיפול בתלונות.

(ב) חיבורים לרשת החשמל

מסדיר נושאים כגון חיבור למתח נמוך ומתח גבוה, הגשת הבקשה לחיבור, ביצוע עבודות החיבור, בדיקת המתקן ורמת מתח, תיאום טכני וכו'.

¹⁶⁸ ספר אמות המידה מפורסם לציבור באתר רשות החשמל בכתובת: <http://www.pua.gov.il/31-339-he/Electricity.aspx>.

(ג) אמינות האספקה

מסדיר נושאים כגון הפסקות חשמל יזומות, חידוש אספקת החשמל, שיטות אספקת חשמל, השלות תדרים¹⁶⁹, נזקים למכשירי חשמל.

(ד) שירותי תשתית – אופן מתן אפשרות לבעל רישיון להשתמש ברשת החשמל של החברה לצורך הולכה וחלוקה של חשמל לאחר.

(ה) רכישת חשמל, תחזוקה, ומשטר הפעלה של בעלי רישיונות ייצור פרטיים.

חוק משק החשמל קובע כי רשות החשמל תקבע הוראות לעניין תשלומים שישלם בעל רישיון ספק שירות חיוני לצרכנים, בשל הפרת אמות המידה שנקבעו על-ידה. בהתאם, קבעה רשות החשמל בספר אמות המידה כי ספק שירות חיוני אשר יפר אחת או יותר מאמות המידה, ישלם לצרכן בגין הפרה זו תשלום כקבוע בכל אחת מאמות המידה אשר הופרו, תוך שישים (60) יום ממועד ביצוע ההפרה כאמור. בשנת 2011 וברבעון הראשון של שנת 2012 שילמה החברה לצרכנים בעקבות מקרים של אי עמידה בהוראות אמות המידה, לסוגיהן, (בעיקר בגין אי עמידה בלוח זמנים שנקבע באמות המידה לביצוע פעולה) כ- 205 אלפי ש"ח (בשקלים שוטפים) וכ- 48 אלפי ש"ח (בשקלים שוטפים), בהתאמה.

22.1.3.2 חובת החברה להגיש תוכניות פיתוח למשק החשמל

השר, בהתייעצות עם רשות החשמל, רשאי לדרוש מהחברה, כבעלת רישיון ספק שירות חיוני, להגיש לאישורו תוכנית פיתוח, שלמה או בחלקים לצורך פעילויותיו לפי הוראות הרישיון, ואם לא הגישה תוכנית פיתוח לאישורו, רשאי השר לקבוע לחברה, בהתייעצות עם רשות החשמל, תוכנית פיתוח, ובמקרה כזה יהא עליה לפעול לפיה. לפרטים בדבר תוכניות הפיתוח של החברה, ראה סעיפים 7.7, 8.6, ו- 0 בהתאם. ברישיונות החברה נקבע, כי בעל רישיון שהוא ספק שירות חיוני יגיש לשר תוכנית פיתוח לעניין פעילותו על-פי הרישיון.

כמו כן, על-פי חוק משק החשמל, השר, בהתייעצות עם רשות החשמל, רשאי לקבוע תקנות לעניין אחריות בעל רישיון הולכה לפיתוח מערכת ההולכה, בהתאם לתוכנית הפיתוח אשר אושרה כאמור לעיל, ובהתאם לתכנון מערכת ההולכה בידי בעל רישיון לניהול מערכת. למועד התשקיף, לא נקבעו תקנות כאמור.

22.1.3.3 מגבלות על סוגי הפעילויות אותן רשאית החברה לבצע

חוק משק החשמל קובע, כי לא יינתן רישיון ספק שירות חיוני אלא לחברה שהתחייבה לעסוק רק בפעילויות לפי הרישיונות שניתנו לה לפי חוק משק החשמל ובפעולות נלוות להן. עם זאת, בעל רישיון ספק שירות חיוני רשאי לעסוק בפעולות אחרות, שאישורו לו

¹⁶⁹ תכליתו מניעת סיכון להפסקת חשמל כאשר מופר האיוון בין הביקוש להיצע וזאת באמצעות ניתוק מהיר ואוטומטי של צרכנים, אשר מצטרפים להסדר על בסיס וולונטרי אך מנותקים באופן מנדטורי. בתמורה נהנים צרכנים אלה מתמריץ תעריפי בשיעור של 3% הנחה מהצריכה השנתית הכוללת שלהם.

השרים, בהתייעצות עם רשות החשמל, שאין בעיסוק בהן כדי לפגוע בפעילויותיו או בפקוח על מילוי חובותיו לפי חוק משק החשמל.

בהתאם, בכל אחד מרישיונותיה של החברה, מצוינת הפעילות בגינה ניתן הרישיון ואשר החברה רשאית לעסוק בה. כמו כן נקבע ברישיונותיה של החברה, כי בעל הרישיון רשאי לבצע פעולות הנלוות לפעילויות על-פי הרישיון, ואשר מפורטות, במרבית המקרים בנספח לרישיון. בחלק מן הרישיונות, פעולות נלוות מסוימות טעונות אישור מנהל מינהל החשמל. פעולה אשר אינה כלולה בנספח, טעונה אישור השרים, בהתאם להוראות חוק משק החשמל.

על כן, כאשר החברה מתעתדת לעסוק בפעילות אשר אינה מוסדרת במסגרת רישיונותיה (לרבות פעילות הנלוות לפעילות על-פי הרישיונות), פונה החברה לקבלת אישור השרים לצורך כך.

22.1.3.4. מגבלות על העברת רישיון, שעבוד, עיקול

על-פי חוק משק החשמל, רישיון או כל חלק ממנו אינם ניתנים להעברה, לשעבוד או לעיקול, במישרין או בעקיפין, אלא באישור השר. כמו כן לא ניתן לשעבד או לעקל ערבויות שנתן בעל הרישיון או כספים הנובעים ממימושו. בנוסף, על-פי החוק, השר רשאי לקבוע ברישיון, כי נכסים מסוימים של בעל הרישיון, הדרושים לדעת השר לביצוע הפעילות לפי הוראות הרישיון, אינם ניתנים להעברה, לשעבוד או לעיקול, במישרין או בעקיפין, אלא באישור השר. השר, בבואו לתת אישור להעברה, שעבוד או עיקול כאמור, יפעל בהתאם למדיניות הממשלה או למדיניות השר בתחום משק החשמל, וישקול בין השאר את תרומת מתן הרישיון לרמת השירותים לציבור, טובת הצרכנים ותרומת מתן הרישיון לתחרות במשק החשמל.

בהתאם להוראות חוק משק החשמל כאמור, נקבע ברישיונותיה של החברה איסור שעבוד, העברה או עיקול, במישרין או בעקיפין, של נכסים המפורטים ברישיונות (הכוללים את מרבית נכסי החברה), אלא באישור השר. הרישיון הכללי קובע בנוסף, כי השר רשאי להוסיף או לגרוע מרשימת הנכסים שבנספח לרישיון, במשך תקופת הרישיון. הכללת או אזכור נכס, בנספח, אין בה בכדי להקנות לבעל הרישיון כל זכות בנכס ולגרוע מחובותיו לגביו בהתאם לאמור בחוק משק החשמל). כמו כן נקבע ברישיונות, כי היו מוקנות לצד שלישי כלשהו, במועד כניסתו של הרישיון לתוקף, זכויות בנכס מהנכסים המשמשים לשם מתן פעילות בעל הרישיון, יבטיח בעל הרישיון ככל יכולתו, כי לא ייווצר מצב בו עלול מימוש הזכויות בנכס כאמור לפגוע בביצוע התחייבויותיו לפי הרישיון. לעניין הסדר הנכסים ראה סעיף 15.3 וביאור 1 ז. בדוחות הכספיים השנתיים.

בהתאם להוראות הדיון ורישיונות החברה כאמור, פונה החברה לקבלת אישור השר לצורך יצירת שעבודים על נכסיה - בין אם מדובר בשעבוד צף ובין אם מדובר בשעבוד קבוע של נכסים הנכללים ברישיונות החברה כאמור.

בעבר, לא נכללו באישורים אשר ניתנו על-ידי השר לשעבודים על נכסי החברה תניות מיוחדות לעניין מימוש השעבוד, אך מימוש שעבוד טעון אישור בהתאם להוראות הדיון. בהנפקה פרטית של איגרות החוב (סדרה 2022) אשר ביצעה החברה בחודש ינואר 2011,

התקבל לראשונה אישור לשעבוד צף על נכסי החברה, הכולל תנאים מגבילים. התנאים שנכללו באישור, הינם, בין היתר, התנאים שלהלן:

- לא תבוצע מכירה, העברה או השכרה של נכסים המשמשים לביצוע פעילות על-פי חוק משק החשמל, אלא למי שיהא רשאי על-פי הדין בישראל לעסוק בפעילות כאמור באמצעות אותם נכסים ואשר יקבל את זכויותיו בנכסים ויחזיק בהם לשם ביצוע אותן פעילויות, על-פי רישיונות המתירים את ביצוען;
 - הנכסים האמורים יוחזקו בכל זמן בידי מי שיש לו רישיון להפעילם לפי חוק משק החשמל וישמשו בכל זמן למטרת הרישיונות בלבד;
 - מינוי כונס נכסים זמני או קבוע (בסעיף זה: "**הכונס**") יותנה בהתחייבותיו לפעול באופן שיקוימו חובות החברה, כפי שיהיו מזמן לזמן;
 - זהות הכונס טעונה אישור מוקדם של השר ומינויו יותנה בהמשך קיום החובות לפי הרישיונות של החברה ובכלל זה בהמשך ההפעלה הסדירה של הפעילויות לפי חוק משק החשמל, באמצעות נכסי ומתקני החברה;
 - הסמכויות המוקנות בדין כלפי החברה כבעלת רישיונות יחולו, בשינויים המחויבים, כלפי כל מחזיק אחר ברכוש המשועבד.
- באישור השר לתיקון לשעבוד אשר יצרה החברה לטובת תאגיד בנקאי, במסגרת הסכם אשראי בו התקשרה בחודש דצמבר 2011, נכללו תנאים מגבילים נוספים (נוסף על התנאים המפורטים לעיל), לרבות:
- האישור ליצירת השעבוד אינו מהווה אישור למימוש הזכויות המוקנות בשעבוד, לרבות מינוי הכונס;
 - על התאגיד הבנקאי להודיע בכתב לשר בדבר כוונתו למימוש השעבוד ו/או למינוי הכונס, ויפרט את זהותו של הכונס המיועד;
 - אישור למימוש השעבוד, ככל שיינתן, יותנה בהמשך קיום החובות הקבועות ברישיונות החברה ובכלל זה בהמשך ההפעלה הסדירה של הפעילויות לפי חוק משק החשמל, באמצעות נכסי ומתקני החברה;
- באישורים כאמור לשעבוד נכתב, כי האישורים אינם גורעים מכל התחייבות אחרת של החברה, לרבות לפי הסכמי שעבוד אחרים, ואינם קובעים סדרי קדימויות ביחס לשעבודים אחרים של החברה.

22.1.3.5 מגבלות על שינוי או ארגון מחדש בבעל רישיון

חוק משק החשמל קובע כי השר רשאי לקבוע ברישיון כי שינוי או ארגון מחדש בבעל רישיון, לרבות מיזוג, פיצול פשרה, הסדר או פירוק מרצון, טעונים אישור השר. בהתאם לכך, במרבית רישיונותיה של החברה נקבע איסור כאמור.

בנוסף, חוק משק החשמל ורישיונות הייצור של החברה קובעים, כי לא תועבר שליטה בבעל הרישיון, במישרין או בעקיפין, אלא באישור השר, וכן, בעל רישיון לא ירכוש ולא יחזיק אמצעי שליטה בבעל רישיון אחר, ולא ישלוט בו בדרך אחרת, במישרין או

בעקיפין, אלא באישור השר. על-פי חוק משק החשמל, השר רשאי לאשר העברת שליטה כאמור, ובלבד שנתקיימו במקבל ההעברה התנאים הנדרשים למתן הרישיון לפי חוק משק החשמל.

תקנות תנאים ונהלים למתן רישיון קובעות, כי השר רשאי להתנות מתן רישיון של ספק שירות חיוני במבנה ארגוני ומשפטי של מבקש הרישיון או במתן התחייבות לשינוי מבנה כאמור, וכן להורות על שינוי מבנה ארגוני ומשפטי במהלך תקופת תוקפו של הרישיון. השר לא יורה כאמור, אלא לאחר שנתן לבעל הרישיון הודעה, זמן סביר מראש, והזדמנות להשמיע טענותיו לפני השר לענין הוראותיו כאמור. למועד התשקיף, לא הותנו רישיונותיה של החברה במבנה ארגוני ומשפטי מסוים.

22.1.3.6. ביצוע פעילות כמרכזי רווח, אופן עריכת והגשת דוחות כספיים

חוק משק החשמל קובע, כי בעל רישיון ספק שירות חיוני יערוך דוחות כספיים כפי שקבעו השרים, בהתייעצות עם שר המשפטים לענין מידת הפירוט בהם, העקרונות החשבונאיים לעריכתם, ההצהרות והביאורים שיצורפו אליהם.

בהתאם, על-פי תקנות תנאים ונהלים למתן רישיון, מחויב ספק שירות חיוני, להגיש דוחות כספיים בנפרד לכל אזור, לכל פעילות ולכל מרכז רווח, וכן להגיש דוחות מאוחדים לענין פעילויותיו לפי כל הרישיונות שבידו. "מרכז רווח" מוגדר בתקנות אלו, כ"יחידה בעלת מבנה הכנסות והוצאות"¹⁷⁰ סגור, ללא סבסוד צולב עם פעולות של יחידה אחרת, ואשר בשל פעולותיה יוגשו דוחות כספיים נפרדים מיתר פעולות בעל הרישיון".

הוראה דומה לענין אופן הגשת דוחות כספיים מעוגנת גם ברישיון הכללי של החברה ובמרבית רישיונות הייצור שלה. עוד נקבע ברישיונות אלו כי כל פעילות של החברה תבוצע כמרכז רווח נפרד, כאשר יכול שפעילות מסוימת תבוצע ביותר ממרכז רווח אחד. עוד נקבע ברישיונות כי מרכזי הרווח יהיו כפי שיורו השר, רשות החשמל או מנהל מינהל החשמל, לפי הנוסח הרלבנטי של כל רישיון. בחלק מרישיונות הייצור נקבע, כי מרכזי הרווח יהיו כפי שיורה השר כמפורט בנספח לרישיון, אך לרישיונות הייצור בהם נקבעה הוראה כאמור לא צורף הנספח ביחס למרכזי הרווח.

החברה מנהלת את פעילויותיה כמרכזי רווח נפרדים.

עם זאת, החברה אינה מגישה דוחות כספיים מבוקרים למרכזי רווח כנדרש במרבית הרישיונות ואינה מגישה דוחות כספיים שנתיים מבוקרים בנפרד לכל אזור, לכל פעילות, לכל יחידת ייצור או תחנת כוח, אלא מגישה דוחות כספיים מבוקרים לפעילות החברה בכללותה. ככל הידוע לחברה, אי הגשת דוחות כספיים בהתאם לנדרש ברישיונות החברה ידועה לרשות החשמל ולמשרד האנרגיה והמים. גם ברישיונות הייצור החדשים שקיבלה החברה חייבה רשות החשמל את החברה להגיש דוחות כספיים באופן האמור. למועד התשקיף, לא הוטלו על החברה סנקציות כלשהן בעניין

¹⁷⁰ ההגדרה של "הוצאות" בתקנות תנאים ונהלים למתן רישיון הינה "לרבות עלויות בשל עובדים, נכסים והתחייבויות אחרות.

זה. לפרטים בדבר הסנקציות העלולות להיות מוטלות על החברה מכוח חוק משק החשמל בגין הפרת תנאי הרישיונות ראה סעיף 22.1.5.

סוגיית הדיווח הכספי וניהול פעילות החברה לפי מרכזי רווח מהווה מרכיב במתווה ההבנות אשר גובש בקשר לשינוי המבני (ראה סעיף 1.3) ולפיו החברה תפעל באמצעות מרכזי רווח שיאפשרו שקיפות מלאה ושידוך עלויות במודל שייקבע לפי אופי הפעילות של החברה. לפיכך, החברה מעריכה כי נושא זה אמור להיות מוסדר במסגרת השינוי המבני שיוסכם. מתווה ההבנות, אשר אינו עולה בקנה אחד עם הוראות חוק משק החשמל, טרם נבחן על-ידי הגורמים הממשלתיים המוסמכים וטרם אושר על-ידיהם. מתן תוקף משפטי מחייב למתווה ההבנות, ויישום שינוי מבני במשק החשמל בהתאם למתווה האמור, אם וככל שיוסכם לגבי יישומו, מחייב אישורים של הגורמים המוסמכים במדינה, לרבות אישור הממשלה, ביצוע תיקוני חקיקה נדרשים, וביצוע פעולות נוספות שאף אחת מהן לא הוסכמה או אומצה למועד תשקיף זה ולא ידוע אם יתקיימו. למועד התשקיף קיימת אי ודאות האם ומתי ייושמו הבנות אלו, אם בכלל, והאם הבנות אלו או אחרות, או שינויים מבניים אחרים, ייושמו בסופו של דבר, הכל בהתאם לשיקול דעתם של הגורמים המוסמכים וכפוף לכל דין. אם כל אלה לא יתקיימו, אזי יתכן כי החברה תידרש ליישם את השינוי המבני כפי שהוא מותווה בחוק משק החשמל, וזאת בין באופן בו מבינה החברה כי חוק משק החשמל יכול להיות מיושם, כמתואר בסעיף 22.1 ובין אם במתווה אחר.

עם זאת, לדעת הנהלת החברה והדירקטוריון, כל עוד נושא הדיווח לפי מרכזי הרווח לא ייפתר, קיימת חשיפה לפיה עלולים להינקט נגד החברה צעדים או הליכים בגין אי עמידה בהוראות האמורות ברישיונותיה.

22.1.3.7 אחריות המדינה במסגרת הרישיונות וחובות החברה כלפיה

על-פי הוראות רישיונותיה מחויבת החברה לשפות את המדינה עבור תשלום בו חויבה בגין מעשה או מחדל של החברה, בקשר לפעילותה על-פי הרישיון. בנוסף, תישא החברה בכל ההוצאות המשפטיות והאחרות של המדינה, ככל שתהיינה בגין חיוב כאמור. חובת השיפוי לא תחול אלא אם ניתנה לחברה, במועד סביר, הודעה על התביעה שהגיש צד ג' נגד המדינה כדי לאפשר לה להשתתף בהגנה והמדינה הסכימה להשתתפותה של החברה בהליך המשפטי. חובת שיפוי זו אינה מוגבלת בזמן או בסכום.

כמו כן, בהתאם לתנאי הרישיונות, כל אישור, היתר או הוראה שניתנו לחברה לצורך הרישיון או במסגרתו, בין שניתן לפני מתן הרישיון ובין שניתן לאחר מכן, לא יטיל על המדינה כל אחריות כלפי החברה וכל צד ג' ולא ישמש עילה לתביעה של החברה או צד ג' כלפי המדינה. בנוסף, אין בסמכות האישור או הפיקוח הניתנים על-פי הרישיון, לרבות שימוש בסמכות כאמור, כדי להטיל על המדינה, אחריות כלשהי המוטלת, לפי הרישיון על החברה, או כדי להסיר או להמעיט מאחריות זו.

22.1.4 ביטול התליית ושינוי תנאי רישיונות

22.1.4.1 לפי חוק משק החשמל והוראות רישיונותיה של החברה, רשות החשמל רשאית, בכל עת, לבטל רישיון או להתלותו, וכן היא רשאית באישור השר להוסיף בו תנאים, כללים

וחובות או לשנותם, אם מצאה שהופר תנאי מתנאי הרישיון, שנתקיים סייג מן הסייגים לקבלתו או שחדלה להתקיים הכשירות הנדרשת להחזקתו לפי החוק. בנוסף לפי חוק משק החשמל והוראות רישיונות הייצור של החברה, רשאים השר או רשות החשמל (בהתאם לקבוע ברישיון) לעשות כן, משיקולים של תרומת הרישיון לרמת השירותים לציבור, טובת הצרכנים או תרומת הרישיון לתחרות במשק החשמל. ביטול או קביעה של רשות החשמל בדבר בטלותו של תנאי ברישיון או חלקו של תנאי, יחול רק לגבי אותו התנאי או חלקו של התנאי לפי העניין ואין בהם לכשעצמם כדי לפגוע בתקופו המחייב של הרישיון ולגרוע מחובותיה של החברה על-פי הרישיון. רשות החשמל לא תבטל או תתלה רישיון, אלא אם כן נתנה לבעל הרישיון הזדמנות להשמיע את טענותיו. במקרה שבוטל, הותלה או שונה רישיון שניתן על-פי חוק משק החשמל משיקולים אלו רשאים השרים לקבוע כללים למתן פיצוי לבעל הרישיון, אך יכול שעל-פי כללים כאמור, יהיה שיעור הפיצוי אפס.

אף שעל-פי חלק מרישיונות הייצור של החברה, ניתנה הסמכות לבטל, להתלות או לשנות תנאי רישיון לשר ולא לרשות החשמל, הרי שלאור תיקון מספר 3 לחוק משק החשמל¹⁷¹ לפיו הועברו סמכויות השר לעניין מתן רישיונות והפיקוח עליהם לרשות החשמל, לרבות הסמכות כאמור, יש לקרוא את ההוראות ברישיונות אלה כמקנות את הסמכות לרשות החשמל.

למועד התשקיף, רישיונות החברה לא הותלו או בוטלו והחברה לא קיבלה הודעה כי היא אינה עומדת בתנאי מתנאיהם.

22.1.4.2. נוסף על האמור, לרשות החשמל מוקנית סמכות לבטל את תוקפו של רישיון ספק שירות חיוני (לאחר שהתרתה בבעל רישיון זה), אם היא נוכחה לדעת כי בעל רישיון ספק שירות חיוני לא ביצע את כל התשלומים המגיעים (לפי חוק משק החשמל או תנאי הרישיון) לבעל רישיון אחר. החברה, למעט מקרים חריגים ובנסיבות שלא היו בשליטתה (כגון שביתה), הקפידה לשלם לבעלי רישיונות אחרים לפעילויות במשק החשמל, את התשלומים המגיעים להם על-פי דין, במועדם וכסדרם. בפועל החברה לא קיבלה כל הודעה על כוונה לבטל את תוקפו של רישיון שניתן לה ולהערכתה, לאור תפקידה כספק שירות חיוני במשק החשמל, גם במקרה של הפרת החובה לשלם לבעל רישיון אחר תשלום המגיע לו על-פי דין, הסבירות להפעלת סנקציה כה חמורה ובעלת השלכות מרחיקות לכת על משק החשמל הינה נמוכה מאוד.

המידע לגבי הסבירות להפעלת סנקציות במקרה של הפרת חובת תשלום כלפי בעל רישיון אחר, הינו בגדר מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו על-פי חוק ניירות ערך, ומבוסס על הערכת החברה לאור מעמדה כספק שירות חיוני במשק החשמל. יחד עם זאת, השפעותיה העתידיות של ההכרזה כאמור עשויות להיות מושפעות מגורמים חיצוניים אשר אינם בשליטת החברה.

¹⁷¹ מיום 11 באפריל 2005, אשר נעשה במסגרת חוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2005 (תיקוני חקיקה), התשס"ה-2005.

22.1.4.3. על-פי תקנות תנאים ונהלים למתן רישיון, עוגנה סמכות השר¹⁷², לדרוש ברישיון מתן ערבויות או בטוחות להבטחת מילוי התחייבויותיו של בעל הרישיון לביצוע הפעילות לפי הרישיון. בהתאם, בחודש מאי 2007, הודיעה רשות החשמל על כוונתה לקבוע ברישיונות הייצור הקבועים, חובת הפקדת ערבות להבטחת מילוי תנאי הרישיונות. על-פי ההחלטה, תקרת הערבות למחזיק רישיונות לא תעלה על סכום כולל של 15 מיליון דולר. בהתאם להחלטה האמורה הדרישה להעמדת ערבויות ברישיונות הייצור שניתנו לחברה תתבצע בהתאם להתקדמות בהליכי השינוי המבני בחברה, ובכללם הענקת רישיונות לפעילויות החברה. למועד התשקיף, טרם נתבקשה החברה להעמיד בפועל ערבות כאמור.

22.1.5. סנקציות בגין ביצוע פעילות לפי חוק משק החשמל ללא רישיון, בגין הפרת תנאי הרישיונות ובגין הפרת חובות אחרות של החברה לפי חוק משק החשמל

חוק משק החשמל קובע, כי ביצוע פעילות הטעונה רישוי לפי חוק משק החשמל (לרבות בתחום ייצור החשמל) ללא רישיון מהווה עבירה פלילית שדינה מאסר שלוש (3) שנים או קנס פי ארבעה משיעור הקנס האמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין תשל"ז-1977 ("חוק העונשין") וכן קנס נוסף לכל יום שבו נמשכת העבירה פי ארבעה מהקנס האמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין.

כמו כן, קובע חוק משק החשמל, כי העובר על הוראות סעיפים 17(ב) (שעניינו עריכת דוחות כספיים על-פי עקרונות שקבעו השרים), 17(ג) (שעניינו חובת גבייה של תשלומים בהתאם לתעריפים שנקבעו על-ידי רשות החשמל), 34 (שעניינו רישום חשבונואי בהתאם לקביעת רשות החשמל) או 35 (שעניינו חיוב על רישיון ספק שירות חיוני להגיש לרשות החשמל דינים וחשבונות וכל מידי, בהתאם לרישיונותיה), או בעל רישיון המפר תנאי מתנאי הרישיון, לעניין פעילות נושא הרישיון, דינו - מאסר שנה אחת (1) או קנס פי שלושה (3) משיעור הקנס האמור בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין, וקנס נוסף לכל יום שבו נמשכה העבירה, פי שלושה משיעור הקנס האמור בסעיף 61(ג) לחוק העונשין. כמו כן, על-פי סעיף 65 לחוק משק החשמל, חוק זה נמנה עם רשימת החוקים המפורטים בתוספת הראשונה לחוק העבירות המנהליות, תשמ"ו-1985.

חוק משק החשמל קובע עוד כי העובר על הוראת סעיף 17(א) (שעניינה מתן שירות ללא אפליה לכלל הציבור, רכישת חשמל מיצרן פרטי ומתן שירותי תשתית וגיבוי ליצרן פרטי, מתן שירותי גיבוי לבעל רישיון ייצור עצמי והבטחת מתן מלוא שירותיו במשך כל תקופת רישיונו, לרבות מתן שירותים לפי תכנית הפיתוח שאושרה לפי סעיף 19, תוך עשיית כל הפעולות הדרושות למתן השירותים כאמור) דינו – מאסר שלוש שנים או קנס פי ארבעה משיעור הקנס האמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין וקנס נוסף לכל יום שבו נמשכה העבירה, פי ארבעה מן הקנס האמור בסעיף 61(ג) לחוק העונשין. בנוסף, קובע חוק משק החשמל, כי נושא משרה, שהפר חובתו לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירות על החוק, בידי התאגיד או עובד מעובדיו - דינו מאסר שנה אחת (1) וקנס (כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין). חוק משק החשמל קובע, כי אם נעברה עבירה לפיו על-ידי תאגיד או עובד

¹⁷² אף שהסמכות הוקנתה בתקנות לשר, בהתאם לתיקון מספר 3 לחוק משק החשמל לפיו הועברו סמכויות השר לעניין מתן רישיונות והפיקוח עליהם לרשות החשמל, כאמור לעיל, נקראות התקנות כמקנות את הסמכות לרשות החשמל.

מעובדיו, חזקה כי נושא המשרה בתאגיד הפר את חובת הפיקוח האמורה, אלא אם הוכיח כי נהג ללא מחשבה פלילית וללא רשלנות ועשה כל שניתן כדי למלא את חובתו.

22.1.6. הוראות חוק החשמל והחלטות רשות החשמל בדבר תעריף החשמל

בהתאם להוראות חוק משק החשמל, רשות החשמל קובעת את תעריף החשמל. כאמור לעיל, מרבית צרכני החשמל משלמים עבור חשמל תעריף אחד משוקלל, הכולל את כל מקטעי הפעילות.

לפירוט בדבר העקרונות לקביעת תעריף החשמל וכן בדבר אופן קביעת תעריף החשמל בכל אחד מהמקטעים, ראה סעיפים 7.1.3, 8.1.3 ו- 9.1.4.

22.2. טענות החברה בעניין תעריף החשמל

לעמדת החברה, החלטות רשות החשמל בעניין התעריף אינן מספקות כיסוי מלא והולם לעלויותיה. לעמדתה, אי הכרת רשות החשמל במסגרת התעריף בעלויות שנוצרו לחברה בנושאים כגון אלה המפורטים להלן, מביאה לפגיעה משמעותית בהכנסות החברה הנאמדת במיליארדי ש"ח. עמדת רשות החשמל, כפי שנמסרה לחברה, היא כי תעריף החשמל אינו חייב להכיר בכל עלויות החברה בהתאם לעלויותיה בפועל, אם אינן דרושות לדעת רשות החשמל למילוי חובות החברה כספק שירות חיוני.

החברה העבירה לרשות החשמל מספר רשימות ובהן פירוט הנושאים לגביהם יש לחברה השגות, לרבות, נתונים והסברים בנוגע לעלויות הלא מוכרות, בבקשות לקבל כיסוי לעלויות האמורות.

עם הנושאים לגביהם פנתה החברה לרשות החשמל נמנים: השגות החברה בגין אופן קביעת בסיס תעריף הייצור החדש (שלגביו עמדת רשות החשמל היא כי בסיס התעריף משקף כאמור את העלויות הנדרשות למקטע זה) - ובכלל זה אי ההכרה בעלויות ההקמה של הרכוש הקבוע, מנגנון הפחתה של העלויות המוכרות אשר יחולו על החברה במידה שלא תעמוד בלוחות הזמנים הנורמטיביים להפעלת יחידות הייצור; שיעור מקדמי ההפחתה; סל הדלקים (לרבות נושאים כגון, חישוב תמריץ הגז, דחיית בהסבות תחנות כוח לגז טבעי וחישוב תחזית הביקוש); הוצאות אקסוגניות; עלויות מימון; צריכת חשמל במתקני החברה; מועד ההפעלה של מחז"מ אלון תבור; הכרה בגין התחייבויות לפנסיה; עיכובים בעדכון בסיסי התעריפים למקטעי החלוקה וההולכה, ועוד. אי ההכרה כאמור בעלויות החברה במסגרת התעריף, גרמה ותגרום לקיטון מהותי בהכנסות החברה ולאי הכרה בחלק מרכושה, דבר המביא להפסדים ולשחיקה ניכרת בהון העצמי של החברה.

במרבית הנושאים נתקבלה החלטה מצד רשות החשמל וביתר הנושאים לא נתקבלה כל החלטה. החלטות רשות החשמל שנתקבלו מחייבות את החברה אלא אם רשות החשמל תשנה החלטה. כאמור, לעמדת החברה, ההחלטות שנתקבלו על-ידי רשות החשמל אינן מספקות כאמור כיסוי מלא בגין עלויותיה והיא ממשיכה לפנות לרשות החשמל בנושאים אלה לצורך קבלת כיסוי תעריפי לעלויות כאמור. אין וודאות אם עמדת החברה תתקבל ומה תהא מידת השפעת החלטות רשות החשמל, במידה שישונו, על החברה ועל תוצאותיה הכספיות.

22.3. החלטות ממשלה

כאמור, פעילות החברה מושפעת מהותית מהחלטות הממשלה, לרבות בנושא משק החשמל ובשל היותה "חברה ממשלתית" (ראה סעיף 22.5). מאז שנת 1995 (לקראת תום תוקפם של הדיכיונות) ובשנים לאחר מכן, קיבלו הממשלה והקבינט החברתי-כלכלי החלטות שונות בדבר משק החשמל, לרבות בנושא השינוי המבני במשק החשמל. חלקן של ההחלטות עוגן במסגרת תיקונים לחוק משק החשמל, אך חלקן לא ייושמו כלל, בשל שיקולים שונים לרבות המשך דיונים בין החברה לבין גורמי הממשלה בנושא השינוי המבני ועיצומי

העובדים בקשר עם החלטות אלו. לפירוט החלטות הממשלה הנוגעות לשינוי המבני בחברה ראה סעיף 01.3 ; לפירוט החלטות ממשלה הנוגעות לקידום התחרות במשק החשמל ראה סעיפים 6.5 ו- 7.4.

22.4. הקמת צוות רגולטורים להגברת היעול ותיאום הפיקוח על החברה

במאי 2009, מכוח החלטת ממשלה¹⁷³, הוקם צוות בהשתתפותם של מנכ"ל משרד האנרגיה והמים, מנהל התקציבים במשרד האוצר, מנהל רשות החברות, מנהל מינהל החשמל במשרד האנרגיה והמים, רשות החשמל, הממונה על השכר והסכמי עבודה והחשב הכללי במשרד האוצר, או נציגיהם ("צוות הרגולטורים"), להגברת התיאום וייעול הפיקוח על החברה. השקיפות בעבודת הגופים המפקחים על החברה, ייעול תקציבי הפיקוח והייעוץ, ומתן המלצות בנוגע לאופן והיקף הפיקוח על החברה, לרבות הסדרת נוהל תיאום קבוע בין חברי הצוות. פעילות הצוות תתמקד בסוגיות מהותיות של פעילות החברה, לרבות בתחום הפנסיה, השכר, פעולות מותרות על-פי החוק, והכל בהתאם לסמכויות גורמי הפיקוח במדינה.

השרים ידווחו לוועדת השרים לענייני חברה וכלכלה, עד ליום 1 באוגוסט 2009 על המסקנות הראשוניות של עבודת צוות הרגולטורים. בנוסף, השרים ידווחו אחת לרבעון לוועדת השרים לענייני חברה וכלכלה על התקדמות עבודת הצוות.

בחודש נובמבר 2010 התקבלה החלטת ממשלה¹⁷⁴ להעמיד בראש צוות הרגולטורים שהוקם כאמור את מנהל רשות החברות, ולצרף לצוות, נוסף לכל הגורמים המפורטים בהחלטת הממשלה האמורה, את הממונה על שוק ההון או נציגו, ואת המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (כלכלי-פיסקלי) או נציגו.

עוד הוחלט להנחות את צוות הרגולטורים לפעול לכך שתבוצע מטעמו בדיקה בעניינים הבאים :

22.4.1. השבה של כספים עודפים, ככל שקיימים, שהועברו על-ידי החברה לצדדים שלישיים (הקופה המרכזית לקצבה, או חשבונות אחרים הנכללים בדוחות הכספיים של החברה, בקשר עם פנסיה ורכיבים פנסיונים ושאינם פנסיונים).

22.4.2. אופן הטיפול בהפרשים בין הערכת החבות של החברה כלפי המבוטחים בדוחות החברה לבין הערכת החבות בקופה המרכזית לקצבה.

22.4.3. ניהול הסיכונים וחלוקת האחריות בין החברה ובין הקופה המרכזית לקצבה בכל הקשור לאופן ניהול השקעות כספי הקופה.

22.4.4. בחינת הגורמים שהובילו לטעויות בסעיפי הפנסיה, בדוחות הכספיים של החברה לתקופות קודמות שתוקנו בדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2009.

22.4.5. הגורמים לאיחורים בפרסום הדוחות הכספיים הרבעוניים והשנתיים בחברה.

22.4.6. בחינת ההיבטים הקשורים עם כספי היעודה של החברה המופקדים בחשבון נאמנות לצורך תשלום התחייבויות שונות של החברה בגין רכבי שכר שאינם נכללים בקופת הגמל המרכזית לקצבה.

22.4.7. לעניינים המוזכרים לעיל, ובפרט בסעיפים 22.4.4 - 22.4.6, יפעל צוות הרגולטורים, ככל שהצוות יחליט שנדרש תיאום בין הרגולטורים לחברה, באמצעות רשות החברות, בין היתר,

¹⁷³ החלטת ממשלה מספר 129 : הגברת התחרות במשק החשמל, מיום 12 במאי 2009.

¹⁷⁴ החלטת ממשלה מספר 2442 : מיום 18 בנובמבר 2010.

לתיאום בין העבודה שתיעשה על-ידי צוות הרגולטורים, לבין בדיקות נוספות והליך הפקת לקחים שיעשו על-ידי דירקטוריון החברה וועדותיו לאיתור הגורמים האחראים לסוגיות האמורות. הצוות יגיש דוח ביניים לשרים תוך תשעים (90) יום. בדוח הביניים ייקבע תאריך להגשת הדוח הסופי.

ביום 9 במרס 2011, הועברה להערות החברה טיוטת דוח ביניים, אשר עיקריה כדלקמן:

(א) יש לבחון הסדרי פיקוח ייחודיים על קבלת החלטות בנוגע להנחות האקטואריות הנכללות בדוחות הכספיים של החברה.

(ב) נדרש לקבל מהחברה הסברים בנוגע לכללי החשבונאות, החלופות החשבונאיות ועריכת התחשיבים בקשר עם יצירת ההפרשה החשבונאית בגין רכיבים שאינם פנסיוניים בסך כ-2.2 מיליארד ש"ח בדוחות החברה (ליום 31 בדצמבר 2009) וכן נדרש לבחון אם ניתן ונכון להעביר את הסכומים שהופקדו בגין רכיבים אלו בסך כ-1.7 מיליארד ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2009) מחשבון הנאמנות לחברה ואם קיימת מגבלה בהעברה לחברה.

(ג) יש לקבל מהחברה הסברים בנוגע למעורבות דירקטוריון החברה ונציגיה בדירקטוריון הקופה.

(ד) יש לבחון את הממשק בין הדירקטוריון להנהלה, את זרימת המידע ואת בקורות העל בכל הנוגע לקבלת החלטות בנוגע לקופה.

(ה) יש לבחון את ההחלטות בחברה ואת הכלים העומדים לרשותה, בנוגע לשינויים בתקנון הקופה, המשליכים, בין היתר, גם על ההפקדות לקופה, לעומת המקובל בעולם, תוך התחשבות ביכולת הכיסוי התעריפי והתזרימי של החברה.

(ו) יש להשלים את ההשוואה בין הזכויות שבתקנון הקופה משנת 2004 והזכויות הנכללות בחישוב ההתחייבות לפנסיה בדוחות הכספיים של החברה, לעומת הזכויות שנכללו בתקנות הפנסיה מ-1958 ורכיבים שאושרו כדין לאחר 1958, לרבות, הזכויות הנכללות בהסכמי הפנסיה משנת 1975 ומשנת 1996 והזכויות הנכללות בהסכמי העבודה והשכר של החברה.

(ז) יש לבחון את הסדרי המיסוי הקשורים בהפקדה בקופה.

(ח) מוצע לחזור ולבחון את המשמעויות של הסדר הנכסים, בהתאם לסעיף 62 לחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996, לרבות, לאור חוות הדעת המשפטיות והכלכליות הקיימות בנושא והשלכותיו בעת יישום השינוי המבני.

(ט) מוצע, כי הצוות יקבע כללים לפיהם יעדכן כל רגולטור את הצוות אשר למידע המהותי שבפניו מטעם החברה וכן אשר לאירועים או החלטות בתחומי אחריותו הנוגעים לחברה, היכולים להשפיע באופן מהותי על התנהלותה ובאופן מיוחד, ככל שאלו נוגעים בתחומי האחריות של רגולטורים אחרים.

כן נכתב במסגרת טיוטת דוח הביניים כי מוצע לקבוע כי דוח הביניים יוגש לשרים עד 1 באפריל 2011, והדוח המסכם יוגש לשרים עד 1 באוקטובר 2011.

החברה העבירה התייחסות לטיוטת דוח הביניים, אך למועד התשקיף טרם התקבל בחברה דוח מסכם לגבי כלל העניינים המתוארים.

ביום 26 במרס 2012 התקבל בחברה מסמך ובו המלצות צוות הרגולטורים בקשר לנושא המתואר בסעיף 22.4.1 לעיל, לפיו צוות הרגולטורים סבור כי ראוי שהחברה תעשה את כל הנדרש, לרבות מול הנאמן או מול הנהנים, ולפי כל דין, לשם שחרור כספים שאינה מחויבת להפקידם בחשבון

נאמנות כהגדרתו בסעיף 14.6.7 (בו מפקידה החברה סכומים עבור התחייבויות אקטואריות בגין רכיבים שאינם קצבתיים). לפרטים ראה סעיף 14.6.7.

22.5. הוראות חוק החברות הממשלתיות ומעמד החברה כחברה ממשלתית

למועד התשקיף, החברה הינה "חברה ממשלתית" כהגדרתה בחוק החברות הממשלתיות. כחברה ממשלתית, כפופה החברה להוראות חוק החברות הממשלתיות והתקנות שהותקנו מכוחו. על חברות בנות של החברה, שהן חברות בת ממשלתיות כמשמען בהוראות חוק החברות הממשלתיות (חברה שיותר ממחצית כוח ההצבעה באספותיה הכלליות או הזכות למנות יותר ממחצית מספר הדירקטורים שלה הם בידי חברה ממשלתית, בידי חברה בת ממשלתית או בידי חברה ממשלתית יחד עם חברה בת ממשלתית) חלות הוראות חוק החברות הממשלתיות בשינויים המפורטים בסעיף 57 לחוק החברות הממשלתיות.

להלן תיאור ההוראות העיקריות החלות על החברה מכוח חוק החברות הממשלתיות. על-פי סעיף 2 לחוק החברות הממשלתיות, פקודת החברות וחוק החברות יחולו על החברה כפוף להוראות חוק החברות הממשלתיות.

22.5.1. השקעות בחברה¹⁷⁵: כל עוד החברה הינה חברה ממשלתית, לא תשקיע הממשלה בחברה אלא באישור ועדת הכספים של הכנסת.

22.5.2. פעולות והחלטות הטעונות אישור הממשלה:

בהתאם להוראות סעיף 11 לחוק החברות הממשלתיות, מספר החלטות של חברה ממשלתית טעונות את אישור הממשלה: (1) שינוי במטרות החברה; (2) הגדלת הון המניות הרשום של החברה; (3) שינוי בזכויות הצמודות למניות של החברה; (4) הקצאה של מניות החברה או הסכמה להעברת מניות כשהיא דרושה לפי מסמכי היסוד - אם יש בהן כדי להביא לשינוי מהותי ביחסי הכוחות בין חברי החברה או כדי להקנות לחבר חדש 10% או יותר מן הערך הנקוב של הון המניות או מכוח ההצבעה בחברה או זכות למנות דירקטור; (5) הנפקת מניות בכורה הניתנות לפדיון על-ידי החברה; (6) הנפקת איגרות חוב הניתנות להמרה במניות, והמרה במניות של איגרות חוב שהוצאו בלי זכות המרה או של הלוואה שקיבלה החברה; (7) הפיכת החברה מחברה שאינה פרטית לחברה פרטית או מחברה פרטית לחברה שאינה פרטית; (8) חידוש ארגונה של החברה, פירוקה מרצון, פשרה, סידור או מיזוג עם חברה אחרת; (9) הקמת חברה, לבד או עם אחרים, ורכישת מניות בחברה קיימת, למעט רכישת מניות בבורסה בידי חברה שרכישה כזאת היא בין עיסוקיה הרגילים; לעניין זה – "חברה" – לרבות תאגיד אחר, וכן מיזם אשר מתקיימים לגביו התנאים שיקבע שר האוצר; (9א) זכות שהעניקה חברה או התחייבות שנטלה על עצמה חברה אשר יכול שיהיה בה כדי להגביל, במישרין או בעקיפין, את הממשלה, לרבות בקשר עם ביצוע שינויים מבניים והפרטה, קידום התחרות והסדרת הענף שבו פועלת החברה; (9ב) הצעת ניירות ערך לציבור על-פי תשקיף, אם סברה רשות החברות כי כתוצאה מפרסום התשקיף עלולה המדינה, בהיותה בעלת שליטה בחברה, לחוב באחריות לנזק שייגרם מחמת פרט מטעה שהיה בתשקיף, לפי חוק ניירות

¹⁷⁵ סעיף 10 לחוק החברות הממשלתיות. אישור הממשלה יתקבל לפי הצעת שר האוצר ושר האנרגיה והמים שהוגשה לממשלה בצירוף חוות דעת רשות החברות הממשלתיות. שר האוצר יביא את החלטת הממשלה לידיעת ועדת הכספים של הכנסת.

ערך, והודיעה על כך לחברה; (10) פעולה כבעלת מניות בחברת בת ממשלתית באחד העניינים האמורים בפסקאות (1) עד (9ב); (11) התחייבות לאחת הפעולות האמורות בפסקאות (1) עד (10).

החלטות כאמור של חברה בת ממשלתית טעונות גם הן אישור הממשלה, והן תבואנה לפני השרים¹⁷⁶, באמצעות החברה האם, לשם השגת אישור זה¹⁷⁷.

החלטה של חברה ממשלתית למכור מניות שהיא מחזיקה בחברה בת ממשלתית שלה, טעונה אף היא אישור הממשלה ואישור ועדת הכספים של הכנסת¹⁷⁸.

22.5.2.1. החלטות עסקיות וייעוד רווחים בחברה ממשלתית:

על-פי סעיף 4 לחוק החברות הממשלתיות, חברה ממשלתית תפעל לפי השיקולים העסקיים שעל פיהם נוהגת לפעול חברה לא ממשלתית, זולת אם קבעה לה הממשלה, באישור ועדת הכספים של הכנסת, שיקולי פעולה אחרים. למועד התשקיף, לא נקבעו לחברה שיקולי פעולה אחרים. כל עוד החברה הינה חברה ממשלתית, הממשלה, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאית לקבל החלטות נוספות לפיהן תפעל החברה לפי שיקולי פעולה אחרים.

על-פי סעיף 9 (ה) לחוק החברות הממשלתיות, הוראות סעיף 9 לחוק החברות הממשלתיות יחול בשינויים המחויבים גם כשהחליטה הממשלה החלטה בהתאם לסעיף 4 לחוק החברות הממשלתיות כאמור לעיל.

על-פי סעיף 33(ג) לחוק החברות הממשלתיות, החלטת דירקטוריון בדבר ייעוד רווחים של החברה או בדבר חלוקה כהגדרתה בחוק החברות, טעונה אישור רשות החברות. אם חלקה רשות החברות על החלטת הדירקטוריון, תפעל החברה על-פי החלטת רשות החברות כפי שאישרה אותה הממשלה.

על אף האמור לעיל, סעיף 63א לחוק החברות הממשלתיות קובע כי סעיפים 4(א) ו-33(ג) לחוק החברות הממשלתיות לא יחולו על חברה אשר הממשלה, באישור ועדת הכספים של הכנסת, החליטה שטעמים של הצעת מניות לציבור מחייבים שלא להחיל עליה. נכון למועד תשקיף זה, הממשלה לא קיבלה החלטה כאמור, ולפיכך הוראות סעיפים 4(א) ו-33(ג) לחוק החברות הממשלתיות ימשיכו לחול על החברה כל עוד היא חברה ממשלתית.

לפרטים נוספים בדבר ההוראות שחלות על החברה לעניין חלוקת דיבידנד ראה סעיף 4.

22.5.2.2. דוחות כספיים בחברות ממשלתיות:

(א) כאמור בסעיף (ג) להלן, סעיף 33(א) לחוק החברות הממשלתיות קובע, כי על הדירקטוריון לדאוג לעריכת מאזן, דוח רווח והפסד כולל ייעוד רווחים, דוח

¹⁷⁶ "השרים" – שר האוצר והשר האחראי מטעם הממשלה על ענייני החברה הממשלתית (למועד התשקיף, השר האחראי על ענייני החברה הינו שר האנרגיה והמים).

¹⁷⁷ סעיף 57(2) לחוק החברות הממשלתיות.

¹⁷⁸ סעיף 15א לחוק החברות הממשלתיות.

משאבים ואופן השימוש בהם ובחברות ממשלתיות שיש להן חברות בנות - דוחות כספיים מאוחדים. על-פי סעיף 33(א1) לחוק החברות הממשלתיות, רשאי שר האוצר, בהתייעצות עם שר המשפטים, לקבוע כי חברות ממשלתיות מסוימות יגישו גם דוחות שנתיים, תקופתיים ומיידיים בהתאם להוראות חוק ניירות ערך. כמו כן, סעיף 33(ב) קובע, כי שר האוצר רשאי לחייב חברה ממשלתית בעריכת דוח נוסף ולקבוע מועד הגשתו. בהתאם, הותקנו תקנות החברות הממשלתיות (דוח נוסף בדבר הפעולות שנקטו והמצגים שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון), תשס"ו-2005, על-פיהן חברות ממשלתיות מחויבות לצרף לדוחות הכספיים דוח נוסף בדבר הפעולות שנקטו והמצגים שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון, ובו ייכללו הצהרות חתומות נפרדות של כל נושא משרה החתום על הדוחות. כמו כן, הותקנו מכוח הסעיף האמור תקנות החברות הממשלתיות (דוחות נוספים בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי), תשס"ח-2007 (בסעיף זה: **"תקנות החברות הממשלתיות"**), על-פיהן, יחויבו חברות ממשלתיות מסוימות, ובהן החברה, לצרף לדוחות הכספיים דוח נוסף בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, שבו יפורטו החולשות המהותיות, אם קיימות, וייכללו הצהרות חתומות של כל נושא משרה החתום על הדוחות, וכן דוח של רואה החשבון המבקר של החברה שיכלול את חוות דעתו בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי בחברה ובדבר חולשות מהותיות שהוא זיהה.

על-פי תיקון לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970 (**"תקנות הדיווחים"**), שאושר ביום 24 בנובמבר 2009, חלה חובה על כל התאגידים המדווחים, אשר ניירות הערך שלהם רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב להצהיר על אפקטיביות הבקרה הפנימית שלהם על הדיווח הכספי והגילוי.

תיקון נוסף שנקבע ביום 7 באוקטובר 2010 נועד לאפשר ליו"ר רשות ניירות ערך להפעיל את סמכותו, בהתאם לסעיפים 9(ו) ו-38ג(ו) לתקנות הדיווחים, לקבוע כי חברה ממשלתית, שהינה גם חברה מדווחת לפי חוק ניירות ערך, המיישמת את תקנות רשות החברות הממשלתיות, תדווח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית במתכונת הקבועה בתקנות רשות החברות.

החברה פנתה ליו"ר רשות ניירות ערך, בבקשה שיפעיל סמכותו לקבוע כי החברה בהגדרתה כחברה ממשלתית ובצייתה לכלל תקנות החברות הממשלתיות, לרבות האמורות לעיל, תדווח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית במתכונת הקבועה בתקנות רשות החברות.

במענה לפניית החברה, החליט יו"ר רשות ניירות ערך בתאריך 4 בינואר 2011, להיענות לבקשתה, כי דיווחי החברה בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית יעשו במתכונת שנקבעה בהוראות תקנות החברות הממשלתיות, וזאת, כל עוד עומדת החברה בהוראות אלו.

הסדר זה, כפוף להתחייבות החברה, כי בכל תאריך דוח, תבחן החברה האם אירע שינוי כלשהו במסכת העובדתית אשר הוצגה בפני סגל רשות ניירות ערך

בפניות החברה ותיידע אותו בדבר כל שינוי כאמור. בכלל זה תבחן החברה שינויים בהוראות התקנות או בהוראות תקנות החברות הממשלתיות, שינויים במעמדה של החברה המשפיעים על הדינים החלים עליה, שינויים באופן יישום הוראות תקנות החברות הממשלתיות בחברה וכל שינוי אחר רלוונטי לעניין.

לתאריך התשקיף החברה מילאה את ההתניות שהוטלו עליה ומצאה שאין שינוי בתקנות או שינוי רלוונטי אחר.

להלן יפורטו ההבדלים בין תקנות הדיווחים ותקנות החברות הממשלתיות, הנוגעות ליישום עקרונות בקרה פנימית על דיווח כספי בישראל:

(1) תחולת התקנות: תחולת תקנות החברות הממשלתיות ותקנות הדיווחים הינה מ- 31 בדצמבר 2009 ו- מ- 31 בדצמבר 2010, בהתאמה.

(2) ההתייחסות לגילוי ב"דוח תיאור עיסקי התאגיד" וב"דוח דירקטוריון"

על-פי תקנות הדיווחים יש להצהיר בדוח הנוסף גם לגבי אפקטיביות הבקורות על הגילוי בדוחות אלו (החובה חלה על החברה ולא על ר"ח המבקר).

על-פי תקנות רשות החברות הממשלתיות, אפקטיביות הבקורות על הגילוי בדוחות אלו אינם בתיחום העבודה.

(3) ההתייחסות לתהליכים עסקיים הכלולים בתיחום:

על-פי תקנות הדיווחים, בקביעת תיחום התהליכים העסקיים, יש להתמקד בבדיקת האפקטיביות של הבקרה הפנימית בתהליכים המוגדרים כ"מהותיים מאוד לדיווח הכספי" בלבד ולא בכל תהליך עסקי מהותי.

על-פי תקנות החברות הממשלתיות, בקביעת תיחום התהליכים העסקיים, ייכלל כל תהליך עסקי מהותי. הבדל זה בין שתי התקנות, מקטין את היקף הפרויקט, לתפיסת רשות ניירות ערך במידה רבה.

(4) ההתייחסות לבקרה לקויה ברמת חולשה מהותית שלא תוקנה בשנה אחרי השנה העוקבת:

על-פי תקנות הדיווחים, במידה שקיימת "חולשה מהותית" שלא תוקנה בשנה אחרי השנה העוקבת "יראו את דוחות התאגיד. כאילו אינם ערוכים כדין ולא ניתן יהיה לפרסמם". נקבע בתקנות שיו"ר רשות ניירות ערך, רשאי לפטור חברה ולאשר פרסום דוחותיה, גם אם לא עמדה בדרישה. בתקנות החברות הממשלתיות, אין התייחסות לכך.

(5) דוח רבעוני בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח הכספי ועל הגילוי:

על-פי תקנות הדיווחים, יצורף דוח רבעוני בנושא ובו יינתן גילוי האם חל שינוי בהערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי והגילוי כפי שהובאה בתקופת הדיווח הקודמת.

על-פי תקנות החברות הממשלתיות, יצורף דוח שנתי בלבד, ובדוח הדירקטוריון הרבעוני יינתן גילוי באם חל שינוי בהערכת אפקטיביות

הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי והגילוי כפי שהובאה בדוח שנה קודמת.

(ב) סעיף 33א לחוק החברות הממשלתיות קובע, כי נוסף על הוראות כל דין, רשאי שר האוצר לקבוע, בהתייעצות עם שר המשפטים, וביחס לחברה ציבורית בהתייעצות עם רשות ניירות ערך, לפי הצעת רשות החברות, כללים לעריכת דוחות כספיים של חברה ממשלתית שלגביה קבע כי היא נותנת שירות חיוני לציבור.

מכוח הוראה זו הותקנו תקנות החברות הממשלתיות (כללים לעריכת דוחות כספיים של חברת החשמל לישראל בע"מ) (הוראת שעה), תשס"ה-2004 ("תקנות דיווח כספי") אשר לפיהן עורכת החברה את דוחותיה הכספיים ולא על-פי תקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, על אף היותה חברה ציבורית. לפרטים נוספים ראה ביאור 2א' בדוחות הכספיים הרבעוניים.

בהתאם למכתבו של מנהל רשות החברות לשר האוצר מחודש מאי 2012, המליצה רשות החברות לשר האוצר, להאריך את תקנות דיווח כספי עד ליום 31 בדצמבר 2014, ועל-פי עמדתה החל מיום 1 בינואר 2015, יהיה על החברה ליישם באופן מלא את תקני החשבונאות הבינלאומיים.

בהמשך לכך, ביום 22 במאי 2012 חתם שר האוצר על הארכת תוקף הוראות תקנות דיווח כספי, על תיקוניהן, עד יום 31 בדצמבר 2014, והארכת התקנות פורסמה ברשומות ביום 30 במאי 2012. בהתאם, החל מיום 1 בינואר 2015 תיישם החברה באופן מלא את תקני דיווח כספי בינלאומיים ("IFRS"). לפרטים אודות המעבר הצפוי של החברה לדוח לפי כללי IFRS ראה ביאורים 2א ו-3 בדוחות הכספיים השנתיים וכן ביאור 1א2 לדוחות הכספיים הרבעוניים.

תקנות דיווח כספי קובעות כי הדוחות הכספיים של החברה ייערכו לפי IFRS, כפוף לשני חריגים:

(1) החברה תערוך את דוחותיה הכספיים כשהם מותאמים על-פי השינויים בכוח הקנייה הכללי של השקל (בהתאם לכללים שנקבעו בגילוי דעת מס' 36 לרבות ההוראות שנקבעו בגילוי דעת מס' 40, 50 ו-56 של לשכת רואי חשבון בישראל ("גילויי הדעת")).

(2) החברה הינה חברה בפקוח ולכן עורכת את דוחותיה הכספיים בהתאם לכללים של המוסד לתקינה בחשבונאות בארה"ב (FASB) המנויים בתקן פרק RE6 בדבר פעילויות מפוקחות בנוסח המשולב של תקני המוסד האמור, לרבות תיקונים, הבהרות או תוספות לכללים אלה כפי שהיו מזמן לזמן.

רשות החברות הודיעה לחברה, בחודש מאי 2012, כי המהות של חישוב ירידת ערך רכוש קבוע נסמכת, בחברה מסוגה של החברה, על תעריפי החברה הנקבעים ברגולציה, ובכך קובעים את הערך הכלכלי של נכסי החברה. רשות החברות סבורה, כי ראוי שהחברה תבצע בחינה או הפחתה של ירידת ערך רכוש קבוע בהתאם ל- FAS 144 (ASC980 ו-ASC360) ולכן לאור דיונים שהתקיימו בין רשות החברות ורשות ניירות ערך בעניין, רשות החברות בוחנת, בין היתר, עם גורמי המדינה הרלבנטיים, את האפשרויות ליישום עמדתה המקצועית, במסגרת תיקון תקנות דיווח כספי.

(ג) סעיף 33 לחוק החברות הממשלתיות קובע, כי במקרה בו ראתה רשות החברות כי אינטרס ציבורי מחייב זאת, רשאית היא להורות לחברה ממשלתית על דרך הצגת פרטים בדוחות הכספיים או בכל דוח אחר שהחברה נדרשת להגישו לפי כל דין, ובלבד שהוראות לענין זה לא נקבעו בכללים, בדיון או בעקרונות החשבונאיים המקובלים ובכללי הדיווח המקובלים; וכן רשאית היא אם ראתה כי אינטרס ציבורי מחייב זאת, להורות לחברה לגלות את עמדת רשות החברות ולתאר את המחלוקת בדוחות. סעיף 33 לחוק החברות הממשלתיות מסמיך את בית המשפט המחוזי, לבקשת רשות החברות, לצוות על חברה ועל נושאי משרה של חברה שלא פעלה בהתאם להוראות סעיפים 33 ו-33ב, שיפעלו בהתאם להוראות האמורות. כמו כן, סעיף 33ד לחוק החברות הממשלתיות קובע אילו סנקציות רשאית רשות החברות לנקוט כלפי יושב ראש הדירקטוריון ומנכ"ל חברה ממשלתית שלא פעלה בהתאם להוראות סעיפים 33 ו-33ב.

לפרטים נוספים, והוראות שנתנה רשות החברות לחברה ביחס לדרך הצגת פרטים, ראה ביאור 36 בדוחות הכספיים השנתיים.

(ד) בתקנות דיווח כספי נקבע, כי אם לא יישמה החברה את הוראות רשות החברות הממשלתיות, לא תערוך החברה את הדוחות הכספיים בהתאם להוראות שנקבעו בגילויי הדעת, כהגדרתן בתקנות. "הוראות הרשות" מוגדרות בתקנות אלו כ-"הוראות של הרשות לפי סעיף 33 לחוק שניתנו לחברה ביום ט' באדר התשס"ד (2 במרס 2004) וביום כ"ח באלול התשס"ד (14 בספטמבר 2004), וכן הוראות נוספות לפי הסעיף האמור בנוגע לפעילויות החברה, כפי שיינתנו מזמן לזמן".

למועד התשקיף, למיטב ידיעת החברה היא מיישמת את הוראות רשות החברות הממשלתיות כאמור, ככל שחלות עליה.

22.5.2.3. רשות החברות הממשלתיות

בחוק החברות הממשלתיות נקבע¹⁷⁹, כי רשות החברות תייעץ לממשלה, באמצעות שר האוצר, ותייעץ לשרים בעניינים הנוגעים לחברות הממשלתיות; תטפל לפי הנחיות הממשלה בעניינים המשותפים לכלל החברות הממשלתיות; תעקוב אחר מילוי המלצות מבקר המדינה הנוגעות לחברות ממשלתיות ותסייע במילוי; תייעץ ותסייע לחברות ממשלתיות בניהול עסקיהן; תעקוב ברציפות אחר הפעילות של כל אחת מן החברות הממשלתיות, הגשמת מטרותיה, מהלך עסקיה, מצבה הכספי ומדיניות השכר שלה ותודיע על ממצאיה לשרים; תבדוק דוחות המוגשים לה מחברה ממשלתית ואת החומר עליו מבוססים הדוחות ותעיר הערותיה עליהם לחברה ולשרים; תטפל ותסייע בהקמה ובביצוע של פירוק, מיזוג, פשרה, סידור, חידוש, ארגון ומכירת מניות של חברות ממשלתיות; תייעץ לוועדת שרים בענייני הפרטה ותטפל בביצוע החלטות הפרטה; תמלא לגבי חברה ממשלתית כל תפקיד שיטילו עליה הממשלה או השרים וכל תפקיד

¹⁷⁹ סעיפים 51 עד 56 לחוק החברות הממשלתיות.

אחר המיועד לה על-פי חוק החברות הממשלתיות.

רשות החברות רשאית לשלוח לכל ישיבת דירקטוריון של חברה ממשלתית נציג מטעמה. מעמדו של נציג רשות החברות בישיבה כאמור הינו כשל דירקטור, לבד מן העובדה, כי אין למנות את קולו במניין החוקי של הנוכחים הנחוץ לשם יצירת קוורום, וכי אין לו זכות הצבעה.

22.5.2.4. דירקטורים מטעם המדינה

(א) מינוי דירקטורים מטעם המדינה

דירקטור מטעם המדינה בחברה ממשלתית (בסעיף קטן זה: **"דירקטור מטעם המדינה"** או **"דירקטור"**) מתמנה בידי השרים לאחר התייעצות עם הועדה לבדיקת מינויים שהרכבה ותפקידיה מפורטים בחוק החברות הממשלתיות.

(ב) כשירות לכהונה כדירקטור מטעם המדינה

חוק החברות הממשלתיות קובע תנאי כשירות לכהונה כדירקטור, סייגים לכשירות לשמש כדירקטור, משך הכהונה, תנאי כהונה והוראות בדבר פקיעת כהונת דירקטורים והשעייתם.

על-פי סעיף 16א לחוק החברות הממשלתיות, כשיר לכהן כדירקטור בחברה, תושב ישראל שמלאו לו 25 שנה לפחות, ושנתקיים בו אחד מאלה: (א) הוא בעל תואר אקדמי באחד מן המקצועות המנויים בסעיף האמור; (ב) הוא בעל נסיון של חמש שנים לפחות באחד מאלה, או שהוא בעל נסיון מצטבר של חמש שנים לפחות בשניים או יותר מאלה: (1) בתפקיד בכיר בתחום הניהול העיסוקי של תאגיד בעל היקף עסקים משמעותי; (2) בכהונה ציבורית בכירה או בתפקיד בכיר בשירות הציבורי בנושאים כלכליים, מסחריים, ניהוליים או משפטיים; (3) בתפקיד בכיר בתחום עיסוקיה העיקריים של החברה. על אף האמור, על-פי סעיף 16א(א), כשיר לכהן כדירקטור בחברה ממשלתית גם מי שהוא בעל תואר אקדמי שני או שלישי, אף אם לא מתקיים בו האמור בס"ק (1) לעיל. על-פי סעיף 16א(ב), בחברה ממשלתית שהמדינה ממנה בה לא יותר משישה (6) דירקטורים, לא יעלה מספר הדירקטורים כאמור בסעיף 16א(א) על אחד (1), ובחברה ממשלתית שהמדינה ממנה בה שבעה (7) דירקטורים לפחות – על שני (2) דירקטורים, ולפחות אחד (1) מהם יהיה בעל תואר אקדמי שלישי.

על-פי סעיף 16א לחוק החברות הממשלתיות, לכל חברה ממשלתית יתמנה דירקטור אחד לפחות שהוועדה לבדיקת מינויים מצאה שהוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, כמשמעותה בסעיף 240 לחוק החברות. השרים יהיו רשאים למנות דירקטורים לחברה ממשלתית לפי חוק החברות הממשלתיות, אף אם טרם מונה דירקטור לפי סעיף 16א לחוק החברות הממשלתיות באותה חברה, ובלבד שלא יהיה בכך כדי למנוע את מינויו.

על פי סעיף 17(א) לחוק החברות הממשלתיות, אלה אינם כשירים לכהן כדירקטור בחברה: (א) שר, סגן שר וחבר הכנסת; (ב) עובד החברה ומי שמועסק בשירותה, למעט המנהל הכללי ונציג נבחר של עובדי החברה, יושב ראש הדירקטוריון לא ייחשב כעובד החברה לענין זה; (ג) אדם מקרב הציבור, אשר עיסוקיו האחרים

עלולים ליצור ניגוד-ענינים עם תפקידו כדירקטור באותה חברה; (ד) מנהל רשות החברות ועובדיה, זולת אם נמצאת החברה בהליך של פירוק או חיסול עסקיה; (ה) מי שהורשע בעבירה שלדעת היועץ המשפטי לממשלה יש עמה קלון או שהיא מחייבת את אי מינויו; (ו) מי שפסול לכהן כדירקטור בחברה על-פי פקודת החברות [נוסח חדש], תשמ"ג-1983, או על-פי כל דין אחר.

על-פי סעיף 17א לחוק החברות הממשלתיות, לא יתמנה אדם לדירקטור, אם יש לו זיקה כלכלית לחברה או לתאגיד קשור לחברה, או אם יש לו קשר אישי להנהלת החברה או להנהלת תאגיד קשור לחברה כמשמעות מונחים אלה בחוק החברות הממשלתיות.

על-פי סעיף 18ג לחוק החברות הממשלתיות, מצאה הועדה לבדיקת מינויים כי למועמד לכהונת דירקטור, יושב ראש דירקטוריון או מנהל כללי בחברה כחברה ממשלתית, יש זיקה אישית, עסקית או פוליטית לשר משרי הממשלה, לא תמליץ על מועמדותו זולת אם מצאה כי יש לו כישורים מיוחדים בתחומי פעולתה של החברה, או שקיימים לגביו שיקולים של כשירות מיוחדת אחרת בנוסף לתנאי הכשירות הנדרשים לפי חוק זה לאותה כהונה.

כמו כן רשאית ועדה לבדיקת מינויים, אף אם מתקיימים במועמד תנאי הכשירות הקבועים בחוק החברות הממשלתיות, לייעץ לשרים בדבר מידת התאמתו של המועמד לתפקיד, בשים לב, בין היתר, לצרכיה של החברה, לגודלה, להרכב הדירקטוריון ויכולת המועמד להקדיש את הזמן הראוי לתפקיד.

הנחייה 6.5000 של היועץ המשפטי לממשלה שכותרתה "מינויים בחברות ממשלתיות ובתאגידים ציבוריים", דנה במינויים בחברות ממשלתיות ובתאגידים ציבוריים וחלה גם על מינוי דירקטור מטעם המדינה ומנהל כללי בחברות ממשלתיות. להלן עיקרי ההנחיה: (1) דירקטור של חברה ממשלתית חב לה חובת אמונים ועליו לפעול לטובת החברה ולא לטובת עצמו או לטובת בעל המניות שמינהו. העיקרון בדבר איסור על הימצאות במצב של חשש לניגוד עניינים חל גם על ניגוד העניינים האישי של נושאי המשרה וגם על ניגוד עניינים מוסדי, וכל מקרה ייבחן לגופו; (2) אין מקום לכך שעובדי מדינה בדרגות הבכירות ביותר, שהם בעלי הסמכה לקבל החלטות מהותיות הנוגעות לחברה ממשלתית, יכהנו כדירקטורים באותה חברה. בהנחיה נקבעו מגבלות נוספות גם לגבי עובדי מדינה אחרים, וחריגים למגבלות אלה; (3) מינוי הנעשה בשל קרבה או זיקה או תלות לגורם הממנה בדרגה הנותנת יסוד לחשש סביר של נטייה פסולה, הוא מינוי פסול; (4) סעיף 18ג לחוק החברות הממשלתיות אינו אוסר על מינוי בעלי זיקה פוליטית, עסקית או אישית לשר משרי הממשלה, אך קובע מבחן אובייקטיבי, לפיו מועמד שיש לו זיקה כאמור צריך להיות בעל כישורים מיוחדים בתחומי פעילותה של החברה, או שקיימים לגביו שיקולים של כשירות מיוחדת אחרת בנוסף לתנאי הכשירות הנדרשים לפי חוק החברות הממשלתיות לאותה כהונה. כמו כן, סעיף 18ג אינו מוציא את תחולתם של עקרונות המשפט הציבורי בדבר הפסול שבמינויים פוליטיים; (5) הגישה המתבקשת היא, שהצעת מועמדים בעלי זיקה לא תהיה כדבר שבשגרה, אלא במקרים חריגים וכאשר מינויים אלה ראויים למעלה מכל ספק בשל

תרומה ייחודית ונכבדה ביותר; (6) עוד נקבע בהנחיה, כי דירקטור חיצוני בחברות שההנחיה חלה עליהן שהן גם חברות ציבוריות, אינו דירקטור מטעם המדינה ולכן פרק ג' לחוק החברות הממשלתיות אינו חל על מינויו. עם זאת, הצעה של מועמד לתפקיד דירקטור חיצוני, או הצעה בעד מועמד זה או אחר באסיפה, היא פעולה מנהלית הכפופה לכללי המשפט המנהלי. דרישת הכשירות בחוק מהווה מערכת ראויה של דרישות סף למינוי, לפיכך אין זה ראוי, כי שרים יציעו מועמד לכהונת דירקטור חיצוני, או יצביעו בעד מינויו, אלא אם אושר בידי הוועדה לבדיקת מינויים לפי הכללים הנהוגים לגבי דירקטור מטעם המדינה.

החלטה מספר 3849 של הממשלה מיום 27 ביולי 2008, שכותרתה "מינוי דירקטורים בחברות ממשלתיות, בחברות בת ממשלתיות ובחברות מעורבות – המשך דיון" קבעה אף היא כללים לעניין כשירות דירקטורים ומינויים. ההחלטה קבעה, בין היתר, כי: (1) איש ציבור המועמד לתפקיד דירקטור בחברה ממשלתית, חברה בת ממשלתית או חברה מעורבת, אשר מתמנה בהתאם לתנאי הכשירות המנויים בסעיף 16(א) לחוק החברות הממשלתיות (כמפורט לעיל), יתמנה לתפקיד רק אם בנוסף הוא בעל נסיון של שנתיים לפחות בתחום השכלתו, בתחום הניהול או בתחום עיסוקה העיקרי של החברה; (2) מנהל רשות החברות רשאי לקבוע, בהתייעצות עם השר האחראי על ענייני החברה (כאמור לעיל), השר האחראי על ענייני החברה הוא שר האנרגיה והמים), לגבי דירקטורים שאינם עובדי מדינה, תנאי התאמה שעניינם מומחיות וכשירות מקצועית, בהתחשב, בין היתר, בתחומי העיסוק של החברה, היקף פעילותה והרכב הדירקטוריון שלה, אשר יחולו על עד שליש (1/3) ממספר הדירקטורים המירבי בחברה. תנאי ההתאמה האמורים יחייבו את השרים בבואם למנות דירקטורים; בהמשך להחלטת הממשלה, קבע מנהל רשות החברות כי בחברה יכהן: דירקטור אחד בעל נסיון ומומחיות בתחום הפיננסי של 7 שנים לפחות ותואר אקדמי רלבנטי, דירקטור אחד שכיח או מכהן בתפקיד בכיר (סמנכ"ל לפחות) בתאגיד בהיקף כספי של 300 מיליון ש"ח ומעלה, דירקטור אחד שהוא מהנדס בתחום עיסוקה של החברה, בעל 7 שנות נסיון בתפקידו, דירקטור אחד בעל נסיון בתחום איכות הסביבה של כ- 5 שנים לפחות ותואר אקדמי רלוונטי, דירקטור אחד בעל נסיון בתחום יחסי עבודה של כ- 5 שנים לפחות ותואר אקדמי רלוונטי וכן דירקטור אחד משפטן בעל נסיון בתחום המסחרי או בתחום עיסוקה של החברה, של 5 שנים לפחות; (3) עשתה הוועדה לבדיקת מינויים שימוש בסמכות הייעוץ הנתונה לה לפי סעיף 18(ג) לחוק החברות הממשלתיות (כמפורט לעיל בסעיף זה) והעבירה המלצותיה לשרים בכתב, יפעלו השרים בהתחשב בהמלצות הוועדה. השרים רשאים להעביר הסתייגויות מנומקות בכתב לוועדה לבדיקת מינויים, אם הם אינם מסכימים להמלצותיה.

(ג) הוראות לעניין גמול והוצאות לדירקטורים מטעם המדינה

סעיף 19 לחוק החברות הממשלתיות מסמיך את שר האוצר, בהתייעצות עם רשות החברות ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, להתקין תקנות בדבר הגמול וההוצאות שישולמו לדירקטור. בהתאם, הותקנו תקנות החברות הממשלתיות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור מקרב הציבור בחברות ממשלתיות), תשנ"ד – 1994 ("תקנות גמול דירקטורים בחברות ממשלתיות"). תקנות גמול דירקטורים

בחברות ממשלתיות מסדירות את גובה הגמול שישולם לדירקטורים מטעם המדינה ואופן חישובו, בהתאם לדרגתה של החברה לפי הקבוע בתקנות האמורות אשר למועד התשקיף הינה דרגה 10.

22.5.2.5 דירקטורים מקרב העובדים

בתקנות החברות הממשלתיות (כללים לקביעת נציג נבחר מקרב עובדי החברה כדירקטור), התשל"ז – 1977, נקבעו דרכי בחירה של נציג מטעם עובדי החברה המוצע להתמנות כדירקטור ("נציג נבחר") ותנאי כשירות. התקנות קובעות את אופן ותהליך הבחירה של נציגים נבחרים, ותנאי כשירות ספציפיים, אשר אינם זהים לכללי הכשירות הרגילים הקבועים בסעיף 16א לחוק לגבי דירקטור מטעם המדינה. נציג נבחר יקבע כדירקטור רק בחברה ממשלתית או חברה בת ממשלתית המעסיקה לפחות מאה (100) עובדים והיא אינה בנק. מספר הדירקטורים מטעם עובדי החברה יהיה שניים (2). למועד התשקיף מכהנים בדירקטוריון החברה שני (2) דירקטורים מקרב העובדים: ה"ה בן עמי מוקי וארליכמן רם.

22.5.2.6 הוראות לעניין הרכב הדירקטוריון

על-פי סעיף 17(ד) לחוק החברות הממשלתיות, מספר הדירקטורים מבין עובדי המדינה לא יעלה על שני שלישים (2/3) מכלל חברי הדירקטוריון שנתמנו כנציגי הממשלה. על-פי סעיף 18א וסעיף 18א1 לחוק החברות הממשלתיות, בהרכב הדירקטוריון של החברה כחברה ממשלתית יינתן ביטוי הולם לייצוגם של בני שני המינים ולייצוגה של האוכלוסייה הערבית, בהתאמה. למועד התשקיף מכהן בדירקטוריון החברה דירקטור אחד מ"האוכלוסייה הערבית" וכן שמונה (8) דירקטורים ועשרה (10) דירקטורים.

22.5.2.7 חובות מסירת מידע למדינה

סעיף 20 לחוק החברות הממשלתיות קובע כי דירקטור חייב, על אף כל דין אחר, למסור לשרים ולרשות החברות, לפי דרישתם, ידיעות על עניני החברה ועל פעולותיו בה.

22.5.2.8 תקופת כהונה ופקיעתה

על-פי סעיפים 18(ב) ו- 18(ג) לחוק החברות הממשלתיות, כתב המינוי יימסר לדירקטור מאת השרים, לאחר קבלת חוות דעתה של הוועדה לבדיקת מינויים, והעתקו יימסר לחברה באמצעות רשות החברות. תוקף המינוי הוא מיום מסירת כתב המינוי לחברה, זולת אם נקבע בו מועד אחר.

סעיף 21 לחוק החברות הממשלתיות קובע כי דירקטור יתמנה לתקופה של לא יותר משלוש (3) שנים מתחילת תוקף מינויו. דירקטור שחדל לכהן יכול להתמנות מחדש.

סעיף 22 לחוק החברות הממשלתיות קובע כי דירקטור יחדל לכהן, לפני תום התקופה שלה נתמנה, בקרות אחד מאלה: (א) הוא התפטר במסירת כתב התפטרות לשרים; (ב) הוא נעדר מארבע (4) ישיבות רצופות של הדירקטוריון או משש (6) ישיבות תוך שנה, זולת אם השרים, לאחר התייעצות עם רשות החברות, קבעו, בהודעה לחברה, שהייתה סיבה מוצדקת להיעדרות; (ג) נבצר ממנו למלא תפקידו והשרים, לאחר התייעצות עם רשות החברות, הודיעו על כך לחברה; (ד) הוא הורשע בעבירה שלדעת היועץ המשפטי לממשלה יש עמה קלון או היא מחייבת, לדעתו, הפסקת כהונתו; (ה) נתקיימה בו אחת

הנסיבות הפוסלות אדם מהיות דירקטור; (ו) רשות החברות, או השרים לאחר התייעצות עם רשות החברות, ראו, שאינו ממלא תפקידו כראוי והעבירו אותו, בהודעה לחברה, מכהונתו; (ז) רשות החברות קבעה כי הוא אינו ממלא את תפקידו באופן המקדם את ביצועה של החלטת הפרטה, או פעל במעשה או במחדל בדרך הפוגעת ביכולת החברה לקיים הוראה או דרישה שניתנו כדין לפי סעיפים 59ד או 59ה לחוק החברות הממשלתיות.

דירקטור שנתמנה בהיותו עובד המדינה או עובד בחברה ממשלתית אחרת, וחדל להיות עובד כאמור, יחדל לכהן מן היום שרשות החברות הודיעה על כך לחברה, אולם רשאים השרים, לאחר התייעצות עם רשות החברות, לאשר מחדש מינויו.

מכרה הממשלה מניות שהחזיקה בחברה ממשלתית, יחדלו לכהן הדירקטורים, אם הדבר מתחייב מעסקת המכירה, מן היום שהרשות הודיעה עליו לחברה.

על-פי סעיף 23 לחוק החברות הממשלתיות, היה דירקטור חשוד בעבירה שלדעת היועץ המשפטי לממשלה יש עמה קלון, רשאים השרים להשעותו בהודעה לחברה, ורשאים הם למנות ממלא מקום לתקופת השעייתו.

22.5.2.9. מנין חוקי והשלמתו

על-פי סעיף 28 לחוק החברות הממשלתיות, המנין החוקי לשיבות הדירקטוריון הוא רוב חבריו ובהם לפחות דירקטור אחד מטעם המדינה; ההחלטות יתקבלו ברוב דעות של המשתתפים בהצבעה; היו הדעות שקולות - יכריע יושב הראש; והכל כשאין הוראה אחרת במסמכי היסוד. להוראה לפיה בתקנון החברה נקבע כי ליושב הראש יש קול מכריע ראה סעיף 7.5.26 בפרק 7 לתשקיף.

על-פי סעיף 23א לחוק החברות הממשלתיות, פחת מספר חברי הדירקטוריון הרשאים להשתתף בישיבותיו מהמנין החוקי לשיבותיו, ומצב זה נמשך למעלה מ-30 ימים, או פחת מספר החברים מן המספר המזערי הקבוע בתקנון החברה ומצב זה נמשך למעלה מ-60 ימים, רשאית הממשלה, בהתייעצות עם הועדה לבדיקת מינויים, למנות דירקטור או דירקטורים במספר הדרוש להשלמת המנין החוקי.

22.5.2.10. הוראות לעניין דירקטוריון חברה ממשלתית

(א) יושב ראש הדירקטוריון

סעיף 24 לחוק החברות הממשלתיות קובע, כי דירקטוריון של חברה ממשלתית יבחר באחד מחבריו ליושב ראש הדירקטוריון, ובחירתו טעונה אישור השרים לאחר התייעצות עם הועדה לבדיקת מינויים. הממשלה רשאית למנות יו"ר דירקטוריון מבין חבריו, אם ראתה צורך בכך ולאחר שנועצה בוועדה לבדיקת מינויים.

חוק החברות הממשלתיות קובע שכשיר לכהן כיושב ראש דירקטוריון של החברה מי שמתקיים בו האמור בסעיף 16א לחוק החברות הממשלתיות לעניין כשירות דירקטורים מטעם המדינה (ראה סעיף (ב) לעיל), וכן אחד התנאים שבפסקה (2) סעיף. במקרים חריגים ניתן לבחור במי שלא מתקיים בו התנאי האמור בפסקה (1) שבאותו הסעיף, אם מתקיימים בו התנאים הקבועים בחוק

לעניין זה, והועדה לבדיקת מינויים אישרה שקיימים נימוקים מיוחדים לבחירה כאמור. המנהל הכללי של החברה לא יהיה יושב ראש הדירקטוריון.

יושב ראש הדירקטוריון חייב, על אף כל דין אחר, למסור לשרים ולרשות, אחת לששה חדשים ובכל עת לפי דרישת השרים או הרשות, דין וחשבון בכתב על פעולות החברה ועל עבודת הדירקטוריון. כן עליו להגיש להם את הצעת התקציב, תכניות העבודה וטיוטת הדוחות הכספיים, לפני הדיון בהם.

(ב) עבודת הדירקטוריון

ישיבות הדירקטוריון של החברה יתקיימו לפי צרכי החברה ולפחות אחת לחודשיים, זולת אם קבעו השרים, לאחר התייעצות עם רשות החברות, מועדים אחרים לפי טיב עסקיה של החברה. כמו כן, על הדירקטוריון לקיים ישיבה מיוחדת אם קבעו כך השרים, רשות החברות, או כל אחד מהדירקטורים. יושב ראש הדירקטוריון יזמן את ישיבות הדירקטוריון ויקבע זמן, מקומן וסדר יומן בכפוף לאמור בחוק. הזמנה לישיבות הדירקטוריון תימסר גם לרשות החברות, והיא רשאית לשלוח לכל ישיבה נציג שיהיה רשאי להשתתף בישיבה ומעמדו בה יהיה כשל דירקטור, אלא שלא ייחשב במניין החוקי ולא תהיה לו זכות הצבעה.

הדירקטוריון רשאי להקים מבין חבריו ועדות קבועות או לעניין מסויים, אשר סיכומיהן יהיו בבחינת המלצות לדירקטוריון, והוא רשאי לאמץ, לשנותם או לדחותם. על-פי סעיף 29א לחוק החברות הממשלתיות, הדירקטוריון ימנה ועדת ביקורת מבין חבריו, שמספר חבריה לא יפחת משלושה (3), וסמכויותיה יהיו בהתאם לקבוע בחוק החברות הממשלתיות. הדירקטוריון רשאי לאצול סמכויות לוועדה ולקבוע כי החלטותיה לא יהיו בסטטוס של המלצות בלבד, פרט לסמכויות שהן סמכויות חובה של הדירקטוריון לפי חוק החברות.

(ג) תפקידי הדירקטוריון

סעיף 32 לחוק החברות הממשלתיות קובע שורה של עניינים שהדירקטוריון של חברה ממשלתית חייב להכריע בהם, ואין באפשרותו לאצול סמכויות אלו. בין היתר על הדירקטוריון לקבוע את המדיניות הכללית של החברה בתחום מטרותיה, ואת פעולותיה הפיננסיות; לקבוע מדי שנה את תקציבה, תוכנית הפעולה ותקן עובדי החברה; לעקוב ברציפות אחרי הגשמת המדיניות, התוכניות והתקציבים של החברה; לאשר מינויים בכירים; לדון בדוחות הכספיים ובכל נושא אחר שהשרים או רשות החברות בחרו להעמיד על סדר היום. יצוין כי שר האוצר רשאי, בהמלצת הרשות, לקבוע כללים לעריכת התקציבים ותוכניות הפעולה של כלל החברות הממשלתיות או חברות ממשלתיות מסוגים מסוימים.

כמו כן, לפי סעיף 33(א) לחוק החברות הממשלתיות, על הדירקטוריון לדאוג לעריכת דוחות כספיים כמפורט בחוק החברות הממשלתיות (לפרטים ראה סעיף 22.5.2.2).

בנוסף הדירקטוריון מקבל דיווחים בדבר החלטות להעסיק קרובי משפחה (בהתאם לתקנות החברות הממשלתיות (כללים בדבר העסקת קרובי משפחה),

תשס"ה-2005), וכן מוטלת עליו החובה (מכח מעשי חקיקה אחרים ומכח חוזרי רשות החברות), לדון בנושאים שונים, דוגמת קביעת מדיניות ניהול סיכונים, קביעת מדיניות לקידום היבטים סביבתיים בפעולות החברה ודיון בדוחות מבקר המדינה אודות החברה.

22.5.2.11. המנהל הכללי

לפי סעיף 37 לחוק החברות הממשלתיות, המנהל הכללי מתמנה על-ידי הדירקטוריון, כאשר המינוי טעון אישור השרים לאחר התייעצות עם הוועדה לבדיקת מינויים, אולם רשאית הממשלה למנות את המנהל הכללי אם ראתה צורך בכך, ויחולו הוראות חוק החברות הממשלתיות גם לעניין זה. החוק קובע שכשיר לכהן כמנהל כללי של חברה ממשלתית, מי שמתקיים בו האמור בסעיף 16א לחוק החברות הממשלתיות, וכן אחד התנאים שבפסקה (2) שבאותו סעיף. במקרים חריגים ניתן לבחור במי שלא מתקיים בו האמור 16א(1) לחוק החברות הממשלתיות (אינו בעל תואר אקדמאי באחד המקצועות הנמנים בסעיף האמור), אם מתקיימים בו התנאים הקבועים בחוק לעניין זה, והוועדה לבדיקת מינויים אישרה שקיימים נימוקים מיוחדים לבחירה כאמור.

המנהל הכללי אחראי לניהול שוטף של ענייני החברה במסגרת התקציב השנתי ותכניות הפעולה של החברה שנקבעו על-ידי הדירקטוריון ובמסגרת החלטות הדירקטוריון. האסיפה הכללית רשאית להגביל או לסייג את סמכויות המנהל הכללי, וכך גם הדירקטוריון.

סעיף 41 לחוק החברות הממשלתיות קובע כי המנהל הכללי חייב להודיע לדירקטוריון, ללא דיחוי, על כל עניין מהותי שבחברה שנוגע לתפקידי הדירקטוריון.

לפי סעיף 42 לחוק החברות הממשלתיות, כהונתו של המנהל הכללי תפקע במקרים מסוימים, וביניהם: התפטרות, החלטה של הדירקטוריון או הממשלה, הרשעה בעבירה שלדעת היועץ המשפטי לממשלה יש עמה קלון או שהיא מחייבת לדעתו את הפסקת כהונתו של המנכ"ל, או פירוק של החברה. כמו כן, לפי סעיף 43 לחוק החברות הממשלתיות, הדירקטוריון רשאי להשעות את המנהל הכללי אם ראה יסוד לחשד שעבר עבירה פלילית שגרמה לחברה נזק, והדירקטוריון חייב להשעותו אם הוגש נגדו כתב אישום בשל עבירה אשר לדעת היועץ המשפטי לממשלה מצדיקה השעייתו.

על-פי סעיפים 42(ג) ו-43(ב) לחוק החברות הממשלתיות, במקרים בהם פקעה כהונת המנכ"ל או שהוא הושעה מתפקידו, רשאי הדירקטוריון למנות מנכ"ל בפועל עד שיתמנה מנכ"ל לפי סעיף 37 או עד לתום תקופת השעייתו של המנכ"ל. בהתאם להנחיית היועץ המשפטי לממשלה, מינוי מנכ"ל בפועל טעון אישור רשות החברות והחלטת הוועדה לבדיקת המינויים כי מתקיימים בו תנאי הכשירות הנדרשים לפי חוק החברות הממשלתיות.

22.5.2.12. בעלי תפקידים מיוחדים בחברה ממשלתית

(א) רואה חשבון

סעיפים 44-46 לחוק החברות הממשלתיות מסדירים את נושא מינויו, שכרו, חובות הדיווח וההחלפה של רואה חשבון בחברות ממשלתיות. ההחלטה של אסיפה כללית של חברה ממשלתית בדבר מינוי רואה חשבון טעונה אישור של

רשות החברות. בכללי החברות הממשלתיות (מינוי רואי חשבון ושכרם), התשנ"ד – 1994, נקבעו כללים בדבר דרכי המינוי וביטולו, משך הזמן לכהונה ושכר של רואה חשבון, שאינו עובד החברה, לפי העניין. על-פי התקנות האמורות מונו ועדות שתפקידן להמליץ על המינויים והשכר שישולם.

רואה החשבון של חברה ממשלתית נדרש, על אף כל דין אחר, למסור לדירקטוריון, לשרים ולרשות, על-פי דרישתם, ידיעות על ענייני החברה, לערוך ביקורות מיוחדות ולמסור דוחות על תוצאותיהן.

(ב) מבקר פנימי

סעיפים 48-49א בחוק החברות הממשלתיות מסדירים את מינויו וסמכויותיו של מבקר פנימי בחברות ממשלתיות. הדירקטוריון של חברה ממשלתית ימנה לחברה מבקר פנימי, זולת אם אישרה רשות החברות שהיקף פעולות החברה או אופיין אינו מחייב מינוי של מבקר פנימי. הדירקטוריון יקבע את תפקידיו וסמכויותיו של המבקר הפנימי, והוא יהיה כפוף ליו"ר הדירקטוריון ולמנכ"ל. דוחותיו והצעותיו של המבקר הפנימי יוגשו לדירקטוריון. לעניין המבקר הפנימי ותחולת חוק הביקורת הפנימית על החברה, ראה סעיף 22.6.7.

יצוין כי ביום 2 במרס 2008, פרסמה רשות החברות חוזר שכותרתו "מינוי מבקר פנימי" ("חוזר הרשות לעניין מינוי מבקר פנימי"), ומטרתו לקבוע כללים בנוגע לבחירת מבקר פנימי באופן שיחזק את עצמאותו ואי-תלותו של המבקר הפנימי בחברות ממשלתיות, וישפר את רמת הביקורת הפנימית בחברות ממשלתיות. חוזר הרשות לעניין מבקר פנימי כולל, בין היתר, הוראות לעניין עקרונות ואופן מינוי המבקר הפנימי, הוראות לעניין חוזה ההעסקה של המבקר הפנימי, תקופת העסקתו ועוד. עוד קובע החוזר כי המבקר הפנימי לא יועסק בתפקיד כלשהו בחברה לתקופה שלא תפחת משנה לאחר מועד סיום תפקידו כמבקר הפנימי.

ביום 12 בדצמבר 2010, פרסמה רשות החברות חוזר שכותרתו "מינוי מבקר פנימי ובדיקת איכות הביקורת הפנימית בחברות הממשלתיות" ("חוזר הרשות לעניין מינוי ואיכות הביקורת הפנימית") הכולל הוראות שמטרתן, בין היתר, חיזוק מעמדו של מבקר הפנים בדרך של חיזוק עצמאותו ואי תלותו בחברה הממשלתית המבוקרת על ידו ושיפור איכות הביקורת הפנימית בחברה.

(ג) יועץ משפטי

סעיף 47 לחוק החברות הממשלתיות קובע כי המינוי של יועץ משפטי חיצוני לחברה ממשלתית יהיה טעון אישור של רשות החברות. חבר כנסת לא יהיה יועץ משפטי לחברה ולא יהיה שותף בשותפות או בעל מניות בתאגיד שהוא יועץ משפטי של החברה. בכללי החברות הממשלתיות (מינוי יועצים משפטיים ושכרם), התשנ"ב – 1992, נקבעו כללים בדבר דרכי המינוי וביטולו, משך הזמן לכהונה ושכר של יועץ משפטי, שאינו עובד החברה, לפי העניין. על-פי התקנות האמורות פועלת ועדה שתפקידה להמליץ למנהל רשות החברות על המינויים והשכר שישולם.

(ד) בא כוח המדינה באסיפה הכללית

על-פי סעיף 50 לחוק החברות הממשלתיות, השרים ימנו את בא כוח המדינה להשתתפות ולהצבעה באסיפה הכללית של החברה מכוח המניות שהמדינה מחזיקה בהן. הודעה על מועד של אסיפה כללית תימסר לרשות החברות לפחות שבועיים מראש, זולת אם הסכימה רשות החברות לתקופה קצרה יותר. השרים רשאים, לאחר התייעצות עם רשות החברות, לתת לבא כוח האמור הוראות בדבר אופן הצבעתו באסיפה הכללית.

22.5.2.13. הוראות לעניין בחירת פקידים בכירים

מינויים של פקידים בכירים כמשמעם בסעיף 32(א)(4) לחוק החברות הממשלתיות בחברות ממשלתיות, ייעשה בהתאם להוראות תקנות החברות הממשלתיות (כללים בדבר אופן בחירת פקידים בכירים), תשס"ה – 2005. על-פי התקנות, על דירקטוריון חברה ממשלתית לאמץ נוהל בדבר תנאי הכשירות ואופן הבחירה של פקידים בכירים בחברה, אשר ייערך על-פי הוראות התקנות ולהגישו לאישור רשות החברות.

22.5.2.14. הוראות לעניין העסקת קרובי משפחה

תקנות החברות הממשלתיות (כללים בדבר העסקת קרובי משפחה), תשס"ה – 2005 (בסעיף זה: "**התקנות**"), קובעות כללים ונהלים בדבר העסקתם של קרובי משפחה (כהגדרתם בתקנות) של עובדים המועסקים בחברות ממשלתיות.

על-פי התקנות, חברה ממשלתית לא תקבל אדם לעבודה, אם עובד באותה חברה קרוב משפחה שלו בתפקיד הקבוע בתקנות - אלא אם ראתה החברה הממשלתית כי הוא המועמד המתאים ביותר למשרה ונתקיימו התנאים המפורטים בתקנות, ביניהם, שהמועמד נבחר בהליך פומבי, שוויוני ותחרותי והמנהל הכללי ויועצה המשפטי של החברה אישרו את תקינות ההליך הפומבי והנימוקים לבחירה ודיווח על כך נמסר לדירקטוריון.

ככלל, ועל אף האמור לעיל, לא יועסק עובד בחברה ממשלתית אם ההעסקה עלולה להביא ליחסי כפיפות או לקשרי עבודה בינו לבין קרוב משפחה שלו העובד בחברה או שההעסקה עלולה לעורר חשש לניגוד עניינים. בחברה ממשלתית גדולה, כמו החברה, רשאית ועדת חריגים בחברה (כהגדרתה בתקנות) ליתן היתר מנומק להעסקת קרובי משפחה שמתקיים לגביהם האמור לעיל, בהתחשב בשיקולים המפורטים בתקנות, ובלבד ששוכנעה שהעסקה כאמור לא תפגע בטוהר המידות ובתקינות פעילות החברה ורשאית היא להתנות תנאים להעסקתם או להעסקת אחד העובדים כך שיימנעו יחסי הכפיפות, קשרי העבודה וניגוד העניינים, בלי לרוקן מתוכן את משרות העובדים.

עוד נקבע, כי חברה חייבת לציין בדוח השנתי שלה לרשות החברות את מספר קרובי המשפחה שנקלטו בשנה החולפת ותפקידיהם, את מהות קרבתם לעובדים ואת תפקידם. בנוסף, עליה לציין את המספר הכולל של קרובי המשפחה המועסקים בחברה.

בשנת 2011 נקלטו בחברה 283 עובדים חדשים, מתוכם לכ- 5.3% יש קרובי משפחה המועסקים בחברה. נכון ליום 31 בדצמבר 2011, מועסקים בחברה 3,255¹⁸⁰ עובדים שהינם קרובי משפחה המהווים כ- 25% מסך עובדי החברה.

כחברה ממשלתית, כפופה החברה להוראות בדבר ייצוג הולם למגזרים שונים בקרב עובדיה, בהתאם לנסיבות העניין, כך לדוגמה לייצוגם של אנשים עם מוגבלויות בהתאם לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998, ייצוגן של נשים בהתאם לחוק שיווי זכויות האישה, תשי"א-1951 (ראה פירוט בסעיף 22.6.2) ולייצוגו של אדם שהוא או אחד מהוריו נולדו באתיופיה או שהוא בן העדה הדרוזית בהתאם לחוק החברות הממשלתיות.

22.5.2.15. קבלת מידע מחברה ממשלתית

(א) מידע לרשות החברות

על-פי סעיף 55 לחוק החברות הממשלתיות, רשות החברות רשאית, לצורך מילוי תפקידה, לדרוש מחברה ממשלתית או מחברה מעורבת¹⁸¹, וכן מדירקטור מטעם המדינה, מהמנהל הכללי של חברה ממשלתית, ובאמצעותו, מכל מי שעובד בחברה או מועסק בשירותיה, מידע וחומר בענייני חברה ממשלתית, ורשאית היא לעיין ברשומות ובמסמכים של חברה כאמור.

על-פי תקנות החברות הממשלתיות (כללים בדבר הסמכת בודק בידי הרשות), תשס"ה – 2005, אם החליטה רשות החברות, לצורך מילוי תפקידה, על ביצוע בדיקה, היא רשאית להסמיק בודק לעיין ברשומות ובמסמכים של החברה, ולדרוש מהחברה, או מהמנויים בסעיף זה לעיל, מידע וחומר בענייני החברה. בודק יהיה בעל מקצוע מתאים, לפי העניין, לרבות עורך דין, רואה חשבון, שמאי ויועץ כלכלי, על-פי התנאים שנקבעו בתקנות אלה.

בהתאם לתקנות האמורות, בשנת 2008 מונה בודק לחברה על-ידי רשות החברות. לפירוט ראה סעיף 1. ג. 2. ב'ו' בדוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2011.

בהתאם לתקנות האמורות, רשות החברות מינתה בודק בנושא התנהלות החברה באירועים הקשורים להצגת השווי ההוגן של נכסי כ.פ.י בהתאם לתקני ה-IFRS בדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2009. הבודק הגיש מסקנותיו ביום 28 במרס 2012. בהתאם למסקנות הבודק, לא ניתן לקבוע על מי חלה האחריות להעדר פעילות בנושא הצגת נכסי כ.פ.י בחודשים אוקטובר ונובמבר 2009.

(ב) מידע לציבור הרחב

חוק חופש המידע, תשנ"ח-1998 ("חוק חופש המידע") חל על רשות ציבורית ובכלל זה על חברה ממשלתית וחברה בת ממשלתית, למעט חברות שהוצאו

¹⁸⁰ מספר זה הינו למעשה "כפול", דהיינו: אב ובן נספרים כשני עובדים.

¹⁸¹ ובלבד שיותר מרבע (1/4) מכוח ההצבעה באסיפה הכללית או הזכות למנות יותר מרבע (1/4) ממספר הדירקטורים שלהם בידי המדינה.

מתחולת חוק חופש המידע באופן מלא או חלקי, על-פי קביעת שר המשפטים באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת. למועד התשקיף, החברה לא הוחרגה באופן מלא או חלקי מתחולת הוראות חוק חופש המידע ולפיכך הוא חל עליה.

חוק חופש המידע קובע, כי לכל אזרח ישראלי או תושב מוקנית זכות לקבל מידע מרשות ציבורית, בהתאם לחוק חופש המידע. עם החלת חוק חופש המידע על החברה, היא פעלה ליישומה ולהטמעת הוראותיו. בנוסף, נקטה החברה בפעולות הבאות: מינוי רפרנטים יחידתיים, פרסום באינטרנט בדבר אופן הפנייה לחברה לקבלת מידע, מיפוי סוגי המידע על איכות הסביבה שברשות החברה ומינוי ועדת היגוי לגיבוש מדיניות חופש המידע בחברה. בהתאם להוראות חוק חופש המידע, מינה מנכ"ל החברה "ממונה על חופש המידע", אשר אחראי ליישום הוראות חוק חופש המידע בחברה.

בהתאם להוראות חוק חופש המידע, החברה רשאית לדחות בקשה לקבלת מידע בנסיבות מסוימות, ולא למסור מידע כאשר יש חשש שהמידע כאמור יפגע בביטחון המדינה, ביחסי החוץ שלה ובביטחון הציבור, או בביטחון או בשלומה של אדם, ביחס לכל מידע בנושא ששר הביטחון קבע בצו¹⁸² כי גילוי פוגע בפרטיות (כמשמעותה בחוק הגנת הפרטיות, תשמ"א – 1981) וכן כל מידע שאין לגלותו על - פי דין.

בנוסף, בהתאם לחוק חופש המידע, החברה רשאית שלא למסור מידע במקרים מסוימים, ובין היתר, מידע שעלול לשבש את תפקודה התקיין, מידע אודות מדיניות בשלבי עיצוב או אודות פרטי משא ומתן עם גוף או אדם מחוץ לחברה, מידע אודות ניהול פנימי של החברה שאין לו נגיעה לציבור, מידע שהוא סוד מסחרי או סוד מקצועי או שהוא בעל ערך כלכלי שפרסומו עלול לפגוע פגיעה ממשית בערכו, וכן רשאית שלא למסור מידע בנסיבות נוספות שנקבעו בחוק חופש המידע.

בחודש ספטמבר 2010 נכנסו לתוקף תקנות חופש המידע (העמדת מידע על איכות הסביבה לעיון הציבור), התשכ"ו-2009 לפיהן נקבע, כי על רשות ציבורית להעמיד לעיון הציבור מידע שמקורו בדיווח או באיסוף מידע לגבי חומר, ריח או קרינה שנמדדו או נפלטו לאוויר, לקרקע, למים או לים והם מסוג העלול לגרום למפגע סביבתי, בדרכים ובמועדים שנקבעו בתקנות הנ"ל. החברה עומדת בדרישות התקנות הנ"ל.

¹⁸² למיטב ידיעת החברה, נכון למועד תשקיף זה, לא נקבעו צווים לגבי החברה בנושא זה.

22.6. חוקים, תקנות וצווים אחרים החלים על החברה כחברה ממשלתית

22.6.1. חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985

חברה ממשלתית נחשבת ל"גוף מתוקצב", כהגדרתו בחוק יסודות התקציב. לפיכך, חלות על החברה מספר הוראות, אשר עיקריהן מפורטים להלן:

(א) בהתאם להוראות סעיף 29 לחוק יסודות התקציב, החברה אינה יכולה להסכים לשינויים בשכר, בתנאי פרישה או בגמלאות, או על הטבות כספיות אחרות הקשורות לעבודה, ולא תנהיג שינויים או הטבות כאמור, אלא בהתאם למה שהוסכם או הונהג לגבי כלל עובדי המדינה או באישורו של שר האוצר.

(ב) על אף האמור בכל דין, כל הסכם או הסדר בטל במידה שהוא נוגד את הוראות סעיף 29 לחוק יסודות התקציב. ראה שר האוצר כי גוף מתוקצב לא קיים את הוראות סעיף 29 לחוק יסודות התקציב, רשאי הוא להפחית סכום השווה לסכום ששולם עקב כך מן הסכומים שיש להעבירם לאותו גוף מתקציב המדינה לפי כל דין, ורשאי הוא להפסיק או להפחית כל מענק או השתתפות שהגוף היה מקבל מהממשלה אלמלא החריגה, כל עוד מבצע הגוף תשלומים בניגוד להוראות סעיף זה.

(ג) על החברה כגוף מתוקצב למסור למנהל הכללי של משרד האוצר לפי דרישתו, כל מידע שיש בו צורך למטרות מעקב אחר ביצוע חוק יסודות התקציב או חוק תקציב שנתי.

(ד) על החברה כגוף מתוקצב למסור לממונה על השכר והסכמי העבודה במשרד האוצר מידע אחת לשנה, במועד ובאופן שייקבעו בתקנות.

בשנת 2011 החל לפעול לראשונה בית דין למשמעת לשיפוט עובדי המדינה ועובדי גופים מתוקצבים ונתמכים, שהוקם מכוח חוק יסודות התקציב. ניתן להעמיד לדין משמעת בבית הדין, בין היתר, עובד גוף מתוקצב שביצע עבירות משמעת לפי חוק זה וכן, כל מי שבשעת ביצוע העבירה היה מנהל כללי, חשב, גזבר, מנהל חשבונות או פקיד של הגוף המתוקצב האחראי לאותו תחום, אם לא הוכיח אחת מאלה: (1) העבירה נעברה שלא בידיעתו; (2) הוא נקט אמצעים סבירים להבטחת מניעת העבירה. לתיאור פירוט החלטות הממונה על השכר מכוח חוק יסודות התקציב ראה ביאור 19 בדוחות הכספיים השנתיים וביאור 4 בדוחות הכספיים הרבעוניים.

22.6.2. חוק שיווי זכויות האישה, תשי"א-1951

על-פי חוק זה, בגוף ציבורי, הכולל חברה ממשלתית, ובועדות המכרזים והמינויים של גוף ציבורי, יינתן ביטוי הולם בנסיבות הענין, לייצוגן של נשים. החברה מקיימת את הוראות החוק האמור.

22.6.3. יישוב סכסוכים בין החברה לבין המדינה

לפי הנחייה 6.1201 של היועץ המשפטי לממשלה, תביעה אזרחית על-ידי המדינה נגד חברה ממשלתית לא תוגש אלא לאחר קבלת אישור אחד מאלה: היועץ המשפטי לממשלה, פרקליט המדינה, המשנה לפרקליט המדינה או מנהל המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה. תחילה ייעשה ניסיון ליישוב הסכסוכים בדרך של משא ומתן, תיווך, מתן חוות דעת משפטית או בדרך אחרת, ואם הסכסוך לא ייושב תוך זמן סביר יוחלט אם להפנותו לבוררות או לאשר הגשת תביעה.

הנחייה 6.1202 של היועץ המשפטי לממשלה מתווה דרך פעולה לפיה מן הראוי להימנע ככל שניתן מהתדיינויות בבית משפט לצורך יישוב סכסוכים משפטיים בעניינים אזרחיים בין חברה ממשלתית לבין המדינה או תאגיד שהוקם על-פי דין או חברה ממשלתית אחרת ומן הראוי שחברה ממשלתית

תעשה כל מאמץ ליישב סכסוך כזה שלא על-ידי הגשת תביעה לבית משפט. על-פי ההנחיה, חברה ממשלתית שלא עלה בידה ליישב את הסכסוך בדרך אחרת, והיא מבקשת להגיש תביעה, תודיע על כך למנהל רשות החברות הממשלתיות אשר יפעל ליישוב הסכסוך מחוץ לכותלי בית-המשפט, בדרכים המפורטות בהנחיה. ככל שהסכסוך לא יושב בתוך זמן סביר, יפנה מנהל רשות החברות הממשלתיות את הסכסוך לטיפולו של היועץ המשפטי לממשלה או מי שיסמך לכך. לא יושב הסכסוך תוך זמן סביר, יחווה היועץ המשפטי לממשלה את דעתו בפני הצדדים בשאלה כיצד יש לפעול בהמשך.

22.6.4. יישוב סכסוכים בין חברות ממשלתיות בענייני תשתיות

פרק ח'3 לחוק החברות הממשלתיות, החל על החברה כחברת תשתית המנויה בתוספת הראשונה, עוסק ביישוב סכסוכים בין חברות ממשלתיות בענייני תשתיות. הוראות פרק ח'3 קובעות כי בסכסוכים בין חברות ממשלתיות בענייני תשתית, וביניהם סכסוכים בעניין תיאום לגבי עבודות תשתית, היקפן של עבודות תשתית, לוחות הזמנים לביצוע עבודות תשתית, התשלום הנדרש בעד ביצוע עבודות תשתית, תיאום לגבי מעבר בשטחים המוחזקים בידי חברת תשתית וסכסוך אחר המעכב או עלול לעכב עבודות תשתית, תפסוק ועדה ליישוב סכסוכים ("הוועדה ליישוב סכסוכים") שתוקם לצורך זה, כאשר לוועדה ליישוב סכסוכים הסמכות הבלעדית לדון ולפסוק בסכסוך כאמור, אלא אם כן החליטה שלא לפסוק בסכסוך.

הוועדה ליישוב סכסוכים רשאית לתת תוקף של הכרעה סופית לפשרה שכל הצדדים לסכסוך הסכימו לה. הכרעה סופית של הוועדה ליישוב סכסוכים ניתנת לערעור ברשות באמצעות שאלה משפטית בלבד לבית המשפט לעניינים מנהליים. הכרעה סופית של הוועדה ליישוב סכסוכים שלא הוגשה עליה בקשת רשות ערעור במועד הקבוע לכך או שלא התקבלה לגביה רשות ערעור, כדין פסק דין סופי של בית משפט.

למועד התשקיף ולמיטב ידיעת החברה, ועדה ליישוב סכסוכים כאמור לא הוקמה.

22.6.5. מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

(א) מבקר המדינה

חוק מבקר המדינה, התשי"ח - 1958 [נוסח משולב] ("חוק מבקר המדינה"), מכפיף כל "גוף מבוקר" כהגדרתו בחוק לביקורתו של מבקר המדינה, וקובע, בין היתר, כי: כל חברה ממשלתית היא גוף מבוקר אשר יעמוד לבקרתו של מבקר המדינה; גוף מבוקר כפוף להוראות שונות בדבר המצאת מסמכים וידיעות וחלה עליו החובה למנות צוות לתיקון הליקויים ולקבל החלטות בקשר עם תיקון הליקויים שיימצאו בבקרה; על-פי החוק אדם רשאי להגיש תלונה לנציב תלונות הציבור על גוף מבוקר וכי הנציב יהיה רשאי, במקרה שמצא כי התלונה מוצדקת, להצביע על הצורך בתיקון הליקוי ועל הדרך והמועד לתיקונו.

בארבע (4) השנים האחרונות פרסם המבקר חמישה (5) דוחות ביקורת אשר עסקו בחברה. להלן פירוט הדוחות והנושאים עליהם הצביע המבקר:

- (1) דוח מבקר המדינה מספר 58 ב' מחודש מאי 2008 "התקשרויות לרכישת שירותים בידי אגף לוגיסטיקה ונכסים" - הדוח עוסק בסדרי הבקרה של החברה על התקשרויותיה.

- (2) דוח מבקר המדינה מספר 59 א' מחודש מרס 2009 "התקשרות חברת החשמל לישראל בע"מ עם חברה לניהול בנייה" - הדוח עוסק במספר היבטים בהתקשרות של החברה עם חברת "סי.פי.אם ניהול בניה בע"מ" (CPM) אשר הועסקה בעיקר לצורך ניהול השלמת ההקמה של בניין המשרדים הראשי בחיפה (המה"ר) והפיקוח עליה.
- (3) דוח מבקר המדינה מספר 59 ב' מחודש מאי 2009 "היערכות להתמודדות עם מחסור בחשמל" - הדוח עוסק בהיערכות הגורמים המופקדים על-פיתוח משק החשמל כדי למנוע מחסור בחשמל.
- (4) דוח מבקר המדינה מספר 60 ב' מחודש מאי 2010 "רכישת שירותי ייעוץ" - הדוח עוסק בהתקשרויות החברה לרכישת שירותי ייעוץ עבור יחידות המנהל הכללי.
- (5) דוח מבקר המדינה מספר 61 ב' מחודש מאי 2011 בנושא שכר עידוד בחברת החשמל. הדוח עוסק בפעולות לקביעתן של שיטות שכר עידוד בחברה ואת התשלומים עבורו. החברה פועלת על מנת ליישם את דוחות הביקורת ולתקן את הליקויים שנמצאו.

(ב) נציב תלונות הציבור

על-פי חוק מבקר המדינה, רשאי נציב תלונות הציבור לברר תלונות נגד החברה בהיותה, כאמור, "גוף מבוקר" וזאת בשל מעשה או מחדל או פיגור בעשייה הפוגע במישרין במתלונן עצמו, או המונע ממנו במישרין טובת הנאה, והמתלונן קיבל, להנחת דעתו של נציב תלונות הציבור, את הסכמתו של אותו אדם להגיש תלונה בעניינו. ממצאי נציב תלונות הציבור על הברור שעשה והמלצותיו לתיקון ליקויים מועברים לגוף המבוקר.

נציבות תלונות הציבור בחברה אחראית לטיפול בתלונות והשגות לקוחות החברה וכן בקשר עם מבקר המדינה בעניין זה. בשנת 2011 התקבלו בחברה אלפי תלונות והשגות לקוחות, מרביתם בנושא דרישות לקוחות לפיצוי כספי, חיובים בחשבון או הזמנות וחיבורים. מתוכם פחות מאחוז הגיע ממשרד מבקר המדינה בגין השגות ותלונות על טיפול קודם שכארבעים וארבעה אחוזים (44%) מהתלונות הללו נמצאו מוצדקות.

22.6.6 דיני מכרזים

על-פי חוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992 ("חוק חובת המכרזים") קובע כי המדינה, כל תאגיד ממשלתי, מועצה דתית, קופת חולים ומוסד להשכלה גבוהה, לא יתקשרו בחוזה לביצוע עסקה בטובין או במקרקעין, או לביצוע עבודה, או לרכישת שירותים, אלא על-פי מכרז פומבי הנותן לכל אדם הזדמנות שווה להשתתף בו. לעניין זה, "תאגיד ממשלתי" הוגדר כ- "חברה ממשלתית, חברת-בת ממשלתית, או תאגיד שהוקם בחוק".

תקנות חובת המכרזים, התשנ"ג-1993 ("תקנות חובת המכרזים"), קובעות הוראות בדבר הליכי המכרזים ונסיבות בהן יש פטור מעריכת מכרז.

לצד ההוראות הכלליות של תקנות חובת המכרזים, החלות על כל הגופים עליהם חל חוק חובת המכרזים, הותקן פרק ה' לתקנות המכרזים, אשר הינו פרק מיוחד העוסק בהתקשרויות של חברה ממשלתית וחברה בת ממשלתית. פרק זה מחיל על חברות ממשלתיות וחברות בנות ממשלתיות (נוסף להוראות הכלליות) חובות והוראות המיוחדות להן.

נוסף לאמור לעיל, חלות על החברה תקנות חובת המכרזים (העדפת תוצרת הארץ), תשנ"ה-1995, ותקנות חובת המכרזים (חובת שיתוף פעולה תעשייתית), תשס"ז-2007.

החל מ- 1 בינואר 1996 פועלת החברה, בנוסף לחוק המכרזים והתקנות מכוחו, גם על-פי הוראות הסכם הרכישות הממשלתיות¹⁸³. חוק חובת המכרזים קובע כי התקנות שנקבעו לפי החוק יחולו ככל שאינן סותרות התחייבות של המדינה באמנה בינלאומית, על הוראה זו חוזרות גם תקנות חובת המכרזים.

22.6.7. חוק הביקורת הפנימית

חוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב- 1992 ("חוק הביקורת הפנימית") חל, בין היתר, על גוף מבוקר כמשמעותו בסעיף 5(9) לחוק מבקר המדינה. הוראות נוספות בחוק הביקורת הפנימית חלות על החברה מכח חוק החברות.

על-פי חוק הביקורת הפנימית, בכל גוף ציבורי תקיים ביקורת פנימית על-ידי מבקר פנימי.

על-פי חוק החברות הממשלתיות, על דירקטוריון חברה ממשלתית למנות לחברה מבקר פנימי, זולת אם אישרה רשות החברות שהיקף פעולות החברה או אופיין אינם מחייבים מינוי של מבקר פנימי. הדירקטוריון יקבע את תפקידיו וסמכויותיו של המבקר הפנימי. המבקר הפנימי יהיה כפוף ליושב ראש הדירקטוריון ולמנהל הכללי, ויגיש את דוחותיו והצעותיו לדירקטוריון. החברה מינתה מבקר פנימי, לפירוט נוסף אודותיו ראה סעיף ג.4. בדוח הדירקטוריון.

22.6.8. כחברה ממשלתית חלות על החברה חובות נוספות גם מכח חוקים אחרים החלים על גופים ציבוריים, כגון, חוק חופש המידע (ראה פירוט בסעיף 22.5.2.15) חוק שיוויין זכויות לאנשים עם מוגבלויות, התשנ"ח- 1988, חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח- 1988 (ראה פירוט בסעיף 22.10), החוק להגברת האכיפה של דיני עבודה, התשע"ב- 2011 והוספת פרק ו' לחוק החברות הממשלתיות המתייחס לייצוג הולם בקרב עובדי חברות ממשלתיות.

22.7. אבטחה ובקרת איכות

תקינה - כל יחידות החברה הינן בעלות התעדה לתקן ISO9001: 2008. מדיניות האיכות בחברה קובעת, כי החברה פועלת כגוף עסקי מוביל שמטרתו לפתח את משק החשמל בישראל ולספק חשמל איכותי, זמין ותחרותי, תוך שימת דגש על הגנת הסביבה, על בטיחות ובריאות בתעסוקה ועל רמת שירות גבוהה. בחלק מיחידות החברה מיושמת מערכת ניהול משולבת על-פי דרישות התקנים ISO9001 (מערכות ניהול איכות) ו/או ISO14001 (מערכות ניהול סביבתי) ו/או OHSAS18001 (מערכות ניהול בטיחות ובריאות בתעסוקה) ו/או ת"י 9301 (מערכות ניהול בטיחות ואיכות של מערך התחבורה ותעבורה יבשתיות).

כמו כן מיושם התקן ISO/IEC 27001 (מערכות לניהול אבטחת מידע) בחלק מיחידות החברה (כמערכת ניהול נפרדת).

בנוסף להתעדות שצוינו לעיל, חלק ממעבדות החברה הינן בעלות הסמכה לתקן ISO/IEC 17025 (דרישות כלליות לכשירות מעבדות בדיקה וכיול), על בסיס עקרונות כפי שנקבעו במסגרת מדיניות כאמור. כל פעילויות ההתעדה לתקנים הנ"ל הינה וולנטרית ואינה מחויבת על-פי דין, למעט הסמכה לתקן ISO/IEC 17025, כאשר חלק ממעבדות החברה מחויבות, על-פי דין, להיות מוסמכות על פי דרישות תקן זה..

¹⁸³ הסכם הרכישות הממשלתיות (ה-GPA) מסדיר את הגישה למכרזי הרכישות הממשלתיות בין המדינות החתומות עליו. ההסכם נכנס לתוקף בחודש ינואר 1996. ייחודו הוא בכך שלמרות שהוא מהווה חלק מהסכמי ארגון הסחר העולמי (WTO), ההסכם מחייב רק את אותן החברות שחתמו עליו (הסכם פלורילטרלי).

בקרת איכות - במסגרת אגף ארגון, איכות ובטיחות בחברה, פועל מגזר בקרת איכות, אשר תפקידו כדלקמן: ביצוע בקרת איכות למוצרים הנרכשים על-ידי החברה החל משלב הכנת דרישות איכות במפרטי המוצר המצורפים לדרישות הרכש במהלך ייצור המוצר ועד לקבלתו בחברה; השתתפות בטיפול באי התאמות המתגלות במהלך בדיקת התאמה למוצרים המיוצרים עבור החברה; השתתפות בתהליך טיפול במוצר בו נמצאה אי התאמה במהלך תקופת האחריות.

22.8. תכנון ובנייה

הקמת כלל מתקניה של החברה נעשית בהתאם להיתרי בנייה המוצאים מכוח הוראותיו של חוק התכנון והבנייה, למעט הקמתם של מתקני רשת חשמל עילית כהגדרתה בתקנות התכנון והבנייה (הסדרת הולכה, חלוקה והספקה של חשמל), התשנ"ח-1998, הנעשית בהתאם להרשאות הניתנות מכוח התקנות הנ"ל.

במידה שמסתבר לחברה כי עבודות כלשהן, הטעונות היתר כאמור, לא נעשו בהתאם לדיון, החברה פועלת מול הרשויות הרלוונטיות לקבלת היתרים כדיון. עבודה ללא היתר חושפת את החברה להליכים פליליים כנגדה וכן כנגד מנהלים בה, כמו גם לדרישה להריסה של הבניה הבלתי חוקית, הכול בהתאם לחוק התכנון והבניה וההליכים לפיו.

בשנים האחרונות, החברה אינה מבצעת עבודות בניה ללא היתר או הרשאה והפעילות המהותית שלה מבוצעת בהיתר. הסדרות כאמור נעשות לגבי עבודות בניה שנערכו בעבר, לגביהן אין לחברה יכול לכמת את סך העבודות המצריכות הסדר. יחד עם זאת, החברה מסדירה מעת לעת פריטים, מבנים ומתקנים שהוקמו ו/או הוצבו ללא היתר בעבר.

בהתאם להוראת המועצה הארצית לתכנון ולבנייה, לשם הקמתם של קווי 400 ק"ו נדרשות תוכניות מתאר ארציות. הכנת תוכניות המתאר, כמו גם ההליכים הפרוצדורליים לאישורן, נעשים בהתאם להוראות חוק התכנון והבנייה.

בין החברה לבין משרד הפנים התעוררה מחלוקת אשר לצורך בתוכנית מפורטת לשם הקמת קווי 161 ק"ו. על רקע המחלוקת, הגישה החברה בחודש יולי 2008 עתירה לבג"ץ, להצהיר על בטלות ההנחיה הפנימית של מינהל התכנון כי בתוכניות המתאר ישולבו הוראות ולפיהן הקמת קווי 161 ק"ו תיעשה בתוכנית מפורטת.

בתשובה מקדמית לעתירה, טענה המדינה כי אין עילה להתערבות של בית המשפט, וזאת מן הטעם שאין פגם בשילוב הוראה, שעניינה דרישה לתוכנית מתאר כהוראה מחייבת בתוכניות מתאר וכן מן הטעם שבכל הנוגע להנחיית מינהל התכנון מדובר בעתירה מוקדמת. בחודש אוקטובר 2009 התקיים דיון בעתירה. בית המשפט הציע לצדדים לנסות ולהגיע לפשרה בדבר המתווה התכנוני המתאים להקמת קווי 161 ק"ו. הצדדים ניהלו מגעים שבסופם גובשה הצעת פשרה על-ידי משרדי הפנים, המשפטים, האנרגיה והמים והחברה המאפשרת בין היתר להקים בתקופת ביניים מספר קווים (שהוגדרו בהסכם הפשרה) בהליך של הרשאה. בעקבות השגת הפשרה הוגשה בקשה מוסכמת למחיקתה של העתירה והחלטה על מחיקת העתירה כמבוקש ניתנה ביום 16 במאי 2012 על-פי חוק התכנון והבניה, בעל זכות במקרקעין רשאי להגיש כנגד הוועדה המקומית שבתחומה חלה תוכנית מתאר תביעה לפיצוי בגין ירידת ערך המקרקעין כתוצאה מאישור של התוכנית. בגין תוכניות מתאר מסוימות התחייבה החברה לשפות את הוועדות המקומיות שבתחומן חלות תוכניות אלה במלוא הסכומים, אשר הוועדות יאלצו לשלם לבעלי המקרקעין שייפגעו, הכל כפוף ובהתאם לאמור בנוסח כתבי השיפוי (מלבד תוכנית אחת בה נטל הפיצויים יתחלק בין הגופים המוסדיים המעורבים בתוכנית) כנגד הוועדות המקומיות הוגשו עררים לוועדות הערר הרלוונטיות, שעניינם ירידת ערך. בהתאם להוראות כתבי השיפוי, צורפה החברה לעררים כמי שעלולה להיפגע מקבלתם (ראה גם ביאור 24 ב.8. בדוחות הכספיים השנתיים). בכתבי השיפוי עצמם או בסעיפי השיפוי שבתוכנית לא מצוינים סכומים אלא מדובר בשיפוי על

100% או שיעור אחר מסכום התביעה (ערר) שהוגש כנגד הוועדה המקומית. סך התביעות מפורט בדוחות הכספיים ומתעדכן מעת לעת. בגין חלקן של התביעות, ניתנה הכרעה של שמאית מכריעה ונחתם ביום 6 במאי 2012 הסכם בין הגופים המוסדיים המעורבים בתוכנית, אשר יסדיר את חלוקת התשלומים עד להכרעה באופן החלוקה בין הצדדים.

בחודש ינואר 2011 נודע לחברה כי משרד הפנים, באמצעות צוות תכנון שנבחר, מקדם תוכנית מתאר ארצית מספר 40 אשר עניינה ניצול תת-הקרקע, הכוללת הוראה גורפת לפיה תשתיות החשמל תהיינה תת קרקעיות, אך בשיקול דעת מוסד התכנון יהיה לקבוע כי תשתית ספציפית תוקם כעילית. בחודש פברואר 2011 החברה הגישה למשרד את עמדתה הראשונית בנושא וביקשה כי ועדת המשנה לעניינים תכנוניים עקרוניים של המועצה הארצית לא תקיים דיונים במסמך המדיניות עד אשר החברה תגיש מסמך מקצועי אשר ינתח את המשמעויות של הקמת מתקני חשמל בתת-הקרקע. בהתאם לאמור, החברה ערכה עבודת מטה פנימית בה נבחנו ברמה העקרונית ההשלכות האפשרויות של התוכנית, לרבות הכלכליות, הבטחוניות והיישום הטכני/סטטוטורי.

החל מחודש מרס 2011 ואילך משרד האנרגיה והמים וכן משרד האוצר העבירו את הסתייגויותיהם לתוכנית האמורה.

בחברה נתקבלה הודעת מנהלת מנהל התכנון במשרד הפנים, הנושאת את התאריך 21 בנובמבר 2011 ולפיה לאור מדיניות חדשה שמקודמת במינהל התכנון לעריכת תוכנית מתאר ארצית עתידית כוללת ומשולבת, לא תקודם תמ"א/40 במתכונתה הנוכחית, כאשר ככל הידוע לחברה, למועד התשקיף בוחן צוות התכנון ומינהל התכנון גיבוש הנושא.

עוד הבהירה מנהלת מנהל התכנון כי אין כוונה שהתוכנית העתידית המשולבת תפגע בתוכנית מאושרות ובוודאי שלא תערים קשיים על תכנון וביצוע תשתיות לאומיות.

22.9. רישוי עסקים

22.9.1. לפי חוק רישוי עסקים, החברה נדרשת לקבל רישיון עסק לכ- 300 פריטים טעוני רישוי מאלו המפורטים בצו רישוי עסקים, ובין היתר תחנות כוח, תחנות תדלוק, חדרי אוכל ופעילויות נוספות אחרות שלה. הפעלת אתרי החברה ללא רישיון עסק מהווה עבירה על חוק רישוי עסקים ועלולה להביא להפסקת פעילות העסק. למועד התשקיף, למרבית יחידות הייצור במקטע הייצור עצמן, יש רישיונות עסק, המתעדכנים או מתחדשים מעת לעת.

22.9.2. למועד התשקיף לחברה רישיון לכ-65% מהפריטים האמורים בלבד. החברה פועלת להסדרת רישיון עסק לפריטים טעוני רישוי עסק באתרי ומתקני החברה, זאת בהתאם לחוק רישוי עסקים, וכן מכוח נוהל חברה פנימי בנושא, פעילות המשתלבת בפעילות השוטפת בביצוע התאמות ושינויים במסגרת מילוי דרישות גורמים מוסמכים לפי כל דין. הסדרת נושא הרישוי כרוכה בעמידה בדרישות כיבוי אש, בהתאם לתקנים העדכניים ביותר, אשר גובה העלות בגין הסדרתן עלול להגיע כדי סכום של כארבעים (40) מיליון ש"ח בגין כל האתרים (עיקר העבודות בקשר עם כיבוי אש). מעת לעת מתקבלות בחברה התראות בגין פעילות ללא רישוי עסקים ואף הוגשו כתבי אישום נגד החברה ועובדיה. למועד התשקיף תלויים ועומדים שני כתבי אישום נגד החברה כאשר נאשם נוסף בכל כתב אישום הינו סגן מנהל אגף/מחוז. בנוסף, קיימות כשמונה (8) התראות המטופלות על-ידי החברה.

22.9.3. אצל החברה התקבלה לאחרונה טיוטא של תנאי מסגרת למתן רישיון עסק לתחנות כוח – טורבינות גז, אשר נערכה על-ידי המשרד להגנת הסביבה. להערכת החברה, בנוסח הקיים של הטיוטא (אשר

נמצאת בשלבי דיון מול המשרד להגנת הסביבה, תיתכנה השלכות מהותיות, כלכליות ואחרות, על פעילות חלק מאתרי/מתקני החברה העיקריים.

לעניין תנאים סביבתיים במסגרת רישיונות עסק, ראה סעיפים 7.13, 8.9 ו- 9.11.

לעניין חובת הכנת תיקי מפעל מתוקף תקנות רישוי עסקים מפעלים מסוכנים, התשנ"ג – 1993, ראה סעיף 7.13.8 ו- 7.13.7.

22.10. הגבלים עסקיים

מכוח סמכותו לפי חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 ("חוק ההגבלים"), הכריז הממונה על ההגבלים העסקיים ("הממונה") ביום 5 בינואר 1999 על החברה כבעלת מונופולין בתחומי אספקת חשמל (ייצור חשמל ומכירתו), הולכת חשמל וחלוקתו, ומתן שירותי גיבוי לצרכני החשמל ויצרניו. הכרזת הממונה הינה דקלרטיבית בלבד ומהווה ראייה לכאורה בלבד בכל הליך משפטי. אין בהכרזה כשלעצמה כדי לשנות את מעמדה של החברה כבעלת מונופולין.

22.10.1. הכלים הסטטוטוריים הקבועים בחוק ההגבלים מקנים לממונה, בין היתר, את הסמכות לדרוש כי חוזים אחידים בהם מתקשרת החברה עם לקוחות או ספקים יוגשו לאישור בהתאם פרק ג' לחוק החוזים האחידים, תשמ"ג-1982, את הזכות להתערב בפעולות החברה העלולות לפגוע בציבור או בתחרות על-ידי מתן הוראות לחברה בדבר הצעדים שעליה לנקוט כדי למנוע פגיעה כאמור. כן מקנה החוק לממונה את הסמכות לפנות לבית הדין להגבלים עסקיים ("בית הדין") בבקשה להפרדת המונופולין לשני תאגידים עסקיים נפרדים או יותר.

22.10.2. ביום 4 במאי 1999 הגישה החברה לבית הדין ערר על החלטת הממונה בדבר ההכרזה, שבעקבותיו הגיעה החברה (ביום 19 במרס 2001) להסכמה עם הממונה, שקיבלה תוקף של פסק דין, כדלהלן:

(א) החברה היא בעלת מונופולין במשק החשמל, הכולל, בין היתר, את הרכיבים הבאים: אספקת חשמל - ייצור חשמל ומכירתו, הולכת חשמל וחלוקתו, מתן שירותי גיבוי לצרכני חשמל ויצרניו.

(ב) הוראות פרק ד' לחוק ההגבלים (בנושא מונופולין), חלות על החברה כבעלת מונופולין, הן במשק החשמל בכללותו והן לגבי כל אחד ממקטעיו, כמפורט בסעיף (א) לעיל.

עד למועד פרסום תשקיף זה לא הייתה להכרזתה של החברה כמונופולין השפעה מהותית על פעילותה, רווחיותה או מצבה הפיננסי של החברה. לאור רמת הפיקוח הקיימת על החברה, מצד רשות החשמל ורשויות אחרות, ולנוכח השינויים המבניים הנדרשים על-פי הוראות חוק משק החשמל, לרבות תאגודן של יחידות ייצור במסגרתן של חברות בנות נפרדות ככל שאלה ייושמו (ראה סעיף 1.3), החברה אינה יכולה להעריך מה תהיינה ההשלכות בעתיד להכרזה האמורה על פעילות החברה, רווחיותה ומצבה הכספי, אם כי יתכן ותהיינה לכך השלכות מהותיות.

נוסף לאמור לעיל, כפופה החברה למכלול הוראות חוק ההגבלים, לרבות לעניין הסדרים כובלים ומיזוגים. החברה מיישמת תוכנית אכיפה פנימית בנושא ההגבלים העסקיים. תוכנית האכיפה נועדה למנוע מראש, ככל שניתן, הפרה של חוק ההגבלים העסקיים ולמזער נזקן של הפרות שקרו. הלכה למעשה אושר והופץ נוהל חברה שהינו בתוקף למועד התשקיף, שנועד לקבוע עקרונות ודרכי פעולה לרבות: אחריות, קביעת הממונה על אכיפה פנימית כסמכות מקצועית עליונה בנושא הגבלים עסקיים, מינוי צוות אכיפה פנימית ארצי וצוותי

אכיפה פנימית יחידתיים, נהלים ואישורם, טיפול במקרים של הפרות חוק או חשש להפרה כאמור, שמירת מסמכים, קשר עם גורמי חוץ, הדרכה, ביקורת ודוח לצורך אכיפה פנימית בנושא הגבלים עסקיים. הנוהל מטיל אחריות על כל סמנכ"ל לקיים את הוראות החוק והנוהל ביחידות הכפופות לו ישירות וכן מטיל אחריות על כל מנהל אגף/ מחוז לקיום הוראות החוק והנוהל בתחומי אחריותו.

(ג) השלכות ההכרזה על החברה כבעלת מונופולין על רכישת חשמל מיח"פים בהסכמים הישנים של החברה עם יצרני חשמל הושמטו (בעקבות הסדר עם הממונה להגבלים עסקיים מחודש פברואר 2001), ובהסכמים החדשים - לא הוכנסו, סעיפים המונעים מיצרן חשמל פרטי למכור חשמל לאחרים.

22.11. חוק להסדרת הבטחון בגופים ציבוריים, תשנ"ח-1998

החברה מנויה בתוספת השניה לחוק להסדרת הבטחון בגופים ציבוריים, התשנ"ח – 1998, ובכך כפופה לחוק זה, הקובע הוראות מיוחדות לעניין הסדרים ביטחוניים במתקניה של החברה. החוק מחייב את החברה למנות ממונה בטחון וממונה מערכות ממוחשבות חיוניות, מקנה לממונה הבטחון סמכויות שונות לביצוע פעולות אבטחה בחברה, ומחייב את החברה לפעול בהתאם להנחיות המשטרה בענין פעולות אבטחה פיזית, ולהנחיות שרות הבטחון הכללי בענין פעולות אבטחת מידע.

23. הסכמים מהותיים

ההסכמים המפורטים להלן הינם הסכמים מהותיים, שלא במהלך העסקים הרגיל של החברה אשר אינם מפורטים בסעיפים אחרים בפרק זה.

23.1. הסכם להקמת מתקן התפלה באתר "אורות רבין"

ביום 7 בספטמבר 2004, נחתם בין המדינה לבין החברה הסכם לפיו החברה תעניק, למדינה או לזים שנבחר מטעמה (H2ID Ltd.), זכות שימוש בקרקע בשטח של כ- 71 דונם בתחום תחנת כוח בחדרה, לצורך הקמת מתקן התפלת מי ים. זכות השימוש בקרקע תחל במועד שייקבע על-ידי הממשלה ("המועד הקובע") והיא ניתנת לתקופה של 24 שנים ו- 11 חודשים. ביום 10 בדצמבר 2007 הודיעה המדינה כי יום זה הינו "המועד הקובע".

תמורת הענקת זכות השימוש כאמור לעיל, קיבלה החברה בחודש אפריל 2008 סך של כ- 7.5 מיליון ש"ח באופן חד פעמי לכיסוי עלויות הפינוי של מבנים שהיו בשטח שנמסר לזכיון, והעתקתם למקום אחר בתחנת הכוח, וכן סכום חד פעמי של כ- 678 אלפי ש"ח (נכון לחודש אפריל, 2008) בגין פעולות תיאום, תכנון ופיקוח. החל מ- 30 יום לאחר המועד הקובע (דהיינו החל מיום 9 בינואר 2008) החברה מקבלת סכום בשקלים בסך 240,000 דולר (לפי שער דולר של 4.517 ש"ח לדולר, צמוד למדד הבסיס (מדד בגין חודש יולי 2004 בסך 100.6 נקודות). עבור השירותים שתיתן החברה למפעיל החל ממועד ייצור מים מותפלים במתקן, תהא החברה זכאית לתשלום בסך 0.24 סנט, בגין כל 1 מטר מעוקב מים מותפלים שימכור המפעיל למדינה (המתקן מיועד לספק כ- 127 מיליון מטרים מעוקבים מים מותפלים בשנה). הסכום הנ"ל צמוד למדד המחירים לצרכן של חודש יולי 2004. המתקן החל פעילותו בסוף שנת 2009.

בהסכם נקבע, כי אף אחד מהצדדים לא יטען בשום שלב בעתיד, כי יש בעצם כריתת ההסכם משום פגיעה בטענות ובזכויות הנטענות על-ידי כל אחד מהצדדים בקשר לסעיף 62 לחוק משק החשמל בדבר "הסדר הנכסים", ראה סעיף 15.3.

23.2. לתיאור הסכם עם המדינה להעמדת ערבות בקשר עם ההנפקה על-פי תשקיף זה ראה סעיף 8.2.1.2 בפרק 8 לתשקיף.

24. הליכים משפטיים

להלן פירוט ההליכים המשפטיים המהותיים¹⁸⁴ שהחברה היא צד להם, נכון למועד התשקיף:

24.1. תביעות תלויות

24.1.1. תובענות ייצוגיות

למידע בדבר תובענות ייצוגיות ראה ביאור 1.ב.24 בדוחות הכספיים השנתיים וביאור 1.ג.8 בדוחות הכספיים הרבעוניים.

24.1.2. תובענות נגזרות

למידע בעניין תובענות נגזרות ראה ביאור 4.ב.24 בדוחות הכספיים השנתיים וביאור 4.ג.8 בדוחות הכספיים הרבעוניים.

24.1.3. הליכים תלויים ועומדים:

להלן הליכים תלויים ועומדים, אשר אינם מפורטים במסגרת ביאור 24 בדוחות הכספיים, ואשר החברה יצרה בגינם הפרשה בדוחות הכספיים או שהיא התובעת בהליך.

(א) ביום 20 באוקטובר 2010 הגישה החברה תביעה לסעד הצהרתי נגד עיריית תל אביב בקשר עם מקרקעין המצויים בבעלות העירייה ובחכירת החברה (ת"א (מחוזי ת"א) 39131-10-10). תקופת החכירה המקורית, אשר עמדה על שישים (60) שנים, הסתיימה ביום 31.8.10 וסלע המחלוקת הינו התנאים אשר נקבעו על-ידי העירייה ב"מדריך לחוכר" - הן למימוש הזכות להארכת תקופת החכירה בארבעים ותשעה (49) שנים נוספות, והן לעניין תנאי תקופת החכירה הנוספת. בין היתר, העירייה דורשת תשלום של 91% משווי הקרקע (כולל פיתוח) בגין מימוש האופציה והארכת תקופת החכירה.

לאור האמור, הגישה החברה תביעה במסגרתה התבקש בית המשפט: (1) להצהיר כי התנאים להארכת תקופת החכירה שנקבעו על-ידי העירייה במדריך לחוכר הינם מקפחים, בלתי סבירים, בלתי הוגנים, ונוגדים את חוזי החכירה המקוריים שנחתמו בין הצדדים וכוונת הצדדים, ועל כן הינם בטלים; (2) להצהיר כי לפי הפרשנות הראויה של חוזה החכירה המקורי שנחתם בין הצדדים העירייה אינה זכאית לדרוש, בגין הארכת תקופת החכירה ל ארבעים ותשעה – (49) שנים נוספות, דמי חכירה מהוונים בשיעור העולה על 13.65% משווי המקרקעין (לא כולל פיתוח), או לחלופין אינה רשאית לדרוש דמי חכירה בשיעור העולה על 4.3% משווי המקרקעין (לא כולל פיתוח), בגין כל 7 שנים מראש, בהתאם למקובל ביחס לאדמות מינהל מקרקעי ישראל; (3) להצהיר כי תנאי החכירה בגין תקופת החכירה הנוספת, שנקבעו על-ידי העירייה בחוזי החכירה החדשים שצורפו למדריך לחוכר, הינם מקפחים, בלתי סבירים, בלתי הוגנים ונוגדים את חוזי החכירה המקוריים שנחתמו בין הצדדים וכוונת

¹⁸⁴ בסעיף זה נכללו הליכים משפטיים שהינם תובענות ייצוגיות וכן תביעות כספיות בסכום העולה על 100 מיליון ש"ח.

הצדדים, ועל כן הינם בטלים; (4) ליתן כל סעד אחר אשר בית המשפט ימצא כי הינו צודק ונכון בנסיבות העניין;

ביום 24 בדצמבר 2010, הגישה העירייה כתב הגנה מטעמה, בו הכחישה את הטענות המועלות בכתב התביעה וטענה כי דין התביעה להידחות. ביום 6 בדצמבר 2011 שלחה העירייה לחברה הצעה להסדר ביניים ("הצעת העירייה להסדר הביניים"), אשר על-פי הצעת העירייה יחול בתקופה שממועד חתימת חוזה החכירה החדש ועד למועד קבלת פסק דין חלוט במחלוקת שבין הצדדים. החברה דחתה את האמור בהצעה.

ביום 24 בינואר 2012 התקיים דיון במעמד הצדדים. לאור המלצת בית המשפט, הצדדים הסכימו לנסות ולהגיע להסדר ביניים מוסכם. דיון קדם משפט נוסף נקבע ליום 5 ביולי 2012.

(ב) ביום 17 באוקטובר 2007 הגישה החברה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה למינוי בורר חיצוני לבירור של המחלוקות בין החברה לבין המדינה ונתג'ז בכל הקשור עם ההסכם בין הצדדים, אשר נחתם ביום 10 בנובמבר 2004 (בש"א 20092/07). ביום 29 באוגוסט 2008 הודיע היועץ המשפטי לממשלה על מינויו של ד"ר אודי ניסן, מנהל רשות החברות דאז, לשמש כבורר במחלוקות בין הצדדים מטעמו. ניירות עמדה מטעם הצדדים הוגשו לבורר בינואר 2009 וניירות תשובה לניירות העמדה הוגשו באוגוסט 2009.

בנייר העמדה מטעם המדינה ונתג'ז הועלו טענות ודרישות שונות כלפי החברה. הטענות טרם כומתו בסכומים מדויקים, אך הן עשויות להגיע לעשרות מיליוני דולרים.

השאלות המרכזיות השנויות במחלוקת הינן: (א) מעמדה של החברה בפרויקט והיקף אחריותה; (ב) תיקון פגיעה במקטע הצפוני של צינור הגז; (ג) ליקויים בביצוע חציות בנקודת המפגש; (ד) נזקי חלודה ו"פיג חכם"; (ה) עומק ההטמנה; (ו) פגמים וליקויים נוספים שהתגלו במערכת; (ז) אחריות לתביעות צדדים שלישיים - תביעת דייגי המכמורת; (ח) לוח זמנים.

במסגרת הבוררות הגישה החברה תביעה כנגד המדינה, לפיה המדינה נדרשה לשפות את החברה בסכומים שונים אשר נשאה בהם במסגרת ניהול הפרויקט.

בהתאם להסכמה שהושגה בין החברה לנתג'ז והמדינה, למועד התשקיף מתקיימים מגעים בין הגורמים המקצועיים של כל אחד מהצדדים, במטרה לנסות ולפתור בהסכמה את המחלוקות או חלקן.

לביאור בעניין הליך זה ראה ביאור 13(ז) בדוחות הכספיים השנתיים.

(ג) ביום 12 ביולי 2007 הגישה החברה עתירה מנהלית לבית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים כנגד שומות ארנונה שהוצאו לחברה בשנים 2004–2007, בגין כ- 1,000 תחנות טרנספורמציה ו- 8 תחמ"שים (עת"מ (מנהליים חי') 4239/07), כמפורט להלן:

לעניין תחנות הטרנספורמציה –

(1) בשנת 2004 – הוצאה שומת ארנונה לפי מיטב השפיטה, שהוחלה באופן רטרואקטיבי לתקופה שהחל משנת 1997 בסך כולל של 93,187,516 ש"ח.

(2) בשנת 2005 – הוצאה שומת ארנונה על פי מצבת הנכסים שנמסרה לעירייה על ידי החברה, שהוחלה באופן רטרואקטיבי לתקופה שהחל משנת 1998 בסך כולל של 29,476,572 ש"ח.

(3) בשנת 2007 – הוצאו שומות ארנונה שהוחלו באופן רטרואקטיבי לתקופה שהחל משנת 2001. ככל הנראה, מדובר בשומות חופפות, נוכח השנים והנכסים בגינם הוחלו. אולם הדברים לא נאמרו בשום שלב מפורשות על ידי העירייה.

לעניין תחנות המשנה –

(1) בשנת 2001 – הוצאה שומת ארנונה בגין תחמ"ש זמיר, לתקופה שהחל משנת 2000 בסך 1,446,458 ש"ח.

(2) בשנת 2003 – הוצאו שלוש שומות ארנונה בגין תחמ"ש ביכורים (כ- 10,000 ש"ח), תחמ"ש גן יובל (כ- 13,000 ש"ח) ותחמ"ש פל-ים (כ- 910,000 ש"ח).

(3) בשנת 2004 – הוצאה שומת ארנונה בגין תחמ"ש אדמירלטי, לתקופה שהחל משנת 2003, בסך כולל של 1,722,015 ש"ח.

(4) בשנת 2005 – הוצאה שומת ארנונה בגין תחמ"ש מקח, רטרואקטיבית בגין התקופה שהחל משנת 2000, בסך כולל של 11,721,781 ש"ח.

במשא ומתן שהתקיים בין הצדדים גובשו עקרונות להסדר פשרה שטרם הושלם.

החברה יצרה בדוחות הכספיים השנתיים והרבעוניים הפרשה בסכום של כ- 21 מיליון ש"ח (בסך-הכל) בגין שומות הארנונה נשוא העתירה.

למידע בדבר תובענות בגין תשלומי ארנונה ראה ביאור 7.ב.24 בדוחות הכספיים השנתיים.

(ד) ביום 14 בדצמבר 2000 פורסמה למתן תוקף תמ"מ/6/3' אשר עניינה הסדרת תוואי בו יעברו במאוחד קווי חשמל, מסילת ברזל ודרך 431. תוואי התשתיות מצוי בדרום ראשון לציון בצמוד לדרך קיימת. במסגרת הוראותיה קבעה התוכנית מנגנון לחלוקת נטל הפיצויים אשר ייקבעו (אם ייקבעו) בגינה. המנגנון קבע, כי מסך הפיצויים שייקבעו, תישא הוועדה המקומית ב- 30% ואילו ביתרת סכומי הפיצויים (70%) יישאו שלושת גופי התשתית (מע"צ, רכבת ישראל והחברה), בחלוקה אשר תיקבע בוועדת פיצויים אשר בראשה יעמוד השמאי הממשלתי הראשי או מי שימונה על ידו.

לאחר אישורה של התוכנית הוגשו בגינה תביעות רבות מכוחו של סעיף 197 לחוק התכנון והבניה, ולאחר שאלה נדחו על ידי הוועדה המקומית, הוגשו עררים לוועדת הערר מחוץ מרכז. בהתאם להחלטת ועדת הערר, העררים הועברו לדיון בפני שמאית מכריעה, תוך קביעת עקרונות מנחים לשומתה. במהלך חודש מאי 2011 ניתנו השומות המכריעות. סך הפיצוי אותו קבעה השמאית המכריעה עומד על כשישים ושתיים (62) מיליון ש"ח נכון למועד הקובע. סכום זה כולל גם פיצויים בגין שטחים שהופקעו על ידי מע"צ והרכבת, ולפיכך יש להפחית את פיצויי ההפקעה ממנו (על מנת שלא יינתן כפל פיצוי).

מע"צ, הרכבת והחברה סיכמו על מתווה זמני לחלוקת כספי הפיצויים הני"ל, אשר בהתאם לו: מתוך הסך הכולל של הפיצויים יופחתו הכספי האמורים להשתלם על-ידי הוועדה המקומית (30%). מן היתרה (43 מיליון ש"ח) יופחתו כספי פיצויי ההפקעה ששולמו לעוררים, העומדים על סך של כעשרים ותשעה (29) מיליון ש"ח. היתרה (כארבע עשרה וחצי

מיליון ש"ח) תשולם על-ידי הצדדים בחלוקה שווה. חלקה של החברה, בשלב זה, עומד על כ- 4.8 מיליון ש"ח נכון למועד הקובע, שהם כתשעה (9) מיליון ש"ח בערכים נוכחיים.

על הכרעותיה של השמאית המכריעה הגישו חלק מן העוררים עררים לועדת הערר מחוז מרכז, ונכון למועד התשקיף, התקיים דיון ראשון בעניינם. נוכח עובדה זו, יתכן שסכומים אלה ישתנו.

למידע נוסף בעניין הליכים תלויים ועומדים ראה ביאור 24 בדוחות הכספיים השנתיים.

24.1.4. תביעות שהסתיימו

(א) ביום 23 בפברואר 2011 התקבלה בחברה שומת ארנונה לפי מיטב השפיטה בגין תחנת הכוח רוטנברג באשקלון, ביחס לשנים 2004-2011, בסך כולל של 566,370,018 ש"ח, כאשר העירייה הגדילה את השומה מסך של 43,239,136 ש"ח לסך של 90,279,624 ש"ח לשנה. כמו כן, חויבה החברה בתשלום ארנונה רטרואקטיבי ביחס לשנים 2004-2010 בסך של 519,329,530 ש"ח הכוללים חיוב בגין הפרשי ריבית והצמדה בסך של 215,050,601 ש"ח.

לפיכך, ביום 15 בנובמבר 2011 הגישה החברה עתירה מנהלית לבית המשפט המחוזי בבאר שבע, בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים (עת"מ (מנהליים ב"ש) 28176-11-11) וכן הגישה בפני מנהל הארנונה, במסגרתן טענה, בין היתר, כי השומה הרטרואקטיבית הינה מנוגדת לדין, לוקה בחוסר סמכות ודינה בטלות. כן נטען, כי השומה מנוגדת להסכם פשרה משנת 2002 וכי אין בסיס לטענות העירייה בנוגע לתוספות בניה משמעותיות בנכס.

ביום 18 בדצמבר 2011 התקיים דיון מקדמי במסגרתו ניתן תוקף של החלטה להסכמות הצדדים, לפיהן: (א) יימחקו שומות הארנונה והעתירה; (ב) החברה תשלם סך של 4.5 מיליון ש"ח (המהווה השלמה לתשלום השומה השנתית בטרם הוצאה השומה לפי מיטב השפיטה) ויבוטלו העיקולים שהוטלו על ידי העירייה. (ג) הצדדים יחלו בניהול מו"מ לליבון המחלוקות. אם וככל שהמשא ומתן לא יצלח, העירייה תהא רשאית להוציא שומות חדשות, והחברה תהא רשאית לנקוט בהליכים משפטיים.

למידע נוסף בעניין הליכים תלויים ועומדים ראה ביאור 24 בדוחות הכספיים השנתיים.

25. ביטוח

25.1. כללי

בהתבסס, בין היתר, על מדיניות ניהול סיכונים, כפי שזוהו בסקר סיכונים שביצעה החברה בשנת 2010, החברה מחליטה מהם הסיכונים הראויים לביטוח. כך, החברה רוכשת פוליסות ביטוח כגון ביטוחי רכוש, חבויות, הקמה, אחריות נושאי משרה, ביטוחי רכב וביטוחים ימיים, אשר אמורים ליתן מענה הולם לנזקים אשר עלולים להיגרם לה, לעובדיה ולצדדים שלישיים אחרים. יש לציין שפוליסות הביטוח מחריגות, דרך כלל, נזקים שמקורם בטרור ומלחמה. חלק מהנזקים אמורים להיות מכוסים באמצעות קרן מיוחדת שמעמידה מדינת ישראל לפיצוי בגין נזקי טרור ומלחמה ואשר כפופה לחוק מס רכוש וקרן פיצויים.

קיימת מחלוקת בין החברה לבין שלטונות מס רכוש בכל הנוגע לזכאותה העקרונית של החברה, כחברה ממשלתית, לתשלום נזקי מלחמה. בערר שהגישה החברה נגד מס רכוש בעקבות החלטת מס רכוש שלא לפצותה בגין נזקים ישירים שנגרמו לה במהלך מלחמת לבנון השנייה, ניתנה ביום 23 ביוני 2011 החלטת ועדת ערר של מס רכוש שבה נקבע, כי החברה זכאית לפיצוי ממס רכוש בגין נזקים ישירים, שנגרמו לה במהלך מלחמת לבנון השנייה. החלטת ועדת הערר היא חלוטה, ולא ניתן עוד לערער עליה, שכן חלף מועד

הערעור. ההחלטה התייחסה רק לשאלת הזכאות העקרונית, ומשכך לא נקבע בה סכום פיצוי. למועד התשקיף מנוהל משא ומתן בין החברה לבין שלטונות מס רכוש על גובה הנזק, וככל שלא יסתיים משא ומתן זה בהצלחה, פתוחה בפני החברה הדרך לחזור לוועדת הערר. למיטב ידיעת החברה, שר האוצר מינה בשנת 2011 צוות אשר, בין היתר, התבקש לבחון מחדש את זכאותם של גופים ציבוריים, ובכלל זה חברות ממשלתיות, לפיצוי בגין נזקי מלחמה ופעולות טרור, ויתכן שהצוות ימליץ על תיקוני חקיקה בנושא זה.

25.1.1. הסיכונים המבוטחים העיקריים

הסיכונים המבוטחים העיקריים, הינם: נזק פיזי לרכוש, אובדן הכנסות והוצאות דלק מוגדלות, נזקי טבע, וחבויות כלפי צד שלישי וכלפי העובדים.

25.1.2. החברה רוכשת פוליסות ביטוח בהתאם לקבוע ברישיון החשמל. כמו כן, רוכשת החברה פוליסות ביטוח נוספות במטרה לספק כיסוי נאות ורחב יותר לסיכונים אליה היא חשופה, בהתאם להחלטת הגורמים המוסמכים בחברה, לאחר התייעצות עם גורמים מקצועיים בחברה ויועצי ביטוח מחוצה לה. פוליסות הביטוח הנרכשות על-ידי החברה הינן כלהלן:

(א) פוליסת ביטוח "כל הסיכונים" לכיסוי נזקים לרכוש החברה (למעט רשת החשמל), כולל כיסוי אובדן הכנסות והוצאות דלק מוגדלות. גבול הכיסוי בפוליסה זו הינו 1 מיליארד \$.

(ב) פוליסת ביטוח חבויות הכוללת כיסוי בגין אחריות כלפי צד שלישי כללי, אחריות המוצר, אחריות מקצועית, אחריות בגין נזקי זיהום תאונתי, אחריות בגין קרינה אלקטרומגנטית ואחריות מעבידים. גבול הכיסוי בפוליסה הינו 100 מיליון \$.

(ג) פוליסות ביטוח הקמה "כל הסיכונים" לכיסוי נזקים ותביעות צד שלישי במהלך הקמת תחנות כוח ופרויקטים גדולים אחרים. גבול הכיסוי בפוליסות אלו הינו ערך הפרויקטים. בהקשר זה ניתן לציין ביטוחי הקמות תחנות כוח, הקמות בנייני משרדים, פרויקט הנחת צנרת הגז הימי ופרויקטים נוספים.

(ד) פוליסת ביטוח אחריות נושאי משרה המכסה את אחריותם של נושאי המשרה בחברה. גבול הכיסוי הינו 300 מיליון \$.

(ה) ביטוח חבויות צד שלישי ימי המכסה פעילותה הימית של החברה (כגון: פריקה/ טעינה של דלקים, גרירת אוניות פחם וכד'). גבול האחריות בפוליסה הינו 50 מיליון \$.

(ו) ביטוחי חובה וצד ג' לצי כלי הרכב של החברה.

(ז) ביטוח מטענים בהובלה ימית, אווירית ויבשתית.

(ח) ביטוחים לכלי שייט של החברה.

(ט) ביטוחים נוספים בהתאם לצרכי החברה.

להערכת החברה, פוליסות הביטוח שנרכשו כאמור, מספקות כיסוי ביטוחי נאות.

26. יעדים ואסטרטגיה עסקית

26.1. חזון

26.1.1. כללי:

החברה שואפת להמשיך ולהיות החברה העסקית המובילה בישראל בתחום ייצור חשמל ואספקתו, להתאים את פעילותה לתנאי השוק המשתנים ולתמורות כלכליות, חברתיות וטכנולוגיות בארץ ובעולם, תוך התאמת הצטיידות ופעילות החברה לתמורות אלה ובמקביל לכך לפתח תחומי עיסוק נוספים ולפרוץ לשווקים חדשים ובינלאומיים.

לשם כך:

- (א) החברה תפתח ותספק מוצרים ושירותים העונים על צרכי לקוחותיה - בכבוד, בהגינות, באמינות ובשקיפות כלפי לקוחות, עובדים, ספקים ובעלי מניות;
 - (ב) החברה תספק שירות מיטבי, תוך הבטחת זמינות, איכות, ובטיחות;
 - (ג) החברה חותרת למצוינות, לחדשנות וליעילות מרבית - ניהולית וטכנולוגית;
 - (ד) החברה מכירה בעובדיה כנכס מרכזי של החברה ותומכת בקידומם, תוך שאיפה ליצור אצלם הרגשת גאווה ושייכות, ועידוד מחויבות ויצירתיות;
- וכל אלה תוך שמירה על החוק ועקרונות מינהל תקין, שאיפה לפיתוח בר קיימא ואחריות חברתית וסביבתית.

26.1.2. ערכיה המרכזיים של החברה

החברה שמה את הלקוח במוקד עניינה, עובדיה הם הנכס החשוב ביותר, והיא פועלת בראייה עסקית, תוך הדגשת איכות ואמינות בפעולותיה, ורגישות לקהילה ולאיכות הסביבה.

26.1.3. מטרות עיקריות:

- (א) השגת איתנות פיננסית, רווחיות נאותה ושמירה על תזרים מזומנים יציב.
- (ב) הפחתת המינוף הפיננסי ליחס המינוף המוכר בתעריף החשמל והשגת שיעור תשואה להון עצמי כפי שמוכר בתעריף החשמל.
- (ג) אספקת חשמל ברמת זמינות ואמינות טובה.
- (ד) השגת איכות שירות גבוהה תוך דבקות באמנה בין החברה ללקוחותיה, שיפור אמינות האספקה,
- (ה) עמידה בלוחות זמנים, מתן הדרכה וייעוץ מקצועי ללקוחות, וגמישות בהיענות לצורכי ציבור.
- (ו) העמקת פעילות הייזום העסקי, פיתוח שווקים ותחומי פעילות חדשים בארץ ובחו"ל ושימוש בפלטפורמות קיימות כדי להגדיל את הכנסות החברה.
- (ז) טיפוח המשאב האנושי תוך העלאת רמתם המקצועית של עובדי החברה באמצעות העלאת רמתם האקדמאית, הדרכתם המתמדת, הנעתם, שיתופם ועידודם לנקיטת יוזמה ולהצטיינות וטיפוח והעצמת המנהלים.

(ח) גילוי אחריות לאומית וקהילתית תוך נקיטת פעולות לשמירה על איכות הסביבה, הקפדה על בטיחות הציבור, מימוש הקידמה הטכנולוגית וסיוע בעיצוב מדיניות האנרגיה במדינה ובמזרח התיכון.

26.1.4. המטרות יושגו באמצעות:

26.1.4.1. פיתוח

- (א) הגדלת כושר הייצור של החברה כפוף ליישום קריטריון אמינות אופטימלי כך שיתקיים איזון בין עלות האנרגיה הבלתי מסופקת לבין עלות תוספת אמצעי הייצור.
- (ב) שילוב אופטימלי של אמצעי ייצור בגז טבעי להקטנת השימוש בדלקים יקרים והקטנת פליטת המזהמים לסביבה.
- (ג) תכנון ופיתוח מערכות ההולכה וההשנאה בסטנדרטים המבטיחים את העברת האנרגיה המיוצרת באמצעי הייצור, אל מרכזי הצריכה, ברמת האמינות והאיכות הנדרשות, תוך שמירה על שרידות המערכת.
- (ד) פיתוח מערכת החלוקה כמענה לגידול במספר הצרכנים, לגידול בביקוש של צרכנות קיימת ולהשגת רמת האמינות ואיכות החשמל הנדרשת תוך מזעור עלויות.
- (ה) תכנון וביצוע פרויקטי הפחתת פליטות בתחנות כוח וביצוע השקעות אחרות בתחום איכות הסביבה.
- (ו) פיתוח תחומי עיסוק נוספים.

26.1.4.2. תפעול

- (א) הטמעת מדיניות תפעול ופיתוח סביבתיים.
- (ב) תפעול אופטימלי של אמצעי הייצור, תוך שמירה על הגיון כלכלי בהקצאת משאבים וברמת זמינות ואמינות טובה.
- (ג) זמינות ואמינות טובה.
- (ד) יישום מדיניות תפעול ותחזוקה מיטבית, המבטיחה זמינות מערכות בזמן ביקושי שיא, וביצוע שיפוצים בעלות מינימאלית האפשרית ועל בסיס שיקולי כדאיות כלכלית.
- (ה) תפעול מערך הייצור תוך שימוש בתמהיל דלקים אופטימלי.

26.1.4.3. לקוחות

- (א) פיתוח מוצרים ושירותים חדשים ללקוחות.
- (ב) מתן שירות בהתייחס לצרכי פלחי השוק השונים בדגש על הלקוחות האסטרטגיים.
- (ג) טיפוח הקשר עם לקוחות החברה תוך יישום גישת ניהול קשרי לקוחות.

26.1.4.4. ניהול משאבים

- (א) שימור, טיוב וטיפול המשאב האנושי באמצעות פיתוח מסלולי קידום והכשרה מקצועיים וניהוליים.
- (ב) ביצוע רכש מושכל של דלקים בהתאם לדרישות התפעול, תוך הקפדה על איכות הדלקים ועלותם, הגנת הסביבה, אמינות אספקת החשמל וגיוון מקורות הדלק.
- (ג) מציאת פתרון מערכתי כולל למתווה התעריף לרבות שיפור הממשק עם רשות החשמל.
- (ד) ניהול פיננסי אחראי שיאפשר השגת רווחיות נאותה, שמירה על תזרים מזומנים יציב, גיוס הון פרטי למימון צרכי החברה והעלאת דירוגה של החברה.
- (ה) הסכמה, התנעה ויישום של כלל השינויים הנדרשים לרבות שינויים מבניים במשק החשמל, שינויים ארגוניים והתייעלות בחברה.

26.2. יעדי החברה לשנת 2012

- (א) הסכמה עקרונית על מכלול השינויים המבניים והארגוניים בחברה. סיום הסכמים מפורטים והתנעת התהליך, במחצית השניה של השנה. מציאת ביטוי בתעריפי החשמל העתידיים, לעלויות המוכרות של השינוי המבני.
- (א) שמירה על רמות טובות של זמינות ואמינות אספקת חשמל במסגרת תקציבית מוגבלת.
- (ב) התמודדות עם המחסור הצפוי בגז טבעי וביצוע פעולות הגישור הנדרשות עד הגעת הגז מתמר.
- (ג) יישום מתווה לשיפור איתנותה הפיננסית של החברה, כולל שיפור הממשק ושיפור שיתוף הפעולה עם רשות החשמל.
- (ד) עמידה בתוכניות הפיתוח של משק החשמל, בדגש על תוכנית חרום בהולכה.
- (ה) שיפור משמעותי בזמינות תחנות כוח במחזור משולב.
- (ו) הפחתת עלויות במערכת החלוקה.
- (ז) קידום פרויקט רשת חכמה והשלמת הפיילוט בבינימינה.
- (ח) הקמת חברת התקשורת והתנעת הפרויקט.
- (ט) העמקת היזום העיסקי בארץ ובחו"ל (הגדלת צבר הזמנות/פרויקטים ב- 30% בהשוואה לשנת 2011).
- (י) שיפור נוסף של המשאב האנושי בשרשרת הניהול, בדגש על קידום נשים.

26.3. מידע לגבי יזמות עסקית

היחידה לפיתוח ויזום עסקי הוקמה בשנת 1995 והיא פועלת בתחומים משיקים לתחומי הפעילות של החברה ואשר אינם חלק אינהרנטי מפעילות החברה כספק שירות חיוני, בארץ ובחו"ל, במטרה להרחיב את תחומי העיסוק של החברה ולנצל באופן מיטבי את הידע המקצועי, המשאב האנושי המיומן, מוצרי הלואי, התשתיות והמשאבים האחרים המצויים בידה. פעילות היחידה, עקרונות פעילותה ומטרותיה אושרו לפי הצורך בדיונים שהתקיימו בדירקטוריון החברה או בוועדותיו. מרבית פעילות הפיתוח העסקי מופנית כיום לחו"ל בעיקר במדינות דרום מזרח אסיה, אפריקה, מזרח אירופה ודרום אמריקה.

החברה פועלת בתחום של יזמות עסקית, במסגרת רישיונות החברה, כאשר חלק מהפעולות, אשר דורשות אישור מנהל מינהל החשמל, מועברות לאישורו באופן שוטף. למועד התשקיף, פועלת היחידה במספר תחומים עיקריים:

(א) פעילות הקמה והפעלה של תחנות כוח ומתקני חשמל אחרים בחו"ל להנעשה על-ידי החברה כספק שירותים מקצועיים. החברה מעוניינת לפעול בתחום זה כחברה יזמית ולהפוך לבעלים ולהחזיק מניות של חברות בחו"ל שבבעלותן מתקני חשמל, ולצורך כך מחויבת החברה לקבל אישור גורמי המדינה (אישור ממשלה ושרי האנרגיה והמים והאוצר).

(ב) פעילות של מכירת ידע, שירותי יעוץ ושירותי הנדסה בארץ ובחו"ל - תחזית המכירות לשנת 2012 מסתכמת בכ- 64 מיליון ש"ח.

(ג) מסחור של מוצרי הלוואי הנוצרים בייצור החשמל – כגון אפר, פחם, קיטור, גזים שונים וכדומה. תחזית המכירות לשנת 2012 מסתכמת בכ- 31 מיליון ש"ח.

(ד) מכירת שירותים אחרים על-ידי החברה, ושימוש בתשתיות החברה - תחזית המכירות לשנת 2012 מסתכמת בכ- 33 מיליון ש"ח (בשקלים שוטפים).

צפי המכירות הכולל בתחום היוזמות העסקיות האחרות לשנת 2012 מוערך בכ- 150 מיליון ש"ח (בשקלים שוטפים).

האמור לעיל מהווה מידע הצופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך מבוסס על מידע המצוי בידי החברה למועד התשקיף וכן תחזיות המבוססות בין היתר על ביצועי עבר והערכות סבירות לגבי היקף מכירות ועסקאות הצפויות לשנת 2012, שהתקיימות מותנית בהתקיימות תנאים רבים שעל חלקם אין לחברה שליטה, כגון, החלטות ממשלה ו/או רגולטורים שימנעו מהחברה לבצע פרויקטים שונים בארץ ובעיקר בחו"ל (לרבות מכירת שירותי ייעוץ והנדסה בארץ ובחו"ל) וכתוצאה מכך אין לחברה ודאות כי הערכותיה יתממשו.

(ה) תחום התקשורת

תחום פעילות נוסף אליו בכוונת החברה להיכנס בעתיד הקרוב הינו תחום התקשורת.

לחברה יתרון עקב קיומה של תשתית תקשורת מפותחת שנבנתה על-ידי החברה כחלק ממערכת השליטה והבקרה של ייצור והולכת החשמל, אשר ניתן לנצל לצורך מכירת שירותים על בסיס עסקי. תשתית זו מתבטאת ברשת סיבים אופטיים על קווי מתח עליון וגבוה. למערך זה עודפי קיבולת הנובעים מההתפתחויות הטכנולוגיות. בנוסף לחברה עשרות אלפי עמודי חשמל היכולים לשמש בסיס לפריסה מהירה של רשת סיבים וכבסיס למערך אנטנות אלחוטיות.

בחודש פברואר 2010 העניק שר התקשורת לחברה רישיון ניסוי בתחום אספקת שירותי תשתית תקשורת על גבי סיבים אופטיים לתקופה של שנה. הניסוי נערך בקרית שמונה בהשתתפות 150 בתי אב ונחל הצלחה. רישיון זה הוארך לתקופה נוספת עד סוף חודש מרס 2013.

הקמת חברת תקשורת

בחודש יולי 2010 התקבלה החלטת ממשלה מספר 185¹⁸⁵ בנושא הרחבת ספקי תשתיות פס רחב על-ידי החברה בדרך של הקמת חברת תקשורת שמטרתה שימוש בתשתית תקשורת ניידת על גבי רשת החשמל והפעלתה, לצורך מתן שירותי בזק כהגדרתם בחוק התקשורת (בזק ושירותים) תשמ"ב – 1982. החברה לא תחזיק יותר מ- 49% מאמצעי שליטה בחברת התקשורת ולא תשלט בה.

לפרטים ראה ביאור 1 ג' 5 בדוחות הכספיים הרבעוניים.

בחודש מרס 2011¹⁸⁶ נתקבלה החלטת ממשלה מספר 2949 בנושא: אישור לחברת החשמל לישראל בע"מ להקים, יחד עם אחר, חברה אשר תשתמש בתשתית תקשורת ניידת על גבי רשת החשמל לצורך מתן שירותי בזק. ההחלטה מפרטת את התנאים בהם הממשלה מאשרת לחברה להקים, יחד עם אחר, חברה לצורך מתן שירותי בזק ולהחזיק מניות ואמצעי שליטה בה, כפוף לתנאים שפורטו בהחלטה זו ובהחלטה מספר 2024.

בהתאם להחלטות הממשלה כאמור ולאחריהן, הוקמה ועדת בחירה משותפת שמחציתה נציגי מדינה ומחציתה נציגי החברה, לבחירת בעל השליטה בחברת התקשורת שתוקם. הליך הבחירה פטור ממכרז על-פי תקנות חובת מכרזים, תשנ"ג-1993. החברה לא תשקיע בחברת התקשורת למעט השקעות שעניינן מתן זכות שימוש בתשתיות המחוזקות על ידה. חברת התקשורת תתקשר עם החברה לשם הקמה ותחזוקה של תשתית תקשורת, לשם מתן זכות שימוש בתשתיות המוחזקות על-ידי החברה, ותהיה רשאית להתקשר עם החברה לשם קבלת שירותי תפעול של רשת הסיבים האופטיים המוחזקת בידי החברה (רשת ה-Backbone). חברת התקשורת תתקשר עם בעלי רישיונות תקשורת אחרים בלבד, באופן שוויוני ופתוח לכל בעלי הרישיונות לצורך אספקת שירותי בזק ולא תתקשר במישרין עם צרכנים פרטיים על אף האמור, שר התקשורת רשאי לאשר לחברת התקשורת להתקשר עם לקוחות עסקיים גדולים שיעמדו בתנאים שיקבע ברישיון לעניין זה, לשם מתן שירותי תמסורת או שירותים אחרים אם נוכח כי אין בכך כדי לפגוע בתחרות.

למועד התשקיף, ועדת הבחירה פרסמה את מסמכי הליך הבחירה לבחירת בעל השליטה בחברת התקשורת שתוקם ("נוהל הבחירה" ו-"הליך הבחירה"). נוהל הבחירה שבהתאם לו תיעשה בחירת בעל השליטה ולוח הזמנים של ההליך מפורסמים באתר האינטרנט של החברה. ועדת הבחירה שומרת לעצמה את הזכות לשנות את תנאי הליך הבחירה (זאת כפוף להחלטות הממשלה האמורות ולהוראות כל דין), להפסיקו או לסיימו, בכל עת, ללא פרסום הודעה נוספת, אם הדבר ייראה לה נכון. הוועדה עשתה שימוש בסמכותה כאמור, ערכה שינויים בתנאי ההליך והודיעה על כך למתמודדים. הקמת חברת התקשורת כפופה, בין היתר, להסכמת הממונה על הגבלים עסקיים. וקיום תנאים נוספים הקבועים בנוהל הבחירה. לצורך פעילות חברת התקשורת היא תידרש, בין היתר, לקבל משר התקשורת רישיון למתן שירותי תקשורת פנים ארצית ניידת (תשתית).

¹⁸⁵ החלטת ממשלה מספר 2024 : הרחבת ספקי תשתיות פס רחב על -ידי חברת החשמל, מיום 15 ביולי 2010.

¹⁸⁶ החלטת ממשלה מספר 2949 : אישור לחברת החשמל לישראל בע"מ להקים, יחד עם אחר, חברה אשר תשתמש בתשתית תקשורת ניידת על גבי רשת החשמל לצורך מתן שירותי בזק, מיום 6 במרס 2011.

(ו) חממה טכנולוגית – בשנת 2008 הקימה החברה מרכז לקידום רעיונות טכנולוגיים חדשניים (ק.ר.ט) לזיהוי וקידום של רעיונות חדשניים בתחום האנרגיה (כולל אנרגיה ירוקה) בעלי פוטנציאל פיתוח ויישום עסקי. לפירוט ראה סעיף 13.1.2.

(ז) הקמת חברה בת לפעילות עסקית מחוץ לגבולות ישראל - בחודש אוקטובר 2011 אישר דירקטוריון החברה הקמת חברה בת שמטרתה ביצוע פעילות עסקית מחוץ לישראל (קרי, פרויקטים של הקמה והפעלה של תחנות כוח ומתקני חשמל אחרים בחו"ל ומיזמים עסקיים נוספים שיבוצעו בחו"ל). החברה מעוניינת להקים חברה זו בקפריסין משיקולים עסקיים שונים. כמו כן, אישר הדירקטוריון באותה החלטה מסגרת כספית לפעילות זו בהיקף של 100 מיליון אירו. הקמת חברה בת זו מחייבת קבלת אישור לפי סעיף 11(א)(9) לחוק החברות הממשלתיות.

(ח) הסכם עם רשות האנרגיה הפלסטינאית להקמת תחנות משנה

בחודש פברואר 2012 חתמה החברה על הסכם עם רשות האנרגיה הפלסטינאית להקמה על-ידי החברה של תחנות משנה באיזור יהודה ושומרון (בתרקומיה, ג'נין, רמאללה ושכם) (בסעיף זה: **"תחנות המשנה"**). כמו כן, לצורך הולכת החשמל וכפוף להתקשרות הרשות הפלסטינאית עם הבנק האירופאי להשקעות (European Investment Bank) בהסכם מימון, החברה תבנה לתחנות המשנה קווי הולכה של מתח עליון 161 קילוולט. קווי ההולכה יוקמו במסגרת תוכנית הפיתוח של החברה ובמימונה. בהתאם להסכם, הצדדים ינהלו משא ומתן במטרה להתקשר בהסכם מסחרי לאספקת חשמל לטווח הארוך לא יאוחר משישה (6) חודשים לאחר חתימת ההסכם או תקופה נוספת של שישה (6) חודשים ממועד זה או מועד אחר עליו יסכימו הצדדים אך לא יאוחר משישה (6) חודשים לפני מועד הקמת כל תחנת משנה על-פי ההסכם. למועד התשקיף, מונה בחברה צוות לניהול משא ומתן לגבי ההסכם המסחרי לאספקת חשמל. ככל שהצדדים לא יחתמו על הסכם מסחרי כאמור, רשות האנרגיה הפלסטינאית תשלם לחברה תעריף חיבור לרשת ההולכה בהתאם לתעריף הנקבע על-ידי רשות החשמל ותשלם בגין החשמל תעריף צרכן במתח עליון, כפי שנקבע על-ידי רשות החשמל.

בהתאם להסכם, החברה תתכנן, תייצר, תערוך בדיקות ותשלם הקמתן של תחנות המשנה תמורת תשלום של כ- 45 מיליון אירו. רשות האנרגיה הפלסטינאית תישא בתשלומים בקשר עם קבלת היתרים ואישורים להקמת תחנות המשנה וחיבורן לקווי ההולכה. במקרה של פיגור בתשלומים, החברה זכאית לריבית פיגורים בשיעור של ריבית יוריבור בתוספת 1.5% מדי חודש בגין התקופה של העיכוב בתשלום, עד למועד פירעונו. תחנות המשנה בתרקומיה, ג'נין ושכם צפויות להיות מוקמות ומחוברות לקווי ההולכה לקראת סוף שנת 2014 (שלושים (30) חודשים לאחר מועד קבלת מלוא האישורים להקמת תחנת המשנה כפי שמוגדר בהסכם). לוח הזמנים לגבי תחנת המשנה ברמאללה יתואם בין הצדדים לאחר קבלת האישורים הנדרשים על-פי ההסכם, ככל שאישורים אלה לא יתקבלו לאחר שניים עשר (12) חודשים ממועד חתימת ההסכם, הצדדים יהיו רשאים לסיים את ההסכם בקשר עם תחנת משנה זו. החברה לא תהא אחראית לאיחור בלוח הזמנים שנגרם עקב צו משפטי שאוסר על שימוש במקרקעין ברשות הפלסטינאית או עקב עיכובים בהסרת תשתיות החשמל ברשות הפלסטינאית על-ידי הפלסטינאים המפריעים להקמת קווי ההולכה. במקרים מסוימים שנקבעו בהסכם (כגון "כוח עליון" או הפרת ההסכם או שינוי בתחנות המשנה) רשאים הצדדים להאריך את לוח הזמנים להשלמת תחנות המשנה. רשות האנרגיה הפלסטינאית מסרה לחברה תשלום ביטחון בסכום של 15% מסכום ההסכם בגין תחנות משנה תרקומיה, ג'נין ושכם. תשלום ביטחון זהה הועבר לחברה עם קבלת האישורים הנדרשים לגבי תחנת משנה רמאללה. תשלום הביטחון יוחזר לרשות הפלסטינאית בהתאם לאבני דרך שנקבעו בהסכם. החברה התחייבה לתקופת אחריות בגין תחנות

המשנה למשך תקופה של שנים עשר (12) חודשים לאחר מסירת תחנות המשנה, בהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם. החברה תשפה ותפטור מאחריות את רשות האנרגיה הפלסטינאית בגין נזקים או תביעות או הליכים או הפסדים מכל מין וסוג בקשר עם מוות או פגיעה של אדם או נזק לרכוש שנגרמו בקשר עם הקמת תחנות המשנה כתוצאה מרשלנות של עובדי החברה או מי מטעמה. רשות האנרגיה הפלסטינאית רשאית לסיים את ההסכם, בין היתר, במקרים שבהם החברה תהא חדלת פירעון, תסב את ההסכם בניגוד לתנאיו, או תפעל באופן שיש בו, לשיקול דעת רשות האנרגיה הפלסטינאית, משום הונאה בקשר עם ההסכם או במקרה שהחברה אינה עומדת במחויבויותיה על-פי ההסכם. החברה רשאית לסיים את ההסכם, בין היתר, במקרה שרשות האנרגיה הפלסטינאית לא תעמוד בתשלומים על-פיו, או אם לא תצליח להוציא לפועל את מחויבויותיה על-פי ההסכם מסיבה שתלויה ברשות האנרגיה הפלסטינאית או אם רשות האנרגיה הפלסטינאית תהא חדלת פירעון. הדין על-פי ההסכם הינו הדין האנגלי.

27. מידע כספי לגבי אזורים גיאוגרפיים

החברה אינה מדווחת לפי אזורים גיאוגרפיים.

28. אירוע או עניין החורגים מעסקי התאגיד הרגילים

28.1. בשנת 2011 ועד למועד התשקיף התרחשו מספר אירועים בסביבה העסקית של החברה אשר גרמו לעלייה

משמעותית בעלויות הדלקים והובילו לנטל תזרימי מהותי על החברה. העיקריים שבהם הינם כדלקמן:

28.1.1. כמתואר בסעיף 7.10.9(ב), החל מפברואר 2011 התרחשו מספר רב של פיצוצים בצינור הגז

הטבעי ממצרים, אשר גרמו להפרעות חוזרות ונשנות באספקת הגז לחברה, עד כדי הפסקה

מוחלטת של הזרמת הגז עם הודעת חברות הגז הממשלתיות המצריות (Egyptian Natural Gas

Holding Company ו- Egyptian General Petroleum Corporation) ל- EMG המספקת לחברה את

הגז הטבעי ממצרים, על ביטול ההסכם עמה באופן חד צדדי.

28.1.2. כמתואר בסעיף 7.10.9, החל מחודש אוקטובר 2011 חלה אף ירידה הדרגתית משמעותית באספקת

הגז ממאגר "ים תטיס" עקב הידלדלותו, עד כדי חמישית מהכמות החוזית המירבית למועד

התשקיף.

28.1.3. בחודש אוקטובר 2011 הגביל משרד האנרגיה והמים את הצריכה של הגז הטבעי ממאגר "ים

תטיס" כדי להבטיח שהגז שנותר במאגר ינוצל באופן יעיל על למועד הצפוי להפעלת מאגר הגז

"תמר" (חודש יולי 2013).

28.1.4. כתוצאה מהאמור וכחלופה לגז טבעי, נאלצה החברה להגדיל את השימוש בסולר (ולא במזוט)

שהינו דלק מזהם פחות ממזוט אך יקר ממנו באופן משמעותי, בהתאם לצו הרוחבי מחודש דצמבר

2010, שפרסם המשרד להגנת הסביבה, המחייב שריפת סולר לפני שריפת מזוט.

האירועים דלעיל הביאו לכך שהחברה נדרשה לייצר חשמל בתמהיל דלקים יקר הרבה יותר מן המתוכנן. אף

שעלויות הדלקים אמורות להיות מכוסות בתעריף, פער הזמן בין המועד בו נושאת החברה בהוצאות בגין

תמהיל הדלקים היקר לבין המועד בו יעודכן תעריף החשמל הביא לפערים בתזרים המזומנים של החברה.

לפירוט בדבר השפעות האירועים המתוארים לעיל והנטל התזרימי על החברה בשנת 2011 ראה דוחות מיידיים של החברה¹⁸⁷.

28.2. לאור האירועים המתוארים לעיל, פנתה החברה למשרדי הממשלה והרגולטורים המסדירים את פעילותה, בבקשה כי ינקטו צעדים שיסייעו לחברה לטפל בצרכיה התזרימיים. כתוצאה מכך, ביצעו הגורמים הממשלתיים מספר פעולות, אשר סייעו למצב התזרימי של החברה, וזאת לצד פעולות אשר נקטה החברה על מנת לשפר את מצבה כאמור:

28.2.1. בחודש אוגוסט 2011 חתם שר האוצר על צו תעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין (הוראת שעה מספר 10), התשע"א – 2011 ("צו מס הקניה"), לפיו החל מיום 1 בפברואר 2011 ועד יום 31 בדצמבר 2011, יהא מס הקנייה על סולר מיובא מחו"ל 31% מסכום מס הקניה שהוטל על סולר מיובא ערב התיקון האמור, וזאת כפוף להתקיימות התנאים המנויים בצו מס הקניה, והמפורטים בדוח המידי של החברה מיום 8 באוגוסט 2011 (מספר אסמכתא 2011-01-235884). כמו כן, באישור ועדת הכספים של הכנסת, הופחת הבלו על הסולר הנרכש בישראל בשיעור זהה עד סוף שנת 2011. בחודש ינואר 2012, ועדת הכספים של הכנסת החליטה להאריך את הפחתת מס הקניה על הסולר המיובא מחו"ל, ולקבוע את שיעור ההפחתה ל- 88% בחודשים ינואר – אפריל לשנת 2012, ולשיעור של 69% לחודשים מאי-דצמבר 2012, כפוף לבחינה מחודשת ולשינויים במצב אספקת הגז הטבעי. ביום 19 בינואר 2012 הודיעה החברה כי להפחתה האמורה צפויה להיות השפעה חיובית מהותית על תזרים המזומנים שלה לשנת 2012, בסך כ- 4 מיליארד ש"ח. ראה דוח מיידי של החברה מיום 19 בינואר 2012 (מספר אסמכתא 2012-01-020109). ועדת הכספים של הכנסת האריכה את תוקף הפחתת המס בשיעור של 88% עד סוף דצמבר 2012. כמו כן, הופחת הבלו על הסולר המקומי בשיעורים זהים לתקופות זהות, במסגרת צו הבלו על דלק (פטור והישבון) (הוראת שעה מס' 2), התשע"ב-2012 ובאישור ועדת הכספים של הכנסת.

28.2.2. בחודש אוגוסט 2011, התקבל אישור המשרד להגנת הסביבה לשינוי סדר ההפעלה של מערכי ייצור בדלק גיבוי, כך שתתאפשר הפעלת יחידות קיטוריות בתחנת הכוח באשכול עם מזוט, לפני הפעלת מערכי ייצור אחרים בסולר, וזאת עד סוף שנת 2011 או עד לתיקון התקלה באספקת הגז המצרי, המוקדם מביניהם. בחודש אוגוסט 2011 תוקן הצו הרוחבי, על מנת לאפשר לחברה שימוש בסל דלקים זול יותר. לפרטים ראה סעיף 7.13.2.3. עקב התמשכות המחסור בגז הטבעי ופניות החברה בנושא נקבע בחודש אפריל 2012 על-ידי מנכ"לית המשרד להגנת הסביבה נוהל עדכני לשימוש בדלק גיבוי בעת תקלה או מחסור באספקת גז טבעי למערכת החשמל.

28.2.3. במסגרת החלטה ממשלה מיום 13 במאי 2012¹⁸⁸ החליטה ממשלת ישראל, בין היתר, להנחות את השר להגנת הסביבה לפעול על מנת להסיר את המגבלות על היקף השעות אשר נקבעו על-ידי משרדו לגבי ההפעלה של יחידות ייצור החשמל השונות, לרבות רדינג, בדלק גיבוי בעת מחסור בגז טבעי בתקופת ההיערכות למחסור (כהגדרתה בהחלטה הממשלה – מיום 1 ביוני 2012 ועד 31 באוקטובר 2012), ובלבד שיחידות ייצור החשמל יפעלו על-פי סדר ההפעלה שייקבע על-ידי המשרד להגנת הסביבה (בהתייעצות עם המשרד לאנרגיה ומים) במטרה להפחית ככל האפשר את חשיפת

¹⁸⁷ דוח מיידי של החברה מיום 12 ביולי 2011 (מספר אסמכתא 2011-01-210297); דוח מיידי מיום 5 באוקטובר 2011 (מספר אסמכתא 2011-01-292275); דוח מיידי מיום 17 בנובמבר 2011 (מספר אסמכתא 2011-01-331101).

¹⁸⁸ החלטה מספר 4623 של הממשלה מיום 13 במאי 2012 בעניין "נקיטת צעדים להתמודדות עם המחסור הצפוי בחשמל".

האוכלוסייה לזיהום אוויר הנגרם מהשימוש המוגבר בדלקי גיבוי, ולהסיר את המגבלות על היקף שעות ההפעלה המותרות של יחידות גיבוי ודיזל גנראטורים בשעת מחסור. למידע נוסף בדבר החלטת הממשלה מיום 13 במאי 2012 ראה סעיף 6.8.

28.2.4. בחודש אוגוסט 2011 החליטה רשות החשמל לעדכן בעדכון שנתי את העלויות המוכרות לחברה בתעריף, לרבות העלויות הנובעות מרכישות חשמל מיצרנים פרטיים ומהסדרים החלים עליה במשק, רטרואקטיבית החל מה- 1 באפריל 2011. העדכונים הביאו להעלאת התעריף הממוצע לצרכן בשיעור של 9.89% בהשוואה לתעריפים הקודמים שנכנסו לתוקף ב- 22 במרס 2011. לפרטים נוספים, ראה דוח מיידי של החברה מיום 9 באוגוסט 2011 (מספר אסמכתא 2011-01-236385), וכן סעיף 7.1.3.2. בחודש אוקטובר 2011 החליטה רשות החשמל להעלות את תעריף החשמל בשיעור ממוצע נוסף של 4.72%. לפרטים נוספים, ראה סעיף 7.1.3.2.

28.2.5. בחודש נובמבר 2011 קיבלה החברה את אישור רשות החשמל לדחייה של הפקדות בהן היא מחוייבת לחשבון הייעודי לתוכנית החירום (שלב ב') ("החשבון הייעודי לתוכנית החירום"). כתנאי לדחיית ההפקדות, נדרשה החברה לגייס כספים בהיקף של לפחות 1 מיליארד ש"ח עד 15 בדצמבר 2011. תנאי זה התקיים, לאחר שהחברה התקשרה בהסכם הלוואה על סך 1 מיליארד ש"ח עם תאגיד בנקאי בישראל. בחודש ינואר 2012, אישרה רשות החשמל לחברה לדחות הפקדות נוספות לחשבון הייעודי לתוכנית החירום (בהיקף של 167 מיליון ש"ח, אשר הוגדל, במסגרת החלטת רשות החשמל מיום 22 במרס 2012 המפורטת להלן, לסכום של כ- 1 מיליארד ש"ח).

28.2.6. בחודש ינואר 2012, החליטה רשות המיסים לאפשר את פריסת תשלומי הדוחות התקופתיים למע"מ על-ידי החברה בגין החודשים ינואר עד אפריל 2012 למספר תשלומים, כפוף לכך שהתשלום בגין דוחות אלו יסתיים עד סוף שנת 2012. בנוסף החליטה רשות המיסים כי אופן תשלום המע"מ בגין הדוחות התקופתיים לחודשים מאי 2012 ואילך יבחן על-ידי רשות המיסים בבוא העת, בהתאם לנסיבות.

28.2.7. החברה פנתה לחברת הפחם (חברה בת בבעלות מלאה שלה), אשר באמצעותה רוכשת החברה פחם למטרות ייצור חשמל, וסיכמה עמה על דחייה של תשלומים בגין פחם שסופק לחברה בחודש נובמבר 2011 וזאת בהיקף של כ- 142 מיליון ש"ח. סכום זה הוחזר לחברת הפחם בשני (2) תשלומים בחודש פברואר 2012 כאשר הריבית בגינו הוחזרה לחברת הפחם בתשלום אחד בחודש מרס 2012.

28.3. נוסף על האמור, בחודש במרס 2012 גובש, בהסכמת החברה ומשרד האוצר, מתווה עקרונות לפתרון הבעיה התזרימית של החברה עד לביצועה של הנפקה לציבור של איגרות חוב סחירות שתירשמה למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב, כפי שתוכנן על-ידי החברה ("ההנפקה בבורסה"). העקרונות שגובשו הינם כדלקמן:

(א) יו"ר דירקטוריון החברה יפעל לאישור החלטה בדירקטוריון, שמטרתה להעביר 600 מיליון ש"ח, מחשבון הנאמנות, לטובת קרן הפנסיה המרכזית לעובדי החברה, בהתאם לקצב ההפקדות הנדרש לקרן זו. זאת, ללא כל תנאים נוספים ומחויבויות של החברה אשר ליתרת הסכום הנמצא בחשבון הנאמנות. המדינה הודיעה כי על דירקטוריון החברה לוודא כי כל החלטה שתתקבל בנושא זה לא תפגע באופן כלשהו בהחלטות צוות הרגולטורים שמונה בסוגיה (ראה לעניין זה סעיף 22.4) וכי לא יהיה בה כדי להעמיד עובדות מוגמרות אשר ישפיעו באופן כלשהו על עבודת צוות הרגולטורים.

(ב) החברה תפעל להגדלת תזרים המזומנים בהיקף של עד 1 מיליארד ש"ח נוספים.

(ג) החברה תפעל לגיוס כספים מעבר לאלו המגובים בערבות מדינה במסגרת ההנפקה בבורסה וזאת על מנת לאפשר לחברה מיחזור של החוב הנדרש לשנים 2012-2013 (למעט לצורך פתרון הבעיה

התזרימית שנובעת מבעיית הדלקים), וזאת בעיתוי שיידרש בהתאם לצרכיה התזרימיים של החברה, וכפוף לאישור הדירקטוריון.

(ד) משרד האוצר יפעל להעמדת ערבות מדינה בהיקף של 1.5 מיליארד ש"ח לתקופה של עד 18 חודשים, בהתאם להחלטת החשבת הכללית, כפוף לאישור ועדת הכספים של הכנסת. לעניין הנפקה פרטית שביצעה החברה של איגרות חוב המובטחות בערבות מדינה בהיקף של 1.5 מיליארד ש"ח ראה סעיף 28.5.

(ה) החברה תפנה לרשות המיסים בבקשה לפריסת תשלומי ניכויי המס בהם חייבת החברה במהלך השנה הקלנדרית.

(ו) כפוף לביצוע הצעדים האמורים, תפעל רשות החשמל, כפוף לאישור מליאת רשות החשמל, להעמדת סכום של 600 מיליון ש"ח מתוך החשבון הייעודי לתוכנית החירום (המהווה את העודף הקיים בחשבון הייעודי), וזאת במקביל ליישום כל הסעיפים האמורים. כל פתרון שתגבש רשות החשמל בעניין זה צריך להביא את חשבון החירום בחודש דצמבר 2012 למצבו המקורי וזאת ללא פגיעה בתוכנית החירום.

עוד צוין, כי בהינתן הצעדים האמורים, ולמעט אם יהיה שינוי קיצוני במצב, צפוי כי יעמדו לרשות החברה המקורות הנדרשים לצורך פעילותה, לרבות רכישת מלאי הדלקים הנדרש לתקופת הקיץ, פיתוח רשת ההולכה לרבות חיבור יצרני חשמל נוספים, וביצוע החלטות רשות החשמל בכל הנוגע לניהול מחסור בחשמל בקיץ 2013. כל הגורמים יפעלו, כל אחד בתחומו, על מנת לקדם את הפתרונות אשר הותוו בהקדם האפשרי.

28.4. בנוסף ובהתאם לאמור, ובהמשך למסמך עקרונות להתייחסות ציבורית אשר פרסמה רשות החשמל ("מסמך השימוע") בנושא העלאה הדרגתית של תעריפי החשמל לשנים 2012-2014, החליטה רשות החשמל ביום 22 במרץ 2012, בין היתר, כדלקמן:

28.4.1. תעריף החשמל יעלה בשיעור הדרגתי שייפרס בשנים 2012-2014 ("התקופה") בהתאם לשיעורי השינויים הממוצעים השנתיים בעלויות הדלקים של החברה, כדלקמן:

בשנת 2012 - עלייה בשיעור של 8.9% ;

בשנת 2013 - עלייה בשיעור של 4.4% ;

בשנת 2014 - עלייה בשיעור של 3.7%.

28.4.2. ההפקדות החודשיות לחשבון הייעודי לתוכנית החירום, בסכום של 167 מיליון ש"ח לחודשים ינואר – יוני 2012 תידחנה. החברה תחדש הפקדות אלו לחשבון הייעודי החל מחודש אוגוסט 2012 ועד חודש ינואר 2013. סך הדחייה בהפקדות אלו הינה בסכום של 1 מיליארד ש"ח. בנוסף, רשות החשמל תפעל לגיבוש מתווה לשחרור סך של עד 600 מיליון ש"ח מתוך יתרת הכספים הקיימת בחשבון הייעודי לתוכנית החירום לשימוש החברה. זאת, כפוף לקבלת התחייבות וערובות מספקות מאת החברה לשביעות רצון רשות החשמל, ביחס למקורות להשבת הכספים לתוך החשבון בשיעור, במתכונת ובמועדים שייקבעו לכך על-ידי הצוות המקצועי ברשות החשמל בהתאם לצרכי הפיתוח, והכל בלבד שבתום שנת 2012 יחזור חשבון תוכנית החירום להיקפו הכספי כפי שהיה טרם ביצוע הגישור התזרימי המפורט בסעיף זה. מתכונת הערבות והבטחת המקורות להשבת הכספים לחשבון הייעודי לתוכנית החירום תתואם גם עם שר האנרגיה והמים.

28.4.3. ייקבע מנגנון ייחודי לניהול כספי התוספת לעלות המוכרת של דלקים וזאת ביחס לעלות המוכרת בעדכון התעריפים האחרון ("התוספת לעלות הדלקים" ו"החשבון הייעודי לדלקים", בהתאמה), כדלקמן:

(א) החל ממועד ביצוע הנפקה על-פי ערבות ממשלתית, כאמור בסעיפים 28.4.5 ו- 28.4.3 (ד), והסיוע הממשלתי המשלים שייקבע, ועד לא יאוחר מיום 15 באפריל 2012, תפתח החברה חשבון נפרד ויעודי לדלקים לרכישת התוספת לעלות הדלקים. החברה ייעדה חשבון קיים לצורך זה.

(ב) עד מועד ההנפקה בבורסה יועמדו המקורות הנדרשים לרכישת דלקים על-ידי החברה, זאת בנוסף לגיוס כספים מיידי בערבות מדינה במתואר בסעיף 28.4.3 (ד).

(ג) החברה תפקיד בחשבון הייעודי לדלקים את התשלומים הבאים: כספי גיוסי החוב המגובים בערבויות ממשלתיות, את התוספת לעלות הדלקים בתעריף, ואת הסכומים שהיו אמורים להיות מופקדים בחודשים אפריל ומאי 2012, בחשבון הייעודי למימון תכנית החירום בגין ההפקדות.

(ד) החשבון הייעודי לדלקים ינוהל על-ידי החברה ויבוקר על-ידי רשות החשמל, אשר תפקח על ההפקדות לחשבון ועל שחרור הכספים ממנו לצרכי מימון התוספת לעלות הדלקים. זאת בהתאם למנגנון דיווח שיקבע הצוות המקצועי ברשות החשמל.

(ה) שחרור הכספים מהחשבון הייעודי יתבצע לפי ההוצאה המוכרת על-ידי רשות החשמל על צריכת דלקים, בהפחתת ההכנסה התעריפית שנגבתה מהצרכנים בגין מרכיב הדלק, ללא "התוספת לעלות הדלקים" במועד ובשינויים המחויבים או לפי מנגנון אחר שייקבע על-ידי הצוות המקצועי ברשות החשמל.

ביום 17 ביוני 2012 הגיעו החברה ורשות החשמל להסכמות בסוגיית הניהול והפיקוח של החשבון הייעודי לדלקים, כמפורט בסעיף 7.1.3.2(א)(6).

28.4.4. החלטת רשות החשמל ומתווה פריסת עליית התעריף מתבססים על הנחות הסיוע הממשלתי לחברה, כפי שנתגבשו עובר ל- 26 בינואר 2012 (מועד פרסום מסמך השימוע), ובתקופה האחרונה, בגין סיוע ממשלתי משלים. סיוע ממשלתי זה הותנה בתנאים כמפורט להלן, ובפרט בתרומת החברה בנקיטת צעדי התייעלות, המשך גיוס אשראי, ביצוע פעולות לפיתוח משק החשמל לרבות כניסת יצרני חשמל פרטיים, ובשימוש בהתאם לאמצעים העומדים לרשותה לפי דין, בכספי חשבון הנאמנות. לאור כניסה צפויה של יצרני חשמל פרטיים למשק החשמל החל משנת 2013, רשות החשמל תבחן את הצורך, אם יתקיים כזה, במנגנון תעריפי אשר יוודא כי יצרני חשמל אשר נהנו מפריסת התעריף ואשר יהפכו במסגרת תקופת הפריסה לצרכנים של ייצור חשמל פרטיים, יישאו בחלקם בגין פריסת התעריף במהלך התקופה.

28.4.5. להלן הנחות לסיוע הממשלתי:

(א) משרד האוצר יגדיל את שיעור ההנחה בפטור ממס לחברה בגין רכישת סולר לייצור חשמל (בלו) מ- 69% ל- 88%.

(ב) תשלומי המע"מ של החברה ייפרסו למספר תשלומים במהלך שנה קלנדרית. החברה תפנה לרשות המיסים ותבקש את פריסת התשלומים בהתאם לצרכיה.

(ג) משרד האוצר ייתן ערבות מדינה להנפקה בבורסה. גובה הערבות הסופי ייקבע על-ידי משרד האוצר, בהתאם להשפעה המצטברת של התוספת לעלות הדלקים בגין התקופה, על תזרים המזומנים של החברה, כפוף לביצוע התנאים האחרים בהחלטה של רשות החשמל. הסכום אשר בגינו תינתן ערבות מדינה יוצמד במלואו לשינויים בעלות הדלקים בפועל עד מועד ההנפקה בבורסה וכן לשינוי בתמהיל הדלקים כפי שייקבע על-ידי רשות החשמל בתיאום

עם משרד האוצר, ערב ההנפקה בבורסה. הערבות תינתן רק לצורך סיוע בגין התוספת לעלות הדלקים בגין התקופה בלבד, שכן, לעמדת רשות החשמל, אין זו הדרך האופטימאלית בהתנהלות העסקית הראויה לחברה לטווח הארוך. בגין הערבות תיגבה מדינת ישראל עמלה שתיקבע על-ידי החשב הכללי במשרד האוצר ובמסגרת ההנפקה בבורסה ייקבעו שעבודים ובטוחות עבור החזר איגרות החוב שתונפקנה, כפוף לכל האישורים הרלוונטיים. מתן הערבות כפוף לאישור ועדת הכספים. תמורת ההנפקה בבורסה תופקד בחשבון ייעודי לרכישת דלקים, בתנאים שפורטו בסעיף 28.4.3.

(ד) משרד האוצר ייתן ערבות מדינה לחברת החשמל לגיוס כספים מיידי במהלך החודשים מרס - אפריל וזאת בהיקף מצטבר שלא יעלה של 1.5 מיליארד ש"ח. בשל היקלעות החברה למצוקה תזרימית חריפה בטרם בשלו התנאים לביצוע ההנפקה בבורסה, תינתן ערבות מדינה להנפקה שאינה ציבורית, בהיקף כאמור בלבד, וזאת לתקופת זמן קצרה וכפי שיסוכם בין הממשלה לחברה. סכום הערבות שיינתן בהתאם לסעיף זה יקוזז מגובה הערבות כפי שתחושב בגין ההנפקה בבורסה.

(ה) תשלומי החברה למס הכנסה בחודשים אפריל – יולי ייפרסו ויידחו על-ידי הממשלה.

(ו) תוקף תקנות החברות הממשלתיות (כללים לעריכת דוחות כספיים של חברת החשמל לישראל בע"מ) (הוראת שעה), התשס"ה-2004 יוארך עד תום שנת 2014 (כך שלתקופות שהחל מה- 1 בינואר 2015 תידרש החברה ליישם באופן מלא את כללי החשבונאות הבינלאומיים (IFRS)). לפרטים בדבר הארכת תוקף תקנות אלו ראה ביאורים 2א ו- 3ה בדוחות הכספיים הרבעוניים וסעיף 22.5.2.2(ב).

28.4.6. רשות החשמל פירטה בהחלטתה את התנאים המוצבים מטעם הגורמים הרלוונטיים בממשלה, כתנאי לסיוע הממשלתי כדלקמן:

(א) עד למועד כניסת הערבות הממשלתית לתוקף, החברה תגייס לכל הפחות, את מקורות המימון החסרים (מעבר למקורות המימון המצוינים לעיל) הנדרשים לפעילותה המלאה והכול תוך הבטחת קבלת תנאי האשראי והריבית המיטביים בהתאם לתנאי השוק ודירוג האשראי של החברה.

(ב) החל ממועד גיוס המימון המגובה בערבות הממשלתית, תגייס החברה את כל המקורות הדרושים לפעילותה, שאיננה נובעת מצרכי מימון עלויות הדלקים העודפות.

(ג) החברה תגיש תשקיף להנפקה בבורסה לרשות ניירות ערך לא יאוחר מחודש מאי 2012 ותבצע את ההנפקה בבורסה במועד האפשרי ועד לא יאוחר מיום 1 ביולי 2012. הסכום שיגויס במסגרת ההנפקה בבורסה לא יפחת מסכום הערבות הממשלתית. החברה תפעל לגיוס הון במסגרת ההנפקה בבורסה וזאת מעבר לסכום המגובה בערבות, כמענה לצרכי גיוס החוב של החברה מעבר לעלויות הדלקים העודפות. כמענה לפניית החברה לרשות החשמל בבקשה לתקן את החלטתה באופן שאי ביצוע ההנפקה עד המועד האמור לא יפגע בסיוע הממשלתי לחברה, רשות החשמל האריכה ביום 25 ביוני 2012 את המועד האמור עד סוף יולי 2012.

(ד) התייעלות - החברה תבצע את צעדי ההתייעלות אותם הציגה לממשלה, אשר יובילו לחסכון שלא יפחת מ- 400 מיליון ש"ח לשנה.

(ה) החברה נדרשת לנקוט, באופן מיידי וללא כל תנאי, באמצעים העומדים לרשותה לפי דין לשחרור סך שלא יפחת מ- 600 מיליון ש"ח מתוך חשבון הנאמנות. בנוסף, החברה נדרשת להמשיך ולפעול ביחס לחשבון הנאמנות, לרבות שחרור כספים ממנו, ככל הנדרש, בהתחשב בעמדה מטעם צוות הרגולטורים אשר מונה בעניין ובהתאם לדין. לפרטים בקשר לחשבון הנאמנות ולהליכים בבית הדין לעבודה ובבית המשפט המחוזי בעניין זה ראה סעיף 14.6.7.

(ו) החברה תיישם במהלך התקופה את תוכנית הפיתוח לעניין רשת ההולכה, לצורך פיתוח המשק והבטחת כניסת יצרני חשמל פרטיים למשק החשמל.

(ז) החברה תפקיד כספים לחשבון הייעודי לדלקים כמפורט בהחלטה. לפירוט ראה סעיף 28.4.3.

החברה מאמינה, בין היתר בשים לב למכתבו של מנכ"ל משרד האוצר לחברה מיום 28 במאי 2012, בעניין יישום מתווה הפתרון התזרימי כמפורט להלן, כי היא עומדת באופן מהותי בתנאים לעיל הנוגעים לפעולות וצעדים הצריכים להינקט מצידה.

28.5. למועד התשקיף, החלה החברה לפעול לשם ביצוע הפעולות הנדרשות ממנה כתנאי להעלאת התעריף ויישום המתווה המתואר בסעיף 28.3 בכלל כך, נערכה החברה בחודשים האחרונים לביצוע ההנפקה על-פי תשקיף זה.

בנוסף, ביום 29 במרס 2012, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, היערכות וביצוע הנפקה פרטית של איגרות חוב בלתי סחירות בישראל אשר תובטחנה בערבות המדינה ("ההנפקה הפרטית") וכן היערכות וביצוע נטילת הלוואה המובטחת בערבות המדינה מבנקים בישראל או בחו"ל ("ההלוואה"), לרבות התקשרות עם המדינה בהסכם להעמדת ערבות להבטחת ההנפקה הפרטית או ההלוואה, לפי העניין, וזאת בסכום כולל (להנפקה הפרטית ו/או להלוואה יחד) שלא יעלה על 1.5 מיליארד ש"ח, הכל- כפוף לאישורים הרגולטורים הנדרשים. ביום 5 באפריל 2012, ביצעה החברה הנפקה פרטית של איגרות חוב מסדרה "חשמל שקלי 2013", בסכום כולל של 1.5 מיליארד ש"ח. לפרטים ראה דוח מיידי מיום 5 באפריל 2012 (מספר אסמכתא: 2012-01-097548).

ביום 29 במאי 2012 אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, בהתאם להוראות סעיף 275 לחוק החברות, ותקנה 1(6) לתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין), תש"ס-2000, את התקשרות החברה בהסכם להעמדת ערבות על-ידי המדינה להבטחת איגרות החוב אשר בכוונת החברה להנפיק על-פי תשקיף זה, בסכום קרן כולל של עד 3 מיליארד ש"ח, כמפורט בסעיף 8.2.1.2 בפרק 8.

ביום 30 במאי 2012 התקבל אישור ועדת הכספים של הכנסת להעמדת הערבות על-ידי המדינה כאמור.

28.6. ביום 24 במאי 2012 התקבל מכתב ממועד החשב הכללי על-פיו החשב הכללי יאפשר לחברה להנפיק בשנת 2013 איגרות חוב נוספות בערבות מדינה למיחזור חוב בערבות מדינה בהיקף של 3 מיליארד שקל חדש שאמור להיפרע בשנה זו (מדובר במיחזור חוב בגין איגרות החוב שהונפקו בהנפקה הפרטית, בחודש אפריל 2012 כמפורט בביאור 7 ג' 1 בדוחות הכספיים הרבעוניים) ומיחזור חוב בגין פירעון צפוי של סדרת איגרות חוב שצפויה להיות מונפקת על-פי תשקיף זה ואמורה להיפרע בשנת 2013). מיחזור החוב ייעשה אך ורק על מנת לכסות את עלות הדלקים העודפת של החברה. מיחזור החוב כאמור יהיה כפוף לקבלת כל האישורים הרגולטוריים הנדרשים.

28.7. ביום 24 במאי 2012, שיחררה רשות החשמל 600 מיליון שקל חדש מתוך היתרה בחשבון הייעודי לתוכנית החירום.

28.8. ביום 28 במאי 2012 התקבל בחברה מכתב מאת מנכ"ל משרד האוצר, בעניין יישום מתווה הפתרון התזרימי לחברה. לפי מכתב זה, בהמשך לדיונים אשר התקיימו בין החברה לבין נציגי משרד האוצר בעניין המצוקה התזרימית בה נתונה החברה לאור המשבר החמור באספקת הגז הטבעי, חוזרת המדינה ומאשרת כי תיתן ערבות, או פתרונות מימוניים אחרים, לגרעון התזרימי המצטבר של החברה הנובע מעלות הדלקים העודפת של החברה, ובהתאם לצרכי תזרים המזומנים הנובעים מרכש דלקים אלו. בהתאם לעיקרון זה, תפעל הממשלה להעמדת ערבות מדינה בסך 3 מיליארד ש"ח לגיוס איגרות חוב בהנפקה לציבור על-פי תשקיף, והכל כפוף לאישור ועדת הכספים של הכנסת. עוד נכתב, כי נוסף לאמור תעמיד הממשלה פתרונות מימוניים בהתאם לעקרונות המתווה הנ"ל, בהיקף של 1.1 מיליארד ש"ח, וזאת בהתאם לצרכיה התזרימים של החברה למימון עלות רכש הדלקים העודפת ובשים לב לכרית הביטחון הנדרשת. כן נכתב, כי החברה תפעל כמיטב יכולתה להעמדת מקורות מימון נוספים במסגרת פעילות החברה השוטפת.

28.9. עובר לקבלת ההחלטות ונקיטת הצעדים דלעיל, צפתה החברה גירעון תזרימי בשנים 2012 ו-2013, בהיקף של מיליארדי ש"ח. בהינתן כלל הצעדים הממשלתיים אשר ננקטו וצפויים להינקט בתקופה הקרובה, לרבות הפתרונות המימוניים האחרים, כמו גם הפעולות אשר בהן החברה נקטה כגון ביצוע ההנפקה הפרטית ואשר בכוונת החברה לנקוט ובהן גיוסי חוב באמצעות ההנפקה בבורסה, גיוסים נוספים למיחזור חובות החברה, וכן צמצום עלויות, מעריכה החברה כי ניתן יהא לגשר על הגירעון התזרימי לשנים 2012-2013 כפי שהוא צפוי במועד התשקיף. בנוסף, להערכת החברה, עם תחילת הספקת הגז ממאגר "תמר" בשנת 2013, צפויה ירידה מהותית בעלויות הדלקים של החברה והתייצבות במצבה התזרימי של החברה.

האמור לעיל בדבר הערכות החברה ביחס ליכולתה לגשר על הגירעון התזרימי וההתייצבות הצפויה במצבה התזרימי, הינו בגדר מידע צופה פני עתיד כהגדרתו של מונח זה בחוק ניירות ערך, אשר מתבסס על הערכות החברה בהתאם לנתונים הנמצאים בידה למועד התשקיף, בין היתר ביחס לכמות הגז הטבעי שתסופק לחברה ממאגר "ים תטיס ומועד תחילת הפעלת מאגר הגז "תמר". עם זאת, אין כל וודאות כי הצעדים האמורים לעיל יתממשו או יצלחו, במלואם או בחלקם, או כי לא תהא הרעה נוספת בתנאים הסביבתיים בהם פועלת החברה (בין היתר אם וככל שכמות הגז הטבעי ממאגר "ים תטיס" תמשיך לרדת או כי מאגר הגז "תמר" לא יחל לפעול במועד המתוכנן), ובמקרה כזה אין כל ודאות כי יהא די בצעדים אשר אושרו למועד התשקיף, כדי לגשר על הפער התזרימי של החברה.

29. דיון בגורמי סיכון

סיכונים מהווים חלק בלתי נפרד מהסביבה העסקית ומתהליכי העבודה והניהול העיסקי בחברה ומושפעים מגורמים חיצוניים ופנימיים כגון סיכונים אסטרטגיים, סיכונים תפעוליים, סיכונים פיננסיים, וסיכונים ציות ורגולציה. בהתאם להנחיות המובאות בחוזר רשות החברות 2009/2 בנושא ניהול סיכונים, החלה החברה בביצוע תהליך ניהול סיכונים ברמת כלל החברה.

נכון למועד תשקיף זה, נמצאת החברה בשלב גיבוש והיערכות בניהול הסיכונים, הכולל, בין היתר, פיתוח "מדיניות על" לניהול הסיכונים ברמת כלל החברה ומדיניות סיכון ל-15 סיכונים מתוך הסיכונים שזוהו בסקר הסיכונים, לרבות התייחסות למרכיבים הבאים: קביעת האחראיות לבעלות על הסיכון, לזיהוי, להערכתו, לטיפול בו ולדוח ומעקב אודותיו, תפקידים ותחומי אחריות וכיוצא"ב.

מתווה מדיניות העל לניהול סיכונים שהוכנה על-ידי החברה מתארת את תהליכי המפתח הנדרשים לניהול הסיכונים בחברה, הכוללים את האסטרטגיה והיעדים, שיטה ותהליכי העבודה לזיהוי, הערכה, דוח, ניטור וטיפול בסיכונים, המבנה הארגוני התומך לניהול הסיכונים ואת תחומי האחריות של הגורמים בחברה.

יעדי המדיניות לניהול הסיכון הינם, בין היתר:

(א) מזעור הפסדים הנובעים מהתממשות סיכונים להם חשופה החברה.

- (ב) התאמת מסגרות של סמכות ואחריות בקרב עובדי החברה.
- (ג) קיום בקרות אפקטיביות ופעולות להפחתת הסיכונים.
- (ד) יצירת תשתית להערכה מתמשכת של הסיכון, לרבות מנגנוני דוח על אירועי הפסד באופן שוטף ושימוש בדיווחים אלו ככלי לניטור רמת הסיכון.
- בטבלה להלן מוצגים גורמי הסיכון של החברה, אשר דורגו, בהתאם להערכת החברה, על-פי מידת ההשפעה העשויה להיות להם על פעילות החברה¹⁸⁹:

¹⁸⁹ מידת ההשפעה של גורמי הסיכון ופירוט גורמי הסיכון המובאים להלן נבחנה על-ידי החברה בלי לקחת בחשבון פעולות הגנה המבוצעות על-ידה לגידור הסיכונים.

להלן יובא תיאור גורמי הסיכון של החברה:

סיווג גורם הסיכון בהתאם לחוזר רשות החברות הממשלתיות מיום 11 ביוני, 2009	השפעה			
	נמוכה	בינונית	גבוהה	
	השפעה קלה על החברה	השפעה מתונה על החברה	השפעה משמעותית על החברה	
סיכוני מאקרו				
סיכוני ציות ורגולציה		X		(1) רגולציה
סיכונים אסטרטגיים		X		(2) מצב ביטחוני, גיאופוליטי וכלכלי בישראל
סיכונים אסטרטגיים		X		(3) אסונות טבע (רעידת אדמה/הצפה)
סיכונים אסטרטגיים		X		(4) שריפות
סיכונים פיננסיים			X	(5) סיכוני שוק
סיכונים תפעוליים		X		(6) מערכות מידע ואבטחת מידע
סיכונים ענפיים				
סיכוני ציות ורגולציה			X	(1) קביעת תעריפי החשמל
סיכונים פיננסיים			X	(2) גיוס הון ומימון
סיכונים אסטרטגיים			X	(3) מחסור באספקת גז טבעי
סיכוני ציות ורגולציה		X		(4) חוק משק החשמל ורישיונות החברה
סיכונים תפעוליים		X		(5) איכות הסביבה
סיכונים תפעוליים		X		(6) הון אנושי
סיכונים תפעוליים			X	(7) כשלים טכניים
סיכונים תפעוליים		X		(8) ספקים
סיכונים תפעוליים		X		(9) בריאות ובטיחות
סיכונים תפעוליים		X		(10) סיכוני פרויקטים
סיכונים ייחודיים לחברה				
סיכונים פיננסיים			X	(1) סיכוני נזילות
סיכונים פיננסיים			X	(2) עילות להעמדה לפירעון מיידי וסעיפי הפרה צולבת בהסכמי מימון קיימים של החברה.

סיכוני ציות ורגולציה		X		(3) מעבר לדיווח לפי כללי התקינה הבינלאומית (IFRS)
סיכוני ציות ורגולציה		X		(4) הגשת דוחות כספיים מבוקרים למרכזי רווח
סיכונים אסטרטגיים		X		(5) תחרות
סיכונים אסטרטגיים		X		(6) תכנון וביצוע תוכנית הפיתוח במערך הייצור, ההולכה וההשנאה והחלוקה
סיכונים אסטרטגיים		X		(7) שינוי מבני
סיכונים אסטרטגיים			X	(8) הסדר הנכסים
סיכונים פיננסיים			X	(9) גיוס הון
סיכונים פיננסיים		X		(10) משפטי
סיכונים פיננסיים		X		(11) סיכוני אשראי
סיכונים תפעוליים			X	(12) יחסי עבודה
סיכונים פיננסיים		X		(13) התחייבויות בגין קרן הפנסיה
סיכונים תפעוליים			X	(14) תכנון תחזוקה וניהול רזרבה
סיכונים תפעוליים		X		(15) כשלים במערך ההולכה
סיכונים אסטרטגיים		X		(16) סיכוני מוניטין

29.1. סיכונים מאקרו כלכליים

29.1.1. רגולציה

פעילותה של החברה תלויה במידה רבה ברגולציה החלה על פעילותה, ובכללה הוראות חוק משק החשמל ותקנותיו, מכוחם ניתנים לה רישיונות לפעילותה, מדיניות הממשלה והחלטותיה (לרבות החלטות משרד האנרגיה והמים ומשרד האוצר, ובין היתר, הוראות הנוגעות לחובת החברה בהשקעות גדולות בפיתוח תשתיות), החלטות רשות החשמל (לרבות בקשר לתעריף החשמל הנקבע על-ידי רשות החשמל ונגבה מלקוחות החברה), הוראות חוק החברות הממשלתיות ותקנותיו והחלטות רשות החברות הממשלתיות (בין היתר לעניין התנהלות החברה כתאגיד, אופן קבלת ההחלטות על-ידי האורגנים שלה, אופן הדוח הכספי, מינוי דירקטורים ובעלי תפקידים מיוחדים ועוד), הוראות חוק ההגבלים העסקיים (בין היתר מכוח היותה מונופול), הוראות חוק ניירות ערך (מכוח היותה תאגיד מדווח), ורגולציה הנוגעת לרישוי עסקים, לתכנון ובניה ולאיכות הסביבה (ראה סעיפים 7.13, 8.9 ו- 9.11 ו- 21). לפירוט בדבר מגבלות ופיקוח על פעילות החברה ראה סעיף 22.

אי עמידה בחוקים ותקנות (קיימים או חדשים) החלים על החברה, עלולה להביא לביטול רישיונותיה או להתלייתם, להשתת קנסות כבדים על החברה, להוצאת צווים אישיים נגד מנהלים בכירים בחברה, להגשת כתבי אישום פליליים נגד מי מאלה ואף לפגיעה תדמיתית קשה.

בנוסף, העלויות הכרוכות בעמידה בהוראות הדין השונות החלות על החברה הן עלויות מהותיות. החברה אינה יכולה לחזות האם הוראות הדין השונות החלות עליה ישתנו בעתיד באופן אשר עלול

להשפיע לרעה על מצבה של החברה. החברה אינה יכולה לחזות את העלויות אשר עשויות להיות כרוכות בעתיד בציות להוראות הפיקוח הקיימות על החברה או בציות לחוקים, תקנות וכללים חדשים שיותקנו ועשויים לחול עליה. לעלויות האמורות עשויה להיות השפעה שלילית על פעילותה העסקית ותוצאותיה הכספיות, בעיקר אם עלויות העמידה או אי העמידה ברגולציה הרחבה לא יוכרו במלואן בתעריף או שאם יוכרו בו, לא יוכרו בו במועד.

29.1.2. מצב ביטחוני, גיאופוליטי וכלכלי בישראל וסביבתה

המצב הביטחוני, הגיאופוליטי והכלכלי במדינת ישראל ובסביבתה, משפיע באופן ישיר על החברה אשר כל או כמעט כל נכסיה ופעילותה מצויים במדינת ישראל.

אירועים בטחוניים עלולים לפגוע בפעילות החברה בכל אחד ממקטעיה, לרבות במתקני ייצור וחלוקת חשמל, ומערכי הובלת הדלק ואחסונו. פגיעה במתקני החברה תפגע בכושר הייצור שלה ועלולה לפגוע ביכולתה לספק חשמל רציף, אמין ואיכותי לכלל לקוחותיה. להערכת החברה, מתקניה עלולים להוות יעד להתקפות טרור או אירועים בטחוניים אחרים.

החברה הינה ספק החשמל העיקרי במדינת ישראל, ולא קיימת חלופה לחברה בכל הנוגע לייצור ואספקת חשמל. במקרה של אירועי מלחמה אין למדינה גיבוי לרשת החשמל של החברה והלכה למעשה רשת החשמל במדינת ישראל מבודדת בכל הנוגע לייצור חשמל ואספקתו, ללא אפשרות רכישת חשמל ו/או גיבוי מספקים אחרים בישראל ומחוצה לה.

בנוסף, הדלקים השונים בהם משתמשת החברה בתהליך ייצור החשמל וחלק גדול מהציוד למתקני החברה השונים, נרכשים באופן ישיר או עקיף ממקורות מחוץ לישראל (למעט גז טבעי כאמור בסעיף 7.10.5). חלק מהותי מהדלק והציוד נרכש בחוזים שתוקפם מוגבל. בשל התלות הרבה במקורות זרים, חשופה החברה לסיכונים רבים כגון עיכוב באספקת ציוד או דלקים אשר עלולים להיגרם כתוצאה מחוסר יציבות פוליטית או ביטחונית, לרבות במקרה של מלחמה ממושכת או סגירת נמלי הים והאוויר בעקבותיה, חרם סחורות על מדינת ישראל, שביתות בנמלים וכדומה. לשיבושים באספקת הדלקים השונים המשמשים לייצור חשמל השלכות שליליות על החברה הן מבחינה פיננסית והן מבחינה תדמיתית.

לפרטים אודות השלכות השינויים הפוליטיים במצרים על אספקת הגז ממצרים לישראל ועל מצבה הפיננסי של החברה בעקבות כך, ראה גורם הסיכון "אספקת גז טבעי".

פוליסות הביטוח הנרכשות על-ידי החברה מחריגות דרך כלל נזקים שמקורם בטרור ומלחמה. נזקים אלו אמורים להיות מכוסים באמצעות קרן מיוחדת שמעמידה מדינת ישראל לפיצוי בגין נזקי טרור ומלחמה ואשר הוקמה מכוח חוק מס רכוש וקרן פיצויים. ככל שייקבע בעתיד כי החברה לא זכאית לתשלום ממס רכוש בכל הנוגע לתשלום נזקי מלחמה, או שסכומי הפיצוי שייקבעו לחברה יהיו נמוכים מאלה להם זכאית החברה כיום על-פי הוראות הדין או שהיא מצפה לקבלם, עלולה להיות לכך השפעה לרעה על תוצאות החברה. לפרטים אודות ההליך המשפטי שהתנהל בסוגיה ראה סעיף 25.1.

29.1.3. אסונות טבע

החברה ומתקניה חשופים לפגעי טבע כגון שיטפונות, צונאמי, רעידות אדמה ואסונות טבע אחרים העלולים לפגוע במתקניה ולפגוע בחברה ובעסקיה, לרבות בגין תביעות ככל שתוגשנה נגדה בגין נזקים שייגרמו כתוצאה מפגיעה במתקניה ובצרכניה.

בחברה קיימת ועדת היגוי בנושא רעידות אדמה וצונאמי, אשר מתחיה פועלות מספר ועדות משנה, מגזריות אשר עוסקות בתכנון וביצוע היערכות החברה לאירועים אלו. ועדת ההיגוי קבעה תוכנית עבודה רב שנתית להתמודדות עם רעידות אדמה, על בסיס מידע שנאסף ממדינות העולם שחשופות לסיכוני רעידות אדמה על סמך אירועים שהתרחשו בעבר והנזקים שנגרמו כתוצאה מאירועים אלה. בנוסף, בוצעו סקרים ססמיים בחלק מאתרי החברה, במסגרתם זוהו נקודות תורפה והמלצות לחיזוקים ולצמצום הנזקים, ובעקבותיהם הוכנו תוכניות עבודה לביצוע ההמלצות- אשר ישומן נמצא בשלבים שונים ביחידות החברה. ועדת ההיגוי בחנה במהלך שנת 2011 גם את נושא צונאמי והגיעה למסקנה שבהעדר תרחיש לאומי ולאור התדירות הנמוכה של הסיכון, החברה מסתפקת בשלב זה בהיערכות מנהלית בלבד.

יצוין כי ביטוח "כל הסיכונים" של החברה מכסה את הסיכון הכרוך באסונות טבע, למעט ביחס לרשת החשמל.

29.1.4. שריפות

מתקני החברה חשופים לסיכוני אש הנובעים מהימצאות חומרים דליקים ורעילים. לאור הימצאות דלקים, עבודה באש גלויה, טמפרטורות ולחצים גבוהים, קיימים בתחנות הכוח סיכוני אש גדולים בהרבה ביחס למתקנים אחרים. התרחשותה של שריפה בתחנת כוח עלולה להביא לנזקים ישירים כתוצאה מהפסקת פעילותן של יחידות ייצור וכן לגרום לנזקים עקיפים כתוצאה מהפעלת התחנות האחרות בדלקים יקרים יותר. אירועי שריפה כרוכים בניקוי, תיקון, החלפת מיתקנים, פינוי פסולת וכדומה.

נזקי שריפה ישירים ועקיפים מכוסים על-ידי ביטוח "כל הסיכונים" שהחברה רוכשת, אך ההשתתפות העצמית הינה גבוהה ועומדת על 10 מיליון \$. החברה מפעילה מערך להתמודדות עם סיכוני אש, הכולל מערכות גילוי וכיבוי אש מתוחכמות אשר תוכננו והותקנו בהתאם לדרישות תקנים ישראליים ובינלאומיים מחמירים, מערך כבאות וצוותי חרום אתריים, וכן עורכת תרגילים משותפים עם שירותי הכבאות על מנת לבחון את שיתוף הפעולה ולתרגל את היכולות המבצעיות הנדרשות לכיבוי שריפות גדולות. למניעת שריפות עצים בודדים, יערות, חורשות בקרבת קווי חשמל אסטרטגיים מתבצעים גיזום וביקורת חזותית של התקרבות עצים לקווי חשמל תוך הקפדה על שמירת מרחקי הגיזום הנדרשים. בנוסף, בסקרי סיכונים המבוצעים על-ידי מהנדסי חברות הביטוחים המבטחים את החברה בביטוח "כל הסיכונים", מוערכים, בין היתר, סיכוני אש במתקני החברה ומתקבלות המלצות לצמצום וביטולם.

בחודש אוגוסט 2011 התקבלה הוראת מפקד כבאות ראשית עבור תחנות הכוח ובה דרישות בטיחות אש שאיגודי ערים לכבאות באזורים שונים בארץ ידרשו מתחנות הכוח לצורך קבלת רישיון עסק. קיימות הוראות מקבילות עבור תחנות מישנה ואתרי דלק.

29.1.5. סיכוני שוק

מאחר שכמעט כל הכנסות החברה נקובות בש"ח וכ- 49% וכ- 52% מההתחייבויות הפיננסיות לטווח ארוך של החברה, ללא איגרות חוב צמיתות ולפני ביצוע עסקאות הגנה, היו, נכון ל-31 בדצמבר 2011 ול- 31 במרס 2012, בהתאמה, נקובות במטבע חוץ (בעיקר דולר, יורו ויין יפני) החברה חשופה לשינויים בשערי החליפין של המטבעות האלו, כך שפחות בשערי החליפין של השקל לעומת מטבעות החוץ העיקריים בהם נקובות התחייבויות החברה עלול להגדיל את הוצאות החברה (פיננסיות ואחרות) ולהביא לפגיעה בתוצאותיה.

יחד עם זאת, רוב התחייבויות אלו מכוסות בעסקאות הגנה אותן מבצעת החברה מעת לעת בהתאם להערכתה ובאמצעות מנגנון גידור מובנה בתעריף החשמל. לפרטים אודות המטבעות בהם נקובות התחייבויות החברה ראה ביאור 18 בדוחות הכספיים השנתיים.

בנוסף, לחברה הוצאות צמודות למדד המחירים לצרכן. הוצאות אלה יציבות באופן יחסי ומשכך יוצרות לחברה חשיפה חשבונאית נמוכה יותר מאשר התנודות בשערי המטבע, בפרט נוכח מנגנוני ההצמדה למדד בתעריף והתאמת הדיווח הכספי למדד המחירים לצרכן. לפרטים אודות המטבעות בהם נקובות התחייבויות החברה, ראה סעיף ב' בדוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2011 (ראה סעיף 29.3 בפרק זה) וסעיף ב.3.2 ליום 31 במרס 2012.

בנוסף, חשופה החברה לשינויים בשיעורי הריביות בשוק, בעיקר ביחס להלוואות שנטלה והנושאות ריבית משתנה. החברה חשופה לשוני שבין הריבית המוכרת (במטבע זר ובשקל חדש) על הלוואות בבסיס התעריף, והמשתנה רק אחת לשנה בעת העדכון השנתי של התעריף, לבין שיעור הריביות בפועל (במטבע זר ובשקל חדש) בגין התחייבויותיה הפיננסיות ולפיכך החברה חשופה גם לשינויים בשיעורי הריביות השוררות בשוק, בעיקר ביחס להלוואות שנטלה והנושאות ריבית משתנה. כמו כן, עלייה בשערי הריביות השוררות בשוק עלולה לייקר משמעותית את ההלוואות אשר אותן נדרשת החברה ליטול כדי לממן את פעילותה ואת תוכנית הפיתוח שלה, ולפיכך להשפיע לרעה על תוצאות החברה ומצבה הפיננסי.

29.1.6. מערכות מידע ואבטחת מידע

החברה נסמכת בפעילותה על מערכות מידע. תקלות במערכות מידע וכשלים באבטחת המידע, לרבות על-ידי פריצה למערכות המחשוב של החברה עלולים לגרום לשיבוש ופגיעה במידע ובתפעול השוטף של המערכות התומכות בפעילות העסקית של החברה, לאובדן מידע עסקי, ולהסב עלויות מהותיות בגין שיקום מערכות המידע של החברה. בנוסף, פגיעה מכוונת במערכות המידע של החברה (על-ידי החדרת "קוד עיון"), עלולה לגרום לפגיעה ברשת הניהולית של החברה, לזליגת מידע לגורמים לא מורשים ולפגיעה בשלמות המידע שבידי החברה.

החברה פועלת למניעת כשלים במערכות המידע, בין היתר באמצעות מנגנוני גיבוי ואבטחה ומנגנונים למניעת כשלים במערך המחשוב שלה, וכן על-ידי שדרוג התשתית הפיזית ומערכת החשמל, ולהעלאת רמת אבטחת המידע. ציוד המחשוב של החברה מכוסה בדומה לשאר הרכוש התפעולי של החברה בכיסוי ביטוחי כנגד "כל הסיכונים" כולל אובדן רווחים/הוצאות דלק מוגדלות בעקבות נזקים לציוד המחשוב, אך ההשתתפות העצמית הינה גבוהה. החברה פועלת תחת רגולציה ופיקוח בתחום אבטחת המידע למערכות הקריטיות בחברה. לפירוט ראה סעיף 22.7.

29.2.1. קביעת תעריף החשמל

הכנסות החברה מבוססות על תעריף החשמל אשר גובה החברה מהצרכנים. בהתאם לחוק משק החשמל, תעריפי החשמל ודרכי עדכוןם, נקבעים באופן בלעדי על-ידי רשות החשמל. מצבה הפיננסי של החברה, הכנסותיה, רווחיה ותזרים המזומנים שלה מושפעים אפוא באופן מהותי מרמת תעריפי החשמל. ככלל התעריף נקבע בהתאם למנגנון של הכרה בעלויות הדרושות למילוי חובות החברה כספק שירות חיוני, כגון: דלקים, עלויות תפעול ותחזוקה ועלויות הון (פחת, מימון ותשואה על ההון). לפירוט נוסף בדבר אופן קביעת תעריף החשמל ועדכוןו ראה סעיף 7.1.3.2.

בחלק מהמקרים רשות החשמל אינה מכירה במסגרת התעריף במלוא העלויות וההוצאות של החברה; בנוסף, על אף שהתעריף כולל מנגנון עדכון אשר נועד לפצות את החברה על הפער שנוצר בין המועדים בהם נגרמות לה עלויות לבין המועד בו מעודכן התעריף, מנגנון זה אינו מפצה לדעת החברה באופן מלא, על הפערים התזרימיים הנגרמים לה כאשר עלויותיה בפועל גבוהות מהותית מהצפוי.

בנוסף, כתוצאה מהעובדה שבשנת 2010 נקבע בסיס תעריף חדש למקטע הייצור בלבד, ולא נקבעו בסיסי תעריפים חדשים למקטעי ההולכה והחלוקה מאז שנת 2002, אין בידי החברה יכולת להעריך את מועד קביעת בסיסי התעריפים החדשים למקטעים אלו או את היקפי הרכוש והעלויות שיוכרו לה לכשאלה ייקבעו. עובדות אלה משפיעות באופן מהותי לרעה על מצבה הפיננסי של החברה. לפרטים בדבר החלטת רשות החשמל מחודש מרס 2012 בקשר להכרה בתוספת לעלות המוכרת במקטעי ההולכה והחלוקה לשנת 2012, ראה סעיף 8.1.3.2.

לפרטים אודות פניותיה של החברה לרשות החשמל ביחס לנושאים שונים הקשורים לתעריף החשמל, ראה סעיף 7.1.3.2.

29.2.2. גיוס הון ומימון

לחברה צורכי מימון וגיוס חוב בהיקפים משמעותיים ביותר, בין היתר עקב הצורך לממן את תוכניות הפיתוח וההשקעות שלה (הממומנות בעיקרן באמצעות גיוס חוב, ובמידה פחותה יותר, באמצעות תעריף החשמל), עקב הצורך למחזר התחייבויות פיננסיות והלוואות קיימות, וכן עקב הצורך לממן בשנים 2012 ו- 2013 רכישת דלקים יקרים בכמויות גדולות (סולר ומזוט) כפיתרון למחסור הזמני בגז הטבעי.

גיוס החוב על-ידי החברה נעשה באמצעות הלוואות ממוסדות פיננסיים ישראלים וזרים (בכללם הלוואות בערבות של סוכנויות אשראי ליצוא וערבויות של מדינת ישראל), כמו גם הנפקות ציבוריות ופרטיות של החוב בישראל וגם בחו"ל.

יכולתה של החברה לגייס את החוב הנדרש לה תלויה בגורמים רבים, בהם: תנאי השוק בשוקי ההון בארץ ובעולם, שיעורי ריבית, זמינות אשראי מבנקים או מלווים אחרים (כולל מגבלות חשיפות אשראי ללווה בודד של בנקים בארץ ומגבלות חשיפה של גופים מוסדיים למנפיק בודד), אופן המשקיעים בחברה, דירוג האשראי של החברה, ההצלחה העסקית של החברה, המתכונת ותנאי השינוי המבני במשק החשמל ככל שיישמו, הביצועים הפיננסיים של החברה (כולל המינוף שלה) התנאים הכלכליים, הביטחוניים, המשפטיים והפוליטיים בישראל, מדיניות ההפרטה של הממשלה ונכונות הממשלה לספק לחברה מימון או תמיכה אחרת. בנוסף, יכולתה של החברה לגייס חוב לצורכי מימון תוכנית הפיתוח שלה ולצורכי מחזור החוב הקיים שלה עלולה להיות מושפעת לרעה מגיוס החוב לשם מימון הגירעון התזרימי הנובע מהשימוש בדלקים חלף הגז הטבעי. בנוסף,

כאמור, קיבל דירקטוריון החברה בשנת 2010 החלטה להפחית את יחס החוב למאזן ("המינוף הפיננסי") של החברה ל- 60% על פני תקופה של שש שנים (הפחתת חוב המסתכמת בסך של כ- 9 מיליארד ש"ח עד לשנת 2016). החלטה זו עשויה להשפיע על יכולתה של החברה לגייס חוב בעתיד לצורך מימון תוכנית הפיתוח שלה.

בחודשים האחרונים, הופחת דירוג האשראי הבינלאומי של החברה ולמועד פרסום התשקיף היא הוכנסה על-ידי סוכנות הדירוג S&P לרשימת מעקב עם השלכות שליליות. ב-24 במאי 2012, חברת הדירוג מידרוג הותירה את הדירוג לסדרות 22 ו-2022 על כנו, Aa3, ושינתה את אופק הדירוג מיציב לשלילי. להפחתה נוספת בדירוג האשראי של החברה עשויה להיות השפעה שלילית מהותית על שווי איגרות החוב של החברה, מקורות המימון הקיימים ועל זמינות או תנאי גיוס חוב חדשים ובכך להשפיע באופן מהותי לרעה על עסקיה, תוצאות פעולותיה ומצבה הכספי. ככל שהחברה לא תוכל לגייס את מלוא החוב הנדרש לה עשויה להיות לכך השפעה מהותית לרעה על עסקיה, תוצאות פעולותיה ומצבה הכספי.

לסיכון ייחודי לחברה בקשר לגיוס הון על-פי תשקיף בישראל ראה סעיף 29.3.9.

29.2.3. מחסור בגז טבעי

התלות הגוברת של החברה בייצור חשמל באמצעות גז טבעי יוצרת לה סיכונים הן כתוצאה מהמספר המצומצם של ספקי הגז הטבעי והן ממגבלות הקשורות למערכת הולכת הגז הטבעי. שיבושים באספקת הגז הנובעים מהפרות חוזי הרכש על-ידי ספקי הגז גרמו וגורמים לחברה להפעיל את מערכת הייצור באמצעות דלקים חלופיים יקרים יותר ומזהמים יותר וזאת על מנת לספק לצרכנים את הביקוש לחשמל. בנוסף, שיבושים במערכת הולכת הגז אשר תיקונם עלול להימשך זמן רב, מוערכים אמנם בהסתברות נמוכה על-ידי החברה, ואולם הנזק הכספי הצפוי מהתרחשות אירועים אלו עלול להיות גבוה, במיוחד אם בעקבות השיבושים באספקת הגז לחברה לא תהיה יכולת ייצור מספקת בדלקים חלופיים על מנת לספק את הביקושים לחשמל.

כמתואר בסעיף 7.10.9.2 החל מחודש פברואר 2011 התרחשו שורה של פיצוצים בצינור הגז הטבעי ממצרים. פיצוצים אלו, גרמו להפרעות חוזרות ונשנות באספקת הגז ממצרים, לעצירה מוחלטת של אספקת הגז לתקופות ממושכות ולחוסר ודאות ביחס לאספקה העתידית (מלאה או חלקית) של גז ממצרים לחברה. בחודש אפריל 2012 הודיעו חברות הגז הממשלתיות המצריות EGAS ו-EGPC, שהינן ספקיות הגז הטבעי לחברת EMG, כי הן מבטלות, באופן חד צדדי, את ההסכם עימה למכירת גז טבעי. ההסכם בין EMG לחברה לא בוטל. בנוסף, וכמתואר בסעיף 7.10.9.2, החל מחודש נובמבר 2011 חלה ירידה משמעותית בשיעור הפקת הגז ממאגר "ים-תטיס" אשר הינו מאגר הגז הטבעי הפעיל היחיד הפועל בישראל. לאחר 31 בדצמבר 2011, ירדה כמות הגז המסופקת לחברה ממאגר "ים תטיס", כך שהחל מאמצע חודש מאי 2012, מגיעה הכמות המרבית לשעה המסופקת לחברה לכחמישית מהכמות החוזית המרבית.

בנוסף, אם וככל שאספקת הגז על-ידי שותפות תמר, במועד המתוכנן לכך בהתאם להסכם, שנחתם בחודש מרס 2012, תתעכב, בין אם כתוצאה מאי אישור על-פי התנאים הכלולים בו ובין אם כתוצאה מעיכוב במועד אספקת הגז, תיאלץ החברה להמשיך ולרכוש דלקים יקרים ומזהמים כמפורט לעיל.

בהעדר אספקה זמינה של גז טבעי, עלויות הדלקים של החברה גבוהות באופן משמעותי מעלויות הדלקים המוכרות לחברה בבסיס התעריף, ועל אף שהחברה מאמינה כי עלויות הדלקים הגבוהות יכוסו בסופו של דבר בתעריף, פער הזמן בין המועד בו נגרמות לחברה ההוצאות בגין רכישת

הדלקים היקרים כאמור, למועד בו יעודכן התעריף והחברה תפוצה בגין הוצאות אלו, גורם לפגיעה מהותית בתזרים המזומנים של החברה.

29.2.4. חוק משק החשמל ורישיונות החברה

החברה כפופה כאמור להוראות חוק משק החשמל, אשר מכוחו הוענקו לה רישיונות לפעילותה. בנוסף, נחשבת החברה גם כ"ספק שירות חיוני" על-פי הוראות חוק משק החשמל. מכוח הוראות חוק משק החשמל והרישיונות אשר ניתנו לה, מוטלות על החברה מגבלות שונות, המפורטות בהרחבה בסעיף 22.1.2. העלויות של ציות להוראות חוק משק החשמל והרישיונות אשר ניתנו לחברה מכוחו הינן מהותיות ויש להן השפעה מהותית על החברה ותוצאותיה. אי עמידה בתנאי הרישיונות, לרבות בתנאי הדין החל על החברה, עלולה להביא לסנקציות שונות נגד החברה ונושאי משרה בה (ובכללן סנקציות פליליות) עד כדי ביטול רישיונות או התלייתם, ועלולה להוות גם הפרה מהותית של תניות בחלק מהסכמי המימון שהחברה צד להם. למועד התשקיף, פרט למפורט בסעיף 22.1.3.6, החברה עומדת באופן מהותי בתנאי הרישיונות שניתנו לה והחברה לא קיבלה הודעה כי היא אינה עומדת בתנאי מתנאי רישיונותיה.

בעבר, מכוח הוראות חוק משק החשמל והצווים שהוצאו מכוחו, רישיונות החברה הוארכו מעת לעת, לתקופות של עד שנה אחת בכל פעם. כמפורט בסעיף 22.1.2 רישיונות החברה יעמדו בתוקפם עד 1 בינואר 2013, וניתן יהיה להאריכם בתקופה נוספת אחת שלא תעלה על שנה, דהיינו, לכל המאוחר עד 1 בינואר 2014. הארכה נוספת תהיה כרוכה בשינוי חקיקה. בהתבסס על ניסיון העבר, החברה מעריכה שרישיונותיה יוארכו לתקופות נוספות וזאת עד למועד יישום השינוי המבני, אולם אין וודאות כי אלה יוארכו ובאילו תנאים או אילו רישיונות יוענקו לה לאחר יישום השינוי המבני, ככל שיושם. אי הארכת רישיונות החברה או שינויים בתנאי רישיונות או בהוראות אחרות הקבועות בחוק משק החשמל עלולים להשפיע באופן מהותי לרעה על פעילותה העסקית ותוצאותיה הכספיות.

29.2.5. איכות הסביבה

פעילויות החברה כפופות לחוקים ותקנות בנושא הגנת הסביבה, המתייחסים לנושאים שונים כגון זיהום אוויר, זיהום קרקעות ומים, מניעת רעש, קרינה בלתי מייננת (שדות חשמליים ומגנטיים), עיסוק בחומרים מסוכנים ועוד. במהלך השנים האחרונות חלה החמרה בתקנים החלים על פעילותה של החברה, בפיקוח על איכות הסביבה ובאכיפת תקני סביבה. מגמה זו צפויה, להערכת החברה, להימשך ואף להחמיר בשנים הבאות. אי עמידה בהוראות החוק והתקנה בתחום איכות הסביבה עלולה לחשוף את החברה ומנהליה לסנקציות שונות, ובכלל כך לעיצומים כספיים ולהליכים פליליים.

החברה לומדת את השלכות החוקים והתקנות המוצעים בתחום איכות הסביבה, פועלת למנוע או למזער את הסיכונים הסביבתיים העשויים להתרחש במהלך פעילותה, נערכת להשלכות הכלכליות, המשפטיות והתפעוליות הנובעות מהחוקים והתקנות ומקצה כספים בתקציביה לשם מילוי החוקים והתקנות בתחום איכות הסביבה החלים עליה ואלו אשר צפויים לחול עליה. יחד עם זאת, אין כל ודאות שהעלויות שידרשו מהחברה בקשר עם החוקים והתקנות הקיימים והצפויים בתחום איכות הסביבה לא יעלו על הסכומים שהוקצו על-ידי החברה למטרות אלה, אולם להערכת החברה, נכון למועד תשקיף זה, ובהתבסס על הוראות חוק משק החשמל, העלויות המהותיות שיושגו עליה כפועל יוצא מדרישות רגולטוריות חדשות יכוסו במסגרת תעריף החשמל.

לפירוט בדבר הוראות איכות סביבה החלות על החברה והשלכותיהן עליה ראה סעיפים 7.13, 8.9, 9.11 ו-21.

29.2.6. הון אנושי

פרופיל העיסוק של החברה משתרע על פני מגוון רחב של פעילויות ומיומנויות, החל בהנדסה ותכנון, דרך תפעול ותחזוקה של מערך ייצור החשמל והולכתו, וכלה בהנהלת חשבונות ועיסוקים ושירותים נוספים. חוסר יכולת למשוך ולשמר כוח אדם מוכשר ומתאים עלול להקשות על היכולת התפעולית והניהולית של החברה, בעיקר בתחומים הבאים: (א) דרישה למהנדסים בעלי התמחויות ספציפיות בתחום החשמל נוכח קושי למצוא חלופה הולמת לדור המהנדסים הוותיק בחברה, בין היתר עקב מחסור בתכניות לימוד בחלק מתחומי ההתמחות הרלוונטיים בבתי הספר להנדסה בארץ וכן עקב השכר המוצע למהנדסים מתחילים במסגרת העסקה באמצעות הסכם קיבוצי, הנמוך ממחירי השוק; (ב) עזיבת עובדים ארעיים שהינם בעלי ידע וניסיון רב מותירה פערי ידע ויוצרת צורך בהכשרת עובדים חלופיים.

החברה מתמודדת עם סיכון זה באמצעות הפעילויות הבאות: מערך הדרכה האחראי על הכנת תכניות הדרכה שנתיות ורב שנתיות בהתאם לתוכניות העבודה והצרכים הייחודיים של היחידות; תחלופת כוח אדם המתבצעת במסגרת תקני כוח אדם מאושרים; עידוד תהליכי ניווד והסבה פנימית; תכנון כוח אדם לטווח קצר, בינוני וארוך; גיבוי עובדים בתפקידי מפתח קריטיים; תכניות להכשרת מהנדסים (איגום) וחניכת מהנדסים צעירים וליוויים על-ידי מהנדסים מנוסים; יישום בחברה של תוכנית "עתיד נאור" המסייעת לסטודנטים איכותיים מהפריפריה, הלומדים לימודי תואר ראשון במקצועות מסוימים הרלוונטיים לפעילות החברה; תוכניות הדרכה לסגירת פערי הידע, ניהול מאגר מועמדים מרכזי בתפקידים קריטיים-חיוניים, השתתפות פעילה בירידי תעסוקה לאיתור מועמדים להשמה, והסדרי שימור כוח אדם התמחותי במקצועות הנדרשים, בין היתר על-ידי תשלום תוספת חודשית בהתאם לאישור הרשויות המוסמכות או מתן קביעות. לפרטים בדבר מערך ההדרכה ראה סעיף 14.5.1.

29.2.7. כשלים טכניים

לאמינות הציוד הקיים בתחנות כוח, תחנות משנה ותחנות מיתוג עשויה להיות השפעה על אמינות התחנה כולה. במקרה של כשל בציוד, עלולה התחנה להיות מוגבלת בכושר הייצור, ביכולת ההולכה וביכולת ההשנאה ואף חמור מכך, לצאת ממעגל הייצור ו/או ההולכה. תיקון תקלות רחבות היקף כרוך בעלויות ישירות ועקיפות גבוהות מאד על ציוד, חלקי חילוף, עבודת מומחים, קבלנים ועובדי חברה, עלויות דלק חליפיות ועלויות נוספות הנובעות מהפסדים מהתארכות קווי ההולכה. בשנים האחרונות השתלבו מספר רב של תחנות מחז"מ במערך הייצור של החברה. תחנות המחז"מ מאופיינות בשחיקה גבוהה ומהירה יותר לעומת יחידות ייצור אחרות, ולפיכך הן נזקקות לפעולות תחזוקה תדירות, מספר התקלות החמורות בהן גבוה יותר ואורך חייהן המתוכנן קצר יותר. הגם שביטוח "כל הסיכונים" של החברה מכסה בדרך כלל תקלות חמורות בציוד, ההשתתפות העצמית בביטוח זה היא גבוהה, והטיפול בתביעות הביטוח, שבמקרים רבים מגיעות להליך משפטי, אורך זמן רב.

תפעול נכון, ניטור רציף של נתונים, הקפדה על תחזוקה חזויה ותחזוקה מתוכננת במרווחים המומלצים ורכש של ציוד אמין, המבוסס על טכנולוגיות מוכרות הינם, להערכת החברה, האמצעים היעילים להורדת סיכון כשלים טכניים.

בהמשך לדיונים שהתקיימו בחברה בנוגע למצבה הפיננסי, המשבר באספקת הגז הטבעי והמחסור הצפוי ביכולת הייצור של החברה בשנים 2012-2013, החליטה החברה על דחיית ביצוע שיפוצים בתחנות הכוח הפחמיות ושינוי משטרי הפעלת המחז"מים עקב הפעלתם בדלקים חליפיים לגז הטבעי. פעולות אלו, הגם שהן מתחייבות להערכת החברה ממצבה, עשויות להשפיע על אמינות יחידות הייצור של החברה, ולגרום לחברה עלויות והוצאות מהותיות.

29.2.8. ספקים

לפרטים הנוגעים לסיכון הנובע מכך שמרבית הדלק הנרכש על-ידי החברה מיובא מחו"ל ונרכש בהסכמים שתוקפם מוגבל, בעיקר בעיתות מלחמה או שיבושים אחרים, ראה סעיף 7.10. בנוסף, קיימת חשיבות רבה לאופן ההובלה והאחסון של הצידוד, חומרי הגלם ובכלל זה הדלקים המשמשים את החברה, וכל אלו עלולים להיפגע כתוצאה מגורמים שונים ובכללם תקלות תחבורה, גישה מוגבלת לנמלים, פגעי טבע וכו'. החברה מאחסנת את הצידוד בהתאם להוראות הספקים על מנת להימנע מאחסון צידוד ו/או חומרים מסוכנים בצורה שאינה מבוקרת ובהתאם לנהלים.

29.2.9. בריאות וביטחון

עיסוקי ופעילויות החברה באתריה השונים חושפים את עובדיה לסיכונים בטיחות ובריאות תעסוקתית שונים בגינם עלולה החברה להיות חשופה לתביעות בגין נזקי גוף או נזקים אחרים. החברה נוקטת בכל האמצעים לצמצום וביטול סיכונים אלה וזאת בהתאם לדברי חקיקה ותקינה החלים עליה, והיא מגבשת ופועלת לפי הוראות בטיחות ונהלים שמשקפים ואף מחמירים את דרישותיהם של החקיקה והתקינה בנושא בטיחות ובריאות תעסוקתית החלים עליה, לצורך הגנה על שלומם ובריאותם של עובדיה. אולם, אין ביכולתה של החברה למנוע כליל את הסיכון האמור. יצוין כי החברה מחזיקה כיסוי ביטוחי לעובדים ולצד ג'.

29.2.10. סיכוני פרויקטים

החברה הקימה גוף ייעודי לניהול פרויקטים הנדסיים מורכבים לצורך הקמה ותחזוקה של רכיבים בשרשרת החשמל. הצלחת הפרויקטים נמדדת בשלושה מדדים עיקריים: עמידה בפרויקט, לוי"ז הפרויקט ואיכות הפרויקט כאשר עיקר הסיכון הוא בסטייה מלוחות הזמנים והתקציב המיועד לפרויקט אשר עשויה לגרום לאי הכרה במלוא עלויות החברה בגין היחידות המוקמות במסגרת הפרויקט וכן לגידול בעלויות החברה עקב הפעלת יחידות חלף היחידות שהקמתן מתעכבת. החברה מבצעת תהליך ניהול סיכונים בפרויקטים באמצעות כלים ומתודולוגיות שונות.

29.3. סיכונים ייחודיים לחברה

29.3.1. סיכוני נזילות

כמתואר בסעיף 28, בשנת 2011 ועד למועד התשקיף, הושפעה לרעה רמת הנזילות של החברה ממספר אירועים והתפתחויות, אשר גרמו לגידול משמעותי בעלויות הדלקים של החברה, וביניהם גם השיבושים המתמשכים באספקת הגז ממצרים עד להפסקתו המוחלטת עם ביטול חד צדדי של ההסכם עם EMG על-ידי חברות הגז הממשלתיות במצרים, והקיטון המשמעותי בכמות הגז המסופקת לחברה ממאגר הגז "ים תטיס".

אף שניתן סיוע ממשלתי לחברה, בעקבות פניותיה, בשנת 2011, אשר איפשר לה לגשר על הפער התזרימי באותה שנה, החברה צופה שהנסיבות שהובילו לגידול בעלויות הדלקים אשר פגעו ברמת הנזילות של החברה בשנת 2011, כולל שיבושים באספקת הגז הטבעי ומחירים יקרים של דלקים חלופיים, ימשיכו ואולי אף יוחרפו בשנת 2012 וכנראה גם בשנת 2013. החברה מעריכה, כי עלויות

הדלקים הגבוהות יכוסו בסופו של דבר בתעריף, ואולם פער הזמן בין המועד בו נגרמות לחברה ההוצאות כאמור, לבין המועד בו יעודכן התעריף והחברה תפוצה בגין הוצאות אלו, גורם להשפעה שלילית על מצבה התזרימי של החברה. לאור האמור לעיל, שבה החברה ופנתה למשרד האוצר ולגורמים הרגולטורים המפקחים עליה, על מנת שיסייעו לה להתמודד עם מצבה התזרימי, וזאת באמצעים המפורטים בסעיף 28.6. להערכת החברה, אם פעולות אלו תיושמה, הן תאפשרנה לה לעמוד בצורכי תזרים המזומנים שלה בשנת 2012 ואף ב- 2013, וזאת עד שתחל אספקת הגז הטבעי ממאגר "תמר".

עם זאת, אין כל ודאות כי פעולות הסיוע הממשלתי והצעדים שתנקוט החברה יתממשו או יצלחו, במלואם או בחלקם, או כי לא תהא הרעה נוספת בתנאים הסביבתיים בהם פועלת החברה (בין היתר אם וככל שכמות הגז הטבעי ממאגר "ים תטיס" תמשיך לרדת או כי מאגר הגז "תמר" לא יחל לפעול במועד המתוכנן), ובמקרה כזה אין כל ודאות כי יהא די בצעדים אשר אושרו למועד התשקיף, כדי לגשר על הפער התזרימי של החברה. בנוסף, פעולות הסיוע כאמור הינן יוצאות דופן, ואין ודאות כי פעולות אלה או אחרות תינקטנה בעתיד במקרה של חוסר נזילות.

29.3.2. עילות להעמדה לפירעון מיידי וסעיפי הפרה צולבת בהסכמי מימון קיימים של החברה

חלק מהסכמי המימון בהם התקשרה החברה כוללים עילת העמדה לפירעון מיידי במקרה של "שינוי מהותי לרעה" (תניית MAC) בהתאם להגדרתו של אירוע זה בכל הסכם כאמור. הפעלת התנייה כפופה למבחן של סבירות בחלק מן ההסכמים, נתונה לשיקול דעת המלווה בחלקם, כאשר שיקול דעת זה כפוף אף הוא לסבירות בחלק מן ההסכמים. היקף הסכמי המימון הכוללים תניית MAC, מסתכם לסך של כ- 16,804 מיליון ש"ח וכ- 17,188 מיליון ש"ח, ליום 31 במרס 2012 ולמועד התשקיף, בהתאמה.

חלק מהסכמי המימון בהם התקשרה החברה כוללים סעיפים לפיהם אם החברה תפר את התחייבויותיה כלפי מלווה מסוים ואותו מלווה ידרוש פירעון מיידי כתוצאה מהפרה זו, יביא הדבר "להפרה צולבת", לפיה גם למלווה אחר, שהחוזה עמו לא הופר, זכות לדרוש פירעון מיידי (cross acceleration). הלוואות אלו מסתכמות ליום 31 במרס 2012 בכ- 19,635 מיליון ש"ח ולמועד התשקיף בכ- 20,567 מיליון ש"ח.

כמו כן, בחלק מהסכמי המימון, עצם קיומה של זכות למלווה מסוים לדרוש פירעון מיידי של החוב (קרי, אף אם לא העמיד את החוב לפירעון מיידי), מקנה זכות למלווה אחר, אשר ההסכם עמו לא הופר, לדרוש פירעון מיידי (cross default). הלוואות אלו מסתכמות ליום 31 במרס 2012 ולמועד התשקיף בכ- 17,782 מיליון ש"ח וכ- 18,646 ש"ח, בהתאמה. במקרה שאחד מהאירועים האמורים יתרחש, עלולות להיות לכך השפעות שליליות מהותיות על עסקי החברה, תוצאותיה העסקיות ומצבה הפיננסי.

לפירוט ראה סעיף 19.5.

29.3.3. מעבר לדיווח על-פי כללי התקינה הבינלאומית (IFRS)

כמתואר בביאורים 2.א ו-3 בדוחות הכספיים השנתיים, החל משנת 2008 מיישמת החברה בדוחותיה הכספיים את התקינה הבינלאומית בהתאם לתקנות החברות הממשלתיות (כללים לעריכת דוחות כספיים של חברת החשמל לישראל בע"מ) (הוראת שעה), תשס"ה-2004, כולל ההחרגות מיוחדות הכלולות בתקנות אלו ביחס לחברה (וזאת רטרואקטיבית החל מיום 1 בינואר 2007). בנוסף, נקבע בתקנות האמורות כי החברה תיישם את כללי ה-IFRS באופן מלא בגין תקופת

הדיווח שלאחר תום תקופת מעבר אשר הוארכה מספר פעמים ולמועד תשקיף זה תסתיים ב- 31 בדצמבר 2014.

למעבר לדיווח לפי ה- IFRS באופן מלא עלולה להיות השפעה מהותית מאוד על דוחותיה הכספיים של החברה וזאת בעיקר לאור העובדה שהתעריף מחושב לפי נתונים מותאמים למדד בעוד ההצגה בדוחות הכספיים תבוצע לפי נתונים נומינליים – עובדה אשר עשויה לגרום לשחיקה ברווחיות ובהון העצמי וכתוצאה מכך לפגיעה בעלויות המימון של החברה. בנוסף, החברה לא תוכל להכיר בנכסי או התחייבויות פיקוח וכתוצאה מכך צפויים להיגרם לה הפסדים מהותיים בדוחותיה הכספיים. לפרטים נוספים ראה סעיף א.1.1. לדוח הדירקטוריון.

החברה פנתה לרשויות הרלוונטיות על מנת שתבוצע התאמה לתעריף כך שיותאם למעבר של החברה לדיווח נומינאלי על-פי התקינה הבינלאומית המלאה. עוד יצוין, כי הגם שהמעבר לדיווח לפי תקינה בינלאומית באופן מלא עלול להשפיע באופן מהותי מאוד לרעה על תוצאות החברה ועל מצבה העסקי, לא צפויה להיות לו השפעה ישירה על תזרים המזומנים השוטף של החברה המתקבל בתעריף החשמל.

לפירוט בדבר עמדת רשות החברות כי החל מיום 1 בינואר 2005 על החברה יהיה ליישם באופן מלא את כללי ה- IFRS והעובדה כי היא בוחנת, בין היתר, גם גורמי המדינה הרלוונטיים, את אפשרויות יישום עמדתה המקצועית לעניין ירידת ערך רכוש קבוע בהתאם לתקנים החשבונאיים במסגרת תקנות החברות הממשלתיות (כללים לעריכת דוחות כספיים של חברת החשמל לישראל בע"מ) (הוראת שעה), תשס"ה-2004 ראה סעיף 22.5.2.2.

29.3.4. הגשת דוחות כספיים מבוקרים למרכזי רווח

החברה כספק שירות חיוני מחויבת בהתאם לחוק משק החשמל והתקנות שהותקנו מכוחו להגיש דוחות כספיים במתכונת כפי שקבעו השרים. בנוסף, ברישיונותיה של החברה נקבע, בין היתר, כי עליה להגיש דוחות כספיים בנפרד לכל אזור, לכל פעילות ולכל מרכז רווח, וכן להגיש דוחות מאוחדים לעניין פעילויותיה לפי כל הרישיונות שבידה. החברה מנהלת את פעילויותיה כמרכזי רווח נפרדים אך אינה מגישה דוחות כספיים מבוקרים למרכזי רווח כנדרש במרבית רישיונותיה ואינה מגישה דוחות כספיים שנתיים מבוקרים בנפרד לכל אזור, לכל פעילות, לכל יחידת ייצור או תחנת כוח.

במסגרת מהדיונים לגבי השינוי המבני במשק החשמל, בין נציגי משרד האוצר, ההסתדרות, ארגון העובדים וההנהלה גובש מתווה אפשרי לפיו החברה תפעל באמצעות מרכזי רווח שיאפשרו שקיפות מלאה ושיוך עלויות במודל שייקבע לפי אופי הפעילות של החברה. לפיכך, להערכת החברה, נושא זה אמור להיות מוסדר כחלק מהשינוי המבני. עם זאת, כאמור בסעיף 1.3, אין ודאות אם השינוי המבני ייושם בהתאם למתווה ההבנות. עם זאת, לדעת הנהלת החברה והדירקטוריון, כל עוד נושא הדיווח לפי מרכזי הרווח לא ייפתר, קיימת חשיפה לפיה עלולים להינקט נגד החברה צעדים או הליכים בגין אי עמידה בהוראות האמורות ברישיונותיה.

29.3.5. תחרות

למועד התשקיף, החברה מייצרת, מוליכה מחלקת ומספקת כמעט את כל צריכת החשמל במדינה ישראל. יחד עם זאת, כמתואר בסעיף 6.5, ממשלת ישראל ורשות החשמל נוקטות צעדים לעודד כניסת יצרני חשמל פרטיים למשק החשמל, וקיבלו בשנים האחרונות שורה של החלטות, אשר מטרתן הגדלת חלקם של יצרני החשמל הפרטיים במשק החשמל בישראל. להערכת החברה, החלטות אלו צפויות לגרום, בטווח הבינוני, עלייה משמעותית בהיקף הייצור המותקן של יצרנים

פרטיים, אשר עשויה אף לעלות על היעד אותו קבעה ממשלת ישראל, לרבות ייצור באמצעות אנרגיה מתחדשת.

להערכת החברה, לעלייה בהיקף הייצור של יצרנים פרטיים, עשויה להיות השלכה על פעילות החברה בכל אחד ממקטעי הפעילות שלה, וזאת כמפורט בסעיף 7.4.4. בפרט, להערכת החברה, הגידול הצפוי בהיקף פעילות יצרני החשמל הפרטיים כרוך בסיכונים פיננסיים לחברה, מאחר שהוא יוצר אי ודאות אשר להיקף החשמל אותו תידרש החברה לייצר בעתיד וכן סיכון של עזיבת צרכנים. הגדלת כושר הייצור במשק, בין אם בידי יחידים ובין אם בידי החברה, דורשת הגדלה של מערכת החלוקה וההולכה, ובהתאם עלולה לגרום לסיכונים תפעוליים ופיננסיים נוספים לחברה. כמו כן, המנגנון התעריפי כפי שנקבע על-ידי רשות החשמל ומשמש לקביעת תעריפי החברה כיום, כולל התחשבות מסוימת בלבד בגידול בהיקף החשמל המיוצר על-ידי יצרנים פרטיים. עם כניסת היצרנים הפרטיים בהיקפים ניכרים רשות החשמל קבעה עקרונות להכרה בעלויות לספק שירות חיוני בגין הסכמים לרכישת חשמל¹⁹⁰, אולם אין ודאות מלאה כי התעריפים יעודכנו בהתאם להערכת החברה, וככל שלא יעודכנו כאמור, עשוי הדבר להביא להשפעה לרעה על תוצאות החברה.

29.3.6. תכנון וביצוע תכנית הפיתוח במערך הייצור, ההולכה והשנאה והמסירה

בהתאם להוראות חוק משק החשמל ותקנותיו ורישיונותיה, וכ"ספק שירות חיוני" נדרשת החברה להגיש לאישורו של השר תוכנית פיתוח לצורך פעילותה וכן לקיימן ולעמוד בתנאיהן. אי עמידה של החברה בתוכנית הפיתוח, עלולה לחשוף את החברה לסנקציות פליליות ולביטול כל או חלק מהרישיונות אשר הוענקו לה.

הצרכים העתידיים של משק החשמל בישראל עשויים להשתנות בהתאם למספר רב של פרמטרים ובכללם ביקוש עתידי לחשמל, שינויים אקלימיים, פיתוחי טכנולוגיות ואמצעי ייצור, דלקים שונים שיסופקו לחברה, המצב הגיאוגרפי-פוליטי וכניסת יצרני חשמל פרטיים למשק החשמל. בהתאם, נדרשת החברה לחיזוי של פרמטרים עתידיים בעת ביצוע תוכנית הפיתוח. ככל שבפועל, יתנהגו הפרמטרים לחיזוי באופן שונה מהותית מאופן חיזויים על-ידי החברה, עלולות תוכניות הפיתוח של החברה שלא להתאים באופן מלא לצורכי משק החשמל ולפגוע ביכולתה של החברה לספק את צורכי משק החשמל, וכתוצאה מכך לפגוע בחברה ובתוצאותיה ובעמידתה בהתחייבויותיה כ"ספק שירות חיוני".

ביצוע תוכנית הפיתוח והקמת מתקנים חדשים על-ידי החברה מחייבים את החברה לקבל מספר רב של אישורים, וביניהם היתרי בניה, רישיונות עסק, אישורים סביבתיים ואישורים נוספים – אשר אין ודאות כי יתקבלו, וככל שיתקבלו – אין ודאות כי יתקבלו במועד וללא שיתרחשו עיכובים. בנוסף, אין ודאות כי החברה תצליח לעמוד בלוח הזמנים או בתקציב אשר נקבעו לביצוע תוכנית הפיתוח.

ביצוע תוכנית הפיתוח דורש השקעות הוןיות מהותיות, כמפורט בסעיפים 7.7.6 ו- 7.7.7. בעבר - והחברה מצפה שכך גם בעתיד - תוכניות הפיתוח מומנו, באופן מלא או חלקי, על-ידי לקיחת

¹⁹⁰ החלטה מספר 5 משיבה 369 מיום 23 באפריל 2012 בעניין: "עקרונות להכרה בעלויות לספק שירות חיוני בגין הסכמים לרכישת חשמל". החלטה מס' 1 משיבה 304 מיום 13 בספטמבר 2010 בעניין: "עקרונות כלליים להכרה בעלויות לספק שירות חיוני בגין הסכמים לרכישת חשמל".

הלוואות ממוסדות פיננסיים מקומיים וזרים וכן מגיוסי חוב בהנפקות ציבוריות או פרטיות, בישראל או בחו"ל. בהתאם – ככל שלא תוכל החברה לגייס חוב ממקורות חיצוניים לצורך ביצוע תוכנית הפיתוח, קיימת אי ודאות אשר ליכולתה לבצע את תוכנית הפיתוח.

29.3.7. שינוי מבני

כמתואר בסעיף 1.3.1, מטרת חוק משק החשמל היא להסדיר את הפעילות במשק החשמל לטובת הציבור, תוך יצירת תנאים לתחרות במשק החשמל בישראל. בסעיף 1.3 לעיל הוצג מתווה לשינוי מבני במשק החשמל המשתקף מהוראות חוק משק החשמל, הוצגו החלטות הממשלה בנוגע ליישום רפורמה במשק החשמל, והוצג מתווה הבנות שגובש בשנת 2010 בין החברה, נציגי משרד האוצר, הסתדרות העובדים, וארגון העובדים בחברה, בנוגע לשינוי מבני בחברה. כפי שפורט בסעיף 1.3, מתווה זה טרם נבחן על-ידי הגורמים הממשלתיים המוסמכים וטרם אושר על-ידיהם, ואינו עולה בקנה אחד עם הוראות חוק משק החשמל. למועד התשקיף, החברה מייצרת, מוליכה, מחלקת ומספקת כמעט את כל החשמל הנצרך במשק הישראלי, ולפיכך שינוי מבני במשק החשמל על-פי חוק משק החשמל עלול להחליש את מעמדה המונופוליסטי של החברה במשק החשמל באחת או יותר מהפעילויות הללו. אם הוראות חוק משק החשמל לא יישמו (לרבות לצורך יישום מתווה ההבנות), ו/או לא תתקבלנה ההסכמות הנדרשות ליישום מתווה ההבנות, אזי יתכן כי החברה תיאלץ ליישם את השינוי המבני כפי שהוא מותווה בחוק משק החשמל, וזאת בין באופן בו מבינה החברה כי חוק משק החשמל יכול להיות מיושם, כמתואר בסעיף 1.3.2.5, ובין אם במתווה אחר. למועד התשקיף אין ודאות אשר למתכונתו הסופית של השינוי המבני, מועד יישומו או השלכותיו על החברה, עסקיה ותוצאותיה.

29.3.8. הסדר הנכסים

כמתואר בסעיף 15.3, סעיף 62 לחוק משק החשמל קובע הוראות שונות לעניין זכויות ונכסים מסוימים שהוחזקו על-ידי החברה עם פקיעת הזיכיונות שניתנו לה מכוח פקודת זיכיונות החשמל, שלגבי חלקם אמור להיערך הסדר בין המדינה לבין החברה שישדיר את רכישתם מהמדינה לפי ערך הנכסים ביום הקניית הזכויות והנכסים. למועד התשקיף, לא נקבעו הוראות בעניין. כמתואר בסעיף 15.3, בחודש פברואר 2000 קיבלה החברה מכתב מסגן הממונה על התקציבים במשרד האוצר ובו הוא מציין כי במסגרת צוות ממשלתי שמונה לטפל בנושא, התגבשה חוות דעת המדינה הכוללת חוות דעת כלכלית חשבונאית, וחוות דעת משפטית מטעם המדינה (שצורפו למכתבו לחברה) בנושא הסדר הנכסים. בחוות דעת המדינה צוין עוד כי חלק מהנכסים היו בידי המדינה ביום כניסתו של חוק משק החשמל לתוקף, על כל השלכות הנובעות מכך. במכתב צוין, כי על-פי הכלול בחוות דעת המדינה, נראה כי ליישום הסדר הנכסים על-פי חוק משק החשמל עלולה להיות השפעה מהותית על החברה.

להערכת החברה, בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים, להסדר הנכסים לא הייתה אמורה להיות ואין השפעה מהותית על החברה או על תוצאותיה הכספיות או על מצבה הפיננסי. יחד עם זאת, הדבר נתון לקביעת השרים. למיטב ידיעת החברה, למועד התשקיף טרם גובשו על ידי השרים החלטות כלשהן בנושא הנכסים. על כן, לחברה אין אפשרות להעריך מה יהא הסיכום בפועל לגבי הסדר הנכסים, איזו חוות דעת תתקבל – חוות דעת המדינה או פרשנות אחרת, מה תהיינה השלכותיו של הסדר הנכסים (ככל שתהיינה) על החברה, אילו נכסים ייכללו בהסדר הנכסים, מהי השיטה שתשמש לחישוב ערך הנכסים ואין לה כל ודאות כי ליישום הסדר הנכסים, ככל שיישום, ובאופן והשיטה בה ייושם, לא תהיה השפעה מהותית על עסקי החברה, תוצאות פעילותה או מצבה

הפיננסי. מכיוון שהסדר הנכסים נתון בין היתר לקביעת השרים, יתכן כי החברה תידרש בסופו של דבר לשלם סכומים מהותיים בגין הנכסים עליהם יחול. בנוסף, לגבי חלק מהנכסים אין ודאות איזה הסדר כספי או אחר יחול לגביהם, או אם יוותרו בידי החברה, או אם יושבו לידי המדינה. החברה מעריכה עוד, כי נושא זה יוסדר במסגרת הדיונים על השינוי המבני לפירוט בדבר "הסדר הנכסים" ראה סעיף 15.3. לפרטים בדבר השינוי המבני ראה סעיף 1.3.

29.3.9. גיוס הון

לעניין יכולת החברה לבצע הנפקה לציבור בישראל שאינה מגובה במלואה בערבות מדינה ראה הודעת סגל רשות ניירות ערך לחברה לפיה ככל שבכוונת החברה להנפיק איגרות חוב שאינן מובטחות במלואן בערבות ממשלת ישראל, כל עוד קיימות אי הוודאויות בקשר עם השפעות הסדר הנכסים והשינוי המבני על החברה, תידרש החברה לתאר ביתר פירוט את החשיפות הכלכליות בגין השלכות נושאים אלו על החברה, באופן שיניח את דעת סגל רשות ניירות ערך לעניין מתכונת הגילוי. לפרטים בדבר הסדר הנכסים ראה סעיפים 15.3 ו-29.3.8; לפרטים בדבר השינוי המבני ראה סעיפים 1.3 ו-29.3.7.

29.3.10. משפטי

נכון למועד התשקיף תלויות ועומדות כנגד החברה שבע בקשות (שתיים מהן נדונות במאוחד) להכרה בתובענות כתובענות ייצוגיות בסך של כ – 20.06 מיליארד ש"ח, וכן תביעות נוספות, וזאת כמפורט בסעיף 24 לעיל בביאור 24 לדוחות הכספיים. בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים, לא ערכה החברה בגין תביעות ייצוגיות אלו הפרשה כלשהי בדוחות הכספיים, אולם ככל שתקבלנה תביעות אלו, או חלקן, עשויה להיות לכך השפעה מהותית לרעה על החברה.

29.3.11. סיכוני אשראי

החברה מעניקה אשראי ללקוחותיה וכתוצאה מכך חשופה החברה לסיכון של הפסד כספי כתוצאה מחדלות פירעון או ירידה באיכות האשראי של חייבים או צדדים לחוזה. החברה פועלת בנושא אכיפת הגבייה בעזרת מידע "אורות אדומים"¹⁹¹ אודות הרעה במצבם העסקי של לקוחותיה האסטרטגיים¹⁹² המתקבל באופן שוטף מחברות המידע העסקי ומועבר למחוזות החברה.

29.3.12. יחסי עבודה

יחסי העבודה בחברה מושתתים בעיקרם על העקרונות הקבועים בחוקת העבודה. חוקת העבודה והנהלים שהוצאו מכוחה מהווים את המקור הנורמטיבי הראשי בכל הנוגע לקבלה לעבודה בחברה, סיום עבודה, תנאי עבודה ויחסי עבודה. תוקפה של חוקת העבודה, שמעמדה המשפטי הוא של הסדר קיבוצי דו צדדי, הינו עד 31 בדצמבר 2015.

החברה פועלת לשמירה על יחסי עבודה תקינים, תוך קיום הידברות שוטפת עם ארגון העובדים ושמירה על יישום מערך הסכמי העבודה בחברה. שינוי או כשל בתחום יחסי העבודה, לרבות עקב

¹⁹¹ אורות אדומים – החברה מקבלת מידע אשראי על עסקים, חברות ויישויות מחברת המידע BDI (Business Data Israel), כגון התראות אודות לקוחות אסטרטגיים בנושאים פיננסיים שונים לרבות, פשיטות רגל, חשבונות חסומים וכו'.

¹⁹² החברה מגדירה לקוח אסטרטגי כלקוח שברשותו אתר שצורך מעל 1 מיליון קווי"ש בשנה או לקוח שברשותו מספר אתרים שבסה"כ צורכים מעל 5 מיליון קווי"ש בשנה.

הנחיות או החלטות רלוונטיות של רגולטורים ובכללם הממונה על השכר, יכולים לבוא לידי ביטוי בסכסוך עבודה, שעלול להוביל לעיצומי עובדים עד כדי שביתה כוללת וממושכת. אף שבעבר לא נגרמה פגיעה מהותית באספקת חשמל, בעתיד, עיצומים או שביתה כוללנים או מתמשכים, עלולים לגרום לפגיעה באספקת החשמל הסדירה ללקוחות החברה, בהכנסות החברה, בתוצאותיה העסקיות ובתדמית ובמוניטין שלה.

החברה מקיימת הידברות עם הסתדרות העובדים הכללית החדשה ועם רשויות המדינה על מנת ששינויים במערכת יחסי העבודה בחברה, לרבות במסגרת השינוי המבני, שינויים ארגוניים ותוכניות התייעלות, ייעשו בהסכמת ובאישור הגורמים הרלוונטיים. ככל ששינויים אלו ייושמו ללא הסכמת ארגון העובדים, עשוי הדבר להוביל לסכסוך עבודה, אשר עשוי יהיה להשפיע על החברה ופעילותה.

להערכת החברה, עלויות פרישת עובדים, בין אם במסגרת יישום השינוי המבני, ככל שיישם, ובין אם במסגרת יישום התכנית הרב שנתית לשינוי ארגוני והתייעלות, לגביה החליט הדירקטוריון כי תבוצע בכל מקרה, עשויות להיות מהותיות.

29.3.13. התחייבויות בגין קרן הפנסיה

ההפקדות לקופת הפנסיה של החברה, בגין עובדי דור א' ודור ב' המבוטחים בפנסיה תקציבית, מבוססות על תחזית תזרימי המזומנים הצפויים בעתיד ועל מספר הנחות אקטואריות (הפנסיה של עובדי דור ג' הינה פנסיה צוברת). קיים סיכון כי התחייבויות הפנסיה של החברה בפועל יהיו שונות מאלו החזויות על-ידה ואשר על בסיסן מבצעת החברה את ההפקדות לקופת הפנסיה, ולפיכך, ככל שההפקדות על פירותיהן לא יכסו את ההתחייבויות, עשויה החברה להידרש לבצע הפקדות נוספות לקופת הפנסיה, וזאת בסכומים אשר עשויים להיות מהותיים לחברה. בנוסף המודל האקטוארי לחישוב ההפקדות לקופת הפנסיה עלול להשתנות בעתיד, בין היתר, בהתאם לשינויים בתוחלת החיים, בנושאים רגולטורים ובאקלים הכלכלי. שינויים במודל האקטוארי כאמור לעיל עשויים לחייב את החברה לבצע הפקדות נוספות, בסכומים משמעותיים, לקופת הפנסיה.

בנוסף, מדיניות ההשקעה של קופת הפנסיה, של הכספים אשר מופקדים אצלה על-ידי החברה, כמו גם הבדלים בין המח"מ והתשואה על איגרות חוב ממשלתיות אשר בהם מושקעים מרבית נכסי קופת הפנסיה לבין המח"מ והתשואה על איגרות חוב ממשלתיות צמודות לפיהן מחושבות ההתחייבויות הפנסיוניות של החברה, עלולות להוביל לכך שסך נכסי הקופה יהיה נמוך מסך התחייבויות הקופה לגמלאי החברה, ובמקרה זה תידרש החברה להשלים את הפער בין נכסי הקופה להתחייבויותיה, וזאת בסכומים אשר עלולים להיות משמעותיים.

29.3.14. תכנון תחזוקה וניהול רזרבה

לנוכח העובדה שמשק החשמל במדינת ישראל הינו משק מבודד (ראה סעיף 29.1.2) והעובדה שרמת רזרבת החשמל של החברה ושל המדינה אינה גבוהה, קיים סיכון של מחסור ביכולת ייצור בעיקר בעיתות של שיאי ביקוש כתוצאה ממזג אוויר קיצוני שאינו חזוי וזאת בעיקר כאשר חלק מיחידות הייצור של החברה נמצאות במצב תקלה, בשיפוצים או תחזוקה ואינן זמינות. מאידך, הימנעות מהוצאת יחידות הייצור של החברה לתחזוקה או לשיפוץ, עקב החשש לרזרבת החשמל, עלולה לפגוע באמינות מערך הייצור של החברה.

החברה פועלת למזעור הנזק כתוצאה מסיכונים אלו באמצעות נוהל ייעודי להוצאת יחידות לשיפוצים ובניית תוכנית עבודה שנתית לשיפוצי יחידות. בתוכנית זו נלקחים בחשבון מצד אחד

אי זמינות היחידות במהלך זמני השיפוך המתוכננים ומצד שני הצריכה החזויה והרזרבה הנדרשת.

האירועים השונים שהתרחשו בתקופה האחרונה, והמפורטים בסעיף 28.3, הובילו לקיטון משמעותי ברזרבות הייצור של החברה ועשויים להקשות על החברה לעמוד במלוא הביקושים לחשמל בשנת 2012.

מבדיקות החברה, למועד התשקיף, עולה כי בחודשי קיץ 2012 צפויה יכולת הייצור הזמינה של החברה, בהתחשב באחוז תקלות צפוי בשיעור של 5%, לעלות על ביקושי השיא לחשמל בכ- אחוז אחד (1%) בלבד וכי במצב בו לא תתאפשר אספקת גז כלל ו/או במקרה של תקלה באחת מיחידות הייצור של החברה (מעבר לאחוז התקלות הצפוי בשיעור של 5% כאמור) ו/או אם ישררו תנאי מזג אויר קיצוניים אשר יביאו לעלייה בביקוש לחשמל ביחס לביקושי השיא הצפויים, עלולה יכולת הייצור הזמינה של החברה להיות אף נמוכה מביקושי השיא לחשמל, ובמקרה זה, לא תוכל החברה לספק את כל הביקוש לחשמל בשעות השיא, ותיאלץ לבצע הפסקות חשמל יזומות לצרכנים, ובמקרי קיצון לעיתים אף למשך שעות.

לפרטים בדבר צעדים שנקטה החברה על מנת להתמודד עם הקושי בעמידה בביקושי השיא בקיץ 2012, ראה סעיף 6.8.

אי עמידה במלוא הביקושים לחשמל עשויה, בנסיבות בהן ניתן יהיה לייחס את אי העמידה בביקושים כאמור לאי עמידת החברה במחויבותיה על-פי רישיונותיה או הוראות הדין, להוות להפרה של מחויבות אלו ולהשפיע לרעה על החברה, תוצאותיה ועל תדמיתה בעיני הציבור.

29.3.15. כשלים במערך ההולכה

אסונות טבע, שריפות בקרבת הקווים, אירועים ביטחוניים, טעויות אנוש, שיבושים ופרצות במערכות מידע ואיבוד אמצעי השליטה והבקרה מרחוק עלולים להכשיל את מערך ההולכה של החברה. כשלים במערכת ההולכה עלולים לגרום לעיתים לתגובות שרשרת שיוציאו תחנות כוח מעבודה סדירה ולהתפתח לאירועי עלטה, אשר לא צפויים לגרום לחברה להפסדים כספיים מהותיים, אך עלולים לפגוע בתדמיתה.

29.3.16. סיכוני מוניטין

מסקרי תדמית שבוצעו לאורך השנים עולה, כי תדמית החברה בעיני הציבור נתפשת ברמה בינונית-נמוכה. התדמית הנמוכה עלולה להקצין, להערכת החברה, בעיקר בנסיבות של משבר במשק או של מחאה כנגד יוקר המחיה במדינת ישראל, כגון זו שהתרחשה מאז קיץ 2011 ואשר כוונה גם נגד התייקרות מחירי הדלק והחשמל בישראל. על מנת להקל על הצרכנים, רשות החשמל עדכנה בהחלטתה ממרס 2012 את תעריף החשמל במנגנון תלת שנתי לשנים 2012 – 2014, תוך פריסה של עלות הדלקים במנגנון שיאפשר ריסון של העלאת התעריף לציבור. הפריסה התעריפית הקלה במידה מסוימת על הנטל התזרימי שנגרם לחברה בגין הצורך ברכישת דלקים חלופיים ויקרים יותר, עקב העדר הגז המצרי וההפחתה הניכרת באספקת הגז הטבעי משותפות "ים תטיס", ואולם לא מנעה את הקושי התזרימי של החברה, בצד קשייה הצפויים של החברה לעמוד במלוא הביקוש לחשמל בקיץ הקרוב. מכלול התרחישים הללו עלול לסכן יותר את מוניטין החברה ולהקצין את עמדות הציבור כלפיה.

30. פרטים נוספים בהתאם לחוזר 1-5-2011 של רשות החברות הממשלתיות

30.1. כספים שקיבלה החברה מהמדינה

לפירוט בדבר הלוואות שקיבלה החברה מהמדינה, ראה סעיף 8.2.1.3 בפרק 8 לתשקיף.

30.2. גילוי לגבי תאגידים מוחזקים

להלן יובאו פרטים בדבר תאגידים מוחזקים :

שם התאגיד	ארץ ומקום התאגדות	זכויות החברה בתאגיד (לרבות אמצעי שליטה, זכויות נכסיות, זכויות בחלוקת רווחים ופרטים, למיטב ידיעת החברה, על מחזיקים אחרים בתאגיד המוחזק וזכויותיהם)	שמות נושאי המשרה ונציגים אחרים המכהנים או כיהנו מטעם החברה בתאגיד בשנת 2011 ותגמול מהתאגיד המוחזק בגין כהונה זו	הסכמים מהותיים בין החברה לבין התאגיד המוחזק, לרבות ערבויות לצדדים שלישיים להבטחת התחייבויות התאגיד	מועדי אסיפות כלליות במהלך תקופת הדוח, הנושאים שנדונו בהן וההחלטות שהתקבלו, אופן הצבעת החברה והגורם שהחליט על אופן ההצבעה
חברת נכסי הירדן בע"מ	ישראל	חברה בת בבעלות מלאה (99.98%) ¹⁹³ . החברה מחזיקה ב- 100% מהזכויות שצמודות למניות, כולל זכויות לקבלת דיבידנד, זכויות הצבעה והזכות למנות בעלי תפקידים ודירקטורים בידי החברה, והכל כפוף להוראות חוק החברות הממשלתיות.	עו"ד דודו יהב, יועמ"ש ומזכיר החברה, משמש כיועמ"ש ומזכיר התאגיד המוחזק. אינו מקבל תגמול נוסף בגין כהונתו כאמור ¹⁹⁴ .	אין	לא התקיימו במהלך שנת 2011 אסיפות כלליות.
חברת מגרשי	ישראל	חברה בת בבעלות מלאה	עו"ד דודו יהב, יועמ"ש ומזכיר	אין הסכם מהותי מבחינת	לא התקיימו במהלך שנת 2011

¹⁹³ 66 מניות רגילות א' מוחזקות על-ידי נושאי משרה בנאמנות עבור החברה ומניה רגילה א' נוספת מוחזקת על-ידי נאמני עזבון פנחס רוטנברג.

¹⁹⁴ נכון למועד התשקיף פועלת החברה לקבלת אישור למינוי דירקטורים מטעמה בחברה המוחזקת.

קבלנים בע"מ		(100%)¹⁹⁵. החברה מחזיקה ב- 100% מהזכויות שצמודות למניות, כולל זכויות לקבלת דיבידנד, זכויות הצבעה והזכות למנות בעלי תפקידים ודירקטורים בידי החברה, והכל- כפוף להוראות חוק החברות הממשלתיות.	החברה, משמש כיועמ"ש ומזכיר התאגיד המוחזק. אינו מקבל תגמול נוסף בגין כהונתו כאמור¹⁹⁶.	החברה. חברת מגרשי קבלנים בעלת זכות חכירה מעיריית תל-אביב של מגרש ברחוב אנילביץ שעליו בנוי בניין משרדים אשר נמצא בשימוש החברה בתמורה לקבלת זכות השימוש בנכס נושאת החברה בכל העלויות הקשורות באחזקת הנכס לרבות מיסים אגרות וכו'.	אסיפות כלליות.
החברה הלאומית לאספקת פחם בע"מ	ישראל	חברה בת בבעלות מלאה (100%). החברה מחזיקה ב- 100% מהזכויות שצמודות למניות, כולל זכויות לקבלת דיבידנד, זכויות הצבעה והזכות למנות בעלי תפקידים ודירקטורים בידי החברה, והכל- כפוף להוראות חוק החברות הממשלתיות. מתוך תשעת חברי	יעקב חאין, המשנה למנהל הכללי ומ"מ מנהל חטיבת ייצור והולכה, מכהן כיו"ר דירקטוריון החברה המוחזקת. אינו מקבל תגמול נוסף בגין כהונתו כאמור. מעבר לכך, מכהנים בחברת הפחם דירקטורים מקרב עובדי החברה ומטעמה: שכיב גדון, טלי דניאלי, אפרים אושר וגלית גלובוס. אינם מקבלים תגמול נוסף בגין כהונתם כאמור.	החברה רוכשת את כל הפחם הנדרש לה באמצעות החברה הלאומית לאספקת פחם בע"מ, בהתאם להסכם שנחתם בין הצדדים בחודש יולי 2004 לרכישת פחם ואספקתו לתחנות הכוח של החברה הצורכות פחם. לפירוט בדבר ההסכם ראה סעיף 7.10.6.	12.6.2012 - אסיפה כללית שנתית רגילה - אישור דוחות כספיים ליום 31 בדצמבר 2011, אישור חלוקת דיבידנד, אישור מינוי משרד חייקין כהן רובין ושות' כרו"ח המבקר של החברה מיום 1 בינואר 2012. 13.12.2011 - אסיפה כללית שנתית רגילה - אישור מינוי משרד חייקין, כהן, רובין ושות' כרו"ח המבקר של החברה.

195 630 מניות נדחות מוחזקות על-ידי נושאי משרה בנאמנות עבור החברה.

¹⁹⁶ נכון למועד התשקיף פועלת החברה לקבלת אישור למינוי דירקטורים מטעמה בחברה המוחזקת.

<u>15.6.2011</u> - אסיפה כללית שנתית רגילה - אישור דו"חות כספיים ליום 31 בדצמבר, 2010; אישור חלוקת דיבידנד; אישור מינוי משרד הורוביץ, עידן, סבו, טבת, כהן, טבח כרו"ח המבקר של החברה מיום 1 בינואר, 2011.		בנוסף, החל מינואר 2012, עו"ד שי אלמלח, עובד בחברה, מכהן כיועץ משפטי של החברה המוחזקת. לפני מועד זה כיהן כיועץ משפטי עו"ד דיוויד שווינסקי. העובדים לא קיבלו, ואינם מקבלים, תגמול נוסף בגין כהונתם כאמור.	הדירקטוריון ששה הינם נציגים מטעם החברה ושלושה מטעם המדינה.		
לא התקיימו במהלך שנת 2011 אסיפות כלליות.	אין	מעבר לכך, מכהנים בחברת הפחם דירקטורים מקרב עובדי החברה המכהנים מטעמה: דביר יוסף (גמלאי), אקשטיין מנשה, ולדמן מורדכי אלכסנדר זייד וישראל מובשוביץ. אינם מקבלים תגמול נוסף בגין כהונתם כאמור. עו"ד איריס יואכימס, עובדת בחברה, מכהנת כיועצת משפטית של החברה המוחזקת. אינה מקבלת תגמול נוסף בגין כהונה כאמור. גור אחיעזרא, עובד בחברה, מכהן כמבקר הפנימי של החברה המוחזקת. אינו מקבל תגמול נוסף בגין כהונתו כאמור.	החברה מחזיקה 50% ממניות ההנהלה ומהזכויות למינוי דירקטורים, ללא זכויות להשתתפות ברווחים. 50% נותרים מוחזקים כדלקמן: האגודה לעזרה הדדית בין עובדי חברת החשמל במרחב הדרום (מחזיק סופי) (25%), עמותת עובדי חברת החשמל במרחב הצפון (ע"ר) (מחזיק סופי) (16.667%) והקרן לחסכון ועזרה הדדית של עובדי חברת החשמל בירושלים בע"מ (מחזיק סופי) (8.333%).	ישראל	קרון השתלמות של עובדי חברת החשמל לישראל בע"מ

לא התקיימו במהלך שנת 2011 אסיפות כלליות.	למיטב ידיעת החברה ונכון למועד התשקיף, החברה אינה פעילה. במהלך שנת 2001, הופסקה פעילותה של פמ"א, בשל החלטת בעלי המניות להפסיק את הזרמת הכספים לפעילותה. בהקשר זה נחתם הסכם בין בעלי המניות, בו הוגדרה מתכונת הפסקת הפעילות של פמ"א ומכירת נכסיה.	למיטב ידיעת החברה ונכון למועד התשקיף, החברה אינה פעילה.	החברה מחזיקה 49.99% מהמניות ומהזכויות בהון ו-30.77% מהזכויות למינוי דירקטורים. יתר המניות מוחזקות שווה בשווה על-ידי כימיקלים לישראל בע"מ ובתי זיקוק בע"מ. מדינת ישראל מחזיקה במניית יסוד אחת, המקנה לה זכויות מסוימות בניהול ומינוי דירקטורים.	ישראל	החברה לפיתוח משאבי אנרגיה פמ"א בע"מ

31. פרטים אודות חברות בנות וחברות קשורות של החברה

31.1. להלן פרטים אודות חברות בנות וחברות קשורות של החברה, ליום 31 במרס 2012¹⁹⁷:

אלפי ש"ח		שיעור החזקת החברה (%)				מספר מניות מוחזק וערכן הנקוב	סוג מניה	שם חברת בת/ מסונפת
ערך מאזני מותאם	עלות מותאמת	בסמכות למנות דירקטורים	בהצבעה	בהון	בנייר הערך			
חברות בנות								
-	-	73.17	73.17	12.00	100.00	300,000 בנות 0.0005 שקל כ"א	נדחית	1) נכסי הירדן בע"מ
		26.82	26.82	87.99	99.98	* 110,000 בנות 0.0001 שקל כ"א	רגילה א	
-	-	100.00 0.00 100.00	100.00 0.00 100.00	76.05 23.95 100.00	100.00 100.00 100.00	2,000 **630 בנות 0.0001 שקל כ"א	בכורה נדחית	2) מגרשי הקבלנים בע"מ

¹⁹⁷ כל חברות הבת והחברות הקשורות אינן נסחרות בבורסה.

199	55,000	198	55,000	100.00	100.00	100.00	100.00	909,999 בנות 1 שקל כ"א	רגילה א	3) החברה הלאומית לאספקת פחם בע"מ
-	-	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00	12 בנות 1 ש"ח כ"א	הנהלה א'	4) קרן השתלמות של עובדי חברת החשמל לישראל בע"מ ***
חברה מסונפת										
-	-	30.77	49.99	49.99	49.99	49.99	49.99	3,467,790 בנות 0.1 שקל כ"א	רגילה	החברה לפיתוח משאבי אנרגיה פמ"א בע"מ

* מתוכן 66 מניות מוחזקות על-ידי נושאי משרה בנאמנות עבור החברה.

** מוחזקות על-ידי נושאי משרה בנאמנות עבור החברה.

*** החברה מחזיקה 50% ממניות ההנהלה ומהזכויות למינוי דירקטורים, ללא זכויות להשתתפות ברווחים.

לפירוט נוסף ראה סעיף "השקעות בחברות מוחזקות" – בדוחות הכספיים השנתיים וכן ראה ביאורים 1 ט' ו 2 ה' וביאור 13 בדוחות הכספיים השנתיים המתייחסים ל"השקעות בחברות מוחזקות וכלולות" ו- "צדדים קשורים ובעלי עניין", בהתאמה.

31.2. לחברה אין יתרת הלוואות או ערבויות שהעמידה לחברות המוחזקות המפורטות בטבלה לעיל.

לפירוט שמות המחזיקים, למיטב ידיעת החברה והדירקטורים שלה, במועד התשקיף, בלמעלה מעשרים וחמישה אחוזים (25%) מהון המניות המונפק או מכוח ההצבעה או מהסמכות למנות דירקטורים בחברה בת של החברה ובחברה קשורה שלה ראה סעיף 30.

¹⁹⁸ 47,537 אלפי ש"ח נכון ליום 31.12.2011 ו- 55,000 אלפי ש"ח נכון ליום 31.12.2011 מותאם למדד מרס 2012.

¹⁹⁹ 47,537 אלפי ש"ח נכון ליום 31.12.2011 ו- 55,000 אלפי ש"ח נכון ליום 31.12.2011 מותאם למדד מרס 2012.

31.3. להלן תיאור כללי של עיקר עיסוקיהן ופרטים בדבר הרווח (הפסד) של חברות בת וחברות קשורות
(במיליוני ש"ח):

תוצאות פעילות החברות המוחזקות, כפי שנכללו בדוחותיהן הכספיים								עיקר עיסוק החברה בשנים 2010 ו-2011 ועד למועד התשקיף	שם החברה
לשנה שנסתיימה ביום 31.12.2010		לשנה שנסתיימה ביום 31.12.2011		לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 31.3.2012		לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 31.3.2012			
רווח (הפסד) אחרי מס	רווח (הפסד) לפני מס	רווח (הפסד) אחרי מס	רווח (הפסד) לפני מס	רווח (הפסד) אחרי מס	רווח (הפסד) לפני מס	רווח (הפסד) אחרי מס	רווח (הפסד) לפני מס		
--	--	--	--	--	--	--	--	אינה פעילה	<u>חברות בנות</u> (1) נכסי הירדן בע"מ
--	--	--	--	--	--	--	--	אינה פעילה	(2) מגרשי הקבלנים בע"מ
21	27	19	25	5	6	3	4	אספקת פחם	(3) החברה הלאומית לאספקת פחם בע"מ
46.6	46.6	(19.6)	(19.6)	--	--	--	--	קרן השתלמות	(4) קרן השתלמות של עובדי חברת החשמל לישראל בע"מ ***
--	--	--	--	--	--	--	--	אינה פעילה	<u>חברה מסונפת</u> החברה לפיתוח משאבי אנרגיה פמ"א בע"מ

31.4. להלן פרטים אודות דיבידנד, ריבית ודמי ניהול שקיבלה החברה או שהיא זכאית לקבל מחברות בת
ומחברות קשורות (במילוני ש"ח):

שם החברה			ינואר עד מרס 2012			לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2011			לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2010		
דיבידנד	ריבית	דמי ניהול	דיבידנד	ריבית	דמי ניהול	דיבידנד	ריבית	דמי ניהול	דיבידנד	ריבית	דמי ניהול
--	--	--	--	--	--	12	--	--	13	--	--

החברה הלאומית
לאספקת פחם בע"מ

32. דוח הדירקטוריון לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2011

דירקטוריון חברת החשמל לישראל בע"מ ("החברה") מתכבד להגיש את דוח הדירקטוריון על מצב ענייני החברה לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 ("תקופת הדוח" או "שנת הדיווח") בהתאם להוראות תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל – 1970 ("תקנות ניירות ערך") ולהוראות חוזרי רשות החברות הממשלתיות, ובהם חוזר "דוחות כספיים 2011-5-1" ("חוזר דוחות כספיים").

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד

1. תיאור תמציתי של החברה וסביבתה העסקית

א) כללי

החברה פועלת כמערכת אחת משולבת ומתואמת העוסקת באספקת חשמל לצרכנים, החל משלב ייצורו של החשמל, הולכתו, חלוקתו, אספקתו של החשמל וכן בסחר בו- הכל בהתאם לרישיונות אשר הוענקו לה לכל סוג פעילות, ואשר הינם בתוקף, למועד התשקיף, עד יום 1 בינואר 2013. החברה עוסקת גם בהקמת תשתיות הנדרשות לפעילויות האמורות. פעילותה של החברה כוללת שלושה תחומי פעילות עיקריים: ייצור חשמל, הולכה והשנאה של חשמל וחלוקת חשמל. החברה מספקת חשמל למרבית צרכני החשמל במדינה, ופיזור הלקוחות הוא כזה שאין לה תלות בהם. החברה הינה בבעלות מדינת ישראל המחזיקה כ- 99.85% ממניותיה ולפיכך היא ופעילותה כפופים בין היתר להוראות חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה – 1975 ("חוק החברות הממשלתיות"). החל מיום 4 במרס 1996 פועלת החברה בהתאם לחוק משק החשמל, התשנ"ו – 1996 ותקנותיו ("חוק משק החשמל"). חוק משק החשמל החליף את פקודת זיכיונות החשמל ולפיו הוקמה הרשות לשירותים ציבוריים – חשמל ("רשות החשמל") אשר תפקידה בין השאר קביעת תעריפי החשמל ודרכי עדכונם וכן מתן רישיונות ופיקוח על מילוי הוראות שנקבעו ברישיונות. לפרטים נוספים אודות חוק משק החשמל ראה סעיפים 1.3 ו- 22 לפרק 6 בתשקיף.

ב) סקירת תמצית השינויים בסביבה העסקית

1) אירועים בתקופת הדוח אשר הביאו לנטל תזרימי משמעותי על החברה, והפעולות והצעדים אשר ננקטו לפתרונם:

א. בתקופת הדוח התרחשו מספר אירועים בסביבה העסקית של החברה אשר גרמו לעלייה משמעותית בעלויות הדלקים והובילו לנטל תזרימי מהותי על החברה. העיקריים שבהם הינם כדלקמן:

(1) החל מחודש פברואר 2011 ועד מועד הדוח התרחש מספר רב של פיצוצים בצינור הגז הטבעי ממצרים. פיצוצים אלו גרמו להפרעות חוזרות ונשנות באספקת הגז ממצרים לעצירה מוחלטת של אספקתו לתקופות ממושכות והלכה למעשה לכך שבמהלך כשני שליש משנת 2011 לא סופק גז טבעי ממצרים, באופן שנוצר חוסר ודאות ביחס לאספקה העתידית (מלאה או חלקית) של גז ממצרים לחברה.

(2) בהתאם להודעות שהתקבלו משותפות מאגר הגז הטבעי בפרויקט "ים-תטיס" בחודשים אוקטובר, דצמבר 2011, פברואר 2012 ומאי 2012, חלה ירידה משמעותית ביכולת הפקת הגז ממאגר זה, והחל ממועד ההודעות תפחת משמעותית עד כדי חמישית מכמות הגז החוזית על פי ההסכם.

- (3) בחודש אוקטובר 2011 הגביל משרד האנרגיה והמים את הצריכה של הגז הטבעי ממאגר "ים תטיס" כדי להבטיח שהגז שנוותר במאגר ינוצל באופן יעיל על למועד הצפוי להפעלת מאגר הגז "תמר" (חודש יולי 2013).
- (4) כתוצאה מהאמור וכחלופה לגז טבעי, נאלצה החברה להגדיל את השימוש בסולר (ולא במזוט) שהינו דלק מזהם פחות ממזוט אך יקר ממנו באופן משמעותי, בהתאם לצו הרוחבי מחודש דצמבר 2010, שפרסם המשרד להגנת הסביבה, המחייב שריפת סולר לפני שריפת מזוט.
- האירועים דלעיל הביאו לכך שהחברה נדרשה לייצר חשמל בתמהיל דלקים יקר הרבה יותר מן המתוכנן. אף עלויות הדלקים הגבוהות יכוסו בסופו של דבר בתעריף, פער הזמן בין המועד בו נושאת החברה בהוצאות בגין תמהיל הדלקים היקר לבין המועד בו יעודכן תעריף החשמל מביא לפערים בתזרים המזומנים של החברה. לפירוט בדבר השפעות האירועים המתוארים לעיל והנטל התזרימי על החברה בתקופת הדוח ראה דוחות מיידים של החברה¹.
- ב. לאור האירועים המתוארים לעיל, פנתה החברה למשרדי הממשלה והרגולטורים המסדירים את פעילותה, בבקשה כי ינקטו צעדים על מנת לטפל בצרכיה התזרימיים. כתוצאה מכך, בחודשים האחרונים, ביצעו הגורמים הממשלתיים מספר פעולות, אשר האפקט המצטבר שלהם סייע לחברה לגשר על הפערים בתזרים המזומנים שלה בשנת 2011:
- (1) בחודש אוגוסט 2011 חתם שר האוצר, על צו תעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין (הוראת שעה מספר 10), התשע"א – 2011 ("צו מס הקניה"), לפיו החל מיום 1 בפברואר 2011 ועד יום 31 בדצמבר 2011, יהא מס הקנייה על סולר מיובא מחו"ל 31% מסכום מס הקניה שהוטל על סולר מיובא ערב התיקון האמור, וזאת כפוף להתקיימות התנאים המנויים בצו מס הקניה, והמפורטים בדוח המיידים של החברה מיום 8 באוגוסט 2011 (מספר אסמכתא 2011-01-235884). כמו כן, באישור ועדת הכספים של הכנסת, הופחת הבלו על הסולר הנרכש בישראל בשיעור זהה עד סוף שנת 2011. החברה מעריכה את ההנחה בגין רכישות הסולר בשנת 2011 בכ- 1.5 מיליארד שקל חדש.
- (2) בחודש אוגוסט 2011, התקבל אישור המשרד להגנת הסביבה לשינוי סדר ההפעלה של מערכי ייצור בדלק גיבוי, כך שתתאפשר הפעלת יחידות קיטוריות בתחנת הכוח באשכול עם מזוט, לפני הפעלת מערכי ייצור אחרים בסולר, וזאת עד לסוף שנת 2011 או עד לתיקון התקלה באספקת הגז המצרי, המוקדם מביניהם. מחודש ינואר 2012 ועד חודש אפריל 2012 התקבלו אישורים נוספים מהמשרד להגנת הסביבה בנושא זה- לפרטים ראו סעיף 2.ד. אירועים לאחר תאריך המאזן.
- (3) בחודש אוגוסט 2011 החליטה רשות החשמל לעדכן בעדכון שנתי את העלויות המוכרות לחברה בתעריף, לרבות העלויות הנובעות מרכישות חשמל מיצרנים פרטיים ומהסדרים החלים עליה במשק, רטרואקטיבית החל מה- 1 באפריל 2011. העדכון הביא להעלאת התעריף הממוצע לצרכן בשיעור של 9.89% בהשוואה לתעריפים הקודמים שנכנסו לתוקף ב- 22 במרס 2011. לפרטים נוספים, ראה דוח מיידים של החברה מיום 9 באוגוסט 2011 (מספר אסמכתא 2011-01-236385), וכן סעיף 7.1.3.2 בפרק 6 לתשקיף.
- (4) בחודש נובמבר 2011 קיבלה החברה את אישור רשות החשמל לדחייה של הפקדות בהן היא מחויבת לחשבון הייעודי לתוכנית החירום (שלב ב') ("החשבון הייעודי לתכנית החירום"). כתנאי לדחיית ההפקדות, נדרשה החברה לגייס כספים בהיקף של לפחות 1

¹ דוח מיידים של החברה מיום 12 ביולי 2011 (מספר אסמכתא 2011-01-210297); דוח מיידים מיום 5 באוקטובר 2011 (מספר אסמכתא 2011-01-292275); דוח מיידים מיום 17 בנובמבר 2011 (מספר אסמכתא 2011-01-331101).

מיליארד שקל חדש עד ליום 15 בדצמבר 2011. תנאי זה התקיים, לאחר שהחברה התקשרה, ביום 15 בדצמבר 2011, בהסכם הלוואה בהיקף של 1 מיליארד ש"ח עם תאגיד בנקאי בישראל.

(5) בחודש אוקטובר 2011 החליטה רשות החשמל להעלות את תעריף החשמל בשיעור ממוצע של 4.72%. לפרטים נוספים, ראה סעיף 7.1.3.2 בפרק 6 לתשקיף.

(6) החברה פנתה לחברת הפחם (חברה בת בבעלות מלאה שלה), אשר באמצעותה רוכשת החברה פחם למטרות יצור חשמל, וסיכמה עמה על דחייה של תשלומים בגין פחם שסופק לחברה בחודש נובמבר 2011 וזאת בהיקף של כ- 142 מיליון שקל חדש. סכום זה הוחזר לחברת הפחם בשני (2) תשלומים בחודש פברואר 2012 כאשר הריבית בגינו הוחזרה לחברת הפחם בתשלום אחד בחודש מרס 2012.

ב. צעדים אלו סייעו באופן משמעותי להגדלת תזרים המזומנים של החברה בשנת 2011, ובכך היוו פתרון למצוקה התזרימית של החברה בשנה זו. ואולם, צעדים אלו היוו פתרון זמני, ובחלק מהמקרים חלקי בלבד בראייה לשנת 2012, בעיקר בשל המשך ההפרעות באספקת גז טבעי ממצרים והקיטון המשמעותי הנוסף בכמות הגז הטבעי ממאגר "ים תטיס", אשר החל מחודש מאי ירדה לכדי חמישית מן הכמות החוזית המירבית.

ג. לאור זאת, שבה החברה ופנתה למשרד האוצר, לקבלת סיוע בהתמודדות עם מצבה התזרימי. בהתאם, נדון מתווה אפשרי של סיוע לחברה להתמודדות עם המחסור בתזרים המזומנים אליו נקלעה בעקבות משבר הגז הטבעי, וזאת לצד העלאה מדורגת של תעריפי החשמל.

בהתאם למתווה שנדון כאמור, נקטה הממשלה, לאחר תאריך הדוח, במספר צעדים על מנת לסייע למצבה התזרימי של החברה. לפרטים בדבר הצעדים שננקטו כאמור, וכן לפרטים בדבר אירועים נוספים שהתרחשו לאחר תאריך הדוח ואשר השפיעו על מצבה התזרימי של החברה, ראה הגילוי בסעיף ד.2 לדוח זה.

(2) הסכם תמר

בחודשים דצמבר 2011 ופברואר 2012 אישר דירקטוריון החברה את תנאי ההתקשרות עם השותפויות בשדה הגז טבעי "תמר" ("שדה תמר" ו-"שותפות תמר", בהתאמה) בהסכם לרכישת גז טבעי משותפות "תמר" ("הסכם תמר"), כפוף לתנאים מסוימים. הסכם "תמר" נחתם ביום 14 במרץ 2012, וטעון אישור רשות החשמל, הממונה על ההגבלים העסקיים, רשות החברות הממשלתיות, ובמידת הצורך- אישור הממשלה. לפרטים בדבר תנאי הסכם תמר וסטאטוס האישורים הנדרשים לו, ראה סעיף 7.10.9 לפרק 6 בתשקיף וביאור 24 בדוחות הכספיים השנתיים.

דירקטוריון החברה מייחס חשיבות רבה להסכם תמר, בעיקר בשל המחסור הקיים למועד הדוח בגז טבעי והשלכותיו של מחסור זה על עלויות ייצור החשמל ועקב כך על מצבה התזרימי של החברה. הנהלת החברה צופה, כי הזרמת הגז הטבעי משדה תמר, הצפויה להתחיל בשנת 2013, תביא להגברת השימוש בגז טבעי על ידי החברה ותפחית את עלויות הדלקים בהם נושאת החברה.

לפרטים בדבר החלטת רשות החשמל בדבר עקרונות להכרה בעלויות בגין הסכמים לרכישת גז טבעי ובדבר החלטת הממונה על ההגבלים העסקיים בקשר למתן פטור מקבלת אישור להסדר כובל, ראה סעיף ד. 2. ז'.

(3) חתימה על הסכמי שכר קיבוציים מיוחדים

ביום 31 בינואר 2011, נחתמו שני הסכמי שכר קיבוציים מיוחדים בין החברה לבין ועד העובדים הארצי והסתדרות העובדים הכללית החדשה, באישור הגורמים המוסמכים: האחד, מקנה לעובדי החברה תוספת שכר בשיעור של כ-5.75%, ששולמה בשלוש פעימות עד חודש ינואר 2012, והשני המעגן שינוי במנגנון עדכון הגמלאות של המבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית, להצמדה למדד המחירים לצרכן. לפרטים נוספים ראה סעיף 10.6.7.4 לפרק 6 בתשקיף וכן ביאור 19' בדוחות הכספיים השנתיים.

(4) הקמת שלוש תוספות קיטוריות

דירקטוריון החברה אישר ביום 17 במרץ 2011 לפעול להקמת שלוש תוספות קיטוריות לתחנות הכוח החדשות בחגית, אשכול ורמת חובב, במסגרת תוכנית החירום שלב ב'. לפרטים נוספים ראה ביאור 2'11 בדוחות הכספיים השנתיים.

(5) השפעות המשבר הפיננסי בגוש היורו על החברה

במהלך שנת 2011 החל משבר פיננסי לפקוד מדינות רבות בגוש היורו, ובכלל כך הורד דירוג האשראי הבינלאומי של מדינות מרכזיות הנמנות עם גוש היורו (ובניהן צרפת, ספרד, איטליה, אירלנד ויוון) וחלו שינויים פוליטיים בחלק ממדינות אלה, נוכח מצבן הפיננסי.

הנהלת החברה בחנה את ההשפעה הנוכחית של המשבר הפיננסי בגוש היורו על ההיבטים השונים של פעילותה ומצאה כי הוא בא לידי ביטוי ב:

- מיעוט הבנקים אשר מוכנים להעמיד מימון לחברה.
- תוקף הצעות המימון הבנקאיות הינו קצר ביותר.
- עלויות גיוס ההון באמצעות הבנקים עלו, והבנקים שומרים לעצמם זכות לשינוי העלויות במקרה של תזוזות בשווקים הפיננסיים.

לחברה התחייבויות ביורו בשווי של כ 2.7 מיליארד שקל חדש.

עסקאות אלו מגודרות במסגרת הפעולות שנעשות להגנה על סיכוני שער חליפין וסיכוני ריבית ועל כן לא היה למשבר האמור השפעה שלילית על פעילות החברה במהלך שנת 2011. לפרטים נוספים אודות השינויים בסביבה העסקית של החברה ראה ביאור 1 ו' בדוחות הכספיים השנתיים.

(ג) יעדים ואסטרטגיה

לפרטים בדבר יעדים ואסטרטגיה ראה סעיף 26 לפרק 6 בתשקיף.

להלן פרטים בדבר יעדיה הפיננסיים של החברה:

(1) הפחתת יחס המינוף הפיננסי בחברה ליחס המינוף המוכר במסגרת תעריף החשמל.

יחס המינוף הפיננסי המוכר על-ידי רשות החשמל בתעריף (יחס מינוף נורמטיבי) (למימון רכוש ללא רכוש בהקמה) בין ההון העצמי להון הזר של 1:2 (רשות החשמל מתייחסת לצרכי התעריף אל המיסים הנדחים, כחלק מההון העצמי במקטע ההולכה והחלוקה). יחס המינוף הפיננסי של החברה ליום 31 בדצמבר 2011 הוא 2.30:1. חלוקת דיבידנד מצטבר מרווחי החברה לשנים 2004-2009, המוערכת על-ידי החברה בסך של 3.85 מיליארד שקל חדש, עשויה לשנות את יחס המינוף הפיננסי בחברה ל- 2.84:1. לפרטים בדבר חלוקת דיבידנד בחברה ראה סעיף 4 לפרק 6 בתשקיף.

(2) השגת שיעור תשואה להון עצמי, כפי שמוכר במסגרת תעריף החשמל.

שיעור התשואה השנתי על הון עצמי, המוכר על-ידי רשות החשמל בתעריף (שיעור תשואה להון נורמטיבי) הינו 9.5% ברוטו במקטע הייצור, 5.5% נטו במקטע ההולכה ו- 6.2% נטו במקטעי החלוקה במתח גבוה ונמוך. שיעור התשואה על ההון העצמי ליום 31 בדצמבר 2011 הינו, במונחים שנתיים: 9.32% במקטע הייצור, תשואה שלילית של 1.81% במקטע ההולכה ותשואה שלילית של 8.42% במקטע החלוקה במתח גבוה ונמוך, (זאת בהתאם לדוחות לפי מקטעי הפעילות של החברה - ייצור, הולכה וחלוקה, ראה ביאור 36 בדוחות הכספיים השנתיים).

(3) הכרה בעלויות השינוי המבני במסגרת בתעריפי החשמל העתידיים.

(ד) אומדן הערכת ההשפעה הכספית של השוני בין כללי הדיווח הכספי המיושמים בדוחות הכספיים של החברה לבין תקני הדיווח הכספי המיושמים בתקנים בינלאומיים (IFRS)

בהתאם לתקנות החברות הממשלתיות (כללים לעריכת דוחות כספיים של חברת החשמל לישראל בע"מ) (הוראת שעה), תשס"ה-2004 ("תקנות החברות הממשלתיות לעריכת דוחות כספיים") על החברה להציג את הערכת השפעת יישום כללי הדיווח הכספי בדוחותיה הכספיים בהשוואה לתקני דיווח כספי בינלאומיים, כדלקמן:

במיליוני שקל חדש			
ליום 31 בדצמבר			
2009	2010	2011	
			ההשפעה על ההון העצמי –
18,048	18,050	17,265	הון העצמי לפי התקנות – כפי שדווח בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2011
3,701	3,861	453	השפעת מחיקת נכסי התחייבויות פיקוח
(6,164)	(5,633)	(6,090)	השפעות הנובעות מרכוש קבוע *
428	304	1,270	השפעת המס **
16,013	16,582	12,898	הון העצמי כתוצאה מיישום IFRS
			ההשפעה על הרווח הנקי –
1,424	2	(785)	רווח (הפסד) הנקי לפי התקנות – כפי שדווח בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2011
396	464	571	הבדלי פחת מדווח מתואם
2,215	160	(3,408)	השפעת מחיקת נכסי התחייבויות פיקוח
(1,473)	(1,015)	(1,165)	שחיקת התחייבויות – בעיקר פער בין ריבית ריאלית לריבית נומינלית
-	953	(126)	ביטול הפחתה ל-FAS90
-	129	263	אחרים
(205)	(124)	966	השפעת המס **
2,357	569	(3,684)	רווח (הפסד) נקי לפי IFRS

* השפעות הנובעות מרכוש קבוע – הצמדה למדד, ביטול הפרשה לירידת ערך נכסים, פערים בהיוון עלויות מימון והשפעות אחרות

** השפעת המס – בשנת 2011 הייתה 25%, בשנת 2010 18%, בשנת 2009 18%

הנתונים הכמותיים המובאים לעיל הינם הערכה ואומדן בלבד ויש לנקוט משנה זהירות בהתבסס על נתונים אלו הואיל והחברה מנהלת את מערכות הדיווח שלה בהתאם לתקנות החברות הממשלתיות לעריכת דוחות כספיים.

ה) מנגנון תעריף החשמל

(1) לפרטים אודות תעריף החשמל ראה סעיפים 7.1.3.2 ו- 8.1.3 לפרק 6 בתשקיף, וכן ביאור 3 בדוחות הכספיים השנתיים.

לצורך קביעת התעריפים, תבצע רשות החשמל פעולות של בקרת העלויות של בעל רישיון ספק שירות חיוני. רשות החשמל רשאית שלא להביא בחשבון לעניין קביעת תעריפים הוצאות, כולן או חלקן, אשר לדעתה אינן דרושות למילוי חובותיו של בעל רישיון ספק שירות חיוני.

לעמדת החברה, החלטות רשות החשמל בעניין התעריף אינן מספקות כיסוי מלא והולם לעלויותיה. לעמדתה, אי הכרת רשות החשמל במסגרת התעריף בעלויות שנוצרו לחברה בנושאים כגון אלה המפורטים להלן, מביאה לפגיעה משמעותית בהכנסות החברה הנאמדת במיליארדי ש"ח. עמדת רשות החשמל, כפי שנמסרה לחברה, היא כי תעריף החשמל אינו חייב להכיר בכל עלויות החברה בהתאם לעלויותיה בפועל, אם אינן דרושות לדעת רשות החשמל למילוי חובות החברה כספק שירות חיוני.

החברה העבירה לרשות החשמל מספר רשימות ובהן פירוט הנושאים לגביהם יש לחברה השגות, לרבות, נתונים והסברים בנוגע לעלויות הלא מוכרות, בבקשות לקבל כיסוי לעלויות האמורות.

עם הנושאים לגביהם פנתה החברה לרשות החשמל נמנים: השגות החברה בגין אופן קביעת בסיס תעריף הייצור החדש (שלגביו עמדת רשות החשמל היא כי בסיס התעריף משקף כאמור את העלויות הנדרשות למקטע זה) - ובכלל זה אי ההכרה בעלויות ההקמה של הרכוש הקבוע, מנגנון הפחתה של העלויות המוכרות אשר יחולו על החברה במידה שלא תעמוד בלוחות הזמנים הנורמטיביים להפעלת

יחידות הייצור; שיעור מקדמי ההפחתה; סל הדלקים (לרבות נושאים כגון, חישוב תמריץ הגז, דחיית בהסבות תחנות כוח לגז טבעי וחישוב תחזית הביקוש); הוצאות אקסוגניות; עלויות מימון; צריכת חשמל במתקני החברה; מועד ההפעלה של מחז"מ אלון תבור; הכרה בגין התחייבויות לפנסיה; עיכובים בעדכון בסיסי התעריפים למקטעי החלוקה וההולכה, ועוד. אי ההכרה כאמור בעלויות החברה במסגרת התעריף, גרמה ותגרום לקיטון מהותי בהכנסות החברה ולאי הכרה בחלק מרכושה, דבר המביא להפסדים ולשחיקה ניכרת בהון העצמי של החברה.

במרבית הנושאים נתקבלה החלטה מצד רשות החשמל וביתר הנושאים לא נתקבלה כל החלטה. החלטות רשות החשמל שנתקבלו מחייבות את החברה אלא אם רשות החשמל תשנה החלטתה. כאמור, לעמדת החברה, ההחלטות שנתקבלו על-ידי רשות החשמל אינן מספקות כאמור כיסוי מלא בגין עלויותיה והיא ממשיכה לפנות לרשות החשמל בנושאים אלה לצורך קבלת כיסוי תעריפי לעלויות כאמור. אין וודאות אם עמדת החברה תתקבל ומה תהא מידת השפעת החלטות רשות החשמל, במידה שישונו, על החברה ועל תוצאותיה הכספיות.

לפרטים נוספים ראה סעיף ביאור 3 סעיפים ג' – ה' בדוחות הכספיים השנתיים.

(2) השוואה בין התעריף להוצאות החברה לתקופה ינואר-דצמבר לשנת 2011

במיליוני ש"ח, במחירי 12.11

פער	הוצאות החברה לפי דו"חות כספיים *	הכנסות החברה ללא תשואה להון עצמי לפי נוסחת התעריף	
471	13,105	13,576	דלק ורכישות חשמל
-561	4,236	3,675	תפעול
-565	4,285	3,720	פחת והפחתות
-250	2,185	1,935	הוצאות מימון
-122	146	24	הוצאות בין פנסיונרים
261	132-	129	שונות והפרשים
-766	23,824	23,059	סה"כ
1,215	תשואה על ההון שאושרה ע"י רשות החשמל		
449	רווח בפועל לפני מיסים על ההכנסה ולפני הפרשה בגין אי הכרה בעלויות הקמת רכוש קבוע		

* לאחר העברת פעולות מיון נדרשות להתאמה לנוסחת התעריף. בנוסף, הנתונים הינם לאחר השפעת נכסי/התחייבויות פיקוח. למידע נוסף ראה ביאור 20 בדוחות כספיים שנתיים וכן בדוחות מאוחדים על רווח והפסד לשנת 2011.

הערות:

1. במקטעי ההולכה והחלוקה, הרשות מפעילה מקדמי הפחתה על כלל רכיבי ההכנסה ולא קבעה באיזה רכיב ספציפי החברה צריכה להתייעל.

לצורך התחשיב הונח כי מקדם ההפחתה הינו בשיעור שווה על רכיבי ההכנסה במקטעים הנ"ל.

יחד עם זאת לא ברור שרשות החשמל מפרשת באותו אופן (שיעור שווה) את יישום מקדמי ההפחתה על רכיבי העלות המוכרת.

2. הרשות בקובעה את התעריף הכירה בחלק מסעיפי ההוצאות שלא עפ"י הסיווגים הרשומים בדוחות הכספיים. בטבלה זו בוצעו התאמות הן מצד ההכנסות והן מצד ההוצאות של אותם הסעיפים שהוכרו ע"י הרשות בשונה מהרשום בדוחות הכספיים, כך שתתקבל השוואה נאותה בין הכנסות החברה להוצאותיה.

להלן פירוט ההסברים העיקריים לפערים לפי רכיבים:

1. דלק

הפערים בדלקים נובעים מהסיבות הבאות:

- 1.1. פער בכמויות הנובע מהכרה נורמטיבית של הרשות שהינו שונה מביצועי החברה בפועל.
- 1.2. פער במחירי הדלקים המוכרים היכול לנבוע, בין היתר, מהכרה במחירי דלקים שוליים בעוד שבצד ההוצאות, עלויות הדלקים נרשמות כעלויות ממוצעות.
- 1.3. החזרים שניתנו לנו על ידי הרשות בגין שנת 2010 עבור סולר ששרפה החברה שלא לצורכי ייצור אנרגיה.

2. תפעול -

הפערים ברכיב התפעול נובעים בעיקרם מאי הכרה במלוא עלויות השיפוצים של תחנות הכח ומאי עדכון בסיס תעריפים במקטעי ההולכה והחלוקה.

3. פחת -

הפערים ברכיב הפחת נובעים בעיקרם מהעיכוב הניכר בעדכון בסיס התעריפים במקטעי ההולכה והחלוקה המסתכמים במאות מיליוני ₪ לשנה. בנוסף קיימים סעיפים נוספים לאי הכרה לדוגמא, אי הכרה במלוא הוצאות פחת בגין מלאי חלקי חילוף ורכוש משותף במקטע הייצור, אי הכרה בעלויות הסבה לגז וכד'.

4. עלויות מימון -

הפער בעלויות המימון נובע ברובו מאי הכרה בחלק מעלויות הרכוש הקבוע של החברה, על פיו נקבעות עלויות המימון בתעריף.

השוואה בין התעריף להוצאות החברה לתקופה ינואר-דצמבר לשנת 2010**במיליוני ש"ח, במחירי 12.11**

פער	הוצאות החברה לפי דו"חות כספיים *	הכנסות החברה ללא תשואה להון עצמי לפי נוסחת התעריף	
458	9,264	9,722	דלק ורכישות חשמל
-6	3,564	3,558	תפעול
-649	4,280	3,631	פחת והפחתות
132	1,707	1,839	הוצאות מימון
47	19-	28	הוצאות בין פנסיונרים
-241	134-	375-	שונות והפרשים
-259	18,662	18,403	סה"כ
1,216	תשואה על ההון שאושרה ע"י רשות החשמל		
957	רווח בפועל לפני מיסים על ההכנסה ולפני הפרשה בגין אי הכרה בעלויות הקמת רכוש קבוע		

* לאחר העברת פעולות מיון נדרשות להתאמה לנוסחת התעריף. בנוסף, הנתונים הינם לאחר השפעת נכסי/התחייבויות פיקוח. למידע נוסף ראה ביאור 20 בדוח השנתי וכן בדוחות מאוחדים על רווח והפסד לשנת 2011.

הערות:

1. במקטעי ההולכה והחלוקה, הרשות מפעילה מקדמי הפחתה על כלל רכיבי ההכנסה ולא קבעה באיזה רכיב ספציפי החברה צריכה להתייעל.
לצורך התחשיב הונח כי מקדם ההפחתה הינו בשיעור שווה על רכיבי ההכנסה במקטעים הנ"ל. יחד עם זאת לא ברור שרשות החשמל מפרשת באותו אופן (שיעור שווה) את יישום מקדמי ההפחתה על רכיבי העלות המוכרת.
2. הרשות בקובעה את התעריף הכירה בחלק מסעיפי ההוצאות שלא עפ"י הסיווגים הרשומים בדוחות הכספיים. בטבלה זו בוצעו התאמות הן מצד ההכנסות והן מצד ההוצאות של אותם הסעיפים שהוכרו ע"י הרשות בשונה מהרשום בדוחות הכספיים, כך שתתקבל השוואה נאותה בין הכנסות החברה להוצאותיה.

להלן פירוט ההסברים העיקריים לפערים לפי רכיבים:

1. דלק

הפערים בדלקים נובעים מהסיבות הבאות:

- 1.1. פער בכמויות הנובע מהכרה נורמטיבית של הרשות שהינו שונה מביצועי החברה בפועל.
- 1.2. פער במחירי הדלקים המוכרים היכול לנבוע, בין היתר, מהכרה במחירי דלקים שוליים בעוד שבצד ההוצאות, עלויות הדלקים נרשמות כעלויות ממוצעות.
- 1.3. תשלומים שבוצעו ע"י החברה בשנים קודמות הצפויים להיות מגולמים ברכיב הפיצוי בגין איחור בעדכון לשנת 2009.

2. פחת –

- הפערים ברכיב הפחת נובעים בעיקרם מהעיכוב הניכר בעדכון בסיס התעריפים במקטעי ההולכה והחלוקה המסתכמים במאות מיליוני ₪ לשנה.
- בנוסף קיימים סעיפים נוספים לאי הכרה לדוגמא, אי הכרה במלוא הוצאות פחת בגין מלאי חלקי חילוף ורכוש משותף במקטע הייצור, אי הכרה בעלויות הסבה לגז וכד'.

3. הוצאות בגין פנסיונרים –

- עודף ההכרה נובע מהכנסות הרשומות בגין פנסיונרים בדוח רווח והפסד הנובעות בעיקר מהיוון ריבית בגין עודף יעודה על עתודה.

ו) השוואה בין תקציב החברה לבין הוצאות בפועל לשנים 2010 ו-2011:

תקציב החברה ופרוט הוצאותיה לשנת 2011 (במיליוני שקל חדש)

במחירים שוטפים

הסבר	הפרש	הוצאה בפועל	תקציב	היעד התקציבי
				תקציב התפעול והאחזקה השוטפת
מערכת ייצור החשמל	34	1,840	1,806	שינוי הנובע בעיקר מביצוע עבודות אחזקה שוטפת בהיקף גבוה מהמתוכנן באתרים: חגית, חיפה, אורות רבין, ורוטנברג. בנוסף, תשלום ארנונה בגין חובות עבר לעיריית אשקלון.
מערכת קווי ההולכה ותחנות משנה	(13)	320	333	ביצוע עבודות אחזקת תחנות משנה ומיתוג ואחזקת קווי 161 ק"ו ו 400 ק"ו בהיקף נמוך מהמתוכנן.
מערכת החלוקה (רשת מתח גבוה ונמוך)	(21)	1,256	1,277	ביצוע עבודות אחזקת רשת מתח נמוך ומתח גבוה ופעילות מסחרית בהיקף נמוך מהמתוכנן במחוזות.
ניהול והוצאות משותפות	(78)	626	704	ביצוע נמוך בפעילויות הפרסום, סקרים ויועצים, בדיקות ומחקרים שונים והפרשה לתביעות משפטיות.
פרויקטים במחקר ופיתוח + קר"ט	(7)	16	23	
רזרבה	(25)		25	
סה"כ תקציב התפעול	(110)	4,058	4,168	
				תקציב הפיתוח
השקעות במערכת ייצור החשמל	(323)	1,832	2,155	עיקר אי הביצוע בפרויקטי חירום שלב ב', המחז"מים בחיפה, אספקת גז ליחידות ייצור קיימות, עבודות השקעה בתחנות הכוח, בפעולה והפחתת פליטות PM ו SCR באורות רבין ורוטנברג. אי ניצול מלוא התקציב לצידוד, עבודות הקמה, הכנסה לפעולה ובני"מ בשל עיכובים ושינויים בתוכניות העבודה. מנגד, תשלום בגין רכש ציוד בפרויקט התקנת סולקני גופרית באורות רבין שתוקצב בשנת 2012.
השקעות במערכת קווי ההולכה ותחנות משנה	(76)	543	618	היקף עבודות להקמת קווי מתח עליון, הקמת תחנות משנה והרחבת תחנות משנה ומיתוג נמוך מהמתוכנן בשל שינויים בתוכניות העבודה. מנגד, עבודות להקמת קווי מתח על בהיקף גבוה מהמתוכנן.
השקעות במערכת החלוקה (רשת מתח גבוה ונמוך)	0	1,188	1,188	
רכישות והשקעות שונות	(73)	543	616	ביצוע נמוך מהמתוכנן בעיקר בהשקעות במחשוב, רכישות אינוונטריות, פרויקטים מיוחדים ופיקוח על העומס.
רזרבה	(3)		3	
סה"כ תקציב הפיתוח	(474)	4,106	4,580	
				תקציב הדלק
מזוט	274	658	384	גידול משמעותי בצריכת הסולר והמזוט שבא על חשבון הפחתה בגז הטבעי,
פחם	160	6,405	6,245	
סולר	1,365	2,991	1,626	עליה במחירי הסולר והפחם שקווצה חלקית ע"י ירידה קלה במחירי המזוט והגז,
גז טבעי	(288)	2,719	3,007	
סה"כ תקציב הדלק	1,511	12,773	11,262	

תקציב החברה ופרוט הוצאותיה לשנת 2010 (במיליוני שקל חדש)

במחירים שוטפים

היעד התקציבי	תקציב	הוצאה בפועל	הפרש	הסבר
תקציב התפעול והאחזקה השוטפת				
מערכת ייצור החשמל	1,786	1,580	(206)	עיקר אי הביצוע מתמקד בעבודות שיפוצים באתרים: חיפה, אשכול, חגית ורמת חובב ומזיכוי בגין החזרי בטוח על נזקי עבר באתרים גזר וחגית.
מערכת קווי ההולכה ותחנות משנה	307	280	(26)	ביצוע עבודות אחזקת תחנות משנה ומיתוג ואחזקת קווי 161 ק"ו ו 400 ק"ו בהיקף נמוך מהמתוכנן.
מערכת החלוקה (רשת מתח גבוה ונמוך)	1,219	1,149	(70)	ביצוע נמוך מהמתוכנן בעיקר בתשלום עמלות גביה, ארנונה, פעילות מסחרית ואחזקת רשתות במחוזות
ניהול והוצאות משותפות	671	607	(64)	ביצוע נמוך מהמתוכנן בפעילות תכנון ופיתוח טכנולוגי, פרסום ותקשורת המונים, הדרכה והפרשה לתביעות משפטיות.
פרויקטים במחקר ופיתוח+ קר"ט	19	8	(11)	
רזרבה	23		(23)	
סה"כ תקציב התפעול	4,025	3,625	(400)	
תקציב הפיתוח				
השקעות במערכת ייצור החשמל	2,470	1,774	(696)	עיקר אי הביצוע בפרויקטי חירום שלב א', המחז"מים בחיפה, תוספת קיטורית בצפית, אספקת גז ליחידות ייצור קיימות והפחתת פליטות SCR באורות רבין ורוטנברג. אי ניצול מלוא התקציב לציד, עבודות הקמה, הכנסה לפעולה ובנ"מ בשל עיכובים ושינויים בתוכניות העבודה.
השקעות במערכת קווי ההולכה ותחנות משנה	663	505	(157)	היקף עבודות להקמת קווי מתח על ועליון, הקמת תחנות משנה והרחבת תחנות משנה ומיתוג נמוך מהמתוכנן בשל שינויים בתוכניות העבודה.
השקעות במערכת החלוקה (רשת מתח גבוה ונמוך)	1,199	1,088	(111)	היקף עבודות הקמת רשת מתח נמוך ומתח גבוה, רכישה והתקנת מונים ורכש יחידות קצה והתקנתן בפרויקט שליטה ובקרה על הרשת נמוך מהמתוכנן.
רכישות והשקעות שונות	616	521	(95)	בצוע נמוך מהמתוכנן בעיקר ברכישת קרקעות, פקוח על העומס, פתוח דיור, רכישת ציוד מתח נמוך ופרויקטים מיוחדים.
רזרבה	40		(40)	
סה"כ תקציב הפיתוח	4,987	3,888	(1,099)	
תקציב הדלק				
מזוט	242	235	(7)	גידול בצריכת כמויות הסולר והגז כתוצאה מגידול ביצור בהתאם לעליה בביקוש ובעומסי הביקוש
פחם	4,820	4,574	(246)	
סולר	609	1,138	529	ומנגד, ירידה במחירי הדלקים, בהוצאות נלוות ובעלויות הביטוח ביחס לחזוי.
גז טבעי	2,791	2,920	129	
סה"כ תקציב הדלק	8,462	8,866	404	

החברה משתמשת במדדים ביצועיים ואינדיקטורים כמותיים לצורך הערכת ההנהלה לעמידתה באסטרטגיה וביעדים. במסגרת זו נקבעו 15 מדדים ברמת חברה בתחומי פיריון ויעילות, רווחיות, שירות ללקוח, איכות ואמינות, בטיחות ואיכות הסביבה. לכל מדד כאמור נקבעים יעדים שנתיים כאשר יחידות החברה בוחנות את תוצאות העמידה ביעד ומנתחות ביצועים על ציר הזמן מידיי רבעון. מדדי הביצוע מוצגים לדירקטוריון החברה אחת לשנה, במסגרת דיוני התקציב, ונשלחים לעיון כל חברי הדירקטוריון מידי רבעון.

להלן ניתוח מדדי ביצוע נבחרים לשנים 2009-2011:

תחום	מדד		ביצוע 2009	יעד 2009	ביצוע 2010	יעד 2010	ביצוע 2011	יעד 2011
פיריון ויעילות	מכירות לעובד בפעילות תפעולית (במיליוני קוט"ש)		6.47	6.20	6.93	6.29	6.93	7.03
	עלויות תפעוליות לקוט"ש	ייצור (אג') (**)	3.84	4.06	3.72	4.33	3.94	3.95
		הולכה (אג') (**)	0.77	0.80	0.72	0.85	0.79	0.81
		חלוקה (אג') (**)	2.80	3.12	2.74	3.07	2.77	2.88
	זמינות תפעולית אקוויוולנטית (%)		86.3	88.3	87.5	90.3	84.9	85.5
רווחיות ואיתנות פיננסית	יתרת מזומנים (במיליארדי שקל חדש בסוף תקופה)		3.2	לא הופעל	3.7	לא הופעל	1.85	1.00
	תשואה להון עצמי (%)		7.9	6.5	0	6.5	(4.5)	6.8
שרות ללקוח	עמידה באמות מידה (%)		98.3	97	96.9	98	97.3	97
	לקוחות מרוצים (%)		81.7	87	84.1	86	84.7	86
	איכות ואמינות המוצר	דקות אי אספקה ללקוח	הפרעות (דק')	87	94	114	94	98.5
מתוכננות (דק')			34.5	43	31.0	43	33.9	43
משך שיקום האספקה ללקוח (דק')		35.8	37	36.5	37	37.6	37	
בטיחות	מספר תאונות ל – 100,000 ש"ע		0.68	Min(*)	0.85	Min(*)	0.62	Min(*)
איכות הסביבה	פליטות SO ₂ (גרם לקוט"ש)		1.6	1.7	1.5	1.7	1.6	1.7
	פליטות NO _x (גרם לקוט"ש)		1.7	1.8	1.6	1.8	1.7	1.8

Min(*)-משמעו כי ההנהלה קבעה לעצמה את מדד ביצוע של מספר תאונות כמינימום אפשרי.

(**) עלויות תפעול ואחזקה במוצע באגורות לקוט"ש, ללא דלקים.

להלן הסברי החברה בדבר השינוי בתוצאות המדדים בין השנים 2009 – 2011 :

- **מכירות לעובד בפעילות תפעולית** - בשנת 2010 קטן אחוז העובדים מכלל עובדי החברה שעסקו בפעילות תפעולית (לעומת פעילות פיתוח) ולאור זאת הפריון השתפר.
- **עלויות תפעוליות לקוט"ש (ב-3 המקטעים)** - ייצור החשמל בשנת 2010 גדל מעבר לתחזית, לכן העלויות לייצור קוט"ש קטנו. ב- 2011 ייצור החשמל היה נמוך מהתחזית.
- **יתרת מזומנים** - גידול בשנת 2010 עקב פעילות פיננסית וירידה ב- 2011 עקב גידול בהוצאות דלקים.
- **תאונות עבודה** - תאונות קלות לאורך שנים 2009-2011 ושינוי במספרם באופן אקראי.
- **פליטות** - שינויים לאורך השנים בהתאם לתמהיל גז/סולר שהיה בשימוש.

להלן הסברי החברה בדבר אי עמידה ביעדי המדדים בשנים 2009 – 2011 :

- **מכירות לעובד בפעילות תפעולית** - בשנת 2011 היעד (קרי, מכירות בפעילות תפעולית חלקי מספר העובדים) היה גבוה משנה קודמת, עקב התחזית לחורף וקיץ קשים. בפועל, היו חורף וקיץ קלים (הפרש של 1.4% ושאינו מהווה סטייה מהותית), דבר שהקטין את המכירות וביצוע המדד.
- **זמינות תפעולית אקוויולנטית** - עקב הפסקת הזרמת הגז, נוצר שימוש מוגבר בסולר ביחידות הייצור ובנוסף, אמינות נמוכה כתוצאה משינוי במשטר העבודה של יחידות הייצור בעבודה בסולר ביחס לעבודה בגז. בשנת 2010 חל שיפור לעומת 2009 עקב הגברת השימוש בגז, באופן יחסי (עדיין שימוש מוגבר בסולר יצר אי עמידה ביעד). הרעה ב- 2011 עקב הפחתת השימוש בגז יחסית לשנת 2010 וכאמור – שימוש מוגבר בסולר.
- **תשואה להון עצמי** - הכנסות החברה הנגזרות מהתעריף אינן מכסות את הוצאות החברה בתוספת התשואה הנדרשת להון העצמי.
- **עמידה באמות מידה** - במהלך השנים האחרונות ועד לשנת 2011 כולל היתה עמידה בממוצע במדד זה. שנת 2010 היתה שנה חריגה (גל חום, סערות והשריפה בכרמל) ועל כן היתה חריגה קטנה מהיעד.
- **לקוחות מרוצים** - היעד נקבע מלכתחילה כרף גבוה מאד אליו יש לשאוף. עם זאת, מסתמנת מגמה חיובית בין השנים בביצוע המדד.
- **דקות אי אספקה ללקוח** - יעד מדד זה לא השתנה מזה זמן רב והוא עומד על 137 דקות ע"פ נוסחא מקצועית של הרשת הארצית. שנת 2010 התאפיינה במזג אוויר סוער (גל החום, סערות והשריפה בכרמל) ועל כן מס' דקות אי אספקה הכולל הינו מעבר ליעד.
- **תאונות עבודה** - תאונות קלות לאורך שנים 2009-2011 ושינוי במספרם באופן אקראי.

2. מצב כספי

להלן נתוני המצב הכספי של החברה לימים 31 בדצמבר 2011 ו - 31 בדצמבר 2010:

ליום 31 בדצמבר						
מספר הסבר	אחוזים	גידול (קיטון)	2010	2011		
						רכוש שוטף
א'2'1	(65%)	(2,126)	3,278	1,152		מזומנים ושווי מזומנים
א'2'2	37%	202	539	741		השקעות לזמן קצר
א'2'3	20%	653	3,211	3,864		לקוחות בגין מכירות חשמל
א'2'4	108%	324	301	625		חייבים ויתרות חובה
א'2'5	10%	179	1,808	1,987		מלאי דלקים
	(19%)	(30)	154	124		מלאי מחסנים
א'2'6		2,449	-	2,449		נכסי פיקוח, נטו
	18%	1,651	9,291	10,942		
						רכוש לא שוטף
	64%	778	1,209	1,987		חובות לזמן ארוך
						נכסים בגין הטבות לאחר סיום העסקה:
א'2'ב	8%	425	5,276	5,701		עודף נכסי תוכנית הפנסיה על המחויבות לפנסיה
	3%	67	1,980	2,047		כספים בנאמנות
	7%	492	7,256	7,748		
						רכוש קבוע, נטו:
	(2%)	(1,251)	57,621	56,370		רכוש קבוע מופעל, נטו
	2%	104	4,665	4,769		רכוש קבוע בהקמה
א'2'ג	(2%)	(1,147)	62,286	61,139		
		1	846	847		נכסים בלתי מוחשיים, נטו
	2%	1,775	80,888	82,663		

ליום 31 בדצמבר במיליוני שקלים חדשים					
מספר הסבר	אחוזים	גידול (קיטון)	2010	2011	
					התחייבויות שוטפות
					אשראי מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים.....
א'2	(8%)	(396)	4,998	4,602	ספקים ונותני שירותים.....
ד'2	61%	765	1,259	2,024	זכאים ויתרות זכות.....
ד'22	17%	226	1,333	1,559	התחייבויות פיקוח, נטו.....
	4	(2,824)	2,824	-	מקדמות ממזמיני עבודות בניכוי עבודות בביצוע.....
	1%	2	397	399	הפרשות.....
	5%	34	754	788	
	(19%)	(2,193)	11,565	9,372	
א'ה'					התחייבויות לא שוטפות
					אגרות חוב.....
	6%	1,861	29,424	31,284	התחייבויות לתאגידים בנקאיים.....
	4%	193	4,849	5,042	התחייבויות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה.....
	2%	40	2,602	2,642	התחייבויות פיקוח, נטו.....
	80%	1,239	1,547	2,786	הפרשות להשבת סכומים עקב הצגה מחדש של הדוחות הכספיים.....
	5%	107	2,150	2,257	מיסים נדחים, נטו.....
א'ו'	33%	1,273	4,142	5,491	אגרות חוב למדינת ישראל.....
	-	9	2,444	2,453	התחייבויות למדינת ישראל.....
	(1%)	(44)	3,730	3,686	התחייבויות אחרות.....
	-	-	385	385	
	9%	4,753	51,273	56,026	
א'ז'					הון עצמי
					הון מניות.....
	-	-	1,099	1,099	קרנות הון.....
	-	-	996	996	עודפים.....
	(5%)	(785)	15,955	15,170	
	(4%)	(785)	18,050	17,265	
	2%	1,775	80,888	82,663	

להלן הסברים בדבר הנתונים הכספיים של החברה כמפורט בטבלאות לעיל בשנת הדיווח לעומת השנה
אשתקד, ברמת החברה ולפי מקטעי הפעילות (למידע אודות הדיווח המגזרי של החברה ראה ביאור 34
בדוחות הכספיים השנתיים):

א) רכוש שוטף

1) מזומנים ושווי מזומנים

לפרטים אודות הירידה במזומנים ושווי מזומנים ראה הגילוי בדבר נזילות החברה בסעיף א.6.
להלן.

2) השקעות לזמן קצר

נובע מגידול בכספים המוחזקים בחשבון מיוחד בגין מימון תוכנית חירום שלב ב'. לפרטים
נוספים ראה ביאור 11. י. 2) בדוחות הכספיים השנתיים.

(3) לקוחות בגין מכירות חשמל

הגידול ביתרת הלקוחות נובע מגידול בצריכת החשמל בשנת 2011 בעונת המעבר (נובמבר דצמבר) לעומת שנת 2010.

(4) חייבים ויתרות חובה

הגידול ביתרת החייבים ויתרות החובה ברכוש השוטף ובחובות לזמן ארוך נובע בעיקר מגידול ביתרות בשל עסקאות ההחלפה עקב הפיחותים והירידה בעקומי הריבית, לעומת היתרות בתקופה המקבילה אשתקד.

(5) מלאי דלקים

לפרטים אודות הגידול במלאי הדלקים ראה סעיף א.3.ג (3) (עלות הדלקים) להלן.

(6) נכסי / התחייבויות פיקוח

(א) רקע:

לפרטים אודות נכסי / התחייבות פיקוח ראה ביאור מספר 20 בדוח הכספי ליום 31 בדצמבר 2011.

החברה מיישמת את התקנים של המוסד לתקינה חשבונאית בארה"ב (FASB) המנויים בפרק RE6 המאפשרים, בהתקיים תנאים מסוימים, טיפול חשבונאי שונה מהמקובל ביחס לעיתוי זקיפת הוצאות והכנסות לרווח והפסד וזאת במטרה לשקף וליצור הקבלה נאותה בין ההוצאות לבין ההכנסות שיוצרו לחברה לפי מועדי ההכרה בהן בתעריף החשמל. אחד התנאים ליישום התקנים האמורים קובע כי התעריפים שבפיקוח נבנים כך שיכסו את העלויות הספציפיות (כולל תשואה נדרשת להון), בקשר לאספקת השירות או המוצר שבפיקוח (ראה גם ביאור 2. א' 2 בדוחות הכספיים השנתיים).

עמידה בהוראות FAS 71

לפי כללי הדיווח הכספי החלים על החברה, בהתאם לתקנות החברות הממשלתיות לעריכת דוחות כספיים, החברה מיישמת את התקנים של המוסד לתקינה חשבונאית בארה"ב המנויים במסגרת ASC 980 – "פעילויות בפיקוח" (להלן – "RE 6"), הדנים בהשלכות סוגי פיקוח מסוימים על המדיניות החשבונאית שמיישמת החברה.

RE 6 חל על חברה שפעילויותיה מפוקחות ואשר מקיימת את 3 התנאים המצטברים הבאים:

1. התעריפים של השירותים או המוצרים בפיקוח, המסופקים ללקוחות, מבוססים וכפופים לאישור רגולטור שהינו צד שלישי, בלתי תלוי או על ידי גוף מפקח שמוסמך על ידי חוק או הסכם לבסס תעריפים שמחייבים את הלקוחות.
2. התעריפים שבפיקוח מיועדים לכסות עלויות ספציפיות של הישות בהספקת השירותים או המוצרים שבפיקוח.
3. בהתחשב בביקוש לשירותים או למוצרים שבפיקוח ורמת התחרות סביר שהתעריפים שנקבעו ברמה שתכסה את עלויות הישות ניתנים לחיוב ולגבייה מהלקוחות.

החברה מיישמת את הוראות התקינה החלה על חברות בפקוח מאחר והינה מקיימת את 3 התנאים המצטברים שצוינו לעיל:

1. פיקוח על תעריפים - תעריפי החשמל נקבעים על ידי רשות החשמל שהוקמה על פי חוק משק החשמל התשנ"ו (1996) והינה גוף עצמאי ובלתי תלוי.
 2. כיסוי ספציפי של עלויות - התעריפים שבפקוח מיועדים לכסות עלויות ספציפיות של החברה בהספקת השירותים או המוצרים שבפקוח. החל מיום 4 במרס 1996, פעילות משק החשמל מוסדרת בחוק משק החשמל ובתקנותיו והחברה פועלת לפיהם. בהתאם לסעיף 31 להוראות החוק, רשות החשמל תקבע את תעריפי החשמל בהתאם לכללים הבאים:
 - (א) התעריפים ייקבעו על בסיס עקרון העלות, בהתחשב, בין היתר, בסוג השירותים וברמתם. כל מחיר ישקף את עלות השירות המסוים, בלא שתהיה הפחתת מחיר אחד על חשבון העלאתו של מחיר אחר.
 - (ב) לעניין העלות יובא בחשבון שיעור תשואה נאות על ההון, בהתחשב בזכויותיו ובחובותיו של בעל רישיון ספק שירות חיוני. החוק אינו מגדיר מהו שיעור תשואה נאות.
 - (ג) לצורך קביעת התעריפים, תבצע רשות החשמל פעולות של בקרת העלויות של בעל רישיון ספק שירות חיוני. רשות החשמל רשאית שלא להביא בחשבון לעניין קביעת תעריפים הוצאות, כולן או חלקן, אשר לדעתה אינן דרושות למילוי חובותיו של בעל רישיון ספק שירות חיוני.
- בהתאם לעקרונות אלה, תעריף החשמל אמור לכסות את כל עלויות החברה (למעט עלויות שאינן דרושות למילוי חובות החברה כספק שירות חיוני). העלויות הדרושות למילוי חובות החברה כספק שירות חיוני מורכבות בעיקר מעלויות דלקים, עלויות תפעול ותחזוקה ועלויות הון (פחת, מימון ותשואה על ההון). בהתאם, מבנה תעריפי החשמל משקף את מחיר החשמל על פי התהליכים של שרשרת החשמל: ייצור, הולכה, חלוקה מתח גבוה, חלוקה מתח נמוך, חיבור ושירותים. התעריפים למקטעי ההולכה והחלוקה מבוססים על עלויות היסטוריות של החברה כפי שנרשמו בספרי החברה, עם התאמות מסוימות, אשר מוכרות לאחר בקרת עלויות אותן מבצעת הרשות. בפברואר 2010 התקבלה החלטת רשות החשמל בנוגע לעדכון בסיס התעריף החדש למקטע הייצור לשנים 2010-2014. העלויות המוכרות במסגרת תעריף זה מבוססות על עלויות נורמטיביות אשר נקבעו לאחר בקרת עלויות שביצעה רשות החשמל על עלויות החברה, כפי שהיו רשומות בספריה לאורך השנים. בהתאם ל- RE 6, קריטריון זה ייושם על בסיס מהות התקנות/רגולציה ולא על בסיס צורתן. התעריף למקטע הייצור, אינו מעניק כיסוי מלא מיידי לכלל עלויות החברה אך הוא מבוסס על עלויות היסטוריות של החברה ולפיכך החברה מעריכה כי הוא יביא לכיסוי מלא שלהן בטווח הארוך. כמו כן, על פי קביעת רשות החשמל, במידה ועבור יחידות הנמצאות בהקמה ייווצרו עלויות שלדעת החברה הינן חריגות ואינן כלולות בבסיס העלות הנורמטיבית, אזי רשאית החברה לפנות לרשות החשמל לאחר הפעלת היחידה בבקשה להכיר בעלויות אלו. בנוסף מאחר וחוק משק החשמל נועד כאמור להביא לכיסוי מלא של העלויות הדרושות למילוי חובותיו של "ספק שירות חיוני", בטווח הארוך החברה מצפה כי התעריף יעודכן כך שיביא לכיסוי מלא של כלל עלויותיה הדרושות למילוי חובותיה כספק שירות חיוני. כפי שנקבע בסעיף 2(ג) לעיל, תעריף החשמל אמור לכסות את כלל העלויות הנגרמות לחברה ואשר הינן דרושות למילוי חובותיה כספק שירות חיוני, על פי בקרת עלויות שמבצעת רשות החשמל בהתאם להוראות חוק משק החשמל.

על בסיס ניסיון העבר, עקרונות העבודה של רשות החשמל והוראות החוק, מניחה הנהלת החברה כי בסיסי התעריף יתעדכנו על פני זמן.

על סמך הבנת הדרך שבה רשות החשמל קבעה תעריפים בעבר הקרוב, החברה מניחה שיהיו רכיבים נורמטיביים גם בבסיסי התעריף בעתיד. רכיבים נורמטיביים אלו, נקבעים כיום, וסביר שייקבעו בעתיד, על בסיס עלויות החברה בעבר או הסביבה הכלכלית בה היא פועלת.

החברה סוברת שהרכיבים הנורמטיביים יבנו כך שבחלקם תוכל החברה להרוויח כתוצאה מעמידה מעבר לנורמות ובחלקם היא תרוויח פחות או תפסיד מעלויות הגבוהות מהכיסוי התעריפי.

מדיניות החברה בשנים האחרונות הינה לצמצם פעולות והשקעות אשר אין בגינן כיסוי עלויות מלא מרשות החשמל על מנת לעמוד במתווה התעריפי. לפיכך, מעריכה החברה כי לאחר עדכון בסיסי התעריף, בתוחלת, יינתן כיסוי מלא לכלל עלויות ההשקעה והתפעול בהן נושאת החברה, לכל אחד מהמקטעים, החל ממועד עדכון בסיס התעריף בגינו.

עם זאת, החברה מעריכה כי ייתכנו ארועים מסויימים שימנעו ממנה עמידה במתווה התעריפי בתקופה מסויימת. יחד עם זאת, מעריכה החברה כי בתקופות אחרות היא תעמוד במתווה התעריפי באופן ששיג תשואה גבוהה אף יותר מהתשואה הנדרשת. בממוצע, ונוכח האמור לעיל, צופה החברה כי היא תעמוד במתווה התעריפי באופן שיאפשר כיסוי עלויות מלא לעלויות ההשקעה והתפעול שלה.

התעריפים ניתנים לחיוב ולגבייה מהלקוחות – קריטריון זה דורש להתחשב בשינויים הצפויים ברמות הביקוש או התחרות במהלך תקופת הכיסוי של עלויות שהונו. כיום תחום ייצור החשמל בישראל מתאפיין ברמת תחרותיות נמוכה במיוחד. הלכה למעשה החברה מייצרת את מרבית החשמל בישראל והמתחרים היחידים שלה הינם יצרני חשמל פרטיים, אשר בשלב זה, מייצרים חשמל בהיקפים לא מהותיים. כמו כן, הנהלת החברה מניחה כי רשות החשמל תתקין תעריף עבור שירותי גיבוי אותם נדרשת החברה להעניק ליצרנים הפרטיים במסגרת חוק משק החשמל. תעריף הגיבוי מיועד לפצות ספק שירות חיוני בגין הצורך לתת שירותי גיבוי כתוצאה מהפיכת חלק מאמצעי הייצור שלו לרזרבה במקטע. תעריף גיבוי זה צפוי לפצות את החברה בגין הירידה בהכנסותיה ממכירת חשמל באופן חלקי לפחות.

מכיוון שהחברה פעלה על פי הנחיות הרגולטורים בעלי הסמכות במשק לצורך פיתוח משק החשמל, הרי שהיא מאמינה כי כל העלויות שהיו דרושות להקמת רכוש לאחר בקרת עלויות של רשות החשמל, יוכרו לה במסגרת התעריף. כך ניתן ללמוד מהתעריף הקיים למקטע הייצור, אשר מכיר ברשימה ספציפית של תחנות כוח (בהתבסס על תוכנית הפיתוח של החברה) והעלויות אשר תוכרנה בגינן. החברה מעריכה כי גם אם מכירות החשמל מאותן תחנות תרדנה כתוצאה מכניסת יצרנים פרטיים למשק החשמל ומתן עדיפות להם, הדבר לא ישפיע על ההכרה בעלויות של הקמת תחנות הכוח שהקמתן אושרה על ידי שר האנרגיה והמים.

לאור זאת, גם בבסיס התעריפים הבא החברה מעריכה כי הרשות תכיר לחברה במלוא העלויות הדרושות למילוי חובותיה כספק שירות חיוני.

RE 6 מספק דוגמאות למצבים בהם החברה תצא מתחולתו:

1. הפסקת רגולציה;
 2. שינוי בבסיס קביעת התעריף על ידי הרגולטור מעקרון העלות לבסיס אחר;
 3. גידול בתחרות באופן אשר יגביל את יכולת הישות למכור שירותים ומוצרים בתעריפים אשר יביאו לכיסוי עלויותיה;
 4. קביעת התעריף על ידי הרגולטור בצורה המגבילה את הישות מכיסוי מלא של עלויותיה, כאשר אין ביכולתה של הישות או שאין היא בוחרת לערער על החלטת הרגולטור.
- מצבים כאמור אינם משקפים את מצב משק החשמל כיום. משק החשמל בישראל כפוף כיום לרגולציה אשר קובעת את תעריפי החשמל ורגולציה זו קובעת כאמור כי התעריפים ייקבעו על בסיס עקרון העלות, אשר לפיו תעריף החשמל אמור לכסות את ההוצאות הדרושות למילוי חובות החברה כספק שירות חיוני.
- על בסיס האמור, לעמדת החברה היא עומדת בתנאים ליישום FAS 71.
- החברה בוחנת מדי תקופה את מצב משק החשמל בישראל ואת קביעות הרגולטור, על מנת לקבוע, האם הינה ממשיכה לעמוד בתנאי תחולתו של RE 6.

(ב) החברה מחזיקה בחשבון נאמנות סכומים בגין התחייבויות פנסיוניות (רכיבים שאינם קצבתיים) אשר אינן מותרות בהפקדה בקופת הגמל המרכזית לקצבה. יתרת הסכומים המופקדים ליום 31 בדצמבר 2011 הינה בסך של כ- 2,047 מיליוני שקל חדש, בהשוואה ל- 1,980 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד.

פירוט הרכוש הלא שוטף לפי מקטעי שרשרת החשמל:

- מקטע הייצור – 1,540 מיליוני שקל חדש
- מקטע הולכה – 175 מיליוני שקל חדש
- מקטע החלוקה – 272 מיליוני שקל חדש

ג) השקעות ברכוש קבוע

סך כל ההשקעות ברכוש קבוע בתקופת הדוח הסתכמו לכ- 3,823 מיליוני שקל חדש נטו, לאחר קיזוז השתתפות צרכנים שנגבתה בעבר בסך של כ- 552 מיליוני שקל חדש בהשוואה לכ- 4,100 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, לאחר קיזוז השתתפות צרכנים בסך של כ- 605 מיליוני שקל חדש. ירידה של כ- 276 מיליוני שקל חדש ובשיעור של כ- 6.74%.

השקעות החברה ברכוש קבוע בתקופת הדוח היו כדלהלן:

בתחנות כוח, מחז"מים ומבנים בסך של כ- 1,661 מיליוני שקל חדש, בתחמש"ים וקווי מתח עליון סך של כ- 388 מיליוני שקל חדש, ברשתות סך של כ- 741 מיליוני שקל חדש נטו, בקווי מתח על סך של כ- 47 מיליוני שקל חדש, בכלי רכב וציוד מכני נייד סך של כ- 146 מיליוני שקל חדש, באינוונטר מחשבים וציוד משרדי סך של כ- 60 מיליוני שקל חדש, בטלקומנקציה סך של כ- 49 מיליוני שקל חדש, במונים סך של כ- 52 מיליוני שקל חדש, והשקעות אחרות סך של כ- 448 מיליוני שקל חדש. כמו כן, היה גידול במלאי המחסנים המוחזקים לזמן ארוך בסך של כ- 830 מיליוני שקל חדש.

הקיטון בהשקעות ברכוש קבוע נובע בעיקרו מביצוע הפרשה בגין התחייבות לפירוק ושיקום בסך של 160 מיליוני שקל חדש, ותקבולים בגין עבודות על חשבון אחרים ממתח עליון שהתקבלו בשנת 2011.

פירוט ההשקעות ברכוש הקבוע לפי מקטעי שרשרת החשמל:

- מקטע הייצור- הרכוש קבוע נטו ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם במקטע הייצור לסך של כ- 28,613 מיליוני שקל חדש ;
- מקטע ההולכה- במקטע ההולכה הסתכם הרכוש הקבוע לסך של כ- 14,095 מיליוני שקל חדש ובמקטע החלוקה לסך של כ- 18,432 מיליוני שקל חדש.
- הרכוש הישיר יוחס למקטעים המתאימים והרכוש המשותף (כ- 3.1% מכלל רכוש החברה) חולק לפי מפתחות חלוקה אשר להערכת החברה מהוות אומדן סביר לייחוס רכוש זה. בתקופת הדוח השקיעה החברה ברכוש ישיר במקטעי הייצור ההולכה והחלוקה סך של כ- 1,468 מיליוני שקל חדש, סך של כ- 435 מיליוני שקל חדש וסך של כ- 793 מיליוני שקל חדש בהתאמה. בנוסף השקיעה החברה סך של כ- 1,127 מיליוני שקל חדש בגין רכוש משותף.

ד) התחייבויות שוטפות**1) אשראי מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים**

הקיטון באשראי בתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים נובע בעיקר מקיטון בחלויות בגין עסקאות החלפה ואקדמה.

2) ספקים ונותני שירותים

הגידול בסעיף ספקים ונותני שירותים נובע מגידול ההתחייבות לספקים בגין דלקים בשל עלויות דלקים גבוהות יותר.

3) זכאים ויתרות זכות

הגידול ביתרת הזכאים נובע ברובו מגידול ביתרת הריבית לשלם בשל גיוסים חוב שביצעה החברה בשנת 2011. לפרטים ראה סעיף א.2.ה) להלן.

פירוט ההתחייבויות השוטפות לפי מקטעי שרשרת החשמל:

- מקטע הייצור - 5,310 מיליוני שקל חדש
 - מקטע ההולכה - 1,453 מיליוני שקל חדש
 - מקטע החלוקה - 2,609 מיליוני שקל חדש
- עיקר הסכומים נובעים מהתחייבויות לתאגידים בנקאיים ונותני אשראי, התחייבויות לספקים ולנותני שירותים.

ה) התחייבויות לא שוטפות

ביום 31 בדצמבר 2011 היו לחברה התחייבויות לא שוטפות, נטו בסך של כ- 56,026 מיליוני שקל חדש, לעומת 51,273 מיליוני שקל חדש ליום 31 בדצמבר 2010. התחייבויות החברה לזמן ארוך כוללות אגרות חוב, התחייבויות לתאגידים בנקאיים והתחייבויות אחרות לזמן ארוך בסך של 40,397 מיליוני שקל חדש כמפורט להלן:

1) הלוואות, אגרות חוב והתחייבויות לתאגידים בנקאיים

19,929 מיליוני שקל חדש במטבע חוץ, 19,367 מיליוני שקל חדש צמודי מדד, 934 מיליוני שקל חדש בלתי צמודות, עסקאות הגנה (עסקאות החלפה מטבע חוץ - SWAP ועסקאות אקדמה) בסך של כ- 167 מיליוני שקל חדש. מתוך התחייבות החברה במטבע חוץ כאמור לעיל: 14,123 מיליוני שקל חדש בדולר ארה"ב, 2,136 מיליוני שקל חדש באירו ו- 3,670 מיליוני שקל חדש בין יפני.

בנוסף, לחברה אגרות חוב למדינת ישראל בסך של כ- 2,453 מיליוני שקל חדש.

הגידול בסך התחייבויות החברה לזמן ארוך ליום 31 בדצמבר 2011 לעומת 31 בדצמבר 2010, נובע בעיקרו מהנפקת אגרות חוב שביצעה החברה בישראל בסכום כולל של 4 מיליארד שקל חדש, הלוואה מבנק הפועלים בסך מיליארד שקל חדש ומסיווג של התחייבות פיקוח בגין אי עדכון רכיב הדלק בתעריף בגין שנת 2009 בהיקף של 2 מיליארד שקל חדש כהתחייבות פיקוח לזמן ארוך (הלוואה לצורך מימון שלב ב' של תוכנית החירום), וזאת בהתאם להחלטת רשות החשמל מיום 7 במרס 2011 (ראה ביאור 20 י' בדוחות הכספיים השנתיים).

רשות החשמל החליטה להעביר את החשיפה הריאלית לסל המטבעות, בסך של כ- 6.2 מיליארד שקל חדש מתוך התחייבויותיה של החברה, לצרכני החשמל, וליצור התחייבות פיקוח בגין מימון התחייבויותיה. החברה חשופה לשינויים הריאליים בשערי החליפין בהתחייבויותיה, למעט אלו אשר החשיפה כנגדן מועברת לצרכנים כאמור לעיל, ואלו שמשמשות להקמה ואשר הוצאות המימון בגינן מהוות לרכוש קבוע. בכדי לצמצם חשיפה זו ערכה החברה עסקאות הגנה כלהלן:

(א) עסקאות החלפת מטבע

<u>רכישה של:</u>	<u>במיליוני שקל חדש</u>
דולר ארה"ב	8,755
אירו	1,725
ין	3,237
שקלים צמודים	84
לירות שטרלינג	241
	<u>14,042</u>
<u>בתמורה ל:</u>	
שקלים צמודים	11,666
שקלים	802
אירו	222
לירות שטרלינג	244
דולר	252
	<u>13,186</u>

לחברה יתרת חובה לזמן ארוך ליום המאזן בשל עסקאות אלו, בסך של כ- 856 מיליוני שקל חדש (לפני חלויות שוטפות בסך 124 מיליוני שקל חדש). עסקאות ההחלפה כוללות עסקאות הגנה שנעשו על רכישת ציוד ואשר יתרתן ליום המאזן הינה 40 מיליוני שקל חדש.

(ב) עסקאות אקדמה (FORWARD)

עסקאות אירו - שקל בהיקף של 148 מיליוני שקל חדש.
 עסקאות דולר – שקל בהיקף של 106 מיליוני שקל חדש.
 עסקאות שקל-אירו בהיקף של 173 מיליוני שקל חדש.
 לחברה אין יתרות לזמן ארוך בגין עסקאות האקדמה שלעיל.

(ג) עסקאות החלפת ריבית

החברה עורכת עסקאות החלפת ריבית (IRS) בה היא ממירה ריבית משתנה בריבית קבועה, כדלהלן:

עסקאות באירו בהיקף של 1,481 מיליוני שקל חדש.
 עסקאות בדולר בהיקף של 573 מיליוני שקל חדש.

לחברה יתרת זכות לזמן ארוך ליום המאזן בשל עסקאות אלו בסך של 13 מיליוני שקל חדש (לפני חלויות שוטפות בסך של 3 מיליוני שקל חדש).

פילוח התחייבויות לא שוטפות של החברה – הלוואות, אגרות חוב והתחייבויות לתאגידים בנקאיים ואחרים- לפי מקטעי שרשרת החשמל, ליום 31 בדצמבר 2011:

- מקטע הייצור- התחייבויות אלה הסתכמו לסך של כ- 26,704 מיליוני שקל חדש.
 - מקטע ההולכה- התחייבויות אלה הסתכמו לסך של כ- 9,504 מיליוני שקל חדש.
 - מקטע החלוקה- התחייבויות אלה הסתכמו לסך של כ- 14,327 מיליוני שקל חדש.
- ההלוואות ואגרות החוב לזמן ארוך יוחסו בעיקר על פי יחס חלוקת הרכוש הקבוע למקטעים, ובהתאם לאופן מימון נכסי החברה על פי עקרונות התעריף.

(2) התחייבויות בגין יחסי עובד- מעביד

התחייבות בגין רכיבים שאינם קיצבתיים לקבוצות עובדים שונות בהתאם לזכאויותיהן כמו, חשמל מוזל, שי ומענקים שונים. סך של 2,642 מיליוני שקל חדש לשנת 2011 לעומת סך של 2,602 מיליוני שקל חדש לשנת 2010. התחייבויות החברה בגין יחסי עובד מעביד לפי מקטעי שרשרת החשמל:

- מקטע הייצור- התחייבויות בגין הטבות אחרות לסיום העסקה יוחסו למקטעים לפי יחס שכר שוטף בתפעול והסתכמו ליום 31 בדצמבר 2011 במקטע הייצור לסך של כ- 1,401 מיליוני שקל חדש;
- מקטע ההולכה- התחייבויות כאמור במקטע ההולכה הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2011 לסך של כ- 204 מיליוני שקל חדש;
- מקטע החלוקה- התחייבויות כאמור במקטע החלוקה הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2011 לסך של כ- 1,037 מיליוני שקל חדש.

(3) הפרשות להשבת סכומים בגין הצגה מחדש של הדוחות הכספיים

בדוחות הכספיים נכללות הפרשות להשבת סכומים לצרכנים בסך של 2,257 מיליוני שקל חדש לשנת 2011, עקב הצגה מחדש של הדוחות הכספיים (שנערכה בדוח יוני 2009), לגבי הפער בין החישובים (בעיקר בשל השינוי במחויבות האקטוארית), לפיהם נקבע התעריף בעבר לבין החישובים המעודכנים.

עם זאת, לחברה טענות כלפי רשות החשמל לפיהן הכיסוי התעריפי הקיים להתחייבויות הפנסיוניות הינו נמוך מהנדרש לכיסוי ההתחייבויות אלו והחברה פנתה לרשות החשמל בבקשה לקבל כיסוי מספק להתחייבויות כאמור. לפיכך, החברה אינה יכולה להעריך בשלב זה האם בסופו של דבר יהיו השלכות כלשהן לתזרים המזומנים של החברה בגין הפרשות אלו.

פילוח ההפרשות להשבת סכומים בגין הצגה מחדש בדוחות הכספיים לפי מקטעי שרשרת החשמל:

- מקטע הייצור – 1,023 מיליוני שקלים חדשים
- מקטע ההולכה – 513 מיליוני שקלים חדשים
- מקטע החלוקה – 721 מיליוני שקלים חדשים.

(4) מיסים נדחים

ביום 6 בדצמבר 2011 פורסם ברשומות החוק לשינוי נטל המס (תיקוני חקיקה), התשע"ב – 2011, ("תיקון 2011") אשר ביטל את מתווה הפחתת שיעור מס החברות שנקבע במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו- 2010), התשס"ט - 2009 ("חוק ההתייעלות הכלכלית") וקבע העלאת שיעור מס החברות לשיעור 25% החל משנת 2012 ואילך.

כתוצאה מתיקון 2011 חל גידול בהתחייבויות למיסים נדחים של החברה ליום 31 בדצמבר 2011 בסך של כ-1,206 מיליוני שקל חדש שנזקפו כנגד הוצאה לדוח על הרווח והפסד / על רווח כולל.

לפרטים נוספים אודות הסיבות לשינוי ביתרת המיסים הנדחים ראה ביאור 22 בדוחות הכספיים השנתיים.

הון עצמי

ההון העצמי ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם בכ- 17,265 מיליוני שקל חדש לעומת סך של כ- 18,050 מיליוני שקל חדש ליום 31 בדצמבר 2010 - קיטון בסך 785 מיליוני שקל חדש.
שיעור ההון מתוך סך המאזן ליום :

31.12.11	31.12.10
21%	22%

ז) יחסים פיננסיים

ליום 31 בדצמבר		
2011	2010	
116.75%	80.34%	היחס בין הנכסים השוטפים להתחייבויות השוטפות (יחס שוטף)
94.23%	63.37%	היחס בין הנכסים השוטפים, למעט מלאי, להתחייבויות השוטפות (יחס מהיר)

להלן יחסים פיננסיים של החברה לפי מקטעי שרשרת החשמל:

ליום 31 בדצמבר		
2011	2010	
		היחס בין הנכסים השוטפים להתחייבויות השוטפות (יחס שוטף)
144.7%	101.43%	מקטע הייצור
73.58%	72.54%	מקטע החולכה
83.83%	50.76%	מקטע החלוקה
		היחס בין הנכסים השוטפים, למעט מלאי, להתחייבויות השוטפות (יחס מהיר)
107.17%	71.15%	מקטע הייצור
69.29%	65.24%	מקטע החולכה
81.78%	47.73%	מקטע החלוקה

3. השוואה וניתוח תוצאות הפעילות בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד

א) להלן דוחות רווח והפסד במיליוני שקל חדש לשנה שנסתיימה ביום:

		במיליוני שקל חדש					
		31.12.10		31.12.11			
הסבר מספר	שינוי %	שינוי	%	%			
הכנסות	24%	4,689	-	19,843	-	24,532	
עלות הפעלת מערכת החשמל	20%	3,345	84%	16,689	82%	20,034	
רווח מהפעלת מערכת החשמל	43%	1,344	16%	3,154	18%	4,498	
הוצאות מכירה ושיווק	11%	89	4%	790	4%	879	
הוצאות הנהלה וכלליות	6%	43	3%	671	3%	714	
הוצאות (הכנסות) מהתחייבויות נטו לפנסיונרים		165	-	(19)	1%	146	
רווח מפעולות רגילות	61%	1,047	9%	1,712	11%	2,759	
הוצאות (הכנסות) מימון, נטו	28%	478	9%	1,707	9%	2,185	
רווח לפני מס		569	-	5	2%	574	
מיסים הכנסה		1,356	-	3	6%	1,359	
רווח (הפסד) נקי		(787)	-	2	(3%)	(785)	

ההכנסות נטו ממכירות חשמל בתקופת הדוח בגין מכירת 53,062 מיליוני קוט"ש חשמל הסתכמו לסך של כ- 24,273 מיליוני שקל חדש, לעומת כ- 19,619 מיליוני שקל חדש בגין מכירת 52,037 מיליוני קוט"ש חשמל, בתקופה המקבילה אשתקד. גידול בהכנסות של כ- 4,654 מיליוני שקל חדש, המהווה גידול של כ- 23.72%.

שיא הביקוש לחשמל במשק בתקופת הדוח היה בחודש יולי 2011 והגיע ל- 11,130 מגוואט הכולל 10,450 מגוואט ייצור על ידי החברה, כ- 524 מגוואט על ידי יצרנים פרטיים ויצרנים עצמאיים וכ- 156 מגוואט אשר מקורו בהורדת ביקוש על-ידי הסדרים נוספים

כאשר היכולת התקנית הזמינה של החברה הגיעה באותו המועד ל- 11,230 מגוואט. זאת, לעומת שיא הביקוש לחשמל במשק בתקופה המקבילה אשתקד שהיה בחודש אוגוסט 2010 והגיע ל- 11,530 מגוואט הכולל 10,950 מגוואט ייצור על ידי יחידות החברה, כ- 380 מגוואט על ידי יצרנים פרטיים ויצרנים עצמאיים וכ- 200 מגוואט אשר מקורו בהורדת ביקוש על ידי הסדרים נוספים, כאשר היכולת התקנית הזמינה של החברה הגיעה באותו המועד ל- 11,520 מגוואט.

השינוי בהכנסות האמורות לעיל נבע מ:

- עליה בסך של כ- 4,268 מיליוני שקל חדש כתוצאה מגידול ריאלי בהכנסה הממוצעת לקוט"ש (גידול של כ- 21.75% לעומת קיטון של כ- 5.67% בתקופה המקבילה אשתקד).
- גידול בסך של כ- 386 מיליוני שקל חדש כתוצאה מגידול בצריכה (גידול של כ- 1,025 מיליוני קוט"ש המהווה גידול של כ- 1.97% לעומת קיטון של כ- 6.31% בתקופה המקבילה אשתקד).

עונתיות המושפעת ממזג האוויר - בעונות החורף והקיץ צריכת החשמל הממוצעת גבוהה מזאת שבעונות המעבר ואף מתאפיינת בימים של ביקושי שיא עקב קור או חום קיצוניים. תעריפי החשמל לצרכנים המשלמים לפי עומס וזמן (תעו"ז), המייצגים כ- 60% מהקוט"ש הנצרכים, גבוהים יותר בממוצע בחורף ובקיץ מאשר בעונות המעבר.

פירוט הכנסות החברה לפי מקטעי שרשרת החשמל:

- ייצור - הכנסות נטו ממכירות חשמל במקטע הייצור בתקופה המצטברת הסתכמו לסך של כ- 19,904 מיליוני שקל חדש, לעומת כ- 15,096 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בהכנסות של כ- 4,808 מיליוני שקל חדש. השינוי בהכנסות נובע משני גורמים עיקריים: גידול בסך של כ- 4,511 מיליוני שקל חדש כתוצאה מעליה ריאלית בתעריף החשמל וכן מעלייה בצריכה של כ- 1,025 מיליוני קוט"ש בשיעור של כ- 1.97% שמשמעו גידול של כ- 297 מיליוני שקל חדש.
- הולכה - ההכנסות נטו ממכירות חשמל במקטע ההולכה בתקופה המצטברת הסתכמו לסך של כ- 1,792 מיליוני שקל חדש, לעומת כ- 1,768 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בהכנסות של כ- 24 מיליוני שקל חדש.
- חלוקה - ההכנסות נטו ממכירות חשמל במקטע החלוקה בתקופה הסתכמו לסך של כ- 2,577 מיליוני שקל חדש לעומת 2,755 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד. קיטון בהכנסות במקטע החלוקה של כ- 178 מיליוני שקל חדש.

ג) עלות הפעלת מערכת החשמל

עלות הפעלת מערכת החשמל בתקופת הדוח הסתכמה לסך של כ- 20,034 מיליוני שקל חדש לעומת סך של כ- 16,689 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 3,345 מיליוני שקל חדש. הגידול נובע, בעיקרו משימוש בדלקים יקרים יותר, כפי שיפורט להלן.

(1) פחת והפחתות

(א) הוצאות הפחת וההפחתות בתקופת הדוח, הסתכמו לסך של כ- 4,451 מיליוני שקל חדש לעומת סך של כ- 4,284 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 167 מיליוני שקל חדש.

(ב) הקטנת הפרשה בגין אי הכרה בעלויות הקמת רכוש קבוע בתעריף בסך של כ- 125 מיליון שקל חדש בתקופה, לעומת הפרשה בסך של כ- 953 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד. שינוי של כ- 1,078 מיליוני שקל חדש, הנובע מכך שההפרשה בשנת 2010 הינה הפרשה מצטברת שנוצרה בעקבות בסיס התעריף החדש.

פירוט הוצאות הפחת וההפחתות לפי מקטעי שרשרת החשמל:

- **מקטע ייצור** - הסתכמו לסך של כ- 2,283 מיליוני שקל חדש, לעומת 3,203 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 920 מיליוני שקל חדש הקיטון בהוצאות הפחת נובע מביטול חלק מההפרשה בגין אי הכרה בעלויות הקמת רכוש קבוע במקטע הייצור בסך של כ- 125 מיליוני שקל חדש בתקופה המצטברת, לעומת הפרשה בסך של כ- 953 מיליוני שקל חדש אשר בוצעה בתקופה המקבילה אשתקד.

- **מקטע ההולכה** - הסתכמו לסך של כ- 889 מיליוני שקל חדש, לעומת כ- 877 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 12 מיליוני שקל חדש.

- **מקטע החלוקה** - הסתכמו לסך של כ- 1,154 מיליוני שקל חדש, לעומת כ- 1,157 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 3 מיליון שקל חדש.

(3) עלות הדלקים

בתקופת הדוח הסתכמה עלות צריכת הדלקים (ללא מרכיב השכר) לסך של כ- 12,707 מיליוני שקל חדש ולסך של כ- 12,845 מיליוני שקל חדש (כולל מרכיב השכר), לעומת כ- 8,981 מיליוני שקל חדש (ללא מרכיב השכר) ולסך של כ- 9,115 מיליוני שקל חדש (כולל מרכיב השכר) בתקופה המקבילה אשתקד. גידול של כ- 3,726 מיליוני שקל חדש (ללא מרכיב השכר) ושל כ- 3,730 מיליוני שקל חדש (כולל מרכיב השכר), המהווה גידול של כ- 41.48% (ללא מרכיב השכר), ושל כ- 40.92% (כולל מרכיב השכר), שעיקרו מוסבר כלהלן:

פרוט השינויים במיליוני ש"ח				
סוג הדלק	שינוי בצריכה	שינוי במחירים	סה"כ	הסבר
מזוט	250	169	419	(ג)
פחם	162	1,600	1,762	(ד)
סולר	2,275	(450)	1,825	(א)
גז טבעי	(421)	145	(276)	(ב)
סה"כ	2,266	1,464	3,730	

(א) הגידול בעלות הסולר נובע מגידול בכמות הנצרכת של הסולר בסך של כ- 2,275 מיליוני שקל חדש בעקבות הצו הרוחבי של המשרד להגנת הסביבה אשר חייב שריפת סולר לפני מזוט, בקיזון קיטון בעלות צריכת הסולר, בשל קיטון מחיר ריאלית בסך של כ- 450 מיליוני שקל חדש (קיטון של 12.98% בעלות הממוצעת לטון לעומת התקופה המקבילה אשתקד), כתוצאה מהקטנת מס הקנייה על הסולר. ההשפעה נטו הינה בסך של 1,825 מיליוני ש"ח.

(ב) גידול בעלות צריכת גז טבעי בסך של כ- 145 מיליוני שקל חדש וקיטון בכמות הנצרכת של גז טבעי בסך של כ- 421 מיליוני שקל חדש, (גידול של כ- 5.62% בעלות הממוצעת לטון לעומת התקופה המקבילה אשתקד).

(ג) גידול בעלות צריכת המזוט בגין עליית מחיר ריאלית בסך של כ- 169 מיליוני שקל חדש (גידול של כ- 34.85% בעלות הממוצעת לטון לעומת התקופה המקבילה אשתקד) וגידול בכמות הנצרכת של מזוט בסך של כ- 250 מיליוני שקל חדש.

(ד) גידול בעלות צריכת הפחם בגין עליית מחיר ריאלית בסך של כ- 1,600 מיליוני שקל חדש (גידול של כ- 33.03% בעלות הממוצעת לטון לעומת התקופה המקבילה אשתקד) וגידול בכמות הנצרכת של פחם בסך של 162 מיליוני שקל חדש.

להלן פירוט הכמויות הנצרכות:

כמויות נצרכות				
סוג הדלק	שלושת החודשים שנסתיימו ביום 31.12.2011	שלושת החודשים שנסתיימו ביום 31.12.2010	גידול (קיטון) טונות	שיעור השינוי ב- %
מזוט (טון)	245,280	118,523	126,757	106.95
*פחם (טון) סטנדרטי	12,742,237	12,315,676	426,561	3.46
סולר (טון)	637,999	219,141	418,858	191.14
גז טבעי (טון)	2,810,122	3,267,650	(457,528)	(14.00)

* טון סטנדרטי: ערך קלורי עליון- מחושב עפ"י 6,240 קלוריות לטון.

השינוי בתמהיל הדלקים בתקופת הדוח הושפע בעיקר מגורמים אקסוגניים:

1. ירידה בכמות הנצרכת של הגז (ראה סעיף 1.ב1) לעיל) בשל המחסור בגז טבעי עקב השיבושים באספקת הגז ממזרים והתדלדלות מאגר הגז הטבעי ים תטיס, וכתוצאה מכך שימוש בתמהיל דלקים יקר יותר.
2. התייקרות הפחם – המחיר הושפע מגידול במס הייבוא על הפחם ("מס קניה") בהתאם להחלטת ממשלה מיום 15 ביולי 2010 משיעור של 10 שקל חדש לטון בשנת 2010 לשיעור של 45 שקל חדש לטון בשנת 2011.

ד) הוצאות מכירה ושיווק

הוצאות מכירה ושיווק הסתכמו בתקופת הדוח לסך של 879 מיליוני שקל חדש לעומת 790 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מהפסד הון בגין גריעת מונים בסך של כ- 19 מיליוני שקל חדש וגידול בהפרשה לתביעות תלויות בסך של כ- 9 מיליוני שקל חדש.

הוצאות מכירה ושיווק מיוחסות בכללותם למקטע החלוקה.

הוצאות הנהלה וכלליות המוצגות בדוח רווח והפסד בתקופת הדוח, הסתכמו לסך של 714 מיליוני שקל חדש לעומת 671 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד. גידול נטו של 43 מיליוני שקל חדש הנובע בעיקר מגידול של 48 מיליוני שקל חדש בהפרשה לקנסות רשות החשמל, מגידול של 18 מיליוני שקל חדש בהפרשה להפסד בגין צינור הגז, מגידול של 16 מיליוני שקל חדש בהפרשה לתביעות תלויות, מקיטון של 41 מיליוני שקל חדש בהוצאות בגין עבודות עבור גורמי חוץ ומקיטון של 9 מיליוני שקל חדש בהפרשה לחובות מסופקים.

פירוט הוצאות הנהלה וכלליות לפי מקטעי שרשרת החשמל:

במקטע הייצור ההולכה והחלוקה הסתכמו הוצאות הנהלה וכלליות ל - 348 מיליוני שקל חדש, 108 מיליוני שקל חדש ו - 258 מיליוני שקל חדש בהתאמה.

ו) הוצאות (הכנסות) בגין התחייבויות לפנסיונרים

הוצאות בגין התחייבויות לפנסיונרים, נטו, הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ- 146 מיליוני שקל חדש, לעומת הכנסה בסך של כ- 19 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, שינוי של כ- 165 מיליוני שקל חדש. השינוי נובע בעיקרו מביטול הפרשה להשבת סכומים לאור הסכם השכר החדש והסכמות עם הממונה על השכר. לפירוט בדבר הסכם השכר החדש וההסכמות עם הממונה ראה סעיף 10.6.7.4 בפרק 6 לתשקיף ובביאור 19 בדוח הכספי.

להלן פירוט הוצאות מהתחייבויות לפנסיונרים, נטו, לפי מקטעי שרשרת החשמל:

חלוקת הוצאות הפנסיה למקטעים השונים מתבצעת לפי יחס שכר שוטף בהוצאות תפעול בשרשרת החשמל שהיה בתקופת הדוח: 53.02% בייצור, 7.73% בהולכה ו- 39.24% בחלוקה.

ז) הוצאות מימון

גידול בהוצאות מימון בתקופה המצטברת בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, כלהלן:

לשנה שנתיימה ביום			
<u>31.12.2010</u>	<u>31.12.2011</u>	<u>הפרש</u>	<u>ניתוח סכום ההפרשים</u>
במיליוני שקל חדש			
			א. שחיקת התחייבויות פיננסיות
(1,903) 245	1,022 (1,169)	2,925 (1,414)	מעבר מהכנסות להוצאות משחיקת התחייבויות פיננסיות במטבע חוץ בסך – 2,925 מיליוני שקל חדש, נטו לאחר פיקדונות, הנובע ממעבר מתיסוף ריאלי בשיעור של 7.86% אשתקד לפיחות ריאלי בשיעור של 5.11% בשנת הדוח מעבר מהוצאות להכנסות מימון מעסקאות הגנה פיננסיות
<u>(1,658)</u>	<u>(147)</u>	<u>1,511</u>	סה"כ קיטון בהכנסות מימון
963	(135)	(1,099)	מעבר מהכנסות להוצאות מימון שהועברו להתחייבות הפיקוח, בהתאם להחלטת רשות החשמל בנושא חשיפת החברה למטבע חוץ וזאת עקב מעבר מתיסוף ריאלי לפיחות ריאלי של הסל התעריפי
8	145	137	גידול בהוצאות מימון כתוצאה משינויים בין מדד ידוע למדד בגין נטו לאחר פיקדונות
<u>189</u>	<u>86</u>	<u>(103)</u>	קיטון משחיקת סעיפי הון חוזר, הלוואות וחייבים
<u>(497)</u>	<u>(51)</u>	<u>448</u>	סה"כ קיטון בהכנסות מימון משחיקת התחייבויות פיננסיות
			ב. הוצאות מימון אחרות
2,534	2,430	(104)	קיטון בהוצאות ריבית
11	19	8	גידול בהוצאות מעסקאות החלפת ריבית
(144)	(133)	12	קיטון בהוצאות המועברות לנכס פיקוח בגין הפרשי הריביות הנורמטיביות
(36)	120	156	מעבר מהכנסות להוצאות מימון הלוואות וחייבים
<u>2,365</u>	<u>2,436</u>	<u>72</u>	סה"כ גידול בהוצאות מימון אחרות
<u>1,867</u>	<u>2,385</u>	<u>518</u>	סה"כ גידול בהוצאות מימון לפני היוון
			ג. היוון לפרויקטים בהקמה
<u>160</u>	<u>200</u>	<u>40</u>	גידול בהיוון של הוצאות מימון
<u>1,707</u>	<u>2,185</u>	<u>478</u>	סה"כ גידול בהוצאות המימון בתקופת הדוח, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, לאחר העברה לנכס פיקוח ולאחר היוון הוצאות מימון
			מוצג בדוחות הכספיים
<u>1,048</u>	<u>2,653</u>		הוצאות מימון אחרות
<u>819</u>	<u>(268)</u>		העברת הוצאות (הכנסות) מימון לנכס פיקוח
<u>(160)</u>	<u>(200)</u>		היוון הוצאות מימון
<u>1,707</u>	<u>2,185</u>		סה"כ הוצאות מימון

להלן פירוט הוצאות המימון לפי מקטעי שרשרת החשמל:

הוצאות המימון, נטו, מחולקות בין המקטעים השונים בעיקר לפי יחס הרכוש הקבוע המופעל נטו.

בהוצאות המימון במקטע הייצור נרשם גידול בהוצאות המימון של כ- 203 מיליוני שקל חדש, במקטע ההולכה גידול בסך של כ- 107 מיליוני שקל חדש ובמקטע החלוקה גידול בסך של כ- 168 מיליוני שקל חדש.

ח) מיסים על ההכנסה

תיקון 2011 (כהגדרתו בסעיף א.2.ה)4) לעיל) ביטל את מתווה הפחתת שיעור מס החברות שנקבע במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית, וקבע העלאת שיעור מס החברות ל- 25% החל משנת 2012 ואילך. כתוצאה מתיקון 2011 חל גידול בהתחייבויות למיסים נידחים של החברה ליום 31 בדצמבר 2011 בסך של כ – 1,206 מיליוני שקל חדש שנוקפו כנגד הוצאה לדוח על הרווח והפסד / על רווח כולל. לפרטים נוספים אודות הסיבות לשינוי ביתרת המיסים הנדחים ראה ביאור 22 בדוחות הכספיים השנתיים.

ט) רווח (הפסד) נקי

ההפסד בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ- 785 מיליוני שקל חדש לעומת רווח בסך של כ- 2 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, שינוי של כ- 787 מיליוני שקל חדש.

4. השוואה וניתוח תוצאות הפעילות לשנת 2010 לעומת שנת 2009

א) להלן דוחות רווח והפסד במיליוני שקל חדש לשנה שנסתיימה ביום :

		במיליוני שקל חדש					
				31.12.09		31.12.10	
סעיף מספר	שינוי %	שינוי	%		%		
הכנסות	1%	120	-	19,723	-	19,843	
עלות הפעלת מערכת החשמל	8%	1,179	79%	15,510	84%	16,689	
רווח מהפעלת מערכת החשמל		(1,059)	21%	4,213	16%	3,154	
הוצאות מכירה ושיווק	1%	4	4%	786	4%	790	
הוצאות הנהלה וכלליות	(22%)	(186)	4%	857	3%	671	
הוצאות (הכנסות) מהתחייבויות נטו לפנסיונרים)	92%	207	(1%)	(226)	-	(19)	
רווח מפעולות רגילות		(1,084)	14%	2,796	9%	1,712	
הוצאות מימון, נטו		(805)	13%	2,512	9%	1,707	
רווח לפני מס		(279)	1%	284	-	5	
מיסים על הכנסה	(100%)	1,143	(6%)	(1,140)	-	3	
רווח נקי		(1,422)	7%	1,424	-	2	

(ב) הכנסות

ההכנסות נטו ממכירות חשמל בגין מכירת 52,037 מיליוני קוט"ש חשמל בשנת 2010, הסתכמו לסך של כ- 19,619 מיליוני שקל חדש, לעומת כ- 19,494 מיליוני שקל חדש בגין מכירת 48,947 מיליוני קוט"ש חשמל, בשנת 2009. גידול בהכנסות של כ- 125 מיליוני שקל חדש, המהווה גידול של כ- 0.64%.

שיא הביקוש לחשמל במשק בשנת 2010 היה בחודש אוגוסט 2010 והגיע ל- 11,530 מגו"ט, הכולל 10,950 מגו"ט ייצור על ידי יחידות חברת החשמל, כ- 380 מגו"ט על ידי יצרנים פרטיים ויצרנים עצמים, וכ- 200 מגוואט אשר נבע מהורדת ביקוש על-ידי הסדרים נוספים, כאשר היכולת התקנית הזמינה של החברה הגיעה באותו המועד ל- 11,520 מגוואט (לא כולל יצרנים פרטיים והסדרים נוספים). זאת לעומת שיא הביקוש לחשמל בשנת 2009 שהיה בחודש יולי 2009 והגיע ל- 10,280 מגו"ט, כולל 9,900 מגו"ט ייצור על ידי יחידות החברה, כ- 330 מגו"ט על ידי יצרנים פרטיים ויצרנים עצמים וכ- 50 מגו"ט אשר מקורם בהורדת ביקוש על ידי הסדרים נוספים, כאשר היכולת התקנית הזמינה של חברת החשמל הגיעה באותו המועד ל- 11,010 מגו"ט (לא כולל יצרנים פרטיים והסדרים נוספים).

השינוי בהכנסות האמורות לעיל נבע, בעיקרו, מן הסיבות הבאות:

- ירידה בסך של כ- 1,105 מיליוני שקל חדש כתוצאה מקיטון ריאלי בהכנסה הממוצעת לקוט"ש (קיטון של כ- 5.79%).
- גידול בסך של כ- 1,231 מיליוני שקל חדש כתוצאה מגידול בצריכה (גידול של כ- 3,157 מיליוני קוט"ש המהווה גידול של כ- 6.45% אשתקד).
- השפעות של גביית ההכנסה המוכרת על ידי רשות החשמל כתוצאה משינוי בהגדרת עונות השנה (בשנת 2009 תקופת החורף כללה את החודשים דצמבר – מרס, ותקופת הקיץ את החודשים יולי – ספטמבר בעוד, ששינוי תקופת החורף על ידי הרשות לדצמבר – פברואר ותקופת הקיץ לחודשים יולי – אוגוסט, הביא לכך שבשנת 2010, תקופות החורף והקיץ התקצרו ביחס לשנת 2009 בחודשיים דבר, שגרם לקיטון בהכנסות מתעריפי תעו"ז בין התקופות), וכן חל שינוי בהגדרת המשב"ים (בשנת 2009 התעריפים הגבוהים בחורף כללו גם את שעות הבוקר בעוד שבשנת 2010 הם הפכו לשעות שפל), שגם הוא הוסיף על קיטון בתעריפים וירידת ההכנסות בין התקופות (בעונות קיץ וחורף עלו תעריפי תעו"ז בממוצע ב- 6.5% ובשאר השנה ירידה של כ- 24%).

פירוט הכנסות החברה לשנים 2010 ו-2009 לפי מקטעי שרשרת החשמל:

- **ייצור** - הכנסות נטו ממכירות חשמל במקטע הייצור בתקופה המצטברת הסתכמו לסך של כ- 15,096 מיליוני שקל חדש, לעומת כ- 14,944 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בהכנסות של כ- 152 מיליוני שקל חדש. השינוי בהכנסות נובע משני גורמים עיקריים: קיטון בסך של כ- 791 מיליוני שקל חדש כתוצאה מירידה ריאלית בתעריף המקו"ז מעליה בצריכה של כ- 3,090 מיליוני קוט"ש בשיעור של 6.3% שמשמעו גידול של כ- 943 מיליוני ש"ח חדש.
- **הולכה** - ההכנסות נטו ממכירות חשמל במקטע ההולכה בתקופה המצטברת הסתכמו לסך של כ- 1,768 מיליוני שקל חדש, לעומת כ- 1,778 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בהכנסות של כ- 10 מיליוני שקל חדש.
- **חלוקה** - ההכנסות נטו ממכירות חשמל במקטע החלוקה בתקופה הסתכמו לסך של כ- 2,755 מיליוני שקל חדש לעומת 2,666 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד. קיטון בהכנסות במקטע החלוקה של כ- 89 מיליוני שקל חדש.

ג) עלות הפעלת מערכת החשמל

עלות הפעלת מערכת החשמל בשנת 2010 הסתכמה לסך של כ- 16,689 מיליוני שקל חדש לעומת סך של כ- 15,510 מיליוני שקל חדש בשנת 2009, גידול של כ- 1,179 מיליוני שקל חדש. הגידול נובע, בעיקרו משימוש בדלקים יקרים יותר.

(1) פחת והפחתות

הוצאות הפחת וההפחתות המוצגות בדוח רווח והפסד בשנת 2010, הסתכמו לסך של כ- 4,284 מיליוני שקל חדש לעומת סך של כ- 4,086 מיליוני שקל חדש אשתקד בשנת 2009, גידול של כ- 198 מיליוני שקל חדש, הנובע מהגדלת השקעות.

להלן פירוט הוצאות הפחת והפחתות לפי מקטעי שרשרת החשמל:

- **מקטע הייצור** - הוצאות הפחת והפחתות המוצגות בדוח רווח והפסד במקטע הייצור בתקופה המצטברת, הסתכמו לסך של כ- 3,203 מיליוני שקל חדש, לעומת 2,080 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 1,123 מיליוני שקל חדש. החברה ביצעה הפרשה בגין אי הכרה בעלויות הקמת רכוש קבוע במקטע הייצור בסך של כ- 953 מיליוני שקל חדש בשנת 2010.

- **מקטע ההולכה** - הוצאות הפחת והפחתות המוצגות בדוח רווח והפסד במקטע ההולכה בתקופה המצטברת, הסתכמו לסך של 877 מיליוני שקל חדש, לעומת כ- 861 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 16 מיליוני שקל חדש.

- **מקטע החלוקה** - הוצאות הפחת וההפחתות המוצגות בדוח רווח והפסד במקטע החלוקה בתקופה המצטברת, הסתכמו לסך של 1,157 מיליוני שקל חדש, לעומת כ- 1,145 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 12 מיליון שקל חדש.

(2) עלות הדלקים

בשנת 2010 הסתכמה עלות צריכת הדלקים (ללא מרכיב השכר) לסך של כ- 8,981 מיליוני שקל חדש, ולסך של כ- 9,115 מיליוני שקל חדש (כולל מרכיב השכר) לעומת כ- 9,098 מיליוני שקל חדש (ללא מרכיב השכר), ולסך של כ- 9,218 מיליוני שקל חדש (כולל מרכיב השכר) אשתקד בשנת 2009. קיטון של כ- 117 מיליוני שקל חדש (ללא מרכיב השכר), ושל כ- 103 מיליוני שקל חדש (כולל מרכיב השכר), המהווה קיטון של כ- 1.29%, ושל כ- 1.11%, בהתאמה, שעיקרו מוסבר כלהלן:

(א) גידול בכמות הנצרכת של הסולר בסך של כ- 64 מיליוני שקל חדש, לצד קיטון בעלות צריכת הסולר, בגין עלית מחיר ריאלית, בסך של כ- 65 מיליוני שקל חדש (קיטון של 5.05% בעלות הממוצעת לטון לעומת התקופה המקבילה אשתקד).

(ב) גידול בעלות צריכת גז טבעי בסך של כ- 23 מיליוני שקל חדש וגידול בכמות הנצרכת של גז טבעי בסך של כ- 441 מיליוני שקל חדש (גידול של כ- 0.82% בעלות הממוצעת לטון לעומת התקופה המקבילה אשתקד).

(ג) גידול בעלות צריכת המזוט בגין עלית מחיר ריאלית בסך של כ- 42 מיליוני שקל חדש (גידול של כ- 21.32% בעלות הממוצעת לטון לעומת התקופה המקבילה אשתקד) וקיטון בכמות הנצרכת של מזוט בסך של כ- 57 מיליוני שקל חדש.

(ד) קיטון בעלות צריכת הפחם בגין ירידת מחיר ריאלית בסך של כ- 571 מיליוני שקל חדש (קיטון של כ- 10.58% בעלות הממוצעת לטון לעומת התקופה המקבילה אשתקד) וגידול בכמות הנצרכת של פחם בסך של 10 מיליוני שקל חדש.

ד) הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות הנהלה וכלליות בשנת 2010 הסתכמו לכ- 671 מיליוני שקל חדש לעומת כ- 857 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד. קיטון של כ- 186 מיליוני שקל חדש. הקיטון נובע מהקטנת הפרשה לקנסות בגין איחור במועדי הפעלת יחידות הייצור על-פי תוכניות הפיתוח של החברה. לפרטים ראה סעיף 7.1.3.1ב(2)(ג) לפרק 6 בתשקיף.

ה) הוצאות (הכנסות) מהתחייבויות לפנסיונרים

הכנסות מהתחייבויות לפנסיונרים, נטו, הסתכמו בשנת 2010 לסך של כ- 19 מיליוני שקל חדש, לעומת הכנסות בסך של כ- 226 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, שינוי של כ- 207 מיליוני שקל חדש. הקיטון בהכנסה נובע מיישום מכתב הממונה על השכר מחודש אוגוסט 2006, לפיו נדרשה החברה להשיב סכומים בגין חריגות שכר בשנים קודמות והסכמי עבודה. אשר גרם לירידה בעלויות השכר בשנת 2009 ומנגד בשנת 2010 נרשם הסכם השכר שנחתם בינואר 2011. לפירוט בדבר הסכם השכר החדש ראה ביאור 19 בדוחות הכספיים השנתיים.

להלן פירוט הוצאות התחייבויות לפנסיונרים, נטו, לפי מקטעי שרשרת החשמל:

חלוקת הוצאות הפנסיה למקטעים השונים מתבצעת לפי יחס שכר שוטף בהוצאות תפעול בשרשרת החשמל שהיה בשנת 2010 52.89% בייצור, 7.19% בהולכה ו- 39.92% בחלוקה.

ו) הוצאות מימון

ראה פירוט בעמוד הבא :

קיטון בהוצאות מימון בתקופת המצטברת בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, כלהלן :

לשנה שנתיימה ביום			
<u>31/12/2009</u>	<u>31/12/2010</u>	הפרש	<u>ניתוח סכום ההפרשים</u>
במיליוני שקל חדש			
			א. שחיקת התחייבויות פיננסיות
(1,170) 245	(1,903) 245	(733) -	גידול בהכנסות מימון משחיקת התחייבויות פיננסיות במטבע חוץ בסך 733 מיליוני שקל חדש, נטו לאחר פיקדונות הנובע מגידול בתיסוף הריאלי משיעור של 4.19% - בשנת 2009 לתיסוף ריאלי בשיעור של 7.86% - בשנת 2010 אין שינוי בעסקאות הגנה פיננסיות
<u>(925)</u>	<u>(1,658)</u>	<u>(733)</u>	סה"כ גידול בהכנסות מימון
513	964	451	גידול בהכנסות מימון שהועברו להתחייבות הפיקוח בשנת הדוח בהתאם להחלטת רשות החשמל בנושא חשיפת החברה למטבע חוץ וזאת עקב גידול בתיסוף הריאלי של הסל
56	8	(48)	קיטון בהוצאות המימון כתוצאה משינויים בין מדד ידוע למדד בגין נטו לאחר פיקדונות
180	189	9	גידול בהוצאות משחיקת סעיפי הון חוזר הלוואות וחייבים
<u>(176)</u>	<u>(497)</u>	<u>(321)</u>	סה"כ גידול בהכנסות מימון משחיקת התחייבות פיננסיות
			ב. הוצאות מימון אחרות
2,928	2,534	(394)	קיטון בהוצאות ריבית
-	11	11	הוצאות מימון מעסקאות החלפת ריבית
-	(145)	(145)	הוצאות המועברות לנכס פיקוח בגין הפרשי הריביות הנורמטיביות
11	(36)	(47)	הלוואות וחייבים
<u>2,939</u>	<u>2,364</u>	<u>(575)</u>	סה"כ קיטון בהוצאות מימון אחרות
<u>2,763</u>	<u>1,867</u>	<u>(896)</u>	סה"כ קיטון בהוצאות מימון לפני היוון
			ג. היוון לפרויקטים בהקמה
251	160	(91)	קיטון בהיוון של הוצאות מימון
<u>2,512</u>	<u>1,707</u>	<u>(805)</u>	סה"כ קיטון בהוצאות מימון בשנת 2010, בהשוואה לשנת 2009 לאחר העברה לנכס פיקוח ולאחר היוון הוצאות מימון
			מוצג בדוחות הכספיים
<u>2,250</u>	<u>1,048</u>		הוצאות מימון אחרות, נטו
<u>513</u>	<u>819</u>		העברת הכנסות מימון לנכס פיקוח
<u>(251)</u>	<u>(160)</u>		היוון הוצאות מימון
<u>2,512</u>	<u>1,707</u>		סה"כ הוצאות מימון

להלן פירוט הוצאות המימון לפי מקטעי שרשרת החשמל:

הוצאות המימון, נטו, מחלקות בין המקטעים השונים בעיקר לפי יחס הרכוש הקבוע המופעל נטו.

בהוצאות המימון במקטע הייצור נרשם קיטון בהוצאות המימון של כ - 402 מיליוני שקל חדש, במקטע ההולכה קיטון בסך של כ - 187 מיליוני שקל חדש ובמקטע החלוקה קיטון בסך של כ- 218 מיליוני שקל חדש.

ז) מיסים על ההכנסה

סך הוצאות המיסים בשנת 2010 הסתכמו לכ – 3 מיליוני שקל חדש לעומת הכנסה של 1,140 מיליוני שקל חדש בשנת 2009. השינוי נובע משינוי בשיעור המס.

ביום 23 ביולי 2009 פורסם חוק ההתייעלות הכלכלית (כהגדרתו לעיל) אשר קבע, בין היתר, הפחתה הדרגתית נוספת של שיעור מס החברות עד ל- 18% בשנת המס 2016 ואילך. בהתאם לחוק ההתייעלות הכלכלית, שיעורי מס החברות בשנות המס 2011 ואילך היו אמורים להיות: בשנת המס 2011 - 24%, בשנת המס 2012 - 23%, בשנת המס 2013 - 22%, בשנת המס 2014 - 21%, בשנת 2015 - 20% ובשנת המס 2016 ואילך - 18%.

כתוצאה מההסדר שנקבע בחוק ההתייעלות הכלכלית, חל קיטון בהוצאות המיסים על ההכנסה בסך של כ- 1,206 מיליוני שקל חדש אשר נזקף לדוח על רווח והפסד/על רווח כולל בשנת 2009.

לפרטים נוספים, לרבות בדבר ביטול המתווה שנקבע בחוק ההתייעלות הכלכלית, ראה ביאור 22 בדוחות הכספיים השנתיים.

5. תוצאות הפעילות על פי דוחות רווח והפסד רבעוניים לשנת 2011

מותאם לשקל חדש של חודש דצמבר 2011 במיליוני שקל חדש

	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	סה"כ
					(מבוקר)
					(בלתי מבוקרים)
הכנסות.....	5,191	5,103	8,079	6,159	24,532
עלות הפעלת מערכת החשמל.....	4,017	4,058	6,092	5,867	20,034
רווח (הפסד) מהפעלת מערכת החשמל	1,174	1,045	1,987	292	4,498
הוצאות מכירה ושיווק	225	201	204	249	879
הוצאות הנהלה וכלליות	187	173	190	164	714
הוצאות (הכנסות) מהתחייבויות לפנסיונרים, נטו.....	140	(6)	6	6	146
רווח (הפסד) מפעולות רגילות	622	677	1,587	(127)	2,759
הוצאות (הכנסות) מימון, נטו	455	229	866	635	2,185
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים על ההכנסה.....	167	448	721	(762)	574
הוצאות (הכנסות) מיסים על ההכנסה.....	20	88	137	1,114	1,359
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים על ההכנסה.....	147	360	584	(1,876)	(785)

השינויים בתוצאות הפעילות בין הרבעונים נובעים בין השאר מ:

(א) הכנסות

ההכנסות נטו ממכירות חשמל ברבעון הרביעי בגין מכירת 12,911 מיליוני קוט"ש הסתכמו לסך של כ- 6,073 מיליוני שקל חדש, לעומת כ- 4,887 מיליוני שקל חדש בגין מכירת 12,856 מיליוני קוט"ש, בתקופה המקבילה אשתקד. גידול בהכנסות של כ- 1,186 מיליוני שקל חדש, המהווה גידול של כ- 24.27% השינוי בהכנסות האמורות לעיל נבע מ:

- עליה בסך של כ- 1,165 מיליוני שקל חדש כתוצאה מגידול ריאלי בהכנסה הממוצעת לקוט"ש - גידול של כ- 23.84.
- גידול בסך של כ- 21 מיליוני שקל חדש כתוצאה מגידול בצריכה - גידול של כ- 0.43%.

(ב) עלות הדלקים

ברבעון הרביעי הסתכמה עלות צריכת הדלקים (ללא מרכיב השכר) לסך של כ- 3,891 מיליוני שקל חדש ולסך של כ- 3,928 מיליוני שקל חדש (כולל מרכיב השכר), לעומת כ- 2,167 מיליוני שקל חדש (ללא מרכיב השכר) ולסך של כ- 2,199 מיליוני שקל חדש (כולל מרכיב השכר) בתקופה המקבילה אשתקד. גידול של כ- 1,725 מיליוני שקל חדש (ללא מרכיב השכר) ושל כ- 1,729 מיליוני שקל חדש (כולל מרכיב השכר), המהווה גידול של כ- 79.6% (ללא מרכיב השכר), ושל כ- 78.63% (כולל מרכיב השכר), שעיקרו מוסבר כלהלן:

- (1) גידול בכמות הנצרכת של הסולר בסך של כ- 1,301 מיליוני שקל חדש וקיטון בעלות צריכת הסולר בגין קיטון מחיר ריאלית בסך של כ- 324 מיליוני שקל חדש (קיטון של 20.07% בעלות הממוצעת לטון לעומת התקופה המקבילה אשתקד).
 - (2) גידול בעלות צריכת גז טבעי בסך של כ- 91 מיליוני שקל חדש וקיטון בכמות הנצרכת של גז טבעי בסך של כ- 285 מיליוני שקל חדש, (גידול של כ- 19.29% בעלות הממוצעת לטון לעומת התקופה המקבילה אשתקד).
 - (3) גידול בעלות צריכת המזוט בגין עלית מחיר ריאלית בסך של כ- 58 מיליוני שקל חדש (גידול של כ- 16.99% בעלות הממוצעת לטון לעומת התקופה המקבילה אשתקד) וגידול בכמות הנצרכת של מזוט בסך של כ- 297 מיליוני שקל חדש.
 - (4) גידול בעלות צריכת הפחם בגין עלית מחיר ריאלית בסך של כ- 491 מיליוני שקל חדש (גידול של כ- 41.46 בעלות הממוצעת לטון לעומת התקופה המקבילה אשתקד) וגידול בכמות הנצרכת של פחם בסך של 117 מיליוני שקל חדש.
- השינוי בתמהיל הדלקים בתקופת הדוח הושפע בעיקר מגורמים אקסוגניים, כמפורט בסעיף א.3.ג) לעיל.

ג) הוצאות מימון

להלן השינויים בהוצאות המימון שהתרחשו ברבעון האחרון:

- (1) גידול בשחיקת התחייבויות פיננסיות נטו כולל עסקאות הגנה כתוצאה מפיחות ראלי בשיעור של כ- 2% בסל ההתחייבויות הפיננסיות של החברה בתקופה בסך של 164 מיליוני שקל חדש.
- (2) קיטון בהוצאות מימון כתוצאה, מהוצאות מימון שהועברו להתחייבויות פיקוח עקב פחות בסל התעריפי של כ- 1.37% בסך של 57 מיליוני שקל חדש.
- (3) הכנסות בגין הלוואות צמודות מדד נטו לאחר פיקדונות בסך של 44 מיליוני שקל חדש.
- (4) הוצאות ריבית נטו ברבעון הסתכמו לסך של 610 מיליוני שקל חדש.
- (5) היוון הוצאות מימון בהתאם להיוון למוכר בתעריף בסך של 52 מיליוני שקל חדש.

ד) מיסים על ההכנסה

השפעת שינוי שיעור המס בשנת 2011 (עליית שיעורי המס משיעור משוקלל של 18.35% ערב השינוי ל- 25% לאחריו), הסתכמה בהוצאת מס שנרשמה ברבעון האחרון של השנה בסך של כ- 1,114 מיליון שקל חדש.

6. נזילות לתקופת הדוח**א) כללי**

עודף המזומנים שנוצר מפעילות שוטפת, מקבלת הלוואות לזמן ארוך ומהלוואות אחרות, שימש בעיקרו למימון פעילות הפיתוח הנדרשת במשק החשמל, דהיינו, השקעה בנכסים קבועים בסך של כ- 4,141 מיליוני שקל חדש ופירעון הלוואות ואגרות חוב בסך של כ- 3,688 מיליוני שקל חדש.

(1) תזרים מזומנים מפעילות שוטפת:

בתקופת הדוח הסתכם התזרים מפעילות שוטפת לתזרים חיובי בסך של 1,595 מיליון שקל לעומת תזרים חיובי בסך של 3,468 מיליון שקל בתקופה המקבילה אשתקד.

השינוי בתזרים המזומנים מפעילות שוטפת נבע בעיקרו משימוש בתמהיל דלקים יקרים יותר (אשר ייגבה בעתיד מהלקוחות), משינוי הוצאות המיסים בעקבות שינוי שיעור המס, מגידול בהוצאות בגין יחסי עובד מעביד – ראה סעיף א.3.ד) לעיל, ומהפסדי הון שנבעו מגריעת רכוש קבוע.

(2) תזרימי מזומנים לפעילות השקעה:

בתקופת הדוח הסתכם התזרים אשר שימש לפעילות השקעה בתזרים שלילי בסך של (4,449) מיליון שקל לעומת תזרים שלילי בסך של (3,641) מיליון שקל בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע מגידול בהשקעה ברכוש קבוע.

(3) תזרימי מזומנים מפעילות מימון:

בתקופת הדוח הסתכם התזרים מפעילות מימון בתזרים חיובי בסך של 728 מיליון שקל לעומת תזרים שלילי בסך (624) מיליון שקל בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי בתזרים המזומנים מפעילות מימון נבע בעיקרו מפירעון אגרות חוב לזמן ארוך ומנגד מהנפקת אגרות חוב צמודות למדד לא סחירות ומהלוואות שקיבלה החברה מבנקים בארץ ובחו"ל. לפרטים ראה סעיף ב' שלהלן.

(ב) מקורות מימון

(1) כללי

החברה מממנת את פעילותה ממקורותיה העצמיים, מהנפקת ניירות ערך בישראל ובחו"ל ומהלוואות מגופים בנקאיים בארץ ובחו"ל. להלן פירוט של ניירות ערך שהונפקו על ידי החברה בתקופת הדוח ושל הלוואות בנקאיות שנטלה החברה בתקופת הדוח:

(א) בשנת 2011 גייסה החברה 4 מיליארד שקל חדש, באמצעות הנפקת אגרות חוב פרטית (סדרה 2022) (בסעיף זה: "**אגרות החוב**") בשוק ההון הישראלי באופן הבא:

כ- 2.5 מיליארד שקל חדש גויסו בחודש ינואר 2011, כ- 1.1 מיליארד שקל חדש גויסו בחודש יוני 2011 באמצעות הרחבת סדרת אגרות החוב וכ- 0.4 מיליארד שקל חדש גויסו בחודש יולי 2011, באמצעות הרחבה נוספת של סדרת אגרות החוב.

(ב) ביום 15 בדצמבר 2011, התקבלה הלוואה צמודת מדד מבנק הפועלים בסך של 1 מיליארד שקל חדש.

(ג) החברה נטלה שש הלוואות מבנק זר בהיקף של כ- 16.1 מיליון אירו.

(ד) גיוס הון בחו"ל - שוקי ההון הבינלאומיים תנודתיים מאוד עקב משבר החוב המתמשך באירופה והקשיים בכלכלה האמריקאית. יחד עם זאת, לחברה נגישות לשוקי ההון הבינלאומיים באופן המאפשר גיוס הון לחברה בנסיבות הקיימות וזאת לאור האינדיקציות שיש לה מבנקי השקעות מובילים בעולם. בשנת 2011 החברה לא הנפיקה אגרות חוב בחו"ל.

(ה) לאחר תאריך המאזן הנפיקה החברה אגרות חוב בשוק הבינלאומי בהיקף של 500 מיליון דולר לרוכשים מוסדיים מאושרים בארה"ב, על פי כלל 144A ל- U.S. Securities Act 1933 ומחוץ לארה"ב בהסתמך על תקנה S לחוק זה. כמו כן נטלה החברה הלוואה מבנק זר בהיקף של כ- 0.1 מיליון אירו.

(2) הלוואות לזמן ארוך

(א) בתקופת הדוח גויסו הלוואות ואגרות חוב בסך כולל של כ- 5,097 מיליוני שקל חדש מהמקורות הבאים:

הנפקת אג"ח בשקלים	4,016
הלוואות במט"ח	81
הלוואות צמודות מדד	<u>1,000</u>
סה"כ	5,097

(ב) יתרת ההלוואות ואגרות החוב לזמן ארוך וזמן ארוך מאוד של החברה ליום 31 בדצמבר 2011, ללא אגרות חוב למדינת ישראל הינה כ- 40,397 מיליוני שקל חדש, לפי הפירוט כלהלן :

<u>התחייבות בשקל חדש צמוד מדד</u>		<u>במיליוני שקל חדש</u>	
אגרות חוב לציבור צמודות למדד		19,572	
הלוואות אחרות צמודות למדד		1,648 (א)	
סה"כ שקל חדש צמוד מדד		21,220	
הנפקת אגרות חוב לציבור בשקל חדש לא צמוד		657	
הלוואות בשקל חדש לא צמוד		250	
סה"כ שקל חדש לא צמוד		907	
<u>התחייבויות צמודות דולר</u>			
גיוס מהצעה פרטית למכר אגרות חוב בארה"ב, בדולר		2,579	
הלוואות בדולרים		5,020 (ב)	
גיוס מהצעה פרטית למכר אגרות חוב באירופה, בדולר		267	
הנפקת אג"ח למשקיעים מוסדיים באירופה ובארה"ב שרשומות		6,687	
למסחר בבורסת סינגפור, בדולר		14,553	
סה"כ צמודות דולר			
גיוס מהצעה פרטית למכר אגרות חוב ביפן ביין		3,697	
הלוואות באירו		2,720	
הלוואות בפרנק שוויצרי		2	
סה"כ		43,099	
בניכוי ניכיון/פרמיה על אגרות חוב, חלויות שוטפות, הוצאות		(3,049)	
סה"כ אגרות חוב והתחייבויות לתאגידים בנקאיים ואחרים		40,050	
זכאים שונים לזמן ארוך		347	
סה"כ		40,397	

(א) כולל הלוואות בערבות מדינת ישראל בסך 353 מיליוני שקל חדש.
(ב) כולל הלוואות בערבות מדינת ישראל בסך 789 מיליוני שקל חדש.

להלן פרטי ההלוואות הרשומות בספרי החברה ואשר קיימת להן ערבות מדינה :

<u>יתרה במיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2011</u>				
<u>פרטי חוזה</u>	<u>מטבע</u>	<u>יתרה בספרים</u>	<u>ריבית משוקללת *</u>	<u>ריבית שוק</u>
הלוואה מבנק דיסקונט	שקל חדש	122	5.47	5.67
הלוואה מבנק פועלים	שקל חדש	231	4.96	5.16
הלוואה מבנק EDC	דולר	23	6.83	7.23
הלוואה מסיטי בנק	דולר	<u>766</u>	5.84	7.6
סה"כ		1,142		
* ריבית משוקללת מאחר וההלוואה התקבלה במספר משיכות.				
הריבית כוללת עמלת ערבות בגובה 0.2%.				

ג) ממוצע אשראי לזמן ארוך ל- 31 בדצמבר 2011 - האשראי נלקח מתאגידים בנקאיים ואחרים. ממוצע האשראי לתקופת הדוח היה כ- 44,018 מיליוני שקל חדש ועיקרו הלוואות לזמן ארוך ואגרות חוב (כולל עסקאות הגנה, נדחות, פרמיה / ניכיון של אגרות חוב).

3) אשראי לזמן קצר

ממוצע האשראי לזמן קצר הנלקח מתאגידים בנקאיים ואחרים ל- 31 בדצמבר 2011 הינו כ- 4,100 מיליוני שקל חדש ועיקרו הלוואות לזמן קצר, משיכות יתר וחלויות שוטפות על ההלוואות לזמן ארוך.

4) אשראי ספקים ולקוחות

ממוצע אשראי מספקים ל- 31 בדצמבר 2011 - כ- 35 ימים. ממוצע האשראי מספקים לתקופת הדוח מסתכם לסך של כ- 1,608 מיליוני שקל חדש.

ממוצע אשראי ללקוחות ל- 31 בדצמבר 2011 - כ- 56 ימים. ממוצע האשראי ללקוחות לתקופת הדוח מסתכם לסך של כ- 3,523 מיליוני שקל חדש.

ב. חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם

1. האחראי על ניהול סיכוני שוק בחברה

האחראי בחברה על ניהול סיכוני השוק הינו סמנכ"ל כספים וכלכלה, מר הראל זאב בלינדה. לפרטים אודות השכלתו, כישוריו וניסיונו העסקי ראה סעיף 7.1 ו- 7.2 לתשקיף.

2. תיאור סיכוני השוק בחברה

החברה מוכרת את מוצריה, במחיר שנקבע על ידי גוף חיצוני, כלומר על פי תעריף שקובעת רשות החשמל. קביעת התעריף מבוססת על עקרון המרכיבים השונים בתעריף.

מכיוון שכך, הרי שלגבי עיקר פעילותה, אין החברה חשופה לסיכוני שוק, זולת המפורט בסעיפים כדלהלן: ראה גם ביאור 27 בדוחות הכספיים השנתיים.

א) סיכוני מטבע

רוב הכנסות החברה נקובות בשקל חדש. יחד עם זאת, נכון ל- 31 בדצמבר 2011, סכום של 20,971 מיליוני שקל חדש המהווה 46% מהתחייבויותיה ארוכות הטווח של החברה, ללא אג"ח צמית לפני ביצוע עסקאות הגנה, הינו במט"ח. כתוצאה מכך, תנודות בשערי חליפין גורמות להוצאות המימון של החברה להשתנות ובהתאם לכך עלולות להשפיע על תוצאותיה הפיננסיות של החברה.

בשל ההיקף הניכר של התחייבויות ארוכות טווח במט"ח, תוצאות הפעילות של החברה מתבטאות ברווחים או הפסדים המושפעים מתנודתיות בשערי החליפין בין שקל חדש למט"ח.

בקביעת בסיס תעריף החשמל במקטע הייצור הגדירה רשות החשמל מנגנון גידור חדש לכל מקטע בשרשרת אספקת החשמל. מנגנון הגידור מעודכן במועד עדכון השנתי של תעריף החשמל בהתאם להתחייבויות החברה הנקובות במטבע חוץ המוכרות על ידי רשות החשמל. הכרה זאת הינה במתווה פוחת עד לביטול מוחלט של מנגנון הגידור באפריל 2013 כמפורט להלן:

נקודת המוצא	36%
אפריל 2010 -	27%
אפריל 2011 -	18%
אפריל 2012 -	9%
אפריל 2013 -	0%

בהתאם למתווה הפוחת של מנגנון הגידור הקטינה רשות החשמל באפריל 2011 את רכיב המימון צמוד המט"ח המוכר בתעריף משיעור של 27% לשיעור של 18% מההון הזר המוכר ("סכום מגודר"), אשר צמוד ל"סל קובע" שהוגדר על ידי רשות החשמל כצמוד לדולר ולאירו בשיעורים של 75% ו- 25% בהתאמה. הסכום המגודר נועד לשקף חלק מהוצאות/הכנסות המימון הנגזרות מחשיפת החברה למט"ח ולהעבירו לצרכני החשמל. כתוצאה מהחלטת רשות החשמל לגבי תוכנית להפחתת שיעור רכיב המימון המגודר בתעריף, החברה נדרשה להגדיל את היקף עסקאות ההגנה בשוק ההון.

באשר לחשיפה הנותרת מעבר לסכום המגודר בתעריף, החברה נקטה במספר צעדים שנועדו לצמצם את ההשפעה של תנודתיות בשערי החליפין על ידי הקטנת החשיפה הנותרת למט"ח באמצעות ביצוע עסקאות הגנה. יחד עם זאת, קיבולת השוק עלולה להיות מוגבלת ולגרום לחריגה בחשיפת החברה למט"ח ביחס לרמת החשיפה הרצויה על פי מדיניות החברה.

בנוסף, חשופה החברה לתנודות שערי המטבע בגין חלק מחוזי רכש טובין ושירותים בהקמת יחידות הייצור כדלקמן:

עלות רכישת הציוד של יחידות הייצור נקבעה נורמטיבית על פי מחירון GTH המפורסם במטבע דולר ארה"ב. לצורך ההכרה בעלות, רשות החשמל מתרגמת את העלות לשקלים חדשים בשער החליפין הידוע במועד רכישת הציוד הנורמטיבי. מכאן, שהתעריף לא נותן הגנה מפני שינויים במדד אל מול שינויים בשער מטבע חוץ, לאחר מועד הרכישה.

במקרה שהחברה תידרש להציג את דוחותיה הכספיים לפי כללי IFRS המלא, אזי החברה לא תוכל לרשום נכס/התחייבות פיקוח. לפיכך, מנגנון הגידור בתעריף החשמל המיועד להגנה על התחייבויות מסוימות במט"ח ייושם באופן שונה בדוח הכספי ועלול לגרום לתנודתיות בהוצאות המימון של החברה עקב הפער בין שיעור שינוי מדד המחירים לצרכן לבין שיעור השינוי בסל הקובע.

(ב) סיכוני ריבית

החברה חשופה לשינוי שבין הריבית המוכרת (במטבע חוץ ובשקל חדש) בבסיס התעריף, המתעדכנת אחת לשנה בעת העדכון השנתי של התעריף, לבין שיעור הריבית בגין התחייבויותיה (במטבע חוץ ובשקל חדש) בפועל. לפיכך החברה חשופה גם לשינויים בשיעורי הריביות השוררות בשוק, בעיקר ביחס להלוואות שנטלה והנושאות ריבית משתנה. כמו כן, עלייה בשיעורי הריביות השוררות בשוק עלולה לייקר משמעותית את ההלוואות אשר אותן נדרשת החברה ליטול. חשיפה זאת עלולה להשפיע על תוצאותיה הפיננסיות של החברה.

(ג) היוון עלויות אשראי

עלויות מימון והון בגין הקמת רכוש קבוע המתקבלות בתעריף החשמל, נרשמות כחלק מרכוש בהקמה כאשר קיימת סבירות של קרוב לוודאי שעלויות אלה יוכרו בתעריף. הן מהוות לרכוש בהקמה עד למועד בו נכסים אלו מוכנים לשימוש המיועד. היוון עלויות מימון בגין הקמה נרשמות כהקטנת הוצאות מימון. היוון עלויות הון בגין הקמה נרשמות כהכנסות אחרות, בהתאם לסעיף 15 בתקן אמריקאי SFAS 71.

החברה חשופה לשינוי שבין הריבית המוכרת להיוון לפי התעריף לבין שיעור הריבית להיוון בפועל.

(ד) שינוי מחירי תשומות

סל התשומות של רכיבי התעריף, מלבד עלויות דלקים, חלק מעלויות התפעול וחלק מעלויות ההון, נקבע כצמוד לשינוי מדד המחירים לצרכן. מכאן, שהחברה חשופה לסיכוני שוק הנובעים מעליה ריאלית של מחירי התשומות אשר משקפים רכיבי התעריף.

ה) שינויים בשוק ההון המשפיעים על כספי היעודה לפנסיה ועל המחויבות לפנסיה

החברה מחויבת לקיום יעודה כספית מתאימה בקופת גמל מרכזית לקצבה (בסעיף זה: "הקופה"), שתאפשר תשלומי פנסיה לפנסיונרים ולעובדים הזכאים מדור א' ודור ב', בהתאם להתחייבות האקטוארית המחושבת על ידי אקטואר הקופה. הקופה מחשבת את החבות האקטוארית של החברה לעובדים בתוכנית הפנסיה, על מנת לקבוע את הסכום שעל החברה להפקיד כיעודה.

בהתאם להתחייבות זו החברה תהיה אחראית להשלמת גרעון בין היעודה לבין ההתחייבות. יחד עם זאת, קיימת אי וודאות מסוימת לגבי גובה ההפקדות שיידרש לקופת הפנסיה.

ההפקדות לקופת הפנסיה של החברה מבוססות על תחזית של תזרימי המזומנים הצפויים בעתיד ועל מספר הנחות אקטואריות. התחייבויות הפנסיה של החברה בפועל עשויות להיות שונות מאלו החזויות. בנוסף, המודל האקטוארי לחישוב ההפקדות לקופת הפנסיה עלול להשתנות בעתיד בהתאם לשינויים בתוחלת החיים, בנושאים רגולטורים, באקלים הכלכלי ועניינים אחרים. שינויים אלה יכולים לגרום לעודף או גרעון בהתחייבויותיה של החברה לקופה.

בהקשר זה, הסיכונים העיקריים אליהם חשופה החברה הם:

1) מדיניות ההשקעות של הקופה והשפעתה על היעודה – היעודה בקופה כוללת נכסים שונים שעיקרם אגרות חוב ממשלתיות ופיקדונות בנקאיים הצמודים למדד. לפיכך תשואת היעודה מושפעת מהסיכונים הגלומים בהתנהגות השווקים וההשפעה שיש לכך על הרכב והשווי הנכסי של הנכסים ביעודה.

2) סיכוני מח"מ – לשינויים בתשואות של אגרות החוב הממשלתיות השפעות גדולות יותר על הערך הכספי של ההתחייבויות (העתודה) לעומת הערך הכספי של הנכסים (היעודה) וזאת עקב המח"מ הארוך יותר של העתודה לעומת זה של היעודה. מזעור סיכוני השוק מחייב אפוא ביזור השקעות במונחי תמהיל הנכסים הפיננסיים המוחזקים, דירוג האשראי והתאמת המח"מ, ככל שניתן, למח"מ העתודה.

3) סיכוני אשראי – אי עמידת צד שלישי בהתחייבויותיו כלפי הקופה עלולה לגרום לירידה בערך נכסי הקופה.

3. מדיניות החברה בניהול סיכוני שוק

ככלל, החברה פועלת בנושא כספים והשקעות על פי נוהל החברה במטרה למזער סיכונים פיננסיים, תוך פיזור השקעותיה בבנקים שונים.

מדיניות החברה הינה לנהל סיכוני השוק הנובעים מהחשיפה הכלכלית של החברה לסיכוני מטבע.

להלן מדיניות החברה בניהול סיכוני השוק אליהם היא חשופה:

(א) מדיניות החברה בניהול סיכונים שוק לחשיפה לסיכונים מטבע

מדיניות החברה הינה לנהל סיכונים השוק הנובעים מהחשיפה הכלכלית של החברה. במטרה לצמצם את חשיפת החברה לתנודות במטבע חוץ, קיבל דירקטוריון החברה החלטות בקשר לחשיפת החברה כדלהלן:

- (1) בנושא החשיפה הריאלית בגין ההתחייבויות הצמודות והנקובות במטבע חוץ אשר הועברו לצרכנים כרכיב הגידור בתעריף לצרכני החשמל - החברה תבצע עסקאות הגנה במטבע חוץ (SWAP ו-FORWARD בעיקרן) על מנת להתאים את מבנה ההוצאות למבנה ההכנסות המוכר לפי הרכב הסל הקובע שהוגדר על ידי הרשות. עסקאות ה-SWAP יבוצעו לתקופה של שנה לפחות. ככלל יבוצעו עסקאות לכיסוי של לפחות 85% מיתרת החשיפה, כך שסכום החשיפה בכל מטבע לא יעלה על הערך המצטבר של 15% מיתרת ההלוואות באותו המטבע.
- (2) בנושא יתרת החשיפה של התחייבויות החברה במטבע חוץ שאינן נכללות ברכיב הגידור בתעריף החשמל (לאחר יישום בסעיף א' לעיל) – החברה תבצע עסקאות הגנה (SWAP ו-FORWARD בעיקרן), באם תנאי השוק יצדיקו זאת על מנת להקטין החשיפה למטבע חוץ. עסקאות ה-SWAP יבוצעו לתקופה של שנה לפחות תוך התחשבות באינפלציה בישראל ובמדיניות המערב ובשערי הריבית בשווקי ההון.
- (3) על מנת לאפשר יישום דינאמי של המדיניות ועל מנת להימנע מחריגות אקראיות טכניות, ביום 11 ביולי 2011 הנחה סמנכ"ל כספים וכלכלה בחברה כי סכום החשיפה בכל מטבע לא יעלה או ירד מ- 5% מיתרת ההלוואה באותו המטבע, בתוספת 2% מיתרת ההלוואות על כל 1% בפער הריביות אם הוא שלילי לחובת החברה.
- (4) הנחיית סמנכ"ל כספים וכלכלה, מתירה חריגה של מעבר ל- 15% אם סכום החשיפה אינו עולה על 10 מיליון דולר או שווה ערך במטבע חוץ אחר בכל מטבע בנפרד.
- (5) החברה תשקול ביצוע עסקאות גידור לביזור החשיפה לריבית במט"ח (ריבית משתנה/קבועה) שמטרתן הקטנת החשיפה לעלייה בשערי הריבית, באם תנאי השוק יצביעו על כדאיות ביצוען.
- (6) בהמשך לאמור בסעיף ב' 1 לעיל, החלה החברה לאחרונה בביצוע עסקאות גידור עבור רכש טובין ושירותים במטבע חוץ, כך ביצעה החברה במהלך חודש אוגוסט 2011 עסקאות גידור בגין הרכש עבור פרויקט החירום שלב ב'.

ב) מדיניות החברה להתמודדות עם סיכוני השוק המשפיעים על כספי היעודה לפנסיה

במטרה להתמודד עם סיכוני השוק המשפיעים על יכולת הקופה לעמוד בתשלומים לעובדים הזכאים מתוך נכסיה, החברה פועלת בדרכים המפורטות:

- (1) החברה בכל הנוגע לכספי היעודה מייעדת את ניהול סיכוני השוק לחשיפה כלכלית.
- (2) קיימת מחלקה ייעודית שתפקידה לבקר את הפעילות הכספית של הקופה ולפקח על קיום הוראות הדין והסכם שרותי הניהול בין החברה לבין החברה המנהלת של הקופה.
- (3) לחברה נציג בדירקטוריון הקופה ובוועדותיו (בנוסף לנציג מטעם עובדי החברה).
- הדירקטורים כאמור, שותפים לקביעת המדיניות הראויה לניהול כספי הקופה ובכלל זה: מתן מענה לסיכון פערי המח"מ בין הנכסים להתחייבויות בדרך של התאמות מח"מ הנכסים ככל האפשר, השקעות תוך התייחסות לסיכוני הלווה והיקף ההשקעה וכן השקעת מרבית נכסי הקופה בנכסים צמודי מדד.
- (4) לצורך מיתון התנודתיות בהעברות לקופה שנבעו בעיקר משינוי בעקום התשואות להיוון ההתחייבות האקטוארית, החברה פעלה בהליך לצורך פריסת ה"החוב החרוג".
- (5) ביום 15 בנובמבר 2010 אושר שינוי תקנון הקופה המרכזית לקצבה על ידי הממונה על שוק ההון במשרד האוצר.
- (6) המדיניות בנוגע לניהול כספי הפנסיה היא של הקופה ולא של החברה יחד עם זה ניתן לומר כי היעודה בקופה כוללת נכסים שונים שבעיקרם אגרות חוב ממשלתיות ופיקדונות בנקאיים הצמודים למדד. לפיכך, תשואת היעודה מושפעת מהסיכונים המובנים בהתנהגות השווקים וההשפעה שיש לכך על הרכב ושווי הנכסים ביעודה.

ג) היקף הסמכות בהנהלת החברה בניהול החשיפה לסיכוני שוק

על פי מדיניות החברה בנושא הטיפול בחשיפה הנובעת מסיכוני שוק, כפי שפורט לעיל, נקבע כי מנהל אגף הכספים מורשה לאשר עסקאות להחלפת מטבע ועסקאות להחלפת ריבית. מנהל אגף כספים אינו מוגבל כמותית בקשר עם הסמכות לאשר עסקאות הגנה. עסקאות הגנה נוספות כגון אופציות וכו', דורשות אישור של סמנכ"ל כספים וכלכלה. בנוסף, קבע הדירקטוריון כי עובדים מסוימים בחברה יבצעו בשם החברה עסקאות הגנה בהתאם למדיניותה.

ד) הפיקוח על מדיניות ניהול סיכונים ואופן מימושה

1) כללי

החברה מנהלת מערכת תקופתית לניהול סיכוני שוק פיננסיים, בדרך של מעקב חודשי על ההתחייבויות הפיננסיות שלה וההגנות עליהן. החברה עוקבת בתקופת הדוח אחר התחייבויותיה ותבצע הגנות על פי צרכיה ובהתאם למדיניות שנקבעה, לאחר התייעצות וחוות דעת בלתי תלויות של מומחים חיצוניים.

2) פיקוח הדירקטוריון

כל רבעון, בעת הדיון על הדוחות הכספיים, יימסר לדירקטוריון דיווח מפורט על מצב החשיפה המטבעית לסוף כל רבעון, שזוהי החשיפה העיקרית של החברה לסיכוני שוק ובגינה קיימת מדיניות שאושרה בדירקטוריון ועל עסקאות ההגנה שבוצעו ברבעון השוטף. יחד עם זאת בכל דיווח רבעוני שניתן לדירקטוריון על מצב החשיפה המטבעית מצוין כי מטעמי גמישות ומהותיות מקום שסכום החשיפה המטבעית אינו עולה על שווה ערך 10 מיליון דולר ניתן לחרוג מ – 15%.

3) מנגנוני הבקרה של החברה

הביקורת הפנימית בחברה מקיימת מפעם לפעם מעקב אחר ביצוע החלטות הדירקטוריון וועדותיו, בעניין החשיפה לסיכוני שוק, בין היתר, למניעת סטיות ממדיניות החברה בניהול סיכוני שוק. הביקורת נעשית על פי תקני ביקורת מקובלים ועל פי תוכניות עבודה המאושרות על ידי ועדת הביקורת של הדירקטוריון.

בחברה קיים צוות חשיפה שמנטר את התפתחות החשיפה של שינוי שער חליפין ביחס להתחייבויות הפיננסיות של החברה אחת לחודש וממליץ על ביצוע עסקאות בהתאם.

ה) פרטים נוספים בדבר ניהול סיכוני שוק

1) אירועים בנושא חשיפה לסיכוני שוק וניהול סיכוני שוק שאירעו לאחר תאריך המאזן

לא התרחשו אירועים בנושא חשיפה לסיכוני שוק וניהול סיכוני שוק לאחר תאריך המאזן.

2) חשיפה למט"ח ולמדד המחירים לצרכן

בתקופת הדוח נוצר לחברה רווח בסך של כ- 1,220 מיליון שקל חדש בגין עסקאות החלפת מטבע. והפסד בגין עסקאות אקדמה בסך של כ- 51 מיליון שקל חדש.

עסקאות ההגנה תפקידן לגדר את החשיפה של החברה למטבע חוץ ותוצאותיהן הפוכות לתוצאות החשיפה של נכס הבסיס - התחייבויות החברה במטבע חוץ. על כן, יש לציין כי רווח דלעיל בסך 1,169 מיליון שקל חדש קוֹזֵז על ידי הפסד הנובע משחיקת ההלוואות, בגין נעשו אותן עסקאות החלפה ואקדמה.

לחברה הוצאות מימון הצמודות למדד המחירים לצרכן. אולם הוצאות אלה הינן יחסית יציבות ומשך יוצרות לחברה חשיפה חשבונאית נמוכה יותר מאשר התנודות בשערי המטבע.

3) סיכוני ההפסד בהשקעות השונות, והחובות לחברה כתוצאה מהאפשרות שהצד הנגדי לעסקה או לחובות החברה לא יעמוד בהתחייבויותיו או בהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של חוב, זהים ליתרתם של נכסים אלו במאזן החברה.

4) לחברה אין סיכון שוק בפוזיציות חוץ מאזניות, שכן עסקאות אלו נעשות למטרות הגנה בלבד.

5) החל מהרבעון השלישי של שנת 2011 שיטת שערך ההתחייבויות הבלתי סחירות בשקלים ובמט"ח המיושמת על ידי החברה לצרכי ביאור ולצורך גילוי בדוח הדירקטוריון הינה כמפורט:

א) אגרות חוב

1) אג"ח בשקלים

אגרות החוב הלא סחירות שהנפיקה החברה משוערכות לפי שערוכים פרטניים המחושבים על ידי חברת מרווח הוגן בע"מ, שנבחרה על ידי משרד האוצר כחברה המחשבת את ציטוטי המחיר הפרטניים ושיעורי הריבית עבור הגופים המוסדיים, החל מיום 20 במרץ 2011 ("יום המעבר").

(2) אג"ח במט"ח

אגרות חוב להן קיים ציטוט פרטני במערכת הבלומברג משוערכות על פי ציטוט זה.

אגרות חוב בדולר ארה"ב, שאין להן ציטוט פרטני במערכת הבלומברג, לטווח ארוך משוערכות על ידי סכימת שיעור הריבית לאגרת החוב הארוכה ביותר לה קיים ציטוט פרטני יחד עם ההפרש בין הריבית חסרת הסיכון בהתאם לתשואת Treasury Bill המתאימה לאורך חיי אגרת החוב הרלוונטית, לבין הריבית חסרת הסיכון בהתאם לתשואת Treasury Bill על פי אורך חיי אגרת החוב לה קיים ציטוט פרטני.

אג"ח בדולר ארה"ב, לטווח קצר, שאין להן ציטוט פרטני במערכת הבלומברג, משוערכות על פי הציטוט הפרטני לאגרת החוב הקצרה ביותר המופחת בהפרש ה-CDS (חוזי החלף לריבית) של חברת החשמל לתקופת הזמן לפי אורך חיי אגרת החוב זו לבין ה-CDS של חברת החשמל בהתאם לאורך חיי אגרת החוב הרלוונטית. בנוסף מופחת ההפרש בין ריביות חסרות סיכון לתקופה בהתאם לתשואת Treasury Bill.

אג"ח בין יפני משוערכות בשיעור התשואה המומר מתשואה דולרית באמצעות פונקצית YAX במערכת הבלומברג.

(ב) הלוואות

השווי ההוגן של ההלוואות משוערך באמצעות היוון תזרימי המזומנים הצפויים בגינן. שיעורי ההיוון להתחייבויות השונות נקבעים כמפורט:

(1) הלוואות בשקלים

הלוואות בשקלים משוערכות על פי עקום ריביות שנבנה על בסיס הציטוטים הפרטניים לאגרות החוב הלא סחירות בהתאם לאפיקי ההתחייבויות (צמוד/לא צמוד) והביטחויות שניתנו למלווים.

(2) הלוואות במט"ח

הלוואות בדולר ארה"ב משוערכות על בסיס ריביות Treasury Bill של ארה"ב בתוספת CDS של חברת החשמל.

הלוואות במט"ח אחר משוערכות על ידי המרת הריביות להלוואות דולריות כאמור באמצעות פונקצית SWPM בבלומברג.

(ג) ההבדל בין שיטות שיערוך שווי הוגן

השינוי בשיעורי ההיוון להתחייבויות בשקלים נובע בעיקר מהתבססות על ציטוטים פרטניים של מחירים לאגרות חוב לא סחירות של החברה, בהתאם למודל של חברת מרווח הוגן, המתבסס על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של החוב וקביעת מיקום החוב הלא סחיר באותם עשירונים בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות / הנפקות בשוק הלא סחיר. מודל זה מביא לידי ביטוי באופן עדכני יותר שינויים בפרמיית הסיכון של החוב, כפי שמשתקפים בשוק הסחיר בהתאם לשינויים באותו עשירון. ציטוטים פרטניים אלו מחליפים את השימוש שעשתה החברה בווקטור הריביות לפי דירוג החברה, של חב' שערי ריבית ששימשה כחברה שסיפקה ציטוטים אלו לגופים המוסדיים עד יום המעבר, בתוספת מרווח בהתאם לתוצאות שהשיגה החברה בהנפקה האחרונה.

השינוי בשיעורי ההיוון להתחייבויות במט"ח נובע בעיקר מהתבססות על ציטוטי מחיר פרטניים מהבלומברג של אגרות חוב שהונפקו על ידי החברה בחו"ל. ציטוטים פרטניים אלו מחליפים את השימוש שעשתה החברה בשיעורי תשואה של אגרות חוב שהנפיקה החברה בתוספת פרמיית הנפקה ראשונית.

(ו) דוח בסיסי ההצמדה

מידע בדבר תנאי ההצמדה של היתרות הכספיות בחברה ליום 31 בדצמבר 2011 ולתקופה אשתקד ראה בביאור 27 בדוחות הכספיים השנתיים.

(ז) מבחני רגישות

מידע בדבר מבחני רגישות ראה בביאור 27 בדוחות הכספיים השנתיים.

(ח) פוזיציות בנגזרים

מידע בדבר ההחזקה המרבית בנגזרים ראה בביאור 27 בדוחות הכספיים השנתיים.

ג. היבטי ממשל תאגידי

1. תרומות

החברה מנועה מלתרום לנוכח הנחיות רשות החברות הממשלתיות.

2. דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית

בהתאם לנדרש בתקנות ניירות ערך, החליט דירקטוריון החברה בשנת 2004 כי המספר המזערי הראוי של דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית, הינו שלושה (3), וזאת בהתחשב, בין היתר, בגודל החברה, סוגה ואופייה, מורכבות פעילותה ומספר חברי הדירקטוריון שבה. לדעת הדירקטוריון, במועד קבלת החלטתו, מספר זה יאפשר לדירקטוריון החברה לעמוד בחובות המוטלות עליו, ובכלל זה בחובות המוטלות עליו בהתאם לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות") והתקנות שהותקנו מכוחו, למסמכי ההתאגדות של החברה, ובמיוחד בהתייחס לאחריותו של הדירקטוריון לבדיקת מצבה הכספי של החברה ולעריכת הדוחות הכספיים ואישורם.

ביום 24 במאי 2012, החליט דירקטוריון החברה, לאחר שקיים דיון בעניין, להגדיל את המספר המזערי של דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית לחמישה (5) דירקטורים. לדעת הדירקטוריון קביעת מספר מזערי של חמישה (5) דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית יאפשר לו לעמוד בחובות המוטלות עליו בהתאם לדין ולמסמכי ההתאגדות של החברה, ובמיוחד בהתייחס לתפקידו לבדיקת מצבה הכספי של החברה ואחריותו לעריכת הדוחות הכספיים ואישורם, ויבטיח דיון ובחינה איכותיים של נושאים פיננסיים וחשבונאיים בישיבות הדירקטוריון וועדותיו. החלטת הדירקטוריון התבססה על השיקולים שלהלן:

(א) אופי ומורכבות הסוגיות החשבונאיות והפיננסיות הקשורות בפעילות החברה ובהכנת דוחותיה הכספיים, לאור סוג והיקף פעילותה, הבקורות הפנימיות והחיצוניות הנדרשות בה, לרבות הביקורת הפנימית וביקורת רואה החשבון המבקר, והרגולציה הרחבה החלה עליה, בין היתר, בתחום החשבונאי והפיננסי, בהיותה חברה ציבורית וחברה ממשלתית הנתונה לפיקוח גורמים רגולטורים שונים.

(ב) בפרט, קיומן של הסוגיות הבאות, אשר משקלן בפעילותה של החברה ובתהליכי הדיווח הכספי שלה גדל בשנים האחרונות: עריכת דוחות כספיים לפי תקינה חשבונאית ייחודית לחברה והמעבר הצפוי לדיווח מלא לפי כללי חשבונאות בינלאומיים (IFRS); אופן הטיפול וההצגה של המחויבויות האקטואריות בחברה; יישום כללי SOX מחמירים יותר מן הכללים המיושמים על-ידי מרבית החברות בישראל; ו- מבנה החוב הפיננסי של החברה.

(ג) חיזוק כללי הממשל התאגידי החלים על דירקטורים בחברה בביצוע תפקידם והקשחת החובות המוטלות עליהם, לצד חיזוק הכללים הנוגעים לעריכת ואישור הדיווח הכספי בתאגידים מדווחים.

(ד) המספר המזערי של חמישה (5) דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית תואם בקירוב את המקובל בחברות אחרות בסדר גודלה ומורכבותה הפיננסית והחשבונאית של פעילות החברה, ואף גבוה יותר ביחס למרביתן.

נכון למועד הדוח, מכהנים בחברה שמונה (8) דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית:

דר' זיו רייך, מר מוקי בן-עמי, הגב' איריס שטרק, מר ראיך אבו ריש, מר מיכאל לזר, הגב' ורד יצחקי, מר יצחק לקס ומר אריה רפפורט. לפרטים ראה התאגיד סעיפים 7.1 ו-7.2 לתשקיף.

הדירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית מכהנים בוועדות הדירקטוריון העוסקות בעניינים חשבונאיים ופיננסיים, כדלקמן:

הוועדה לבחינת דוחות כספיים, ביקורת, תקציב, ניהול פיננסי וניהול סיכונים, התקשרויות ונכסים, אסטרטגיה, שינוי מבני ותדמית, משאבי אנוש וארגון, אקטואריה, תקציב, רגולציה, פיתוח עסקי, שיווק ושירות, אחריות תאגידית.

3. דירקטורים בלתי תלויים

חוק החברות, קובע הסדרים שמטרתם חיזוק עצמאותו של דירקטוריון החברה הציבורית, ובין היתר, קובע כי חברה ציבורית רשאית לקבוע בתקנונה הוראה על פיה יכהנו בדירקטוריון דירקטורים בלתי תלויים במספר שתקבע וכן היא רשאית לקבוע את שיעורם מתוך חברי הדירקטוריון המכהנים. לפי ההוראה המומלצת, בחברה שיש בה בעל שליטה או מי שמחזיק בדבוקת שליטה, יהיו שליש מהדירקטורים בחברה, לפחות, דירקטורים בלתי תלויים. מאחר שהסמכות למנות דירקטורים בחברה נתונה בידי שר האוצר ושר האנרגיה והמים, לאחר התייעצות עם הוועדה לבדיקת מינויים, פנתה החברה ביום 8 בפברואר 2009 אל רשות החברות הממשלתיות, לקבלת עמדתם והנחייתם בדבר אימוץ ההוראות בתקנון החברה לעניין הדירקטור הבלתי תלוי, שיעור הדירקטורים הבלתי תלויים ותקופת כהונתם.

עמדת רשות החברות הממשלתיות, כפי שהתקבלה בחברה ביום 24 בפברואר 2009, היא כי עיגון הוראה בתקנון חברה ממשלתית ציבורית, המחייבת מינוי מספר מסוים של דירקטורים בלתי תלויים, כפי שהוגדרו בתיקון מס' 8 לחוק החברות, עלול להטיל מגבלות משמעותיות על מינוי דירקטורים לאותה חברה, בשל הדרישות המחמירות בהן נדרש לעמוד "דירקטור בלתי תלוי" לעניין קשריו עם המדינה והגופים שבשליטתה. מנגד, לעמדת רשות החברות הממשלתיות, לא נראה כי עיגון הוראה כאמור יתרום באופן משמעותי לשיפור עבודת הדירקטוריון בחברה ולחיזוק מעמדו העצמאי, מעבר להגנה הקיימת כיום בהתאם להוראות חוק החברות הממשלתיות ועקרונות המשפט המנהלי. על כן, החברה לא אימצה בתקנונה הוראה בדבר שיעור הדירקטורים הבלתי תלויים.

4. המבקר הפנימי של החברה**(א) פרטי המבקר הפנימי**

- 1) המבקר הפנימי, הינו מר יגאל הראל. תאריך תחילת כהונתו: 17 במרס 2011.
- 2) המבקר הפנימי עומד בתנאים הקבועים בסעיף 146(ב) לחוק החברות ובהוראות סעיפים 3א' ו-8 לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992 (בסעיף זה: "**חוק הביקורת הפנימית**").
- 3) המבקר הפנימי הינו עובד החברה ואינו ממלא בחברה תפקיד נוסף על הביקורת הפנימית, זולת תפקיד הממונה על תלונות הציבור והממונה על תלונות העובדים. במילוי התפקיד הנוסף כאמור אין כדי לפגוע במילוי תפקידו העיקרי.
- 4) למבקר הפנימי אין קשרים עסקיים מהותיים או קשרים מהותיים אחרים עם החברה ואינו ממלא מחוץ לחברה תפקיד היוצר או העלול ליצור ניגוד עניינים עם תפקידו כמבקר פנימי.

(ב) דרך המינוי וסיום כהונתו של המבקר הפנימי הקודם

ביום 3 במרס 2011 פרש מר שי רוזנשטוק, המבקר הפנימי הקודם, מתפקידו כמבקר הפנימי של החברה, בהתאם להסכם סיום העסקה אשר נחתם בינו לבין החברה. פרישתו של מר שי רוזנשטוק מתפקיד המבקר הפנימי נעשתה על פי בקשתו, אשר נענתה על ידי החברה. לפרטים נוספים בדבר סיום כהונתו של מר שי רוזנשטוק כמבקר הפנימי של החברה, ראה הדיווחים המיידים של החברה מיום 10 בפברואר 2011 (מספר אסמכתא 045561-01-2011) וה- 17 בפברואר 2011 (052668-01-2011), המובאים על דרך ההפניה.

ביום 17 במרס 2011 החליט דירקטוריון החברה פה אחד, לאמץ את החלטת ועדת הביקורת מיום 3 במרס 2011 ולמנות את מר יגאל הראל, ממלא מקומו וסגנו של מר שי רוזנשטוק, כמבקר הפנימי בפועל, החל ממועד פרישתו של מר שי רוזנשטוק ועד למינוי מבקר פנימי קבוע על ידי הדירקטוריון, בהתאם להצעת ועדת הביקורת, שייבחר בהליך איתור שייערך על פי חוזר רשות החברות הממשלתיות בעניין מינוי מבקר פנימי 2010-2011 ולפי כל דין אחר החל החברה בקשר עם מינוי מבקר פנימי.

ביום 25 באוגוסט 2011, אישר דירקטוריון החברה, בהתאם לחוזר רשות החברות הממשלתיות בנושא, את מתכונת הבחירה של המבקר הפנימי כפי שהוצגה על ידי ועדת הביקורת. וועדת האיתור שמונתה לצורך ההליך, בחנה את המועמדים שניגשו להליך על פי המתכונת שנקבעה, דירגה את המועמדים בהתאם לקריטריונים שנקבעו מראש, והמליצה על מר יגאל הראל כמועמד המתאים ביותר לתפקיד.

ביום 17 בנובמבר 2011 החליט דירקטוריון החברה לאמץ את החלטת ועדת הביקורת ולמנות את מר יגאל הראל לתפקיד המבקר הפנימי של החברה.

(ג) זהות הממונה על המבקר הפנימי

- 1) הממונים הארגוניים על המבקר הפנימי ונציב תלונות הציבור הינם המנכ"ל ויו"ר הדירקטוריון.
- 2) זהות הממונים הינה בהתאם להוראת סעיף 148 לחוק החברות וסעיף 49 לחוק החברות הממשלתיות.
- 3) החובות והסמכויות של המבקר הפנימי מעוגנות בנוהל "הביקורת הפנימית ונציבות תלונות הציבור" בחברה. נוהל זה מאושר בוועדת הביקורת.

- 1) בשנת 2010 סיימה הביקורת הפנימית בחברה סקר סיכונים תהליכי כללי. סקר הסיכונים שימש לצורך בניית תוכנית עבודה רב שנתית חדשה לביקורת הפנימית לשנים 2011-2013. תוכנית העבודה הרב שנתית (2011-2013) אושרה בוועדת הביקורת בחודש יולי 2010 ובדירקטוריון בחודש דצמבר 2010.
- 2) המבקר הפנימי מגיש הצעה לתוכנית עבודה שנתית בתיאום עם יו"ר הדירקטוריון, יו"ר ועדת הביקורת והמנהל הכללי. תוכנית העבודה השנתית נדונה ומאושרת בוועדת הביקורת ובדירקטוריון. תוכנית העבודה לשנת 2011 אושרה על ידי ועדת הביקורת ואושרה על ידי הדירקטוריון בחודש דצמבר 2010.
- 3) תפקידיו וסמכויותיו של המבקר הפנימי הינן בהתאם לסעיף 4(א) לחוק הביקורת הפנימית, וכפי שנקבע על-ידי ועדת הביקורת, בהתאם לסמכות אשר הואצלה לה לשם כך בעבר על-ידי דירקטוריון החברה. ביום 24 במאי 2012 אישר דירקטוריון החברה את החלטתו הקודמת לאצול לוועדת הביקורת את סמכותו לקבוע את תפקידיו וסמכויותיו של המבקר הפנימי. דירקטוריון החברה לא האציל סמכויות סטטוטוריות נוספות הנתונות לו, לוועדה מוועדותיו.
- 4) במהלך שנת העבודה מתקבלות דרישות לביצוע מטלות ביקורת ובדיקה לעיתים בקדימות למטלות אחרות. הדרישות יזומות על ידי יו"ר הדירקטוריון, יו"ר ועדת הביקורת, המנכ"ל, חברי הדירקטוריון והמבקר הפנימי. בנוסף, הביקורת הפנימית עורכת במהלך השנה ביקורות נוספות שאינן מתוכננות מראש, בעקבות דוחות ביקורת של מבקר המדינה ובעקבות תלונות גלויות ואנונימיות המתקבלות בחברה. כל אלו משולבים בתוכנית העבודה בהיקף שאושר במסגרתה. המבקר הפנימי מגיש מידי שנה דוח חצי שנתי המסכם את דוחות הביקורת הפנימית שהסתיימו במהלך החודשים ינואר - יוני של אותה שנה.
- המבקר הפנימי מכין מידי שנה דוח שנתי המסכם את דוחות הביקורת הפנימית שהסתיימו במהלך אותה שנה. הדוח החצי שנתי והדוח השנתי של הביקורת הפנימית מוגשים ליו"ר הדירקטוריון, ליו"ר ועדת הביקורת של הדירקטוריון ולמנהל הכללי.
- 5) המבקר הפנימי הגיש בשנת 2011 דוח ביקורת בנושא עסקאות מהותיות (לרבות עסקאות הטעונות אישור לפי סעיף 270 לחוק החברות ו עסקאות חריגות כהגדרתן בחוק החברות) אשר החברה התקשרה בהן עד לסוף חודש דצמבר 2010. העסקאות המהותיות לשנת 2011 נבדקות על ידי המבקר הפנימי בשנת 2012.
- 6) תוכנית העבודה לשנת 2011 מותירה בידי המבקר הפנימי מטלות בלתי נצפות מראש בהיקף של 20 מטלות.
- 7) בתקופה ינואר – דצמבר 2011 הגישה הביקורת הפנימית דוחות ביקורת לרבות דוחות מעקב בתחום מערכות מידע ממוחשבות.
- 8) למועד התשקיף, עמד המבקר הפנימי בביצוע החלק היחסי של העבודה אשר היה אמור לבצע על-פי תוכנית העבודה הרב-שנתית של הביקורת הפנימית לשנים 2011-2013.
- 9) בחודש דצמבר 2011, אושרה על ידי ועדת הביקורת ועל ידי הדירקטוריון, תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית לשנת 2012.

ה) ביקורת של חברות מוחזקות

1) תוכניות העבודה של הביקורת הפנימית, כוללות מפעם לפעם ביקורת בחברות הבנות. בשנת 2011 הוגש דוח ביקורת בנושא "חברת נכסי הירדן".

2) לחברה הלאומית לאספקת פחם בע"מ ("חברת הפחם") מונה מבקר פנימי עצמאי. הפיקוח על עבודת המבקר הפנימי בחברת הפחם מתבצע על ידי ועדת הביקורת ודירקטוריון חברת הפחם. בהתאם לסיכום מחודש מאי 2012 בין היועץ המשפטי ומזכיר החברה לבין יו"ר דירקטוריון חברת הפחם, המבקר הפנימי של החברה יקבל לעיונו כל חומר הקשור לביקורת הפנימית בחברת הפחם ואשר נדרש לו לצורך ביצוע עבודתו. להבנת החברה אין מגבלה להעברת המידע מחברת הפחם לחברת החשמל.

ו) היקף העסקה

1) להלן מספר שעות ההעסקה של המבקר הפנימי בשנת הדיווח:

ביקורת פנימית בתאגידים מוחזקים	ביקורת פנימית בחברה		
	טיפול בתלונות הציבור	ביקורת פנימית	
-	כ - 16,000	כ - 44,500	ביקורת בגין פעילות בישראל
-	-	-	ביקורת בגין פעילות מחוץ לישראל

לביקורת הפנימית תקן ל- 43 עובדים העוסקים בביקורת פנימית ובטיפול בתלונות ציבור (לרבות עובדי מזכירות ומנהלים). המבקר הפנימי מברר תלונות מאת הציבור כולל תלונות עובדים, בעזרת עובדים בביקורת הפנימית. מתוך תקן זה, 11 עובדים מיועדים לטיפול בתלונות ציבור. בנוסף משתמש המבקר הפנימי בשירותי ביקורת במיקור חוץ, לשם סיוע בעמידה בתוכנית העבודה ובמטלות ביקורת נוספות, או בנושאים הדרושים מומחיות שאין ברשות הביקורת הפנימית. היקף שירותי הביקורת במיקור חוץ הינו זניח.

2) בהתאם לתוכנית העבודה הרב שנתית, כפי שאושרה בחודש יולי 2010 בוועדת הביקורת ובחודש דצמבר 2010 בדירקטוריון, להערכת החברה היקף עבודת הביקורת הפנימית הינה נדרשת ומספקת על מנת לבצע ביקורת פנימית בנושאים המהותיים בחברה אחת לכ- 3 שנים.

ז) עריכת הביקורת

א) על פי הודעת המבקר הפנימי, מטלות הביקורת נערכות על פי תקנים מקצועיים מקובלים בביקורת פנימית, בהתאם לחוקים הנוגעים בדבר, בהתאם לחוק הביקורת הפנימית ולהנחיות רשות החברות הממשלתיות הניתנות מעת לעת בחוזרי רשות החברות הממשלתיות.

ב) הדירקטוריון וועדת הביקורת מעריכים כי המבקר הפנימי עמד בדרישות שנקבעו בתקנים המקצועיים.

ג) כשירותו של המבקר הפנימי ועמידתו בתקנים המקצועיים נבחנה על ידי ועדת האיתור של מבקר הפנים בהליך שהתקיים בשנת 2011.

ח) גישה למידע

למבקר הפנימי ולבאים מכוחו ניתנת גישה חופשית, מתמדת ובלתי אמצעית, לצורך ביצוע תפקידם, לכל מסמך נתון, מאגר נתונים או מידע, רגיל או ממוחשב, לרבות נתונים כספיים. המבקר הפנימי והבאים מכוחו רשאים להיכנס לכל נכס ולבדוק אותו וזאת בהתאמה לאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית.

ט) דין וחשבון המבקר הפנימי

א) דוחות המבקר הפנימי מוגשים בכתב. מידי חצי שנה מגיש המבקר הפנימי דוח לסיכום עבודת הביקורת הפנימית ודוח מעקב על יישום החלטות והמלצות.

ב) במהלך שנת העבודה, המבקר הפנימי מגיש דוחות ביקורת במתכונתם הסופית ליו"ר הדירקטוריון, למנהל הכללי וליו"ר וועדת הביקורת של הדירקטוריון. דוחות הביקורת מוגשים לחברי וועדת הביקורת של הדירקטוריון באמצעות מזכיר הדירקטוריון. במסגרת הדיווחים החצי שנתיים המוגשים על ידי יו"ר הדירקטוריון לשרי האוצר והאנרגיה והמים ולמנהל רשות החברות, מועבר דיווח אודות עבודת הביקורת הפנימית בחברה.

ג) בתקופה ינואר - דצמבר 2011 הגישה הביקורת הפנימית 142 דוחות: 100 דוחות ביקורת ו-42 דוחות בדיקה, בתקופה זו קיימה וועדת הביקורת של הדירקטוריון 10 דיונים על ממצאי הביקורת הפנימית והמלצותיה בתאריך 24 במרס 2011, 7 באפריל 2011, 5 במאי 2011, 23 ביוני 2011, 21 ביולי, 18 באוגוסט, 8 בספטמבר 2011, 27 באוקטובר 2011, 17 בנובמבר 2011, 8 בדצמבר 2011.

י) הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי

בהתאם לתוכנית הרב שנתית, מעריך דירקטוריון החברה כי היקף עבודת הביקורת הפנימית מאפשר לבקר את הנושאים המהותיים בחברה אחת לכ - 3 שנים. היקף זה, אופי ורציפות פעילות המבקר הפנימי ותוכנית עבודתו הינם סבירים, ויש בהם כדי לממש את מטרות הביקורת הפנימית בחברה.

יא) תגמול

המבקר הפנימי הינו עובד החברה.

להערכת הדירקטוריון אין השפעה לתגמול המבקר הפנימי על הפעלת שיקול דעתו המקצועי.

יב) שונות

בהתאם לתקנים המקצועיים של הלשכה העולמית של המבקרים הפנימיים וכן לפי חוזר רשות החברות הממשלתיות מספר 2-4-2011, יש לבצע בדיקה של איכות הביקורת הפנימית אחת ל-5 שנים. הבדיקה האחרונה נערכה בשנת 2007.

בשנת 2011 לא בוצעה בדיקה לאיכות הביקורת הפנימית הואיל וכמפורט בסעיף ג.4.ב) לעיל, בתחילת שנת 2011 פרש המבקר הפנימי דאז, ומחליפו, מר יגאל הראל, אשר התמנה בתחילה כמבקר פנימי

בפועל בלבד, התמנה באופן סופי למבקר הפנימי של החברה רק בסוף שנת 2011. אשר על כן נדחתה בדיקת איכות הביקורת הפנימית עד לאחר מינויו הקבוע של המבקר הפנימי, ובהתאם תבוצע בדיקה זו בשנת 2012.

בדיקת איכות הביקורת הפנימית תבוצע בשני נדבכים:

הנדבך הראשון יתייחס לבדיקת מערך הביקורת הפנימית בחברה. בנדבך זה ייבחן, בין היתר, הממשק בין וועדת הביקורת למבקר הפנימי ובין אורגנים נוספים בחברה (דירקטוריון, הנהלה וכו') לבין המבקר הפנימי. הנדבך השני יתייחס לבדיקת איכות עבודתו של המבקר הפנימי וצוותו. בנדבך זה ייבחן, האם המבקר הפנימי מתפקד כנדרש לקידום מטרות הביקורת הפנימית בחברה.

5. הליך אישור הדוחות הכספיים

בהתאם לתקנות ניירות ערך, ולהנחיות רשות ניירות ערך מיום 23 ביולי 2007 ומיום 21 בפברואר 2011 בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים (לפי סעיף 36 א(ב) לחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968), על החברה לתת גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים ובקרת העל, כדלהלן:

(א) הוועדה לבחינת דוחות כספיים

ביום 27 בינואר 2011 אישר דירקטוריון החברה את הקמת הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים ("הוועדה"). הוועדה אינה וועדת הביקורת של הדירקטוריון.

(ב) חברי הוועדה:

בוועדה חברים חמישה דירקטורים כמפורט להלן:

ד"ר זיו רייך, רו"ח – יו"ר הוועדה, רו"ח איריס שטרק, רו"ח מיכאל לזר, עו"ד יצחק לקס ורו"ח אריה רפפורט. לפרטים נוספים בהתאם להנחיית רשות ניירות ערך מיום ה – 21 בפברואר 2011 ראה סעיפים 7.1 ו- 7.2 לתשקיף. חברי הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים חתמו על הצהרה לפיה יש להם את היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים. שניים מבין חברי הוועדה לא חתמו על הצהרה כאמור עובר למינויים כחברים בוועדה, בשל טעות טכנית, ואולם הצהרה זו נחתמה סמוך לאחר מכן, ולפיה הצהרתם בדבר היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים נכונה גם למועד מינויים כחברים בוועדה.

(ג) הליך אישור הדוחות הכספיים:

הוועדה, במסגרת סמכותה לפי תקנות החברות (הוראות ותנאים לעניין הליך אישור הדוחות הכספיים), תשי"ע - 2010, דנה בדוחות הכספיים של החברה ובוחנת סוגיות שונות הנוגעות לדיווח הכספי. בין היתר, דנה הוועדה בעניינים הבאים, המוצגים, נסקרים ומוסברים על ידי הנהלת החברה:

(1) הערכות ואומדנים שנעשו במסגרת הדוחות הכספיים.

(2) הבקורות הפנימיות הקשורות בדיווח הכספי.

(3) שלמות ונאותות הגילוי בדוחות הכספיים.

(4) המדיניות החשבונאית שאומצה והטיפול החשבונאי שיושם בעניינים מהותיים של החברה.

(5) הערכות שווי, לרבות ההנחות והאומדנים שבבסיסן, שעליהן נסמכים נתונים בדוחות הכספיים.

הוועדה בוחנת גם היבטים שונים של בקרה וניהול סיכונים, הן כאלה המשתקפים בדוחות הכספיים והן כאלה המשפיעים על מהימנותם של הדוחות הכספיים.

במסגרת הדיון בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2011 קיימה הוועדה שתי ישיבות בתאריכים 15 ו – 25 במרס 2012. בישיבה שהתקיימה ביום 15 במרס 2012 נכחו: חברי הוועדה, מר אליהו גליקמן מנכ"ל החברה, מר הראל בלינדה סמנכ"ל כספים וכלכלה, מר יגאל הראל המבקר הפנימי בפועל, עו"ד

דוד יהב - היועץ המשפטי ומזכיר החברה, נציגי אגף חשבונאות וכלכלה בחברה, נציגי אגף כספים בחברה, הגב' איריס בן-שתל לוי – ממלאת מקום דוברת החברה, נציגי משרד רו"ח המבקר ברייטמן אלמגור זהר ושות' נציגי משרד עו"ד הרצוג פוקס נאמן ונציגות רשות החברות הממשלתיות. בישיבה שהתקיימה ביום 25 במרס 2012 נכחו: חברי הוועדה, מר הראל בלינדה סמנכ"ל כספים וכלכלה, מר משה בכר המשנה למנכ"ל, עו"ד דוד יהב היועץ המשפטי ומזכיר החברה, הגב' איריס בן-שתל לוי – ממלאת מקום דוברת החברה, מר יגאל הראל המבקר הפנימי, נציגי אגף חשבונאות וכלכלה בחברה, נציגי אגף כספים בחברה, נציגי משרד רו"ח המבקר ברייטמן אלמגור זהר ושות', נציגי משרד עו"ד הרצוג פוקס נאמן ושות'.

ביום 29 במאי 2012 דנה הוועדה בתיקונים המהותיים אשר בוצעו בדוחות הכספיים של החברה ליום 31 בדצמבר 2011 במסגרת תהליך הכנת טיוטת תשקיף אשר אמור היה להתפרסם על בסיס הדוחות הכספיים השנתיים. נכחו: חברי הוועדה, מר הראל זאב בלינדה סמנכ"ל כספים וכלכלה, עו"ד ניסים חילו סגן היועץ המשפטי, מר יגאל הראל המבקר הפנימי, נציגי משרד רו"ח המבקר ברייטמן אלמגור זהר ושות', נציגי משרד עו"ד הרצוג פוקס נאמן ושות'. ביום 10 ביוני 2012 דנה הוועדה בתיקונים המהותיים אשר בוצעו בדוחות הכספיים של החברה ליום 31 בדצמבר 2011 ו-31 במרס 2012 במסגרת הכנת טיוטת תשקיף זה. נכחו: חברי הוועדה, מר אליהו גליקמן מנכ"ל החברה, מר הראל בלינדה סמנכ"ל כספים וכלכלה, עו"ד דוד יהב היועץ המשפטי ומזכיר החברה, נציגי אגף חשבונאות וכלכלה בחברה, נציגי אגף כספים בחברה, נציגי משרד רו"ח המבקר ברייטמן אלמגור זהר ושות' ונציגי משרד עו"ד הרצוג פוקס נאמן ושות'.

. ביום 24 ביוני 2012 דנה הוועדה בתיקונים העיקריים אשר בוצעו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2011 וליום 31 במרס 2012, במסגרת הכנת תשקיף זה, לצורך צירופם לתשקיף וכן לצורך פרסומם מחדש לציבור בנוסחם המתוקן המותאם בשינויים המחויבים לתשקיף זה. נכחו: חברי הוועדה לבחינת דוחות כספיים למעט הגב' איריס שטרק, נציגי לשכת הדירקטוריון, מר אליהו גליקמן - מנכ"ל החברה, מר הראל בלינדה סמנכ"ל כספים וכלכלה, עו"ד דוד יהב - היועץ המשפטי ומזכיר החברה, נציגי אגף חשבונאות וכלכלה בחברה, נציגי משרד רו"ח המבקר ברייטמן אלמגור זהר ושות' ונציגי משרד עו"ד הרצוג פוקס נאמן ושות'.

לאחר דיון בדוחות, מגבשת הוועדה את המלצותיה לעניין אישור הדוחות ומעבירה אותן לדירקטוריון החברה, זמן סביר טרם התכנסות הדירקטוריון. דירקטוריון החברה קבע, כי זמן סביר לקבלת המלצת הוועדה, הינו שני (2) ימי עסקים לפחות, למעט במקרים חריגים בהם תועבר המלצת הוועדה לדירקטוריון, פרק זמן קצר יותר לפני מועד ישיבת הדירקטוריון, והדירקטוריון יאשר כי בנסיבות העניין יראו פרק זמן זה כסביר.

טרם קביעת המלצות הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים לשנת 2011, לא התקיימו דיונים בהם נכחו חברי הוועדה בלבד.

לאחר העברת המלצות הוועדה לדירקטוריון החברה, דן הדירקטוריון בדוחות הכספיים של החברה ובסוגיות מהותיות הקשורות לדיווח הכספי. הנהלת החברה מציגה לחברי הדירקטוריון את עיקר תוצאות הפעילות של החברה והנתונים הכספיים בתקופה הנסקרת, תוך התייחסות לאירועים מהותיים שאירעו במהלך התקופה. במהלך ההצגה משיבה ההנהלה לשאלות המופנות אליה מחברי הדירקטוריון ומספקת הסברים והבהרות, ככל הנדרש.

דירקטוריון החברה דן בדוחות הכספיים של החברה בימים 22 במרס 2012 ו-29 במרס 2012. בדיון מיום 22 במרס 2012 השתתפו כל חברי הדירקטוריון, מר אליהו גליקמן מנכ"ל החברה, מר הראל בלינדה סמנכ"ל כספים וכלכלה, עו"ד דוד יהב - היועץ המשפטי ומזכיר החברה, מר משה בכר - המשנה למנכ"ל, מר אורן הלמן - סמנכ"ל רגולציה, מר יגאל הראל - המבקר הפנימי, מר אמיר ליבנה - עוזר המנכ"ל וראש מנהלת השינוי המבני, נציגי אגף חשבונאות וכלכלה בחברה, נציגי אגף כספים

בחברה, הגב' איריס בן-שתל-לוי – ממלאת מקום דוברת החברה, נציגי משרד רו"ח המבקר ברייטמן אלמגור זהר ושות' נציגי משרד עו"ד הרצוג פוקס נאמן, והיועצים הפיננסיים לדירקטוריון. בדיון מיום 29 במרס 2012, השתתפו כל חברי הדירקטוריון למעט הגב' שלומית ברנע – פרגו ומר אברהם נתן, מר אליהו גליקמן מנכ"ל החברה, מר הראל בלינדה סמנכ"ל כספים וכלכלה, עו"ד דוד יהב – היועץ המשפטי ומזכיר החברה, מר משה בכר – המשנה למנכ"ל, מר אורן הלמן – סמנכ"ל רגולציה, מר יצחק יכין – מנהל אגף משאבי אנוש, מר יגאל הראל – המבקר הפנימי, מר אמיר ליבנה – עוזר המנכ"ל וראש מנהלת השינוי המבני, נציגי אגף חשבונאות וכלכלה בחברה, נציגי אגף כספים בחברה, נציגי אגף תקציבים בחברה, מר יגאל ארנון – ממלא מקום דוברת החברה, נציגת רשות החברות הממשלתיות, נציגי משרד רו"ח המבקר ברייטמן אלמגור זהר ושות' נציגי משרד עו"ד הרצוג פוקס נאמן ומשרד עו"ד להב ושות' והיועצים הפיננסיים לדירקטוריון.

ביום 29 במאי 2012 דן הדירקטוריון ואישר את הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2011 אשר אמורים היו להתפרסם במסגרת תשקיף החברה להנפקת אגרות חוב לציבור על בסיס הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2011. נכחו: כל חברי הדירקטוריון מר אליהו גליקמן מנכ"ל החברה, מר הראל בלינדה סמנכ"ל כספים וכלכלה, עו"ד ניסים חילו – סגן היועץ המשפטי ומזכיר החברה, מר יגאל הראל – המבקר הפנימי, נציגי אגף חשבונאות וכלכלה בחברה, נציגי אגף כספים בחברה, נציגי אגף תקציבים בחברה, גב' איריס בן-שחל ממלאת מקום דוברת החברה, נציגי רשות החברות הממשלתיות, נציגי משרד רו"ח המבקר ברייטמן אלמגור זהר ושות' נציגי משרד עו"ד הרצוג פוקס נאמן ומשרד עו"ד להב ושות', ונציגי משרד עו"ד ש. הורוביץ ושות' והיועצים הפיננסיים לדירקטוריון.

ביום 10 ביוני 2012 דן הדירקטוריון ואישר את טיוטת הדוחות הכספיים המעודכנים ליום 31 בדצמבר 2011 וליום 31 במרס 2012 לצורך צירופם לטיטות תשקיף זה, כפי שהוגשה לרשות ניירות ערך. נכחו: חברי הדירקטוריון, מר אליהו גליקמן מנכ"ל החברה, מר הראל בלינדה סמנכ"ל כספים וכלכלה, נציגי אגף חשבונאות וכלכלה בחברה, נציגי אגף כספים בחברה, נציגי משרד רו"ח המבקר ברייטמן אלמגור זהר ושות', עו"ד דוד יהב – היועץ המשפטי ומזכיר החברה.

ביום 14 ביוני 2012, בשל חלוף למעלה משלושה (3-) ימים ממועד אישור הדירקטוריון את הדוחות הכספיים שיצורפו לטיטות התשקיף לצורך הגשתה לרשות ניירות ערך, דן הדירקטוריון ואישר מחדש את טיוטת הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2011 ו-31 במרס 2012 אשר צורפו לטיטות תשקיף זה אשר הוגשה לרשות ניירות ערך. נכחו: חברי הדירקטוריון, מר הראל בלינדה סמנכ"ל כספים וכלכלה, נציגי אגף חשבונאות וכלכלה בחברה, נציגי אגף כספים בחברה, נציגי משרד רו"ח המבקר ברייטמן אלמגור זהר ושות', עו"ד דוד יהב – היועץ המשפטי ומזכיר החברה ונציגיו, נציגי משרד עו"ד הרצוג פוקס נאמן והיועץ הפיננסי לדירקטוריון רו"ח גוטלר שמואל.

ביום 24 ביוני 2012, דן הדירקטוריון בתיקונים העיקריים אשר בוצעו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2011 וליום 31 במרס 2012 במסגרת הכנת תשקיף זה, ואישר את צירופם לתשקיף ואת פרסומם מחדש לציבור בנוסחם המתוקן המותאם בשינויים המחויבים לתשקיף זה. נכחו: חברי הדירקטוריון למעט גדעון פרנק וורד יצחקי, נציגי לשכת הדירקטוריון, מר אליהו גליקמן מנכ"ל החברה, מר הראל בלינדה סמנכ"ל כספים וכלכלה, עו"ד דוד יהב – היועץ המשפטי ומזכיר החברה ונציגיו, נציגי אגף חשבונאות וכלכלה בחברה, נציגי אגף כספים בחברה, נציגי משרד רו"ח המבקר ברייטמן אלמגור זהר ושות', נציגי משרד עו"ד הרצוג פוקס נאמן והיועץ הפיננסי לדירקטוריון רו"ח גוטלר שמואל.

הועדה תקבע לא יאוחר מתום 30 ימים ממועד התשקיף נוהל עצמאי לפעילותה.

(ד) זהות האורגנים המופקדים על הליך אישור הדוחות הכספיים

דירקטוריון החברה בראשות מר יפתח רון-טל, הוועדה בראשות ד"ר זיו רייך, ר"ח המכהן כיו"ר הוועדה, יתר חברי הוועדה כמפורט לעיל, וכן המנכ"ל מר אליהו גליקמן וסמנכ"ל כספים וכלכלה מר הראל זאב בלינדה.

(ה) תהליכים נוספים הננקטים בחברה להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון

החברה פועלת בהתאם לתקנות החברות הממשלתיות (דוח נוסף בדבר הפעולות שננקטו והמצגים שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון) התשס"ו – 2005, לפיהן חלה חובה על החברה לצרף לדוחותיה הכספיים, השנתיים והרבעוניים, דוח נוסף בדבר הפעולות שננקטו והמצגים שניתנו להבטחת נכונות הדוח התקופתי או הרבעוני, לפי העניין, הכולל הצהרות חתומות של כל נושא משרה בחברה החתום על אותם דוחות.

לעניין התהליכים הננקטים בוועדה ובדירקטוריון טרם אישור הדוחות הכספיים, ראו בפסקה 3 לעיל.

בחברה נקבע נוהל "עבודת וועדת גילוי בנושא גילוי בדיווח הכספי", הכולל הקמת וועדת גילוי, בין היתר, לצורך וידוא, יישום וביצוע בדיקות של אפקטיביות הבקורות על הדוחות הכספיים התקופתיים, לרבות וידוא כי המידע הנכלל בדוחות הינו מלא, מדויק ונאות, וכן לצורך וידוא בקורות ונהלים המבטיחים גילוי מידע כאמור והערכה ודיווח על יעילותם, דיון בחולשות מהותיות הטעונות גילוי, דיווח ומעקב אחר תיקון חולשות אלו, וכיוצא בזה. ממצאי הוועדה והמלצותיה מדווחים לסמנכ"ל כספים וכלכלה.

בנוסף, בחברה נקבע "נוהל עבודה בדבר אישור דוחות כספיים, שינויים במדיניות החשבונאית הקריטית ושינויים בהנחות האקטואריות" הקובע, בין היתר, מנגנון איתור, טיפול ודיווח בקשר לאירועים ומידע העלולים להשפיע על המדיניות החשבונאית הקריטית ו/או על ההנחות האקטואריות על פיהן פועלת החברה, לרבות העברת דיווחים ודיונים, לגורמים הרלוונטיים בחברה, בהם סמנכ"ל כספים וכלכלה, סמנכ"ל משאבי אנוש, המנכ"ל, יו"ר וועדת הכספים של הדירקטוריון, חברי ועדת הכספים של הדירקטוריון, יו"ר הדירקטוריון וחברי הדירקטוריון.

6. תכנית אכיפה פנימית

למועד פרסום הדוח, החלה החברה בהליך אימוץ תכנית אכיפה פנימית בחברה, הנהלת החברה, בשיתוף יועציה המשפטיים, גיבשה לאחר עבודה אינטנסיבית ומקיפה, מתווה תכנית אכיפה פנימית על פי הקריטריונים להכרה בתכניות אכיפה פנימית בתחום ניירות הערך שפרסמה רשות ניירות ערך ביום 15 באוגוסט 2011 המהווה את מסגרת העקרונות ותהליכי העבודה הנדרשים בחברה להשלמת אימוץ ויישום תכנית אכיפה פנימית אפקטיבית, בהתאם למבנה החברה, פעילותה ומאפייניה הייחודיים. מתווה תכנית האכיפה גובש בחברה תוך סקירת תהליכי העבודה והנהלים הקיימים כיום בחברה, עדכוןם ושילובם במסגרת המתווה המוצע וזיהוי הגורמים המעורבים בתהליכי העבודה. ביום 28 ביולי 2011, מינה דירקטוריון החברה ועדת דירקטוריון ייעודית - ועדת אחריות תאגידית, אשר תעסוק, בין היתר, באימוץ ויישום תכנית האכיפה הפנימית בחברה בהתאם לתפקידים אשר ייועדו לה במסגרת מתווה התכנית. ביום 10 בנובמבר 2011, נדון ונבחן מתווה תכנית האכיפה הפנימית בוועדת אחריות תאגידית בחברה, ונתקבלה החלטה להמליץ לדירקטוריון החברה לאשר את מתווה התכנית. ביום 26 בינואר 2012, החליטה ועדת אחריות תאגידית להמליץ לדירקטוריון למנות את מר דוד יהב, היועץ המשפטי ומזכיר החברה, לממונה על האכיפה הפנימית. ביום 16 ביוני 2012, אישר דירקטוריון החברה את מתווה תכנית האכיפה הפנימית ומינה את מר דוד יהב לממונה על האכיפה הפנימית. במסגרת העבודה על תכנית האכיפה הפנימית, קבעה החברה לוחות זמנים ליישום אבני הדרך הנדרשים להשלמת תהליך אימוץ התכנית.

7. מבקר החברה

(א) זהות המבקר

רואי החשבון המבקרים של החברה הינם פירמת רואי החשבון ברייטמן, אלמגור, זוהר ושות'.

מינוי רואה החשבון המבקר של החברה חודש על פי החלטת האסיפה הכללית השנתית ה- 87 של החברה מיום 2 באוגוסט 2011, וזאת לתקופה שמיום 1 בינואר 2011 ועד יום 31 בדצמבר 2011, בכפוף לאישור רשות החברות הממשלתיות. מינוי זה אושר על ידי רשות החברות הממשלתיות.

ב) שכר המבקר

להלן פרוט השכר הכולל, של רואה החשבון המבקר של החברה, בגין שירותי ביקורת, ושירותים נלווים אחרים, לשנים 2010-2011:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2010		2011		
משרד ברייטמן אלמגור זהר ושות'		משרד ברייטמן אלמגור זהר ושות'		
<u>שעות</u>	<u>אלפי שקל</u> <u>חדש</u>	<u>שעות</u>	<u>אלפי שקל</u> <u>חדש</u>	
21,350	4,618	26,651	5,614	א. שכר בגין שירותי ביקורת, בגין שירותים הקשורים לביקורת ובגין שירותי מס
4,650	1,162	1,455	393	ב. שכר אחר - השכר הכולל עבור שירותים שנתן רואה החשבון המבקר שאינם נכללים בסעיף א' לעיל

שעות שהושקעו ע"י רואה החשבון המבקר במתן שירותים נלווים אחרים בשנת 2011

עבודות בגין הצעה להנפקת אגרות חוב בחו"ל ובגין טיוטת תשקיף בארץ	3,000
עבודות הקשורות בתקשורת שבין רואי החשבון לרשות החברות הממשלתיות	350
סקירת נאותות תרגום הדוחות הכספיים	500
עבודות מס מיוחדות	450
עבודות בגין מתן אישורי רואה חשבון מיוחדים	350
סה"כ שעות שהושקעו בשירותים נלווים אחרים	4,650

שעות שהושקעו ע"י רואה החשבון המבקר במתן שירותים נלווים אחרים בשנת 2010

עבודות בגין טיוטת מתאר הצעה להנפקת אגרות חוב בחו"ל (Offering Circular) שלא יצא לפועל	397
סקירת נאותות תרגום הדוחות הכספיים	528
עבודות מס מיוחדות	356
עבודות בגין מתן אישורי רואה חשבון מיוחדים	175
סה"כ שעות שהושקעו בשירותים נלווים	1,455

לעמדת החברה, אין בביצוע השירותים הנלווים המתבצעים על-ידי רואה החשבון המבקר כדי לפגוע באי תלותו.

שכר הטרחה של המבקר נקבע על פי כללי רשות החברות הממשלתיות (מינוי רואה חשבון ושכרם), התשנ"ד – 1994, ועל פי חוזרי הרשות, לרבות היקף השעות והתעריף לשעה, ללא מעורבות החברה. במהלך שנת הביקורת משולמים למבקר מקדמות שוטפות בהתאם להתקדמות עבודת הביקורת והסקירה השוטפות, בגין שירותים הקשורים לביקורת ובגין שירותי מס וזאת עד לתיקרה הנקבעת בגין עבודות אלו. יתרת התשלום (בניכוי המקדמות ששולמו) משולמת בתום שנת הביקורת לאחר אישור רשות החברות הממשלתיות.

כמו כן משולם למבקר במהלך שנת הביקורת שכר טרחה בגין ביצוע שירותים נוספים, שאינם כלולים בני"ל, בהתאם להתקדמות העבודות ובכפוף לאישור רשות החברות הממשלתיות.

(א) תגמול נושאי משרה בכירה

נושא תגמול נושאי המשרה בחברה כחברה ממשלתית שונה מהותית מחברות ציבוריות אחרות. תנאי השכר של נושאי משרה הבכירה בעלי התגמולים הגבוהים ביותר בחברה, נקבעים על פי ההסכמים וההסדרים הקיבוציים החלים על כלל עובדי החברה. הסכמים והסדרים אלו אינם כוללים מנגנוני תגמול מוטי ביצועים ו/או מנגנוני תגמול מונחי תוצאות, ועדכוני השכר נעשים בהתאם להסכמים הנחתמים לגבי כלל העובדים. על כן, הלכה למעשה, אין לדירקטוריון החברה שיקול דעת בקביעת גובה התגמול של נושאי משרה אלו.

(ב) תגמול בעלי עניין

1) מנכ"ל החברה אינו נמנה עם חמשת מקבלי השכר הגבוהים מבין נושאי המשרה הבכירה בחברה בשנת 2011. גם תגמול מנכ"ל החברה, שונה מהותית מתגמול נושאי משרה מקבילה בחברות ציבוריות אחרות. הסכם העסקתו של מנכ"ל החברה הינו הסכם עבודה אישי בנוסח אחיד המוכתב על ידי רשות החברות, בהתאם לחוזר רשות החברות הממשלתיות מספר 2001/1 מתאריך 7 בנובמבר 2001. שכר המנכ"ל נקבע בהתבסס על החלטות ממשלה שהתקבלו בנושא, וכן על הנחיות והודעות עיתיות של רשות החברות הממשלתיות, אשר קובעות תקרה לשכר מנכ"לים בחברות ממשלתיות (שכר זה מתעדכן בהתאם לסיווג החברה ואחת לשנה, בהתאם לעליית מדד המחירים לצרכן).

עד לחודש דצמבר 2011 כללו תנאי ההעסקה של המנכ"ל מנגנון לתגמול אישי. התגמול האישי הוגבל, בהתאם להנחיית רשות החברות הממשלתיות, לסכום שלא יעלה על 10% מן השכר הפנסיוני. מתן התגמול כפוף לאישור הדירקטוריון. החל מיום 27 בדצמבר 2011, בעקבות החלטת רשות החברות הממשלתיות להעלאת סיווג החברה ובהתאם להודעתה בעניין, הוגדלה תקרת השכר למנכ"ל אך בוטלה זכאותו לתגמול אישי וזאת בתוקף החל מאותו היום.

בהתאם לאמור, לדירקטוריון החברה שיקול דעת מוגבל בלבד בקביעת גובה שכרו, או גובה התגמול האישי של המנכ"ל.

2) הסכם העסקתו של יו"ר החברה הינו הסכם העסקה אישי בנוסח אחיד המוכתב ומחויב על-ידי רשות החברות, בהתאם לחוזר הרשות כאמור בסעיף קטן (1) לעיל לעניין מנכ"ל החברה. שכר היו"ר נקבע בהתאם לסיווג החברה, אשר נקבע בוועדה לסיווג חברות ממשלתיות, ומתעדכן אחת לשנה, בהתאם לעליית מדד המחירים לצרכן וכפוף לאישור דירקטוריון החברה.

עד חודש דצמבר 2011 כללו תנאי ההעסקה של יו"ר הדירקטוריון מנגנון לתגמול אישי. התגמול האישי הוגבל בהתאם להנחיית רשות החברות לסכום שלא יעלה על 10% מן השכר. בעקבות שינוי סיווגה של החברה כאמור, וההעלאה בשכר הנובעת מכך, החל מיום 27 בדצמבר 2011 בוטל מנגנון התגמול האישי וזאת בתוקף החל מאותו היום.

בהתאם לאמור, לדירקטוריון החברה שיקול דעת מוגבל בלבד גם בקביעת גובה שכרו, או גובה התגמול האישי של יו"ר דירקטוריון החברה.

3) גמול הדירקטורים נקבע על פי דין כמפורט בסעיף 8.1.2 לתשקיף: גמול הדירקטורים מקרב הציבור נקבע, בהתאם לסיווג החברה, על פי הסכומים הנקובים בתקנות החברות הממשלתיות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור מקרב הציבור בחברות ממשלתיות), התשנ"ד-1994, אשר אינן מותירות שיקול דעת בקביעת גובה הגמול (הסכומים הינם קבועים בשונה מטווח שכר). גמול הדירקטורים החיצוניים נקבע, על פי החלטת האסיפה הכללית של החברה, בהתאם לסכומים המזעריים הנקובים לחברה בדרגתה של החברה, בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), תש"ס – 2000, וזאת על אף שניתן לקבוע גמול גבוה יותר בהתאם לתקנות אלו. דירקטורים שהם עובדי מדינה אינם מקבלים תגמול.

ג) בחירת הדירקטוריון את הקשר בין תגמול נושאי משרה בכירה ובעלי עניין בחברה לבין תרומתם לחברה

דירקטוריון החברה, בישיבתו שנערכה ביום 29 במרס 2012, בחן את תנאי התגמול של נושאי המשרה ובעלי העניין המפורטים בסעיף 8 לתשקיף. בהתבסס על המידע לעיל, הגיע הדירקטוריון לכלל מסקנה כי התגמולים המשולמים לחמשת נושאי המשרה הבכירה בעלי התגמולים הגבוהים ביותר בחברה וכן לבעלי העניין בחברה הולמים את מורכבות תפקידם והינם סבירים. דירקטוריון החברה קבע, כי תנאי השכר של נושאי המשרה המפורטים בסעיף 8 לתשקיף נמוכים משמעותית ביחס לתנאי השכר של נושאי משרה בעלי תפקידים דומים (או תפקידים ברמה דומה) בחברות ציבוריות אחרות בעלות פעילות בסדר גודל דומה לפעילותה של החברה.

ד. גילוי בקשר עם הדיווח הפיננסי של החברה

1. הדיווח הכספי בחברה

הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה מקיימים את הוראות תקנות החברות הממשלתיות לעריכת דוחות כספיים, (והוראות תקנות ניירות ערך (עריכת דוחות כספיים שנתיים) התש"ע – 2010.

תקנות החברות הממשלתיות לעריכת דוחות כספיים, בנוסחן המתאיחס לדיווח לפי תקני חשבונאות בינלאומיים, פורסמו ברשומות ביום 30 ביוני 2008 ומאז הוארכו מספר פעמים וחלות על הדוחות הכספיים עד וכולל שנת 2011 ולתקופות ביניים של שנים אלו, לרבות לגבי נתוני השוואה הכלולים באותם דוחות. ביום 22 במאי 2012 הוארכו תקנות החברות הממשלתיות לעריכת דוחות כספיים עד ליום 31 בדצמבר 2014. מיום 1 בינואר 2015 תיישם החברה באופן מלא את כללי החשבונאות הבינלאומיים (IFRS). לפרטים נוספים ראה ביאור 3. ה. בדוחות הכספיים השנתיים.

החברה מאחדת את החברה הלאומית לאספקת פחם בע"מ בדוחותיה הכספיים, הנתונים הכספיים המופיעים בדוח הדירקטוריון הם נתונים מהדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

2. אירועים שאירעו לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי

א) פעולות וצעדים שננקטו בקשר עם מצבה התזרימי של החברה

(1) בהמשך לפגישות ולדיונים אשר התקיימו בין החברה לבין נציגי משרד האוצר, כמפורט בסעיף א.1.ב(1) בעניין מתווה סיוע אפשרי לחברה בהתמודדות עם צרכיה התזרימים, נקטו ברבעון הראשון לשנת 2012 מספר צעדים, אשר להערכת החברה צפויה להיות להם השפעה חיובית על תזרים המזומנים שלה, ובהם הארכת הפחתת מס הקניה על הסולר המיובא מחו"ל, הפחתת הבלו על הסולר המקומי, דחיית הפקדות בחשבון הייעודי לתוכנית החירום, פריסת תשלומי הדוחות התקופתיים למע"מ ומתן אישורים מהמשרד לאיכות הסביבה, המאפשרים לחברה לעשות שימוש במזוט חלף השימוש בסולר, בתחנות ייצור מסוימת (וכפוף לתנאים מסוימים). לפרטים בדבר צעדים אלו ראה סעיף 28.5 לפרק 6 בתשקיף וכן סעיף 7.10.7 לפרק זה לעניין האישורים שניתנו מהמשרד לאיכות הסביבה.

(2) על אף הצעדים האמורים, אשר גישרו וצפויים לגשר על חלק מפער תזרים המזומנים של החברה לשנת 2012, בעקבות החרפת הירידה בכמות הגז הטבעי המסופקת לחברה ממאגר "ים תטיס" והשיבושים הנמשכים באספקת הגז הטבעי ממצרים, ובשים לב לצורך החברה להיערך עם מלאי דלקים לקראת חודשי הקיץ, העריכה החברה בתחילת חודש מרס כי היא צופה שלא תוכל לרכוש את היקפי הדלקים הנדרשים לפי צורכי המערכת החזויים, ללא סיוע ממשלתי. ראה דוח מיידי

(3) מיום 1 במרס 2012 (מספר אסמכתא 2012-01-057828).

(4) בעקבות האמור, שבה ופנתה החברה בחודש מרס 2012 למשרד האוצר, בבקשה דחופה למציאת פתרון למימון רכש דלקים עודף, בין היתר, בדרך של מתן ערבות מדינה להנפקת גישור של איגרות חוב בלתי סחירות על ידי החברה בסכום אשר ישקף את צרכיה התזרימיים עד ביצוע הנפקה לציבור של איגרות חוב סחירות שתירשמה למסחר בבורסה לניירות ערך תל-אביב, כמתוכנן על-ידי החברה ("ההנפקה בבורסה"). ביום 20 במרס 2012 גובש, בהסכמת החברה ומשרד האוצר, מתווה עקרונות לפתרון הבעיה התזרימית של החברה עד לביצועה של ההנפקה בבורסה. על-פי העקרונות שגובשו נקבע, בין היתר, כי יו"ר דירקטוריון החברה יפעל לאישור החלטה בדירקטוריון שמטרתה להעביר כ- 600 מליון שקל חדש מחשבון הנאמנות המנוהל על ידי החברה לנאמנות של בנק מזרחי המאוחד בע"מ בגין רכיבי שכר שאינם קצבתיים (לפרטים בדבר

רכיבי שכר אלו ראה סעיף 14.6.7 לפרק 6 בתשקיף ("חשבון הנאמנות"), לטובת קופת הגמל המרכזית לקצבה של עובדי החברה, בהתאם לקצב ההפקדות הנדרש לקופה זו ("הקופה"); החברה תפעל להגדלת תזרים המזומנים בהיקף של עד אחד (1) מיליארד שקל חדש נוספים; החברה תפעל לגיוס כספים (מעבר לאלו המובטחים בערבות מדינה במסגרת ההנפקה בבורסה) על מנת לאפשר לחברה מיחזור של החוב הנדרש לשנים 2012-2013 (למעט לצורך פתרון הבעיה התזרימית שנובעת מבעיית הדלקים); משרד האוצר יפעל להעמדת ערבות מדינה בהיקף של 1.5 מיליארד שקל חדש לתקופה של עד 18 חודשים; החברה תפנה לרשות המיסים בבקשה לפריסת תשלומי ניכויי המס בהם חייבת החברה במהלך השנה הקלנדרית; ורשות החשמל תפעל להעמדת סכום של 600 מיליון שקל חדש מתוך החשבון הייעודי לתוכנית החירום, לשימוש החברה. לפרטים נוספים בקשר לעקרונות שגובשו ראה סעיף 28.8 לפרק 6 בתשקיף. במסגרת גיבוש מתווה זה צוין, כי בהינתן הצעדים האמורים, ולמעט אם יהיה שינוי קיצוני במצב, צפוי כי יעמדו לרשות החברה המקורות הנדרשים לצורך פעילותה, לרבות רכישת מלאי הדלקים הנדרש לתקופת הקיץ, פיתוח רשת ההולכה לרבות חיבור יצרני חשמל נוספים, וביצוע החלטות רשות החשמל בכל הנוגע לניהול מחסור בחשמל בקיץ 2013.

(5) ביום 22 במרס 2012 החליטה רשות החשמל בין היתר, על פריסת תעריפי החשמל בשיעור הדרגתי בשנים 2012-2014; ההפקדות החודשיות לחשבון הייעודי בגין שלב ב' של תוכנית החירום, בסכום של 167 מיליון שקל חדש בכל אחד מהחודשים ינואר – יוני 2012 תידחנה. כאשר החברה תחדש את ההפקדות החל מחודש אוגוסט 2012 ועד חודש ינואר 2013. סך הדחייה בהפקדות אלו היא 1 מיליארד שקל חדש; רשות החשמל תפעל לגיבוש מתווה לשחרור סך של עד 600 מיליון שקל חדש מתוך יתרת הכספים הקיימת בחשבון הייעודי לתוכנית החירום לשימוש החברה, כפוף לקבלת התחייבות וערובות מספקות מאת החברה לשביעות רצון רשות החשמל, ביחס למקורות להשבת הכספים לתוך החשבון בשיעור, במתכונת ובמועדים שייקבעו לכך על ידי הצוות המקצועי ברשות החשמל, בהתאם לצרכי הפיתוח, וכפוף לכך, שבתום שנת 2012 יחזור החשבון הייעודי לתוכנית החירום להיקפו הכספי, כפי שהיה טרם ביצוע הגישור התזרימי המתואר בסעיף זה. עוד נקבע בהחלטת רשות החשמל, כי ייקבע מנגנון ייחודי לניהול כספי התוספת לעלות המוכרת של דלקים, וזאת ביחס לעלות המוכרת בעדכון התעריפים האחרון ("התוספת לעלות הדלקים" ו-"החשבון הייעודי לדלקים", בהתאמה), בתנאים שקבעה רשות החשמל. החלטת רשות החשמל ומתווה פריסת עליית התעריף מתבססים על הנחות לגבי סיוע ממשלתי לחברה, כפי שנתגבשו עובר לינואר 2012 ובתקופה האחרונה, ובכלל זה: הגדלת שיעור הפטור על בלו, מתן ערבויות, פריסת תשלומי מע"מ, פריסת תשלומי מס הכנסה והארכת תוקף תקנות החברות הממשלתיות לעריכת דוחות כספיים. סיוע ממשלתי זה הותנה בנקיטת צעדים מסוימים על-ידי החברה כמפורט להלן.

התנאים שנקבעו בהחלטת רשות החשמל לסיוע הממשלתי, הינם בין היתר, הגדלת שיעור ההנחה בפטור ממס לחברה בגין רכישת סולר לייצור חשמל (בלו) מ- 69% ל- 88%; פריסת תשלומי המע"מ של החברה למספר תשלומים במהלך שנה קלנדרית; מתן ערבות מדינה להנפקה בבורסה, בסכום התואם את ההשפעה המצטברת של התוספת לעלות הדלקים בשנים 2012-2014, על תזרים המזומנים של החברה, כפוף לביצוע התנאים האחרים בהחלטה של רשות החשמל, כאשר תמורת ההנפקה בבורסה תופקד בחשבון ייעודי לרכישת דלקים, בתנאים שפורטו בהחלטת רשות החשמל; משרד האוצר ייתן ערבות מדינה לחברת החשמל לגיוס כספים מידי במהלך החודשים מרס - אפריל וזאת בהיקף מצטבר שלא יעלה של 1.5 מיליארד שקל חדש; ותשלומי החברה למס הכנסה בחודשים אפריל – יולי ייפרסו ויידחו על ידי הממשלה.

רשות החשמל פירטה בהחלטתה את התנאים המוצבים מטעם הגורמים הרלוונטיים בממשלה, כתנאי לסיוע הממשלתי, ובהם כי עד למועד כניסת הערבות הממשלתית לתוקף, החברה תנקוט בצעדים הבאים: תגייס לכל הפחות, את כל המקורות הדרושים לפעילותה, שאיננה קשורה לצרכי מימון עלויות הדלקים העודפות; תגיש תשקיף להנפקה בבורסה לרשות ניירות ערך לא יאוחר מחודש מאי 2012 ותבצע את ההנפקה בבורסה במועד האפשרי ועד לא יאוחר מיום 1 ביולי 2012, במענה לפניית החברה לרשות החשמל בבקשה לתקן את החלטתה באופן שאי ביצוע ההנפקה עד המועד האמור עד לסוף יולי 2012; תבצע את צעדי ההתייעלות אותם הציגה ביוני 2012 את המועד האמור עד לסוף יולי 2012; תבצע את צעדי ההתייעלות אותם הציגה לממשלה, אשר יובילו לחסכון שלא יפחת מ-400 מיליון שקל חדש לשנה; תנקוט, באופן מיידי וללא כל תנאי, באמצעים העומדים לרשותה לפי דין לשחרור סך שלא יפחת מ-600 מיליון שקל חדש מתוך חשבון הנאמנות, ותמשיך לפעול ביחס לחשבון הנאמנות, לרבות שחרור כספים ממנו, ככל הנדרש, בהתחשב בעמדה מטעם צוות הרגולטורים אשר מונה בעניין ובהתאם לדין; תיישם במהלך השנים 2012-2014 את תוכנית הפיתוח לעניין רשת ההולכה, לצורך פיתוח המשק והבטחת כניסת יצרני חשמל פרטיים למשק החשמל; ותפקיד בחשבון ייעודי את תמורת ההנפקה בבורסה החשמל בהתאם לתנאים שקבעה רשות החשמל.

(6) למועד התשקיף, החלה החברה לפעול לשם ביצוע הפעולות הנדרשות ממנה כתנאי להעלאת התעריף ויישום המתווה המתואר בסעיף ד.2. (ד) לעיל. בכלל כך, נערכה החברה בחודשים האחרונים בבורסה לביצוע ההנפקה על-פי תשקיף זה.

(7) בנוסף, ביום 29 במרס 2012, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, היערכות וביצוע הנפקה פרטית של אגרות חוב בלתי סחירות בישראל אשר תובטחנה בערבות המדינה ("ההנפקה הפרטית") וכן היערכות וביצוע נטילת הלוואה המובטחת בערבות המדינה מבנקים בישראל או בחו"ל ("ההלוואה"), לרבות התקשרות עם המדינה בהסכם להעמדת ערבות להבטחת ההנפקה הפרטית או ההלוואה, לפי העניין, וזאת בסכום כולל (להנפקה הפרטית ו/או להלוואה יחד) שלא יעלה על 1.5 מיליארד שקל חדש, הכל-כפוף לאישורים הרגולטורים הנדרשים. ביום 5 באפריל 2012, לאחר קבלת האישורים הרגולטורים הנדרשים, ביצעה החברה הנפקה פרטית של אגרות חוב מסדרה "חשמל שקלי 2013", המובטחות בערבות מדינה, בסכום כולל של 1.5 מיליארד ש"ח. לפרטים ראה דיווח מיידי מיום 5 באפריל 2012 (מס' אסמכתא: 2012-01-097548).

(8) ביום 24 במאי 2012 התקבל מכתב ממשד החשב הכללי על-פיו החשב הכללי יאפשר לחברה להנפיק בשנת 2013 אגרות חוב נוספות בערבות מדינה למיחזור חוב בערבות מדינה בהיקף של 3 מיליארד שקל חדש שאמור להיפרע בשנה זו (מדובר במיחזור חוב בגין אגרות החוב שהונפק בהנפקה הפרטית, בחודש אפריל 2012 כמפורט לעיל) ומיחזור חוב בגין פירעון צפוי של סדרת אגירת חוב שצפויה להיות מונפקת על-פי תשקיף זה ואמורה להיפרע בשנת 2013). מיחזור החוב ייעשה אך ורק על מנת לכסות את עלות הדלקים העודפת של החברה. מיחזור החוב כאמור יהא כפוף לקבלת כל האישורים הרגולטורים הנדרשים.

(9) ביום 25 במאי 2012, העבירה רשות החשמל לחברה 600 מיליון שקל חדש מתוך החשבון הייעודי לתכנית החירום.

(10) בהמשך לדיונים אשר התקיימו בין החברה לבין נציגי משרד האוצר בעניין המצוקה התזרימית בה נתונה החברה לאור המשבר החמור באספקת הגז הטבעי, התקבל בחברה ביום 28 במאי 2012, מכתב מאת מנכ"ל משרד האוצר, בעניין יישום מתווה הפתרון התזרימי לחברה. לפי מכתב זה, חוזרת המדינה ומאשרת כי תיתן ערבות, או פתרונות מימוניים אחרים, לגרעון התזרימי המצטבר של החברה הנובע מעלות הדלקים העודפת של החברה, ובהתאם לצרכי תזרים המזומנים הנובעים מרכש דלקים אלו. בהתאם לעיקרון זה, תפעל הממשלה להעמדת ערבות

מדינה בסך 3 מיליארד ש"ח לגיוס איגרות חוב בהנפקה לציבור על-פי תשקיף, והכל בכפוף לאישור ועדת הכספים של הכנסת. עוד נכתב, כי בנוסף לאמור תעמיד הממשלה פתרונות מימוניים בהתאם לעקרונות המתווה הנ"ל, בהיקף של 1.1 מיליארד ש"ח, וזאת בהתאם לצרכיה התזרימים של החברה למימון עלות רכש הדלקים העודפת ובשים לב לכרית הביטחון הנדרשת. כן נכתב, כי החברה תפעל כמיטב יכולתה להעמדת מקורות מימון נוספים במסגרת פעילות החברה השוטפת.

(ב) ביטול חד-צדדי של החוזה עם חברת East Mediterranean Gas S.A.E ("EMG")

ביום 22 באפריל 2012, קיבלה החברה הודעה מחברת EMG המספקת גז טבעי לחברה ממצרים, לפיה חברות הגז הממשלתיות המצריות (EGAS (Egyptian Natural Gas Holding Company ו- (EGPC (Egyptian General Petroleum Corporation, שהינן ספקיות הגז הטבעי לחברת EMG, הודיעו לחברת EMG כי הן מבטלות את ההסכם עימה למכירת גז טבעי. לאירוע לא צפויה להיות השלכה שלילית מהותית על מצבה הפיננסי של החברה ו/או תזרים המזומנים שלה מעבר לאמור לעיל, שכן כאמור לעיל, מזה למעלה משנה אספקת הגז הטבעי ממצרים הינה חלקית ולא סדירה. כמפורט בסעיף 7.10.9.2(ב) לפרק 6 בתשקיף ובביאור 8. ב' 2 לדוחות הכספיים השנתיים, החברה נמצאת כיום בהליך בוררות בינלאומי מול חברת EMG ומול חברות הגז הממשלתיות המצריות EGPC ו-EGAS בתביעה לקבלת פיצוי עבור הנזקים הכבדים שנגרמו וייגרמו לה כתוצאה מההפרות המתמשכות של ההסכמים להספקת גז טבעי שיש לה איתם. החברה, בשיתוף עם יועצה המשפטיים הבינלאומיים, לומדת את השלכות הביטול החד צדדי של ההסכם בין EMG לבין EGPC ו-EGAS על הליך הבוררות הבינלאומי שהיא מנהלת מול חברות אלו.

(ג) המשך הדלדלות מאגר ים תטיס

בחודש אפריל 2012 הודיעה חברת Noble Energy Mediterranean Ltd. ("נובל") לחברה כי הכמות היומית של גז טבעי שתסופק לחברה משדה מארי B הופחתה לכ- 95,000 MMBTU (כרבע מהכמות החוזית), וכי קיימת אפשרות להפחתה נוספת בעתיד של כמות הגז הטבעי המסופקת לחברה משדה זה. מבדיקה ראשונית שערכה החברה עולה כי העלות הנוספת בגין רכישת דלקים חלופיים יקרים חלף הגז הטבעי בעקבות ההפחתה האמורה, נאמדת בכ- 250,000 דולר ארה"ב ליום.

בחודש מאי 2012, הודיעה נובל לחברה, על הפחתה נוספת בכמות היומית של גז טבעי שתסופק לחברה משדה מארי B לכ- 88,000 MMBTU (כחמישית מהכמות החוזית) וכי קיימת אפשרות להפחתה נוספת בעתיד של כמות הגז הטבעי המסופקת לחברה משדה זה. הפחתה זו צפויה לגרום להגדלת עלויות הדלקים של החברה, עקב הצורך לרכוש דלקים יקרים חלף הגז הטבעי החסר.

החברה מעריכה כי רשות החשמל תכיר בתוספת עלות הדלקים עקב הפחתת אספקת הגז הטבעי במסגרת תעריף החשמל, וכי עד לקבלת הכיסוי במסגרת תעריף החשמל כאמור, יינתן מענה לתוספת העלות כתוצאה מרכישת דלקים חלופיים במסגרת הצעדים המפורטים בהחלטת רשות החשמל מיום 22 במרס 2012, כמתואר בסעיף ד.א.3) ובמכתבו של מנכ"ל משרד האוצר האמור בסעיף 2.א.7) לעיל

האמור לעיל בדבר הערכת החברה באשר להשלכת ההפחתה בכמות הגז הטבעי, הינו בגדר מידע צופה פני עתיד כהגדרתו של מונח זה בחוק ניירות, אשר מתבסס, בין היתר, על התחזית הנוכחית של החברה לביקוש לחשמל ועל תחזית צריכת הדלקים עד סוף שנת 2012. בנוסף, האמור לעיל בדבר הערכת החברה להכרה תעריפית בתוספת עלויות הדלקים ובדבר מתן מענה לכך במסגרת הצעדים המפורטים בהחלטת רשות החשמל, הינו בגדר מידע צופה פני עתיד כאמור, אשר אין ודאות להתממשותו הואיל והוא מתבסס, בין היתר, על דיונים שהתקיימו בעניין בין החברה לבין גורמי הממשלה ותלוי בהחלטות הממשלה וגורמים רגולטורים אשר אינן בשליטת החברה.

(ד) היערכות לאספקת חשמל בחודשי הקיץ

מבדיקות החברה, למועד התשקיף עולה כי בחודשי קיץ 2012 צפויה יכולת הייצור הזמינה של החברה, בהתחשב באחוז תקלות צפוי בשיעור של 5%, לעלות על ביקושי השיא לחשמל בכ- אחוז אחד (1%) בלבד וכי במצב בו לא תהא אספקת גז כלל ו/או במקרה של תקלה באחת מיחידות הייצור של החברה (מעבר לאחוז התקלות הצפוי בשיעור של 5% כאמור) ו/או אם ישררו תנאי מזג אוויר קיצוניים אשר יביאו לעלייה בביקוש לחשמל ביחס לביקושי השיא הצפויים, צעלולה יכולת הייצור הזמינה של החברה להיות אף נמוכה מביקושי השיא לחשמל בעד כ- שבעה אחוזים (7%), ובמקרה זה, לא תוכל החברה לספק את כל הביקוש לחשמל בשעות השיא, ותיאלץ לבצע הפסקות חשמל יזומות לצרכנים, ובמקרי קיצון לעיתים אף למשך שעות.

לפרטים בדבר ההחלטה שקיבלה ממשלת ישראל בדבר נקיטת צעדים להתמודדות עם המחסור הצפוי בחשמל בקיץ 2012, בדבר הפתרונות למצוקת החשמל בקיץ הקרוב המיושמים על-ידי הרשויות הרגולטוריות, ובדבר הצעדים שנוקטת החברה לצורך כך, ראו סעיף 6.8 לפרק 6 בתשקיף.

החברה מעריכה כי לחוסר יכולתה לספק את מלוא ביקושי החשמל הצפויים בקיץ הקרוב, לא צפויה להיות השפעה שלילית מהותית ישירה על מצבה הפיננסי או התזרימי של החברה. לפרטים נוספים בעניין יכולת החברה לספק את מלוא ביקושי החשמל, לרבות בדבר חשיפה אפשרית כתוצאה מאי הקמת תחנת הכח באלון תבור, ראה סעיף 7.1.3.2 לפרק 6 בתשקיף.

האמור לעיל בדבר הערכותיה של החברה בעניין יכולתה לספק את הביקושים לחשמל בקיץ הקרוב וההשפעה של מצב כאמור על מצבה הפיננסי או התזרימי של החברה, הינו "מידע צופה פני עתיד", כמשמעו בחוק ניירות ערך, תשכ"ח – 1968, המתבסס, בין היתר, על משתנים דמוגרפיים, משתנים כלכליים (תמ"ג), מזג האוויר ותחזיות הביקוש לחשמל בקיץ הקרוב, אשר מטבעם אינם ודאיים.

ה) אירועים בקשר לחשבון הנאמנות לכיסוי הרכיבים שאינם קצבתיים בהתחייבויותיה האקטואריות של החברה

החברה מפקידה סכומים בגין רכיבי שכר שאינם קצבתיים (לפרטים בדבר רכיבי שכר אלו ראה סעיף 14.6.7 לפרק 6 בתשקיף) בחשבון נאמנות המנוהל על ידי החברה לנאמנות של בנק מזרחי המאוחד בע"מ ("חשבון הנאמנות"), וזאת בהתאם להסכם נאמנות שנחתם ביום 23 במרס 2000 ("הסכם הנאמנות"). לפרטים נוספים בדבר חשבון הנאמנות וסוג ההתחייבויות בגין מופקדים הכספים ראו סעיף 10.6.7.6 לפרק 6 בתשקיף.

כאמור בסעיף 2(ה) (6) לעיל, ביום 22 במרס 2012 במסגרת החלטת רשות החשמל בעניין פריסת עליית התעריף לשנים 2012-2014, צויין כי כתנאי למתן סיוע ממשלתי לחברה, נדרשת החברה לנקוט, באופן מידי וללא כל תנאי, באמצעים העומדים לרשותה לפי דין לשחרור סכום שלא יפחת מ- 600 מיליון שקל חדש מחשבון הנאמנות וכי החברה נדרשת להמשיך ולפעול ביחס לחשבון הנאמנות, לרבות שחרור כספים ממנו, ככל הנדרש, בהתחשב בעמדה מטעם צוות הרגולטורים אשר מונה בעניין ובהתאם לדין.

בנוסף, ביום 22 במרס 2012 קיבל דירקטוריון החברה החלטה, לפיה החברה תפעל לשחרור סכום של 600 מיליון שקל חדש מחשבון הנאמנות (ראה דיווח מידי מיום זה, מס' אסמכתא 2012-01-077079). בעקבות החלטה זו פתחו עובדי החברה, בהתאם להוראת ארגון העובדים, ביום 25 במרס 2012, בשורה של עיצומים. עיצומים אלה הביאו את החברה לפנות ביום 26 במרס 2012 בבקשה למתן סעדים זמניים דחופים לבית הדין האזורי לעבודה בחיפה (ראה דיווח מידי מיום זה, מספר אסמכתא 2012-01-078561). ביום 27 במרס 2012, לאחר קיום דיון במעמד הצדדים, הורה בית הדין לעבודה לעובדים לשוב לאלתר לעבודה סדירה, כאשר במקביל קבע בית הדין כי עד שתינתן על ידו החלטה

מנומקת, לא תפעל החברה להעברת הכספים מחשבון הנאמנות לקופה המרכזית לקצבה (ראה דיווח מיידי מיום זה, מספר אסמכתא 2012-01-081897).

ביום 29 במרס 2012 התקבלה החלטה מנומקת של בית הדין בבקשה לסעד זמני כאמור, לפיה על עובדי החברה להימנע מעיצומים, והמאפשרת לחברה לפעול בהתאם להחלטת הדירקטוריון ולשחרר את הסכום של 600 מיליוני שקל חדש מחשבון הנאמנות לקופת הגמל המרכזית לקצבה. ארגון העובדים הגיש בקשת רשות ערעור על ההחלטה האמורה, וביום 30 באפריל 2012 החליט בית הדין הארצי לעבודה כי אין מקום להתערב בהחלטת בית הדין האזורי בעניין בקשת החברה לסעד הזמני האמור. בעקבות החלטתו של בית הדין הארצי, פנתה החברה, ביום 8 במאי 2012, אל הנאמן וביקשה ממנו להעביר ביום 31 במאי 2012 סכום של 50 מיליון ש"ח מחשבון הנאמנות לקופת הגמל המרכזית לקצבה, כאשר בהמשך יועברו בקשות נוספות להעברת הכספים מחשבון הנאמנות לקופה. ביום 4 ביוני 2012 הודיע בא כוחו של הנאמן, כי בנסיבות שנוצרו ולאור העמדות הסותרות של חברת החשמל ונציגות העובדים באשר לכספים שבחשבון הנאמנות, החליט לפנות לבית המשפט המוסמך בבקשה למתן הוראות לפי חוק הנאמנות, התשל"ט-1979, על מנת שיקבע את זכויות הצדדים. פנייתו של הנאמן לבית המשפט המחוזי מרכז הוגשה ביום 12 ביוני 2012, במסגרתה ביקש כי בית המשפט ייתן לו הוראות בדבר האופן בו עליו לפעול, נוכח הפניות הסותרות כאמור. למועד הדוח מתנהל הדיון בהליך העיקרי בעניין סכסוך העבודה בבית הדין האזורי לעבודה. הדיון בבקשה נקבע ליום 21 ביוני 2012.

בדיון אשר התקיים בבית המשפט המחוזי ביום 21 ביוני 2012 הסכימו הצדדים להצעת בית המשפט, אשר קיבלה תוקף של החלטה, לפיה הנחה בית המשפט את הנאמן להעביר לקופה סכומי כסף על פי הוראת חברת החשמל, ובלבד שסך הסכומים או הנכסים שיועברו לא יעלה על 600 מיליון ש"ח. חברת החשמל התחייבה, בהסכמת המדינה, שלא לתת לנאמן הוראות להעברת סכומים נוספים מחשבון הנאמנות, כל עוד יתקיים הליך משפטי בבית המשפט, כאשר בהקשר זה החברה, ארגון העובדים והמדינה יוכלו לפנות לבית המשפט, תוך 75 יום מהמועד בו תינתן החלטה של הדירקטוריון בעניין מתן הוראות לנאמן בנוגע לחשבון הנאמנות מעבר לסכום של 600 מיליון ש"ח.

בעניין חשבון הנאמנות, ביום 26 במרס 2012 התקבל בחברה מסמך ובו המלצות צוות הרגולטורים שמונה מכוח החלטת ממשלה להגברת התיאום וייעול הפיקוח על החברה ("צוות הרגולטורים") (ראה דיווח מיידי מיום 27 במרס 2012, מספר אסמכתא 2012-01-080742). בפרק המסקנות של מסמך זה נקבע, כי ראוי שהחברה תעשה את כל הנדרש, לרבות מול הנאמן או מול הנהנים, ולפי כל דין, לשם שחרור כספים שהחברה אינה מחויבת להפקידם בחשבון הנאמנות. עוד נכתב במסמך זה, כי החלטת דירקטוריון החברה מיום 22 במרץ 2012 לשחרור 600 מיליון ש"ח מהווה, לדעת צוות הרגולטורים, צעד ראשון לביצוע האמור לעיל. זאת בין היתר, בשל העובדה כי אין, ולא היה, מקום להפקיד בגין רכיב "חשמל חנים", מאחר שמדובר בזכות המוענקת בעין במסגרת פעילותה של החברה. יחד עם זאת, צוות הרגולטורים סבור כי ההסדר שהוצג על ידי החברה בהמשך להחלטת הדירקטוריון מיום 31 במרץ, עומד בניגוד לעקרונות שפורטו בהמלצות. על כן, על דירקטוריון החברה לדון במסקנות אלה, ולהמשיך ולקבל ההחלטות המתאימות ולפעול בהתאם ביחס ליתרת הכספים בחשבון האמור וזאת על מנת ליישם את העקרונות שלעיל. כך, צוות הרגולטורים סבור כי על החברה לשקול לפעול בשלב הראשון ובאופן מיידי למימוש הוראות הסכם הנאמנות, באופן שיעשה שימוש בכספי חשבון הנאמנות לייעודו על פי הסכם הנאמנות. בין היתר, על החברה לבחון לעשות שימוש מיידי בכספים באחת או יותר מהדרכים הקבועות בהסכם הנאמנות בנוגע לשימוש בכספי הנאמנות. באופן קונקרטי, לעמדת הצוות, על החברה לשקול לעשות שימוש בסמכותה שנקבעה בהסכם הנאמנות למתן הוראות לנאמן על מנת לקבל החזרים מחשבון הנאמנות בגין תשלומים שהוציאה מקופתה. כן ראוי, כי החברה תשוב ותשקול, כיוצרת הסכם הנאמנות, את מכלול האמצעים העומדים לרשותה, לרבות

בהתאם לדיני הנאמנות, לצורך פרשנות הסכם הנאמנות או התאמתו להסדרים שהיא מחויבת בהם ולא למעלה מכך. לעמדת צוות הרגולטורים, הפקדות שביצעה החברה לחשבון הנאמנות בגין רכיבים לעובדי דור א' שאינם רכיבים המנויים בנספח א' להסכם '96, שקדמו ליום 4 במרץ 1996, וכן כל ההפקדה בגין רכיבים לעובדי דור ב' וכן הפקדות בגין רכיבים לעובדי דור ג', הן כאלה שלא נמצא לגביהן כל חובת הפקדה החברה פנתה ביום 24 באפריל 2012 לצוות הרגולטורים לקבלת חוות הדעת המשפטית שעליה נסמכת המלצת צוות הרגולטורים. ככל שהנהלת החברה והדירקטוריון יאמצו את מסקנות צוות הרגולטורים, לאחר סיום לימוד הנושא, החברה תפעל להעברת כספים מחשבון הנאמנות בהתאם וכפוף להוראות הדין וההסכמים הרלוונטיים, וכתוצאה מכך צפוי חסכון תזרימי לחברה. להערכת החברה, פעולה כזו תזכה להתנגדות מצד ארגון העובדים. ארגון העובדים עלול לנקוט בצעדים ארגוניים.

הערכות החברה בדבר התנגדות ארגון העובדים להעברת כספים מחשבון הנאמנות הינה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו של מונח זה בחוק ניירות ערך, המבוסס על התנהלות ודרישות אגרות העובדים בקשר לחשבון הנאמנות בעבר. התממשות הערכה זו אינה ודאית ותלויה בהחלטות ארגון העובדים.

לפרטים נוספים אודות צוות הרגולטורים ראה סעיף 22.4 לפרק 6 בתסקיף.

לפרטים נוספים בדבר אירועים שהתרחשו אחרי תאריך המאזן ראה ביאור 35 בדוחות הכספיים השנתיים.

(ו) אישור התחייבות לשיפוי מראש של דירקטורים ונושאי משרה בחברה

לפרטים בדבר אישור ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה למתן התחייבות מראש לשיפוי דירקטורים ונושאי משרה בחברה, ראה סעיף 8.2.3.1 (2) לפרק 8.

(ז) הסכם תמר

ביום 14 ביוני 2012 התקבלה החלטת הממונה על ההגבלים העסקיים על מתן פטור מהחובה לקבל את אישור בית הדין להסדר כובל בין החברה לבין השותפות בשדה "תמר". לפרטים ראה גם ביאור 24 א. (1 בדוחות הכספיים).

ביום 15 ביוני 2012 פורסמה החלטת רשות החשמל בדבר עקרונות להכרה בעלויות בגין הסכמים לרכישת גז טבעי. לפרטים ראה ביאור 24 א. 1 בדוחות הכספיים וסעיף 7.10.10.2 (ג).

3. אומדנים חשבונאיים קריטיים

(א) הכנת הדוחות הכספיים על פי כללי חשבונאות מקובלים מחייבת את הנהלת החברה לבצע הערכות ואומדנים המשפיעים על הערכים המדווחים של הנכסים, ההתחייבויות, הכנסות והוצאות, וכן על גילוי בקשר לנכסים והתחייבויות מותנים. לפרטים אודות שימוש באומדנים חשבונאיים קריטיים של החברה ראה ביאור 2 כז' בדוחות הכספיים השנתיים.

(ב) להלן פרטים נוספים באשר לאומדנים החשבונאיים הקריטיים של החברה:

1) הטבות עובדים:

(א) השינויים האקטואריים בשנת הדוח

בהערכה האקטוארית של המחויבות ליום 31 בדצמבר 2011 החליטה החברה לשנות את הנחת החשמל המוזל בעקבות מחקר שביצעה החברה בנושא, תוך שימוש בתחזית לגידול במחירי החשמל ושינוי עלות חשמל המוצעת לפנסיונר. השפעת שינוי היתרה היא עלייה של כ 10 מיליוני שקל חדש במחויבות. לעדכון אין השפעה מהותית על מאזן דוח רווח והפסד של החברה ליום המאזן בשל מנגנון הפרישה של תקן חשבונאות מס' 19, אותו מיישמת החברה.

(ב) ניתוח רגישות לשינוי בהתאם לגורמי מפתח והערכה ל – 31 בדצמבר 2011.

הנחות אקטואריות	השינוי	גידול	השינוי	קיטון
שיעור ריבית להיוון	(0.1%)	303	0.1%	296
שיעור גידול השכר	0.5%	573	(0.5%)	532
שיעור גידול הפנסיה	0.5%	767	(0.5%)	710

(ג) כאמור החברה מיישמת את תקן חשבונאות בינלאומי IAS19 לפיו הרווחים/הפסדים אקטואריים הנוצרים, שהינם הפערים בין ההנחות בתחזית לבין הנתונים בפועל נזקפים לנכס הנקרא "רווחים/הפסדים אקטואריים" ומופחתים על פני 15 שנה.

2) ירידת ערך נכסים בהתאם לתקן חשבונאות מספר 36:

ניתוח רגישות בהתאם לשינוי במחיר ההון המשוקלל (WACC).

WACC	-0.5%	-0.25%	מחירי ההון שנקבעו	+0.25%	+0.5%
שווי שימוש מינימלי במיליוני שקל חדש	65,151	64,901	64,654	64,409	64,166

הערך בספרים ליום 31 בדצמבר 2011 הינו 64,454 מיליוני שקל חדש.

למידע נוסף בדבר ניתוח הרגישות והשפעתו ראה נספח ב' (בחינת ירידת ערך נכסים) לדוחות הכספיים השנתיים.

3) שווי הוגן למכשירים פיננסיים - ראה ביאור 27 ח' בדוחות הכספיים השנתיים.

4. הערכות שווי מהותיות ומהותיות מאוד

(א) בהתאם לסעיף 8(ב') לתקנות ניירות ערך, וכן בהתאם לעמדה משפטית מספר 105-23 של רשות ניירות ערך בנושא, לרבות ההבהרה לה:

כאשר הערכת שווי מהותית שימשה בסיס לקביעת ערכם של נתונים בדוח תקופתי, לרבות קביעה כי אין צורך בשינוי ערכם של נתונים כאמור, יינתן בדוח גילוי לפרמטרים שונים המפורטים בתקנות, וכאשר הערכת השווי הינה מהותית מאוד היא תצורף לדוח.

לצורך בחינת מהותיות הערכות שווי נקבעו על ידי רשות ניירות ערך מבחנים "כמותיים" (מבחן מאזני ומבחן תוצאתי) עם זאת, רשות ניירות ערך קבעה כי ניתן לקבוע מבחן חלופי מקום שבחינה איכותית של מאפייני התאגיד מצדיקה זאת.

על פי המבחן התוצאתי שקבעה רשות ניירות ערך, יש לבחון את השפעת השינוי בשווי כתוצאה מהערכת השווי ביחס לסך הרווח הנקי או הכולל, בהתאמה, של החברה לתקופת הדיווח ("המבחן התוצאתי של הרשות"). לדעת החברה המבחן התוצאתי של הרשות אינו מבחן משקף בחברה וזאת לאור מאפייניה הייחודיים של החברה ופעילותה, כמפורט להלן:

(1) הרווח של החברה נמוך ביחס להיקף הפעילות של החברה ונתון לתנודתיות רבה כתוצאה מפרמטרים חיצוניים.

(2) הכנסות החברה מבוססות על תעריף שנקבע לה על ידי רשות החשמל.

(3) חברת חשמל הינה חברה הנתונה תחת פיקוח רגולטורי. לחברה אין כמעט שליטה על ההכנסות כיוון שהמחיר נקבע מראש והביקוש לשירותיה ומוצריה הינו קשיח.

(4) החברה סבורה כי למדד הרווחיות יש חשיבות משנית לעומת קריטריונים של איתנות פיננסית ויכולת פירעון התחייבויות.

(5) השונות הרבה ברווחים הן ברמה שנתית והן ברמה רבעונית תלויה בגורמים שאינם בשליטת החברה.

(6) חלק לא מבוטל מפעילות החברה הוא השקעתי ואינו מקבל ביטוי בתוצאות הרווח הנקי.

לאור השיקולים האיכותיים המפורטים בסעיפים 1' – 6' לעיל החברה בעמדה כי המבחן התוצאתי, כפי שהרשות מגדירה, אינו מהווה כלי מתאים לצורך בחינת מהותיות הערכת שווי בחברה. החברה תבחן את מהותיות הערכות שווי על פי מבחן כמותי איכותי שונה אשר משקף נאותה את נושא המהותיות בהערכות שווי בדוחות הכספיים של החברה.

בהתאם לאמור, מהותיות הערכת שווי בחברה תיבחן על פי המבחנים הבאים:

(א) מבחן מאזני – בחינת נושא הערכת השווי ביחס לסך נכסי החברה כפי שמוצגים בדוח על המצב הכספי המאוחד ליום האחרון של תקופת הדיווח (זהה למבחן המאזני אשר נקבע על ידי רשות ניירות ערך).

(ב) מבחן תוצאתי – בחינת השפעת השינוי בשווי של נכס/התחייבות בודדת על הרווח השנתי של השנה האחרונה הידועה בנטרול השפעות חד פעמיות (לאחר מס). הרווח שחושב בגין שנת 2011 הינו כ - 660 מיליוני שקל חדש (נטו לאחר השפעת המס).

הערכת שווי של נכס /התחייבות בודדת ששוויים מהווה 10% ויותר מסך נכסי החברה למועד הדוחות הכספיים, או נכס/התחייבות בודדת שהשינוי בשוויים מהווה 10% או יותר מהרווח המחושב כמפורט לעיל תיחשב מהותית מאוד. הערכת שווי המקיימת יחס של 5% ומעלה תיחשב מהותית. מהותיות הערכות שווי תיבחן באופן נפרד ביחס לכל נכס/התחייבות העומדים בפני עצמם ובלבד שלא קיימת תלות כלשהיא בין נכסים מסוימים להתחייבויות מסוימות המחייבת לבחון אותם כקבוצה אחת. הנושא נבחן ואושר על ידי הוועדה לבחינת דוחות כספיים ודירקטוריון החברה.

(ב) גילוי בגין הערכות שווי אשר שימשו בסיס לקביעת ערכם של נתונים בדוחות הכספיים

להלן יובאו פרטים בהתאם לתקנה 8ב(ט') לתקנות ניירות ערך בדבר הערכות שווי אשר סווגו כמהותיות/ מהותיות מאוד על פי המבחנים האמורים לעיל.

(1) הערכות שווי מהותיות מאוד

לחברה הערכות שווי מהותיות מאוד בנושאים: מחויבות אקטוארית בגין הטבות לעובדים בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 19 ובחינת ירידת ערך נכסים בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 36 להלן פרטים בדבר הערכות שווי זו:

(א) מחויבות אקטוארית בגין הטבות לעובדים בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי מס' 19.

זיהוי נושא ההערכה	מחויבות אקטוארית בגין הטבות לעובדים בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 19
עיתוי ההערכה:	31 בדצמבר 2011
שווי נושא ההערכה סמוך לפני מועד ההערכה אילו כללי החשבונאות המקובלים, לרבות פחת והפחתות, לא היו מחייבים את שינוי ערכו בהתאם להערכת השווי;	----
שווי נושא ההערכה שנקבע בהתאם להערכה	19,097 מיליוני שקל חדש
זיהוי המעריך ואפיוניו:	ההערכה בוצעה על ידי ארנסט אנד יאנג (ישראל) בע"מ ("ארנסט אנד יאנג") באמצעות עמנואל ברזק וצוות העובדים שבמחלקת האקטואריה שבפיקוחו. לעמנואל ברזק תואר ראשון B.Econ.Sc. (סטטיסטיקה ואקטואריה) מאוניברסיטת ויטוטרסרנד בדרום אפריקה, והוא מוסמך כאקטואר (חבר מלא של האקטוארים בישראל – FILAA, ושל ה-Institute of Actuaries באנגליה – FIA). ניסיונו המקצועי בכ- 12 השנים האחרונות כולל הערכות אקטואריות בגין הטבות לעובדים מסוגים דומים לאלה של החברה, להתחייבויות פנסיוניות של קרנות פנסיה ולהתחייבויות ביטוחיות של חברות ביטוח, בתפקידים של אקטואר מעריך או אקטואר בוחן או מבקר.
תלות במזמין ההערכה	בתאריך 29 במרס 2011 קיבל ארנסט אנד יאנג, הנותן לחברה שירותי אקטואריה החל מהרבעון הראשון לשנת 2010, כתב שיפוי מאת החברה. לפרטים ראה ביאור 13ב'. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2011.
מודל ההערכה שמעריך השווי פעל לפיו	DCF
ההנחות שלפיהן ביצע מעריך השווי את ההערכה, בהתאם למודל ההערכות:	שיעור הריבית הריאלי המשוקלל הגלום בערך הנוכחי של המחויבות – 2.77% עדכון ריאלי בשכר בתקופת העבודה – מודל התפתחות שכר אישי של העובדים הפעילים וכן, הכללת תוספות שכר בין הסכמי שכר קיימים או הסכמי שכר עתידיים כלליים (לאחר ניכוי השפעת אינפלציה). עדכון ריאלי בסכומי הפנסיה לאחר סיום העסקה – מודל התפתחות גמלאות אישי של הגמלאים (לאחר ניכוי השפעת אינפלציה). תמותת פנסיונרים ושאיירים לרבות עדכון נתוני תמותה – לפי חוזר האוצר ל- 17 במאי 2007. הנחות אקטואריות נוספות – ראה חוות דעת אקטואר בנספח א'.
האורגן בחברה אשר החליט על ההתקשרות עם מעריך השווי	ההתקשרות הראשונית הייתה באחריות אגף משאבי אנוש בחברה שריכוז את הצוות שהחליט על גיוס האקטואר החדש של החברה. בשנת 2011 חודש חוזה ההתקשרות על ידי מנהל אגף חשבונאות וכלכלה.

(ב) ירידת ערך נכסים בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי מס' 36.

זיהוי נושא ההערכה	ירידת ערך נכסים - בחינת ירידת ערך הנכסים של החברה במסגרת יישום הוראות תקן בינלאומי 36 - נכסי שלושת מקטעי הפעילות של החברה.
עיתוי ההערכה:	31 בדצמבר 2011
שווי נושא ההערכה סמוך לפני מועד ההערכה אילו כללי החשבונאות המקובלים, לרבות פחת והפחתות, לא היו מחייבים את שינוי ערכו בהתאם להערכת השווי;	64,454 מיליוני שקל חדש (שווי בספרים).
שווי מאזני נושא ההערכה שנקבע בהתאם להערכה	64,989 מיליוני שקל חדש.
זיהוי המעריך ואפיוניו:	קסלמן פיננסיים פרייס ווטרס האוס קופרס בע"מ ("קסלמן פיננסיים") בניהולו של ד"ר צור פניגשטיין, רו"ח בעל תואר שני במינהל עסקים (MBA) - סיים בהצטיינות ובעל תואר ראשון בחשבונאות ובכלכלה. שניהם מאוניברסיטת תל אביב, מר צור הינו שותף במשרד רו"ח קסלמן וקסלמן (PWC). ומנהל תחום מימון וכלכלה בקסלמן פיננסיים ניסיונו כולל ניהול פרויקטים ועבודות מחקר בתחומי הייעוץ הפיננסי והאסטרטגי, עריכת חוות דעת מומחה, הכנת עבודות כלכליות בתחומי מדיניות ציבורית ורגולציה, הערכת חברות והערכת תוכניות עסקות.
תלות במזמין ההערכה	לא
מודל ההערכה שמעריך השווי פעל לפיו	DCF
ההנחות שלפיהן ביצע מעריך השווי את ההערכה, בהתאם למודל ההערכות:	תחזית של תזרימי מזומנים עתידיים, הצפויים לנבוע מיחידה מניבת מזומנים אחת התבצעה על בסיס מבנה התעריפים הנוכחיים וכן על בסיס הנחות המייצגות, בין היתר, את התנאים הכלכליים אשר ישררו במהלך אורך החיים השימושיים של נכסי היחידות, שהעיקריים שבהם הינם: - בבחינת היחידות מניבות המזומנים, זיהתה החברה את שלושת מקטעי הפעילות של החברה, כיחידת מניבת מזומנים אחת. - מבנה התעריף הנוכחי במקטע הייצור, כפי שנקבע בפברואר 2010, יסתיים בתום שנת 2014, ותעריף חדש ייכנס לתוקף בתחילת שנת 2015. - בסיס התעריף החדש למקטעי ההולכה והחלוקה לכשיתפרסם יחול מיום 1 באפריל 2012. - בסיסי התעריף החדשים של שלושת מקטעי הפעילות של החברה יעניקו כיסוי מלא לעלויות ההשקעה והתפעול של החברה, וזאת בהתאם לחוק משק החשמל. - הוצאות הדלק שהחברה תישא בהם תכוסנה במסגרת תעריף החשמל לאורך כל תקופות התחזית. מעבר לכך צפויה החברה לרשום רווח מתמחיל דלקים בשנים 2012-2013 לאור המחסור הנוכחי והצפוי בגז. - מחיר ההון המשוקלל (WACC) לחישוב התשואה על ההון העצמי שיעורי הניכיון שנלקחו בחשבון בחישוב סכום בר ההשבה הינם: 6.73% למקטע הייצור, 6.46% למקטע הרשת. ערכים אלו משקפים כאמור את ערך הזמן של הכסף, ואת הסיכונים הספציפיים כפי שנקבע בתעריף החשמל לכל אחד ממקטעי הפעילות.
האורגן בחברה אשר החליט על ההתקשרות עם מעריך השווי	מנהל אגף חשבונאות וכלכלה

(2) הערכות שווי מהותיות:

נכון למועד הדוח ובהתאם למבחנים שיישמה החברה המתוארים לעיל לחברה הערכות שווי מהותיות (שאינן מהותיות מאוד). בנושא עסקאות SWAP בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי

הערכות שווי עסקת SWAP

זיהוי נושא ההערכה	הערכת שווי עסקת SWAP מס' 357, 361, 575, 614 במסגרת יישום הוראות תקן בינלאומי 39
עיתוי ההערכה:	31 בדצמבר 2011
שווי נושא ההערכה סמוך לפני מועד ההערכה אילו כללי החשבונאות המקובלים, לרבות פחת והפחתות, לא היו מחייבים את שינוי ערכו בהתאם להערכת השווי;	
שווי מאזני נושא ההערכה שנקבע בהתאם להערכה	241,226,449 שקל חדש.
זיהוי המעריך ואפיוניו:	קסלמן פיננסיים פרייס ווטרס קופרס בע"מ (קסלמן פיננסיים) בניהולו של מר גיל מור, רו"ח בעל תואר שני במינהל עסקים (MBA) - סיים בהצטיינות ובעל תואר ראשון בחשבונאות ובכלכלה. שניהם מאוניברסיטת תל אביב. מר מור הינו שותף במשרד רו"ח קסלמן וקסלמן PricewaterhouseCoopers, מומחה במימון והערכות שווי. ניסיונו כולל ניהול פרויקטים ועבודות מחקר בתחומי הייעוץ הפיננסי והאסטרטגי, עריכת חוות דעת מומחה, הכנת עבודות כלכליות, הערכת שווי חברות ומכשירים פיננסיים.
תלות במזמין ההערכה	לא
מודל ההערכה שמעריך השווי פעל לפיו	- עסקת ה-SWAP היא מסוג עסקת החלפת מטבעות בה צד אחד מעביר לצד שני סכום מסוים במטבע א' ומקבל ממנו סכום מסוים במטבע ב' במועדים קבועים וריביות קבועות. - עסקאות ה-SWAP 357, 361, 575 ו- 614 הן עסקאות להחלפת שקלים צמודים ולא צמודים בדולר. שווי עסקאות נמדד באמצעות שיטת החלפת אגרות חוב, המהווה שיטה מקובלת למדידת עסקאות מסוג זה: השווי ההוגן של עסקת ההחלפה מחושב כהפרש בין זרמי התשלומים המהווים בריביות חסרות סיכון מתאימות.
ההנחות שלפיהן ביצע מעריך השווי את ההערכה, בהתאם למודל ההערכות:	שווי עסקאות ה-SWAP חושב בהתבסס על מבנה עקומי הריבית של שני המטבעות (מקור: בלומברג) ושער החליפין למועד ההערכה. כמו כן, בוצע תיאום לסיכון אשראי בגין העסקה.
האורגן בחברה אשר החליט על ההתקשרות עם מעריך השווי	מנהל אגף חשבונאות וכלכלה.

ג) גילוי בדבר תוצאות המבחנים הכמותיים שיושמו לבחינת מהותיות הערכת שווי:

בהתאם לעמדה משפטית מספר 105-23 של רשות ניירות ערך, מקום שהערכת שווי סווגה כמהותית/ מהותית מאוד, לפי העניין, על פי המבחנים שקבעה רשות ניירות ערך, אך על פי המבחן החלופי שקבעה החברה, הערכת השווי אינה מהותית / מהותית מאוד, יש ליתן פירוט לתוצאות יישום המבחנים הכמותיים שיישמה החברה, לרבות המבחנים שנקבעו על ידי רשות ניירות ערך.

נכון למועד הדוח, אין לחברה הערכות שווי בנושא עסקאות הגנה אשר אילו נבחנו לפי המבחנים של הרשות היו מסווגות כהערכות שווי מהותיות / מהותיות מאוד אך על פי המבחן החלופי שקבעה החברה הערכות שווי אילו אינן נחשבות מהותיות / מהותיות מאוד לפי העניין.

5. גילוי תזרים מזומנים חזוי למימון פירעון התחייבויות התאגיד

1. בהתאם לסעיף 10(ב)(14) לתקנות ניירות ערך בדבר גילוי תזרים המזומנים החזוי למימון פירעון התחייבויות התאגיד, בחן דירקטוריון החברה את תזרים המזומנים החזוי של החברה, ואת יכולת החברה לעמוד בהתחייבויותיה הקיימות והצפויות בהגיע מועד קיומן.

(א) תחזית תזרים המזומנים אותה בחן הדירקטוריון מתבססת על תעריף החשמל במקטע הייצור התקף מיום 1 לנובמבר 2011.

כמו כן תחזית תזרים המזומנים מתבססת על ההנחות הבאות:

(1) תחזיות הביקוש לחשמל של החברה.

(2) ביצוע תוכנית הפיתוח של החברה לשנת 2012 כפי שאושרה על ידי הדירקטוריון, ולשנת 2013 על סמך תחזיות החברה, בתוספת ביצוע תוכנית החירום שלב ב' בהיקף הכספי ובהתאם למסגרת המימון שאישרה רשות החשמל בהחלטתה מיום 7 במרס 2011.

(3) העלאות תעריפי החשמל בגין העלויות הנוספות הנובעות ממעבר לייצור באמצעות דלקים נוזליים יקרים יותר (בעיקר סולר) בשל הפסקת אספקת הגז המצרי, לרבות ההפחתה באספקת הגז מהמאגר בישראל עקב הידלדלות המאגר והוראת משרד האנרגיה להפחתת הרכישות ממאגר זה עד למועד התחלת האספקה של גז טבעי משדה "תמר".

(4) שימור המתווה של ההנחה בשיעור של 88% במיסי הקנייה/ הבלו בגין רכישת הסולר.

(5) התחלת השימוש בגז נוזלי (LNG) בראשית שנת 2013 והתחלת רכישות גז טבעי משדה "תמר" החל מראשית חודש יולי של שנת 2013.

(6) לעניין התשלומים שיועברו לקופה המרכזית לקצבה של עובדי החברה:

(א) פריסת הגירעון האקטוארי בסך של כ - 1.4 מיליארדי שקל חדש (נכון ליום 30 באפריל 2012) על פני 10 שנים, עם העברה שלא תפחת מ - 50 מיליוני שקל חדש בחודש כל עוד מתקיים גירעון אקטוארי, בהתאם לתיקון תקנון הקופה שאושר על ידי הממונה על שוק ההון החיסכון והביטוח במשרד האוצר.

(ב) בגין "גירעון שוטף" הנובע מצבירת זכויות שוטפות, ההעברות הכספיות לקופה ייעשו בשלושה תשלומים חודשיים שווים ורצופים.

גיוסי חוב כפי שיידרשו בהתאם להתפתחות תזרים המזומנים, ייעשו בהתאם להחלטות הדירקטוריון הרלוונטיות לנושא. החברה מעריכה כי תצליח לגייס הסכומים הנדרשים לפעילותה השוטפת של החברה, לרבות הסכומים הנדרשים למימון העלויות העודפות הנובעות מהמעבר לייצור באמצעות דלקים נוזליים עקב היעדר הגז הטבעי כאמור לעיל. מימון העלויות העודפות כאמור ייעשה במסגרת המתווה המוסכם עם המדינה ובכלל זה ומבלי לגרוע, ימומן בהתאם למתווה הפתרון התזרימי לחברה המפורט במכתב מנכ"ל משרד האוצר מיום 28 במאי 2012 ובכפוף לכל דין.

(7) לפרטים נוספים אודות מצב תזרים המזומנים של החברה ראה ביאור 1 ו' בדוחות הכספיים השנתיים.

(א) החברה נוטלת הלוואות מהמערכת הבנקאית בישראל ומהמערכת הבנקאית בחו"ל בהיקפים ניכרים. מאז סוף שנות ה - 80 החלה החברה בהנפקות אגרות חוב בשוק המקומי (ציבוריות ופרטיות). החל משנת 1996 החלה החברה בהנפקות פרטיות של אגרות חוב במט"ח בשוק הבינלאומי (בעיקר) ובאמצעות חברת ובאירופה) בהתאם לכללי הפטור מרישום אגרות החוב על-פי 144A ל- U.S. Securities Act 1933 (בארה"ב), ובהתאם ל- Regulation S לחוק זה (מחוק

לארה"ב). החברה המשיכה לבצע הנפקות כאמור לאורך השנים, תוך שהיא שומרת על נוכחות בשווקים הבינלאומיים ובישראל.

יכולת זו של החברה הוכחה גם בעיתות משבר כגון המשבר הפיננסי העולמי בשלהי 2008 ותחילת שנת 2009 וכן בחודש פברואר 2012, עת החברה גייסה כספים בשוק הבינלאומי בעיצומו של המשבר התזרימי הנוכחי.

ב) דירקטוריון החברה, לאחר שרשם לפניו את דיווח הנהלת החברה בדבר הצעדים הממשלתיים ואחרים הננקטים במטרה לסייע למצבה התזרימי לרבות מכתב מנכ"ל משרד האוצר אל יו"ר החברה מיום 28 במאי 2012 שעניינו "יישום מתווה הפיתרון התזרימי לחברה" כמפורט בסעיף ד.2. לעיל, סבור כי בשל היות החברה ספק שירות חיוני למשק החשמל וחברה ממשלתית, ולנוכח חשיבותה למשק הישראלי, לגורמי הממשלה קיים אינטרס ברור כי החברה תרכוש את הדלקים הנוזליים הנדרשים ליצור החשמל עקב היעדר גז טבעי – רכישות שייצרו גירעון תזרימי מהותי, ועל כן ינקטו בכל האמצעים על מנת להבטיח את המקורות הכספיים הנדרשים למימון עלויות הדלקים העודפות בגין משבר הגז הטבעי ובכלל זה מימון בהתאם למתווה הפתרון התזרימי לחברה המפורט במכתב מנכ"ל משרד האוצר מיום 28 במאי 2012 ובכפוף לכל דין. בהתאם לכך, ולאור הצעדים בהם נוקטת החברה על מנת לצמצם הוצאות ולגייס את המקורות הכספיים הנדרשים לה כאמור לעיל ובכדי לגשר על הגירעון התזרימי, דירקטוריון החברה סבור, כי החברה תצליח לגשר על הפער התזרימי שייווצר, עד לקבלת מלוא הכיסוי התעריפי בגין עלויותיה. בהתאם, דירקטוריון החברה, בישיבתו מיום 29 במאי 2012, לאחר שבחן את תזרים המזומנים החזוי של החברה במהלך 24 החודשים שמתום תקופת הדוח הכספי ("תקופת תזרים המזומנים החזוי"), ולאחר ששמע את הערכות ההנהלה בדבר האפשרות לקבלת מימון בנקאי ולגיוס חוב בשווקי ההון בישראל ו/או בחו"ל, ובשים לב לצעדים הממשלתיים אשר ננקטו בכדי לסייע למצבה התזרימי של החברה עד למועד הדוח, כמו גם הצעדים הממשלתיים הצפויים בתקופה הקרובה, קובע כי אין חשש סביר כי במהלך תקופת תזרים המזומנים החזוי, לא תעמוד החברה בהתחייבויותיה הקיימות והצפויות בהגיע מועד קיומן.

האמור לעיל בדבר הערכות הדירקטוריון ביחס ליכולת החברה לגשר על הגירעון, הינו בגדר מידע צופה פני עתיד כהגדרתו של מונח זה בחוק ניירות ערך, אשר מתבסס על הערכות הדירקטוריון בהתאם לנתונים הנמצאים בידו למועד הדוח, בין היתר ההנחות אשר שימשו בסיס לתזרים המזומנים, כמות הגז הטבעי שתסופק לחברה ממאגר "ים תטיס" ומועד תחילת הפעלת מאגר הגז "תמר". עם זאת, אין כל וודאות כי הצעדים האמורים לעיל לסיוע לחברה יתממשו או יצלחו, במלואם או בחלקם, או כי לא תהא הרעה נוספת בתנאים הסביבתיים בהם פועלת החברה (בין היתר אם וככל שכמות הגז הטבעי ממאגר "ים תטיס" תמשיך לרדת או כי מאגר הגז "תמר" לא יחל לפעול במועד המתוכנן), ובמקרה כזה אין כל וודאות כי יהא די בצעדים אשר אושרו למועד הדוח, כדי לגשר על הפער התזרימי של החברה.

ג) מצ"ב כנספח א' לדוח זה, תחזית תזרים המזומנים של החברה לתקופה אפריל 2012 ועד מרס 2014.

6. הערכות לאפקטיביות הבקרה הפנימית ובקורות הגילוי על הדוח הכספי

1) על פי תקנות החברות הממשלתיות, (דוח נוסף בדבר הפעולות שננקטו והמצגים שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון תשס"ו - 2005) חלה החובה על החברות הממשלתיות, ובתוכן על החברה, לצרף לדוחותיהן הכספיים, השנתיים והרבעוניים, דוח נוסף בדבר הפעולות

שננקטו והמצגים שניתנו, לשם הבטחת גילוי נאות בדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון. לצורך יישום ההוראה, נערכה החברה והקימה מערך שתפקידו לוודא ולהעריך את בקורות הגילוי, תהליכי איסוף המידע והעריכה של המידע לצורך הדיווח הכספי. זאת על מנת לאפשר לנושאי המשרה החותמים על הדוחות הכספיים ועל דוח הדירקטוריון להצהיר בדוח הנוסף, כי בדוחות הכספיים ובדוח הדירקטוריון לא קיים מצג לא נכון של עובדה מהותית והם משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה לימים ולתקופות המוצגים בדוחות. בחברה נקבע נוהל במטרה לוודא: העדר קיומן של חולשות שעלולות להשפיע על תקינות הדוח, יישום כל בקורות הגילוי שנקבעו ובהן יישום מנגנון שיטתי לניהול ולמעקב אחר איסוף המידע מבעלי תפקידים והצהרות של מנהלי ביניים בדבר יישום בקורות גילוי בתחומי אחריותם וכן נקיטת בקורות הולמות בתהליכי עבודה שחלו בהם שינויים.

(2) על פי תקנות החברות הממשלתיות (דוח נוסף בדבר הפעולות שננקטו והמצגים שניתנו להבטחת דוחות נוספים בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי) התשס"ח – 2007, חלה החובה על חברות ממשלתיות, ובתוכן על החברה, לצרף לדוחותיהן הכספיים השנתיים, החל מהדוח שפורסם ליום 31 בדצמבר 2009, דוח נוסף בדבר הפעולות שננקטו לשם הבטחת נכונות הדיווח הכספי, ובהם, הקמת מערך של בקרה פנימית שעיקרי מטרותיו הן: בחינת התהליכים המשפיעים על רשומות החברה שמפרטות את עסקאותיה, ווידוא קיומן של בקורות ובחינת האפקטיביות שלהן, ווידוא במידה סבירה של בטחון, שתקבולי והוצאות החברה נעשים אך ורק בהתאם להרשאות הגורמים המוסמכים בחברה. במסגרת זו בחרה החברה במשרד ארנסט אנד יאנג, לשמש כמומחים שילוו את החברה ביישום הנדרש בתקנות. לצורך יישום התקנות, החברה הקימה גופי ניהול, בקרה ועבודה. הוקמה וועדת היגוי הכוללת גורמי הנהלה בכירים ויועצים בעלי ניסיון בתחום וכן הוקמו וועדת בקרה וצוות עבודה. במסגרות אלו הוגדרו תפקידי הוועדות ולוחות הזמנים להתכנסותן.

החברה סיימה את ההיערכות שנדרשה לשם יישום התקנות, כל זאת על פי המתודולוגיות והתקנים המקובלים, מודל ה-COSO וה-COBIT (למערכות מידע), בסיוע המומחה, תוך שתוף פעולה מלא עם רואה החשבון המבקר. לשם יישום התקנות בחברה שולבה מערכת ייעודית ממוכנת לניהול הפרויקט ולתחזוקה שוטפת ומתמדת של הבקורות לאחר סיומו של הפרויקט. המערכת מאפשרת תיעוד של הסיכונים והבקורות בכל תהליך, תיעוד של הבדיקות המבוצעות ותוצאותיהן. כמו כן, המערכת מאפשרת מעקב אחר תיקון הליקויים והפקת דוחות בקרה וניהול שונים.

בדוח הנוסף בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי לפי תקנות החברות הממשלתיות, המצורף לתשקיף זה, הודיעו הדירקטוריון והנהלת החברה, כי הבקרה הפנימית בחברה על הדיווח הכספי של החברה לתקופה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2011 אינה אפקטיבית בשל חולשות מהותיות בבקרה הפנימית על דיווח כספי המפורטות להלן:

1. החברה לא קיימה בקרה אפקטיבית על כך שהזכויות וההטבות, אשר לפיהן משולמים תשלומי שכר ופנסיה, ולפיהן נכללות מחויבויות אקטואריות והתחייבויות שוטפות בגין שכר, מאושרות בהתאם להוראות החוק.
2. החברה לא קיימה בקרה אפקטיבית על כך שבחינת ירידת ערך רכוש קבוע, במסגרת יישום הוראות תקן חשבונאות בינלאומי מספר 36, מבוצעת באופן נאות.

לעניין החולש המהותית לפי סעיף 1 לעיל, החברה פעלה בשנת 2011 לחיזוק הבקורות וגיבשה נוהל, שאושר בדירקטוריון החברה, בנושא הזכויות וההטבות, אשר לפיהן משולמים תשלומי שכר ופנסיה, ולפיהן נכללות מחויבויות אקטואריות והתחייבויות שוטפות בגין שכר.

להערכת החברה, צעדים אלו חיזקו את הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי בנושאים הנוגעים לטיפול בסעיף זכויות שחר העובדים מעתה והלאה. לגבי זכויות שחר שנובעות מן העבר החברה פעלה לקבל חוות דעת מעורכי דין בדבר תקפות התחייבות החברה לעובדיה.

החברה נמצאת בתהליך של חיזוק הבקורות בנושא בחינת ירידת ערך רכוש קבוע.

חוות דעתו של ברייטמן אלמגור זהר ושות', רואה החשבון המבקר של החברה אשר ביקר את הדוחות הכספיים של החברה לתקופה המסתיימת ביום 31 לדצמבר 2011, בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של החברה, מפנה לחולשות המהותיות המנויות מעלה.

(3) ביום 24 בנובמבר 2009 אושר תיקון לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל - 1970 ("התיקון"). תיקון זה מחייב את כל התאגידים המדווחים, אשר ניירות הערך שלהם רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב להצהיר על אפקטיביות הבקרה הפנימית שלהם על הדיווח הכספי והגילוי. ביום 7 באוקטובר 2010 פורסמו תקנות רשות החברות (דוחות נוספים בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי) (תיקון), התשע"א - 2010, ותקנות רשות החברות (דוח נוסף בדבר הפעולות שנקטו והמצגים שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון) (תיקון), התשע"א - 2010. ביצוע התיקונים האמורים לעיל בתקנות נועד לאפשר, ליו"ר רשות ניירות ערך להפעיל את סמכותו, בהתאם לסעיפים 9 ב' ו' ו- 38 ג' ו' לתקנות ניירות ערך, לקבוע כי חברה ממשלתית, שהינה גם חברה מדווחת לפי חוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968, המיישמת את תקנות רשות החברות האמורות, תדווח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית במתכונת הקבועה בתקנות רשות החברות. החברה פנתה ליו"ר רשות ניירות ערך, בבקשה שיפעיל סמכותו לקבוע כי החברה בהגדרתה כחברה ממשלתית ובצייתה לכלל תקנות רשות החברות, לרבות האמורות לעיל, תדווח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית במתכונת הקבועה בתקנות רשות החברות.

במענה לפניית החברה, החליט יו"ר רשות ניירות ערך בתאריך 4 בינואר 2011, להיענות לבקשתה, כי דיווחי החברה בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית יעשו במתכונת שנקבעה בהוראות תקנות החברות הממשלתיות וזאת, כל עוד עומדת החברה בהוראות אלו. הסדר זה, כפוף להתחייבות החברה, כי בכל תאריך דוח, תבחן החברה האם אירע שינוי כלשהו במסכת העובדות אשר הוצגה בפני סגל הרשות ותיידע אותו בדבר כל שינוי כאמור. בכלל זה תבחן החברה שינויים בהוראות התקנות או בהוראות תקנות החברות הממשלתיות, שינויים במעמדה של החברה המשפיעים על הדינים החלים עליה, שינויים באופן יישום הוראות תקנות החברות הממשלתיות בחברה וכל שינוי אחר רלוונטי לעניין. לתאריך הדוח החברה מילאה את ההתניות שהוטלו עליה ומצאה שאין שינוי בתקנות או שינוי רלוונטי אחר.

7. גילוי בקשר עם הדיווח הפיננסי הנדרש על-פי חוזר דוחות כספיים של רשות החברות הממשלתיות

(א) רישום זכויות ונכסים

במהלך השנים האחרונות מתבצע מהלך, ממוקד ורצוף לאסוף ולרכז את כל המידע על כלל נכסי החברה, אשר היו פזורים באגפים ובמחוזות, לרבות תחנות טרנספורמציה, מתקנים ניידים/ ארעיים/ שכירות וכדומה ולהסדירם בכל הקשור להקמת ספר נכסים, רישום זכויות (לרבות הערות אזהרה, ככל שרלבנטי), ניהול ופיקוח, לרבות פינוי פולשים מנכסי החברה או הסדרת מעמדם של שוהים מנכסי החברה.

בידי החברה ספר נכסים עיקריים מלא (כ- 330 אתרים עיקריים), וכן ספר נכסים משניים (כ- 13,086 אתרים משניים, בעיקר תחנות טרנספורמציה) שנמצא עתה בהליכים להשלמתו. כמו כן, החברה פועלת לרישום הזכויות בנכסיה, הן לעניין הנכסים העיקריים והן לעניין הנכסים המשניים.

בתקופת הדוח רשמה החברה את זכויותיה בלשכת רישום המקרקעין בגין 25 אתרים, בגין 68 אתרים נוספים נרשמו הערות אזהרה, נחתמו 42 חוזי חכירה עם מינהל מקרקעי ישראל, נחתמו 163 חוזים לרכישת חדרי טרנספורמציה, ונרשמה זיקת הנאה אחת לגישה לחדר שנאים. בנוסף, במסגרת הליך בדיקה ובקרה שמבצעת החברה בקשר לרישום הזכויות בנכסיה, הסדירה החברה את הרישום בכ- 267 נכסים בתקופת הדוח.

ב) התחייבויות בגין יחסי עובד מעביד

לפרטים בדבר התחייבויות החברה בגין יחסי עובד-מעביד, ראה ביאור 1.37. לדוחות הכספיים השנתיים וכן ראה דוח בעניין "מחויבות אקטוארית ליום 31 בדצמבר 2011 בגין הטבות לעובדים בהתאם ל- IAS 19" המצורף לתשקיף.

ה. גילוי ייעודי למחזיקי תעודות התחייבות

1. פרטים בדבר תעודות ההתחייבות של התאגיד

להלן פרטים לגבי אגרות החוב (סדרה 22) ליום 31 בדצמבר 2011, כנדרש בתוספת השמינית לתקנות ניירות ערך:

<u>הסדרה</u>	<u>אגרות חוב (סדרה 22)</u>
(ראשוני) מועד הנפקה	29 במאי 2002, על פי תשקיף החברה מיום 21 במאי 2002
סך כל השווי הנקוב במועד ההנפקה (הראשונית)	500,000,000 שקל חדש ערך נקוב.
ערך נקוב ליום 31 בדצמבר 2011	6,000,000,000 שקל חדש ערך נקוב
השווי הנקוב שלה כשהוא מוערך מחדש לפי תנאי ההצמדה לתאריך הדוח (31 בדצמבר 2011)	7,304,784,809 שקל חדש
סכום הריבית שנצברה (ליום 31 בדצמבר 2011)	52,756,779 שקל חדש
השווי ההוגן שלה שנכלל בדוחות הכספיים האחרונים ²	לסדרה סחירה השווי ההוגן הינו השווי הבורסאי ראה להלן
שווי בורסאי של אגרות החוב ליום 31 בדצמבר 2011	7,731,000,000 שקל חדש
סוג הריבית (קבועה או משתנה) ושיעורה מועדי תשלום הקרן	ריבית שנתית קבועה בשיעור של 6.5% ¹ / ₁₂ מהקרן בכל 20 במאי, 20 באוגוסט ו- 20 בנובמבר של כל אחת מהשנים 2012-2014 וביום 20 בפברואר של כל אחת מהשנים 2013-2015, החל מ- 20 במאי 2012 ועד ליום הפדיון ב- 20 בפברואר 2015
מועדי תשלום הריבית	הריבית משולמת בשיעורים רבעוניים ביום 20 באוגוסט, 20 בנובמבר, 20 בפברואר ו- 20 במאי של כל שנה החל מיום ההנפקה ועד ליום הפדיון
בסיס הצמדה	צמודות (קרן וריבית) למדד המחירים לצרכן שפורסם ביום 15 במאי 2002, בגין חודש אפריל 2002
נקבע כי תעודות ההתחייבות ניתנות להמרה לנייר ערך אחר	לא
זכות התאגיד לביצוע פדיון מוקדם או המרה כפויה של תעודות ההתחייבות לניירות ערך אחרים, ככל שקיימת והתנאים למימושה	לא, אך עם זאת יצוין כי אגרות החוב תעמודנה לפדיון מוקדם אם יוחלט על ידי הבורסה על מחיקה מהרישום למסחר של אגרות חוב שעדיין במחזור עקב כך ששווי החזקות הציבור בתעודות ההתחייבות פחת מהסכום שנקבע בהנחיות הבורסה בדבר מחיקה מהמסחר
ניתנה ערבות לתשלום התחייבות התאגיד על פי שטר נאמנות	לא
נכסים משועבדים	לא
דירוג	כן, ראה להלן

² שווי השוק ליום המסחר האחרון בחודש דצמבר 2011, היינו 29.12.2011.

(ב) פרטים בדבר הנאמן לתעודת ההתחייבות - אגרות חוב (סדרה 22)

שם הנאמן: הרמטיק נאמנות (1975) בע"מ

שם האחראי: עו"ד דן אבנון.

כתובת: רחוב הירקון 113 תל אביב 30835

טל': 03-5274867

פקס: 03-5271451

אתר אינטרנט: www.hermetic.co.il

ביום 2 באוגוסט 2011 הודיעה החברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ על התפטרותה מתפקידה כנאמן למחזיקי אגרות חוב (סדרה 22), בהתאם להוראות סעיף 35(ב) לחוק ניירות ערך, התשכ"ח – 1968 ("חוק ניירות ערך").

סיבת ההתפטרות, כפי שנמסרה על ידי הנאמן, הינה חשש אפשרי כי החברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל תמצא עצמה במצב של ניגוד עניינים, בהתאם לסעיף 35 לחוק ניירות ערך ולהנחיית רשות ניירות ערך בעניין, וזאת נוכח סכום הנשייה של החברה ושל חברות בשליטתה כלפי קבוצת לאומי.

ביום 26 בספטמבר 2011 אישרה אספת מחזיקי אגרות החוב (סדרה 22) את מינוי הרמטיק נאמנות (1975) בע"מ כנאמן של בעלי אגרות חוב מסדרה 22, חלף החברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ.

ביום 24 באוקטובר 2011 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב יפו את סיום כהונתה של החברה לנאמנות של בנק לאומי כנאמן למחזיקי אגרות החוב ואת מינוי הרמטיק כנאמן למחזיקי אגרות החוב תחתיה.

בהתאם להחלטת בית המשפט, החל מיום 10 באוקטובר 2011, משמשת הרמטיק כנאמן למחזיקי אגרות החוב, ובאה בנעליה של החברה לנאמנות של בנק לאומי לעניין הנאמנות לאגרות החוב, לכל דבר ועניין.

(ג) תעודת ההתחייבות לא ניתנה להמרה.

ד) דירוג האגרות חוב (סדרה 22) על ידי חברה מדרגת:

חברות מדרגות: S&P's Maalot ומדרוג:

הסדר ה	החברה המדרגת	הדירוג שנקבע למועד הנפקת הסדרה לראשונה	הדירוג הקבוע לסדרה למועד התשקיף	דירוגים נוספים שנקבעו לסדרה בין מועד הנפקת הסדרה לבין מועד התשקיף		פרטים בדבר כוונת החברה המדרגת לבחון שינוי הדירוג הקיים	
				תאריך	דירוג		
אגרו ת חוב (סדר ה 22)	S&P's Maalot	לא נקבע דירוג במועד זה (ראו להלן)	AA- עם תחזית דירוג שלילית	4.11.2002	AAA		
				22.11.2006	AA+/Negative		
				30.12.2008	הכנסת דירוג אגרות החוב (AA+) לרשימת מעקב עם השלכות שליליות (CreditWatch Negative)		
				24.3.2009	AA, תוך הותרת הדירוג ברשימת מעקב עם השלכות שליליות		
				30.9.2009	הוצאת דירוג אגרות החוב (AA) מרשימת מעקב עם השלכות שליליות; תחזית דירוג שלילית		
				6.10.2010	הכנסת דירוג אגרות החוב (AA) לרשימת מעקב עם השלכות שליליות		
				4.1.2011	AA-, עם צפי יציב והסרת הדירוג מרשימת מעקב עם השלכות שליליות		
				13.7.2011	הכנסת דירוג אגרות החוב (AA-) לרשימת מעקב עם השלכות שליליות		
				19.9.2011	אישור דירוג אגרות החוב (AA-) עם תחזית יציבה והסרת הדירוג מרשימת מעקב עם השלכות שליליות		
				5.4.2012	הכנסת דירוג איגרות החוב (ilAA-) לרשימת מעקב עם השלכות שליליות		
				31.5.2012	אישור דירוג איגרות החוב (ilAA-) והותרת איגרות החוב ברשימת מעקב עם השלכות שליליות		
		מידרוג במועד הנפקת הסדרה לראשונה לא דורגו אגרות החוב על ידי מידרוג		Aa3, אופק יציב	27.10.2011	Aa3, אופק יציב	
					5.4.2012	הותרת הדירוג Aa3, אופק יציב	
				Aa3, אופק שלילי	24.5.2012	הותרת דירוג איגרות החוב על כנו, Aa3, ושינוי אופק הדירוג מיציב לשלילי	
			Aa3, אופק	31.5.2012	אישור דירוג איגרות החוב (Aa3, אופק שלילי)		

³S&P's Maalot

במועד ההנפקה לא היה לאגרות החוב (סדרה 22) דירוג כלשהו. בחודש נובמבר 2002 דירגה S&P's Maalot את אגרות החוב של החברה בדירוג (AAA). במהלך השנים הורידה S&P's Maalot את דירוג הסדרה עד לרמה של (ilAA-) כפי שפרסמה ביום 19 לספטמבר 2011 (ראה דיווח מיידי של החברה מיום 19 בספטמבר 2011 (מס' אסמכתא 2011-01-278955)). ביום 5 באפריל 2012, הכניסה S&P's Maalot את דירוג אגרות החוב (סדרה 22) (ilAA-) לרשימת מעקב עם השלכות שליליות. ביום 31 במאי 2012 הודיעה מעלות S&P על אישור דירוג אגרות החוב של החברה (ilAA-) והותרת אגרות החוב ברשימת מעקב עם השלכות שליליות. מעלות S&P ציינה בהודעתה, בין היתר, כי הדירוג משקף את הערכתה לסבירות גבוהה מאוד שמדינת ישראל תעניק תמיכה יוצאת דופן, מספקת ובזמן לחברה במקרה של מצוקה פיננסית.

לפרטים נוספים בדבר הדירוג ראה דוח מיידי מיום 31 במאי 2012 באתר הבורסה.

מידרוג

ביום 27 באוקטובר 2011 הודיעה מידרוג כי היא קובעת דירוג Aa3 באופן יציב לסדרה 22 ולהרחבתה המתוכננת על ידי החברה בסכום כולל של עד 1.5 מיליארד ₪ ערך נקוב (ראה דיווח מיידי של החברה מיום 27 באוקטובר 2011 (מס' אסמכתא : 2011-01-309765)).

ביום 31 במאי 2012, הודיעה מידרוג על הותרת הדירוג לאגרות החוב מסדרה 22 על כנו, Aa3 באופן שלילי; לפרטים נוספים בדבר הדירוג ראה דוח מיידי מיום 31 במאי 2012 באתר הבורסה. לפי הודעת מידרוג, דירוג אגרות החוב מושפע, בין היתר, מהשחיקה המשמעותית והעקבית בתזרים המזומנים והנזילות הנמוכה, הצפויות להימשך, על רקע הפסקת הספקת הגז ממצרים והידלדלות מאגר "ים תטיס". שחיקה הנובעת, בין היתר, מהפרשי עיתוי, בין העלות הנוכחית של רכישת הדלקים לבין התקבולים מתעריף החשמל, שייפרשו על פני שלוש שנים. האופק השלילי לאגרות החוב נובע, בין היתר, מאי-יכולת החברה לממן את פעילותה השוטפת, אלא באמצעות הנפקת אג"ח נוסף וזאת בעיקר על רקע משבר הדלקים וחוסר הוודאות בכמות ומועד הספקות הגז; עם זאת, להערכת מידרוג, מצב זה אינו פרמננטי, ומגובה בתמיכה מצד המדינה. מידרוג תמשיך לעקוב אחר ההתפתחויות בסביבת הפעילות של החברה.

לפירוט נוסף באשר לדירוג אגרות החוב של החברה ראה ביאור 32 בדוחות הכספיים.

ה) ההתחייבות קיום תנאי אגרות החוב (סדרה 22)

למועד הדוח, עמדה החברה בכל התנאים וההתחייבויות לפי שטר הנאמנות לאגרות החוב (סדרה 22), ולא התקיימה עילה להעמדת אגרות החוב (סדרה 22) לפירעון מיידי, והחברה לא קיבלה הודעה מהנאמן לאגרות החוב (סדרה 22) בדבר אי עמידתה בתנאים ובהתחייבויות לפי שטר הנאמנות כאמור.

2. להלן פרטים לגבי אגרות החוב שנפרעו במהלך תקופת הדוח:

³ בינואר 2008 מכרה מעלות – חברה הישראלית לדירוג ניירות ערך בע"מ את כל פעילותה לחברת הדירוג הבינלאומית Standard & Poor's ("S&P"), ושינתה את שמה ל- Standard & Poor's Maalot.

- (א) ביום 31 בינואר 2011 נפרעו אגרות חוב לא סחירות בסך של 4 מיליארד ין יפני שהנפיקה החברה במסגרת התוכנית הגלובלית של גיוסי ההון בחו"ל.
- (ב) ביום 22 במרס 2011 נפרעו אגרות חוב לא סחירות בסך של 100 מיליוני דולר ארה"ב שהנפיקה החברה במסגרת התוכנית הגלובלית של גיוסי ההון בחו"ל.
- (ג) ביום 31 במאי 2011 נפרעו אגרות חוב לא סחירות בסך של 600 מיליוני דולר ארה"ב שהנפיקה החברה במסגרת התוכנית הגלובלית של גיוסי ההון בחו"ל.

ו. שונות

1. תוכנית סביבתית, סיכונים סביבתיים ודרכי ניהולם

חברת החשמל מייצרת ומספקת חשמל בישראל תוך נקיטת אמצעים להגנה על הסביבה וצמצום מפגעים סביבתיים, לאורך שרשרת החשמל (ייצור, הולכה, השנאה וחלוקה). פיתוח משק החשמל נעשה תוך איזון מתמיד בין שיקולים שונים ובין היתר איכות החשמל, אמינות האספקה, עלויות למשק ושיקולי איכות הסביבה. חברת החשמל רואה עצמה כאחראית וכמחויבת בנקיטת אמצעים להגנה על הסביבה וצמצום מפגעים סביבתיים, לאורך שרשרת החשמל.

פעילות החברה חשופה לסיכונים סביבתיים שונים ובהם פליטות מזהמים לאוויר, אחסון ושימוש בחומרים מסוכנים ודלקים, זיהום קרקע ומקורות מים, שפכים תעשייתיים, אסבסט, קרינה בלתי מייננת ועוד.

במהלך השנים האחרונות חלה החמרה בדרישות הסביבתיות (או שמצויות בהליכי חקיקה) על פעילותה של החברה וכן בפיקוח ובאכיפה של דרישות אלה.

נושא איכות האוויר הינו התחום הסביבתי הרלוונטי ביותר בפעילות החברה. פרויקט הדגל הסביבתי של החברה בשנים 2011-2017 הוא התקנת מתקנים להפחתת פליטות ביחידות הייצור הפחמיות. המתקנים כוללים PM (אמצעים ראשוניים), SCR להפחתת תחמוצות חנקן, FGD להפחתת דו-תחמוצת הגופרית והסבת יחידות 1-4 באתר אורות רבין מפחם לגז טבעי. עלות ההשקעה הצפויה נעה סביב כ-8 מיליארד שקל חדש + מע"מ.

לפירוט בנושא סיכונים סביבתיים ודרכי ניהולם - לעניין התוכנית הסביבתית – ראה פירוט ב"תוכנית אסטרטגית לפיתוח בר קיימא" באתר החברה www.iec.co.il.

2. חלוקת דיבידנדים וייעוד רווחים

בהתאם להוראות חוזר דוחות כספיים "נדרשת החברה להתייחס בדוח זה לייעוד רווחיה. לפרטים בנושא זה ראה סעיף 10.15.15.11 לפרק 6 לתשקיף.

3. מיסוי

ראה ביאור 22 בדוחות הכספיים השנתיים.

4. הליכים משפטיים והתקשרויות

ראה ביאור 24 בדוחות הכספיים השנתיים.

5. התקשרויות כולל התקשרויות הטעונות אישור ממשלה

על פי סעיף 11(א)(9) לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 ("חוק החברות הממשלתיות"), החלטה של החברה, כחברה ממשלתית, להענקת זכות או נטילת התחייבות, אשר יכול שהיה בה כדי להגביל, במישרין או בעקיפין, את הממשלה, בין בתפקידה השלטוני ובין במעמדה כבעלת מניות בחברה, לרבות בקשר עם ביצוע שינויים מבניים והפרטה, קידום התחרות והסדרת הענף בו פעלת החברה, טעונה אישור ממשלה.

בהתאם להוראות חוזר דוחות כספיים נדרשת החברה ליתן פרטים בדוח זה בדבר התקשרויות הטעונות אישור ממשלה, על פי סעיף 11(א) לחוק החברות הממשלתיות. להלן פרטים בדבר התקשרויותיה של החברה בתקופת הדיווח אשר נדרשו לאישור ממשלה:

(א) בחודשים ינואר, יוני ויולי 2011 הנפיקה החברה אגרות חוב (סדרה 2022) באמצעות הנפקה פרטית. לפרטים בדבר תנאי אגרות החוב ראה סעיף 19.9 בפרק 6 וכן ביאור 18ז' לדוחות הכספיים השנתיים. ביום 9 בדצמבר 2010 התקבלה החלטת ממשלה המאשרת את מסמכי גיוסי ההון שתבצע החברה בישראל בשנים 2010-2011, לרבות הנפקת אגרות החוב והלוואות, בסכום כולל שלא יעלה על 1 מיליארד שקל חדש. ביום 9 בינואר 2011, התקבלה החלטת ממשלה המתקנת את ההחלטה מיום 9 בדצמבר 2010, ולפיה סכום גיוס ההון הכולל על פי ההחלטה יעמוד על 4 מיליארד שקל חדש. לפרטים נוספים בדבר הנפקת אגרות החוב (סדרה 2022) ראה סעיף ה'1 לדוח זה וכן ביאור 18ב' לדוחות הכספיים.

(ב) בחודש פברואר 2012, הנפיקה החברה אגרות חוב בשוק הבינלאומי, על פי תכנית מסגרת לגיוס חוב Global Medium term Note Program ("התכנית") (אשר החברה הנפיקה על פיה קודם לכן אגרות חוב בסכום כולל של 1.5 מיליארד דולר), בהיקף של 0.5 מיליארד דולר לרוכשים מוסדיים מאושרים בארה"ב, על פי כלל 144A ל- U.S. Securities Act 1933, ומחוץ לארה"ב בהסתמך על תקנה S לחוק זה. לפרטים בדבר תנאי אגרות החוב שהונפקו על פי התכנית ראה סעיף 19.9 בפרק 6 לתשקיף וכן ביאור 18 ז' לדוחות הכספיים השנתיים. ביום 29 בינואר 2012, התקבלה החלטת ממשלה המאשרת לחברה להשלים את הנפקת אגרות החוב על פי התכנית עד לסך של 0.5 מיליארד דולר, ככל שאישור זה נדרש לעניין השפעת מסמכי הנפקה על שינויים מבניים בחברה, בהתאם לחוק משק החשמל. לפרטים נוספים בדבר הנפקת אגרות חוב על פי התכנית ראה ביאור 18 ג' לדוחות הכספיים.

6. מגבלות ופיקוח על פעילות החברה

ראה סעיף 10.15 בפרק 6 לתשקיף.

7. עסקאות החברה עם צדדים קשורים ובעלי עניין כולל כתבי שיפוי

ראה ביאור 13 בדוחות הכספיים.

8. דיון בגורמי סיכון

ראה סעיף 10.22 בפרק 6 לתשקיף.

הדירקטוריון וההנהלה מביעים את הערכתם לציבור עובדי החברה ולמנהליה.

יפתח רון - טל יו"ר הדירקטוריון	ד"ר זיו רייך יו"ר הועדה לבחינת הדוחות הכספיים	אליהו גליקמן המנהל הכללי

תאריך אישור הדוח: 24 ביוני 2012.

נספח א' לדוח הדירקטוריון

גילוי תזרים מזומנים חזוי למימון פירעון התחייבויות התאגיד

1. להלן תחזית תזרים המזומנים לתקופה אפריל 2012 ועד מרץ 2014 בתרחיש הבסיס (במיליוני שקל חדש):

ינואר-מרץ 2014	שנת 2013	אפריל - דצמבר 2012		
1,602	1,958	1,561		יתרת פתיחה:
מקורות:				
3,605	10,221	(1,866)		סה"כ תזרים מזומנים מפעילות שוטפת
				תזרים מזומנים מפעילות מימון:
	4,387		הנפקה פרטית	
		1,500	הנפקה פרטית בערבות מדינה	
	(*)3,000	3,000	הנפקה לציבור בערבות מדינה	
		4,691	מימון עלות דלקים עודפת בהתאם למתווה הפתרון התזרימי לחברה המפורט במכתב מנכ"ל משרד האוצר מיום 28 במאי 2012 ובכפוף לכל דין	
	295	846	הלוואות מתאגידים בנקאיים	
17	69	53	ריבית על פיקדונות + אחר	
17	7,751	10,090		סה"כ תזרים מזומנים מפעילות מימון
40	225	197		סה"כ תזרים מזומנים מפעילות השקעה
התחייבויות צפויות:				
				תזרים מזומנים לפעילות מימון
238	2,039	731	פירעון התחייבויות לתאגידים בנקאיים	
611	944	1,837	פירעון התחייבויות אג"ח שהונפקו לציבור	
	3,000		פירעון אג"ח בערבות מדינה	
	3,061		פירעון אג"ח בערבות מדינה ו/או פירעון אמצעים אחרים שיתקבלו מהמדינה	
193	1,613	955	פירעון אג"ח שהונפקו במסגרת הנפקה פרטית	
	86	(39)	עסקאות הגנה	
	5	8	הלוואות למימון פרויקטי יזמות	
1,043	10,748	3,492		סה"כ תזרים מזומנים לפעילות מימון
1,459	5,661	4,669		סה"כ תזרים מזומנים לפעילות השקעה
548	1,590	(239)		מע"מ מקוזז
150	554	102		העברות לקופת הגמל המרכזית לקיצבה
2,064	1,602	1,958		יתרת סגירה
602	1,193	2,315		חשבון ייעודי - יתרת פתיחה והפקדות לחשבון הייעודי בגין פרויקט החירום שלב ב'
30	590	1,290		משיכות מהחשבון הייעודי לפרוייקט החירום שלב ב'
572	602	1,026		סה"כ בחשבון הייעודי
1,492	1,000	932		יתרה לאחר הפקדות ומשיכות מהחשבון הייעודי

(*) למועד התשקיף טרם ניתנו האישורים הרגולטורים הנדרשים להנפקת אגרות חוב לציבור בערבות מדינה בשנת 2013 לצורך מחזור החוב בערבות מדינה. לפרטים נוספים ראה סעיף 28.7 לפרק 6 בתשקיף.

2. ניתוח רגישות בוצע באמצעות בחינת ההשפעה נטו של התרחישים השונים בהשוואה לתרחיש הבסיס על ההכנסות מחשמל בניכוי הוצאות הדלקים. ניתוח הרגישות בוצע לגבי התרחישים הבאים, שבכולם אין גז טבעי ממצרים :

א) תרחיש א' - הזרמת גז טבעי בנוסף למאגר MARI B ומשדות נועה ופיניקלס.

ב) תרחיש ב' - ללא הזרמת גז טבעי מחברת ים תטיס כלל.

ג) תרחיש ג' - אספקת גז טבעי מתמר במקום מיולי 2013 החל מינואר 2014.

תקופה 1/2014 עד 3/2014	שנת 2013	תקופה 4/2012 עד 12/2012	תרחישים
הפרש במיליארדי ש"ח	הפרש במיליארדי ש"ח	הפרש במיליארדי ש"ח	
			תרחיש א'
(0.4)	(0.9)	-	תוספת / (הפחתה) בהכנסות בגין דלקים
-	(0.3)	(1.7)	תוספת / (הפחתה) בהוצאות דלקים
(0.1)	(0.1)	0.2	פער קיזוז מע"מ
(0.3)	(0.5)	1.5	השפעה נטו
			תרחיש ב'
0.4	1.0	-	תוספת / (הפחתה) בהכנסות בגין דלקים
-	0.3	1.6	תוספת / (הפחתה) בהוצאות דלקים
-	0.1	(0.2)	פער קיזוז מע"מ
0.4	0.6	(1.4)	השפעה נטו
			תרחיש ג'
0.6	1.5	-	תוספת / (הפחתה) בהכנסות בגין דלקים
0.3	3.6	-	תוספת / (הפחתה) בהוצאות דלקים
-	(0.3)	-	פער קיזוז מע"מ
0.3	* (1.8)	-	השפעה נטו

(*) הפער נוצר עקב ההשפעה התזרימית המיוחסת לתקופה 7-12/13 (תוספת להכנסות של 1.5 מיליארד שקל חדש) לעומת השפעה תזרימית בהוצאות של 3.6 מיליארד שקל חדש בשנת 2013. פער זה הינו מימון עלות הדלקים העודפת אשר תמומן בהתאם למתווה הפתרון התזרימי לחברה המפורט בכתב מנכ"ל משרד האוצר מיום 28 במאי 2012 ובכפוף לכל דין.

3. הנחות תזרים המזומנים :

א) נבחן תרחיש ("תרחיש הבסיס") הכולל אספקת גז טבעי מים תטיס רק משדה MARI B ללא שדות נוספים (ראה הנחות נוספות באשר לתמהיל הדלקים בס"ק 2ג)2 להלן).

ב) תזרים המזומנים המצורף בזה הינו במחירים קבועים של סוף חודש אפריל 2012. חברת החשמל אינה חשופה מהותית לשינויים במחירי השוק, מאחר שסל התשומות של רכיבי התעריף נקבע בעיקרו כצמוד לשינוי מדד המחירים לצרכן, לשינוי במרכיב המוכר כצמוד מט"ח או מט"ח ולשינוי במחירי הדלקים ומתעדכן בדומה להשפעת השינויים במשתנים הכלכליים על הוצאות

החברה כאמור. החברה נוקטת במדיניות גידור החשיפה למט"ח לגבי הרכיבים שאינם מוכרים ככאלה בתעריף החשמל:

- הכנסות החברה מתעריף החשמל צמודות לשקל ומנגד חלק נכבד מהתחייבויותיה הפיננסיות של החברה צמודות למט"ח.

- רשות החשמל כללה רכיב מימון בתעריף החשמל בשיעור 27% מהתחייבויותיה הפיננסיות הצמודות למט"ח (סכום מגודר). הסכום המגודר נועד לנטרל באמצעות התעריף חלק מהוצאות/ הכנסות המימון הנגזרות מחשיפת החברה למט"ח ולהעבירו לצרכני החשמל. הסכום המגודר מהווה הכרה חלקית בשינויי השער בגין התחייבויותיה הפיננסיות של החברה במט"ח ולכן, על מנת לגדר מלוא החשיפה למט"ח, מבצעת החברה עסקאות הגנה, בהתאם למדיניות החברה. על פי מדיניות הדירקטוריון שיעור החשיפה לא יעלה על 15% מיתרת ההלוואות במט"ח ועל פי הנחיית סמנכ"ל כספים וכלכלה שיעור החשיפה לא יעלה על 5% מיתרת ההלוואות במט"ח. בהתאם לכך החברה מבצעת עסקאות הגנה על יתרת החשיפה.

(ג) תזרים מזומנים מפעילות שוטפת:

תזרים מזומנים מפעילות שוטפת כולל בעיקר הרכיבים הבאים: הכנסות מחשמל בניכוי הוצאות תפעול (ספקים + שכר), הוצאות דלקים וריבית על הלוואות ואג"ח.

1) עדכון תעריף החשמל (כלול בתזרים המזומנים מפעילות שוטפת):

- בהתאם להחלטת רשות החשמל אשר התפרסמה ביום 22 במרס 2012, העלות הנוספת לעלות הדלקים בתעריפי החשמל תיפרס בשנים 2012-2014.

- הונח כי לא יהא עדכון תעריף בגין תמהיל הדלקים לשנת 2012 במהלך השנה אלא במועדי העדכון השנתיים בלבד.

- הונח כי עלויות הדלקים הנוספות לשנת 2012 מעבר ל-7.7 מיליארד שקל חדש וכן העלות הנוספת שנגזרת ממחירי הגז הנוזלי בשנת 2013 ייפרסו על יתרת התקופה משמע מועדי העדכון השנתי ב-4/2013 – ו - 4/2014.

להלן שיעורי עדכון התעריף (הונח כי ההשפעה התזרימית של עדכון התעריף תחול 60 יום בממוצע ממועד עדכון התעריף).

מועד	שיעור	סיבות עיקריות לעדכון

העדכון הצפוי

אפריל 2013	+10.5%	עדכון שנתי 2013

2) ההנחות בגין רכיב הדלקים בהכנסות מחשמל וההנחות בגין הוצאות הדלקים, הכלולים בתזרים מפעילות שוטפת התבססו על האמור להלן:

- בהתאם למכתב מחברת ים תטיס מיום 14 במאי 2012.

- ללא אספקת גז טבעי ממצרים.

- כניסת תמר לפעולה בחודש יולי 2013.

- יישום צו רוחבי: עד לכניסת תמר לפעולה יופעלו 4 היחידות באשכול במזוט לפני סולר.

- הפעלת תחנות בגז נוזלי LNG החל מחודש ינואר 2013.
- הקטנת מס הקניה/ בלו על הסולר בשיעור של 88% עד לכניסת תמר ולאחר מכן שיעור המס יוחזר ל-100%.

(3) יחפ"ם:

צפויה כניסה של יחפ"ם לייצור חשמל בשנת 2013. כניסת היחפ"ם מפחיתה ההכנסות מחשמל והוצאות הדלקים הכלולים בתזרים המזומנים מפעילות שוטפת.

(ד) להלן ההנחות לגבי ספקים וקבלנים של הוצאות הפיתוח הכלולים בתזרים המזומנים לפעילות השקעה ולגבי ספקים וקבלנים של הוצאות התפעול הכלולים בתזרים המזומנים מפעילות שוטפת:

- (1) תחזית התזרים לפיתוח ותפעול לשנת 2012 מתבססת על תקציבי החברה.
- (2) הונח כי תקציב הפיתוח לכל תקופת התזרים, בגין ספקים וקבלנים, יתממש ב-85% (הנחה שמרנית מאחר והנ"ל מעט מעל לממוצע בשנים האחרונות).
- (3) הונח כי תקציב הפיתוח והתפעול בגין ספקים וקבלנים לתקופה ינואר 2013 ועד מרס 2014, מתבסס על תכנון טווח ארוך של המחלקה לתכנון פיננסי לטווח ארוך, בהתאמות מסוימות (הנחה שמרנית שכן בד"כ החברה מפחיתה את תקציב הפיתוח שלה לעומת התכנון לטווח ארוך).

(ה) תחזית השכר הכלולה בתזרים המזומנים מפעילות השקעה ובתזרים מפעילות שוטפת (כחלק מהוצאות התפעול), מתקבלת מאגף משאבי האנוש של החברה וכוללת תוספות השכר בגין ההסכם שנחתם בחודש ינואר 2011 בין ההסתדרות לממשלה ושעניינו תוספות שכר למגזר הציבורי החל על חברת החשמל.

(ו) העברות לקופת הגמל המרכזית לקצבה:

- (1) חוב חברת החשמל לקופה לסוף חודש מאי 2012 היה כ- 1,400 מיליוני שקל חדש שייפרס בהתאם לתקנון הקופה החדש על פני 120 חודשים עם העברה מינימאלית של 50 מיליוני שקל חדש בחודש. הנ"ל כל עוד קיים חוב אקטוארי.
- (2) עקב עתירת העובדים לבית המשפט עוכבה העברת סך 50 מ' ₪ מחשבון הנאמנות לרכיבים שאינם קצבתיים (להלן "חשבון נאמנות"), לקופת הגמל המרכזית לקיצבה אינפנייטי (להלן "אינפנייטי"), שהונח כי יועברו בהתאם להסדר עם האוצר בחודש מאי 2012, ובמקום זאת ההעברה לאינפנייטי בוצעה מכספי החברה. בתזרים הונח שהחל מחודש יוני 2012, יועברו כספים מחשבון הנאמנות לאינפנייטי, בסך כולל של 600 מיליוני ₪.
- (ז) דחיית הפקדות/ משיכת כספים מהחשבון הייעודי לתוכנית החירום שלב ב'.

בהתאם להחלטת הרשות, הונח כי ההפקדות לח-ן מיוחד של תוכנית החירום שהיו אמורות להתבצע בחודשים ינואר 2012 ועד יוני 2012 ידחו לחודשים אוגוסט 2012 ועד ינואר 2013.

(ח) קיזוז מע"מ:

מאחר שהכנסות החברה מחשמל והוצאותיה בגין ספקים וקבלנים (דלקים + ציוד + שירותים) כוללות מע"מ אזי הסכום המקוזז בין ההוצאות להכנסות מועבר לרשות המיסים.

33. דוח הדירקטוריון לשלושת החודשים שנתיימו ביום 31 במרס 2012

דירקטוריון חברת החשמל לישראל בע"מ (להלן: "החברה") מתכבד להגיש את דוח הדירקטוריון על מצב ענייני החברה לשלושת החודשים שנתיימו ביום 31 במרס 2012 (להלן: "תקופת הדוח" או "שנת הדיווח") בהתאם להוראות תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל – 1970 (להלן: "תקנות ניירות ערך") ולהוראות חוזרי רשות החברות הממשלתיות (להלן: "רשות החברות") ובהם "חוזר דוחות כספיים 1-5-2011" (להלן: "חוזר דוחות כספיים").

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד

1. תיאור תמציתי של החברה וסביבתה העסקית

א) כללי

החברה פועלת כמערכת אחת משולבת ומתואמת העוסקת באספקת חשמל לצרכנים, החל משלב ייצורו של החשמל, הולכתו, חלוקתו, אספקתו של החשמל וכן בסחר בו- הכל בהתאם לרישיונות אשר הוענקו לה לכל סוג פעילות, ואשר הינם בתוקף, למועד התשקיף, עד יום 1 בינואר 2013. החברה עוסקת גם בהקמת תשתיות הנדרשות לפעילויות האמורות. פעילותה של החברה כוללת שלושה תחומי פעילות עיקריים: ייצור חשמל, הולכה והשנאה של חשמל וחלוקת חשמל. החברה מספקת חשמל למרבית צרכני החשמל במדינה, ופיזור הלקוחות הוא כזה שאין לה תלות בהם. החברה הינה בבעלות מדינת ישראל המחזיקה בכ- 99.85% ממניותיה ולפיכך היא ופעילותה כפופים בין היתר להוראות חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה – 1975 (להלן: "חוק החברות הממשלתיות"). החל מיום 4 במרס 1996 פועלת החברה בהתאם לחוק משק החשמל, התשנ"ו – 1996 ותקנותיו (להלן: "חוק משק החשמל"). חוק משק החשמל החליף את פקודת זיכיונות החשמל ולפיו הוקמה הרשות לשירותים ציבוריים – חשמל (להלן: "רשות החשמל") אשר תפקידה בין השאר קביעת תעריפי החשמל ודרכי עדכוןם וכן מתן רישיונות ופיקוח על מילוי הוראות שנקבעו ברישיונות. לפרטים נוספים אודות חוק משק החשמל ראה ביאור 1 ב' בדוחות הכספיים הרבעוניים.

ב) סקירת תמצית השינויים בסביבה העסקית

1) לפרטים אודות השינויים בסביבה העסקית של החברה המזומנים ומצבה התזרימי של החברה, לרבות בדבר פעולות וצעדים שננקטו בקשר עם מצבה התזרימי, ביטול חד-צדדי של החוזה עם חברת East Mediterranean Gas S.A.E על-ידי חברות הגז הממשלתיות המצריות, המשך התדלדלות מאגר הגז הטבעי "ים תטיס", היערכות החברה והממשלה לאספקת חשמל בחודש הקיץ, אירועים בקשר לחשבון הנאמנות לכיסוי הרכיבים שאינם קצבתיים בהתחייבויותיה האקטואריות של החברה, אישור התחייבות לשיפוי מראש של הדירקטורים ונושאי המשרה בחברה, והחלטות הרגולטורים בקשר להסכם עם השותפות בשדה "תמר", ראה ביאור 1 ו. לדוחות הכספיים הרבעוניים וסעיף ד. 2. לדוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2011 (אירועים שאירעו לאחר התאריך על הדוח הכספי).

2) ביום 27 בפברואר 2012 אישרה הכנסת בקריאה שנייה ושלישית את חוק "שינוי שיטת העדכון של פנסייה תקציבית, התשע"ב – 2012", חוק המשלים ומסדיר את הסכם הגמלאות, לפרטים נוספים ראה ביאור 4 ה'. לדוחות הכספיים הרבעוניים.

ג) מידע הנדרש בהתאם להוראות רשות החברות הממשלתיות

יעדים ואסטרטגיה

לפרטים כלליים בדבר היעדים והאסטרטגיה של החברה, לרבות בדבר התוכנית האסטרטגית לפיתוח בר – קיימא של החברה ראה סעיף 10.19 לפרק 6 בתשקיף להלן פרטים בדבר יעדיה הפיננסיים של החברה :

(1) הפחתת יחס המינוף הפיננסי בחברה ליחס המינוף המוכר במסגרת תעריף החשמל :

רשות החשמל קבעה יחס מנוף פיננסי נורמטיבי (למימון רכוש ללא רכוש בהקמה) בין ההון העצמי להון הזר של 1:2 (רשות החשמל מתייחסת לצרכי התעריף אל המיסים הנדחים, כחלק מההון העצמי במקטע ההולכה והחלוקה). היחס המשתקף בדוח הכספי ליום 31 במרס 2012 הוא 1:2.49. חלוקת דיבידנד מצטבר מרווחי החברה לשנים 2004-2009 בסך של 3.85 מיליארד שקל חדש, עלולה לשנות יחס זה ליחס של 1:3.06 .

(2) השגת שיעור תשואה להון עצמי, כפי שמוכר במסגרת תעריף החשמל :

שיעור התשואה השנתי על הון עצמי המוכר על ידי רשות החשמל בתעריף (שיעור תשואה להון נורמטיבי) הינו 9.5% ברוטו על מקטע הייצור, 5.5% נטו על מקטע ההולכה ו- 6.2% נטו על מקטעי החלוקה במתח גבוה ונמוך. לתאריך הדוח על המצב הכספי עומד שיעור התשואה על ההון העצמי במונחים שנתיים : תשואה שלילית של 39.95% במקטע הייצור, תשואה שלילית של 11.55% במקטע ההולכה ותשואה שלילית של 50.59% במקטע החלוקה במתח גבוה ונמוך, (זאת בהתאם לדוחות לפי מקטעי הפעילות של החברה ייצור, הולכה וחלוקה, ראה ביאור 12 בדוחות הכספיים הרבעוניים).

(3) הכרה בעלויות השינוי המבני במסגרת תעריפי החשמל העתידיים.

(4) למידע נוסף בהתאם להוראות רשות החברות הממשלתיות ראה גם ביאור 11 בדוחות הכספיים הרבעוניים.

ד) אומדן הערכת ההשפעה הכספית של השוני בין כללי הדיווח הכספי המיושמים בדוחות

הכספיים של החברה לבין תקני הדיווח הכספי המיושמים בתקנים בינלאומיים (IFRS)

בהתאם לתקנות החברות הממשלתיות (כללים לעריכת דוחות כספיים של חברת החשמל לישראל בע"מ) (הוראת שעה), תשס"ה-2004 ("תקנות החברות הממשלתיות לעריכת דוחות כספיים") על החברה להציג את הערכת השפעת יישום כללי הדיווח הכספי בדוחותיה הכספיים בהשוואה לתקני דיווח כספי בינלאומיים, בהנחה שיום המעבר הוא 1 בינואר 2007 כדלקמן:

ליום 31 בדצמבר	ליום 31 במרץ	
2011	2011	2012
במיליוני שקל חדש		
17,331	18,266	15,863
455	3,678	(984)
(6,163)	(5,849)	(5,910)
1,275	364	1,571
12,898	16,459	10,540
(788)	147	(1,468)
588	149	239
(3,421)	(198)	(1,439)
(1,171)	(345)	(132)
(126)	13	(5)
264	52	151
970	59	296
(3,684)	(123)	(2,358)

ההשפעה על ההון העצמי

הון העצמי לפי התקנות – כפי שדווח בדוחות

הכספיים ליום 31 במרס 2012

השפעת מחיקת נכסי / התחייבויות פיקוח

השפעות הנובעות מרכוש קבוע *

השפעת המס **

הון העצמי כתוצאה מיישום IFRS

ההשפעה על הרווח הנקי

רווח (הפסד) נקי לפי התקנות – כפי שדווח בדוחות

הכספיים ליום 31 במרס 2012

הבדלי פחת מדווח מתואם

השפעת מחיקת נכסי / התחייבויות פיקוח

שחיקת התחייבויות – בעיקר פער בין ריבית ריאלית

לריבית נומינלית

ביטול הפחתה ל-FAS90

אחרים

השפעת המס **

רווח (הפסד) נקי לפי IFRS

* השפעות הנובעות מרכוש קבוע – הצמדה למדד, ביטול הפרשה לירידת ערך נכסים, פערים בהיוון

עלויות מימון והשפעות אחרות

** השפעת המס – ברבעון ראשון של 2012 שיעור המס היה 25%, ברבעון ראשון של 2011 - 18%

ובשנת 2011 - 25%.

הנתונים הכמותיים המובאים לעיל הינם הערכה ואומדן בלבד ויש לנקוט משנה זהירות בהתבסס

על נתונים אלו הואיל והחברה מנהלת את מערכות הדיווח שלה בהתאם לתקנות החברות

הממשלתיות לעריכת דוחות כספיים.

ה) מנגנון תעריף החשמל

1. לפרטים אודות תעריף החשמל ראה סעיפים 7.1.3.2 ו- 8.1.3 לפרק 6 בתשקיף וכן ביאור 3 בדוחות הכספיים השנתיים.

לצורך קביעת התעריפים, תבצע רשות החשמל פעולות של בקרת העלויות של בעל רישיון ספק שירות ספק חיוני. רשות החשמל רשאית שלא להביא בחשבון לעניין קביעת תעריפים הוצאות, כולן או חלקן, אשר לדעתה אינן דרושות למילוי חובותיו של בעל רישיון ספק שירות חיוני.

לעמדת החברה, החלטות רשות החשמל בעניין התעריף אינן מספקות כיסוי מלא והולם לעלויותיה. לעמדתה, אי הכרת רשות החשמל במסגרת התעריף בעלויות שנוצרו לחברה בנושאים כגון אלה המפורטים להלן, מביאה לפגיעה משמעותית בהכנסות החברה הנאמדת במיליארדי ש"ח. עמדת רשות החשמל, כפי שנמסרה לחברה, היא כי תעריף החשמל אינו חייב להכיר בכל עלויות החברה בהתאם לעלויותיה בפועל, אם אינן דרושות לדעת רשות החשמל למילוי חובות החברה כספק שירות חיוני.

החברה העבירה לרשות החשמל מספר רשימות ובהן פירוט הנושאים לגביהם יש לחברה השגות, לרבות, נתונים והסברים בנוגע לעלויות הלא מוכרות, בבקשות לקבל כיסוי לעלויות האמורות.

עם הנושאים לגביהם פנתה החברה לרשות החשמל נמנים: השגות החברה בגין אופן קביעת בסיס תעריף הייצור החדש (שלגביו עמדת רשות החשמל היא כי בסיס התעריף משקף כאמור את העלויות הנדרשות למקטע זה) - ובכלל זה אי ההכרה בעלויות ההקמה של הרכוש הקבוע, מנגנון הפחתה של העלויות המוכרות אשר יחולו על החברה במידה שלא תעמוד בלוחות הזמנים הנורמטיביים להפעלת יחידות הייצור; שיעור מקדמי ההפחתה; סל הדלקים (לרבות נושאים כגון, חישוב תמריץ הגז, דחיית בהסבות תחנות כוח לגז טבעי וחישוב תחזית הביקוש); הוצאות אקסוגניות; עלויות מימון; צריכת חשמל במתקני החברה; מועד ההפעלה של מחז"מ אלון תבור; הכרה בגין התחייבויות לפנסיה; עיכובים בעדכון בסיסי התעריפים למקטעי החלוקה וההולכה, ועוד. אי ההכרה כאמור בעלויות החברה במסגרת התעריף, גרמה ותגרום לקיטון מהותי בהכנסות החברה ולאי הכרה בחלק מרכושה, דבר המביא להפסדים ולשחיקה ניכרת בהון העצמי של החברה.

במרבית הנושאים נתקבלה החלטה מצד רשות החשמל וביתר הנושאים לא נתקבלה כל החלטה. החלטות רשות החשמל שנתקבלו מחייבות את החברה אלא אם רשות החשמל תשנה החלטתה. כאמור, לעמדת החברה, ההחלטות שנתקבלו על-ידי רשות החשמל אינן מספקות כאמור כיסוי מלא בגין עלויותיה והיא ממשיכה לפנות לרשות החשמל בנושאים אלה לצורך קבלת כיסוי תעריפי לעלויות כאמור. אין וודאות אם עמדת החברה תתקבל ומה תהא מידת השפעת החלטות רשות החשמל, במידה שישונו, על החברה ועל תוצאותיה הכספיות.

לפרטים נוספים ראה וכן ביאור 3 סעיפים ג' – ה' בדוחות הכספיים השנתיים.

2. השוואה בין התעריף להוצאות החברה לתקופה ינואר-מרץ לשנת 2012

במיליוני ש"ח, במחירי 3.12

פער	הוצאות החברה לפי דו"חות כספיים *	הכנסות החברה ללא תשואה להון עצמי לפי נוסחת התעריף	
-397	3,909	3,512	דלק ורכישות חשמל
-501	1,446	945	תפעול
-118	1,094	976	פחת והפחתות
14	477	491	הוצאות מימון
-1,499	1,505	6	הוצאות בין פנסיונרים
234	29-	205	שונות והפרשים
-2,267	8,402	6,135	סה"כ
תשואה על ההון שאושרה ע"י רשות החשמל			
318			
רווח בפועל לפני מיסים על ההכנסה ולפני הפרשה בגין אי הכרה בעלויות הקמת רכוש קבוע			
-1,949			

* לאחר העברת פעולות מיון נדרשות להתאמה לנוסחת התעריף. בנוסף, הנתונים הינם לאחר השפעת נכסי/התחייבויות פיקוח. למידע נוסף ראה ביאור 5 בדוחות כספיים רבעוניים וכן בדוחות מאוחדים על רווח והפסד לרבעון ראשון של שנת 2012.

הערות:

1. במקטעי ההולכה והחלוקה, הרשות מפעילה מקדמי הפחתה על כלל רכיבי ההכנסה ולא קבעה באיזה רכיב ספציפי החברה צריכה להתייעל. לצורך התחשיב הונח כי מקדם ההפחתה הינו בשיעור שווה על רכיבי ההכנסה במקטעים הנ"ל. יחד עם זאת לא ברור שרשות החשמל מפרשת באותו אופן (שיעור שווה) את יישום מקדמי ההפחתה על רכיבי העלות המוכרת.
2. הרשות בקובעה את התעריף הכירה בחלק מסעיפי ההוצאות שלא עפ"י הסיווגים הרשומים בדוחות הכספיים. בטבלה זו בוצעו התאמות הן מצד ההכנסות והן מצד ההוצאות של אותם הסעיפים שהוכרו ע"י הרשות בשונה מהרשום בדוחות הכספיים, כך שתתקבל השוואה נאותה בין הכנסות החברה להוצאותיה.

להלן פירוט ההסברים העיקריים לפערים לפי רכיבים:

1. דלק

הפערים בדלקים נובעים משתי סיבות:

1. פער בכמויות הנובע מהכרה נורמטיבית של הרשות שהינו שונה מביצועי החברה בפועל.
2. פער במחירי הדלקים המוכרים היכול לנבוע, בין היתר, מהכרה במחירי דלקים שוליים בעוד שבצד ההוצאות, עלויות הדלקים נרשמות כעלויות ממוצעות.

2. תפעול -

הפערים ברכיב התפעול נובעים בעיקרם מאי הכרה במלוא עלויות השיפוצים של תחנות הכח ומחוסר ההכרה בעלויות הפנסיה. חוסר ההכרה בעלויות הפנסיה, מקורו בגידול הוצאות נלוות פנסיה בדוח הכספי כתוצאה מהסכם הצמדת הגימלה למדד .

3. פחת –

הפערים ברכיב הפחת נובעים בעיקרם מהעיכוב הניכר בעדכון בסיס התעריפים במקטעי ההולכה והחלוקה המסתכמים במאות מיליוני שקל חדש לשנה. בנוסף קיימים סעיפים נוספים לאי הכרה לדוגמא, אי הכרה במלוא הוצאות פחת בגין מלאי חלקי חילוף ורכוש משותף במקטע הייצור, אי הכרה בעלויות הסבה לגז וכד'.

4. הוצאות בגין פנסיונרים –

חוסר ההכרה נובע בעיקר מהסכם ההצמדה לפיו הגמלאות תוצמדנה למדד על מנת לשמור על ערכן הריאלי. השינוי נכנס לתוקף החל מפברואר 2012.

השוואה בין התעריף להוצאות החברה לתקופה ינואר-מרץ לשנת 2011

3.12 במיליוני ש"ח, במחירי

פער	הוצאות החברה לפי דו"חות כספיים *	הכנסות החברה ללא תשואה להון עצמי לפי נוסחת התעריף	
302	2,273	2,575	דלק ורכישות חשמל
-103	1,019	916	תפעול
-222	1,112	890	פחת והפחתות
67	456	523	הוצאות מימון
-135	141	6	הוצאות בין פנסיונרים
-25	32-	58-	שונות והפרשים
-116	4,968	4,852	סה"כ
תשואה על ההון שאושרה ע"י רשות החשמל			
298			
רווח בפועל לפני מיסים על ההכנסה ולפני הפרשה בגין אי הכרה בעלויות הקמת רכוש קבוע			
181			

* לאחר העברת פעולות מיון נדרשות להתאמה לנוסחת התעריף. בנוסף, הנתונים הינם לאחר השפעת נכסי/התחייבויות פיקוח. למידע נוסף ראה ביאור 5 בדוח הרבעוני וכן בדוחות מאוחדים על רווח והפסד לרבעון ראשון של שנת 2012.

הערות:

1. במקטעי ההולכה והחלוקה, הרשות מפעילה מקדמי הפחתה על כלל רכיבי ההכנסה ולא קבעה באיזה רכיב ספציפי החברה צריכה להתייעל. לצורך התחשיב הונח כי מקדם ההפחתה הינו בשיעור שווה על רכיבי ההכנסה במקטעים הנ"ל. יחד עם זאת לא ברור שרשות החשמל מפרשת באותו אופן (שיעור שווה) את יישום מקדמי ההפחתה על רכיבי העלות המוכרת.
2. הרשות בקובעה את התעריף הכירה בחלק מסעיפי ההוצאות שלא עפ"י הסיווגים הרשומים בדוחות הכספיים. בטבלה זו בוצעו התאמות הן מצד ההכנסות והן מצד ההוצאות של אותם הסעיפים שהוכרו ע"י הרשות בשונה מהרשום בדוחות הכספיים, כך שתתקבל השוואה נאותה בין הכנסות החברה להוצאותיה.

להלן פירוט ההסברים העיקריים לפערים לפי רכיבים:

1. דלק

הפערים בדלקים נובעים מהסיבות הבאות:

- 1.1 פער בכמויות הנובע מהכרה נורמטיבית של הרשות שהינו שונה מביצועי החברה בפועל.
- 1.2 פער במחירי הדלקים המוכרים היכול לנבוע, בין היתר, מהכרה במחירי דלקים שוליים בעוד שבצד ההוצאות, עלויות הדלקים נרשמות כעלויות ממוצעות.
- 1.3 רווח מתמריץ גז.

2. תפעול -

הפערים ברכיב התפעול נובעים בעיקרם מאי הכרה במלוא עלויות השיפוצים של תחנות הכח.

3. פחת -

הפערים ברכיב הפחת נובעים בעיקרם מהעיכוב הניכר בעדכון בסיס התעריפים במקטעי ההולכה והחלוקה המסתכמים במאות מיליוני שקל חדש לשנה.
בנוסף קיימים סעיפים נוספים לאי הכרה לדוגמא, אי הכרה במלוא הוצאות פחת בגין מלאי חלקי חילוף ורכוש משותף במקטע הייצור, אי הכרה בעלויות הסבה לגז וכד'.

ו) מדדי ביצוע ויעדים

החברה משתמשת במדדים ביצועיים ואינדיקטורים כמותיים לצורך הערכת ההנהלה לעמידתה באסטרטגיה וביעדים. במסגרת זו נקבעו 15 מדדים ברמת חברה בתחומי פריון ויעילות, רווחיות, שירות ללקוח, איכות ואמינות, בטיחות ואיכות הסביבה. לכל מדד כאמור נקבעים יעדים שנתיים כאשר יחידות החברה בוחנות את תוצאות העמידה ביעד ומנתחות ביצועים על ציר הזמן מידי רבעון. מדדי הביצוע מוצגים לדירקטוריון החברה אחת לשנה, במסגרת דיוני התקציב, ונשלחים לעיון כל חברי הדירקטוריון מידי רבעון. היעדים נקבעים ברמה השנתית בעוד שהביצועים נבחנים גם מידי רבעון, ועל כן ברמת הרבעון מושפעים ביצועי החברה מעונתיות. להלן ניתוח מדדי ביצוע :

התחום	המדד	ביצוע 1-3/10	יעד 2010	ביצוע 1-3/11	יעד 2011	ביצוע 1-3/12	יעד 2012
פיריון ויעילות	מכירות לעובד בפעילות תפעולית (במיליוני קוט"ש) ^(*)	1.55	6.29	1.66	7.03	1.79	7.16
	עלויות תפעוליות לקוט"ש	3.92	4.33	4.08	3.95	3.88	3.99
	הולכה (אג') ^(**)	0.79	0.85	0.84	0.81	0.74	0.81
	חלוקה (אג') ^(**)	2.92	3.07	2.99	2.88	2.85	2.86
	זמינות תפעולית אקוויולנטית (%)	88.3	90.3	86	85.5	81.6	84
רווחיות ואיתנות פיננסית	יתרת מזומנים (במיליארדי שקל חדש בסוף תקופה)	3.89	לא הופעל	4.53	1.00	1.57	1
	תשואה להון עצמי (%) ^(*)	(4.1)	6.5	0.8	6.8	(8.5)	6.8
שרות ללקוח	עמידה באמות מידה (%)	96.6	98	96.8	97	94.5	97
	לקוחות מרוצים (%)	84.3	86	85.3	86	84.3	86
איכות ואמינות המוצר	דקות אי אספקה ללקוח	35.7	94	23.1	94	45.5	94
	הפרעות (דק') ^(*)	8	43	8.6	43	9.1	43
	מתוכננות (דק') ^(*)	43.8	37	37.9	37	45.5	37
בטיחות	משך שיקום האספקה ללקוח (דק')	1.00	Min (**)	0.66	Min (**)	0.65	Min (**)
	מספר תאונות ל – 100,000 ש"ע	1.7	1.7	1.7	1.7	2	2.2
איכות הסביבה	פליטות SO ₂ (גרם לקוט"ש)	1.7	1.8	1.7	1.8	2	2
	פליטות NOX (גרם לקוט"ש)	1.7	1.8	1.7	1.8	2	2

(*) מדדים רבעוניים אלו נבחנים ברמה שנתית לכן יש צורך להכפילם בארבע.

Min(**) - משמעו כי ההנהלה קבעה את היעד למדד ביצוע של מספר תאונות כמינימום אפשרי.

(***) עלויות תפעול ואחזקה במוצע באגורות לקוט"ש, ללא דלקים.

הסברים על השינוי בביצוע מדדי ביצוע נבחרים ברבעון ראשון 2012 ביחס לתקופות המקבילות אשתקד

- **מכירות לעובד בפעילות תפעולית**- ברבעון הראשון 2012 חל גידול של כ-10% במכירות חשמל ביחס לתקופה דומה בשנה קודמת ומגמת השיפור נמשכה.
- **עלויות תפעוליות לקוט"ש (ב-3 המקטעים)**- ברבעון הראשון 2012 חל גידול בעלויות אך בגלל גידול דומה במכירות העלויות לקוט"ש נותרו באותה רמה.
- **זמינות תפעולית אקוויולנטית**- עקב הפסקת הזרמת הגז, נוצר שימוש מוגבר בסולר ביחידות הייצור ובנוסף, אמינות נמוכה כתוצאה משינוי במשטר העבודה של יחידות הייצור בעבודה בסולר ביחס לעבודה בגז. בשנת 2010 חל שיפור לעומת 2009 עקב הגברת השימוש בגז, באופן יחסי (עדיין שימוש מוגבר בסולר יצר אי עמידה ביעד). הרעה ב- 2011 וב- 2012 עקב הפחתת השימוש בגז יחסית לשנת 2010 וכאמור – שימוש מוגבר בסולר. (מאחר וקיימת עונתיות בפרמטרים רבים כגון הפרעות בחורף, בשנים בהן ישנם נתונים שנתיים, אין חשיבות לניתוח אי עמידה ביעד ברבעון ועל כן ניתן כאן הסבר לשנים).
- **יתרת מזומנים**- גידול בשנת 2010 עקב פעילות פיננסית וב- 2012 ירידה ביתרת המזומנים עקב גידול בהוצאות הדלקים.
- **תאונות עבודה**- תאונות קלות ושינוי במספרם באופן אקראי.
- **פליטות**- בשנת 2012 נרשמה הרעה משמעותית כתוצאה ממחסור באספקת גז.

הסברים על אי עמידה ביעדי המדדים הנבחרים ברבעון הראשון לשנים 2010-2012

- אי עמידה רבעונית ביעדים נחשבת כאי עמידה הן בביצועים הרבעוניים והן בביצועים בגין השנה הקודמת (אפריל 2011 עד מרס 2012).
- **זמינות תפעולית אקוויולנטית**- ראה הסבר לעיל בקשר לשינוי במדד בין התקופות.
- **תשואה להון עצמי**- הרעה ב-2012 עקב גידול בהוצאות דלקים והצמדת הגמלה למדד.
- **עמידה באמות מידה**- במהלך השנים האחרונות ועד לשנת 2011 כולל הייתה עמידה בממוצע במדד זה.
שנת 2010 הייתה שנה חריגה (גל החום, סערות והשריפה בכרמל) ועל כן הייתה חריגה קטנה מהיעד. (מאחר וקיימת עונתיות בפרמטרים רבים כגון הפרעות בחורף, בשנים בהן ישנם נתונים שנתיים, אין חשיבות לניתוח אי עמידה ביעד ברבעון ועל כן ניתן כאן הסבר לשנה). ברבעון הראשון של שנת 2012 חלה עליה חדה בדרישה להוציא אל הפועל הזמנות לחיבורים כהשלכה על הגידול בהזמנות אלה בשנים 2010-11 ובנוסף היה מחסור במשאבים.
- **לקוחות מרוצים**- היעד נקבע כרף גבוה מאוד אליו יש לשאוף. מסתמנת מגמה חיובית בין השנים בביצוע המדד. (מאחר וקיימת עונתיות בפרמטרים רבים כגון הפרעות בחורף, בשנים בהן ישנם נתונים שנתיים, אין חשיבות לניתוח אי עמידה ביעד ברבעון).
- **דקות אי אספקה ללקוח**- יעד מדד נקבע על-פי נוסחא מקצועית של הרשת הארצית. שנת 2010 התאפיינה במזג אוויר סוער (גל החום, סערות והשריפה בכרמל) ועל כן מס' דקות אי אספקה הכולל הינו מעבר ליעד (מאחר וקיימת עונתיות בפרמטרים רבים כגון הפרעות בחורף, בשנים בהן ישנם נתונים שנתיים, אין חשיבות לניתוח אי עמידה ביעד ברבעון ועל כן ניתן כאן הסבר לשנה). בנוסף, ב-2012 נרשמה הרעה עקב חורף קשה, שלווה ברוחות עזות, וכתוצאה מכך ניתוקי קווים.

2. מצב כספי

להלן נתוני המצב הכספי של החברה לימים 31 במרס 2012 ו - 31 במרס 2011:

ליום 31 במרס					
במיליוני שקל חדש					
מספר הסבר	אחוזים	גידול (קיטון)	2011	2012	
					<u>רכוש שוטף</u>
1'א'2	(81%)	(3,772)	4,633	861	מזומנים ושווי מזומנים
2'א'2	7%	48	667	715	השקעות לזמן קצר
3'א'2	32%	994	3143	4,137	לקוחות בגין מכירות חשמל
4'א'2	48%	233	489	722	חייבים ויתרות חובה
5'א'2	(5%)	(117)	2,315	2,198	מלאי דלקים
	(5%)	(7)	131	124	מלאי מחסנים
6'א'2		1,526	-	1,526	נכסי פיקוח, נטו
	(10%)	(1,095)	11,378	10,283	
					<u>רכוש לא שוטף</u>
	27%	304	1,122	1,426	חובות לזמן ארוך
					נכסים בגין הטבות לאחר סיום העסקה:
					עודף נכסי תוכנית הפנסיה על המחויבות לפנסיה
א'2ב'	(28%)	(1,478)	5,304	3,826	כספים בנאמנות
	7%	127	1,934	2,061	
	(19%)	(1,351)	7,238	5,887	
					רכוש קבוע, נטו:
	-	(91)	57,420	57,329	רכוש קבוע מופעל, נטו
	(20%)	(979)	5,009	4,030	רכוש קבוע בהקמה
א'2ג'	(2%)	(1,070)	62,429	61,359	
	(1%)	(7)	861	854	נכסים בלתי מוחשיים, נטו
	(4%)	(3,219)	83,028	79,809	

<u>ליום 31 במרס</u>						
<u>במיליוני שקלים חדשים</u>						
מספר הסבר	אחוזים	גידול (קיטון)	2011	2012		
						<u>התחייבויות שוטפות</u>
אשראי מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים	23%	1,028	4,466	5,494		
ספקים ונותני שירותים	35%	568	1,633	2,201		
זכאים ויתרות זכות	7%	101	1,374	1,475		
התחייבויות פיקוח, נטו		(769)	769	-		
מקדמות ממזמיני עבודות בניכוי עבודות בביצוע	(6%)	(27)	490	463		
הפרשות	-	2	794	796		
	9%	903	9,526	10,429		
						<u>התחייבויות לא שוטפות</u>
אגרות חוב	-	66	31,638	31,704		
התחייבויות לתאגידים בנקאיים	3%	143	4,787	4,930		
התחייבויות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה	5%	126	2,554	2,680		
התחייבויות פיקוח, נטו	(85%)	(2,947)	3,470	523		
הפרשות להשבת סכומים עקב הצגה מחדש של הדוחות הכספיים	5%	107	2,186	2,293		
מיסים נדחים, נטו	21%	857	4,176	5,033		
אגרות חוב למדינת ישראל	-	(5)	2,458	2,453		
התחייבויות למדינת ישראל	(2%)	(68)	3,591	3,523		
התחייבויות אחרות	1%	2	376	378		
	(3%)	(1,719)	55,236	53,517		
						<u>הון עצמי</u>
הון מניות	-	-	1,103	1,103		
קרנות הון	-	-	1,000	1,000		
עודפים	(15%)	(2,403)	16,163	13,760		
	(13%)	(2,403)	18,266	15,863		
	(4%)	(3,219)	83,028	79,809		

להלן הסברים בדבר הנתונים הכספיים של החברה כמפורט בטבלאות לעיל בשנת הדיווח לעומת השנה אשתקד ברמת החברה ולפי מקטעי הפעילות (למידע אודות הדיווח המגזרי של החברה ראה ביאור 9 בדוחות הכספיים הרבעוניים):

א) רכוש שוטף

(1) מזומנים ושווי מזומנים

לפרטים אודות הירידה במזומנים ושווי מזומנים ראה הגילוי בדבר נזילות החברה בסעיף 4 להלן, וכן ראה ביאור 1 ו' בדוחות הכספיים הרבעוניים.

(2) השקעות לזמן קצר

הגידול בהשקעות לזמן קצר נובע מהפקדות בחשבון מיוחד בגין מימון תוכנית חירום שלב ב'. לפרטים נוספים ראה ביאור 3 י' בדוחות הכספיים הרבעוניים.

(3) לקוחות בגין מכירות חשמל

הגידול ביתרת לקוחות נובע מ:

- (א) גידול בתעריף של כ – 15%, ביחס לתקופה המקבילה אשתקד.
- (ב) גידול בצריכה של כ – 10% (חורף קשה בתקופה ינואר – מרס 2012).
- (ג) גידול ביתרת החוב של הרשות הפלסטינית וחשמל מזרח ירושלים.

(4) חייבים ויתרות חובה

הגידול ביתרת החייבים ויתרות החובה ברכוש השוטף ובחובות לזמן ארוך נובע בעיקר מגידול ביתרות בשל עסקאות ההחלפה עקב הפיחותים והירידה בעקומי הריבית, לעומת היתרות בתקופה המקבילה אשתקד.

(5) מלאי דלקים

לפרטים אודות השינוי במלאי הדלקים ראה סעיף 3 ג) (3) להלן.

(6) נכסי / התחייבויות פיקוח

לפרטים אודות נכסי / התחייבויות פיקוח והשינויים בהם בתקופת הדוח ראה ביאור 5 לדוחות הכספיים הרבעוניים.

עמידה בהוראות FAS 71

לפי כללי הדיווח הכספי החלים על החברה, בהתאם לתקנות החברות הממשלתיות לעריכת דוחות כספיים, החברה מיישמת את התקנים של המוסד לתקינה חשבונאית בארה"ב המנויים במסגרת ASC 980 – "פעילויות בפיקוח" (להלן – "RE 6"), הדנים בהשלכות סוגי פיקוח מסוימים על המדיניות החשבונאית שמיישמת החברה.

RE 6 חל על חברה שפעילויותיה מפותחות ואשר מקיימת את 3 התנאים המצטברים הבאים:

1. התעריפים של השירותים או המוצרים בפיקוח, המסופקים ללקוחות, מבוססים וכפופים לאישור רגולטור שהינו צד שלישי, בלתי תלוי או על ידי גוף מפקח שמוסמך על ידי חוק או הסכם לבסס תעריפים שמחייבים את הלקוחות.
2. התעריפים שבפיקוח מיועדים לכסות עלויות ספציפיות של הישות בהספקת השירותים או המוצרים שבפיקוח.

3. בהתחשב בביקוש לשירותים או למוצרים שבפיקוח ורמת התחרות סביר שהתעריפים שנקבעו ברמה שתכסה את עלויות הישות ניתנים לחיוב ולגבייה מהלקוחות.
- החברה מיישמת את הוראות התקינה החלה על חברות בפיקוח מאחר והינה מקיימת את 3 התנאים המצטברים שצוינו לעיל:
1. פיקוח על תעריפים - תעריפי החשמל נקבעים על ידי רשות החשמל שהוקמה על פי חוק משק החשמל התשנ"ו (1996) והינה גוף עצמאי ובלתי תלוי.
 2. כיסוי ספציפי של עלויות - התעריפים שבפיקוח מיועדים לכסות עלויות ספציפיות של החברה בהספקת השירותים או המוצרים שבפיקוח. החל מיום 4 במרס 1996, פעילות משק החשמל מוסדרת בחוק משק החשמל ובתקנותיו והחברה פועלת לפיהם. בהתאם לסעיף 31 להוראות החוק, רשות החשמל תקבע את תעריפי החשמל בהתאם לכללים הבאים:
- (א) התעריפים ייקבעו על בסיס עקרון העלות, בהתחשב, בין היתר, בסוג השירותים וברמתם. כל מחיר ישקף את עלות השירות המסוים, בלא שתהיה הפחתת מחיר אחד על חשבון העלאתו של מחיר אחר.
 - (ב) לעניין העלות יובא בחשבון שיעור תשואה נאות על ההון, בהתחשב בזכויותיו ובחובותיו של בעל רישיון ספק שירות חיוני. החוק אינו מגדיר מהו שיעור תשואה נאות.
 - (ג) לצורך קביעת התעריפים, תבצע רשות החשמל פעולות של בקרת העלויות של בעל רישיון ספק שירות חיוני. רשות החשמל רשאית שלא להביא בחשבון לעניין קביעת תעריפים הוצאות, כולן או חלקן, אשר לדעתה אינן דרושות למילוי חובותיו של בעל רישיון ספק שירות חיוני.
- בהתאם לעקרונות אלה, תעריף החשמל אמור לכסות את כל עלויות החברה (למעט עלויות שאינן דרושות למילוי חובות החברה כספק שירות חיוני מורכבות בעיקר מעלויות דלקים, עלויות תפעול ותחזוקה ועלויות הון (פחת, מימון ותשואה על ההון). בהתאם, מבנה תעריפי החשמל משקף את מחיר החשמל על פי התהליכים של שרשרת החשמל: ייצור, הולכה, חלוקה מתח גבוה, חלוקה מתח נמוך, חיבור ושירותים. התעריפים למקטעי ההולכה והחלוקה מבוססים על עלויות היסטוריות של החברה כפי שנרשמו בספרי החברה, עם התאמות מסוימות. בפברואר 2010 התקבלה החלטת רשות החשמל בנוגע לעדכון בסיס התעריף החדש למקטע הייצור לשנים 2010-2014. העלויות המוכרות במסגרת תעריף זה מבוססות על עלויות נורמטיביות אשר נקבעו לאחר בקרת עלויות שביצעה רשות החשמל על עלויות החברה, כפי שהיו רשומות בספריה לאורך השנים. בהתאם ל – RE 6, קריטריון זה ייושם על בסיס מהות התקנות/רגולציה ולא על בסיס צורתן. התעריף למקטע הייצור אינו מעניק כיסוי מלא מיידי לכלל עלויות החברה, אך הוא מבוסס על עלויות היסטוריות של החברה ולפיכך החברה מעריכה כי הוא יביא לכיסוי מלא שלהן בטווח הארוך. כמו כן, על פי קביעת רשות החשמל, במידה ועבור יחידות הנמצאות בהקמה ייווצרו עלויות שלדעת החברה הינן חריגות ואינן כלולות בבסיס העלות הנורמטיבית, אזי רשאית החברה לפנות לרשות החשמל לאחר הפעלת היחידה בבקשה להכיר בעלויות אלו.
- בנוסף מאחר וחוק משק החשמל נועד כאמור להביא לכיסוי מלא של העלויות הדרושות למילוי חובותיו של "ספק שירות חיוני", בטווח הארוך החברה מצפה כי התעריף יעודכן

כך שיביא לכיסוי מלא של כלל עלויותיה הדרושות למילוי חובותיה כספק שירות חיוני. כפי שנקבע בסעיף 2(ג) לעיל, תעריף החשמל אמור לכסות את כלל העלויות הנגרמות לחברה ואשר הינן דרושות למילוי חובותיה כספק שירות חיוני, על פי בקרת עלויות שמבצעת רשות החשמל בהתאם להוראות חוק משק החשמל.

על בסיס ניסיון העבר, עקרונות העבודה של רשות החשמל והוראות החוק, מניחה הנהלת החברה כי בסיסי התעריף יתעדכנו על פני זמן.

על סמך הבנת הדרך שבה רשות החשמל קבעה תעריפים בעבר הקרוב, החברה מניחה שיהיו רכיבים נורמטיביים גם בבסיסי התעריף בעתיד. רכיבים נורמטיביים אלו, נקבעים כיום, וסביר שייקבעו בעתיד, על בסיס עלויות החברה בעבר או הסביבה הכלכלית בה היא פועלת.

החברה סוברת שהרכיבים הנורמטיביים יבנו כך שבחלקם תוכל החברה להרוויח כתוצאה מעמידה מעבר לנורמות ובחלקם היא תרוויח פחות או תפסיד מעלויות הגבוהות מהכיסוי התעריפי.

מדיניות החברה בשנים האחרונות הינה לצמצם פעולות והשקעות אשר אין בגינן כיסוי עלויות מלא מרשות החשמל על מנת לעמוד במתווה התעריפי. לפיכך, מעריכה החברה כי לאחר עדכון בסיסי התעריף, בתוחלת, יינתן כיסוי מלא לכלל עלויות ההשקעה והתפעול בהן נושאת החברה, לכל אחד מהמקטעים, החל ממועד עדכון בסיס התעריף בגינו.

עם זאת החברה מעריכה כי ייתכנו ארועים מסויימים שימנעו ממנה עמידה במתווה התעריפי בתקופה מסויימת. יחד עם זאת מעריכה החברה כי בתקופות אחרות היא תעמוד במתווה התעריפי באופן ששיג תשואה גבוהה אף יותר מהתשואה הנדרשת. בממוצע, ונוכח האמור לעיל, צופה החברה כי היא תעמוד במתווה התעריפי באופן שיאפשר כיסוי עלויות מלא לעלויות ההשקעה והתפעול שלה.

התעריפים ניתנים לחיוב ולגבייה מהלקוחות – קריטריון זה דורש להתחשב בשינויים הצפויים ברמות הביקוש או התחרות במהלך תקופת הכיסוי של עלויות שהוונו. כיום תחום ייצור החשמל בישראל מתאפיין ברמת תחרותיות נמוכה במיוחד. הלכה למעשה החברה מייצרת את מרבית החשמל בישראל והמתחרים היחידים שלה הינם יצרני חשמל פרטיים, אשר בשלב זה, מייצרים חשמל בהיקפים לא מהותיים. כמו כן, הנהלת החברה מניחה כי רשות החשמל תתקין תעריף עבור שירותי גיבוי אותם נדרשת החברה להעניק ליצרנים הפרטיים במסגרת חוק משק החשמל. תעריף הגיבוי מיועד לפצות ספק שירות חיוני בגין הצורך לתת שירותי גיבוי כתוצאה מהפיכת חלק מאמצעי הייצור שלו לרזרבה במקטע. תעריף גיבוי זה צפוי לפצות את החברה בגין הירידה בהכנסותיה ממכירת חשמל באופן חלקי לפחות.

מכיוון שהחברה פעלה על פי הנחיות הרגולטורים בעלי הסמכות במשק לצורך פיתוח משק החשמל, הרי שהיא מאמינה כי כל העלויות שהיו דרושות להקמת רכוש לאחר בקרת עלויות של רשות החשמל, יוכרו לה במסגרת התעריף. כך ניתן ללמוד מהתעריף הקיים למקטע הייצור, אשר מכיר ברשימה ספציפית של תחנות כוח (בהתבסס על תוכנית הפיתוח של החברה) והעלויות אשר תוכרנה בגינן. החברה מעריכה כי גם אם מכירות החשמל מאותן תחנות תרדנה כתוצאה מכניסת יצרנים פרטיים למשק החשמל ומתן עדיפות להם, הדבר לא ישפיע על ההכרה בעלויות של הקמת תחנות הכוח שהקמתן אושרה על ידי שר האנרגיה והמים.

לאור זאת, גם בבסיס התעריפים הבא החברה מעריכה כי הרשות תכיר לחברה במלוא העלויות הדרושות למילוי חובותיה כספק שירות חיוני. RE 6 מספק דוגמאות למצבים בהם החברה תצא מתחולתו:

1. הפסקת רגולציה;
 2. שינוי בבסיס קביעת התעריף על ידי הרגולטור מעקרון העלות לבסיס אחר;
 3. גידול בתחרות באופן אשר יגביל את יכולת הישות למכור שירותים ומוצרים בתעריפים אשר יביאו לכיסוי עלויותיה;
 4. קביעת התעריף על ידי הרגולטור בצורה המגבילה את הישות מכיסוי מלא של עלויותיה, כאשר אין ביכולתה של הישות או שאין היא בוחרת לערער על החלטת הרגולטור.
- מצבים כאמור אינם משקפים את מצב משק החשמל כיום. משק החשמל בישראל כפוף כיום לרגולציה אשר קובעת את תעריפי החשמל ורגולציה זו קובעת כאמור כי התעריפים ייקבעו על בסיס עקרון העלות, אשר לפיו תעריף החשמל אמור לכסות את ההוצאות הדרושות למילוי חובות החברה כספק שירות חיוני.

על בסיס האמור, לעמדת החברה היא עומדת בתנאים ליישום FAS 71. החברה בוחנת מדי תקופה את מצב משק החשמל בישראל ואת קביעות הרגולטור, על מנת לקבוע, האם הינה ממשיכה לעמוד בתנאי תחולתו של RE 6.

להלן פירוט הרכוש השוטף לפי מקטעי שרשרת החשמל:

- מקטע הייצור - הרכוש השוטף במקטע הייצור ליום 31 במרס 2012 הסתכם לסך של כ- 7,588 מיליוני שקל חדש, נובע בעיקרו מיתרת לקוחות בגין מכירת חשמל בסך של כ- 3,437 מיליוני שקל חדש (סעיף זה מיוחס למקטעים לפי יחס הכנסות), מלאי דלקים (המיוחס כולו למקטע הייצור) בסך של כ- 2,198 מיליוני שקל חדש ומיתרת מזומנים ושווי מזומנים בסך של כ- 396 מיליוני שקל חדש;
- מקטע ההולכה - במקטע ההולכה הסתכם הרכוש השוטף לסך של כ- 895 מיליוני שקל חדש, הנובע בעיקרו מיתרת לקוחות בגין מכירת חשמל ומיתרת מזומנים ושווי מזומנים.
- מקטע החלוקה - במקטע החלוקה הסתכם סך הרכוש השוטף לסך של כ- 1,800 מיליוני שקל חדש, הנובע בעיקרו מיתרת לקוחות בגין מכירת חשמל ומיתרת מזומנים ושווי מזומנים.

(ב) רכוש לא שוטף

- (א) לחברה סכומים לכיסוי התחייבויותיה הפנסיוניות בקופת גמל מרכזית לקצבה שיתרתה ליום 31 במרס 2012 היא כ- 21,603 מיליוני שקל חדש, לעומת 20,656 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד. למידע נוסף ראה ביאור 4 בדוחות הכספיים הרבעוניים.
- (ב) החברה מחזיקה בחשבון נאמנות סכומים בגין התחייבויות פנסיוניות נוספות. יתרת הסכומים המופקדים ליום 31 במרס 2012 הינה בסך של כ- 2,061 מיליוני שקל חדש, בהשוואה ל- 1,934 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן פירוט הרכוש הלא שוטף לפי מקטעי שרשרת החשמל:

- מקטע הייצור – 33,228 מיליוני שקל חדש;

- מקטע הולכה – 14,875 מיליוני שקל חדש ;
- מקטע החלוקה – 21,423 מיליוני שקל חדש ;

ג) השקעות ברכוש קבוע

סך כל ההשקעות ברכוש קבוע בתקופת הדוח הסתכמו לכ- 1,323 מיליוני שקל חדש נטו, לאחר קיזוז השתתפות צרכנים שנגבתה בעבר בסך של כ- 1 מיליון שקל חדש, בהשוואה לכ- 1,118 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, לאחר קיזוז השתתפות צרכנים בסך של כ- 2 מיליון שקל חדש. עליה של כ- 205 מיליוני שקל חדש ובשיעור של כ- 18.31%.

השקעות החברה ברכוש קבוע בתקופת הדוח היו כדלהלן:

בתחנות כוח, מחז"מים ומבנים בסך של כ- 519 מיליוני שקל חדש, בתחמשיים וקווי מתח עליון סך של כ- 167 מיליוני שקל חדש, ברשתות סך של כ- 285 מיליוני שקל חדש נטו, השקעות בקווי מתח על סך של כ- 39 מיליוני שקל חדש, השקעות בכלי רכב וצמ"נ סך של כ- 20 מיליוני שקל חדש, השקעות באינוונטר מחשבים וציוד משרדי סך של כ- 18 מיליוני שקל חדש, השקעות בטלקומנקציה סך של כ- 13 מיליוני שקל חדש, השקעות במונים סך של כ- 21 מיליוני שקל חדש, השקעות אחרות סך של כ- 24 מיליוני שקל חדש. כמו כן, גידול במלאי המחסנים המוחזקים לזמן ארוך בסך של כ- 218 מיליוני שקל חדש. השתתפות הצרכנים בהקמת רכוש קבוע סך של כ- 1 מיליון שקל חדש.

להלן פירוט ההשקעות ברכוש הקבוע לפי מקטעי שרשרת החשמל:

- מקטע הייצור- הרכוש קבוע נטו ליום 31 במרס 2012 הסתכם במקטע הייצור לסך של כ – 28,547 מיליוני שקל חדש ;
- מקטעי ההולכה והחלוקה- במקטע ההולכה הסתכם הרכוש הקבוע לסך של כ – 14,132 מיליוני שקל חדש ובמקטע החלוקה לסך של כ- 18,680 מיליוני שקל חדש ;
- הרכוש הישיר יוחס למקטעים המתאימים והרכוש המשותף (כ- 3.03% מכלל רכוש החברה) חולק לפי מפתחות חלוקה אשר להערכת החברה מהוות אומדן סביר לייחוס רכוש זה. בתקופת הדוח השקיעה החברה ברכוש ישיר במקטעי הייצור ההולכה והחלוקה סך של כ- 531 מיליוני שקל חדש, סך של כ- 206 מיליוני שקל חדש וסך של כ- 306 מיליוני שקל חדש בהתאמה. בנוסף השקיעה החברה סך של כ- 280 מיליוני שקל חדש בגין רכוש משותף ;

ד) התחייבויות שוטפות

1) ספקים ונותני שירותים

השינוי נובע מגידול ההתחייבות לספקים בגין דלקים בשל עלויות דלקים גבוהות יותר.

2) זכאים ויתרות זכות

השינוי ביתרת הזכאים נובע ברובו מגידול ביתרת הריבית לשלם בשל גיוסים בתקופת הדוח.

לפרטים ראה סעיף 2.ה) להלן.

להלן פירוט ההתחייבויות השוטפות לפי מקטעי שרשרת החשמל:

- מקטע הייצור - 5,709 מיליוני שקל חדש ;
- מקטע ההולכה - 1,789 מיליוני שקל חדש ;

- מקטע החלוקה - 2,931 מיליוני שקל חדש ;
עיקר הסכומים נובעים מהתחייבויות לתאגידים בנקאיים ונותני אשראי, התחייבויות לספקים ולנותני שירותים.

(ה) התחייבויות לא שוטפות

ביום 31 במרס 2012 היו לחברה התחייבויות לא שוטפות, נטו בסך של כ- 53,517 מיליוני שקל חדש, לעומת 55,236 מיליוני שקל חדש ליום 31 במרס 2011. התחייבויות החברה לזמן ארוך כוללות אגרות חוב, התחייבויות לתאגידים בנקאיים והתחייבויות אחרות לזמן ארוך בסך של 40,535 מיליוני שקל חדש כמפורט להלן :

(1) הלוואות, אגרות חוב והתחייבויות לתאגידים בנקאיים

20,896 מיליוני שקל חדש במטבע חוץ, 18,474 מיליוני שקל חדש צמודי מדד, 933 מיליוני שקל חדש בלתי צמודות, 232 עסקאות הגנה (עסקאות החלפה ועסקאות אקדמה). מתוך התחייבות החברה במטבע חוץ כאמור לעיל: 15,502 מיליוני שקל חדש בדולר ארה"ב, 2,026 מיליוני שקל חדש באירו ו - 3,368 מיליוני שקל חדש ביין יפני.

בנוסף, לחברה אגרות חוב למדינת ישראל בסך של כ- 2,453 מיליוני שקל חדש. הקיטון בסך התחייבויות החברה לזמן ארוך ליום 31 במרס 2012 לעומת 31 במרס 2011, נובע בעיקרו מקיטון בסעיף התחייבות פיקוח, נטו לזמן ארוך בשל סווג נכס פיקוח דלקים לזמן ארוך בהתאם להחלטת רשות החשמל מיום 22 במרס 2012 (ראה ביאור 5 בדוחות הכספיים הרבעוניים).

רשות החשמל החליטה להעביר את החשיפה הריאלית לסל המטבעות, בסך של כ- 6.2 מיליארד שקל חדש מתוך התחייבויות אלו של החברה, לצרכני החשמל וליצור התחייבות פיקוח בגין מימון התחייבויותיה. החברה חשופה לשינויים הריאליים בשערי החליפין בהתחייבויותיה, למעט אלו אשר החשיפה כנגדן מועברת לצרכנים כאמור לעיל, ואלו שמשמשות להקמה ואשר הוצאות המימון בגין מהוונות לרכוש קבוע. בכדי לצמצם חשיפה זו ערכה החברה עסקאות הגנה כלהלן :

(א) עסקאות החלפת מטבע

<u>רכישה של:</u>	<u>במיליוני שקל חדש</u>
דולר ארה"ב	10,652
אירו	1,739
ין	3,019
שקלים צמודים	87
לירות שטרלינג	241
	<u>15,738</u>

בתמורה ל:

שקלים צמודים	14,039
שקלים	743
אירו	221

245	לירות שטרלינג
237	דולר
15,485	

לחברה יתרת חובה לזמן ארוך ליום המאזן בשל עסקאות אלו, בסך של כ- 253 מיליוני שקל חדש (לפני חלויות שוטפות בסך 118 מיליוני שקל חדש). עסקאות ההחלפה כוללות עסקאות הגנה שנעשו על רכישת ציוד ואשר יתרתן ליום המאזן הינה 30 מיליוני שקל חדש.

(ב) עסקאות אקדמה (FORWARD)

עסקאות אירו - שקל בהיקף של 47 מיליוני שקל חדש.
עסקאות דולר - שקל בהיקף של 89 מיליוני שקל חדש.
עסקאות שקל-אירו בהיקף של 173 מיליוני שקל חדש.
לחברה אין יתרות לזמן ארוך בגין עסקאות האקדמה שלעיל.

(ג) עסקאות החלפת ריבית

החברה עורכת עסקאות החלפת ריבית (IRS) בה היא ממירה ריבית משתנה בריבית קבועה, כדלהלן:
עסקאות באירו בהיקף של 1,456 מיליוני שקל חדש.
עסקאות בדולר בהיקף של 560 מיליוני שקל חדש.
לחברה יתרת זכות לזמן ארוך ליום המאזן בשל עסקאות אלו בסך של 17 מיליוני שקל חדש (לפני חלויות שוטפות בסך של 9 מיליוני שקל חדש).

להלן פילוח התחייבויות לא שוטפות של החברה לפי מקטעי שרשרת החשמל :

- מקטע הייצור- ההלוואות ואגרות חוב (אגרות חוב, התחייבויות לתאגידים בנקאיים ואחרים)
- והתחייבויות אחרות) לזמן ארוך ליום 31 במרס 2012 הסתכמו במקטע הייצור לסך של כ- 22,808 מיליוני שקל חדש ;
- מקטע ההולכה- במקטע ההולכה הסתכמו התחייבויות אלו לסך של כ- 8,492 מיליוני שקל חדש ;
- מקטע החלוקה- במקטע החלוקה הסתכמו התחייבויות אלו לסך של כ- 11,688 מיליוני שקל חדש ;
- ההלוואות ואגרות החוב לזמן ארוך יוחסו בעיקר על פי יחס חלוקת הרכוש הקבוע למקטעים, ובהתאם לאופן מימון נכסי החברה על פי עקרונות התעריף.

(2) התחייבויות בגין יחסי עובד - מעביד

- מקטע הייצור- התחייבויות בגין הטבות אחרות לסיום העסקה יוחסו למקטעים לפי יחס שכר שוטף בתפעול והסתכמו ליום 31 במרס 2012 במקטע הייצור לסך של כ- 1,395 מיליוני שקל חדש ;
- מקטע ההולכה- התחייבויות כאמור במקטע ההולכה הסתכמו ליום 31 במרס 2012 לסך של כ- 217 מיליוני שקל חדש ;

- מקטע החלוקה- התחייבויות כאמור במקטע החלוקה הסתכמו ליום 31 במרס 2012 לסך של כ- 1,068 מיליוני שקל חדש.

(3) מיסים נדחים

ביום 31 במרס 2012 חל גידול בהתחייבויות למיסים נדחים של החברה בסך של כ-857 מיליוני שקל חדש שנוקפו כנגד הוצאה לדוח על הרווח והפסד / על רווח והפסד כולל אשר נובע מעליית שיעור המס מ - 18% ל -25% והשפעה מקוזת בגין ההפסד בתקופת הדוח.

(ו) הון עצמי

ההון העצמי ליום 31 במרס 2012 הסתכם בכ- 15,863 מיליוני שקל חדש לעומת סך של כ- 18,266 מיליוני שקל חדש ליום 31 במרס 2011 קיטון בסך 2,403 מיליוני שקל חדש.

שיעור ההון מתוך סך המאזן ליום:

31.12.11	31.03.11	31.03.12
21%	22%	20%

(ז) יחסים פיננסיים

ליום 31 בדצמבר	ליום 31 במרס		
2011	2011	2012	
117%	119%	99%	היחס בין הנכסים השוטפים להתחייבויות השוטפות (יחס שוטף)
94%	94%	76%	היחס בין הנכסים השוטפים, למעט מלאי, להתחייבויות השוטפות (יחס מהיר)

להלן יחסים פיננסיים של החברה לפי מקטעי שרשרת החשמל:

ליום 31 בדצמבר	ליום 31 במרס		
2011	2011	2012	
			היחס בין הנכסים השוטפים להתחייבויות השוטפות (יחס שוטף)
145%	146%	133%	מקטע הייצור
74%	108%	50%	מקטע ההולכה
84%	82%	61%	מקטע החלוקה
			היחס בין הנכסים השוטפים, למעט מלאי, להתחייבויות השוטפות (יחס מהיר)

מקטע הייצור	94.3%	100%	107%
מקטע ההולכה	47%	(10%)	69%
מקטע החלוקה	59.5%	100%	82%

3. השוואה וניתוח תוצאות הפעילות בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד

א) להלן דוחות רווח והפסד במיליוני שקל חדש לשלושת החודשים שנסתיימו ביום:

במיליוני שקל חדש							
				31.03.11		31.03.12	
הסבר מספר	% שינוי	שינוי	%		%		
הכנסות	25%	1,309		5,211		6,520	
עלות הפעלת מערכת החשמל	48%	1,950	77%	4,033	92%	5,983	
רווח מהפעלת מערכת החשמל	(54%)	(641)	23%	1,178	8%	537	
הוצאות מכירה ושיווק	22%	50	4%	226	4%	276	
הוצאות הנהלה וכלליות	19%	36	4%	187	3%	223	
הוצאות מהתחייבויות נטו לפנסיונרים		1,364	3%	141	23%	1,505	
רווח (הפסד) מפעולות רגילות		(2,091)	12%	624	(23%)	(1,467)	
הוצאות (הכנסות) מימון, נטו	5%	21	9%	456	7%	477	
רווח (הפסד) לפני מס		(2,112)	3%	168	(30%)	(1,944)	
הוצאות (הכנסות) מיסים הכנסה		(497)	0%	21	(7%)	(476)	
רווח (הפסד) נקי		(1,615)	3%	147	(23%)	(1,468)	

ב) הכנסות

ההכנסות נטו ממכירות חשמל בתקופת הדוח בגין מכירת 13,844 מיליוני קוט"ש הסתכמו לסך של כ- 6,453 מיליוני שקל חדש, לעומת כ- 5,150 מיליוני שקל חדש בגין מכירת 12,599 מיליוני קוט"ש, בתקופה המקבילה אשתקד. גידול בהכנסות של כ- 1,303 מיליוני שקל חדש, המהווה גידול של כ- 25.3%.

שיא הביקוש לחשמל במשק בתקופת הדוח היה בחודש ינואר והגיע ל- 11,086 מגוואט כולל 10,620 מגוואט ייצור על ידי החברה, כ- 423 מגוואט על ידי יצרנים פרטיים ויצרנים עצמאים וכ- 43 מגוואט על ידי הסדרים נוספים, כאשר היכולת התקנית הזמינה של החברה הגיעה באותו המועד ל- 11,000 מגוואט. זאת, לעומת שיא הביקוש לחשמל במשק בתקופה המקבילה אשתקד שהיה בחודש פברואר והגיע ל- 9,725 מגוואט הכולל 9,395 מגוואט ייצור על ידי יחידות החברה, כ-

330 מגוואט על ידי יצרנים פרטיים ויצרנים עצמאים כאשר היכולת התקנית הזמינה של חברת החשמל הגיעה באותו המועד ל - 10,420 מגוואט.
השינוי בהכנסות האמורות לעיל נבע מ :

- עליה בסך של כ- 794 מיליוני שקל חדש כתוצאה מגידול ריאלי בהכנסה הממוצעת לקוט"ש (גידול של כ- 15.42% לעומת גידול של כ- 23.31% בתקופה המקבילה אשתקד).
- גידול בסך של כ- 509 מיליוני שקל חדש כתוצאה מגידול בצריכה (גידול של כ- 1,315 מיליוני קוט"ש המהווה גידול של כ- 9.88% לעומת קיטון של כ- 11.38% בתקופה המקבילה אשתקד).

עונתיות המושפעת ממוזג האוויר – בעונות החורף והקיץ צריכת החשמל הממוצעת גבוהה מזאת שבעונות המעבר ואף מתאפיינת בימים של ביקושי שיא עקב קור או חום קיצוניים. תעריפי החשמל לצרכנים המשלמים לפי עומס וזמן (תעו"ז), המייצגים כ- 60% מהקוט"ש הנצרכים, גבוהים יותר בממוצע בחורף ובקיץ מאשר בעונות המעבר.

להלן פירוט הכנסות החברה לפי מקטעי שרשרת החשמל :

- ייצור - הכנסות נטו ממכירות חשמל במקטע הייצור בתקופה המצטברת הסתכמו לסך של כ- 5,361 מיליוני שקל חדש, לעומת כ- 4,117 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בהכנסות של כ- 1,244 מיליוני שקל חדש. השינוי בהכנסות נובע משני גורמים עיקריים: גידול בסך של כ- 838 מיליוני שקל חדש כתוצאה מעליה ריאלית בתעריף החשמל וכן מעלייה בצריכה של כ- 1,245 מיליוני קוט"ש בשיעור של כ- 9.88% שמשמעו גידול של כ- 407 מיליוני שקל חדש.
- הולכה - ההכנסות נטו ממכירות חשמל במקטע ההולכה בתקופה המצטברת הסתכמו לסך של כ- 437 מיליוני שקל חדש, לעומת כ- 399 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בהכנסות של כ- 38 מיליוני שקל חדש.
- חלוקה - ההכנסות נטו ממכירות חשמל במקטע החלוקה בתקופה הסתכמו לסך של כ- 655 מיליוני שקל חדש לעומת 634 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד. גידול בהכנסות במקטע החלוקה של כ- 21 מיליוני שקל חדש.

ג) עלות הפעלת מערכת החשמל

עלות הפעלת מערכת החשמל בתקופת הדוח הסתכמה לסך של כ- 5,983 מיליוני שקל חדש לעומת סך של כ- 4,033 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 1,950 מיליוני שקל חדש. הגידול נובע, בעיקרו משימוש בדלקים יקרים יותר.

(1) פחת והפחתות

(א) הוצאות הפחת וההפחתות המוצגות בדוח רווח והפסד בתקופת הדוח, הסתכמו לסך של כ- 1,212 מיליוני שקל חדש לעומת סך של כ- 1,122 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 90 מיליוני שקל חדש.

(ב) הקטנת הפרשה בגין אי הכרה בעלויות הקמת רכוש קבוע בגין עלות רכוש שאינה מוכרת בתעריף בסך של כ- 5 מיליון שקל חדש בתקופה, לעומת גידול בהפרשה בסך

של כ – 13 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד. קיטון של כ- 18 מיליוני שקל חדש.

(2) להלן פירוט הוצאות הפחת וההפחתות לפי מקטעי שרשרת החשמל:

- מקטע ייצור - הוצאות הפחת וההפחתות המוצגות בדוח רווח והפסד במקטע הייצור בתקופה המצטברת, הסתכמו לסך של כ- 690 מיליוני שקל חדש, לעומת 597 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 93 מיליוני שקל חדש (החברה הקטינה הפרשה בגין אי הכרה בעלויות הקמת רכוש קבוע במקטע הייצור בסך של כ- 5 מיליוני שקל חדש בתקופה המצטברת לעומת הגדלת הפרשה בסך של כ- 13 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד).
- מקטע ההולכה - הוצאות הפחת וההפחתות המוצגות בדוח רווח והפסד במקטע ההולכה בתקופה המצטברת, הסתכמו לסך של כ- 224 מיליוני שקל חדש, לעומת כ- 218 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 6 מיליוני שקל חדש.
- מקטע החלוקה - הוצאות הפחת וההפחתות המוצגות בדוח רווח והפסד במקטע החלוקה בתקופה המצטברת, הסתכמו לסך של כ- 293 מיליוני שקל חדש, לעומת כ- 320 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 27 מיליון שקל חדש.

(3) עלות הדלקים

בתקופת הדוח הסתכמה עלות צריכת הדלקים (ללא מרכיב השכר) לסך של כ- 5,102 מיליוני שקל חדש ולסך של כ- 5,152 מיליוני שקל חדש (כולל מרכיב השכר), לעומת כ- 2,217 מיליוני שקל חדש (ללא מרכיב השכר) ולסך של כ- 2,253 מיליוני שקל חדש (כולל מרכיב השכר) בתקופה המקבילה אשתקד. גידול של כ- 2,885 מיליוני שקל חדש (ללא מרכיב השכר) ושל כ- 2,899 מיליוני שקל חדש (כולל מרכיב השכר), המהווה גידול של כ- 130% (ללא מרכיב השכר), ושל כ- 129% (כולל מרכיב השכר), שעיקרו מוסבר כלהלן:

פרוט השינויים במיליוני ש"ח				
סוג הדלק	שינוי בצריכה	שינוי במחירים	סה"כ	הסבר
מזוט	694	90	784	(ג)
פחם	115	269	384	(ד)
סולר	2,820	(788)	2,032	(א)
גז טבעי	(356)	55	(301)	(ב)
סה"כ	3,273	(374)	2,899	

(א) גידול בכמות הנצרכת של הסולר בסך של כ- 2,820 מיליוני שקל חדש בעקבות הצו הרוחבי של המשרד להגנת הסביבה אשר חייב שריפת סולר לפני מזוט וקיטון בעלות צריכת הסולר, בגין קיטון מחיר ריאלית בסך של כ- 788 מיליוני שקל חדש (קיטון של 1,515 בעלות הממוצעת לטון לעומת התקופה המקבילה אשתקד), כתוצאה מהקטנת מס הקנייה על הסולר.

(ב) גידול בעלות צריכת גז טבעי בסך של כ- 55 מיליוני שקל חדש וקיטון בכמות הנצרכת של גז טבעי בסך של כ- 356 מיליוני שקל חדש, (גידול של כ- 152 בעלות הממוצעת לטון לעומת התקופה המקבילה אשתקד).

(ג) גידול בעלות צריכת המזוט בגין עלית מחיר ריאלית בסך של כ- 90 מיליוני שקל חדש (גידול של כ- 385 בעלות הממוצעת לטון לעומת התקופה המקבילה אשתקד) וגידול בכמות הנצרכת של מזוט בסך של כ- 694 מיליוני שקל חדש.

(ד) גידול בעלות צריכת הפחם בגין עלית מחיר ריאלית בסך של כ- 269 מיליוני שקל חדש (גידול של כ- 81 בעלות הממוצעת לטון לעומת התקופה המקבילה אשתקד) וגידול בכמות הנצרכת של פחם בסך 115 של מיליוני שקל חדש.

להלן פירוט הכמויות הנצרכות :

כמויות נצרכות				
סוג הדלק	לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31.03.2012	לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31.03.2011	גידול (קיטון) טונות	שיעור השינוי ב- %
מזוט (טון)	269,071	8,798	260,273	2,958.32
*פחם(טון) סטנדרטי	3,335,697	3,087,959	247,738	8.02
סולר (טון)	520,023	20,547	499,476	2,430.90
גז טבעי (טון)	358,223	746,066	(387,843)	(51.99)

* טון סטנדרטי : ערך קלורי עליון- מחושב עפ"י 6,240 קלוריות לטון.

השינוי בתמהיל הדלקים בתקופת הדוח הושפע בעיקר מגורמים אקסוגניים :

1. ירידה בכמות הנצרכת של הגז (ראה סעיף 1'ב') (לעיל) בשל המחסור בגז טבעי עקב השיבושים באספקת הגז ממצרים והתדלדלות המאגר הטבעי ים תטיס וכתוצאה מכך שימוש בתמהיל דלקים יקר יותר.

2. התייקרות הפחם – המחיר הושפע מגידול במס הייבוא על הפחם ("מס קניה") בהתאם להחלטת ממשלה מיום 15 ביולי 2010 משיעור של 10 שקל חדש לטון בשנת 2010 לשיעור של 45 שקל חדש לטון בשנת 2011.

ד) הוצאות (הכנסות) בגין התחייבויות לפנסיונרים

הוצאות בגין התחייבויות לפנסיונרים, נטו, הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ- 1,505 מיליוני שקל חדש, לעומת הוצאה בסך של כ- 141 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, שינוי של כ- 1,364 מיליוני שקל חדש. השינוי נובע לאור הסכם השכר החדש - הצמדת הגימלאות למדד. לפירוט בדבר הסכם השכר החדש ראה סעיף 14.6.4 בפרק 6 בתשקיף ובביאור 4 בדוחות הכספיים הרבעוניים.

להלן פירוט הוצאות מהתחייבויות לפנסיונרים, נטו, לפי מקטעי שרשרת החשמל:
 חלוקת הוצאות הפנסיה למקטעים השונים מתבצעת לפי יחס שכר שוטף בהוצאות תפעול
 בשרשרת החשמל שהיה בתקופת הדוח: 52.07% בייצור, 8.09% בהולכה ו- 39.84% בחלוקה.

ה) הוצאות מימון

גידול בהוצאות מימון בתקופה המצטברת בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, כלהלן:

לשלושת החודשים שנסתיימו ביום		הפרש	ניתוח סכום ההפרשים
31.3.2011	31.3.2012		
במיליוני שקל חדש			
			א. שחיקת התחייבויות פיננסיות
			גידול בהכנסות משחיקת התחייבויות פיננסיות במטבע חוץ בסך – 351 מיליוני שקל חדש, נטו לאחר פיקדונות הנובע מגידול בתיסוף הריאלי משיעור של 1.92% אשתקד, ל – 3.59% בתקופת הדוח.
(427)	(778)	(351)	
142	592	450	גידול בהוצאות מימון מעסקאות הגנה פיננסית
(285)	(186)	99	סה"כ קיטון בהכנסות מימון
83	165	82	גידול בהכנסות מימון משחיקה שהועברו להתחייבות הפיקוח, בשנת הדוח בהשוואה לאשתקד בהתאם להחלטת רשות החשמל בנושא חשיפת החברה למטבע חוץ וזאת עקב גידול בתיסוף הריאלי של הסל התעריפי מעבר מהוצאות להכנסות מימון כתוצאה משינויים בין מדד ידוע למדד בגין נטו לאחר פיקדונות
60	(96)	(156)	קיטון בהוצאות משחיקת סעיפי הון חוזר, הלוואות וחייבים
18	13	(5)	סה"כ קיטון בהכנסות מימון משחיקת התחייבויות פיננסיות
(124)	(104)	20	
			ב. הוצאות מימון אחרות
609	634	25	גידול בהוצאות ריבית בתקופת הדוח
(21)	4	25	מעבר מהכנסות להוצאות מימון מעסקאות החלפת ריבית
(41)	(31)	10	קיטון בהוצאות המועברות לנכס פיקוח בגין הפרשי הריביות הנורמטיביות
86	32	(54)	קיטון בהוצאות מימון הלוואות וחייבים
633	639	6	סה"כ קיטון בהוצאות מימון אחרות
509	535	26	סה"כ גידול בהוצאות מימון לפני היוון
			ג. היוון לפרויקטים בהקמה
53	58	5	גידול בהיוון של הוצאות מימון
			סה"כ גידול בהוצאות המימון בתקופת הדוח, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, לאחר העברה לנכס פיקוח ולאחר היוון הוצאות מימון
456	477	21	

<u>מוצג בדוחות הכספיים</u>			
			<u>הוצאות מימון אחרות</u>
<u>467</u>	<u>401</u>		
<u>42</u>	<u>134</u>		<u>העברת הוצאות מימון לנכס פיקוח</u>
<u>(53)</u>	<u>(58)</u>		<u>היוון הוצאות מימון</u>
<u>456</u>	<u>477</u>		<u>סה"כ הוצאות מימון</u>

להלן פירוט הוצאות המימון לפי מקטעי שרשרת החשמל:

הוצאות המימון, נטו, מחולקות בין המקטעים השונים בעיקר לפי יחס הרכוש הקבוע המופעל נטו.

בהוצאות המימון במקטע הייצור נרשם גידול בהוצאות המימון של כ- 7 מיליוני שקל חדש, במקטע ההולכה גידול בסך של כ- 1 מיליוני שקל חדש ובמקטע החלוקה גידול בסך של כ- 3 מיליוני שקל חדש.

ו) מיסים על הכנסה

לפרטים אודות הסיבות לשינוי בסעיף מיסים על הכנסה ראה סעיף 2ה' לעיל.

ז) רווח (הפסד) נקי

ההפסד בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ- 1,468 מיליוני שקל חדש לעומת רווח בסך של כ- 147 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, שינוי של כ- 1,615 מיליוני שקל חדש.

ח) סיכום עיקרי ההשפעה בתקופת הדוח

תוצאות הרבעון הראשון לשנת 2012 שהסתיים בהפסד בסך של 1,468 מיליוני שקל חדש נובעות בעיקרן מהסיבות החריגות הבאות:

1. הסכם הצמדת הגמלה למדד שנחתם בחודש ינואר 2012, גרם להגדלת ההתחייבות האקטוארית לפנסיה בגין העובדים הפעילים והפנסיונרים בסך כולל של כ-2.8 מיליארד שקל חדש, תוך זקיפת סך של כ-1.8 מיליארד שקל חדש, לדוח רווח והפסד בגין עלויות נלוות פנסיה והוצאות פנסיה, סך של כ-0.2 מיליארד שקל חדש לסעיף רכוש קבוע וכ-0.8 מיליארד שקל חדש לסעיף מאזני – לפריסה עתידית בהתאם לצמיחת הזכאות לעובדים פעילים. הוצאה זו התחלקה בין כלל מקטעי החשמל.

2. הפסד בסך כ-0.56 מיליארד שקל חדש כתוצאה מחוסר כיסוי תעריפי לעלויות הדלקים בתקופת הדוח, שמקורו בתקלות בלתי צפויות והתארכות שיפוצים שעלותן גבוהה מהכיסוי הנורמטיבי הניתן להן בתעריף החשמל, ומפערים בין ההכרה התעריפית בסך דלקים על פי מודל תיאורטי לבין סל הדלקים ששימש בפועל. הוצאה זו מיוחסת למקטע הייצור.

בכוונת החברה לפעול מול רשות החשמל לקבלת כיסוי תעריפי בגין עלויות הפנסיה והן בגין עלות הדלקים העודפת. בגין עלויות אלה לא נרשמו נכסי פיקוח מאוחר והן אינן עומדות בכללים החשבונאיים לרישום נכסי פיקוח. אם תינתן הכרת רשות החשמל בעלויות אלה הן תירשמו כהכנסות.

הנהלת החברה בחנה האם ברבעון היו סימני אזהרה לגבי ירידת ערך נכסים בהתאם ל-IAS 36 והגיע למסקנה כי לא קיימים סימני אזהרה למרות ההפסד ברבעון שכן הפסד זה

נובע מהוצאות חריגות וחד פעמיות, אין להם השפעה על הסימנים לצורך בחינת ירידת ערך נכסים.

4. נזילות לתקופת הדוח

(א) כללי

עודף המזומנים שנוצר, מקבלת הלוואות לזמן ארוך ומהלוואות אחרות, שימש בעיקרו למימון פעילות הפיתוח הנדרשת במשק החשמל, דהיינו, השקעה בנכסים קבועים בסך של כ- 1,069 מיליוני שקל חדש ומימון הפעילות השוטפת בעיקר עלויות הדלקים הגבוהות שנוצרו במהלך תקופת הדוח.

(1) תזרים מזומנים מפעילות שוטפת:

בתקופת הדוח הסתכם התזרים מפעילות שוטפת לתזרים שלילי בסך של 975 מיליון שקל לעומת תזרים חיובי בסך של 899 מיליון שקל בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי בתזרים המזומנים מפעילות שוטפת נבע בעיקרו משימוש בתמחיל דלקים יקרים יותר אשר יגבה בעתיד מהלקוחות, ומגידול בהוצאות בגין יחסי עובד מעביד – ראה סעיף 3 (ד) לעיל.

(2) תזרימי מזומנים לפעילות השקעה:

בתקופת הדוח הסתכם התזרים אשר שימש לפעילות השקעה בתזרים שלילי בסך של 1,036 מיליון שקל לעומת תזרים שלילי בסך של 1,159 מיליון שקל בתקופה המקבילה אשתקד.

(3) תזרימי מזומנים מפעילות מימון:

בתקופת הדוח הסתכם התזרים מפעילות מימון בתזרים חיובי בסך של 1,716 מיליון שקל לעומת תזרים חיובי בסך של 1,603 מיליון שקל בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי בתזרים המזומנים מפעילות מימון נבע מקיטון בפירעון אגרות חוב לזמן ארוך ומנגד ירידה בהנפקת אגרות חוב לזמן ארוך במט"ח. לפרטים ראה סעיף ב' שלהלן. לפרטים נוספים אודות מצב תזרים המזומנים של החברה ראה סעיף ב' להלן.

(ב) מקורות מימון

(1) כללי

החברה מממנת את פעילותה ממקורותיה העצמיים, מהנפקת ניירות ערך בישראל ובחו"ל ומהלוואות מגופים בנקאיים בארץ ובחו"ל. להלן פירוט של ניירות ערך שהונפקו על ידי החברה בתקופת הדוח ושל הלוואות בנקאיות שנטלה החברה בתקופת הדוח. (א) ביום 10 בפברואר 2012 הנפיקה החברה אגרות חוב בשוק הבינלאומי בהיקף של 500 מיליון דולר לרוכשים מוסדיים מאושרים בארה"ב, על פי כלל 144A ל-U.S. Securities Act 1933 ומחוץ לארה"ב בהסתמך על תקנה S לחוק זה.

(ב) לאחר תאריך המאזן ביום 5 באפריל 2012 הנפיקה החברה בשוק ההון הישראלי אגרות חוב המובטחות בערבות מדינה (סדרה "חשמל שקלי 2013"), בדרך של הנפקה פרטית, בסך של כ- 1.5 מיליארד שקל חדש. אגרות החוב עומדות לפירעון ביום 10 באפריל 2013. לפרטים נוספים אודות הנפקת אגרות החוב, ראה דיווח מיידי של החברה מיום 5 באפריל 2012 (מספר אסמכתא: 2012-01-097548).

(2) הלוואות לזמן ארוך

(א) בתקופת הדוח הונפקו אגרות חוב במט"ח בסך כולל של כ- 1,857 מיליוני שקל חדש.

(ב) יתרת ההלוואות ואגרות החוב לזמן ארוך וזמן ארוך מאוד של החברה ליום 31 במרס 2012, ללא אגרות חוב למדינת ישראל הינה כ- 40,535 מיליוני שקל חדש, לפי הפירוט כלהלן:

<u>התחייבות בשקל חדש צמוד מדד</u>		במיליוני שקל חדש
אגרות חוב לציבור צמודות למדד		19,535
הלוואות אחרות צמודות למדד		1,625 (1)
סה"כ שקל חדש צמוד מדד		21,160
הנפקת אגרות חוב לציבור בשקל חדש לא צמוד		657
הלוואות בשקל חדש לא צמוד		250
סה"כ שקל חדש לא צמוד		907
<u>התחייבויות צמודות דולר</u>		
גיוס מהצעה פרטית למכר אגרות חוב בארה"ב, בדולר		2,508
הלוואות בדולרים		4,804 (2)
גיוס מהצעה פרטית למכר אגרות חוב באירופה, בדולר		260
הנפקת אג"ח למשקיעים מוסדיים באירופה ובארה"ב שרשומות		
למסחר בבורסת סינגפור, בדולר		8,359
סה"כ צמודות דולר		15,931
גיוס מהצעה פרטית למכר אגרות חוב ביפן ביין		3,394
הלוואות באירו		2,596
הלוואות בפרנק שוויצרי		1
סה"כ		43,989
בניכוי ניכיון/פרמיה על אגרות חוב, חלויות שוטפות, הוצאות		(3,812)
סה"כ אגרות חוב והתחייבויות לתאגידים בנקאיים ואחרים		40,177
זכאים שונים לזמן ארוך		358
סה"כ		40,535

(1) כולל הלוואות בערבות מדינת ישראל בסך 330 מיליוני שקל חדש.

(2) כולל הלוואות בערבות מדינת ישראל בסך 761 מיליוני שקל חדש.

להלן פרטי ההלוואות הרשומות בספרי החברה ואשר קיימת להן ערבות מדינה :

יתרה במיליוני שקלים חדשים ליום 31 במרץ 2012

<u>פרטי חוזה</u> <u>ריבית שוק</u>	<u>מטבע</u>	<u>יתרה בספרים</u>	<u>ריבית משוקללת *</u>	
הלוואה מבנק דיסקונט	שקל חדש	122	5.47	5.67
הלוואה מבנק פועלים	שקל חדש	208	4.96	5.16
הלוואה מבנק EDC	דולר	16	6.83	7.23
הלוואה מסיטי בנק	דולר	745	5.84	7.6
סה"כ		1,091		

* ריבית משוקללת מאחר וההלוואה התקבלה במספר משיכות.

הריבית כוללת עמלת ערבות בגובה 0.2%.

(3) ממוצע אשראי לזמן ארוך ל- 31 במרס 2012 - האשראי נלקח מתאגידים בנקאיים ואחרים. ממוצע האשראי לתקופת הדוח היה כ- 45,790 מיליוני שקל חדש ועיקרו הלוואות לזמן ארוך ואגרות חוב (כולל עסקאות הגנה, נדחות, פרמיה / ניכיון של אגרות חוב).

(ב) מקורות מימון (המשך)

(3) אשראי לזמן קצר

ממוצע האשראי לזמן קצר הנלקח מתאגידים בנקאיים ואחרים ל- 31 במרס 2012 הינו כ- 5,037 מיליוני שקל חדש ועיקרו הלוואות לזמן קצר, משיכות יתר וחלויות שוטפות על ההלוואות לזמן ארוך.

(4) אשראי ספקים ולקוחות

ממוצע אשראי מספקים ל- 31 במרס 2012 - כ- 31 ימים. ממוצע האשראי מספקים לתקופת הדוח מסתכם לסך של כ- 2,755 מיליוני שקל חדש.
ממוצע אשראי ללקוחות ל- 31 במרס 2012 - כ- 49 ימים. ממוצע האשראי ללקוחות לתקופת הדוח מסתכם לסך של כ- 3,739 מיליוני שקל חדש.

ב. חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם

1. האחראי על ניהול סיכוני שוק בחברה

האחראי בחברה על ניהול סיכוני השוק הינו סמנכ"ל כספים וכלכלה, מר הראל זאב בלינדה. לפרטים אודות השכלתו, כישוריו וניסיונו העסקי ראה תקנה 26א' (פרטים בדבר נושא משרה בכירה בתאגיד) בפרק ד' לדוח התקופתי של החברה לשנת 2011.

2. תיאור סיכוני השוק בחברה

החברה מוכרת את מוצריה, במחיר שנקבע על ידי גוף חיצוני, כלומר על פי תעריף שקובעת רשות החשמל. קביעת התעריף מבוססת על עקרון המרכיבים השונים בתעריף, אשר לעיתים אינם תואמים את עלויות החברה בפועל. מכיוון שכך, הרי שלגבי עיקר פעילותה, אין החברה חשופה לסיכוני שוק, זולת המפורט בסעיפים כדלהלן: ראה גם ביאור 27 בדוחות הכספיים השנתיים.

א) סיכוני מטבע

רוב הכנסות החברה נקובות בשקל חדש. יחד עם זאת, נכון ל- 31 במרס 2012, סכום של 20,896 מיליוני שקל חדש המהווה 52% מהתחייבויותיה ארוכות הטווח של החברה (ללא אג"ח צמית לפני ביצוע עסקאות הגנה), הינו במט"ח. כתוצאה מכך, תנודות בשערי חליפין גורמות להוצאות המימון של החברה להשתנות ובהתאם לכך עלולות להשפיע על תוצאותיה הפיננסיות של החברה.

בשל ההיקף הניכר של התחייבויות ארוכות הטווח במט"ח, תוצאות הפעילות של החברה מתבטאות ברווחים או הפסדים המושפעים מתנודתיות בשערי החליפין בין שקל חדש למט"ח.

בקביעת בסיס תעריף החשמל במקטע הייצור הגדירה רשות החשמל מנגנון גידור חדש לכל מקטע בשרשרת אספקת החשמל. מנגנון הגידור מעודכן במועד עדכון השנתי של תעריף החשמל בהתאם להתחייבויות החברה הנקובות במטבע חוץ המוכרות על ידי רשות החשמל. הכרה זאת הינה במתווה פוחת עד לביטול מוחלט של מנגנון הגידור באפריל 2013 כמפורט להלן:

נקודת המוצא -	36%
אפריל 2010 -	27%
אפריל 2011 -	18%
אפריל 2012 -	9%
אפריל 2013 -	0%

בהתאם למתווה הפוחת של מנגנון הגידור הקטינה רשות החשמל באפריל 2011 את רכיב המימון צמוד המט"ח המוכר בתעריף משיעור של 27% לשיעור של 18% מההון הזר המוכר (להלן: "סכום מגודר"), אשר צמוד ל"סל קובע" שהוגדר על ידי רשות החשמל כצמוד לדולר ולאירו בשיעורים של 75% ו- 25% בהתאמה. הסכום המגודר נועד לשקף חלק מהוצאות/הכנסות המימון הנגזרות מחשיפת החברה למט"ח ולהעבירו לצרכני החשמל. כתוצאה מהחלטת רשות החשמל לגבי תוכנית להפחתת שיעור רכיב המימון המגודר בתעריף, החברה נדרשה להגדיל את היקף עסקאות ההגנה בשוק ההון.

באשר לחשיפה הנותרת מעבר לסכום המגודר בתעריף, החברה נקטה במספר צעדים שנועדו לצמצם את ההשפעה של תנודתיות בשערי החליפין על ידי הקטנת החשיפה הנותרת למט"ח באמצעות ביצוע עסקאות הגנה. יחד עם זאת, קיבולת השוק עלולה להיות מוגבלת ולגרום לחריגה בחשיפת החברה למט"ח ביחס לרמת החשיפה הרצויה על פי מדיניות החברה. בנוסף, חשופה החברה לתנודות שערי המטבע בגין חלק מחוזי רכש טובין ושירותים בהקמת יחידות הייצור כדלקמן:

עלות רכישת הציוד של יחידות הייצור נקבעה נורמטיבית על פי מחירון GTH המפורסם במטבע דולר ארה"ב. לצורך ההכרה בעלות, רשות החשמל מתרגמת את העלות לשקלים חדשים בשער החליפין הידוע במועד רכישת הציוד הנורמטיבי. מכאן, שהתעריף לא נותן הגנה מפני שינויים במדד אל מול שינויים בשער מטבע חוץ, לאחר מועד הרכישה. במקרה שהחברה תידרש להציג את דוחותיה הכספיים לפי כללי IFRS המלא, אזי החברה לא תוכל לרשום נכס/התחייבות פיקוח. לפיכך, מנגנון הגידור בתעריף החשמל המיועד להגנה על התחייבויות מסוימות במט"ח ייושם באופן שונה בדוח הכספי ועלול לגרום לתנודתיות בהוצאות המימון של החברה עקב הפער בין שיעור שינוי מדד המחירים לצרכן לבין שיעור השינוי בסל הקובע.

ב) סיכוני ריבית

החברה חשופה לשוני שבין הריבית המוכרת (במטבע חוץ ובשקל חדש) בבסיס התעריף, המתעדכנת אחת לשנה בעת העדכון השנתי של התעריף, לבין שיעור הריבית בגין התחייבויותיה (במטבע חוץ ובשקל חדש) בפועל. לפיכך החברה חשופה גם לשינויים בשיעורי הריביות השוררות בשוק, בעיקר ביחס להלוואות שנטלה והנושאות ריבית משתנה. כמו כן, עלייה בשיעורי הריביות השוררות בשוק עלולה לייקר משמעותית את ההלוואות אשר אותן נדרשת החברה ליטול. חשיפה זאת עלולה להשפיע על תוצאותיה הפיננסיות של החברה.

ג) היוון עלויות אשראי

עלויות מימון והון בגין הקמת רכוש קבוע המתקבלת בתעריף החשמל נרשמות כחלק מרכוש בהקמה. כאשר קיימת סבירות של קרוב לוודאי שעלויות אלה יוכרו בתעריף הן מהוונות לרכוש בהקמה עד למועד בו נכסים אלו מוכנים לשימוש המיועד. היוון עלויות מימון בגין הקמה נרשמות כהקטנת הוצאות מימון.

היוון עלויות הון בגין הקמה נרשמות כהכנסות אחרות, בהתאם לסעיף 15 בחוק אמריקאי SFAS71.

החברה חשופה לשוני שבין הריבית המוכרת להיוון לפי התעריף לבין שיעור הריבית להיוון בפועל.

ד) שינוי מחירי תשומות

סל התשומות של רכיבי התעריף, מלבד עלויות דלקים, חלק מעלויות התפעול וחלק מעלויות ההון, נקבע כצמוד לשינוי מדד המחירים לצרכן. מכאן, שהחברה חשופה לסיכוני שוק הנובעים מעליה ריאלית של מחירי התשומות אשר משקפים את רכיבי התעריף.

ה) שינויים בשוק ההון המשפיעים על כספי היעודה לפנסיה ועל המחויבות לפנסיה

החברה מחויבת לקיום יעודה כספית מתאימה בקופת גמל מרכזית לקצבה (להלן: "הקופה"), שתאפשר תשלומי פנסיה לפנסיונרים ולעובדים הזכאים מדור א' ודור ב', בהתאם להתחייבות האקטוארית המחושבת על ידי אקטואר הקופה. הקופה מחשבת את החבות

האקטוארית של החברה לעובדים בתוכנית הפנסיה, על מנת לקבוע את הסכום שעל החברה להפקיד כיעודה.

בהתאם להתחייבות זו החברה תהיה אחראית להשלמת גרעון בין היעודה לבין ההתחייבות. יחד עם זאת, קיימת אי וודאות מסוימת לגבי גובה ההפקדות שיידרש לקופת הפנסיה. ההפקדות לקופת הפנסיה של החברה מבוססות על תחזית של תזרימי המזומנים הצפויים בעתיד ועל מספר הנחות אקטואריות. התחייבויות הפנסיה של החברה בפועל עשויות להיות שונות מאלו החזויות. בנוסף, המודל האקטוארי לחישוב ההפקדות לקופת הפנסיה עלול להשתנות בעתיד בהתאם לשינויים בתוחלת החיים, בנושאים רגולטורים, באקלים הכלכלי ועניינים אחרים. שינויים אלה יכולים לגרום לעודף או גרעון בהתחייבויותיה של החברה לקופה.

בהקשר זה, הסיכונים העיקריים אליהם חשופה החברה הם:

- (1) מדיניות ההשקעות של הקופה והשפעתה על היעודה – היעודה בקופה כוללת נכסים שונים שעיקרם אגרות חוב ממשלתיות ופיקדונות בנקאיים הצמודים למדד. לפיכך תשואת היעודה מושפעת מהסיכונים הגלומים בהתנהגות השווקים וההשפעה שיש לכך על הרכב והשווי הנכסי של הנכסים ביעודה.
- (2) סיכוני מח"מ – לשינויים בתשואות של אגרות החוב הממשלתיות השפעות גדולות יותר על הערך הכספי של ההתחייבויות (העתודה) לעומת הערך הכספי של הנכסים (היעודה) וזאת עקב המח"מ הארוך יותר של העתודה לעומת זה של היעודה. מזער סיכוני השוק מחייב אפוא ביזור השקעות במונחי תמהיל הנכסים הפיננסיים המוחזקים, דירוג האשראי והתאמת המח"מ, ככל שניתן, למח"מ העתודה.
- (3) סיכוני אשראי – אי עמידת צד שלישי בהתחייבויותיו כלפי הקופה עלולה לגרום לירידה בערך נכסי הקופה.

3. מדיניות החברה בניהול סיכוני שוק

ככלל, החברה פועלת בנושא כספים והשקעות על פי נוהל החברה במטרה למזער סיכונים פיננסיים, תוך פיזור השקעותיה בבנקים שונים. מדיניות החברה הינה לנהל סיכוני השוק הנובעים מהחשיפה הכלכלית של החברה לסיכוני מטבע. להלן מדיניות החברה בניהול סיכוני השוק אליהם היא חשופה:

א) מדיניות החברה בניהול סיכוני שוק לחשיפה לסיכוני מטבע

מדיניות החברה הינה לנהל סיכוני השוק הנובעים מהחשיפה הכלכלית של החברה. במטרה לצמצם את חשיפת החברה לתנודות במטבע חוץ, קיבל דירקטוריון החברה החלטות בקשר לחשיפת החברה כדלהלן:

- (1) בנושא החשיפה הריאלית בגין ההתחייבויות הצמודות והנקובות במטבע חוץ אשר הועברו לצרכנים כרכיב הגידור בתעריף לצרכני החשמל - החברה תבצע עסקאות הגנה במטבע חוץ (SWAP ו-FORWARD בעיקרן) על מנת להתאים את מבנה ההוצאות למבנה ההכנסות המוכר לפי הרכב הסל הקובע שהוגדר על ידי רשות החשמל. עסקאות ה-SWAP יבוצעו לתקופה של שנה לפחות. ככלל יבוצעו עסקאות לכיסוי של לפחות 85% מיתרת החשיפה, כך שסכום החשיפה בכל מטבע לא יעלה על הערך המצטבר של 15% מיתרת ההלוואות באותו המטבע.

- (2) בנושא יתרת החשיפה של ההתחייבויות החברה במטבע חוץ שאינן נכללות ברכיב הגידור בתעריף החשמל (לאחר יישום בסעיף א' לעיל) – החברה תבצע עסקאות הגנה (SWAP ו-)

FORWARD בעיקר), באם תנאי השוק יצדיקו זאת על מנת להקטין החשיפה למטבע חוץ.

עסקאות ה-SWAP יבוצעו לתקופה של שנה לפחות תוך התחשבות באינפלציה בישראל ובמדיניות המערב ובשערי הריבית בשווקי ההון.

- (3) על מנת לאפשר יישום דינאמי של המדיניות ועל מנת להימנע מחריגות אקראיות טכניות, ביום 11 ביולי 2011 הנחה סמנכ"ל כספים וכלכלה בחברה כי סכום החשיפה בכל מטבע לא יעלה או ירד מ- 5% מיתרת ההלוואה באותו המטבע, בתוספת 2% מיתרת ההלוואות על כל 1% בפער הריביות אם הוא שלילי לחובת החברה.
- (4) הנחיית סמנכ"ל כספים וכלכלה, מתירה חריגה של מעבר ל- 15% אם סכום החשיפה אינו עולה על 10 מיליון דולר או שווה ערך במטבע חוץ אחר בכל מטבע בנפרד.
- (5) החברה תשקול ביצוע עסקאות גידור לביזור החשיפה לריבית במט"ח (ריבית משתנה/קבועה) שמטרתן הקטנת החשיפה לעלייה בשערי הריבית, באם תנאי השוק יצביעו על כדאיות ביצוען.

- (6) בהמשך לאמור בסעיף א' לעיל, החלה החברה לאחרונה בביצוע עסקאות גידור עבור רכש טובין ושירותים במטבע חוץ, כך ביצעה החברה במהלך חודש אוגוסט 2011 עסקאות גידור בגין הרכש עבור פרויקט החירום שלב ב'.

(ב) מדיניות החברה להתמודדות עם סיכוני השוק המשפיעים על כספי היעודה לפנסיה

במטרה להתמודד עם סיכוני השוק המשפיעים על יכולת הקופה לעמוד בתשלומים לעובדים הזכאים מתוך נכסיה, החברה פועלת בדרכים המפורטות:

- (1) בכל הנוגע לכספי היעודה מייעדת החברה את ניהול סיכוני השוק לחשיפה כלכלית.
- (2) קיימת מחלקה ייעודית שתפקידה לבקר את הפעילות הכספית של הקופה ולפקח על קיום הוראות הדין והסכם שרותי הניהול בין החברה לבין החברה המנהלת של הקופה.
- (3) לחברה נציג בדירקטוריון הקופה ובוועדותיו (בנוסף לנציג מטעם עובדי החברה). הדירקטורים כאמור, שותפים לקביעת המדיניות הראויה לניהול כספי הקופה ובכלל זה: מתן מענה לסיכון פערי המח"מ בין הנכסים להתחייבויות בדרך של התאמות מח"מ הנכסים ככל האפשר, השקעות תוך התייחסות לסיכוני הלווה והיקף ההשקעה וכן השקעת מרבית נכסי הקופה בנכסים צמודי מדד.
- (4) לצורך מיתון התנודתיות בהעברות לקופה שנבעו בעיקר משינוי בעקום התשואות להיוון ההתחייבות האקטוארית, החברה פעלה בהליך לצורך פריסת ה"החוב הריגי".
- (5) ביום 15 בנובמבר 2010 אושר שינוי תקנון הקופה על ידי הממונה על שוק ההון במשרד האוצר.
- (6) המדיניות בנוגע לניהול כספי הפנסיה היא של הקופה ולא של החברה. היעודה בקופה כוללת נכסים שונים שבעיקרם אגרות חוב ממשלתיות ופיקדונות בנקאיים הצמודים למדד. לפיכך, תשואת היעודה מושפעת מהסיכונים המובנים בהתנהגות השווקים וההשפעה שיש לכך על הרכב ושווי הנכסים ביעודה.

(ג) היקף הסמכות בהנהלת החברה בניהול החשיפה לסיכוני שוק

על פי מדיניות החברה בנושא הטיפול בחשיפה הנובעת מסיכוני שוק, כפי שפורט לעיל, נקבע כי מנהל אגף הכספים מורשה לאשר עסקאות להחלפת מטבע ועסקאות להחלפת ריבית. מנהל אגף כספים אינו מוגבל כמותית בקשר עם הסמכות לאשר עסקאות הגנה. עסקאות

הגנה נוספות כגון אופציות וכו', דורשות אישור של סמנכ"ל כספים וכלכלה. בנוסף, קבע הדירקטוריון כי עובדים מסוימים בחברה יבצעו בשם החברה עסקאות הגנה בהתאם למדיניותה.

הפיקוח על מדיניות ניהול סיכונים ואופן מימושה (ד)

1) כללי

החברה מנהלת מערכת תקופתית לניהול סיכונים שוק פיננסיים, בדרך של מעקב חודשי על ההתחייבויות הפיננסיות שלה וההגנות עליהן. החברה עוקבת בתקופת הדוח אחר ההתחייבויות ותבצע הגנות על פי צרכיה ובהתאם למדיניות שנקבעה, לאחר התייעצות וחוות דעת בלתי תלויות של מומחים חיצוניים.

2) פיקוח הדירקטוריון

כל רבעון, בעת הדיון על הדוחות הכספיים, יימסר לדירקטוריון דיווח מפורט על מצב החשיפה המטבעית לסוף כל רבעון, שזו היא החשיפה העיקרית של החברה לסיכונים שוק ובגינה קיימת מדיניות שאושרה בדירקטוריון ועל עסקאות ההגנה שבוצעו ברבעון השוטף. יחד עם זאת בכל דיווח רבעוני שניתן לדירקטוריון על מצב החשיפה המטבעית מצוין כי מטעמי גמישות ומהותיות מקום שסכום החשיפה המטבעית אינו עולה על שווה ערך 10 מיליון דולר ניתן לחרוג מ – 15%.

3) מנגנוני הבקרה של החברה

הביקורת הפנימית בחברה מקיימת מפעם לפעם מעקב אחר ביצוע החלטות הדירקטוריון וועדותיו, בעניין החשיפה לסיכונים שוק, בין היתר, למניעת סטיות ממדיניות החברה בניהול סיכונים שוק. הביקורת נעשית על פי תקני ביקורת מקובלים ועל פי תוכניות עבודה המאושרות על ידי וועדת הביקורת של הדירקטוריון.

בחברה קיים צוות חשיפה שמנטר את התפתחות החשיפה של שינוי שער חליפין ביחס להתחייבויות הפיננסיות של החברה אחת לחודש וממליץ על ביצוע עסקאות בהתאם.

ה) פרטים נוספים בדבר ניהול סיכונים שוק

1) אירועים בנושא חשיפה לסיכונים שוק וניהול סיכונים שוק שאירעו לאחר תאריך המאזן

לא התרחשו אירועים בנושא חשיפה לסיכונים שוק וניהול סיכונים שוק לאחר תאריך המאזן.

2) חשיפה למט"ח ולמדד המחירים לצרכן

בתקופת הדוח נוצר לחברה הפסד בסך של כ- 586 מיליון שקל חדש בגין עסקאות החלפת מטבע והפסד בגין עסקאות אקדמה בסך של כ- 6 מיליון שקל חדש.

עסקאות ההגנה תפקידן לגדר את החשיפה של החברה למטבע חוץ ותוצאותיהן הפוכות לתוצאות החשיפה של נכס הבסיס - ההתחייבויות החברה במטבע חוץ. על כן, יש לציין כי הפסד דלעיל בסך 592 מיליון שקל חדש קוּזז על ידי רווח הנובע משחיקת ההלוואות, בגין נעשו אותן עסקאות החלפה ואקדמה.

לחברה הוצאות מימון הצמודות למדד המחירים לצרכן. אולם הוצאות אלה הינן יחסית יציבות ומשכך יוצרות לחברה חשיפה חשבונאית נמוכה יותר מאשר התנודות בשערי המטבע.

3) סיכונים ההפסד בהשקעות השונות, והחובות לחברה כתוצאה מהאפשרות שהצד הנגדי לעסקה או לחובות החברה לא יעמוד בהתחייבויותיו או בהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של חוב, זהים ליתרתם של נכסים אלו במאזן החברה.

4) לחברה אין סיכון שוק בפוזיציות חוץ מאזניות, שכן עסקאות אלו נעשות למטרות הגנה בלבד.

ו) דוח בסיסי ההצמדה

ראה בעמוד הבא.

ליום 31 במרס 2012

(במיליוני שקל חדש)

הצמדה	הצמדה	הצמדה	הצמדה	הצמדה	הצמדה	הצמדה	הצמדה	הצמדה
לדולר	לאירו	ליין יפני	למט"ח	למזד	ללא	סה"כ	לא כספי	סה"כ
ארה"ב			אחר	המחירים	הצמדה			
				לצרכן				
2	-	-	-	-	859	861	-	861
-	-	-	-	-	4,137	4,137	-	4,137
680	269	28	(3)	(602)	24	396	326	722
7,844	412	2,437	(2)	(9,332)	65	1,424	2	1,426
8,526	681	2,465	(5)	(9,934)	5,085	6,818	328	7,146
התחייבויות								
1,035	475	(5)	(2)	4,032	5	5,540	(46)	5,494
1,037	30	-	1	1,133	-	2,201	-	2,201
288	8	-	31	388	760	1,475	-	1,475
9,078	1,422	2,838	2	21,811	1,676	36,827	(164)	36,663
3,552	-	-	-	-	-	3,552	(29)	3,523
-	-	-	-	2,453	-	2,453	-	2,453
14,990	1,935	2,833	32	29,817	2,441	52,048	(239)	51,809
(6,464)	(1,254)	(368)	(37)	(39,751)	2,644	(45,230)	567	(44,663)

רכוש

מזומנים ושווי מזומנים

לקוחות בגין מכירות חשמל ..

חייבים ויתרות חובה

חובות לזמן ארוך

סה"כ

אשראי מתאגידים בנקאיים ומנותני

אשראי אחרים

התחייבויות לספקים ונותני

שירותים

זכאים ויתרות זכות

אגרות חוב, התחייבויות לתאגידים

בנקאיים ואחרות

התחייבות למדינת ישראל

אגרות חוב למדינת ישראל

סה"כ

סה"כ נטו

- א. לחלק מהעלויות בגין החשיפה למטבע חוץ או בהצמדה אליו יש כיסוי בתעריף החשמל הנוכחי, באמצעות מנגנון הגידור בסך של 6.2 מיליארד שקל חדש (75% מול הדולר ו- 25% מול האירו), אשר יסתיים במרס 2013.
- ב. חלק מהעלויות בגין ההתחייבויות לזמן ארוך מהוונות לרכוש בהקמה (ראה ביאור 7 הכספיים בדוחות הכספיים הרבעוניים).

ליום 31 במרס 2011

(במיליוני שקל חדש)

הצמדה לדולר	הצמדה לאירו	הצמדה ליין יפני	הצמדה למט"ח אחר	הצמדה למדד המחירים לצרכן	ללא הצמדה	סה"כ	לא כספי	סה"כ
1	-	-	-	131	4,501	4,633	-	4,633
-	-	-	-	-	3,143	3,143	-	3,143
270	3	-	-	-	22	295	194	489
907	431	1,142	(143)	(1,277)	60	1,120	2	1,122
1,178	434	1,142	(143)	(1,146)	7,726	9,191	196	9,387

רכוש

מזומנים ושווי מזומנים 1

לקוחות בגין מכירות חשמל -

חייבים ויתרות חובה 270

חובות לזמן ארוך 907

סה"כ **1,178**

התחייבויות

אשראי מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים, נטו 140

התחייבויות לספקים ונותני שירותים 608

זכאים ויתרות זכות 340

אגרות חוב, התחייבויות לתאגידים בנקאיים ואחרות 9,557

התחייבות למדינת ישראל 3,810

אגרות חוב למדינת ישראל -

140	502	(1,668)	105	1,926	3,512	4,517	(51)	4,466
608	77	-	1	947	-	1,633	-	1,633
340	9	-	30	351	644	1,374	-	1,374
9,557	2,264	2,946	(229)	24,175	1,558	40,271	(229)	40,042
3,810	-	-	-	-	-	3,810	(219)	3,591
-	-	-	-	2,458	-	2,458	-	2,458
14,455	2,852	1,278	(93)	29,857	5,714	54,063	(499)	53,564
(13,278)	(2,418)	(136)	(50)	(31,003)	2,012	(44,872)	695	(44,177)

סה"כ **14,455**

סה"כ נטו **(13,278)**

- (1) לחלק מהעלויות בגין החשיפה למטבע חוץ או בהצמדה אליו יש כיסוי בתעריף החשמל הנוכחי, באמצעות מנגנון הגידור בסך של 8.8 מיליארד שקל חדש (75% מול הדולר ו – 25% מול האירו), אשר יסתיים במרס 2013.
- (2) חלק מהעלויות בגין ההתחייבויות לזמן ארוך מהוונות לרכוש בהקמה (ראה ביאור 7 הכספיים בדוחות הכספיים הרבעוניים).

ז) מבחני רגישות**1) סיכון לפי שווי הוגן בגין שיעורי ריבית**

הלוואות הנושאות שיעורי ריבית קבועים חושפות את החברה לסיכון שיעור ריבית בגין שווי הוגן.

ניתוח רגישות בשיעורי הריבית

ניתוח הרגישות נקבע על בסיס החשיפה לשיעורי ריבית של מכשירים פיננסיים נגזרים ולא נגזרים בתאריך המאזן. ניתוח הרגישות בדבר התחייבויות נושאות ריבית משתנה הוכן תחת ההנחה כי סכום ההתחייבות לתאריך המאזן עמד לאורך כל שנת הדיווח.

ניתוח רגישות לפי שווי הוגן

א) ליום 31 במרס 2012 :

רווח (הפסד) מעלייה בגורם שוק			שווי הוגן	רווח (הפסד) מירידה בגורם שוק		
שינוי ב- % הריבית	עליה של 200 נקודות בסיס *	+10%	+5%		-5%	ירידה של 200 נקודות בסיס *
	במיליוני שקל חדש					
הלוואות לזמן ארוך בריבית קבועה	(461)	(125)	(64)	5,708	64	129 532
הלוואות לזמן ארוך בריבית משתנה	-	-	-	4,010	-	-
אגרות חוב סחירות	(945)	(291)	(149)	15,730	143	294 1,053
אגרות חוב לא סחירות	(2,033)	(619)	(315)	20,628	329	671 2,519
עסקאות החלפה	293	(190)	(96)	(236)	100	200 447
עסקאות אקדמה	-	-	-	(11)	-	-
סה"כ	(3,146)	(1,225)	(624)	45,829	636	1,294 4,551

(ב) ליום 31 במרס 2011 :

רווח (הפסד) מעלייה בגורם שוק			שווי הוגן	רווח (הפסד) מירידה בגורם שוק			
שינוי ב- % הריבית	עליה של 200 נקודות בסיס *	+10%	+5%	-5%	-10%	ירידה של 200 נקודות בסיס *	
במיליוני שקל חדש							
הלוואות לזמן ארוך בריבית קבועה	(496)	(146)	(76)	6,198	76	155	511
הלוואות לזמן ארוך בריבית משתנה	-	-	-	4,617	-	-	-
אגרות חוב סחירות	-	-	(133)	9,925	-	-	-
אגרות חוב לא סחירות	(2,201)	(485)	(246)	21,092	258	526	2,577
עסקאות החלפה	(17)	(161)	(82)	743	85	173	206
עסקאות אקדמה	-	1	1	222	(1)	(1)	(8)
סה"כ	(2,714)	(791)	(536)	42,797	418	853	3,286

* החברה בחרה להציג את גודל השינוי בריבית, אשר בעבורו יבוצעו מבחני הקיצון למכשירים פיננסיים הרגישים לשינוי בשער הריבית, בשיעור של 200 נקודות בסיס (2%), לאחר שנבדק ולא נמצא שינוי אבסולוטי יומי גבוה יותר בשער הריבית במהלך עשר השנים הקודמות למועד הדיווח, ולאחר שהעריכה כי שינוי של 200 נקודות בסיס הוא שינוי היכול להתרחש בתרחיש חמור אך מתקבל על הדעת באותה ריבית.

ניתוח רגישות של מטבע חוץ לפי שווי הוגן(א) ליום 31 במרס 2012 :

הפסד (רווח) מירידה בגורם שוק		שווי הוגן		הפסד (רווח) מעלייה בגורם שוק		
-10%	5%-			+ 5%	+ 10%	שינוי ב-% בשער המטבע
במיליוני שקל חדש						לפי מטבעות
						<u>הלוואות ואגרות חוב</u>
-	-		1,040	-	-	שקל
-	-		22,856	-	-	שקל צמוד
(1,699)	(849)		16,986	849	1,699	דולר
(260)	(130)		2,597	130	260	אירו
(260)	(130)		2,596	130	260	יין
-	-		1	-	-	פרנק שוויצרי
(2,219)	(1,109)		46,076	1,109	2,219	סה"כ
						<u>עסקאות החלפה</u>
-	-		743	-	-	שקל
-	-		13,952	-	-	שקל צמוד
1,041	521		(10,410)	(521)	(1,041)	דולר
151	75		(1,506)	(75)	(151)	אירו
302	151		(3,019)	(151)	(302)	יין
-	-		4	-	-	לירות שטרלינג
1,494	747		(236)	(747)	(1,494)	סה"כ
						<u>עסקאות אקדמה</u>
-	-		(42)	-	-	שקל
10	5		(95)	(5)	(10)	דולר
(13)	(6)		126	6	13	אירו
(3)	(1)		(11)	1	3	סה"כ

- (1) החברה אינה חשופה למדד המחירים לצרכן בשל החרגתה על פי תקנות החברות הממשלתיות בדבר כללים לעריכת דוחות כספיים של החברה (ראה ביאור 2 א' בדוחות הכספיים הרבעוניים).
- (2) חלק מהעלויות בגין התחייבויות לזמן ארוך מהוונות לרכוש קבוע.
- (3) לחלק מהעלויות בגין חשיפה למטבע חוץ או בהצמדה אליו יש כיסוי בתעריף החשמל הנוכחי (ראה סעיף ו' לעיל).

(ב) ליום 31 במרס 2011:

הפסד (רווח) מירידה בגורם שוק		שווי הוגן		הפסד (רווח) מעלייה בגורם שוק		
-10%	5%-			+5%	10%+	שינוי ב % בשער המטבע
במיליוני שקל חדש						
						הלוואות ואגרות חוב לפי מטבעות
-	-	1,039		-	-	שקל
-	-	22,634		-	-	שקל צמוד
(1,238)	(619)	12,382		619	1,238	דולר
(311)	(155)	3,107		155	311	אירו
(266)	(133)	2,657		133	266	יין
-	-	4		-	-	לירות שטרלינג
1	-	8		-	1	פרנק שוויצרי
(1,816)	(907)	41,832		907	1,816	סה"כ
						עסקאות החלפה
		1,038				שקל
		7,358				שקל צמוד
474	237	(4,739)		(237)	(474)	דולר
52	26	(515)		(26)	(52)	אירו
257	129	(2,574)		(129)	(257)	יין
(18)	(9)	176		9	18	לירות שטרלינג
765	383	744		(383)	(765)	סה"כ
						עסקאות אקדמה
-	-	3,070		-	-	שקל
193	97	(1,932)		(97)	(193)	דולר
25	13	(252)		(13)	(25)	אירו
49	25	(494)		(25)	(49)	יין
17	9	(170)		(9)	(17)	לירות שטרלינג
284	144	222		(144)	(284)	סה"כ

(1) החברה אינה חשופה למדד המחירים לצרכן בשל החרגתה על פי תקנות החברות

הממשלתיות בדבר כללים לעריכת דוחות כספיים של החברה (ראה ביאור 2 א' בדוחות

הכספיים הרבעוניים).

(2) חלק מהעלויות בגין התחייבויות לזמן ארוך מהוונות לרכוש קבוע.

(3) לחלק מהעלויות בגין חשיפה למטבע חוץ או בהצמדה אליו יש כיסוי בתעריף החשמל הנוכחי (ראה סעיף ו' לעיל).

ג. היבטי ממשל תאגידי

1. תרומות

החברה מנועה מלתרום לנוכח הנחיות רשות החברות.

2. דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית

בהתאם לנדרש בתקנות ניירות ערך, החליט הדירקטוריון בשנת 2004 כי המספר המזערי הראוי של דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית, הינו שלושה, וזאת בהתחשב, בין היתר, בגודל החברה, סוגה ואופייה, מורכבות פעילותה ומספר חברי הדירקטוריון שבה. לדעת הדירקטוריון מספר זה יאפשר לדירקטוריון החברה לעמוד בחובות המוטלות עליו, ובכלל זה בחובות המוטלות עליו בהתאם לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות") והתקנות שהותקנו מכוחו, ולמסמכי ההתאגדות של החברה, ובמיוחד בהתייחס לאחריותו של הדירקטוריון לבדיקת מצבה הכספי של החברה ולעריכת הדוחות הכספיים ואישורם.

ביום 24 במאי 2012, החליט דירקטוריון החברה, לאחר שקיים דיון בעניין, להגדיל את המספר המזערי של דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית לחמישה דירקטורים. לדעת הדירקטוריון קביעת מספר מזערי של חמישה דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית יאפשר לו לעמוד בחובות המוטלות עליו בהתאם לדין ולמסמכי ההתאגדות של החברה, ובמיוחד בהתייחס לתפקידו לבדיקת מצבה הכספי של החברה ואחריותו לעריכת הדוחות הכספיים ולאישורם, ויבטיח דיון ובחינה איכותיים של נושאים פיננסיים וחשבונאיים בישיבות הדירקטוריון וועדותיו. החלטת הדירקטוריון התבססה על השיקולים שלהלן:

(א) אופי ומורכבות הסוגיות החשבונאיות והפיננסיות הקשורות בפעילות החברה ובהכנת דוחותיה הכספיים, לאור סוג והיקף פעילותה, הבקורות הפנימיות והחיצוניות הנדרשות בה, לרבות הביקורת הפנימית וביקורת רואה החשבון המבקר, והרגולציה הרחבה החלה עליה, בין היתר, בתחום החשבונאי והפיננסי, בהיותה חברה ציבורית וחברה ממשלתית הנתונה לפיקוח גורמים רגולטורים שונים.

(ב) בפרט, קיומן של הסוגיות הבאות, אשר משקלן בפעילותה של החברה ובתהליכי הדיווח הכספי שלה גדל בשנים האחרונות: עריכת דוחות כספיים לפי תקינה חשבונאית ייחודית לחברה והמעבר הצפוי לדיווח מלא לפי כללי חשבונאות בינלאומיים (IFRS); אופן הטיפול וההצגה של המחויבויות האקטואריות בחברה; יישום כללי SOX מחמירים יותר מן הכללים המיושמים על-ידי מרבית החברות בישראל; ו- מבנה החוב הפיננסי של החברה.

(ג) חיזוק כללי הממשל התאגידי החלים על דירקטורים בחברה בביצוע תפקידם והקשחת החובות המוטלות עליהם, לצד חיזוק הכללים הנוגעים לעריכת ואישור הדיווח הכספי בתאגידים מדווחים.

(ד) המספר המזערי של חמישה דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית תואם בקירוב את המקובל בחברות אחרות בסדר גודלה ומורכבותה הפיננסית והחשבונאית של פעילות החברה, ואף גבוה יותר ביחס למרביתן.

נכון למועד הדוח, מכהנים בחברה שמונה דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית: ד"ר זיו רייך, מר מוקי בן-עמי, הגב' איריס שטרק, מר ראיק אבו ריש, מר מיכאל לזר, הגב' ורד יצחקי, מר יצחק לקס ומר אריה רפפורט. לפרטים ראה תקנה 26 (הדירקטורים של התאגיד) בפרק ד' - פרטים נוספים על התאגיד, בדוחות הכספיים השנתיים.

הדירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית מכהנים בוועדות הדירקטוריון העוסקות בעניינים חשבונאיים ופיננסיים, כדלקמן: הוועדה לבחינת דוחות כספיים, ביקורת, תקציב, ניהול פיננסי וניהול סיכונים, התקשרויות ונכסים, אסטרטגיה, שינוי מבני ותדמית, משאבי אנוש וארגון, אקטואריה, תקציב, גולציה, פיתוח עסקי, שיווק ושירות, אחריות תאגידית.

3. דירקטורים בלתי תלויים

לפרטים ראה סעיף ג' 3 בדוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2012.

4. המבקר הפנימי של החברה

א) פרטי המבקר הפנימי

- (1) המבקר הפנימי, הינו מר יגאל הראל. תאריך תחילת כהונתו: 17 במרס 2011.
- (2) המבקר הפנימי עומד בתנאים הקבועים בסעיף 146(ב) לחוק החברות ובהוראות סעיפים 3א' ו- 8 לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב- 1992 (להלן: "חוק הביקורת הפנימית").
- (3) המבקר הפנימי הינו עובד החברה ואינו ממלא בחברה תפקיד נוסף על הביקורת הפנימית, זולת תפקיד הממונה על תלונות הציבור והממונה על תלונות העובדים. במילוי התפקיד הנוסף כאמור אין כדי לפגוע במילוי תפקידו העיקרי.
- (4) למבקר הפנימי אין קשרים עסקיים מהותיים או קשרים מהותיים אחרים עם החברה ואינו ממלא מחוץ לחברה תפקיד היוצר או העלול ליצור ניגוד עניינים עם תפקידו כמבקר פנימי.

ב) זהות הממונה על המבקר הפנימי

- (1) הממונים הארגוניים על המבקר הפנימי ונציב תלונות הציבור הינם המנכ"ל ויו"ר הדירקטוריון.
- (2) זהות הממונים הינה בהתאם להוראת סעיף 148 לחוק החברות וסעיף 49 לחוק החברות הממשלתיות.
- (3) החובות והסמכויות של המבקר הפנימי מעוגנות בנוהל "הביקורת הפנימית ונציבות תלונות הציבור" בחברה.
- (4) תפקידיו וסמכויותיו של המבקר הפנימי נקבעות על ידי וועדת הביקורת, בהתאם לסמכות אשר הואצלה לה לשם כך בעבר על ידי דירקטוריון החברה. הדירקטוריון אישר ביום 24 במאי 2012 את החלטתו הקודמת לאצול לוועדת הביקורת את סמכותו לקבוע את תפקידיו וסמכויותיו של המבקר הפנימי. דירקטוריון החברה לא האציל סמכויות סטטוטוריות נוספות הנתונות לו, לוועדה מוועדותיו.

ג) תוכנית העבודה

- 1) בשנת 2010 סיימה הביקורת הפנימית בחברה סקר סיכונים תהליכי כללי. סקר הסיכונים שימש לצורך בניית תוכנית עבודה רב שנתית חדשה לביקורת הפנימית לשנים 2011-2013. תוכנית העבודה הרב שנתית (2011-2013), אושרה בוועדת הביקורת בחודש יולי 2010 ובדירקטוריון בחודש דצמבר 2010.
- 2) המבקר הפנימי מגיש הצעה לתכנית עבודה שנתית בתיאום עם יו"ר הדירקטוריון, יו"ר וועדת הביקורת והמנהל הכללי. תוכנית העבודה השנתית נדונה ומאושרת בוועדת הביקורת ובדירקטוריון. תוכנית העבודה לשנת 2012 אושרה על ידי וועדת הביקורת ואושרה על ידי הדירקטוריון בחודש דצמבר 2011.
- 33) במהלך שנת העבודה מתקבלות דרישות לביצוע מטלות ביקורת ובדיקה לעיתים בקדימות למטלות אחרות. הדרישות יוזמות על ידי יו"ר הדירקטוריון, יו"ר וועדת הביקורת, המנכ"ל, חברי הדירקטוריון והמבקר הפנימי. בנוסף, הביקורת הפנימית עורכת במהלך השנה ביקורות נוספות שאינן מתוכננות מראש, בעקבות דוחות ביקורת של מבקר המדינה ובעקבות תלונות גלויות ואנונימיות המתקבלות בחברה. כל אלו משולבים בתוכנית העבודה בהיקף שאושר במסגרתה.
- המבקר הפנימי מגיש מידי שנה דוח חצי שנתי המסכם את דוחות הביקורת הפנימית שהסתיימו במהלך החודשים ינואר - יוני של אותה שנה.
- המבקר הפנימי מכין מידי שנה דוח שנתי המסכם את דוחות הביקורת הפנימית שהסתיימו במהלך אותה שנה. הדוח החצי שנתי והדוח השנתי של הביקורת הפנימית מוגשים ליו"ר הדירקטוריון, ליו"ר וועדת הביקורת של הדירקטוריון ולמנהל הכללי.
- 4) תוכנית העבודה לשנת 2012 מותירה בידי המבקר הפנימי מטלות בלתי נצפות מראש בהיקף של 40 מטלות.

- 5) בתקופה ינואר – מרס 2012 הגישה הביקורת הפנימית דוחות ביקורת לרבות דוחות מעקב בתחום מערכות מידע ממוחשבות.
- 6) בשנת 2012 יבדקו על ידי המבקר עסקאות חריגות עם בעלי עניין ועסקאות הטעונות אישורים מיוחדים לשנת 2011.

8

ד) ביקורת של חברות מוחזקות

- 1) תוכניות העבודה של הביקורת הפנימית, כוללות מפעם לפעם ביקורת בחברות הבנות.
- 2) לחברת הפחם מונה מבקר פנימי עצמאי. הפיקוח על עבודת המבקר הפנימי בחברת הפחם מתבצע על ידי וועדת הביקורת ודירקטוריון חברת הפחם.
- בהתאם לסיכום מחודש מאי 2012 בין היועץ המשפטי ומזכיר החברה לבין יו"ר דירקטוריון חברת הפחם, המבקר הפנימי של החברה יקבל לעיונו כל חומר הקשור לביקורת הפנימית בחברת הפחם ואשר נדרש לו לצורך ביצוע עבודתו. להבנת החברה אין מגבלה להעברת המידע מחברת הפחם לחברה.

ה) היקף העסקה

1) להלן מספר שעות ההעסקה של המבקר הפנימי בשנת הדיווח:

ביקורת פנימית בתאגידים מוחזקים	ביקורת פנימית בחברה		
	טיפול בתלונות הציבור	ביקורת פנימית	
-	כ – 4,200	כ – 10,800	ביקורת בגין פעילות בישראל
-	-	-	ביקורת בגין פעילות מחוץ לישראל

לביקורת הפנימית תקן ל- 43 עובדים העוסקים בביקורת פנימית ובטיפול בתלונות ציבור (לרבות עובדי מזכירות ומנהלים). המבקר הפנימי מברר תלונות מאת הציבור כולל תלונות עובדים, בעזרת עובדים בביקורת הפנימית. מתוך תקן זה, 11 עובדים מיועדים לטיפול בתלונות ציבור. בנוסף משתמש המבקר הפנימי בשירותי ביקורת במיקור חוץ, לשם סיוע בעמידה בתוכנית עבודה ובדרישות הנוספות עליה, או בנושאים הדורשים מומחיות שאין ברשות הביקורת הפנימית. היקף שירותי הביקורת במיקור חוץ הינו זניח.

2) בהתאם לתוכנית העבודה הרב שנתית, כפי שאושרה בחודש יולי 2010 בוועדת הביקורת ובחודש דצמבר 2010 בדירקטוריון, היקף עבודת הביקורת הפנימית מאפשר לבקר את הנושאים המהותיים בחברה אחת לכ- 3 שנים.

ו) עריכת הביקורת

- 1) על פי הודעת המבקר הפנימי, מטלות הביקורת נערכות על פי תקנים מקצועיים מקובלים בביקורת פנימית, בהתאם לחוקים הנוגעים בדבר, בהתאם לחוק הביקורת הפנימית ולהנחיות רשות החברות הניתנות מעת לעת בחוזרי רשות החברות.
- 2) הדירקטוריון וועדת הביקורת מעריכים כי המבקר הפנימי עמד בדרישות שנקבעו בתקנים המקצועיים.
- 3) כשירותו של המבקר הפנימי ועמידתו בתקנים המקצועיים נבחנה על ידי וועדת האיתור של מבקר הפנים בהליך שהתקיים בשנת 2011.

ז) גישה למידע

למבקר הפנימי ולבאים מכוחו ניתנת גישה חופשית, מתמדת ובלתי אמצעית, לצורך ביצוע תפקידם, לכל מסמך נתון, מאגר נתונים או מידע, רגיל או ממוחשב, לרבות נתונים כספיים. המבקר הפנימי והבאים מכוחו רשאים להיכנס לכל נכס ולבדוק אותו וזאת בהתאמה לאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית.

ח) דין וחשבון המבקר הפנימי

- 1) דוחות המבקר הפנימי מוגשים בכתב. מידי חצי שנה מגיש המבקר הפנימי דוח לסיכום עבודת הביקורת הפנימית ודוח מעקב על יישום החלטות והמלצות.
- 2) במהלך שנת העבודה, המבקר הפנימי מגיש דוחות ביקורת במתכונתם הסופית ליו"ר הדירקטוריון, למנהל הכללי וליו"ר וועדת הביקורת של הדירקטוריון. דוחות הביקורת מוגשים לחברי וועדת הביקורת של הדירקטוריון באמצעות מזכיר הדירקטוריון. במסגרת הדיווחים החצי שנתיים המוגשים על ידי יו"ר הדירקטוריון לשרי האוצר והאנרגיה והמים ולמנהל רשות החברות, מועבר דיווח אודות עבודת הביקורת הפנימית בחברה.
- 3) בתקופה ינואר - מרס 2012 הגישה הביקורת הפנימית 15 דוחות: 7 דוחות ביקורת ו-8 דוחות בדיקה, בתקופה זו קיימה וועדת הביקורת של הדירקטוריון 4 דיונים על ממצאי הביקורת הפנימית והמלצותיה בתאריך 12 בינואר 2012, 19 בינואר 2012, 1 במרס 2012, 22 במרס 2012.

ט) הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי

בהתאם לתוכנית הרב שנתית, החברה מעריכה כי היקף עבודת הביקורת הפנימית מאפשר לבקר את הנושאים המהותיים בחברה אחת לכ - 3 שנים. היקף זה, אופי ורציפות פעילות המבקר הפנימי ותוכנית עבודתו הינם סבירים, ויש בהם כדי לממש את מטרות הביקורת הפנימית בחברה.

י) תגמול

המבקר הפנימי הינו עובד החברה.

להערכת הדירקטוריון אין השפעה לתגמול המבקר הפנימי על הפעלת שיקול דעתו המקצועי.

יא) שונות

בדיקת איכות הביקורת כפי שנדרש בחוזר רשות החברות מיום 12 בדצמבר 2010 תבוצע בשנת 2012. בדיקת איכות הביקורת הפנימית תבוצע בשני נדבכים:

הנדבך הראשון יתייחס לבדיקת מערך הביקורת הפנימית בחברה. בנדבך זה ייבחן, בין היתר, הממשק בין וועדת הביקורת למבקר הפנימי ובין אורגנים נוספים בחברה (דירקטוריון, הנהלה וכו') לבין המבקר הפנימי. הנדבך השני יתייחס לבדיקת איכות עבודתו של המבקר הפנימי וצוותו. בנדבך זה ייבחן, האם המבקר הפנימי מתפקד כנדרש לקידום מטרות הביקורת הפנימית בחברה.

5. הליך אישור הדוחות הכספיים

בהתאם לתקנות ניירות ערך, ולהנחיות רשות ניירות ערך מיום 23 ביולי 2007 ומיום 21 בפברואר 2011 בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים (לפי סעיף 36 א(ב) לחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968), על החברה לתת גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים ובקרת העל, כדלהלן:

א) הוועדה לבחינת דוחות כספיים

ביום 27 בינואר 2011 אישר דירקטוריון החברה את הקמת הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (להלן: "הוועדה"). הוועדה אינה וועדת הביקורת של הדירקטוריון.

ב) חברי הוועדה:

בוועדה חברים חמישה דירקטורים כמפורט להלן:

ד"ר זיו רייך, רו"ח – יו"ר הוועדה, רו"ח איריס שטרק, רו"ח מיכאל לזר, עו"ד יצחק לקס ורו"ח אריה רפפורט. לפרטים נוספים בהתאם להנחיית רשות ניירות ערך מיום ה' - 21 בפברואר 2011 ראה סעיפים 7.1 ו- 7.2 לתשקיף. חברי הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים חתמו על הצהרה לפיה יש להם את היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים. שניים מבין חברי הוועדה לא חתמו על הצהרה כאמור עובר למינויים כחברים בוועדה, בשל טעות טכנית, ואולם הצהרה זו נחתמה סמוך לאחר מכן, ולפיה הצהרתם בדבר היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים נכונה גם למועד מינויים כחברים בוועדה.

ג) הליך אישור הדוחות הכספיים:

הוועדה, במסגרת סמכותה לפי תקנות החברות (הוראות ותנאים לעניין הליך אישור הדוחות הכספיים), תש"ע - 2010, דנה בדוחות הכספיים של החברה ובוחנת סוגיות שונות הנוגעות לדיווח הכספי. בין היתר, דנה הוועדה בעניינים הבאים, המוצגים, נסקרים ומוסברים על ידי הנהלת החברה:

- 1) הערכות ואומדנים שנעשו במסגרת הדוחות הכספיים.
 - 2) הבקורות הפנימיות הקשורות בדיווח הכספי.
 - 3) שלמות ונאותות הגילוי בדוחות הכספיים.
 - 4) המדיניות החשבונאית שאומצה והטיפול החשבונאי שיושם בעניינים מהותיים של החברה.
 - 5) הערכות שווי, לרבות ההנחות והאומדנים שבבסיסן, שעליהן נסמכים נתונים בדוחות הכספיים.
- הוועדה בוחנת גם היבטים שונים של בקרה וניהול סיכונים, הן כאלה המשתקפים בדוחות הכספיים והן כאלה המשפיעים על מהימנותם של הדוחות הכספיים.

במסגרת הדיון בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2012 קיימה הוועדה שלוש ישיבות: בתאריכים 17 במאי 2012, 21 במאי 2012 ו- 29 במאי 2012. בישיבה שהתקיימה ביום 17 במאי 2012 נכחו: חברי הוועדה, מר הראל זאב בלינדה סמנכ"ל כספים וכלכלה, עו"ד דוד יהב - היועץ המשפטי ומזכיר החברה, מר יגאל הראל המבקר הפנימי בפועל, נציגי משרד רו"ח המבקר ברייטמן אלמגור זהר ושות' ונציגות רשות החברות הממשלתיות. בישיבה שהתקיימה ביום 21 במאי 2012 נכחו: חברי הוועדה, מר הראל בלינדה סמנכ"ל כספים וכלכלה, עו"ד דוד יהב היועץ המשפטי ומזכיר החברה, מר יגאל הראל המבקר הפנימי, נציגי משרד רו"ח המבקר ברייטמן אלמגור זהר ושות', נציגי משרד עו"ד הרצוג פוקס נאמן ושות' ואקטואר יועץ לחברה, מר אלן דובין. בישיבה שהתקיימה ביום 29 במאי 2012 נכחו: חברי הוועדה, מר הראל זאב בלינדה סמנכ"ל כספים וכלכלה, עו"ד ניסים חילו סגן היועץ המשפטי, מר יגאל הראל המבקר הפנימי, נציגי משרד רו"ח המבקר ברייטמן אלמגור זהר ושות', נציגי משרד עו"ד הרצוג פוקס נאמן ושות'.

ביום 10 ביוני 2012 דנה הוועדה בתיקונים המהותיים אשר בוצעו בדוחות הכספיים של החברה ליום 31 בדצמבר 2011 ו-31 במרס 2012 במסגרת הכנת טיוטת תשקיף זה, לצורך צירופם לטיטת התשקיף אשר הוגשה לרשות ניירות ערך. נכחו: חברי הוועדה, מר אליהו גליקמן מנכ"ל החברה, מר הראל בלינדה סמנכ"ל כספים וכלכלה, עו"ד דוד יהב - היועץ המשפטי ומזכיר החברה, נציגי אגף חשבונאות וכלכלה בחברה, נציגי אגף כספים בחברה, נציגי משרד רו"ח המבקר ברייטמן אלמגור זהר ושות' ונציגי משרד עו"ד הרצוג פוקס נאמן ושות'.

ביום 24 ביוני 2012 דנה הוועדה בתיקונים העיקריים אשר בוצעו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2011 וליום 31 במרס 2012, במסגרת הכנת תשקיף זה, לצורך צירופם לתשקיף וכן לצורך פרסומם מחדש לציבור בנוסחם המתוקן המותאם בשינויים המחויבים לתשקיף זה. נכחו: חברי הוועדה לבחינת דוחות כספיים למעט הגב' איריס שטרק, נציגי לשכת הדירקטוריון, מר אליהו גליקמן - מנכ"ל החברה, מר הראל בלינדה - סמנכ"ל כספים וכלכלה, עו"ד דוד יהב - היועץ המשפטי ומזכיר החברה, נציגי אגף חשבונאות וכלכלה בחברה, נציגי משרד רו"ח המבקר ברייטמן אלמגור זהר ושות' ונציגי משרד עו"ד הרצוג פוקס נאמן ושות'.

לאחר דיון בדוחות, מגבשת הוועדה את המלצותיה לעניין אישור הדוחות ומעבירה אותן לדירקטוריון החברה, זמן סביר טרם התכנסות הדירקטוריון. דירקטוריון החברה קבע, כי זמן סביר לקבלת המלצת הוועדה, הינו שני ימי עסקים לפחות, למעט במקרים חריגים בהם תועבר המלצת הוועדה לדירקטוריון פרק זמן קצר יותר לפני מועד ישיבת הדירקטוריון, והדירקטוריון יאשר כי בנסיבות העניין יראו פרק זמן זה כסביר.

לאחר העברת המלצות הוועדה לדירקטוריון החברה, דן הדירקטוריון בדוחות הכספיים של החברה ובסוגיות מהותיות הקשורות לדיוח הכספי. הנהלת החברה מציגה לחברי הדירקטוריון את עיקר תוצאות הפעילות של החברה והנתונים הכספיים בתקופה הנסקרת, תוך התייחסות לאירועים מהותיים שאירעו במהלך התקופה. במהלך ההצגה משיבה ההנהלה לשאלות המופנות אליה מחברי הדירקטוריון ומספקת הסברים והבהרות, ככל הנדרש.

דירקטוריון החברה דן בדוחות הכספיים של החברה בימים 24 במאי 2012 ו- 29 במאי 2012. בדיון מיום 24 במאי 2012 השתתפו כל חברי הדירקטוריון, מר אליהו גליקמן מנכ"ל החברה, מר הראל בלינדה סמנכ"ל כספים וכלכלה, עו"ד דוד יהב - היועץ המשפטי ומזכיר החברה, מר יגאל הראל - המבקר הפנימי, מר אמיר ליבנה- עוזר המנכ"ל וראש מנהלת השינוי המבני, נציגי אגף חשבונאות וכלכלה בחברה, נציגי אגף כספים בחברה, מר יגאל ארנון – ממשד דובר החברה, נציגי משרד רו"ח המבקר ברייטמן אלמגור זהר ושות' נציגי משרד עו"ד הרצוג פוקס נאמן, נציגי רשות החברות הממשלתיות והיועצים הפיננסיים לדירקטוריון. בדיון מיום 29 במאי 2012, השתתפו כל חברי הדירקטוריון מר אליהו גליקמן מנכ"ל החברה, מר הראל בלינדה סמנכ"ל כספים וכלכלה, עו"ד ניסים חילו - סגן היועץ המשפטי ומזכיר החברה, מר יגאל הראל - המבקר הפנימי, נציגי אגף חשבונאות וכלכלה בחברה, נציגי אגף כספים בחברה, נציגי אגף תקציבים בחברה, גב' איריס בן-שחל ממלאת מקום דוברת החברה, נציגי רשות החברות הממשלתיות, נציגי משרד רו"ח המבקר ברייטמן אלמגור זהר ושות' נציגי משרד עו"ד הרצוג פוקס נאמן ומשרד עו"ד להב ושות', ונציגי משרד עו"ד ש. הורוביץ ושות' והיועצים הפיננסיים לדירקטוריון.

ביום 10 ביוני 2012 דן הדירקטוריון ואישר את טיוטת הדוחות הכספיים המעודכנים ליום 31 בדצמבר 2011 וליום 31 במרס 2012 לצורך צירופם לטיוטת תשקיף זה, כפי שהוגשה לרשות לניירות ערך. נכחו: חברי הדירקטוריון, מר הראל בלינדה סמנכ"ל כספים וכלכלה, מר אליהו גליקמן מנכ"ל החברה, עו"ד דוד יהב היועץ המשפטי ומזכיר החברה ד"ר זיו רייך, מר אריה רפפורט, מר יצחק לקס, מר מיכאל לזר, נציגי אגף חשבונאות וכלכלה בחברה.

ביום 14 ביוני 2012, בשל חלוף למעלה משלושה (3-) ימים ממועד אישור הדירקטוריון את הדוחות הכספיים שיצורפו לטיוטת התשקיף לצורך הגשתה לרשות ניירות ערך, דן הדירקטוריון ואישר מחדש את טיוטת הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2011 ו- 31 במרס 2012 אשר צורפו לטיוטת תשקיף זה אשר הוגשה לרשות ניירות ערך. נכחו: חברי הדירקטוריון, מר הראל בלינדה סמנכ"ל כספים וכלכלה, עו"ד דוד יהב - היועץ המשפטי ומזכיר החברה ונציגיו, נציגי אגף חשבונאות וכלכלה בחברה, נציגי אגף כספים בחברה, נציגי משרד רו"ח המבקר ברייטמן אלמגור זהר ושות' נציגי משרד עו"ד הרצוג פוקס נאמן והיועץ הפיננסי לדירקטוריון רו"ח גוטלר שמואל.

ביום 24 ביוני 2012, דן הדירקטוריון בתיקונים העיקריים אשר בוצעו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2011 וליום 31 במרס 2012 במסגרת הכנת תשקיף זה, ואישר את צירופם לתשקיף ואת פרסומם מחדש לציבור בנוסחם המתוקן המותאם בשינויים המחויבים לתשקיף זה. נכחו: חברי הדירקטוריון למעט גדעון פרנק וורד יצחקי, נציגי לשכת הדירקטוריון, מר אליהו גליקמן מנכ"ל החברה, מר הראל בלינדה סמנכ"ל כספים וכלכלה, עו"ד דוד יהב - היועץ המשפטי ומזכיר החברה ונציגיו, נציגי אגף חשבונאות וכלכלה בחברה, נציגי אגף כספים בחברה, נציגי משרד רו"ח המבקר ברייטמן אלמגור זהר ושות', נציגי משרד עו"ד הרצוג פוקס נאמן והיועץ הפיננסי לדירקטוריון רו"ח גוטלר שמואל.

(ד) זהות האורגנים המופקדים על הליך אישור הדוחות הכספיים

דירקטוריון החברה בראשות מר יפתח רון-טל, הוועדה בראשות ד"ר זיו רייך, רו"ח המכהן כיו"ר הוועדה, יתר חברי הוועדה כמפורט לעיל, וכן המנכ"ל מר אליהו גליקמן וסמנכ"ל כספים וכלכלה מר הראל זאב בלינדה.

(ה) תהליכים נוספים הננקטים בחברה להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון החברה פועלת בהתאם לתקנות החברות הממשלתיות (דוח נוסף בדבר הפעולות שננקטו והמצגים שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון) התשס"ו – 2005, לפיהן חלה חובה על החברה לצרף לדוחותיה הכספיים, השנתיים והרבעוניים, דוח נוסף בדבר הפעולות שננקטו והמצגים שניתנו להבטחת נכונות הדוח התקופתי או הרבעוני, לפי העניין, הכולל הצהרות חתומות של כל נושא משרה בחברה החתום על אותם דוחות. לעניין התהליכים הננקטים בוועדה ובדירקטוריון טרם אישור הדוחות הכספיים, ראו סעיף 5 ג' לעיל.

בחברה נקבע נוהל "עבודת וועדת גילוי בנושא גילוי בדיווח הכספיים", הכולל הקמת וועדת גילוי, בין היתר, לצורך וידוא, יישום וביצוע בדיקות של אפקטיביות הבקורות על הדוחות הכספיים התקופתיים, לרבות וידוא כי המידע הנכלל בדוחות הינו מלא, מדויק ונאות, וכן לצורך וידוא בקורות ונהלים המבטיחים גילוי מידע כאמור והערכה ודיווח על יעילותם, דיון בחולשות מהותיות הטעונות גילוי, דיווח ומעקב אחר תיקון חולשות אלו, וכיוצא בזה. ממצאי הוועדה והמלצותיה מדווחים לסמנכ"ל לכספים וכלכלה.

בנוסף, בחברה נקבע "נוהל עבודה בדבר אישור דוחות כספיים, שינויים במדיניות החשבונאית הקריטית ושינויים בהנחות האקטואריות" הקובע, בין היתר, מנגנון איתור, טיפול ודיווח בקשר לאירועים ומידע

העלולים להשפיע על המדיניות החשבונאית הקריטית ו/או על ההנחות האקטואריות על פיהן פועלת החברה, לרבות העברת דיווחים ודיונים, לגורמים הרלוונטיים בחברה, בהם סמנכ"ל כספים וכלכלה, סמנכ"ל משאבי אנוש, המנכ"ל, יו"ר וועדת הכספים של הדירקטוריון, חברי וועדת הכספים של הדירקטוריון, יו"ר הדירקטוריון וחברי הדירקטוריון.

6. תכנית אכיפה פנימית

למועד פרסום הדוח, החלה החברה בהליך אימוץ תכנית אכיפה פנימית בחברה, הנהלת החברה, בשיתוף יועציה המשפטיים, גיבשה לאחר עבודה אינטנסיבית ומקיפה, מתווה תכנית אכיפה פנימית על פי הקריטריונים להכרה בתכניות אכיפה פנימית בתחום ניירות הערך שפרסמה רשות ניירות ערך ביום 15 באוגוסט 2011 המהווה את מסגרת העקרונות ותהליכי העבודה הנדרשים בחברה להשלמת אימוץ ויישום תכנית אכיפה פנימית אפקטיבית, בהתאם למבנה החברה, פעילותה ומאפייניה הייחודיים. מתווה תכנית האכיפה גובש בחברה תוך סקירת תהליכי העבודה והנהלים הקיימים כיום בחברה, עדכונם ושילובם במסגרת המתווה המוצע וזיהוי הגורמים המעורבים בתהליכי העבודה. ביום 28 ביולי 2011, מינה דירקטוריון החברה וועדת דירקטוריון ייעודית - וועדת אחריות תאגידית, אשר תעסוק, בין היתר, באימוץ ויישום תכנית האכיפה הפנימית בחברה בהתאם לתפקידים אשר ייועדו לה במסגרת מתווה התכנית. ביום 10 בנובמבר 2011, נדון ונבחן מתווה תכנית האכיפה הפנימית בוועדת אחריות תאגידית בחברה, ונתקבלה החלטה להמליץ לדירקטוריון החברה לאשר את מתווה התכנית. ביום 26 בינואר 2012 החליטה וועדת אחריות תאגידית להמליץ לדירקטוריון למנות את מר דוד יהב היועץ המשפטי ומזכיר החברה לממונה על האכיפה הפנימית. ביום 16 ביוני 2012, אישר דירקטוריון החברה את מתווה

תכנית האכיפה הפנימית ומינה את מר דוד יהב לממונה על האכיפה הפנימית. כמו כן, במסגרת העבודה על תכנית האכיפה הפנימית, קבעה החברה לוחות זמנים ליישום אבני הדרך הנדרשים להשלמת תהליך אימוץ התכנית.

7. רואה חשבון מבקר

(א) רואי החשבון המבקרים של החברה הינם פירמת רואי החשבון ברייטמן, אלמגור, זוהר ושות'. מינוי רואה החשבון המבקר של החברה חודש על פי החלטת האסיפה הכללית השנתית ה- 87 של החברה מיום 2 באוגוסט 2011, וזאת לתקופה שמיום 1 בינואר 2011 ועד יום 31 בדצמבר 2011, בכפוף לאישור רשות החברות. מינוי זה אושר על ידי רשות החברות.

(ב) כאמור בהחלטת האסיפה כללית, דירקטוריון החברה יישם את כל האמור בחוזרי רשות החברות הממשלתיות (המתפרסמים מעת לעת) בעניין נהלי העסקת רואה חשבון וקביעת שכר טרחתו ובעניין הדוחות הכספיים (מבוקרים, סקורים, תקציביים), דוחות הדירקטוריון ודוחות ביצוע ביקורת פנימית וחיזונית.

שכר הטרחה של המבקר נקבע על פי כללי רשות החברות הממשלתיות (מינוי רואה חשבון ושכרם), התשנ"ד – 1994, ועל פי חוזרי הרשות. במהלך שנת הביקורת משולמים למבקר מקדמות שוטפות בהתאם להתקדמות עבודת הביקורת והסקירה השוטפות, בגין שירותים הקשורים לביקורת ובגין שירותי מס וזאת עד לתיקרה הנקבעת בגין עבודות אלו. יתרת התשלום (בניכוי המקדמות ששולמו) משולמת בתום שנת הביקורת לאחר אישור רשות החברות. כמו כן משולם למבקר במהלך שנת הביקורת שכר טרחה בגין ביצוע שירותים נוספים, שאינם כלולים בני"ל, בהתאם להתקדמות העבודות ובכפוף לאישור רשות החברות.

8. הקשר בין תגמול נושאי משרה בכירה ובעלי עניין בחברה לבין תרומתם לחברה

לא חלו שינויים מהותיים בנושא ביחס לגילוי בדוח התקופתי לשנת 2011.

ד. גילוי בקשר עם הדיווח הפיננסי של החברה

1. הדיווח הכספי בחברה

הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה לשלושת החודשים שנתיימו ביום 31 במרס 2012 (להלן: "הדוחות הכספיים הרבעוניים") מקיימים את הוראות תקנות החברות הממשלתיות כללים לעריכת דוחות כספיים, ובסיס הדיווח בהם הינו בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי מספר 34 "דיווח כספי לתקופות הביניים". בעריכת דוחות כספיים ביניים אלה, יישמה החברה מדינות חשבונאית, כללי הצגה ושיטות חישוב הזהים לאלו שישמו בעריכת דוחותיה הכספיים השנתיים, פרט לשינויים במדיניות החשבונאית שנבעו מיישום של תקנים, תיקונים לתקנים ופרשנויות חדשים אשר נכנסו לתוקף במועד הדוחות הכספיים כמפורט בביאור 2 ב' בדוחות הכספיים הרבעוניים. הדוחות נערכו בהתאם להוראות פרק ד' לתקנות ניירות ערך.

ביום 22 במאי 2012 הווארכו תקנות החברות הממשלתיות לעריכת דוחות כספיים עד ליום 31 בדצמבר 2014. מיום 1 בינואר 2015 תישם החברה באופן מלא את כללי החשבונאות הבינלאומיים (IFRS). לפרטים נוספים ראה ביאור 3. ה. בדוחות הכספיים הרבעוניים והשנתיים.

החברה מאחדת את החברה הלאומית לאספקת פחם בע"מ (להלן: "חברת הפחם") בדוחותיה הכספיים, הנתונים הכספיים המופיעים בדוח הדירקטוריון הם נתונים מהדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

2. אירועים שאירעו לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי

ראה ביאור 1 ו' לדוחות הכספיים הרבעוניים.

3. אומדנים חשבונאיים קריטיים

הכנת הדוחות הכספיים על פי כללי חשבונאות מקובלים מחייבת את הנהלת החברה לבצע הערכות ואומדנים המשפיעים על הערכים המדווחים של הנכסים, ההתחייבויות, הכנסות והוצאות, וכן על גילוי בקשר לנכסים והתחייבויות מותנים. לא חלו שינויים מהותיים באומדנים חשבונאיים קריטיים מכפי שהופיע בדוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2011 פרט לווקטור הריביות ששימש לחישוב היוון המחויבות האקטוארית.

4. הערכות שווי מהותיות ומהותיות מאוד

א) בהתאם לסעיף 8(ב') לתקנות ניירות ערך, וכן בהתאם לעמדה משפטית מספר 105-23 של רשות ניירות ערך בנושא, לרבות ההבהרה לה:

כאשר הערכת שווי מהותית שימשה בסיס לקביעת ערכם של נתונים בדוח תקופתי, לרבות קביעה כי אין צורך בשינוי ערכם של נתונים כאמור, יינתן בדוח גילוי לפרמטרים שונים המפורטים בתקנות, וכאשר הערכת השווי הינה מהותית מאוד היא תצורף לדוח.

לצורך בחינת מהותיות הערכות שווי נקבעו על ידי רשות ניירות ערך מבחנים "כמותיים" (מבחן מאזני ומבחן תוצאתי). עם זאת, רשות ניירות ערך קבעה כי ניתן לקבוע מבחן חלופי מקום שבחינה איכותית של מאפייני התאגיד מצדיקה זאת.

על פי המבחן התוצאתי שקבעה רשות ניירות ערך, יש לבחון את השפעת השינוי בשווי כתוצאה מהערכת השווי ביחס לסך הרווח הנקי או הכולל, בהתאמה, של החברה לתקופת הדיווח (להלן:

"המבחן התוצאתי של הרשות". לדעת החברה המבחן התוצאתי של הרשות אינו מבחן משקף בחברה וזאת לאור מאפייניה הייחודיים של החברה ופעילותה, כמפורט להלן:

- (1) הרווח של החברה נמוך ביחס להיקף הפעילות של החברה ונתון לתנודתיות רבה כתוצאה מפרמטרים חיצוניים.
- (2) הכנסות החברה מבוססות על תעריף שנקבע לה על ידי רשות החשמל.
- (3) חברת חשמל הינה חברה הנתונה תחת פיקוח רגולטורי. לחברה אין כמעט שליטה על ההכנסות כיוון שהמחיר נקבע מראש והביקוש לשירותיה הינו קשיח.
- (4) החברה סבורה כי למדד הרווחיות יש חשיבות משנית לעומת קריטריונים של איתנות פיננסית ויכולת פירעון התחייבויות.
- (5) השונויות הרבה ברווחים הן ברמה שנתית והן ברמה רבעונית תלויה בגורמים שאינם בשליטת החברה.
- (6) חלק לא מבוטל מפעילות החברה הוא השקעתי ואינו מקבל ביטוי בתוצאות הרווח הנקי.

לאור השיקולים האמורים המפורטים בסעיפים (1 – 6) לעיל החברה בעמדה כי המבחן התוצאתי של הרשות, אינו מהווה כלי מתאים לצורך בחינת מהותיות הערכת שווי בחברה. החברה תבחן מהותיות הערכות שווי על פי מבחן כמותי איכותי שונה אשר משקף נאותה את נושא המהותיות בהערכות שווי בדוחות הכספיים של החברה.

בהתאם לאמור, מהותיות הערכת שווי בחברה תיבחן על פי המבחנים הבאים:

(א) מבחן מאזני – בחינת נושא הערכת השווי ביחס לסך נכסי החברה כפי שמוצגים בדוח על המצב הכספי המאוחד ליום האחרון של תקופת הדיווח (זהה למבחן המאזני אשר נקבע על ידי רשות ניירות ערך).

(ב) מבחן תוצאתי – בחינת השפעת השינוי בשווי של נכס/התחייבות בודדת על הרווח השנתי של השנה האחרונה הידועה בנטרול השפעות חד פעמיות (לאחר מס). הרווח שחושב בגין שנת 2011 הינו כ - 660 מיליוני שקל חדש (נטו לאחר השפעת המס).

הערכת שווי של נכס/התחייבות בודדת ששוויים מהווה 10% ויותר מסך נכסי החברה למועד הדוחות הכספיים, או נכס/התחייבות בודדת שהשינוי בשוויים מהווה 10% או יותר מהרווח המחושב כמפורט לעיל תיחשב מהותית מאוד. הערכת שווי המקיימת יחס של 5% ומעלה תיחשב מהותית. מהותיות הערכות השווי תיבחן באופן נפרד ביחס לכל נכס/התחייבות העומדים בפני עצמם ובלבד שלא קיימת תלות כלשהיא בין נכסים מסוימים להתחייבויות מסוימות המחייבת לבחון אותם כקבוצה אחת. הנושא נבחן ואושר על ידי הוועדה לבחינת דוחות כספיים ודירקטוריון החברה.

(ב) גילוי בגין הערכות שווי אשר שימשו בסיס לקביעת ערכם של נתונים בדוחות הכספיים

הערכות שווי מהותיות מאוד

להלן יובאו פרטים בהתאם לתקנה 8ב(ט') לתקנות ניירות ערך בדבר הערכות שווי אשר סווגו כמהותיות/ מהותיות מאוד על פי המבחנים האמורים לעיל.

הערכות שווי מהותיות מאוד

לחברה הערכת שווי מהותית מאוד בנושא מחוייבות אקטוארית בגין הטבות לעובדים בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 19. להלן פרטים בדבר הערכת שווי זו:

זיהוי נושא ההערכה	מחויבות אקטוארית בגין הטבות לעובדים בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 19
עיתוי ההערכה:	31 במרס 2012
שווי נושא ההערכה סמוך לפני מועד ההערכה אילו כללי החשבונאות המקובלים, לרבות פחת והפחתות, לא היו מחייבים את שינוי ערכו בהתאם להערכת השווי;	----
שווי נושא ההערכה שנקבע בהתאם להערכה	22,434 מיליוני שקל חדש
זיהוי המעריך ואפיוניו:	ההערכה בוצעה על ידי ארנסט אנד יאנג (ישראל) בע"מ (להלן: ארנסט אנד יאנג) באמצעות עמנואל ברזק וצוות העובדים שבמחלקת האקטואריה שבפיקוחו. לעמנואל ברזק תואר ראשון B.Econ.Sc. (סטטיסטיקה ואקטואריה) מאוניברסיטת ויטוטרסרנד בדרום אפריקה, והוא מוסמך כאקטואר (חבר מלא של האקטוארים בישראל – FILAA, ושל ה-Institute of Actuaries באנגליה – FIA). ניסיונו המקצועי בכ- 12 השנים האחרונות כולל הערכות אקטואריות בגין הטבות לעובדים מסוגים דומים לאלה של החברה, להתחייבויות פנסיוניות של קרנות פנסיה ולהתחייבויות ביטוחיות של חברות ביטוח, בתפקידים של אקטואר מעריך או אקטואר בוחן או מבקר.
תלות במזמין ההערכה	בתאריך 29 במרס 2011 קיבל ארנסט אנד יאנג, הנותן לחברה שירותי אקטואריה החל מהרבעון הראשון לשנת 2010, כתב שיפוי מאת החברה. לפרטים ראה ביאור 13' בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2011.
מודל ההערכה שמעריך השווי פעל לפיו	DCF
ההנחות שלפיהן ביצע מעריך השווי את ההערכה, בהתאם למודל ההערכות:	שיעור הריבית הריאלי המשוקלל הגלום בערך הנוכחי של המחויבות – 2.77% עדכון ריאלי בשכר בתקופת העבודה – מודל התפתחות שכר אישי של העובדים הפעילים וכן, הכללת תוספות שכר בין הסכמי שכר קיימים או הסכמי שכר עתידיים כלליים (לאחר ניכוי השפעת אינפלציה). עדכון ריאלי בסכומי הפנסיה לאחר סיום העסקה – מודל התפתחות גמלאות אישי של הגמלאים (לאחר ניכוי השפעת אינפלציה). תמותת פנסיונרים ושאיירים לרבות עדכון נתוני תמותה – לפי חוזר האוצר ל – 17 במאי 2007. הנחות אקטואריות נוספות – ראה חוות דעת אקטואר בנספח א'.
האורגן בחברה אשר החליט על ההתקשרות עם מעריך השווי	ההתקשרות הראשונית היתה באחריות אגף משאבי אנוש בחברה שריכוז את הצוות שהחליט על גיוס האקטואר החדש של החברה. בשנת

2011 חודש חוזה ההתקשרות על ידי מנהל אגף חשבונאות וכלכלה.

(ג) גילוי בדבר תוצאות המבחנים הכמותיים שיושמו לבחינת מהותיות הערכת שווי :

בהתאם לעמדה משפטית מספר 105-23 של רשות ניירות ערך, מקום שהערכת שווי סווגה כמהותית/ מהותית מאוד, לפי העניין, על פי המבחנים שקבעה רשות ניירות ערך, אך על פי המבחן החלופי שקבעה החברה, הערכת השווי אינה מהותית / מהותית מאוד, יש ליתן פירוט לתוצאות יישום המבחנים הכמותיים שיישמה החברה, לרבות המבחנים שנקבעו על ידי רשות ניירות ערך.

נכון ליום הדוח לחברה הערכות שווי בנושא עסקאות הגנה אשר אילו נבחנו לפי המבחנים של הרשות היו מסווגות כהערכות שווי מהותיות / מהותיות מאוד אך על פי המבחן החלופי שקבעה החברה הערכות שווי אילו אינן נחשבות מהותיות / מהותיות מאוד לפי העניין.

נושא	מבחן מאזני (במיליוני ש"ח)	מבחן תוצאתי של רשות ני"ע (במיליוני ש"ח)	מבחן תוצאתי - רווח מנורמל (במיליוני ש"ח)
עסקת החלפה	51/79,809=0% לא מהותי	11/143= 8% מהותי	11/660=2% לא מהותי
עסקת החלפה	19/79,809=0% לא מהותי	12/143= 9% מהותי	12/660=2% לא מהותי
עסקת החלפה	6/79,809=0% לא מהותי	8/143= 6% מהותי	8/660=1% לא מהותי
עסקת החלפה	5/79,809=0% לא מהותי	7/143= 5% מהותי	7/660=1% לא מהותי
עסקת החלפה	14/79,809=0% לא מהותי	10/143= 7% מהותי	10/660=1% לא מהותי
עסקת החלפה	16/79,809=0% לא מהותי	11/143= 8% מהותי	11/660=2% לא מהותי
עסקת החלפה	11/79,809=0% לא מהותי	11/143= 8% מהותי	11/660=2% לא מהותי
עסקת החלפה	26/79,809=0% לא מהותי	8/143= 6% מהותי	8/660=1% לא מהותי
עסקת החלפה	43/79,809=0% לא מהותי	11/143= 7% מהותי	11/660=2% לא מהותי
עסקת החלפה	52/79,809=0% לא מהותי	13/143= 9% מהותי	13/660=2% לא מהותי
עסקת החלפה	25/79,809=0% לא מהותי	10/143= 7% מהותי	10/660=1% לא מהותי
עסקת החלפה	23/79,809=0% לא מהותי	7/143= 5% מהותי	7/660=1% לא מהותי
עסקת החלפה	9/79,809=0% לא מהותי	14/143= 10% מהותי מאוד	14/660=2% לא מהותי
עסקת החלפה	9/79,809=0% לא מהותי	17/143= 12% מהותי מאוד	17/660=3% לא מהותי
עסקת החלפה	8/79,809=0% לא מהותי	15/143=10% מהותי מאוד	15/660=2% לא מהותי
עסקת החלפה	17/79,809=0% לא מהותי	20/143= 14% מהותי מאוד	20/660=3% לא מהותי
עסקת החלפה	1/79,809=0% לא מהותי	20/143= 14% מהותי מאוד	20/660=3% לא מהותי
עסקת החלפה	12/79,809=0% לא מהותי	28/143= 20% מהותי מאוד	28/660=4% לא מהותי
עסקת החלפה	3/79,809=0% לא מהותי	27/143= 19% מהותי מאוד	27/660=4% לא מהותי
עסקת החלפה	3/79,809=0% לא מהותי	19/143=13% מהותי מאוד	19/660=3% לא מהותי
עסקת החלפה	5/79,809=0% לא מהותי	24/143=17% מהותי מאוד	24/660=4% לא מהותי
עסקת החלפה	12/79,809=0% לא מהותי	16/143= 11% מהותי מאוד	16/660=2% לא מהותי

5. גילוי תזרים מזומנים חזוי למימון פירעון התחייבויות התאגיד

(א) בהתאם לסעיף 10(ב)(14) לתקנות ניירות ערך בדבר גילוי תזרים המזומנים החזוי למימון פירעון התחייבויות התאגיד, בחן הדירקטוריון החברה את תזרים המזומנים החזוי של החברה, ואת יכולת החברה לעמוד בהתחייבויותיה הקיימות והצפויות בהגיע מועד קיומן.

(ב) תחזית תזרים המזומנים אותה בחן הדירקטוריון מתבססת על תעריף החשמל במקטע הייצור התקף מיום 1 בנובמבר 2011.

כמו כן תחזית תזרים המזומנים מתבססת על ההנחות הבאות:

- (1) תחזיות הביקוש לחשמל של החברה.
- (2) ביצוע תוכנית הפיתוח של החברה לשנת 2012 כפי שאושרה על ידי הדירקטוריון, ולשנת 2013 על סמך תחזיות החברה, בתוספת ביצוע תוכנית החירום שלב ב' בהיקף הכספי ובהתאם למסגרת המימון שאושרה רשות החשמל בהחלטתה מיום 7 במרס 2011.
- (3) העלאות תעריפי החשמל בגין העלויות הנוספות הנובעות ממעבר לייצור באמצעות דלקים נוזליים יקרים יותר (בעיקר סולר) בשל הפסקת אספקת הגז המצרי, לרבות ההפחתה באספקת הגז מהמאגר בישראל עקב הידלדלות המאגר והוראת משרד האנרגיה להפחתת הרכישות ממאגר זה עד למועד התחלת האספקה של גז טבעי משדה "תמר".
- (4) שימור המתווה של ההנחה בשיעור של 88% במיסי הקנייה/ הבלו בגין רכישת הסולר.
- (5) התחלת השימוש בגז נוזלי (LNG) בראשית שנת 2013 והתחלת רכישות גז טבעי משדה "תמר" השנייה החל מראשית חודש יולי של שנת 2013.
- (6) לעניין התשלומים שיועברו לקופה:
- (א) פריסת הגירעון האקטוארי בסך של כ – 1.4 מיליארדי שקל חדש (נכון ליום 30 באפריל 2012) על פני 10 שנים, עם העברה שלא תפחת מ – 50 מיליוני שקל חדש בחודש כל עוד מתקיים גירעון אקטוארי, בהתאם לתיקון תקנון הקופה שאושר על ידי הממונה על שוק ההון החיסכון והביטוח במשרד האוצר.
- (ב) בגין "גירעון שוטף" הנובע מצבירת זכויות שוטפות, ההעברות הכספיות לקופה ייעשו בשלושה תשלומים חודשיים שווים ורצופים.
- (7) גיוסי חוב כפי שיידרשו בהתאם להתפתחות תזרים המזומנים, ייעשו בהתאם להחלטות הדירקטוריון הרלוונטיות לנושא. החברה מעריכה כי תצליח לגייס הסכומים הנדרשים לפעילותה השוטפת של החברה, לרבות הסכומים הנדרשים למימון העלויות העודפות הנובעות מהמעבר לייצור באמצעות דלקים נוזליים עקב היעדר הגז הטבעי כאמור לעיל. מימון העלויות העודפות כאמור ייעשה במסגרת המתווה המוסכם עם המדינה ובכלל זה ומבלי לגרוע, ימומן בהתאם למתווה הפתרון התזרימי לחברה המפורט במכתב מנכ"ל משרד האוצר מיום 28 במאי 2012 ובכפוף לכל דין.

החברה נוטלת הלוואות מהמערכת הבנקאית בישראל ומהמערכת הבנקאית בחו"ל בהיקפים ניכרים. מאז סוף שנות ה-80 החלה החברה בהנפקות אגרות חוב בשוק המקומי (ציבוריות ופרטיות).

החל משנת 1996 החלה החברה בהנפקות פרטיות של אגרות חוב במט"ח בשוק הבינלאומי (בעיקר) ובארצות הברית ובאירופה) בהתאם לכללי הפטור מרישום אגרות החוב על-פי 144A ל-U.S. Securities Act 1933 (בארה"ב), ובהתאם ל-Regulation S לחוק זה (מחוץ לארה"ב). החברה המשיכה לבצע הנפקות כאמור לאורך השנים, תוך שהיא שומרת על נוכחות בשווקים הבינלאומיים ובישראל.

יכולת זו של החברה הוכחה גם בעיתות משבר כגון המשבר הפיננסי העולמי בשלהי 2008 ותחילת שנת 2009 וכן בחודש פברואר 2012, עת החברה גייסה כספים בשוק הבינלאומי בעיצומו של המשבר התזרימי הנוכחי.

לפרטים נוספים אודות מצב תזרים המזומנים של החברה ראה ביאור 1 ו' בדוחות הכספיים הרבעוניים.

בנוסף מצורף בזה דוח תזרים מזומנים חזוי, כנספח א' לדוח זה.

ג) דירקטוריון החברה, לאחר שרשם לפניו את דיווח הנהלת החברה בדבר הצעדים הממשלתיים ואחרים הננקטים במטרה לסייע למצבה התזרימי לרבות מכתב מנכ"ל משרד האוצר אל יו"ר דירקטוריון החברה מיום 28 במאי 2012 בדבר יישום מתווה הפתרון התזרימי לחברה כמפורט בביאור 1 ו' בדוחות הכספיים הרבעוניים, סבור כי בשל היות החברה ספק שירות חיוני למשק החשמל וחברה ממשלתית, ולנוכח חשיבותה למשק הישראלי, לגורמי הממשלה קיים אינטרס ברור כי החברה תרכוש את הדלקים הנוזליים הנדרשים ליצור החשמל עקב היעדר גז טבעי – רכישות שייצרו גירעון תזרימי מהותי, ועל כן ינקטו בכל האמצעים על מנת להבטיח המקורות הכספיים הנדרשים למימון עלויות הדלקים העודפות בגין משבר הגז הטבעי ובכלל זה מימון בהתאם למתווה הפתרון התזרימי לחברה המפורט במכתב מנכ"ל משרד האוצר מיום 28 במאי 2012 ובכפוף לכל דין.

בהתאם לכך, ולאור הצעדים בהם נוקטת החברה על מנת לצמצם הוצאות ולגייס את המקורות הכספיים הנדרשים לה כאמור לעיל בכדי לגשר על הגירעון התזרימי, דירקטוריון החברה סבור, כי החברה תצליח לגשר על הפער התזרימי שנוצר, עד לקבלת מלוא הכיסוי התעריפי בגין עלויותיה. בהתאם, דירקטוריון החברה, בישיבתו מיום 29 במאי 2012, לאחר שבחן את תזרים המזומנים החזוי של החברה במהלך 24 החודשים שמתום תקופת הדוח הכספי ("תקופת תזרים המזומנים החזוי"), ולאחר ששמע את הערכות ההנהלה בדבר האפשרות לקבלת מימון בנקאי ולגיוס חוב בשווקי ההון בישראל ו/או בחו"ל, ובשים לב לצעדים הממשלתיים אשר ננקטו בכדי לסייע למצבה התזרימי של החברה עד למועד הדוח, כמו גם הצעדים הממשלתיים הצפויים בתקופה הקרובה, קובע כי אין חשש סביר כי במהלך תקופת תזרים המזומנים החזוי, לא תעמוד החברה בהתחייבויותיה הקיימות והצפויות בהגיע מועד קיומן.

האמור לעיל בדבר הערכות הדירקטוריון ביחס ליכולת החברה לגשר על הגירעון, הינו בגדר מידע צופה פני עתיד כהגדרתו של מונח זה בחוק ניירות ערך, אשר מתבסס על הערכות

הדירקטוריון בהתאם לנתונים הנמצאים בידו למועד הדוח, בין היתר ההנחות אשר שימשו בסיס לתזרים המזומנים, כמות הגז הטבעי שתסופק לחברה ממאגר "ים תטיס ומועד תחילת הפעלת מאגר הגז "תמר". עם זאת, אין כל וודאות כי הצעדים האמורים לעיל לסיוע לחברה יתממשו או יצלחו, במלואם או בחלקם, או כי לא תהא הרעה נוספת בתנאים הסביבתיים בהם פועלת החברה (בין היתר אם וככל שכמות הגז הטבעי ממאגר "ים תטיס" תמשיך לרדת או כי מאגר הגז "תמר" לא יחל לפעול במועד המתוכנן), ובמקרה כזה אין כל ודאות כי יהא די בצעדים אשר אושרו למועד הדוח, כדי לגשר על הפער התזרימי של החברה. כמו כן, מצורף כנספח א' לדוח הדירקטוריון דוח תזרים מזומנים חזוי למימון פירעון התחייבויות התאגיד לתקופה אפריל 2012 ועד מרס 2014.

(ד) מצ"ב כנספח א' לדוח זה, תחזית תזרים המזומנים של החברה לתקופה אפריל 2012 ועד מרס 2014.

6. הערכות לאפקטיביות הבקרה הפנימית ובקורות הגילוי על הדוח הכספי

לא חלו שינויים מהותיים בהערכות לאפקטיביות הבקרה הפנימית ובקורות הגילוי על הדיווח הכספי כמפורט בדוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2011.

7. גילוי בקשר עם הדיווח הפיננסי הנדרש על פי חוזר דוחות כספיים של רשות החברות

(א) רישום זכויות ונכסים

במהלך השנים האחרונות מתבצע מהלך ממוקד ורצוף לאסוף ולרכז את כל המידע על כלל נכסי החברה, אשר היו פזורים באגפים ובמחוזות, לרבות תחנות טרנספורמציה, מתקנים ניידים/ ארעיים/ שכירות וכדומה ולהסדירם בכל הקשור להקמת ספר נכסים, רישום זכויות (לרבות הערות אזהרה, ככל שרלבנטי), ניהול ופיקוח, לרבות פינוי פולשים מנכסי החברה או הסדרת מעמדם של שוהים בנכסי החברה.

בידי החברה ספר נכסים עיקריים מלא (כ- 330 אתרים עיקריים), וכן ספר נכסים משניים (כ- 13,197 אתרים משניים, בעיקר תחנות טרנספורמציה) שנמצא עתה בהליכים להשלמתו. כמו כן, החברה פועלת לרישום הזכויות בנכסיה, הן לעניין הנכסים העיקריים והן לעניין הנכסים המשניים.

בתקופת הדוח רשמה החברה את זכויותיה בלשכת רישום המקרקעין בגין 5 אתרים, בגין 17 אתרים נוספים נרשמו הערות אזהרה, נחתמו 25 חוזי חכירה עם מינהל מקרקעי ישראל, נחתמו 83 חוזים לרכישת חדרי טרנספורמציה, נרשמו 5 זיקות הנאה לגישה לחדר שנאים ואותרו 65 נכסים נוספים.

(ב) התחייבויות בשל יחסי עובד מעביד

ראה ביאור 11 ה' בדוחות הכספיים הרבעוניים וכן נספח א' לדוח הכספי – חוות דעת אקטואר החברה ליום 31 במרס 2012.

ה. גילוי ייעודי למחזיקי תעודות ההתחייבות

1. פרטים בדבר תעודות ההתחייבות של התאגיד

להלן פרטים לגבי אגרות החוב (סדרה 22) ליום 31 במרס 2012, כנדרש בתוספת השמינית לתקנות ניירות ערך:

<u>הסדרה</u>	<u>אגרות חוב (סדרה 22)</u>
(א)	
מועד הנפקה (ראשוני)	29 במאי 2002, על פי תשקיף החברה מיום 21 במאי 2002
סך כל השווי הנקוב במועד ההנפקה (הראשונית)	500,000,000 שקל חדש ערך נקוב.
ערך נקוב ליום 31 במרס 2012	6,000,000,000 שקל חדש ערך נקוב
השווי הנקוב שלה כשהוא מוערך מחדש לפי תנאי ההצמדה לתאריך הדוח (31 במרס 2012)	7,304,784,809 שקל חדש
סכום הריבית שנצברה (ליום 31 במרס 2012)	52,756,779 שקל חדש
השווי ההוגן שלה שנכלל בדוחות הכספיים האחרונים ¹	לסדרה סחירה השווי ההוגן הינו השווי הבורסאי ראה להלן
שווי בורסאי של אגרות החוב ליום 31 במרס 2012	7,793,400,000 שקל חדש
סוג הריבית (קבועה או משתנה) ושיעורה	ריבית שנתית קבועה בשיעור של 6.5%
מועדי תשלום הקרן	$\frac{1}{12}$ מהקרן בכל 20 במאי, 20 באוגוסט ו- 20 בנובמבר של כל אחת מהשנים 2012-2014 וביום 20 בפברואר של כל אחת מהשנים 2013-2015, החל מ- 20 במאי 2012 ועד ליום הפדיון ב- 20 בפברואר 2015
מועדי תשלום הריבית	הריבית משולמת בשיעורים רבעוניים ביום 20 באוגוסט, 20 בנובמבר, 20 בפברואר ו- 20 במאי של כל שנה החל מיום ההנפקה ועד ליום הפדיון
בסיס הצמדה	צמודות (קרן וריבית) למדד המחירים לצרכן שפורסם ביום 15 במאי 2002, בגין חודש אפריל 2002
נקבע כי תעודות ההתחייבות ניתנות להמרה לנייר ערך אחר	לא
זכות התאגיד לביצוע פדיון מוקדם או המרה כפויה של תעודות ההתחייבות לניירות ערך אחרים, ככל שקיימת והתנאים למימושה	לא, אך עם זאת יצוין כי אגרות החוב תעמודנה לפדיון מוקדם אם יוחלט על ידי הבורסה על מחיקה מהרישום למסחר של אגרות חוב שעדיין במחזור עקב כך ששווי החזקות הציבור בתעודות ההתחייבות פחת מהסכום שנקבע בהנחיות הבורסה בדבר מחיקה מהמסחר
ניתנה ערבות לתשלום התחייבות התאגיד	לא

¹ שווי השוק ליום המסחר האחרון בחודש מרס 2, היינו 29.3.2012.

על פי שטר נאמנות

נכסים משועבדים

דירוג

לא

כן, ראה סעיף ד' להלן

(ב) פרטים בדבר הנאמן לתעודת ההתחייבות - אגרות חוב (סדרה 22)

שם הנאמן: הרמטיק נאמנות (1975) בע"מ

שם האחראי: עו"ד דן אבנון.

כתובת: רחוב הירקון 113 תל אביב 30835

טל': 03-5274867

פקס: 03-5271451

אתר אינטרנט: www.hermetic.co.il

(ג) תעודת ההתחייבות לא ניתנה להמרה.

(ד) דירוג האגרות חוב (סדרה 22) על ידי חברה מדרגת:

ראה ביאור 7 ד. בדוחות הכספיים הרבעוניים וסעיף 3 בפרק 6 בתשקיף.

(ה) התחייבות קיום תנאי אגרות החוב (סדרה 22)

למועד הדוח, עמדה החברה בכל התנאים וההתחייבויות לפי שטר הנאמנות לאגרות החוב (סדרה 22), ולא התקיימה עילה להעמדת אגרות החוב (סדרה 22) לפירעון מיידי, והחברה לא קיבלה הודעה מהנאמן לאגרות החוב (סדרה 22) בדבר אי עמידתה בתנאים ובהתחייבויות לפי שטר הנאמנות כאמור.

2. להלן פרטים לגבי אגרות החוב שנפרעו במהלך תקופת הדוח:

במהלך תקופת הדוח לא נפרעו אגרות חוב של החברה.

ו. שונות

1. תוכנית סביבתית, סיכונים סביבתיים ודרכי ניהולם

החברה מייצרת ומספקת חשמל בישראל תוך נקיטת אמצעים להגנה על הסביבה וצמצום מפגעים סביבתיים, לאורך שרשרת החשמל (ייצור, הולכה, השנאה וחלוקה). פיתוח משק החשמל נעשה תוך איזון מתמיד בין שיקולים שונים ובין היתר איכות החשמל, אמינות האספקה, עלויות למשק ושיקולי איכות הסביבה. החברה רואה עצמה כאחראית וכמחויבת בנקיטת אמצעים להגנה על הסביבה וצמצום מפגעים סביבתיים, לאורך שרשרת החשמל.

פעילות החברה חשופה לסיכונים סביבתיים שונים ובהם פליטות מזהמים לאוויר, אחסון ושימוש בחומרים מסוכנים ודלקים, זיהום קרקע ומקורות מים, שפכים תעשייתיים, אסבסט, קרינה בלתי מייננת ועוד.

במהלך השנים האחרונות חלה החמרה בדרישות הסביבתיות (או שמצויות בהליכי חקיקה) על פעילותה של החברה וכן בפיקוח ובאכיפה של דרישות אלה.

נושא איכות האוויר הינו התחום הסביבתי הרלוונטי ביותר בפעילות החברה. פרויקט הדגל הסביבתי של החברה בשנים 2011-2017 הוא התקנת מתקנים להפחתת פליטות ביחידות הייצור הפחמיות. המתקנים כוללים PM (אמצעים ראשוניים), SCR להפחתת תחמוצות חנקן, FGD להפחתת דו-תחמוצת הגופרית והסבת יחידות 1-4 באתר אורות רבין מפחם לגז טבעי. עלות ההשקעה הצפויה נעה סביב כ-8 מיליארד שקל חדש + מע"מ.

לפירוט בנושא סיכונים סביבתיים ודרכי ניהולם - לעניין התוכנית הסביבתית – ראה פירוט ב"תוכנית אסטרטגית לפיתוח בר קיימא" באתר החברה www.iec.co.il.

2. חלוקת דיבידנדים וייעוד רווחים

בהתאם להוראות חוזר חשבונאות וכספים של רשות החברות הממשלתיות "דוחות כספיים – 2011-5-1" "חוזר רשות החברות" נדרשת החברה להתייחס בדוח זה לייעוד רווחיה. לפרטים בנושא זה ראה סעיף 4 בפרק 6 בתשקיף.

3. מיסוי

ראה ביאור 22 בדוחות הכספיים השנתיים.

4. הליכים משפטיים והתקשרויות

ראה ביאור 8 בדוחות הכספיים הרבעוניים.

5. התקשרויות כולל התקשרויות הטעונות אישור ממשלה

על פי סעיף 11(א)(9א) לחוק החברות הממשלתיות, החלטה של החברה, כחברה ממשלתית, להענקת זכות או נטילת התחייבות, אשר יכול שהיה בה כדי להגביל, במישרין או בעקיפין, את הממשלה, בין בתפקידה השלטוני ובין במעמדה כבעלת מניות בחברה, לרבות בקשר עם ביצוע שינויים מבניים והפרטה, קידום התחרות והסדרת הענף בו פעלת החברה, טעונה אישור ממשלה.

בהתאם להוראות חוזר רשות החברות נדרשת החברה ליתן פרטים בדוח זה בדבר התקשרויות הטעונות אישור ממשלה, על פי סעיף 11(א) לחוק החברות הממשלתיות. להלן פרטים בדבר התקשרויותיה של החברה בתקופת הדיווח אשר נדרשו לאישור ממשלה:

בחודש פברואר 2012, הנפיקה החברה אגרות חוב בשוק הבינלאומי, על פי תכנית מסגרת לגיוס חוב Global Medium Term Note Program ("התכנית") (אשר החברה הנפיקה על פיה קודם לכן אגרות חוב בסכום כולל של 1.5 מיליארד דולר), בהיקף של 0.5 מיליארד דולר לרוכשים מוסדיים מאושרים בארה"ב, על פי כלל 144A ל- U.S. Securities Act 1933, ומחוץ לארה"ב בהסתמך על תקנה S לחוק זה. לפרטים בדבר תנאי אגרות החוב שהונפקו על פי התכנית ראה סעיף 19.9 בפרק 6 וכן ביאורים 18 ז' ו-7 ה' לדוחות הכספיים השנתיים והרבעוניים בהתאמה. .

ביום 29 בינואר 2012, התקבלה החלטת ממשלה המאשרת לחברה להשלים את הנפקת אגרות החוב על פי התכנית עד לסך של 0.5 מיליארד דולר, ככל שאישור זה נדרש לעניין השפעת מסמכי הנפקה על שינויים מבניים בחברה, בהתאם לחוק משק החשמל.

לפרטים נוספים בדבר הנפקת אגרות חוב על פי התכנית ראה ביאור 18 ג' לדוחות הכספיים השנתיים וסעיף 3 בפרק 6 בתשקיף.

6. מגבלות ופיקוח על פעילות החברה

ראה בפרק 6 בתשקיף בסעיף 22 בדוחות הכספיים השנתיים.

7. עסקאות החברה עם צדדים קשורים ובעלי עניין כולל כתבי שיפוי

ראה ביאור 29 בדוחות הכספיים השנתיים וכן ביאור 8 בדוחות הכספיים הרבעוניים.

8. דיון בגורמי סיכון

ראה סעיף 29 בפרק 6 בתשקיף.

9. מינויים וסיומי כהונה שהתרחשו במהלך תקופת הדוח

- ביום 12 בינואר 2012 הודיעה הגב' שרית גלעד-דור על החלטתה לסיים את תפקידה כדוברת החברה.

- ביום 22 בפברואר 2012 מונה מר רם ארליכמן לדירקטור בחברה.

- ביום 22 בינואר 2012 מונה מר מרדכי בן-עמי לדירקטור בחברה.

- ביום 25 בינואר 2012 סיים את כהונתו בחברה כסמנכ"ל מר יגאל בן-אריה.

- ביום 29 בפברואר 2012 סיים את כהונתו בדירקטוריון, מר שמעון אקהויז.

- ביום 1 במרס 2012 הודיע מר אברהם נתן, על סיום כהונתו ביום 10 באפריל 2012.

- ביום 6 במרס 2012 מונה גב' ורדה סאמט לדירקטורית בחברה.

לפרטים נוספים בדבר נושאי משרה שסיימו את כהונתם לאחר תקופת הדוח ראה סעיף 4 בפרק 6 בתשקיף.

הדירקטוריון וההנהלה מביעים את הערכתם לציבור עובדי החברה ולמנהליה.

יפתח רון - טל	ד"ר זיו רייך	אליהו גליקמן
יו"ר הדירקטוריון	יו"ר הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים	המנהל הכללי

תאריך אישור הדוח: 24 ביוני 2012.

נספח א' לדוח הדירקטוריון**גילוי תזרים מזומנים חזוי למימון פירעון התחייבויות התאגיד**

1. להלן תחזית תזרים המזומנים לתקופה אפריל 2012 ועד מרץ 2014 בתרחיש הבסיס (במיליוני שקל חדש):

ינואר-מרץ 2014	שנת 2013	אפריל - דצמבר 2012		
1,602	1,958	1,561		יתרת פתיחה:
מקורות:				
3,605	10,221	(1,866)		סה"כ תזרים מזומנים מפעילות שוטפת
				תזרים מזומנים מפעילות מימון:
	4,387		הנפקה פרטית	
		1,500	הנפקה פרטית בערבות מדינה	
	(*)3,000	3,000	הנפקה לציבור בערבות מדינה	
		4,691	מימון עלות דלקים עודפת בהתאם למתווה הפתרון התזרימי לחברה המפורט במכתב מנכ"ל משרד האוצר מיום 28 במאי 2012 ובכפוף לכל דין	
	295	846	הלוואות מתאגידים בנקאיים	
17	69	53	ריבית על פיקדונות + אחר	
17	7,751	10,090		סה"כ תזרים מזומנים מפעילות מימון
40	225	197		סה"כ תזרים מזומנים מפעילות השקעה
התחייבויות צפויות:				
				תזרים מזומנים לפעילות מימון
238	2,039	731	פירעון התחייבויות לתאגידים בנקאיים	
611	944	1,837	פירעון התחייבויות אג"ח שהונפקו לציבור	
	3,000		פירעון אג"ח בערבות מדינה	
	3,061		פירעון אג"ח בערבות מדינה ו/או פירעון אמצעים אחרים שיתקבלו מהמדינה	
193	1,613	955	פירעון אג"ח שהונפקו במסגרת הנפקה פרטית	
	86	(39)	עסקאות הגנה	
	5	8	הלוואות למימון פרוייקטי יזמות	
1,043	10,748	3,492		סה"כ תזרים מזומנים לפעילות מימון
1,459	5,661	4,669		סה"כ תזרים מזומנים לפעילות השקעה
548	1,590	(239)		מע"מ מקוזז
150	554	102		העברות לקופת הגמל המרכזית לקיצבה
2,064	1,602	1,958		יתרת סגירה
602	1,193	2,315		חשבון ייעודי - יתרת פתיחה והפקדות לחשבון הייעודי בגין פרוייקט החירום שלב ב'
30	590	1,290		משיכות מהחשבון הייעודי לפרוייקט החירום שלב ב'
572	602	1,026		סה"כ בחשבון הייעודי
1,492	1,000	932		יתרה לאחר הפקדות ומשיכות מהחשבון הייעודי

(*) למועד התשקיף טרם ניתנו האישורים הרגולטורים הנדרשים להנפקת אגרות חוב לציבור בערבות מדינה בשנת 2013 לצורך מחזור החוב בערבות מדינה. לפרטים נוספים ראה סעיף 28.7 לפרק 6 בתשקיף.

2. ניתוח רגישות בוצע באמצעות בחינת ההשפעה נטו של התרחישים השונים בהשוואה לתרחיש הבסיס על ההכנסות מחשמל בניכוי הוצאות הדלקים. ניתוח הרגישות בוצע לגבי התרחישים הבאים, שבכולם אין גז טבעי ממזרים:

(א) תרחיש א' - הזרמת גז טבעי בנוסף למאגר MARI B ומשדות נועה ופיניקלס.

(ב) תרחיש ב' – ללא הזרמת גז טבעי מחברת ים תטיס כלל.

(ג) תרחיש ג' – אספקת גז טבעי מתמר במקום מיולי 2013 החל מינואר 2014.

תקופה 1/2014 עד 3/2014	שנת 2013	תקופה 4/2012 עד 12/2012	תרחישים
הפרש במיליארדי ש"ח	הפרש במיליארדי ש"ח	הפרש במיליארדי ש"ח	
			תרחיש א'
(0.4)	(0.9)	-	תוספת / (הפחתה) בהכנסות בגין דלקים
-	(0.3)	(1.7)	תוספת / (הפחתה) בהוצאות דלקים
(0.1)	(0.1)	0.2	פער קיזוז מע"מ
(0.3)	(0.5)	1.5	השפעה נטו
			תרחיש ב'
0.4	1.0	-	תוספת / (הפחתה) בהכנסות בגין דלקים
-	0.3	1.6	תוספת / (הפחתה) בהוצאות דלקים
-	0.1	(0.2)	פער קיזוז מע"מ
0.4	0.6	(1.4)	השפעה נטו
			תרחיש ג'
0.6	1.5	-	תוספת / (הפחתה) בהכנסות בגין דלקים
0.3	3.6	-	תוספת / (הפחתה) בהוצאות דלקים
-	(0.3)	-	פער קיזוז מע"מ
0.3	(1.8) *	-	השפעה נטו

(*) הפער נוצר עקב ההשפעה התזרימית המיוחסת לתקופה 7-12/13 (תוספת להכנסות של 1.5 מיליארד שקל חדש) לעומת השפעה תזרימית בהוצאות של 3.6 מיליארד שקל חדש בשנת 2013. פער זה הינו מימון עלות הדלקים העודפת אשר תמומן בהתאם למתווה הפתרון התזרימי לחברה המפורט במכתב מנכ"ל משרד האוצר מיום 28 במאי 2012 ובכפוף לכל דין.

3. הנחות תזרים המזומנים:

(א) נבחן תרחיש ("תרחיש הבסיס") הכולל אספקת גז טבעי מים תטיס רק משדה MARI B ללא שדות נוספים (ראה הנחות נוספות באשר לתמהיל הדלקים בס"ק 2(ג3) להלן).

(ב) תזרים המזומנים המצורף בזה הינו במחירים קבועים של סוף חודש אפריל 2012. חברת החשמל אינה חשופה מהותית לשינויים במחירי השוק, מאחר שסל התשומות של רכיבי התעריף נקבע בעיקרו כצמוד לשינוי מדד המחירים לצרכן, לשינוי במרכיב המוכר כצמוד

מט"ח או מט"ח ולשינוי במחירי הדלקים ומתעדכן בדומה להשפעת השינויים במשתנים הכלכליים על הוצאות החברה כאמור. החברה נוקטת במדיניות גידור החשיפה למט"ח לגבי הרכיבים שאינם מוכרים ככאלה בתעריף החשמל:

- הכנסות החברה מתעריף החשמל צמודות לשקל ומנגד חלק נכבד מהתחייבויותיה הפיננסיות של החברה צמודות למט"ח.
- רשות החשמל כללה רכיב מימון בתעריף החשמל בשיעור 27% מהתחייבויותיה הפיננסיות הצמודות למט"ח (סכום מגודר). הסכום המגודר נועד לנטרל באמצעות התעריף חלק מהוצאות/ הכנסות המימון הנגזרות מחשיפת החברה למט"ח ולהעבירו לצרכני החשמל.
- הסכום המגודר מהווה הכרה חלקית בשינויי השער בגין התחייבויותיה הפיננסיות של החברה במט"ח ולכן, על מנת לגדר מלוא החשיפה למט"ח, מבצעת החברה עסקאות הגנה, בהתאם למדיניות החברה. על פי מדיניות הדירקטוריון שיעור החשיפה לא יעלה על 15% מיתרת ההלוואות במט"ח ועל פי הנחיית סמנכ"ל כספים וכלכלה שיעור החשיפה לא יעלה על 5% מיתרת ההלוואות במט"ח. בהתאם לכך החברה מבצעת עסקאות הגנה על יתרת החשיפה.

(ג) תזרים מזומנים מפעילות שוטפת:

- תזרים מזומנים מפעילות שוטפת כולל בעיקר הרכיבים הבאים: הכנסות מחשמל בניכוי הוצאות תפעול (ספקים + שכר), הוצאות דלקים וריבית על הלוואות ואג"ח.
- (1) עדכון תעריף החשמל (כלול בתזרים המזומנים מפעילות שוטפת):
- בהתאם להחלטת רשות החשמל אשר התפרסמה ביום 22 במרס 2012, העלות הנוספת לעלות הדלקים בתעריפי החשמל תיפרס בשנים 2012-2014.
 - הונח כי לא יהא עדכון תעריף בגין תמחיל הדלקים לשנת 2012 במהלך השנה אלא במועדי העדכון השנתיים בלבד.
 - הונח כי עלויות הדלקים הנוספות לשנת 2012 מעבר ל-7.7 מיליארד שקל חדש וכן העלות הנוספת שנגזרת ממחירי הגז הנוזלי בשנת 2013 ייפרסו על יתרת התקופה משמע מועדי העדכון השנתי ב-4/2013 – ו-4/2014.

להלן שיעורי עדכון התעריף (הונח כי ההשפעה התזרימית של עדכון התעריף תחול 60 יום במוצא ממועד עדכון התעריף).

מועד	שיעור	סיבות עיקריות לעדכון
העדכון הצפוי		

אפריל 2013	+10.5%	עדכון שנתי 2013

(2) ההנחות בגין רכיב הדלקים בהכנסות מחשמל וההנחות בגין הוצאות הדלקים, הכלולים בתזרים מפעילות שוטפת התבססו על האמור להלן:

- בהתאם למכתב מחברת ים תטיס מיום 14 במאי 2012.
- ללא אספקת גז טבעי ממצרים.
- כניסת תמר לפעולה בחודש יולי 2013.

- יישום צו רוחבי : עד לכניסת תמר לפעולה יופעלו 4 היחידות באשכול במזוט לפני סולר.
 - הפעלת תחנות בגז נוזלי LNG החל מחודש ינואר 2013.
 - הקטנת מס הקניה/ בלו על הסולר בשיעור של 88% עד לכניסת תמר ולאחר מכן שיעור המס יוחזר ל-100%.
- (3) יחפ"ם :
- צפויה כניסה של יחפ"ם לייצור חשמל בשנת 2013. כניסת היחפ"ם מפחיתה ההכנסות מחשמל והוצאות הדלקים הכלולים בתזרים המזומנים מפעילות שוטפת.
- (ד) להלן ההנחות לגבי ספקים וקבלנים של הוצאות הפיתוח הכלולים בתזרים המזומנים לפעילות השקעה ולגבי ספקים וקבלנים של הוצאות התפעול הכלולים בתזרים המזומנים מפעילות שוטפת :
- (1) תחזית התזרים לפיתוח ותפעול לשנת 2012 מתבססת על תקציבי החברה.
- (2) הונח כי תקציב הפיתוח לכל תקופת התזרים, בגין ספקים וקבלנים, יתממש ב-85% (הנחה שמרנית מאחר והנ"ל מעט מעל לממוצע בשנים האחרונות).
- (3) הונח כי תקציב הפיתוח והתפעול בגין ספקים וקבלנים לתקופה ינואר 2013 ועד מרס 2014, מתבסס על תכנון טווח ארוך של המחלקה לתכנון פיננסי לטווח ארוך, בהתאמות מסוימות (הנחה שמרנית שכן בד"כ החברה מפחיתה את תקציב הפיתוח שלה לעומת התכנון לטווח ארוך).
- (ה) תחזית השכר הכלולה בתזרים המזומנים מפעילות השקעה ובתזרים מפעילות שוטפת (כחלק מהוצאות התפעול), מתקבלת מאגף משאבי האנוש של החברה וכוללת תוספות השכר בגין ההסכם שנחתם בחודש ינואר 2011 בין ההסתדרות לממשלה ושעניינו תוספות שכר למגזר הציבורי החל על חברת החשמל.
- (ו) העברות לקופת הגמל המרכזית לקצבה :
- (1) חוב חברת החשמל לקופה לסוף חודש מאי 2012 היה כ- 1,400 מיליוני שקל חדש שייפרס בהתאם לתקנון הקופה החדש על פני 120 חודשים עם העברה מינימאלית של 50 מיליוני שקל חדש בחודש. הנ"ל כל עוד קיים חוב אקטוארי.
- (2) עקב עתירת העובדים לבית המשפט עוכבה העברת סך 50 מ' ₪ מחשבון הנאמנות לרכיבים שאינם קצבתיים (להלן "חשבון נאמנות"), לקופת הגמל המרכזית לקיצבה אינפנייטי (להלן "אינפנייטי"), שהונח כי יועברו בהתאם להסדר עם האוצר בחודש מאי 2012, ובמקום זאת ההעברה לאינפנייטי בוצעה מכספי החברה. בתזרים הונח שהחל מחודש יוני 2012, יועברו כספים מחשבון הנאמנות לאינפנייטי, בסך כולל של 600 מיליוני ₪.
- (ז) דחיית הפקדות/ משיכת כספים מהחשבון הייעודי לתוכנית החירום שלב ב'. בהתאם להחלטת הרשות, הונח כי ההפקדות לח-ן מיוחד של תוכנית החירום שהיו אמורות להתבצע בחודשים ינואר 2012 ועד יוני 2012 ידחו לחודשים אוגוסט 2012 ועד ינואר 2013.
- (ח) קיזוז מע"מ :

מאחר שהכנסות החברה מחשמל והוצאותיה בגין ספקים וקבלנים (דלקים + ציוד + שירותים) כוללות מע"מ אזי הסכום המקוזז בין ההוצאות להכנסות מועבר לרשות המיסים.

פרק 7 - ניהול החברה

דירקטוריון החברה

7.1

7.1.1 יפתח רון טל (יושב-ראש הדירקטוריון)

שם: יפתח רון טל.

מספר תעודת זהות: 054067939.

תאריך לידה: 15/04/1956.

מענו: רחוב אשר 22/3 מודיעין.

נתינות: ישראלית.

חברותו בוועדות הדירקטוריון: יושב-ראש הדירקטוריון; ועדת אסטרטגיה, שינוי מבני ותדמית; ועדת פיתוח עסקי, שיווק ושירות; ועדת משאבי אנוש וארגון; ועדת תקציב, ניהול פיננסי וניהול סיכונים; ועדת התקשרויות ונכסים; ועדת אחריות תאגידית; ועדת רגולציה.

דח"צ: לא. אינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.

האם הוא עובד של החברה, של חברה בת שלה, חברה קשורה שלה או של בעל עניין בה: לא.

תאריך תחילת הכהונה: מונה כדירקטור ב- 16/09/2010 וב- 7/10/2010 מונה לתפקיד יו"ר הדירקטוריון.

השכלתו: L.L.B (בוגר) במשפטים מהאוניברסיטה העברית; E.M.B.A (מוסמך) במנהל עסקים מאוניברסיטת בר אילן.

השכלה אחרת ותעודות מקצועיות: בוגר קורס מפקדי פלוגות, גדודים, חטיבות ואוגדות בצה"ל; בוגר קורס מערכתי מתקדם במכללה לביטחון לאומי.

האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בחברה: לא.

החברה אינה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות.

התעסקותו בחמש (5) השנים האחרונות: שימש כמנכ"ל חברת אר-טיקס בע"מ שבבעלותו (2006-2010); מתן שירותי ייעוץ אסטרטגי לחברת אלביט מערכות בע"מ בפיתוח עסקי בחו"ל; החל מאוגוסט 2007 ועד ספטמבר 2010 יו"ר מועצת המנהלים חברת נמלי ישראל, עד שנת 2005 מפקד זרוע היבשה בצה"ל בדרגת אלוף;

פירוט התאגידים בהם משמש כדירקטור: מכבי דנט בע"מ- רשת מרפאות השיניים מבית מכבי שירותי בריאות; אר-טיקס בע"מ; דירקטור בחברת נמלי ישראל, מכהן כחבר באגודת הידידים של המרכז הרפואי "מאיר" בכפר סבא ושל המרכז האוניברסיטאי באריאל.

7.1.2 שלומית ברנע פרגו

שם: שלומית ברנע פרגו.

מספר תעודת זהות: 055088991.

תאריך לידה: 23/03/1958.

מענה: רחוב הכרמל 18/39, גני תקווה 55900.

נתינות: ישראלית.

חברותה בוועדות הדירקטוריון: ועדת רגולציה; ועדת פיתוח עסקי, שיווק ושירות; ועדת משאבי אנוש וארגון; יושבת ראש ועדת אחריות תאגידית.

דח"צ: לא. אינה בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית.

האם היא עובדת של החברה, של חברה בת שלה, חברה קשורה שלה או של בעל עניין בה: לא. הינה עובדת של בעל עניין בחברה מכוח היותה עובדת מדינת ישראל, בעלת השליטה בחברה.

תאריך תחילת הכהונה : 14/04/2002 (הכהונה האחרונה חודשה ב- 15/03/2011).

השכלתה : L.L.B (בוגרת) במשפטים מאוניברסיטת בר אילן; L.L.M (מוסמכת) במשפטים מאוניברסיטת בר אילן.

השכלה אחרת ותעודות מקצועיות : לימודי תעודה, קורס ניתוח דוחות כספיים והערכת שווי חברות אוניברסיטת תל אביב (לה"ב); B.C מ- Vancouver school board התמחות ב-Business communications.

האם היא בת משפחה של בעל עניין אחר בחברה : לא.

החברה אינה רואה בה כבעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות.

התעסקותה בחמש (5) השנים האחרונות : היועצת המשפטית למשרד ראש הממשלה.

פירוט התאגידים בהם משמשת כדירקטור : דירקטורית וחברה באסיפה הכללית של הקרן למורשת הכותל; חברה בוועדת הפרס של פרס א.מ.ת (אמנות, מדע ותרבות).

רחל דון-יחיא

7.1.3

שם : רחל דון-יחיא.

מספר תעודת זהות : 12603403.

תאריך לידה : 04/02/1952.

מענה : רחוב יוני נתניהו 24, גבעת שמואל.

נתינות : ישראלית ואמריקאית.

חברותה בוועדות הדירקטוריון : ועדת אסטרטגיה, שינוי מבני ותדמית; ועדת משאבי אנוש וארגון; יושבת ראש ועדת התקשרויות ונכסים; ועדת רגולציה.

דח"צ : לא. אינה בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית.

האם היא עובדת של החברה, של חברה בת שלה, חברה קשורה שלה או של בעל עניין בה : לא.

תאריך תחילת הכהונה : 06/01/2010 (בנוסף, כיהנה כדירקטורית בחברה בתקופות שבין אוקטובר 1998 ועד אוקטובר 2001, בין ינואר 2002 ועד ינואר 2005, ובין ינואר 2005 ועד ינואר 2008).

השכלתה: B.A (בוגרת) בבלשנות מאוניברסיטת תל-אביב; B.A (בוגרת) בכלכלה מאוניברסיטת תל-אביב; L.L.B (בוגרת) במשפטים מאוניברסיטת תל-אביב; L.L.M (מוסמכת) במשפטים מאוניברסיטת תל-אביב; בעלת תעודת מגשרת מהמוסד הארצי לגישור של לשכת עורכי הדין; בוגרת קורס ארגון מחדש של חברה בקשיים מאוניברסיטת בר אילן.

האם היא בת משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד : לא.

החברה אינה רואה בה כבעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות.

התעסקותה בחמש (5) השנים האחרונות : בעלת משרד עורכי דין ומגשרת; כיהנה כדירקטורית בחברה לסירוגין החל משנת 1998; חברה בוועדות משנה של לשכת עורכי הדין וחלק מצוות הנהלת שדולת הנשים בישראל.

פירוט התאגידים בהם משמשת כדירקטור : חברת החדשות של ערוץ 2 של הטלוויזיה הישראלית.

יפה ויגודסקי

7.1.4

שם : יפה ויגודסקי.

מספר תעודת זהות : 007428253.

תאריך לידה : 17/06/1946.

מענה : רחוב סיני 3, רמת השרון.

נתינות : ישראלית.

חברותה בוועדות הדירקטוריון : ועדת פיתוח עסקי, שיווק ושירות; יושבת ראש ועדת משאבי אנוש וארגון; ועדת התקשרויות ונכסים; ועדת רגולציה.

דח"צ : לא. אינה בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית.

האם היא עובדת של החברה, של חברה בת שלה, חברה קשורה שלה או של בעל עניין בה : לא.

תאריך תחילת הכהונה : 18/02/2007 (הכהונה חודשה ב- 21/02/2010 וב- 15/09/2011).

השכלתה : B.A (בוגרת) מינהל חינוך מאוניברסיטת תל אביב; M.A (מוסמכת) מינהל חינוך מאוניברסיטת תל אביב.

האם היא בת משפחה של בעל עניין אחר בחברה : לא.

החברה אינה רואה בה כבעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות.

התעסקותה בחמש (5) השנים האחרונות : מנכ"ל הטלוויזיה החינוכית, חברה בועדת הטכנולוגיה הארצית וכן יושבת ראש קרן המקצועות השוחקים.

פירוט התאגידים בהם משמשת כדירקטור : רשת עמל.

מיכאל לזר

7.1.5

שם : מיכאל לזר.

מספר תעודת זהות : 008709123.

תאריך לידה : 13/10/1945.

מענו : רחוב יצחק שדה 17, תל-אביב.

נתינות : ישראלית.

חברותו בוועדות הדירקטוריון : ועדת אסטרטגיה; שינוי מבני ותדמית; ועדת משאבי אנוש וארגון; הוועדה לבחינת הדו"חות הכספיים; ועדת תקציב, ניהול פיננסי וניהול סיכונים; ועדת התקשרויות ונכסים וועדת ביקורת.

דח"צ : לא. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.

האם הוא עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו : לא.

תאריך תחילת הכהונה : 03/05/2011 (בנוסף, כיהן כדירקטור החל מיום 27/12/2007 ועד 26/12/2010; מיום 26/12/2004 ועד יום 25/12/2007; ומיום 05/12/2001 ועד 04/12/2004).

השכלתו : (בוגר) חשבונאות מהאוניברסיטה העברית - שלוחת תל-אביב.

האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בחברה : לא.

החברה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות.

התעסקותו בחמש (5) השנים האחרונות : שותף במשרד רואה חשבון שטראוס-לזר ושות'.

פירוט התאגידים בהם משמש כדירקטור : שטראוס לזר חברה לנאמנות, טאא שירותי מיסים, אליטל ייעוץ והשקעות, אופקים מל בע"מ.

ראיק אבו-ריש

7.1.6

שם : ראיק אבו-ריש.

מספר תעודת זהות : 024784225.

תאריך לידה : 23/02/1970.

מענו : ת.ד. 804, ירכא 24967.

נתינות : ישראלית.

חברותו בוועדות הדירקטוריון: ועדת אסטרטגיה, שינוי מבני ותדמית; ועדת משאבי אנוש וארגון; ועדת תקציב ניהול פיננסי וניהול סיכונים; ועדת רגולציה.

דח"צ: לא. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.

האם הוא עובד של החברה, של חברה בת שלה, חברה קשורה שלה או של בעל עניין בה: לא.

תאריך תחילת הכהונה: 03/05/2010.

השכלתו: B.A (בוגר) כלכלה חשבונאות מהאוניברסיטה העברית; L.L.B (בוגר) במשפטים, מכללת שערי משפט.

האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בחברה: לא.

החברה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות.

התעסקותו בחמש (5) השנים האחרונות: בעל משרד רואי חשבון.

פירוט התאגידים בהם משמש כדירקטור: אין.

7.1.7 יוסף ודנה

שם: יוסף ודנה.

מספר תעודת זהות: 065426223.

תאריך לידה: 02/10/1956.

מענו: רחוב פעמוני יוסף 10, תל אביב.

נתינות: ישראלית.

חברותו בוועדות הדירקטוריון: יושב ראש ועדת פיתוח עסקי, שיווק ושירות; ועדת משאבי אנוש וארגון; ועדת תקציב, ניהול פיננסי וניהול סיכונים; ועדת רגולציה, ועדת אסטרטגיה, שינוי מבני.

דח"צ: לא. אינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.

האם הוא עובד של החברה של חברה בת שלה, חברה קשורה שלה או של בעל עניין בה: לא.

תאריך תחילת הכהונה: 22/09/2009; בנוסף, כיהן כדירקטור מיום 09/08/2006 עד 07/08/2009.

השכלתו: B.A (בוגר) סטטיסטיקה ומדעי החברה מאוניברסיטת חיפה

האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בחברה: לא.

החברה אינה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות.

התעסקותו בחמש (5) השנים האחרונות: מנכ"ל חברת הייעוץ והמחקר שווקים פנורמה בע"מ.

פירוט התאגידים בהם משמש כדירקטור: אין.

7.1.8 דבורה חן

שם: דבורה חן.

מספר תעודת זהות: 50704196.

תאריך לידה: 03/07/1951.

מענה: רחוב אימבר 13, כפר סבא 44451.

נתינות: ישראלית.

חברותה בוועדות הדירקטוריון: ועדת אחריות תאגידית; יושבת ראש ועדת רגולציה.

דח"צ : לא. אינה בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית.

האם היא עובדת של החברה, של חברה בת שלה, חברה קשורה שלה או של בעל עניין בה :
לא.

תאריך תחילת הכהונה : 25/04/2010.

השכלתה : L.L.B (בוגרת) במשפטים מאוניברסיטת תל-אביב; M.A (מוסמכת) מינהל ומדיניות ציבורית מאוניברסיטת חיפה.

האם היא בת משפחה של בעל עניין אחר בחברה : לא.

החברה אינה רואה בה כבעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות.

התעסקותה בחמש (5) השנים האחרונות : בעלת משרד עו"ד; חברת מליאה ברשות ניירות ערך (2007-2009); מנחה תוכנית טלוויזיה בערוץ הכנסת הדנה בנושאים משפטיים; עמית מחקר במכון הבינלאומי לחקר מדיניות נגד טרור במרכז הבינתחומי הרצליה; מרצה באוניברסיטת תל-אביב (2005-2008), חברה בוועדת הייעוץ לראש הממשלה בנוגע להגנה על נבחרי ציבור (2008-2011).

פירוט התאגידים בהם משמשת כדירקטור : מכון השתלמויות של לשכת עורכי הדין בישראל.

7.1.9 גדעון פרנק

שם : גדעון פרנק.

מספר תעודת זהות : 07570237.

תאריך לידה : 13/11/1943.

מענו : בית יצחק, שער חפר 42920, ת.ד. 8109.

נתינות : ישראלית.

חברותו בוועדות הדירקטוריון : ועדת אסטרגיה, שינוי מבני ותדמית; ועדת פיתוח עסקי, שיווק ושירות; ועדת אחריות תאגידית וועדת ביקורת.

דח"צ : לא. אינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.

האם הוא עובד של החברה של חברה בת שלה, חברה קשורה שלה או של בעל עניין בה : כן. עובד מדינה.

תאריך תחילת הכהונה : 06/01/2010.

השכלתו : B.Sc (בוגר) בהנדסת מכונות מהטכניון; M.Sc (מוסמך) במדעי הגרעין מהטכניון.

האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בחברה : לא.

החברה אינה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות.

התעסקותו בחמש (5) השנים האחרונות : ממלא מקום יושב ראש הוועדה לאנרגיה אטומית בישראל (החל משנת 2008 ועד היום); כיהן כמנכ"ל הוועדה לאנרגיה אטומית בישראל החל משנת 1992 ועד ספטמבר 2007; יושב-ראש CRECOR BV Netherlands (חברת בת של קרן ואן-ליר) (החל מינואר 2010), מרצה בקורס MBA של המרכז הבינתחומי הרצליה מ-2011.

פירוט התאגידים בהם משמש כדירקטור : Van Leer Group Foundation Netherlands; הוועד המנהל הדירקטוריון של הטכניון (החל משנת 2011), CRECOR BV Netherlands (חברת בת של קרן ואן-ליר).

7.1.10 איריס שטרק

שם : איריס שטרק.

מספר תעודת זהות : 057224735.

תאריך לידה : 27/06/1961.

מענה : רחוב היצירה 12, רעננה, 43663 ת.ד. 2600

נתינות : ישראלית.

חברותה בוועדות הדירקטוריון : ועדת אסטרטגיה, שינוי מבני ותדמית; הוועדה לבחינת הדו"חות הכספיים; יושב ראש ועדת תקציב, ניהול פיננסי וניהול סיכונים; ועדת אחריות תאגידית.

דח"צ : לא. בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית.

האם היא עובדת של החברה, של חברה בת שלה, חברה קשורה שלה או של בעל עניין בה : לא.

תאריך תחילת הכהונה : 25/04/2010.

השכלתה : B.A (בוגרת) בכלכלה וחשבונאות מאוניברסיטת בר אילן; M.A (מוסמכת) בכלכלה מאוניברסיטת בר אילן.

השכלה אחרת ותעודות מקצועיות : הסמכה ייחודית שניתנה על-ידי לשכת המבקרים הפנימיים הבינלאומית IIA, כהבטחת איכות מערך הביקורת הפנימית.

האם היא בת משפחה של בעל עניין אחר בחברה : לא.

החברה רואה בה כבעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות.

התעסקותה בחמש (5) השנים האחרונות : שותפה מנהלת במשרד רו"ח "שטרק את שטרק"; מרכזת אקדמית של הקורס למנהלי עמותות ומלכ"רים במרכז הישראלי לניהול; מרצה למוסדות תרבות במסגרת לה"ב, אוניברסיטת תל אביב; מרצה בכירה בנושאי הכשרת דירקטורים בחברות ציבוריות ובחברות ממשלתיות במסגרת לה"ב, השתלמויות אוניברסיטת תל אביב, המרכז הישראלי לניהול (מיי"ל) ותוכנית תואר שני במשפטים ובמנהל עסקים בלשכת עורכי הדין; מרצה למנהלים ורואי חשבון בתחומי חשבונאות ומיסוי תוך התמחות בעמותות, חברות עסקיות ועצמאים; פרשנית כלכלית בתוכנית "סוגרים חשבון" בטלוויזיה החינוכית;; סגנית נשיא בלשכת רו"ח.

פירוט התאגידים בהם משמשת כדירקטור : בנק מסד בע"מ; קופה לתגמולים ופנסיה של עובדי הסוכנות היהודית בע"מ; חברת הועד המנהל בסמינר הקיבוצים – המכללה לחינוך טכנולוגי ולאמנות; יו"ר ועדת הבקורת במכללה להוראת טכנולוגיה בירושלים; קרן שמש - לעידוד יזמים צעירים (ביסודה של קרן רש"י ושל קרן ספרא).חברה בוועדות מנויים ממשלתיות –וועדת השרות.

ורד יצחקי 7.1.11

שם : ורד יצחקי.

מספר תעודת זהות : 025437542.

תאריך לידה : 13/06/1973.

מענה : נוה צוף, ד.נ. מודיעין, חלמיש 71945.

נתינות : ישראלית.

חברותה בוועדות הדירקטוריון : ועדת פיתוח עסקי, שיווק ושירות; ועדת תקציב, ניהול פיננסי וניהול סיכונים; ועדת התקשרויות ונכסים; ועדת אחריות תאגידית.

דח"צ : לא. בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית.

האם היא עובדת של החברה, של חברה בת שלה, חברה קשורה שלה או של בעל עניין בה : לא.מייעצת לחברת בת (חברת הפחם).

תאריך תחילת הכהונה : 03/05/2011.

השכלתה : B.A (בוגרת) בכלכלה ומנהל עסקים מאוניברסיטת בר אילן; M.A (מוסמכת) בכלכלה ומנהל עסקים מאוניברסיטת בר אילן.

האם היא בת משפחה של בעל עניין אחר בחברה : לא.

החברה רואה בה כבעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות.

התעסקותה בחמש (5) השנים האחרונות: מנכ"ל פריקו מנג'מנט (ת"א) בע"מ, חברה המתמחה בייעוץ פיננסי.

פירוט התאגידים בהם משמשת כדירקטור: אין.

7.1.12 ד"ר ורד ויוי זיו

שם: ורד ויוי זיו.

מספר תעודת זהות: 069641793.

תאריך לידה: 25/08/1962.

מענה: רחוב סיגלית 30א', מזכרת בתיה.

נתינות: ישראלית ואמריקאית.

חברותה בוועדות הדירקטוריון: ועדת פיתוח עסקי, שיווק ושירות.

דח"צ: לא. אינה בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית.

האם היא עובדת של החברה, של חברה בת שלה, חברה קשורה שלה או של בעל עניין בה: לא.

תאריך תחילת הכהונה: 15/08/2011.

השכלתה: B.S.c בוגרת הנדסת מזון וטכנולוגיה מהטכניון; M.S.c מוסמכת בכימיה – מכון ויצמן למדע; M.B.A (מוסמכת) במנהל עסקים מאוניברסיטת בר אילן; P.H.D (דוקטור) בכימיה – מכון ויצמן למדע.

האם היא בת משפחה של בעל עניין אחר בחברה: לא.

החברה אינה רואה בה כבעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות.

התעסקותה בחמש (5) השנים האחרונות: COO בחברת מיקרומדיק טכנולוגיות בע"מ; סמנכ"ל רדיו-רוקחות במרכז למחקר גרעיני בנחל שורק (2008-2009); מנכ"ל אינטלקט נוירוסיינסס (2005-2007).

פירוט התאגידים בהם משמשת כדירקטור: מקורות חברת מים בע"מ.

7.1.13 מוקי בן עמי

שם: מוקי בן עמי.

מספר תעודת זהות: 058832320.

תאריך לידה: 27/07/1964.

מענו: רחוב גלבוע 42, נופית. ת.ד. 5100.

נתינות: ישראלית.

מכהן כדירקטור מקרב עובדי החברה.

חברותו בוועדות הדירקטוריון: ועדת אסטרטגיה שינוי מבני ותדמית, ועדת פיתוח עסקי שיווק ושירות.

דח"צ: לא. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.

האם הוא עובד של החברה של חברה בת שלה, חברה קשורה שלה או של בעל עניין בה: כן. מרכז תקציב תפעול המלאי והדלקים של החברה ומרכז צוות עבודה בנושא ניהול שליטה ובקרה תקציבית בחברה.

תאריך תחילת הכהונה: 21/02/2012.

השכלתו: בוגר תואר ראשון בכלכלה במסלול מנהל עסקים באוניברסיטת חיפה; קורס למנהל עסקים למפעלים עתירי ידע במסגרת לימודי חוץ באוניברסיטת חיפה.

האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בחברה: לא.

החברה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות.

התעסקותו בחמש (5) השנים האחרונות: מרכז תקציב התפעול של החברה ומרכז צוות עבודה בנושא ניהול שליטה ובקרה תקציבית בחברה, חבר מועצה אזורית זבולון (יו"ר ועדת מכרזים וחבר הנהלה, כ- 4 שנים).

פירוט התאגידים בהם משמש כדירקטור: מחוג - מינהל גמל לעובדי חברת החשמל לישראל בע"מ.

7.1.14. רם ארליכמן

שם: רם ארליכמן.

מספר תעודת זהות: 022521553.

תאריך לידה: 14/07/1966.

מענו: רחוב שבט לוי 4/24, אשדוד.

נתינות: ישראלית.

מכהן כדירקטור מקרב עובדי החברה.

חברותו בוועדות הדירקטוריון: משאבי אנוש וארגון, התקשרויות ונכסים.

דח"צ: לא. אינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.

האם הוא עובד של החברה של חברה בת שלה, חברה קשורה שלה או של בעל עניין בה: כן. מנהל מיגזר החשמל בתחנת הכוח רוטנברג.

תאריך תחילת הכהונה: 21/02/2012.

השכלתו: B.Sc (בוגר) תואר ראשון בהנדסת מכונות מהטכניון; M.Sc בהנדסת חשמל ואלקטרוניקה מאוניברסיטת תל-אביב; בוגר קורס דירקטורים בבית הספר לניהול ומינהל של חברת החשמל; בוגר קורס גישור בבית הספר לניהול ומינהל של חברת החשמל; בוגר קורס ניהול אירועי חירום בבית הספר למקצועות הייצור וההולכה של חברת החשמל; בוגר קורס מתכנני פרויקטים בבית הספר למקצועות התפעול של חברת החשמל.

האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בחברה: לא.

החברה אינה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות.

התעסקותו בחמש (5) השנים האחרונות: מנהל מיגזר החשמל בתחנת הכוח רוטנברג.

פירוט התאגידים בהם משמש כדירקטור: אין.

7.1.15. ורדה סאמט

שם: ורדה סאמט.

מספר תעודת זהות: 004317376.

תאריך לידה: 11/02/1948.

מענו: רחוב השדות 1 נווה גן רמת השרון.

נתינות: ישראלית.

חברותו בוועדות הדירקטוריון: לא.

דח"צ: לא.

האם הוא עובד של החברה של חברה בת שלה, חברה קשורה שלה או של בעל עניין בה: לא.

תאריך תחילת הכהונה: 05/03/2012.

השכלתו: B.Sc (בוגר) כימיה מאוניברסיטת תל אביב; M.Sc (מוסמך) בביוכימיה מאוניברסיטת תל-אביב; B.A (בוגר) במשפטים מאוניברסיטת תל אביב; בעלת תעודת מגשר ממכון גומא.

האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בחברה: לא.

החברה אינה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות.

התעסקותו בחמש (5) השנים האחרונות: שופטת בבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב

פירוט התאגידים בהם משמש כדירקטור: אין.

7.1.16 ד"ר זיו רייך

שם: ד"ר זיו רייך.

מספר תעודת זהות: 25078544.

תאריך לידה: 04/12/1972.

מענו: רחוב אליהו ברלין 1, תל-אביב.

נתינות: ישראלית.

חברותו בוועדות הדירקטוריון: ועדת ביקורת; יושב ראש הוועדה לבחינת דו"חות כספיים; ועדת תקציב, ניהול פיננסי וניהול סיכונים; ועדת התקשרויות ונכסים וועדת ביקורת.

דח"צ: כן. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.

האם הוא עובד של החברה של חברה בת שלה, חברה קשורה שלה או של בעל עניין בה: לא.

תאריך תחילת הכהונה: 02/12/2009.

השכלתו: B.A (בוגר) במינהל עסקים עם התמחות בחשבונאות ומימון מהמכללה למנהל; M.B.A (מוסמך) בניהול וביקורת פנים מאוניברסיטת בר אילן; P.H.D (דוקטור) למנהל עסקים Warnborough University, London.

האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בחברה: לא.

החברה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות.

התעסקותו בחמש (5) השנים האחרונות: דיקן בית הספר לביטוח במכללה האקדמית נתניה; מרצה מן המניין וחבר סגל ומרכז התוכנית לראיית חשבון במכללה האקדמית נתניה; חבר בוועדה המייעצת במרכז לאתיקה של המוסדות הפיננסיים; סגן יושב ראש הוועדה המייעצת לפיקוח על המוסדות הפיננסיים במשרד האוצר; יושב ראש ועדת הדרכה והשתלמויות ארצית לשכת המבקרים הפנימיים; מנהל מרכז לימוד רמלה; מנכ"ל קרן רמלה לחינוך תרבות ופיתוח; חבר הוועד המנהל במרכז לטיפול יזמות; חבר בוועדה המייעצת בנושא חקיקה ברשות לניירות ערך ונשיא המוסד לביקורת פנימית.

פירוט התאגידים בהם משמש כדירקטור: יושב ראש ועדת ההשקעות בתמיר פישמן; פילת טכנולוגיים אינטרנשיונל בע"מ; דח"צ באייביטרנס בע"מ; יושב ראש הדירקטוריון של החברה הממשלתית לתיירות; חברת פיתוח האתרים הקדושים.

7.1.17 ד"ר יצחק לקס

שם: יצחק לקס.

מספר תעודת זהות: 059757708.

תאריך לידה: 21/07/1965.

מענו: רחוב מכבים 75 א' ת.ד. 2185, שוהם.

נתינות: ישראלית.

חברותו בוועדות הדירקטוריון: ועדת אסטרטגיה, שינוי מבני ותדמית; יושב ראש ועדת ביקורת; הוועדה לבחינת הדו"חות הכספיים; ועדת התקשרויות ונכסים; ועדת אחריות תאגידית.

דח"צ: כן. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.

האם הוא עובד של החברה של חברה בת שלה, חברה קשורה שלה או של בעל עניין בה: לא.

תאריך תחילת הכהונה: 12/05/2011.

השכלתו: L.L.B (בוגר) במשפטים מאוניברסיטת בר אילן; M.B.A (מוסמך) במנהל עסקים מאוניברסיטת בר אילן, P.H.D (דוקטור) בכלכלה מ – International University Of Business & Law (England).

השכלה אחרת ותעודות ציבוריות: חבר לשכת עורכי הדין בישראל; בעל תעודת הוראה בדרגת מורה מוסמך בכיר; בוגר קורס גישור.

האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בחברה: לא.

החברה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות.

התעסקותו בחמש (5) השנים האחרונות: שותף ומייסד קרן נבט ביומדיק "השקעות"; מנכ"ל מרכז שלם (2008-2010); מנכ"ל מכללת שערי משפט (2005-2007), מרצה באוניברסיטת בר אילן במחלקה לניהול בקורס היבטים משפטיים בניהול, בעלים של "אישון" ייעוץ ואחזקות בע"מ (החל משנת 2010), בורר במוסד לבוררות של לשכת עורכי הדין.

פירוט התאגידים בהם משמש כדירקטור: יושב ראש דירקטוריון קרן מכבי שירותי בריאות; יושב ראש דירקטוריון מכבידנט - רשת מרפאות השיניים מבית מכבי שירותי בריאות; דירקטור חיצוני בליברטי פרופרטיס בע"מ; חבר "פרויקט מסע - לעידוד תוכניות ארוכות טווח בישראל לצעירים יהודים בע"מ"; חבר הוועדה הציבורית לקביעת ייעודם של עזבונו לטובת המדינה; דירקטור חיצוני באורדע פרינט בע"מ, "אישון - שירותי ייעוץ וניהול בע"מ" משנת 2010, חברה בבעלותו המלאה, יושב ראש דירקטוריון מרכז וייץ בע"מ, חבר הנהלה בעמותת גשר מפעלים חינוכיים, דירקטור במכבי אחזקות בע"מ, דירקטור חיצוני באי.טי. ויו. מדיקל בע"מ.

אריה יהודה רפפורט 7.1.18

שם: אריה רפפורט.

מספר תעודת זהות: 052603081.

תאריך לידה: 29/06/1954.

מענו: רחוב יצחק שדה 17, תל אביב.

נתינות: ישראלית.

חברותו בוועדות הדירקטוריון: ועדת אסטרטגיה, שינוי מבני ותדמית; ועדת ביקורת; הוועדה לבחינת הדו"חות הכספיים; ועדת תקציב, ניהול פיננסי וניהול סיכונים; ועדת רגולציה.

דח"צ: כן. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.

האם הוא עובד של החברה של חברה בת שלה, חברה קשורה שלה או של בעל עניין בה: לא.

תאריך תחילת הכהונה: 02/08/2011.

השכלתו: B.A (בוגר) כלכלה וחשבונאות מאוניברסיטת תל אביב.

האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בחברה: לא.

החברה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות.

התעסקותו בחמש (5) השנים האחרונות: רואה חשבון במשרד רפפורט ושות', רו"ח.

פירוט התאגידים בהם משמש כדירקטור: רפפורט ושות' - רואי חשבון, אריה רפפורט השקעות וניהול בע"מ, אריה רפפורט חברה לנאמנות בע"מ, החברה להחזיר מס שבח בע"מ, ד.ש.י.ר. ניהול בע"מ, First ,ATP Trade Finance Ltd., TMG Trade Finance (2008) Ltd.

Global Finance (2008) Ltd., רגוע ויפה בע"מ, Allium Medical Inc. (חברה אמריקאית), Patrice Services Limited (חברה בריטית), Newgrand Propreties Ltd. (חברה קפריסאית), KSR Properties LTD (חברה קפריסאית), AYR simple investments Ltd. (חברה קפריסאית), קרן מועדון וראיטי ירושלים בע"מ, וראיטי ישראל (ע"ר), עמותת מועדון יעקב (ע"ר), עמותת ארתור רובינשטיין.

7.2 נושאי משרה בכירה בחברה

7.2.1 אליהו גליקמן

שם: אליהו גליקמן.

מספר תעודת זהות: 057154478.

תאריך לידה: 07/08/1961.

תאריך תחילת כהונתו: 14/04/2011.

התפקיד שהוא ממלא בחברה: מנהל כללי.

האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין: לא.

השכלתו: בוגר ניהול בינלאומי מאוניברסיטת ג'ורג'טאון; M.Sc. מוסמך לניהול פיננסי בבית הספר למוסמכים של הצי הימי האמריקאי, קליפורניה, ארה"ב.

ניסיונו העסקי בחמש (5) השנים האחרונות: משנה למנכ"ל וכסמנכ"ל לקוחות בחברת פרטנר תקשורת בע"מ.

התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של החברה, בחברה קשורה שלה או בבעל עניין בה: אין.

בהתאם להגדרת "בעל עניין" בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, המנכ"ל הינו בעל עניין בחברה מתוקף תפקידו כמנכ"ל.

7.2.2 יעקב חאין

שם: יעקב חאין.

מספר תעודת זהות: 011373461.

תאריך לידה: 08/12/1955.

תאריך תחילת כהונתו: 15/01/2007.

התפקיד שהוא ממלא בחברה: החל מיום 1 ביוני 2012 מונה לתפקיד משנה למנכ"ל וממלא מקום מנהל חטיבת ייצור והולכה.

האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין: לא.

השכלתו: תואר ראשון בהנדסת חשמל ממכון פוליטכני בריגה; M.B.A (מוסמך) במינהל עסקים מאוניברסיטת "דרב"י.

ניסיונו העסקי בחמש (5) השנים האחרונות: כיהן כמנהל אגף הייצור בחברה (מ- 09/2004 עד 01/2007) וכסמנכ"ל פרויקטים הנדסיים (מ- 01/2007 עד 05/2012).

התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של החברה, בחברה קשורה שלה או בבעל עניין בה: יו"ר דירקטוריון בחברה הלאומית לאספקת פחם בע"מ.

בהתאם להגדרת "בעל עניין" בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, נושא המשרה אינו בעל עניין בחברה.

7.2.3 אשר דהן

שם: אשר דהן.

מספר תעודת זהות: 068541143.

תאריך לידה: 17/07/1945.

תאריך תחילת כהונתו: 19/10/2008.

התפקיד שהוא ממלא בחברה : סמנכ"ל לקוחות.

האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין : לא.

השכלתו : B.A (בוגר) במינהל עסקים מהאוניברסיטה הפתוחה ואוניברסיטת ניו-פורט .

השכלה אחרת ותעודות מקצועיות : הנדסאים – מגמת חשמל בבית הספר להנדסאים בבאר שבע.

ניסיונו העסקי ב- 5 השנים האחרונות : סמנכ"ל ארגון, לוגיסטיקה, בטחון ומשק לשעת חירום (מל"ח).

התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של החברה, בחברה קשורה שלה או בבעל עניין בה : אין. בהתאם להגדרת "בעל עניין" בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, נושא המשרה אינו בעל עניין בחברה.

אדריאן ביאנו

7.2.4

שם : אדריאן ביאנו.

מספר תעודת זהות : 016830648.

תאריך לידה : 29/08/1948.

תאריך תחילת כהונתו : 10/04/2003.

התפקיד שהוא ממלא בחברה : סמנכ"ל למשאבים אסטרטגיים.

האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין : לא.

השכלתו : תואר ראשון בהנדסת חשמל זרם חזק בטכניון, בוקרסט, רומניה; תואר שני ותואר שלישי בהנדסת חשמל DSc מהטכניון, חיפה.

ניסיונו העסקי בחמש (5) השנים האחרונות : סמנכ"ל למשאבים אסטרטגיים בחברה.

התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של החברה, בחברה קשורה שלה או בבעל עניין בה : דירקטור במיזמים של החברה כחלק מהחממה הטכנולוגית (ראו פירוט בסעיף 13.1.2 לתשקיף) : ברנינג סולאר בע"מ, פי.וי ננוסל בע"מ, מטריקום תקשורת בע"מ, ברייט לד בע"מ, בירד ויזיון (bird vision).

בהתאם להגדרת "בעל עניין" בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, נושא המשרה אינו בעל עניין בחברה.

דוד יהב

7.2.5

שם : דוד יהב.

מספר תעודת זהות : 50258946.

תאריך לידה : 12/10/1950.

תאריך תחילת כהונתו : 03/09/1995.

התפקיד שהוא ממלא בחברה : סמנכ"ל, יועץ משפטי ומזכיר החברה וחברות הבת.

האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין : לא.

השכלתו : L.L.B (בוגר) במשפטים מאוניברסיטת תל אביב; תואר שני בבית הספר של הפרקליטות הצבאית של צבא ארצות הברית מאוניברסיטת וירג'יניה.

ניסיונו העסקי בחמש (5) השנים האחרונות : יועץ משפטי ומזכיר החברה. כמו כן משמש כיועץ המשפטי של החברות הבנות : נכסי הירדן בע"מ וחברת מגרשי הקבלנים בע"מ.

התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של החברה, בחברה קשורה שלה או בבעל עניין בה : מזכיר ויועץ משפטי בחברות הבנות : חברת נכסי הירדן בע"מ וחברת מגרשי הקבלנים בע"מ ומחזיק מניות בחברות נכסי הירדן בע"מ, חברת הבניין לא"י בע"מ וחברת מעברות הירדן בע"מ.

בהתאם להגדרת "בעל עניין" בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, נושא המשרה אינו בעל עניין בחברה.

הראל זאב בלינדה

7.2.6

שם : הראל זאב בלינדה.**מספר תעודת זהות :** 024300634.**תאריך לידה :** 30/09/1969.**תאריך תחילת כהונתו :** 01/04/2008.**התפקיד שהוא ממלא בחברה :** סמנכ"ל כספים וכלכלה.**האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, פקיד בכיר אחר או של בעל עניין : לא.****השכלתו :** B.A (בוגר) כלכלה ומתמטיקה מאוניברסיטת תל אביב ו M.A בכלכלה ומנהל עסקים מהאוניברסיטה העברית בירושלים.**ניסיונו העסקי בחמש (5) השנים האחרונות :** כיהן כסגן הממונה על התקציבים במשרד האוצר.**התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של החברה, בחברה קשורה שלה או בבעל עניין בה : אין.****בהתאם להגדרת "בעל עניין" בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, נושא המשרה אינו בעל עניין בחברה.****צבי חרפק**

7.2.7

שם : צבי חרפק.**מספר תעודת זהות :** 006642243.**תאריך לידה :** 17/02/1948.**תאריך תחילת כהונתו :** 08/01/2009.**התפקיד שהוא ממלא בחברה :** סמנכ"ל ארגון, לוגיסטיקה, בטחון ומל"ח.**האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, פקיד בכיר אחר או של בעל עניין : לא.****השכלתו :** B.Sc (בוגר) מדעי הטבע מאוניברסיטה העברית בירושלים ; M.Sc (מוסמך) בניהול טכנולוגיה ומערכות מידע מאוניברסיטת תל אביב.**ניסיונו העסקי בחמש (5) השנים האחרונות :** מנהל אגף מערכות מידע ותקשוב בחברה.**התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של החברה, בחברה קשורה שלה או בבעל עניין בה : אין.****בהתאם להגדרת "בעל עניין" בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, נושא המשרה אינו בעל עניין בחברה.****יצחק "איקא" יכין**

7.2.8

שם : יצחק יכין.**מספר תעודת זהות :** 951384.**תאריך לידה :** 15/12/1946.**תאריך תחילת כהונתו :** 01/01/2010.**התפקיד שהוא ממלא בחברה :** סמנכ"ל משאבי אנוש.**האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, פקיד בכיר אחר או של בעל עניין : לא.****השכלתו :** תואר ראשון במנהל עסקים מאוניברסיטת צ'מפליין ; תואר שני במדעי ההתנהגות מאוניברסיטת פוליטיקנו.**ניסיונו העסקי בחמש (5) השנים האחרונות :** מנהל מחוז ירושלים בחברה (ספטמבר 2006 - דצמבר 2009).**התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של החברה או בבעל עניין בה : אין.****בהתאם להגדרת "בעל עניין" בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, נושא המשרה אינו בעל עניין בחברה.**

אורן הלמן

7.2.9

שם : אורן הלמן.**מספר תעודת זהות:** 024163875.**תאריך לידה:** 03/11/1968.**תאריך תחילת כהונתו:** 15/12/2011.**התפקיד שהוא ממלא בחברה :** סמנכ"ל רגולציה.**האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, פקיד בכיר אחר או של בעל עניין :** לא.**השכלתו:** B.A (בוגר) מדעי המדינה מאוניברסיטת תל אביב; M.A (מוסמך) במדיניות ציבורית מאוניברסיטת תל-אביב.**ניסיונו העסקי בחמש (5) השנים האחרונות :** כיהן כמנהל לשכת העיתונות הממשלתית במשרד ראש הממשלה; הועסק כיועץ אסטרטגי במשרד "גורן עמיר"; עסק בייעוץ עצמאי.**התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של החברה, בחברה קשורה שלה או בבעל עניין בה :** אין.**בהתאם להגדרת "בעל עניין" בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, נושא המשרה אינו בעל עניין בחברה.****אמיר ליבנה**

7.2.10

שם : אמיר ליבנה.**מספר תעודת זהות:** 23725740.**תאריך לידה:** 19/04/1968.**תאריך תחילת כהונתו:** 14/04/2011.**התפקיד שהוא ממלא בחברה :** ראש המינהלת לשינוי מבני בחברה (במעמד מנהל אגף) וחבר הנהלת החברה (כפוף במישרין למנכ"ל).**האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, פקיד בכיר אחר או של בעל עניין :** לא.**השכלתו:** L.L.B (בוגר) במשפטים מאוניברסיטת חיפה; L.L.M (מוסמך) במשפטים מאוניברסיטת חיפה.**ניסיונו העסקי בחמש (5) השנים האחרונות :** עוזר המנהל הכללי בחברה, יועץ משפטי של קופת הגמל של עובדי חברת החשמל - מחוג.**התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של החברה, בחברה קשורה שלה או בבעל עניין בה :** אין.**בהתאם להגדרת "בעל עניין" בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, נושא המשרה אינו בעל עניין בחברה.****יצחק בלמס**

7.2.11

שם : יצחק בלמס.**מספר תעודת זהות:** 058874496.**תאריך לידה:** 25/07/1964.**תאריך תחילת כהונתו:** 01/06/2012.**התפקיד שהוא ממלא בחברה :** ממלא מקום מנהל חטיבת פרויקטים הנדסיים ופיתוח עסקי.**האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, פקיד בכיר אחר או של בעל עניין :** לא.**השכלתו:** B.S.c (בוגר) הנדסת חשמל ומחשבים, אוניברסיטת בן-גוריון; M.E (מוסמך) בהנדסת מכונות ומינהל עסקים, הטכניון חיפה.**ניסיונו העסקי בחמש (5) השנים האחרונות :** מנהל אגף תכנון הנדסי בחברה.**התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של החברה, בחברה קשורה שלה או בבעל עניין בה :** אין.**בהתאם להגדרת "בעל עניין" בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, נושא המשרה אינו בעל עניין בחברה.**

7.2.12. יגאל הראל

שם: יגאל הראל.

מספר תעודת זהות: 053245536.

תאריך לידה: 25/05/1955.

תאריך תחילת כהונתו: 17/11/2011.

התפקיד שהוא ממלא בתאגיד: מבקר פנימי ונציב תלונות הציבור.

האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, פקיד בכיר אחר או של בעל עניין: לא.

השכלתו: B.Sc (בוגר) כלכלה וניהול מהטכניון בחיפה; M.Cs (מוסמך) בכלכלה מהטכניון בחיפה, לימודי תעודה בתחום ביקורת פנימית מאוניברסיטת בר-אילן.

ניסיונו העסקי בחמש (5) השנים האחרונות: כיהן כמבקר הפנימי בפועל בחברה וכסגן המבקר הפנימי בחברה (החל ממרס 2011 ועד נובמבר 2011), כיהן כמ"מ וסגן המבקר הפנימי בחברה (החל מאוקטובר 2007 ועד מרס 2011).

התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של החברה, בחברה קשורה שלה או בבעל עניין בה: אין.

בהתאם להגדרת "בעל עניין" בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, נושא המשרה אינו בעל עניין בחברה.

לפרטים נוספים אודות המבקר הפנימי בחברה ראה סעיף 4.ג לדוח הדירקטוריון בתשקיף זה.

7.3. מורשי חתימה עצמאיים

בהתאם להחלטת דירקטוריון החברה בעניין סמכויות חתימה ובהתאם לנוהל החברה בעניין זה אין בחברה מורשי חתימה עצמאיים, כהגדרת המונח בחוק ניירות ערך.

7.4. פרטים נוספים

רואה החשבון של החברה: ברייטמן אלמגור ושות', רואי חשבון – רחוב מעלה השחרור 5, חיפה.

עורכי דין ההנפקה: הרצוג, פוקס נאמן ושות', רחוב ויצמן 4, תל אביב, בשיתוף עם עו"ד אריאלה להב.

משרדה הרשום של החברה: רחוב נתיב האור 1, ת.ד. 10, חיפה 31000.

7.5. תמצית הוראות תקנון ההתאגדות של החברה המתייחסות לדירקטוריון

להלן יובאו הוראות תקנון ההתאגדות העיקריות המתייחסות למספר המרבי והמזערי של הדירקטורים, דרכי מינויים או בחירתם, משך וסיום כהונתם, מילוי מקומם, שכרם ומינוי ועדות של הדירקטוריון והסמכויות שניתן להעניק להן. ניתן לעיין בנוסח המלא של תקנון החברה באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך (<http://www.magna.isa.gov.il>). הנוסח המפורט להלן הינו תמציתי ואינו מהווה תחליף לעיון בנוסח המלא של התקנון.

יודגש, כי מסמכי ההתאגדות של החברה כפופים להוראות חוק החברות הממשלתיות, כמו גם להוראות הקוגנטיות בחוק החברות (כל עוד הללו אינן עומדות בסתירה להוראות חוק החברות הממשלתיות, כמפורט בסעיף 22.5 בפרק 6 לתשקיף ו- 7.6).

עוד יצוין, כי תקנון החברה כולל הפניות לפקודת החברות (משנת 1929) אשר הוחלפה לימים על-ידי פקודת החברות [נוסח חדש] (משנת 1983). מרבית הוראות פקודת החברות [נוסח חדש] הוחלפו על-ידי הוראות חוק החברות (למעט הוראות הנוגעות לפירוק ולשעבוד). אשר על כן, הואיל ותקנון החברה לא

הוחלף, אלא תוקן מספר פעמים וכולל הפניות להוראות בפקודת החברות או בפקודת החברות [נוסח חדש], כולל תקנון החברה הוראות הסותרות הוראות קוגנטיות שנקבעו בחוק החברות, הגוברות על הוראות תקנון החברה. לנוחות הקריאה, מקום שיש הפניה כאמור - צוטטה ההוראה במקור (בהערות שוליים), וככל שישנה הוראה מקבילה בחוק החברות או בפקודת החברות [נוסח חדש], אשר החליפה אותה ועודנה בתוקף, דבר ההוראה המקבילה צוין במפורש וככל שישנה הוראה קוגנטית בחוק החברות – צוינה ההוראה האמורה.

- 7.5.1 עד שלא ייקבע אחרת באסיפה כללית יהיה מספר חברי הדירקטוריון לא פחות משבעה (7) ולא יותר מעשרים ואחד (21).¹
- 7.5.2 חברי הדירקטוריון רשאים למנות מזמן לזמן כל אדם כשר אחר להיות חבר דירקטוריון, למלא משרה שנתפנתה ארעית, או לא יותר מארבעה (4) בני אדם כשרים אחרים באיזו שנה שהיא בדרך של הוספה על הדירקטוריון אך באופן שהמספר הכולל של חברי הדירקטוריון לא יעלה בשום פעם על המספר המקסימאלי שנקבע בתקנון (למועד התשקיף, עשרים ואחד (21) דירקטורים). כל חבר דירקטוריון שנתמנה לפי סעיף זה יכהן במשרתו עד האסיפה הכללית הרגילה שלאחר מינויו, ואז יהא ראוי להיבחר שנית.
- 7.5.3 חברי הדירקטוריון הממשיכים לכהן בכל זמן שהוא רשאים לפעול, על אף התפנות מקום ביניהם; אולם יעמוד מספרם באיזה זמן שהוא על פחות מהמספר המינימאלי שנקבע בתקנון או בהתאם לו (למועד התשקיף – שבעה (7)), יהיה תמיד מותר להם לפעול כחברי דירקטוריון לשם מילוי מקומות פנויים ביניהם או לשם כינוס אסיפה כללית של החברה, אך לא לשם כל מטרה אחרת.
- 7.5.4 שכרם של חברי הדירקטוריון יהיה אותו סכום שיוקצב להם מזמן לזמן על-ידי החברה בהצבעה באסיפה כללית - אם בכלל - וכל סכום כזה יחולק בין חברי הדירקטוריון כפי שיסכימו ביניהם או, באין הסכמה, שווה בשווה. חברי הדירקטוריון יהיו גם זכאים לכך שיוחזרו להם כל הוצאות הנסיעה, המלון והוצאות אחרות שהוציאו בעסקי החברה או בקשר איתם, לרבות הוצאות הנסיעה שלהם אל אסיפות הדירקטוריון או הוועדות וחזרה משם.²

¹ סעיף 219 (ג) ו (ד) לחוק החברות מחייב את החברה, כדלקמן: "ג) בחברה ציבורית ובחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב יכהנו לפחות שני דירקטורים חיצוניים כאמור בסעיף 239, אשר לפחות אחד מהם הוא דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית והיתר הם בעלי כשירות מקצועית כמשמעותה לפי סעיף 240 (בחוק זה – דירקטורים בעלי כשירות מקצועית). ד) בחברה ציבורית ובחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב יכהנו, נוסף על הדירקטור החיצוני בעל המומחיות החשבונאית והפיננסית, דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית במספר שאותו קבע הדירקטוריון."

² על אף האמור בתקנון החברה, ישנן מגבלות מכוח הדין על שכר דירקטורים מקרב הציבור בחברה. ראשית, שכרם של דירקטורים מקרב (דירקטורים מטעם המדינה) הציבור כפוף לתקנות החברות הממשלתיות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור מקרב הציבור בחברות הממשלתיות), התשנ"ד-1994 ("תקנות הגמול לדירקטור מקרב הציבור"), לפיהן דירקטור מקרב הציבור יהא זכאי לגמול בעד כהונתו בדירקטוריון, בהתאם לפי מספר ישיבות הדירקטוריון או ישיבות הועדה בהן השתתף (בהתאם לדרגתה של החברה לפי הקבוע בתוספת לתקנות הגמול לדירקטור מקרב הציבור). כמו כן, קובעות תקנות הגמול לדירקטור מקרב הציבור הוראות נוספות לעניין תשלום הגמול לדירקטורים וכן הגבלה על הגמול המשולם ליושב ראש הדירקטוריון. בנוסף, בהתאם לסעיף 244 לחוק החברות דירקטור חיצוני, כמשמעו בחלק שיש, פרק ראשון, סימן ה' בחוק החברות, זכאי לגמול ולהחזר הוצאות, כפי שיקבע השר בהתייעצות עם רשות ניירות ערך. כמו כן, דירקטור חיצוני לא יקבל, נוסף על הגמול שלו הוא זכאי ולהחזר ההוצאות, כל תמורה, במישרין או בעקיפין, בשל כהונתו כדירקטור בחברה; לעניין סעיף זה לא יראו כתמורה מתן פטור, התחייבות לשיפוי, שיפוי או ביטוח לפי הוראות סימן ג' לפרק השלישי בחוק החברות. בהתאם, כפופים הדירקטורים החיצוניים בחברה להוראות תקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000 ("תקנות הגמול לדירקטור חיצוני") לפיהן ישולם לדירקטור חיצוני גמול שנתי וגמול עבור השתתפות בישיבה של הדירקטוריון או של ועדת דירקטוריון, לרבות ועדת ביקורת ("גמול השתתפות") בהתאם לדרגה בה מסווגת החברה, כמו כן, קובעות תקנות הגמול לדירקטור חיצוני הוראות שונות בדבר תוספת תגמול לדירקטור חיצוני מומחה, תשלום החזר הוצאות לדירקטורים חיצוניים, תנאים לתשלום גמול יחסי לשכרם של הדירקטורים שאינם חיצוניים, גמול בניירות ערך וכיו"ב. יצוין כי בהחלטת האסיפה הכללית של החברה מיום 7 ביולי 2008, נקבע כי דירקטורים חיצוניים בחברה יהיו זכאים לגמול שנתי וגמול

- 7.5.5 חברי הדירקטוריון רשאים להעניק שכר מיוחד לחבר מחברי הדירקטוריון³, שירצה, בהידרשו לכך, לעשות לחברה שירות מיוחד או נוסף, או לצאת לחו"ל או לגור בחו"ל בקשר לניהול עניין מענייני החברה. שכר מיוחד כזה אפשר לשלמו לאותו חבר דירקטוריון נוסף על שכרו הרגיל כחבר דירקטוריון או במקומו, ואפשר לשלמו כסכום חד פעמי או בדרך משכורת, או בדרך אחוז ברווחים, או בכל הדרכים האלה או במקצתן.
- 7.5.6 חברי הדירקטוריון רשאים למנות מזמן לזמן אחד (1) או יותר מאחד מביניהם להיות חבר דירקטוריון מנהל או חברי דירקטוריון מנהלים למשך אותה תקופה, באותו שכר ובאותם תנאים בדבר התפקידים שימלאו והסמכויות שיבצעו ובדבר כל עניינים, בכל שימצאו לנכון, אך באופן שלשום חבר דירקטוריון מנהל לא יוקנו סמכויות ולא יימסרו תפקידים שחברי הדירקטוריון בעצמם אינם יכולים לבצע או למלא. שכרו של חבר דירקטוריון מנהל יכול שיהיה בדרך משכורת או עמלה או השתתפות ברווחים, או בכל הדרכים האלה או במקצתן.
- 7.5.7 חבר דירקטוריון מנהל, כל עוד הוא ממשיך לכהן במשרתו זו, לא יהיה כפוף לפרישה בהתאם להוראות סעיף 7.5.10, אך משרתו כחבר דירקטוריון תתפנה כדרך שמתפנית משרתם של יתר חברי הדירקטוריון, כפי שנקבע בסעיף 7.5.9, ומשחדל לכהן במשרת חבר דירקטוריון יחדל ממילא ומיד לכהן כחבר דירקטוריון מנהל⁴.
- 7.5.8 ההוראות הכלולות בסעיפים 7.5.6 ו-7.5.7 יהיו לבנות-פועל, כפוף לתנאיו של הסכם שייעשה בין החברה לבין כל מי מבין חברי הדירקטוריון המנהלים שלה.
- 7.5.9 משרתו של חבר דירקטוריון תתפנה⁵ -
- (א) אם נעשה פושט רגל או הפסיק תשלומיו או התפשר עם נושיו ;
- (ב) אם נמצא מטורף או נעשה בלתי-שפוי בדעתו ;
- (ג) אם נעדר משיבות הדירקטוריון למשך תקופה רצופה של שישה (6) חודשים בלי רשות היעדרות מיוחדת מאת הדירקטוריון, ונתקבלה החלטה בדירקטוריון שנתפנתה משרתו מפאת היעדרות זו ;
- (ד) אם נאסר עליו להיות חבר דירקטוריון בתוקף צו שניתן לפי סעיף 161 או לפי סעיף 234 לפקודת החברות^{6, 7} ;

השתתפות בסכומים המזעריים הקבועים בתקנות הגמול לדירקטור חיצוני. לאור האמור לעיל, בכל מקום בו יתוארו תנאי הדירקטורים כאמור בתקנון החברה, תהא הכוונה לדירקטורים למעט דירקטורים חיצוניים. בנוסף, אין באמור בתקנון החברה כדי לגבור על הוראות הדין מקום שלא ניתן להתנות עליו.

³ ראה הערת שוליים מספר 2 לעיל לגבי מגבלות על תשלומים לדירקטור חיצוני ולדירקטור מקרב הציבור. בנוסף, מתן גמול לחברי הדירקטוריון כפוף לאישור ועדת הביקורת, הדירקטוריון והאסיפה הכללית של החברה בהתאם לסעיף 239(3) לחוק החברות (ולעניין דירקטור חיצוני בהתאם להוראות סעיף 239 לחוק החברות).

⁴ כפוף להוראות סעיף 22 לחוק החברות הממשלתיות לעניין דירקטור מטעם המדינה.

⁵ בהתאם להוראות סעיף 228(א) לחוק החברות, קיימות עילות נוספות, פרט לאלו שנקבעו בתקנון החברה, לפקיעת כהונתו של דירקטור, והן כוללות: (1) הוא התפטר או פוטר כאמור בסעיפים 229 עד 231; (2) במועד מתן הודעה על הרשעה כאמור בסעיף 232; (א2) במועד מתן הודעה על הטלת אמצעי אכיפה כאמור בסעיף 232א; (3) לפי החלטת בית משפט, כאמור בסעיף 233; (4) הוא הוכרז פושט רגל, ואם הוא תאגיד - החליט על פירוקו מרצון או ניתן לגביו צו פירוק; (5) במועד מתן הודעה לפי סעיף 227א או 245א. סעיף 228(ב) לחוק החברות קובע כי חברה אינה רשאית להתנות בתקנות על הוראות סעיף זה, אך היא רשאית להוסיף בו עילות אחרות לפקיעת כהונתו של דירקטור.

⁶ תקנון החברה כולל הפניות לפקודת החברות (משנת 1929) אשר הוחלפה על-ידי פקודת החברות (נוסח חדש) (משנת 1983). מרבית הוראות פקודת החברות (נוסח חדש) הוחלפו על-ידי הוראות חוק החברות (למעט הוראות הנוגעות לפירוק ולשעבוד). אשר על כן, הואיל ותקנון החברה לא הוחלף אלא תוקן מספר פעמים והוא כולל הפניות להוראות בפקודת החברות או פקודת החברות (נוסח חדש), לנוחות הקריאה, מקום שיש הפניה כאמור צוטטה ההוראה במקור (בהערת שוליים), וככל שישנה הוראה מקבילה בחוק החברות או בפקודת החברות (נוסח חדש), אשר החליפה אותה ועודנה בתוקף, דבר ההוראה המקבילה צוין במפורש.

⁷ בהתאם לאמור בסעיף 161 לפקודת החברות: "(1) אם נתן בית המשפט צו לפרוק עסקים יוכל מפרק העסקים הרשמי מיד כשתהיה לו האפשרות לכך לאחר קבלו את הדו"ח על עסקי החברה להגיש דוח מוקדם לבית המשפט - (א) בדבר סכום ההון שהוצא, שנחתם ונפרע והערכת סכום הנכסים וההתחייבויות; וכן (ב) אם החברה פשטה רגל, על סבות פשיטת הרגל; וכן (ג) אם רצויה, לפי דעתו, חקירה ודרישה נוספת בנוגע לכל עניין השייך ליצירתה, יסודה או פשיטת רגלה של החברה או בנוגע להנהלת עסקיה. (2) כמו כן יוכל מפרק

(ה) אם הוא פורש ממשרתו בהודעה בכתב לחברה;

(ו) אם נדרש בכתב על-ידי כל יתר חברי הדירקטוריון לפרוש ממשרתו.

7.5.10. בתקנון נקבע, כי כל חברי הדירקטוריון, פרט לחבר דירקטוריון מנהל, היו אמורים לפרוש

ממשרתם באסיפה הרגילה בשנת 1956, ולאחר מכן אחת לשנתיים באסיפה הרגילה, ובאותה אסיפה אפשר למלא את המשרות המתפנות על-ידי בחירת מספר שווה של בני אדם להיות חברי דירקטוריון. חבר דירקטוריון פורש יהיה ראוי להיבחר שנית וימשיך ככהונתו כחבר דירקטוריון למשך כל האסיפה שבה הוא פורש.

7.5.11. אם באיזו אסיפה כללית שבה הייתה צריכה להתקיים בחירת חברי דירקטוריון, בהתאם

להוראות סעיף 7.5.10 לא נתקיימה הבחירה, ימשיכו חברי הדירקטוריון הפורשים ככהונתם עד שמקומותיהם ימולאו באסיפה כללית בהתאם לתקנון.

העסקים הרשמיים, אם ימצא לנכון, להגיש דוח נוסף או דינים וחשבונות נוספים שבו או בהם יפרט את האופן שבו נוצרה החברה ואם נעשו, לדעתו, מעשי תרמית על-ידי איזה אדם ביצירתה או ביסודה של החברה או על-ידי כל מנהל או פקיד מפיקי החברה ביחס לחברה מאז היוסדה ובנידון כל עניין אחר אשר רצוי, לדעתו, להביאו לידיעתו של בית המשפט. (3)(i) אם הודיע מפרק העסקים הרשמי כי לדעתו, נעשו מעשי תרמית ע"י מי שהוא ביצירת החברה או ביסודה או על-ידי כל מנהל או פקיד אחד של החברה בקשר עם עניני החברה מיום היוסדה, יכול בית-המשפט על-פי בקשתו של מפרק העסקים הרשמי להוציא צו סמך סעיף-קטן (5) של סעיף 234 כאילו היה האיש שלו מיחסת ההודעה את מעשה הרמאות מי שבאה עליו הצהרה על-פי סעיף-קטן (1) של אותו סעיף. (ii) אם יש בדעת מפרק העסקים הרשמי להגיש בקשה על-פי סעיף-קטן זה, עליו למסור מודעה על כוונתו זו לפחות עשרה ימים מראש לאיש הנאשם במעשה הרמאות, וכשדנים בבקשה יכול אותו האיש להופיע ולהעיד בעצמו או להזמין עדים. (iii) מפרק העסקים הרשמי יהא חייב להופיע בשעה שדנים באותה בקשה ולהפנות את תשומת לבו של בית-המשפט לכל דבר שנראה לו שהוא מן הענין, ויכול מפרק העסקים הרשמי להעיד בעצמו בשעה שדנים בבקשה, או להזמין עדים. "הוראת סעיף זה שונתה ומצויה כיום בסעיפים 296 עד 299 לפקודת החברות [נוסח חדש], כאשר מפרק העסקים הרשמי, הינו בנוסח הנוכחי כונס הנכסים הרשמי, והמועדים (עשרה (10) ימים) נותרו זהים.

בהתאם לאמור בסעיף 234 לפקודת החברות: "(1) אם במשך פרוקה של חברה מתברר שכל עסק שהוא של החברה התנהל מתוך כוונה לרמות את נושי החברה או את נושי כל איש אחר או לכל דבר תרמית אחר, יכול בית-המשפט, על-פי בקשתו של מפרק העסקים הרשמי או של המפרק או של כל נושה או משתתף של החברה, להצהיר, כשהוא מוצא לנכון לעשות זאת, שכל מנהל של החברה שבעבר או בהווה שהשתתף ביוזעין בהנהלת עסקה של החברה באופן הני"ל יהא אחראי באופן פרטי, ומבלי הגבלת האחריות, לחובותיה או התחייבויותיה האחרות של החברה, כולם או מקצתם, כפי שבית-המשפט יורה. (2) מקום שביית-המשפט מוסר הצהרה כני"ל, יכול הוא לתת את כל ההוראות הנוספות שימצא אותן לנכון לשם מתן תוקף להצהרה הני"ל ובייחוד יכול הוא להורות שכל חוב או התחייבות אחרת המגיעה מהחברה למנהל תהיה משעבדת לאחריותו של המנהל על יסוד ההצהרה, וכמו כן לשעבד כני"ל כל משכנתא או שעבוד או כל טובת הנאה במשכנתא או בשעבוד על כל רכוש שהוא של החברה שהם קניינם של המנהל או הרשומים בשמו, או שנרשמו לזכותם בשם כל החברה או איש אחר או בשם כל מקבל העברה מהמנהל או החברה או האיש הני"ל, אם לא נעשתה אותה העברה בעד תמורה בעלת ערך, שניתנה בתום לב ומבלי ידיעה על העניינים שעל יסודם נעשתה ההצהרה, פרט לתמורה על דרך נישואין, ויכול בית-המשפט מזמן לזמן לתת צווים נוספים לשם מתן תוקף לכל שעבוד שהוטל על יסוד סעיף קטן זה. (3) לצורך סעיף-קטן (2) יכלול הביטוי "מקבל העברה" כל איש אשר על-פי הוראות המנהל נוצרו לכתחילה, הוצעו או הועברו לזכותו או לשמו החוב, התחייבות, המשכנתא או השעבוד או טובת ההנאה. (4) אם עסקיה של החברה התנהלו מתוך מטרה או כונה שזכרו בסעיף-קטן (1) של סעיף זה, הרי כל מנהל של החברה שהשתתף ביוזעין הנהלת העסקים באופן הני"ל יאשם בעברה ויהא צפוי למאסר שנה אחת. (5) יכול בית-המשפט לצוות שכל איש שעל אודותיו נעשתה הצהרה על-פי ההוראות הקודמות של סעיף זה, או שנמצא אשם בעברה על-פי ההוראות הקודמות של סעיף זה לא ישמש, בלא רשותו של בית המשפט, מנהל של חברה ולא יהא באיזו דרך אחרת, אמצעית או בלתי אמצעית, קשור להנהלתה של חברה משך זמן שלא יעלה על חמש שנים מיום ההצהרה או החיוב בדיון, כפי שהעניין יחייב, שיקבע בצו, וכל איש העובר על צו שהוצא על-פי סעיף-קטן זה יאשם בעברה ויהא צפוי על כל עברה למאסר שנתיים או לקנס של חמש מאות פונט או לשני העונשין כאחד. (6) בסעיף קטן (5) יהא פירושו של הביטוי "בית-המשפט", בנוגע להוצאת צו, בית-המשפט שעשה את ההצהרה או שחייב את האדם בדיון, ככל שיחייב הדבר, ובנוגע למתן רשות – פירושו כל בית משפט שלתוך סמכותו נכנס עניין פרוק העברה. (7) לצורך סעיף זה יכלול הביטוי "מנהל" כל איש המשמש במשרת מנהל או אשר לפי הוראותיו או פקודותיו היו רגילים מנהלי החברה לפעול. (8) הוראות סעיף זה ינהגו הגם שהאיש הנדון אחראי גם הוא באופן פלילי לעניינים שעל יסודם נעשתה ההצהרה, ואם נעשתה ההצהרה על-פי סעיף קטן (1) של סעיף זה תחשב ההצהרה כפסק דין סופי על-פי הגדרת כל פקודה שתדון בפשיטת רגל. (9) על מפרק העסקים הרשמי או על המפרק יהיה מוטל להופיע בשעה שדנים על בקשה למתן רשות על-פי סעיף קטן (5) של סעיף זה, וכשדנים בבקשה על-פי סעיף קטן הני"ל או על-פי סעיף קטן (1), הרי מפרק העסקים הרשמי או מפרק העסקים, כפי העניין יחייב, יהיו רשאים להעיד בעצמם או להזמין עדים אחרים. "הוראת סעיף זה מצויה כיום בסעיף 373 לפקודת החברות [נוסח חדש], ואולם בנוסח החדש (לאחר תיקון משנת 2001) נקבע כי עם צו הפירוק יקבע בית המשפט דיון בשאלה אם העסק של החברה התנהל תוך כוונה לרמות את נושיה או את נושי של אדם אחר למטרת מרמה. היינו, קביעת הדיון בשאלה אינה נעשית לבחירת בית המשפט, אלא היא מתחייבת מכוח החוק. כמו כן, ישנה תוספת לסעיף החדש הקובעת כי בית המשפט יזמן לדיון את המפרק ורשאי הוא לפי מועד הדיון. התקופות בסעיף החדש נותרו זהות. כמו כן, סעיף קטן (5) להוראה הישנה השתנה באופן ניכר. הקנס (ונוותר רק תקופת המאסר בת השנתיים (2)) וכן נקבע כי בית המשפט רשאי לצוות כי במשך תקופה שקבע בצו ושלא תעלה על חמש (5) שנים, לא יוכל לשמש האשם בעבירה כדירקטור או מנהל כללי של חברה או להיות מעורב במישרין או בעקיפין בייסוד חברה או בניהולה, אלא באישורו של בית המשפט.

- 7.5.12. כפוף להוראות התקנון, רשאית החברה באסיפה כללית לבחור חברי דירקטוריון, למלא את משרותיהם של חברי דירקטוריון שפרשו בהתאם להוראות סעיף 7.5.10 ושמקומותיהם לא נתמלאו באסיפה רגילה בהתאם להוראות של אותו הסעיף, והיא רשאית לבחור מזמן לזמן איזה אדם שהוא לחבר דירקטוריון אם כדי למלא משרה שנתפנתה דרך ארעי, או כתוספת לדירקטוריון הקיים, וכן רשאית היא להגדיל או להפחית את מספר חברי הדירקטוריון המשמשים בכהונתם.
- 7.5.13. אדם שאיננו חבר דירקטוריון הפורש באסיפה לא יהיה ראוי, זולת אם הומלץ לבחירה על-ידי חברי הדירקטוריון, למשרת חבר דירקטוריון, אלא אם כן, במועד הקבוע שלפני התאריך שנועד לאסיפה, נמסרה למזכיר החברה הודעה בכתב על-ידי איזה חבר⁸, הכשר להיות נוכח ולהצביע באסיפה שלמענה נמסרה אותה הודעה, על רצונו להציע אותו אדם לבחירה, וכן הודעה בכתב, חתומה בידי האדם העומד להיות מוצע, על נכונו להיבחר. המועד הקבוע המוזכר לעיל יהיה כזה שבין התאריך בו מומצאת ההודעה או רואים אותה כמומצאת ובין היום שנועד לאסיפה, יעברו לא פחות מארבעה (4) ולא יותר מארבעה עשר (14) ימי הפסקה רצופים.
- 7.5.14. החברה רשאית בהחלטה שלא מן המניין להסיר חבר דירקטוריון מכהונתו לפני תום תקופת כהונתו, וגוף בעלי המניות שמינה אותו חבר דירקטוריון רשאי, אם יראה לנכון, בהחלטה רגילה, למנות אדם כשר אחד במקומו; האדם שנתמנה כן, יכהן במשרתו למשך אותו זמן בלבד שחבר הדירקטוריון שעל מקומו מונה היה מכהן באותה משרה אלמלא הוסר, אבל הוא יהיה ראוי להיבחר שנית.
- 7.5.15. עסקי החברה ינוהלו על-ידי חברי הדירקטוריון, והם רשאים להשתמש בכל אותן הסמכויות של החברה, ולעשות בשם החברה כל אותם המעשים שהחברה רשאית לבצע ולעשות ושאינן הוראות פקודת החברות או התקנון דורשות כי יבוצעו או ייעשו על-ידי החברה באסיפה כללית, אך כפוף, בכל זאת, לאותן מהוראות התקנון ופקודת החברות (ולאותן תקנות שלא יהיו בלתי מתיישבות עם התקנות או ההוראות המפורטות בתקנון), ככל שייקבע על-ידי החברה באסיפה כללית; אולם שום תקנה שהתקינה החברה באסיפה כללית לא תפסול שום מעשה קודם של חברי הדירקטוריון שהיה כשר אלמלא הותקנה תקנה כזאת.
- 7.5.16. חברי הדירקטוריון רשאים להסדיר אותם הסדרים שייטבו בעיניהם לשם ניהול ענייני החברה בכל מקום שהוא בעולם ולשם כך (בלי לגרוע מכלליות סמכויותיהם) רשאים הם למנות ועדות מקומיות, באי-כח וסוכנים, ולקבוע את שכרם, ולאצול להם אותן הסמכויות שייראו דרושות או מועילות, לרבות הסמכות לאשר העברת מניות.
- 7.5.17. החברה רשאית להשתמש בכל הסמכויות שבסעיפים 83 ו-84 לפקודת החברות⁹, וחותר החוץ יוטבע ברשותם ובמעמדם של אותם בני אדם שימונו מזמן לזמן על-ידי חברי הדירקטוריון

⁸ המונח "חבר" הוחלף במסגרת חוק החברות למונח "בעל מניה".

⁹ סעיף 83 לפקודת החברות קובע כדלקמן: "רשאית חברה בכתב חתום בחותמה הרשמי ליפות את כוחו של כל אדם בין בייפוי כוח כללי או בכל עניינים מיוחדים להיות בא כוחה לעריכת מסמכים מטעמה היא בכל מקום שאינו נמצא בפלשתינה (א"י), וכל מסמך שנחתם על-ידי בא כח כזה מטעם החברה ובחותמתו הוא, יחייב את החברה ויהא לו תוקף כאילו נחתם זה בחותמתה הרשמית."

סעיף 84 לפקודת החברות משנת 1929 קובע כדלקמן: "(1) מקום שתקנותיה מרשות אותה בכך, הרי חברה שמטרותיה דורשות או כוללות הנהלת עסקים בחו"ל, תוכל להחזיק לשימוש בכל ארץ, מחוז או מחוץ לפלשתינה (א"י) חותמת רשמית שתהא העתק (פקסימיליה) מהחותמת הרשמית של החברה בהוספת שם הארץ, המחוז או המקום שבהם ישתמשו בחותמת לניסוח החותמת הרגילה. (2) חברה שיש לה חותמת רשמית כזאת תוכל בכתב מוצא בחותמתה הרשמית להרשות כל אדם שנתמנה לכך בכל ארץ, מחוז או מקום שאינם נמצאים בפלשתינה (א"י) להטביע את החותמת הזאת על כל שטר או מסמך אחר שהחברה צד להם באותה הארץ, או באותו

בכתב ובחותם החברה, והמסמכים הטבועים בחותם החוץ ייחתמו בידי בני האדם האמורים. כפוף להוראות הפקודה, רשאית החברה להחזיק בכל מקום שהוא בעולם פנקס סניף של החברים הגרים מחוץ לארץ ישראל.

7.5.18. הדירקטוריון רשאי מפעם לפעם, כפוף להוראות כל חיקוק שיהיה בתוקף אותה עת, להשתמש בכל סמכות החברה ללוות או לערוב לתשלום כל סכום או סכומי כסף הדרושים לצורכי החברה, כראות עיניו וליצור, או לרשום משכון, משכנתא או שיעבוד אחר על נכסי החברה או על הון המניות הבלתי נדרש שלה להבטחת ההלוואות, הערבויות והתשלומים האמורים¹⁰.

7.5.19. הדירקטוריון רשאי להשתמש בכל סמכות החברה לגייס כל סכום או סכומים או לערוב לפירעונם באותו אופן ובאותם תנאים כפי שיחושב לראוי ובמיוחד, אך בלי לפגוע בכלליות האמור, על-ידי הוצאת שטרי התחייבות, איגרת חוב או של סטוק איגרות חוב, או על-ידי כל משכנתא, שיעבוד או בטחונות אחרים על החברה או על כל רכוש החברה או חלק הימנו, בבעלותה או בהחזקתה בהווה ו/או בעתיד, כולל את הונה הבלתי נדרש ואת הון המניות שלה הנדרש אך הבלתי מסולק.

7.5.20. הדירקטוריון רשאי להוציא כל איגרות חוב, לרבות איגרות חוב הניתנות להמרה, סטוק של איגרת חוב, שטרי התחייבות, אופציות או ניירות ערך אחרים בהנחה, באותה תמורה, בפרמיות, או אחרת, בתנאים - כולל תנאי המרה - ועם זכויות מיוחדות איזה שהן ביחס לפדיון, לרכישה או אחרת, הכל כפי שהדירקטוריון ימצא לנכון.

7.5.21. כפוף לאמור בסעיף 7.5.19, רשאי הדירקטוריון להוציא איגרות חוב, סטוק של איגרת חוב, שטרי התחייבות וניירות ערך אחרים ברי העברה, חופשיים מכל זכויות המבוססות על כללי הצדק (EQUITY) בין החברה לבין האדם שלשמו הוצאו.

7.5.22. הדירקטוריון ידאג לכך שבהתאם להוראות פקודת החברות, 1929 ינוהל רישום של כל המשכנתאות, המשכונות והשעבודים הרובצים על נכסי החברה, וינוהל פנקס בעלי איגרות חוב כאמור בהוראות פקודת החברות, 1929 וידאג לניהול פנקס מחזיקי שטרי התחייבות, איגרות חוב, סטוק של איגרות חוב ושטרי אופציות. כל הוראות התקנון בקשר למניות יחולו על הרישום בפנקס ועל הוצאת תעודות, החלפתן או הוצאת תעודות חדשות ועל העברה והסבה שלהן בשיוניים המחויבים על-פי העניין¹¹.

המחזו או המקום. (3) הרשאתו של כל סוכן כזה, עד כמה שנוגע ליחסים שבין החברה וכל אדם הנושא ונותן עם הסוכן, תמשך במשך התקופה, אם נקבע כזאת, הנזכרת בכתב המיפה את כחו, או אם לא נזכרה בו כל תקופה – עד המסר לאדם הנושא ונותן עם הסוכן הודעה האומרת שהרשאתו של הסוכן בוטלה או באה לידי גמר. (4) האדם המטביע ותמת רשמית כזאת עליו לאשר את המקום והתאריך שבהם הוא מטביע את החותמת בכתב חתום על ידו על גבי השטר או המסמך האחר שעליהם הוטבעה החותמת. (5) שטר או מסמך אחר שעליהם הוטבעה חותמת רשמית כהלכה יהיו מחייבים את החברה כאילו נחתמו בחותמת הרשמית העיקרית של החברה.

הוראות סעיפים 83 ו- 84 לפקודת החברות הוטמעו בפקודת החברות [נוסח חדש] בסעיף 102, אשר בוטל עם היכנסו לתוקף של חוק החברות בשנת 1999.

¹⁰ מכוח הוראות חוק משק החשמל, ברישיונות החברה (רישיונות הייצור והרישיון להולכה, חלוקה, הספקה מכירה וסחר בחשמל) נקבעה הוראה המגבילה רישום שעבודים על נכסים מסוימים של החברה, המפורטים ברישיונות. נכסים אלו ניתנים לשעבוד באישור שר האנרגיה והמים בלבד. לפרטים נוספים ראה סעיף 22.1.3.4 לתשקיף.

¹¹ החובה לקיים פנקס שעבודים מעוגנת כיום בסעיף 181 לפקודת החברות [נוסח חדש], אשר קובע כדלקמן: "הרשם יקיים לכל חברה פנקס רישום, בטופס שנקבע, של כל השעבודים שיצרה והם טעונים רישום לפי סימן זה ("פנקס השעבודים"), וירשום בו את הפרטים שנמסרו לרישום לפי סעיף 178." כמו כן, החובה לקיים מרשם של איגרות החוב של החברה, ותוכנו של מרשם זה מעוגנת בסעיף 183 לפקודת החברות [נוסח חדש], בו נקבע כדלקמן: "(א) חברה שיצרה סדרה של איגרות חוב שיש בה, במישרין או בהפניה למסמך אחר, שעבוד בשיעור אחיד (pari passu) לטובת בעלי האיגרות של הסדרה, דיה שתוך עשרים ואחד ימים לאחר תאריך עריכתו של המסמך המכיל את השעבוד או לאחר תאריך עריכתה של איגרת חוב כשאין מסמך, יגיעו אל הרשם המסמך או אחת מאיגרות החוב שבסדרה, לפי העניין, עם פרטים אלה, שיירשמו תמורת האגרה שנקבעה בפנקס הרשם: (1) הסכום הכולל שהסדרה באה להבטיח; (2) תאריכי

- 7.5.23. אם החברה שיעבדה או משכנה את הונה הבלתי נדרש ו/או את הון המניות הנדרש אך הבלתי מסולק, הדירקטוריון יהא רשאי להסמיך את האדם, הגוף או הרשות שלטובתו נוצר השעבוד, משכון, משכנתא או נוצר הביטחון, או כל אדם אחר הפועל כנאמנם או כבא-כוחם, להגיש דרישות תשלום ביחס להון הבלתי נדרש וכן להסמיכו לגבות את הון המניות שנדרש אך לא סולק ולהשתמש בכל הכוחות הנתונים לחברה על-פי פקודת החברות 1929 ועל-פי התקנון לשם גבייתם.
- 7.5.24. במקרה שהדירקטוריון, או מי מבין חבריו, או כל אחד אחר יהיה אחראי באופן אישי לתשלום כל סכום המגיע לכתחילה מהחברה, רשאי הדירקטוריון לרשום או לגרום לרשימתם של כל משכנתא, שיעבוד או בטחונות אחרים על נכסי החברה, כולם או מקצתם, בתורת ערבות שתבטיח את חברי הדירקטוריון או האנשים שיקבלו על עצמם אחריות כנ"ל כנגד כל הפסד בגין אחריות זו¹².
- 7.5.25. חברי הדירקטוריון רשאים לאצול כל סמכות מסמכויותיהם, פרט לסמכויות ללוות כספים ולהכריז על דרישות תשלום, לוועדות המורכבות מאותו חבר או מאותם חברים מביניהם, ככל שיראו לנכון. כל ועדה שהורכבה כך תמלא, אגב ביצוע הסמכות שנאצלה לה כאמור, אחרי כל תקנה שתוטל עליה מפעם בפעם על-ידי הדירקטוריון¹³.
- 7.5.26. חברי הדירקטוריון או כל ועדה של חברי דירקטוריון רשאים להתאסף יחד לשם טיפול בעסקים, לדחות את אסיפותיהם ולהסדירן בדרך אחרת, ככל שיראו לנכון, ולקבוע את המניין הדרוש לניהול העסקים. עד שלא נקבע אחרת יהוו שלושה (3) את המניין. שאלות המתעוררות באסיפה יוחלטו ברוב קולות. היו הקולות שקולים, יהיה ליושב הראש קול שני או מכריע.
- אסיפות של חברי דירקטוריון או של ועדות חברי דירקטוריון יתקיימו בישראל, זולת אם חברי הדירקטוריון או חברה של אחת הוועדות האמורות קבעו קודם לכן לקיים אסיפה מסוימת באיזה מקום אחר.
- 7.5.27. חבר דירקטוריון רשאי, ולפי בקשת חבר דירקטוריון יהא המזכיר חייב, לזמן בכל זמן שהוא אסיפת חברי דירקטוריון בהודעה שתומצא לחברי הדירקטוריון השונים.
- 7.5.28. חברי הדירקטוריון או כל ועדה של חברי הדירקטוריון רשאים מזמן לזמן לבחור יושב ראש שישב ראש באסיפותיהם, אך אם לא נבחר יושב ראש כזה, או אם באיזו אסיפה שהיא לא נכח יושב הראש תוך חמש (5) דקות אחרי הזמן שנועד לקיומה, ימונה באותה אסיפה חליף מבין חברי הדירקטוריון הנוכחים לאותה אסיפה.
- 7.5.29. חברי הדירקטוריון יגרמו לרישום פרוטוקולים נאותים בספרים שיסופקו לכך על כל מינוי פקידים על-ידי חברי הדירקטוריון, על הדיונים בכל האסיפות של חברי הדירקטוריון ושל ועדות חברי דירקטוריון ועל הנוכחות בהן, ועל הדיונים בכל אסיפות החברה ועל העניינים שננתהלו, ההחלטות שנתקבלו והצווים שניתנו באותן אסיפות; וכל פרוטוקול כזה של איזו

ההחלטות המרשות את הנפקת הסדרה ותאריך המסמך היוצר או המגדיר את הערובה, אם ישנו; (3) תיאור כללי של הנכסים המשועבדים; (4) שמות הנאמנים מטעם בעלי איגרות החוב, אם ישנם. (ב) נעשתה יותר מהנפקה אחת של סדרת איגרות חוב, יש לשלוח לרשם לשם רישום בפנקס את התאריך והסכום של כל הנפקה, אלא שמחדל מעשות כן לא יפגע בתקפן של איגרות החוב שהונפקו.¹² בהתאם לסעיף 273 לחוק החברות, עסקה של חברה ציבורית וכן חברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב, שמתקיים בה האמור בסעיף 270(3) לחוק החברות (בין היתר - מתן פטור, ביטוח, התחייבות לשיפוי או שיפוי), טעונה אישור ועדת ביקורת, דירקטוריון ואסיפה כללית. כמו כן, סמכות החברה למתן פטור, שיפוי או ביטוח לנושאי המשרה קבועה בהוראות סימן ג' בפרק השלישי בחלק השישי בחוק החברות.

¹³ כפוף להוראות סעיף 112 לחוק החברות וסעיף 32 לחוק החברות הממשלתיות.

אסיפה שהיא, אם הוא נחזה כחתום בידי יושב ראש אותה אסיפה, או בידי יושב ראש האסיפה הבאה של החברה או של חברי הדירקטוריון או של הוועדה, הכל לפי העניין, יהיה ראייה מספקת על העובדות האמורות בו בלא צורך בהוכחה נוספת.

7.5.30 כל מעשים שנעשו בתום לב על-ידי אסיפת חברי הדירקטוריון או על-ידי ועדת חברי דירקטוריון או על-ידי כל אדם הפועל כחבר דירקטוריון יהיו בני תוקף כאילו כל אדם ואדם כזה נתמנה כדין והוכשר להיות חבר דירקטוריון, אף אם יתגלה לאחר מכן שהיה פגם כלשהו במינויו של כל חבר דירקטוריון או אדם הפועל כאמור, או שהם או כל מי מהם נפסלו.

7.5.31 כל חבר דירקטוריון רשאי, באישור חברי הדירקטוריון מזמן לזמן, למנות בכתב חתום בידו, לא יותר משני (2) בני אדם לשמש כחליפים בכל אסיפה של חברי הדירקטוריון או של ועדת חברי דירקטוריון שבה אין הוא נוכח בעצמו, ומינוי זה יהא בר תוקף¹⁴. כל ממונה כזה יהא זכאי, בהיותו משמש כחליף, לקבל הודעה על אסיפות של חברי הדירקטוריון שחבר הדירקטוריון הממנה אותו הוא חבר בהן ולהיות נוכח באותן אסיפות ולהצביע בהן בהתאם לכך, אך לא יותר מחליף אחד שנתמנה לשמש במקום אותו חבר דירקטוריון רשאי להיות נוכח ולהצביע באותה אסיפה. חליף שנתמנה בתוקף סעיף זה רשאי להשתמש בכל הסמכויות וזכויות היתר של חבר דירקטוריון, אך משרתו תתפנה מאליה כל אימת שחבר הדירקטוריון שמינהו מפנה את משרתו כחבר דירקטוריון או מסיר את החליף מכהונתו בכתב חתום בידו. שום חליף של חבר דירקטוריון לא יהא זכאי בתור כזה לקבל שכר מהחברה וכן לא יצטרך למניות-הכשרה.

7.5.32 חבר דירקטוריון רשאי לפעול כחליף של חבר דירקטוריון אחר ויהיה זכאי להצביע בעד אותו חבר דירקטוריון ממש כמו בעדו הוא¹⁵. אך חבר דירקטוריון לא יהא זכאי בשום נסיבות שהן ליותר משני קולות נוסף על קולו הוא.

7.5.33 חבר דירקטוריון רשאי לשמש במשרה אחרת או להחזיק מקום-רווחים אחר אצל החברה (פרט למשרת רואה-חשבון) בצוותא עם משרתו כחבר דירקטוריון ובאותם תנאים בנוגע לשכר ושאר עניינים ככל שיאשרו חברי הדירקטוריון.

7.5.34 חבר דירקטוריון רשאי להתקשר בחוזה עם החברה, או להיות מעוניין בכל חוזה או הצעת-חוזה עמה, אם כמוכר, אם כקונה ואם בכל דרך אחרת, והוא לא יהיה חייב ליתן דין-וחשבון על כל ריווח שהוא מקבל בשל כל חוזה או הצעת-חוזה כאמור, אולם טיב האינטרס של חבר הדירקטוריון בחוזה או בהצעת-החוזה יוכרז באסיפת חברי הדירקטוריון כדרוש בהוראות סעיף 75 לפקודת החברות¹⁶ וכפוף להן. שום חבר דירקטוריון לא יצביע כחבר דירקטוריון

¹⁴ כפוף להוראות סעיפים 237 ו-238 לחוק החברות; בתמצית - סעיף 237 לחוק החברות אוסר על מינוי דירקטור כדירקטור חליף, אלא אם כן נקבעה בתקנון ההתאגדות של החברה הוראה המתירה לעשות כן. תקנון ההתאגדות של החברה מאפשר כאמור מינוי דירקטור חליף. בהתאם לחוזר רשות החברות הממשלתיות מיום 2 בנובמבר 2003, דירקטור מטעם המדינה בחברה ממשלתית אינו יכול למנות לעצמו חליף, בין אם אותו חליף מכהן כדירקטור אחר מטעם המדינה באותה חברה ובין אם לאו. וכן אין למנות אדם שאינו דירקטור לכהן כדירקטור חליף; סעיף 238 לחוק החברות קובע כי דינו של דירקטור חליף הינו כדין דירקטור, וכי אין במינוי דירקטור חליף כדי לשלול את אחריותו של הדירקטור שלו הוא חליף והיא תחול בשים לב לנסיבות העניין, לרבות נסיבות מינוי הדירקטור החליף ומשך כהונתו.

¹⁵ ראה הערת שוליים מספר 14. בהתאם לסעיף 237(ב) לחוק החברות, לא ימונה ולא יכהן כדירקטור חליף מי שמכהן כדירקטור.

¹⁶ סעיף 75 לפקודת החברות קובע כדלקמן: "(1) בהתחשב עם הוראות סעיף זה, מוטל על כל מנהל של החברה המעוניין באיזה אופן שהוא, אם בדרך אמצעית או בלתי אמצעית, בחוזה שנעשה עם חברה או העומד להיעשות עם החברה להצהיר על אופן נגיעתו בדבר בישיבת המנהלים של החברה. (2) אם עומדים לעשות חוזה, תימסר ההצהרה הדרושה על-פי סעיף זה, על-ידי המנהל באספת המנהלים שבה ידונו בראשונה בשאלת היעשות החוזה, ואם המנהל עוד לא היה ביום אספה זו נוגע בדבר החוזה המוצע, תמסר ההצהרה באספה הקרובה של המנהלים שתועד אחרי שהוא נעשה נוגע בדבר, ואם נעשה המנהל נוגע בדבר לאחר שנעשה כבר החוזה, תימסר ההצהרה באספה הראשונה של המנהלים שתתאסף אחרי שנוצרה הנגיעה בדבר. (3) לצורך סעיף זה, תחשב הודעה כללית שמנהל חברה מוסר

לגבי כל חוזה או הסדר שיש לו בהם טובת הנאה, ואם יעשה כן, לא יובא קולו במניין. אבל הוראה זו לא תחול על הסדר למתן בטוחה לחבר דירקטוריון על מקדמות או בדרך שיפוי, ולא תחול על הקצאת מניות או איגרות חוב של החברה על-ידי חבר דירקטוריון, ולא תחול על הסדר לקיזוז תביעות שכנגד, ומותר יהיה (כפוף להוראות הסעיף האמור) להתלותה או להמתיקה באסיפה כללית בכל מידה שהיא.

7.5.35 חבר דירקטוריון רשאי לכהן כחבר דירקטוריון או כמנהל בכל חברה אחרת שבה יש לחברה זו מניות או שהיא מעוניינת בה באופן אחר, והוא לא יהיה חייב (זולת אם הוסכם אחרת) ליתן דין-וחשבון לחברה זו על כל שכר או טובות-הנאה אחרות שהוא מקבל מאותה חברה אחרת.¹⁷

7.5.36 כפוף לכל הוראה של החברה באסיפה כללית, יהיו המניות עומדות לרשות חברי הדירקטוריון, והם רשאים להקצות, להעניק אופציות עליהן או לטפל בהן בדרך אחרת או להעבירן לאותם בני אדם באותם זמנים ובכלל באותם תנאים ככל שימצאו לנאות, אך באופן ששום מניות בניכיון לא יוצאו אלא בהתאם לסעיף 95 לפקודת החברות.¹⁸

7.5.37 חברי הדירקטוריון רשאים מזמן לזמן למנות אדם אחד או יותר מאחד לשמש כמזכיר או כמזכירים של החברה וכיוצא בזה רשאים הם, מזמן לזמן, להסיר כל אדם כזה ממשרת מזכיר ולמנות אחר תחתיו.

7.5.38 החותם לא יוטבע על שום מסמך אלא במעמדו של המזכיר או אדם אחר שנתמנה על-ידי חברי הדירקטוריון לתכלית זו. המזכיר, או אותו אדם אחר, יחתום על כל מסמך שהחותם הוטבע עליו במעמדו, וחתומה זאת תשמש, לטובת כל קונה או אדם אחר העוסקים בתום-לב

אותה למנהלי החברה שהוא חבר לחברה ידועה או לפירמה ידועה ושיש לראות אותו כנוגע בדבר בכל חוזה שיערך עם אותה החברה או אותה הפירמה אחרי המסר ההודעה, כהצהרה מספקת על נגיעה בדבר בכל חוזה שיערך כנ"ל. (4) כל מנהל שלא ימלא את הוראות סעיף זה יאשם בעברה ויהא צפוי לקנס של מאה פונט. (5) שום דבר בסעיף זה לא יפורש כפוגע בתקפה של כל הוראה של החוק המגבילה זכותם של מנהלי חברה מלהיות מעוניינים בחוזים הנעשים עם החברה. "הוראת סעיף זו עוגנה, אם כי בנוסח שונה בסעיף 269 לחוק החברות, והחובה מכוחה הורחבה והיא חלה על בעל שליטה. יחד עם זאת, בחוק החברות נקבע כי ההוראה כאמור לא תחול מקום בו העניין האישי נובע אך מקיום עניין אישי של קרוב בעסקה שאינה חריגה. בנוסף, מורה סעיף 278 לחוק החברות כי דירקטור אשר יש לו עניין אישי בעסקה המובאת לאישור וועדת הביקורת או דירקטוריון החברה, לא יהיה נוכח בדיון ולא ישתתף בהצבעה, וזאת אלא אם לרוב חברי ועדת הביקורת או לרוב הדירקטורים יש עניין אישי באישור העסקה כאמור, אם כי אז תובא העסקה לאישור האסיפה הכללית. היה ולא גילה נושא משרה את עניינו האישי כאמור, קובע חוק החברות בסעיף 283 כי יראו את נושא המשרה כמי שהפר את חוב האמונים ואם היה זה בעל שליטה בחברה ציבורית, יראוהו כמי שהפר את חובת ההגיינות, ואם היה זה צד מעוניין או בעל מניה שהפר את חובת הגילוי רשאית החברה לתבוע ממנו פיצויים על הנזקים שנגרמו לה עקב העדר הגילוי. אשר להפרת חובת האמונים, סעיף 256 לחוק החברות קובע כי על הפרתה יחולו הדינים החלים על הפרת חוזה, בשינויים המחויבים, כן קובע סעיף 193 לחוק החברות כי על הפרת חובת הגיינות יחולו הדינים החלים על הפרת חוזה, בשים לב למעמדו בחברה של המפר.

¹⁷ כפוף לחובות החלות על החברה מכוח סעיף 26 לתקנות דוחות תקופתיים ומידיים.

¹⁸ סעיף 95 לפקודת החברות קובע כדלקמן: (1) בהתחשב עם ההגבלות דלקמן, יהא מותר לחברה להוציא בניכיון, מניות מסוג שהוצא כבר על ידה: בתנאי - (א) שהוצאת מניות בניכיון צריכה להתאשר על-ידי החלטה שתתקבל באספה כללית של החברה, וצריך לקבל מבית-המשפט רשות לכך; (ב) ההחלטה צריכה לזמן את השיעור המקסימאלי של הניכיון שבו תוצאנה המניות; (ג) צריך שיעבור לא פחות משנה עד יום ההוצאה מיום רישום החברה. (ד) המניות בניכיון יוצאו בתוך חודש ימים מהיום שבית המשפט נתן רשות להוצאה או בתוך אותו המן המאריך שבית המשפט יאשרו. (2) חברה שקבלה החלטה המרשה הוצאת מניות בניכיון יכולה לבקש מבית-המשפט שינתן צו המאשר את ההוצאה, ומשקיבל בית המשפט בקשה כזאת, יכול הוא ליתן צו המאשר את ההוצאה אם ימצא לנכון לעשות כך, בהתחשב עם כל מסבות העניין, ויכול הוא להתנות תנאים ככל אשר ימצא לנכון. (3) התמצית הדרושה לפי סעיף 36 וכל מאזן שהוצא על-ידי החברה לאחר הוצאת המניות יכילו פרטים על דבר הניכיון שניתן בהוצאת המניות או על אותו חלק מהניכיון אשר טרם נמחק מן הספרים ביום הוצאת המסמך הנדון. (4) חברה שאינה ממלאת אחרי הוראות סעיף-קטן (3), הרי החברה, וכל מנהל, מנהל עסקים, מזכיר או פקיד אחר של החברה המרשים ביוזעין ובצידיה את העברה היו צפויים לקנס של חמשה פונטים לכל יום שבו נמשכת העברה. "הוראות סעיף זה הוטמעה בסעיף 133 לפקודת החברות אשר בוטלה עם היכנסו לתוקף של חוק החברות בשנת 1999. כיום, הנפקת מניות בניכיון מעוגנת בסעיף 304 לחוק החברות, הקובע כי מקום בו חברה מעוניינת להנפיק מניות בתמורה הנמוכה מערך הנקוב, אזי יהיה עליה להפוך להון מניות חלק מרווחיה (דהיינו, ייתרת עודפיה או עודפים שנצברו בשנתיים האחרונות, לפי הגבוה מביניהם) מפרמיה על מניות, או מכל מקור אחר הכלול בהונה העצמי, האמורים בדוחות הכספיים האחרונים שלה, בסכום השווה להפרש בין שבין הערך הנקוב לבין התמורה ואולם בית המשפט רשאי, לבקשת חברה, לאשר לה לבצע הקצאת מניות בתמורה הנמוכה מערך הנקוב שלא בדרך זו, בתנאים שיקבע.

עם החברה, ראייה חותכת על העובדה שהחותם הוטבע כדין. כל תעודה למניות, לסטוק, לסטוק של איגרות-חוב או להבעת כל צורת בטחון אחרת (פרט למכתבי הקצאה או תעודות מניה זמניות) תוצא בחותם ותישא עליה חתימה אוטוגראפית של לא פחות משניים (2) מתוך השישה (6) הבאים: דירקטור; המנהל הכללי; סגן המנהל הכללי לכספים וכלכלה; המזכיר; מנהל אגף כספים; גזבר החברה.

7.5.39. ביטוח ושיפוי נושאי משרה בחברה:

7.5.39.1 החברה רשאית לתת התחייבות מראש לשפות נושא משרה בה ("התחייבות לשיפוי"), והכל עקב פעולה שעשה בתוקף היותו נושא משרה בחברה, בשל כל אחד מאלה¹⁹:

(א) חבות כספית שהוטלה עליו לטובת אדם אחר על-פי פסק דין, לרבות פסק דין שניתן בפשרה או פסק בורר שאושר בידי בית המשפט; ובלבד שהתחייבות לשיפוי לפי פסקה זאת, תוגבל לאירועים שלדעת הדירקטוריון צפויים לאור פעילות החברה בפועל בעת מתן ההתחייבות לשיפוי, וכן לסכום או לאמת מידה שהדירקטוריון קבע כי הם סבירים בנסיבות העניין, ושהתחייבות לשיפוי יצוינו האירועים שלדעת הדירקטוריון צפויים לאור פעילות החברה בפועל בעת מתן ההתחייבות וכן הסכום או אמת המידה אשר הדירקטוריון קבע כי הם סבירים בנסיבות העניין;

(ב) הוצאות התדיינות סבירות, לרבות שכר טרחת עורכי דין, שהוציא נושא משרה עקב חקירה או הליך שהתנהל נגדו בידי רשות המוסמכת לנהל חקירה או הליך, ואשר הסתיים בלא הגשת כתב אישום נגדו ובלי שהוטלה עליו חבות כספית כחלופה להליך פלילי, או שהסתיים בלא הגשת כתב אישום נגדו אך בהטלת חבות כספית כחלופה להליך פלילי בעבירה שאינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית;

בפסקה זו – סיום הליך בלא הגשת כתב אישום בעניין שנפתחה בו חקירה פלילית – משמעו סגירת התיק לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 ("חוק סדר הדין הפלילי"), או עיכוב הליכים בידי היועץ המשפטי לממשלה לפי סעיף 231 לחוק סדר הדין הפלילי.

"חבות כספית כחלופה להליך פלילי" – חבות כספית שהוטלה על-פי חוק כחלופה להליך פלילי, לרבות קנס מינהלי לפי חוק העבירות המנהליות, התשמ"ו-1985, קנס על עבירה שנקבעה כעבירת קנס לפי הוראות חוק סדר הדין הפלילי, עיצום כספי או כופר;

(ג) הוצאות התדיינות סבירות, לרבות שכר טרחת עורך דין, שהוציא נושא המשרה או שחויב בהן בידי בית המשפט, בהליך שהוגש נגדו בידי החברה או בשמה או בידי אדם אחר, או באישום פלילי שממנו זוכה, או באישום פלילי שבו הורשע בעבירה שאינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית.

¹⁹ לא יינתן שיפוי בגין עיצום כספי מכוח חוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011 ("חוק ייעול הליכי אכיפה") למעט לנפגע הפרה והוצאות התדיינות סבירות, ובלבד שהדבר ייקבע בתקנון החברה. למועד התשקיף, לא נקבעה הוראה כאמור.

שנת 2011 (מתואם למדד חודש דצמבר 2011)														
תגמולים אחרים				תגמולים* עבור שירותים							פרטי מקבל התגמולים			
סה"כ	אחר	דמי שכירות	ריבית	אחר	עמלה	דמי ייעוץ	דמי ניהול	תשלום מבוסס מניות	מענק	שכר**	שיעור החזקה בהון התאגיד	היקף משרה	תפקיד	שם
1,166,847	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,166,847	-	100%	סמנכ"ל לקוחות	אשר דהן (5)
1,127,994	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,127,994	-	100%	סמנכ"ל תקשורת	יגאל בן-אריה (6)

ח - 2

שיווקית													
משה בכר (1) המשנה למנכ"ל וסמנכ"ל ייצור והולכה	100%	-	1,203,645	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,203,645
אדריאן ביאנו (3) סמנכ"ל משאבים אסטרטגיים	100%	-	1,199,380	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,199,380
חאין יעקב (7) סמנכ"ל לפרויקטים הנדסיים	100%	-	1,138,519	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,138,519

* סכומי התגמול מובאים במונחי עלות שנתית לתאגיד (בש"ח), לתקופה של שנים עשר (12) החודשים שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 (מותאמים למדד בגין חודש דצמבר 2011).

** הסכום כולל שכר במונחי עלות לתאגיד, החזר הוצאות וזקיפות למס.

שנת 2011 (מתואם למדד חודש מרס 2012)													
פרטי מקבל התגמולים				תגמולים* עבור שירותים							תגמולים אחרים		
שם	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון התאגיד	שכר**	מענק	תשלום מבוסס מניות	דמי ניהול	דמי ייעוץ	עמלה	אחר	ריבית	דמי שכירות	אחר
סה"כ													
אשר דהן (5) לקוחות	סמנכ"ל	100%	-	1,171,490	-	-	-	-	-	-	-	-	-
יגאל בן-אריה (6) תקשורת שיווקית	סמנכ"ל	100%	-	1,132,483	-	-	-	-	-	-	-	-	-
משה בכר (1) המשנה למנכ"ל וסמנכ"ל ייצור והולכה	100%	-	1,208,435	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
אדריאן ביאנו (3) סמנכ"ל משאבים אסטרטגיים	100%	-	1,204,040	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
חאין יעקב (7) סמנכ"ל לפרויקטים הנדסיים	100%	-	1,143,050	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* סכומי התגמול מובאים במונחי עלות שנתית לתאגיד (בש"ח), לתקופה של שנים עשר (12) החודשים שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 (מותאמים למדד בגין חודש מרס 2012).

** הסכום כולל שכר במונחי עלות לתאגיד, החזר הוצאות וזקיפות למס.

שנת 2010 (מתואם למדד חודש דצמבר 2011)

פרטי מקבל התגמולים													
תגמולים * עבור שירותים				תגמולים אחרים									
שם	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון התאגיד	שכר**	מענק	תשלום מבוסס מניות	דמי ניהול	דמי ייעוץ	עמלה	אחר	ריבית	דמי שכירות	אחר
סה"כ													
אשר דהן (5)	סמנכ"ל לקוחות	100%	-	1,208,135	-	-	-	-	-	-	-	-	1,208,135
יגאל אריה (6)	בן-תקשורת שיווקית	100%	-	1,219,899	-	-	-	-	-	-	-	-	1,219,899
משה בכר (1)	המשנה למנכ"ל וסמנכ"ל ייצור והולכה	100%	-	1,204,577	-	-	-	-	-	-	-	-	1,204,577
אדריאן ביאנו (3)	סמנכ"ל משאבים אסטרטגיים	100%	-	1,241,275	-	-	-	-	-	-	-	-	1,241,275
עמוס לסקר (8)	המנכ"ל הקודם	100%	-	1,122,300	-	-	-	-	-	-	-	-	1,122,300

* סכומי התגמול מובאים במונחי עלות שנתית לתאגיד (בש"ח), לתקופה של שנים עשר (12) החודשים שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010 (מותאמים למדד בגין חודש דצמבר 2011).

** הסכום כולל שכר במונחי עלות לתאגיד, החזר הוצאות וזקיפות למס.

שנת 2010 (מתואם למדד חודש מרס 2012)

פרטי מקבל התגמולים													
תגמולים * עבור שירותים				תגמולים אחרים									
שם	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון התאגיד	שכר**	מענק	תשלום מבוסס מניות	דמי ניהול	דמי ייעוץ	עמלה	אחר	ריבית	דמי שכירות	אחר
סה"כ													
אשר דהן (5)	סמנכ"ל לקוחות	100%	-	1,212,783	-	-	-	-	-	-	-	-	1,212,783
יגאל אריה (6)	בן-תקשורת שיווקית	100%	-	1,224,590	-	-	-	-	-	-	-	-	1,224,590
משה בכר (1)	המשנה למנכ"ל וסמנכ"ל ייצור והולכה	100%	-	1,209,210	-	-	-	-	-	-	-	-	1,209,210
אדריאן ביאנו (3)	סמנכ"ל משאבים אסטרטגיים	100%	-	1,246,050	-	-	-	-	-	-	-	-	1,246,050
עמוס לסקר (8)	המנכ"ל הקודם	100%	-	1,126,616	-	-	-	-	-	-	-	-	1,126,616

* סכומי התגמול מובאים במונחי עלות שנתית לתאגיד (בש"ח), לתקופה של שנים עשר (12) החודשים שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010 (מותאמים למדד בגין חודש מרס 2012).

** הסכום כולל שכר במונחי עלות לתאגיד, החזר הוצאות וזקיפות למס.

ביאורים לטבלאות:

(1) **משה בכר** – החל עבודתו בחברה ביום 1 במרס 1978 וסיים כהונתו ב- 1 ביוני 2012. השכר משולם על-פי ההסכמים וההסדרים הקיבוציים החלים על מרבית עובדי החברה. השכר מתעדכן בהתאם להסכמים הקיבוציים הנחתמים לגבי כלל העובדים. אופן סיום ההעסקה על-ידי העובד הינו על-פי הוראות הדין ונוהלי החברה או בהגיעו לגיל פרישה. אופן סיום ההעסקה על-ידי החברה הינו על-פי ההסכמים וההסדרים הקיבוציים של החברה. רבעון ראשון של שנת 2012: הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר רבעוני בסך של 221,852 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב¹ בסך של 97,697 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 16,857 ש"ח), בתוספת עלויות מעביד בסך של 77,649 ש"ח וזקיפות למס בסך של 37,089 ש"ח.

שנת 2011 (מתואם למדד דצמבר 2011): הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר שנתי בסך של 771,417 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 386,061 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 85,435 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 291,202 ש"ח וזקיפות למס בסך של 141,026 ש"ח.

שנת 2011 (מתואם למדד מרס 2012): הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר שנתי בסך של 774,487 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 387,597 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 85,775 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 292,361 ש"ח וזקיפות למס בסך של 141,587 ש"ח.

שנת 2010 (מתואם למדד דצמבר 2011): הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר שנתי בסך של 768,423 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 390,389 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 77,041 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 310,748 ש"ח וזקיפות למס בסך של 125,406 ש"ח.

שנת 2010 (מתואם למדד מרס 2012): הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר שנתי בסך של 771,378 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 391,890 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 77,337 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 311,943 ש"ח וזקיפות למס בסך של 125,889 ש"ח.

(2) **צבי חרפק** - החל עבודתו בחברה ביום 2 בפברואר 1992. השכר משולם על-פי ההסכמים וההסדרים הקיבוציים החלים על מרבית עובדי החברה, ומתעדכן בהתאם להסכמים הקיבוציים הנחתמים לגבי כלל העובדים. אופן סיום ההעסקה על-ידי העובד הינו על-פי הוראות הדין ונוהלי החברה או בהגיעו לגיל פרישה. אופן סיום ההעסקה על-ידי החברה הינו על-פי ההסכמים וההסדרים הקיבוציים של החברה.

רבעון ראשון של שנת 2012: הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר רבעוני בסך של 208,896 ש"ח, (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 90,594 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 19,523 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 73,114 ש"ח וזקיפות למס בסך של 35,102 ש"ח.

(3) **אדריאן ביאנו** – החל עבודתו בחברה ביום 8 באוגוסט 1978. השכר משולם על-פי ההסכמים וההסדרים הקיבוציים החלים על מרבית עובדי החברה. השכר מתעדכן בהתאם להסכמים הקיבוציים הנחתמים לגבי כלל העובדים. אופן סיום ההעסקה על-ידי העובד הינו על פי הוראות הדין ונוהלי החברה או בהגיעו לגיל פרישה. אופן סיום ההעסקה על-ידי החברה הינו על-פי ההסכמים וההסדרים הקיבוציים של החברה.

רבעון ראשון של שנת 2012: הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר רבעוני בסך של 190,591 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 100,417 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 15,049 ש"ח), בתוספת עלויות מעביד בסך של 66,707 ש"ח וזקיפות למס בסך של 35,070 ש"ח.

שנת 2011 (מתואם למדד דצמבר 2011): הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר שנתי בסך של 767,491 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 396,847 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 66,544 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 293,047 ש"ח וזקיפות למס בסך של 138,842 ש"ח.

¹ שכר קובע להפרשות לפנסיה.

שנת 2011 (מתואם למדד מרס 2012): הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר שנתי בסך של 770,433 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 398,427 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 66,809 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 294,213 ש"ח וזקיפות למס בסך של 139,394 ש"ח.

שנת 2010 (מתואם למדד דצמבר 2011): הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר שנתי בסך של 770,433 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 401,631 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 66,715 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 340,970 ש"ח וזקיפות למס בסך של 129,872 ש"ח.

שנת 2010 (מתואם למדד מרס 2012): הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר שנתי בסך של 773,396 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 403,176 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 66,972 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 342,282 ש"ח וזקיפות למס בסך של 130,372 ש"ח.

(4) אליהו גליקמן – ראה סעיף 8.1.2.

(5) **אשר דהן** – החל עבודתו בחברה ביום 30 בנובמבר 1964. השכר משולם על-פי ההסכמים וההסדרים הקיבוציים החלים על מרבית עובדי החברה. השכר מתעדכן בהתאם להסכמים הקיבוציים הנחתמים לגבי כלל העובדים. אופן סיום ההעסקה על-ידי העובד הינו על-פי הוראות הדין ונוהלי החברה או בהגיעו לגיל פרישה. אופן סיום ההעסקה על-ידי החברה הינו על-פי ההסכמים וההסדרים הקיבוציים של החברה.

רבעון ראשון של שנת 2012: הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר רבעוני בסך של 184,985 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 97,973 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 13,701 ש"ח), בתוספת עלויות מעביד בסך של 64,744 ש"ח וזקיפות למס בסך של 31,451 ש"ח.

שנת 2011 (מתואם למדד דצמבר 2011): הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר שנתי בסך של 761,120 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 386,043 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 76,663 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 270,053 ש"ח וזקיפות למס בסך של 135,674 ש"ח.

שנת 2011 (מתואם למדד מרס 2012): הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר שנתי בסך של 764,149 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 387,579 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 76,969 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 271,127 ש"ח וזקיפות למס בסך של 136,214 ש"ח.

שנת 2010 (מתואם למדד דצמבר 2011): הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר שנתי בסך של 759,856 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 390,733 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 72,741 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 328,831 ש"ח וזקיפות למס בסך של 119,448 ש"ח.

שנת 2010 (מתואם למדד מרס 2012): הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר שנתי בסך של 762,779 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 392,236 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 73,020 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 330,096 ש"ח וזקיפות למס בסך של 119,908 ש"ח.

(6) **יגאל בן אריה** – החל עבודתו בחברה ביום 16 בספטמבר 1968. נושא המשרה חדל לכהן כסמנכ"ל תקשורת שיווקית ביום 31 בדצמבר 2011. השכר שולם על-פי ההסכמים וההסדרים הקיבוציים החלים על מרבית עובדי החברה. השכר התעדכן בהתאם להסכמים הקיבוציים הנחתמים לגבי כלל העובדים. אופן סיום ההעסקה על-ידי העובד הינו על-פי הוראות הדין ונוהלי החברה או בהגיעו לגיל פרישה. אופן סיום ההעסקה על-ידי החברה הינו על-פי ההסכמים וההסדרים הקיבוציים של החברה.

שנת 2011 (מתואם למדד דצמבר 2011): הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר שנתי בסך של 714,918 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 386,097 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 33,659 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 278,830 ש"ח וזקיפות למס בסך של 134,246 ש"ח.

שנת 2011 (מתואם למדד מרס 2012): הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר שנתי בסך של 717,763 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 387,634 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 33,793 ש"ח) בתוספת עלויות

מעביד בסך של 279,940 ש"ח וזקיפות למס בסך של 134,780 ש"ח.

שנת 2010 (מתואם למדד דצמבר 2011): הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר שנתי בסך של 765,249 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 377,496 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 74,933 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 327,751 ש"ח וזקיפות למס בסך של 126,899 ש"ח.

שנת 2010 (מתואם למדד מרס 2012): הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר שנתי בסך של 768,192 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 392,145 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 75,221 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 329,011 ש"ח וזקיפות למס בסך של 127,387 ש"ח.

(7) **יעקב חאין** – החל עבודתו בחברה ב-6 באוגוסט 1980. השכר משולם על-פי ההסכמים וההסדרים הקיבוציים החלים על מרבית עובדי החברה. השכר מתעדכן בהתאם להסכמים הקיבוציים הנחתמים לגבי כלל העובדים. אופן סיום ההעסקה על-ידי העובד הינו על-פי הוראות הדין ונוהלי החברה או בהגיעו לגיל פרישה. אופן סיום ההעסקה על-ידי החברה הינו על-פי ההסכמים וההסדרים הקיבוציים של החברה.

שנת 2011 (מתואם למדד דצמבר 2011): הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר שנתי בסך של 720,850 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 356,076 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 89,995 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 282,670 ש"ח וזקיפות למס בסך של 134,999 ש"ח.

שנת 2011 (מתואם למדד מרס 2012): הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר שנתי בסך של 723,719 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 357,493 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 90,353 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 283,795 ש"ח וזקיפות למס בסך של 135,536 ש"ח.

(8) **עמוס לסקר** – נושא המשרה חדל לכהן כמנכ"ל החברה ביום 31 במרס 2011. השכר שולם על-פי התקשרות מחודש מרס 2011 אשר הייתה בתוקף עד מועד פקיעת כהונתו כמנכ"ל החברה. הסכם העסקתו של המנכ"ל הקודם של החברה היה הסכם עבודה אישי בנוסח אחיד המוכתב ומחויב על-ידי רשות החברות, בהתאם לחוזר רשות החברות הממשלתיות מספר 2001/1 מתאריך 7 בנובמבר 2001 ("חוזר הרשות לעניין עובדים בכירים"). שכר המנכ"ל הקודם נקבע בהתאם לסיווג החברה, אשר נקבע בוועדה לסיווג חברות ממשלתיות שהוקמה מכוח החלטת הממשלה ("הוועדה לסיווג חברות ממשלתיות") ומתעדכן אחת לשנה, בהתאם לעליית מדד המחירים לצרכן וכפוף לאישור דירקטוריון החברה. בנוסף, כלל ההסכם עם המנכ"ל הקודם מנגנון לתגמול אישי. התגמול האישי הוגבל בהתאם להנחיית רשות החברות לסכום שלא יעלה על 10% מהשכר הפנסיוני השנתי, והיה מותנה באישור דירקטוריון החברה. כמפורט לעיל בטבלה, לא שולם למנכ"ל הקודם תגמול אישי בגין שנת 2010. בהתאם לחוזר הרשות לעניין עובדים בכירים, חלה חובת מתן הודעה מוקדמת, לעובד בכיר המפוטר מעבודתו או על-ידי העובד הבכיר המתפטר מרצונו, של שלושה (3) חודשים מראש. במסגרת עבודתו ובהתאם להסכם העסקתו ולאישור דירקטוריון החברה ולאישור רשות החברות, זכאי היה המנכ"ל לצורכי תפקידו לרכב צמוד, והחברה נשאה בעלויות השימוש בו. כן זכאי היה במסגרת עבודתו להוצאות אחזקת טלפון קווי וסלולרי, הוצאות אש"ל, קצובת ביגוד, קרן השתלמות, חופשה שנתית ודמי הבראה. ההסכם כלל התחייבות לאי תחרות וחובת הימנעות מניגוד עניינים למשך שנה מיום הפסקת העבודה בחברה, למעט אם ניתנה לכך הסכמת החברה. למועד התשקיף, לא ניתנה הסכמת החברה כאמור, ותוקף ההתחייבות פג ב-31 במרס 2012. כן התחייב לשמירה על סודיות.

שנת 2010 (מתואם למדד דצמבר 2011): הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר שנתי בסך של 698,147 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 581,598 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 51,175 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 264,574 ש"ח וזקיפות למס בסך של 159,579 ש"ח.

שנת 2010 (מתואם למדד מרס 2012): הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר שנתי בסך של 700,832 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 583,835 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 51,372 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 265,592 ש"ח וזקיפות למס בסך של 160,192 ש"ח.

לפירוט בדבר ההסכמים וההסדרים הקיבוציים החלים על עובדי החברה ראה סעיף 14 בפרק 6 לתשקיף.

8.1.2. תגמולים לבעלי עניין

אין בחברה בעלי עניין, שאינם דירקטורים ושאינם המנכ"ל (כמפורט להלן) שאינם נכללים בסעיף 8.1.1, המקבלים תגמול בקשר עם שירותים שנתנו כבעלי תפקיד בחברה או בתאגיד בשליטתה.

8.1.2.1 גמול דירקטורים

גמול הדירקטורים שאינו חורג מהמקובל (קרי, אינו עולה על הסכום המירבי לפי תקנות 4 ו- 5 לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000 ואינו עולה על הסכום הקבוע לפי תקנה 7 לאותן תקנות) ששולם לדירקטורים בשנים 2011 ו- 2010 וברבעון הראשון של שנת 2012 (למעט יו"ר הדירקטוריון) הסתכם לסך של 1,096,613.75 ש"ח מתואם למדד דצמבר 2011 (1,100,977 ש"ח מתואם למדד מרס 2012), 1,085,283 ש"ח מתואם למדד דצמבר 2011 (1,089,457 ש"ח מתואם למדד מרס 2012) ו- 377,555.53 ש"ח מתואם למדד מרס 2012, בהתאמה (הסכומים אינם כוללים מע"מ). גמול הדירקטורים מקרב הציבור נקבע, בהתאם לסיווג החברה, על-פי הסכומים הנקובים בתקנות החברות הממשלתיות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור מקרב הציבור בחברות ממשלתיות), התשנ"ד-1994 (למועד התשקיף מסווגת החברה בדרגה 10). גמול הדירקטורים החיצוניים נקבע, על-פי החלטת האסיפה הכללית של החברה, בהתאם לסכומים המזעריים הנקובים לחברה בדרגתה של החברה, בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), תש"ס – 2000, וזאת על אף שניתן לקבוע גמול גבוה יותר בהתאם לתקנות אלו.

8.1.2.2 מנכ"ל החברה ויו"ר דירקטוריון החברה

31 במרס 2012													
פרטי מקבל התגמולים				תגמולים* עבור שירותים							תגמולים אחרים		
שם	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון התאגיד	שכר**	מענק	תשלום מבוסס מניות	דמי ניהול	דמי ייעוץ	עמלה	אחר	ריבית	דמי שכירות	אחר
אליהו גליקמן (1)	מנכ"ל	100%	-	290,312	-	-	-	-	-	-	-	-	290,312
יפתח רון טל (2)	יו"ר דירקטוריון	100%	-	254,862	-	-	-	-	-	-	-	-	254,862

* סכומי התגמול מובאים במונחי עלות לתאגיד (בש"ח), לתקופה של שלושת (3) החודשים שהסתיימה ביום 31 במרס 2012 (מותאמים למדד בגין חודש מרס 2012).

** הסכום כולל שכר במונחי עלות לתאגיד, החזר הוצאות וזקיפות למס.

שנת 2011 (מתואם למדד חודש דצמבר 2011)

פרטי מקבל התגמולים													
תגמולים אחרים				תגמולים* עבור שירותים							שם		
סה"כ	אחר	דמי שכירות	ריבית	אחר	עמלה	דמי ייעוץ	דמי ניהול	תשלום מבוסס מניות	מענק	שכר**	שיעור החזקה בהון התאגיד	היקף משרה	תפקיד
662,370	-	-	-	-	-	-	-	-	-	662,370	-	100%	מנכ"ל אליהו גליקמן (1)
999,668	-	-	-	-	-	-	-	-	-	999,668	-	100%	יו"ר יפתח טל (2) דירקטוריון
751,664	-	-	-	-	-	-	-	-	396,241	355,423	-	100%	המנכ"ל עמוס לסקר (3) הקודם

* סכומי התגמול מובאים במונחי עלות שנתית לתאגיד (בש"ח), לתקופה של שנים עשר (12) החודשים שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 (מותאמים למדד בגין חודש דצמבר 2011).

** הסכום כולל שכר במונחי עלות לתאגיד, החזר הוצאות וזקיפות למס.

שנת 2011 (מתואם למדד חודש מרס 2012)

פרטי מקבל התגמולים													
תגמולים אחרים				תגמולים* עבור שירותים							שם		
סה"כ	אחר	דמי שכירות	ריבית	אחר	עמלה	דמי ייעוץ	דמי ניהול	תשלום מבוסס מניות	מענק	שכר**	שיעור החזקה בהון התאגיד	היקף משרה	תפקיד
665,006	-	-	-	-	-	-	-	-	-	665,006	-	100%	מנכ"ל אליהו גליקמן (1)
1,003,647	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,003,647	-	100%	יו"ר יפתח טל (2) דירקטוריון
754,656	-	-	-	-	-	-	-	-	397,819	356,837	-	100%	המנכ"ל עמוס לסקר (3) הקודם

* סכומי התגמול מובאים במונחי עלות שנתית לתאגיד (בש"ח), לתקופה של שנים עשר (12) החודשים שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 (מותאמים למדד בגין חודש מרס 2012).

** הסכום כולל שכר במונחי עלות לתאגיד, החזר הוצאות וזקיפות למס.

שנת 2010 (מתואם למדד חודש דצמבר 2011)

פרטי מקבל התגמולים													
תגמולים אחרים				תגמולים* עבור שירותים							שם		
סה"כ	אחר	דמי שכירות	ריבית	אחר	עמלה	דמי ייעוץ	דמי ניהול	תשלום מבוסס מניות	מענק	שכר**	שיעור החזקה בהון התאגיד	היקף משרה	תפקיד
1,122,300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,122,300	-	100%	המנכ"ל עמוס לסקר (3) הקודם
321,903	-	-	-	-	-	-	-	-	98,095	223,808	-	100%	יו"ר מרדכי פרידמן (4) הדירקטוריון הקודם
241,505	-	-	-	-	-	-	-	-	-	241,505	-	100%	יו"ר יפתח טל (2) דירקטוריון

*סכומי התגמול מובאים במונחי עלות שנתית לתאגיד (בש"ח), לתקופה של שנים עשר (12) החודשים שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010 (מותאמים למדד בגין חודש דצמבר 2011).

** הסכום כולל שכר במונחי עלות לתאגיד, החזר הוצאות וזקיפות למס.

שנת 2010 (מתואם למדד חודש מרס 2012)													
פרטי מקבל התגמולים				תגמולים* עבור שירותים							תגמולים אחרים		
שם	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון התאגיד	שכר**	מענק	תשלום מבוסס מניות	דמי ניהול	דמי ייעוץ	עמלה	אחר	ריבית	דמי שכירות	אחר
עמוס לסקר (3)	המנכ"ל הקודם	100%	-	1,122,300	-	-	-	-	-	-	-	-	1,122,300
מרדכי פרידמן (4)	יו"ר הדירקטוריון הקודם	100%	-	224,669	98,472	-	-	-	-	-	-	-	323,141
יפתח טל (2)	יו"ר דירקטוריון	100%	-	242,433	-	-	-	-	-	-	-	-	242,433

*סכומי התגמול מובאים במונחי עלות שנתית לתאגיד (בש"ח), לתקופה של שנים עשר (12) החודשים שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010 (מותאמים למדד בגין חודש מרס 2012).

** הסכום כולל שכר במונחי עלות לתאגיד, החזר הוצאות וזקיפות למס.

(1) **אליהו גליקמן** – מכהן כמנכ"ל החברה מיום 14 באפריל 2011. השכר משולם על-פי התקשרות מחודש אפריל 2011 אשר תהיה בתוקף עד יום פקיעת כהונתו של המנכ"ל. המנכ"ל יחדל לכהן וכהונתו תפקע בהתאם לעילות הקבועות בחוק החברות הממשלתיות ובמועדים הקבועים בו. הסכם העסקתו של המנכ"ל הינו הסכם עבודה אישי בנוסח אחיד המוכתב ומחויב על-ידי רשות החברות, בהתאם לחוזר הרשות לעניין עובדים בכירים. שכר המנכ"ל נקבע בהתאם לסיווג החברה, אשר נקבע בוועדה לסיווג חברות ממשלתיות, ומתעדכן אחת לשנה, בהתאם לעליית מדד המחירים לצרכן וכפוף לאישור דירקטוריון החברה. בנוסף, עד סוף חודש דצמבר 2011 כללו תנאי ההעסקה של המנכ"ל מנגנון לתגמול אישי. התגמול האישי מוגבל בהתאם להנחיית רשות החברות לסכום שלא יעלה על 10% מהשכר הפנסיוני השנתי, כפוף להחלטת דירקטוריון. בעקבות שינוי סיווגה של החברה כאמור וההעלאה בשכר הנובעת מכך, החל מיום 27 בדצמבר 2011 בוטל מנגנון התגמול האישי וזאת בתוקף החל מאותו היום. המענק בגין שנת 2011 טרם נקבע וטרם אושר בדירקטוריון החברה. בהתאם לחוזר הרשות לעניין עובדים בכירים, חלה חובת מתן הודעה מוקדמת, לעובד בכיר המפוטר מעבודתו או על-ידי העובד הבכיר המתפטר מרצונו, של שלושה (3) חודשים מראש. במסגרת עבודתו ובהתאם להסכם העסקתו, לאישור דירקטוריון החברה ולאישור רשות החברות זכאי המנכ"ל לצורכי תפקידו לרכב צמוד והחברה נושאת בעלויות השימוש בו. כן זכאי במסגרת עבודתו להוצאות אחזקת טלפון קווי וסלולרי, הוצאות אש"ל, קצובת ביגוד, קרן השתלמות, חופשה שנתית ודמי הבראה. ההסכם כולל התחייבות לאי תחרות וחובת הימנעות מניגוד עניינים למשך שנה מיום הפסקת העבודה בחברה, למעט אם ניתנה לכך הסכמת החברה. כן התחייב לשמירה על סודיות.

רבעון ראשון של שנת 2012: הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר רבעוני בסך של 194,676 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 183,705 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 10,971 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 77,870 ש"ח וזקיפות למס בסך של 17,766 ש"ח.

שנת 2011 (מתואם למדד דצמבר 2011): הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר שנתי בסך של 429,473 ש"ח

(הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 398,723 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 30,751 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 197,618 ש"ח וזקיפות למס בסך של 35,279 ש"ח.

שנת 2011 (מתואם למדד מרס 2012): הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר שנתי בסך של 431,182 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 400,310 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 30,873 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 198,405 ש"ח וזקיפות למס בסך של 35,419 ש"ח.

(2) **יפתח רון טל** – מכהן כיו"ר דירקטוריון החברה מיום 7 באוקטובר 2010. השכר משולם על-פי התקשרות מחודש אוקטובר 2010 אשר תהא בתוקף עד יום פקיעת כהונתו. יו"ר הדירקטוריון יחדל לכהן וכהונתו תפקע בהתאם להוראות חוק החברות הממשלתיות. הסכם העסקתו של היו"ר הינו הסכם עבודה אישי בנוסח אחיד המוכתב ומחויב על-ידי רשות החברות, בהתאם לחוזר הרשות לעניין עובדים בכירים. שכר היו"ר נקבע בהתאם לסיווג החברה, אשר נקבע בוועדה לסיווג חברות ממשלתיות, ומתעדכן אחת לשנה, בהתאם לעליית מדד המחירים לצרכן וכפוף לאישור דירקטוריון החברה. בנוסף, עד סוף חודש דצמבר 2011 כללו תנאי הכהונה של יו"ר הדירקטוריון מנגנון לתגמול אישי. התגמול האישי מוגבל בהתאם להנחיית רשות החברות לסכום שלא יעלה על 10% מהשכר. בעקבות שינוי סיווגה של החברה כאמור, וההעלאה בשכר הנובעת מכך, החל מיום 27 בדצמבר 2011 בוטל מנגנון התגמול האישי וזאת בתוקף החל מאותו היום. המענק בגין שנת 2011 טרם נקבע וטרם אושר בדירקטוריון ובאסיפה הכללית של החברה². אופן פקיעת כהונת יושב הראש הינה בהתאם להוראות חוק החברות הממשלתיות. במסגרת כהונתו ובהתאם להסכם העסקתו, אישור דירקטוריון החברה ואישור רשות החברות זכאי היו"ר לצורכי תפקידו לרכב צמוד והחברה נושאת בעלויות השימוש בו. כן זכאי במסגרת כהונתו להוצאות אחזקת טלפון קווי וסלולרי, הוצאות אש"ל, קצובת ביגוד, קרן השתלמות, חופשה שנתית ודמי הבראה. ההסכם כולל התחייבות לאי תחרות וחובת הימנעות מניגוד עניינים למשך שנה מיום הפסקת הכהונה בחברה, למעט אם ניתנה לכך הסכמת החברה. כן התחייב לשמירה על סודיות.

רבעון ראשון של שנת 2012: הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר רבעוני בסך של 189,351 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 183,705 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 5,646 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 28,261 ש"ח וזקיפות למס בסך של 37,250 ש"ח.

שנת 2011 (מתואם למדד דצמבר 2011): הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר שנתי בסך של 611,681 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 577,143 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 27,975 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 254,801 ש"ח וזקיפות למס בסך של 133,186 ש"ח.

שנת 2011 (מתואם למדד מרס 2012): הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר שנתי בסך של 614,116 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 579,440 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 28,087 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 255,815 ש"ח וזקיפות למס בסך של 133,716 ש"ח.

שנת 2010 (מתואם למדד דצמבר 2011): הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר בגין שנת 2010 ממועד תחילת כהונתו (7 באוקטובר 2010) ועד סוף שנת 2010 בסך של 140,376 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 135,780 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 4,971 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 66,137 ש"ח וזקיפות למס בסך של 34,992 ש"ח.

שנת 2010 (מתואם למדד מרס 2012): הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר בגין שנת 2010 ממועד תחילת כהונתו (7 באוקטובר 2010) ועד סוף שנת 2010 בסך של 140,916 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 136,303 ש"ח והחזר הוצאות בסך של 4,990 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 66,391 ש"ח וזקיפות

² המענק בגין שנת 2011 אושר ביום 10 במאי 2012 על-ידי ועדת הביקורת של החברה, אך כאמור טרם אושר על-ידי דירקטוריון החברה והאסיפה הכללית שלה.

למס בסך של 35,126 ש"ח.

(3) **עמוס לסקר** – כיהן כמנכ"ל החברה עד 31 במרס 2011. לפירוט בדבר תנאי העסקתו ובדבר הגמול שניתן לו בגין שנת 2010 ראה סעיף 8.1.2(8).

שנת 2011 (מתואם למדד דצמבר 2011): הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר בגין שנת 2011 עד מועד סיום העסקתו בחברה בסך של 217,046 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 217,046 ש"ח, החזר הוצאות בסך של 14,681 ש"ח ותגמול אישי בסך של 56,600 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 96,821 ש"ח וזקיפות למס בסך של 41,556 ש"ח. הסכום הכלול בעמודה "מענק" כולל מענק פרישה בסך של 156,837 ש"ח, פדיון חופשה לפרישה בסך של 95,119 ש"ח והודעה מוקדמת בסך של 144,285 ש"ח.

שנת 2011 (מתואם למדד מרס 2012): הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר בגין שנת 2011 עד מועד סיום העסקתו בחברה בסך של 217,910 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 146,343 ש"ח, החזר הוצאות בסך של 14,739 ש"ח ותגמול אישי בסך של 56,825 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 97,206 ש"ח וזקיפות למס בסך של 41,721 ש"ח. הסכום הכלול בעמודה "מענק" כולל מענק פרישה בסך של 157,462 ש"ח, פדיון חופשה לפרישה בסך של 95,497 ש"ח והודעה מוקדמת בסך של 144,860 ש"ח.

(4) **מרדכי פרידמן** – כיהן כיו"ר הדירקטוריון של החברה עד 20 בפברואר 2010. השכר שולם על-פי התקשרות מחודש מרס 2007 אשר הייתה בתוקף עד מועד פקיעת כהונתו כיו"ר דירקטוריון החברה. הסכם העסקתו של היו"ר הקודם היה הסכם עבודה אישי בנוסח אחיד המוכתב ומחויב על-ידי רשות החברות, בהתאם לחזור הרשות לעניין עובדים בכירים. שכר היו"ר נקבע בהתאם לסיווג החברה, אשר נקבע בוועדה לסיווג חברות ממשלתיות, ומתעדכן אחת לשנה, בהתאם לעליית מדד המחירים לצרכן וכפוף לאישור דירקטוריון החברה. בנוסף, כללו תנאי הכהונה של יו"ר הדירקטוריון הקודם מנגנון לתגמול אישי. התגמול האישי הוגבל בהתאם להנחיית רשות החברות לסכום שלא יעלה על 10% מהשכר. אופן פקיעת כהונת יושב הראש הייתה בהתאם להוראות חוק החברות הממשלתיות, תשל"ה-1975. במסגרת כהונתו ובהתאם להסכם העסקתו, אישור דירקטוריון החברה ואישור רשות החברות זכאי היה היו"ר הקודם לצורכי תפקידו לרכב צמוד והחברה נשאה בעלויות השימוש בו. כן זכאי היה במסגרת כהונתו להוצאות אחזקת טלפון קווי וסלולרי, הוצאות אש"ל, קצובת ביגוד, קרן השתלמות, חופשה שנתית ודמי הבראה. ההסכם כלל התחייבות לאי תחרות וחובת הימנעות מניגוד עניינים למשך שנה מיום הפסקת הכהונה בחברה, למעט אם ניתנה לכך הסכמת החברה. כן התחייב לשמירה על סודיות.

שנת 2010 (מתואם למדד דצמבר 2011): הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר בגין שנת 2010 עד מועד סיום העסקתו בחברה בסך של 166,078 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 96,978 ש"ח, החזר הוצאות בסך של 3,444 ש"ח ותגמול אישי בסך של 65,655 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 38,116 ש"ח וזקיפות למס בסך של 19,614 ש"ח. הסכום הכלול בעמודה "מענק" כולל מענק פרישה בסך של 43,390 ש"ח, ופדיון חופשה לפרישה בסך של 54,705 ש"ח.

שנת 2010 (מתואם למדד מרס 2012): הסכום הכלול בעמודה "שכר" כולל שכר בגין שנת 2010 עד מועד סיום העסקתו בחברה בסך של 166,716 ש"ח (הכולל, בין השאר, שכר משולב בסך של 97,351 ש"ח, החזר הוצאות בסך של 3,458 ש"ח ותגמול אישי בסך של 65,908 ש"ח) בתוספת עלויות מעביד בסך של 38,263 ש"ח וזקיפות למס בסך של 19,690 ש"ח. הסכום הכלול בעמודה "מענק" כולל מענק פרישה בסך של 43,557 ש"ח, ופדיון חופשה לפרישה בסך של 54,915 ש"ח.

8.1.3. התגמולים ששילמה החברה וההתחייבויות לתשלומים שקיבלה על עצמה (כולל עלויות מעביד)

לכל אחד משלושת נושאי המשרה הבכירה בעלי התגמולים הגבוהים ביותר בתאגיד שהתגמולים

ניתנו לו בקשר עם כהונתו בחברה עצמה בגין שנת 2011, אם לא נמנה בסעיף 8.1.1.

אין בחברה עצמה שלושה נושאי משרה בכירה בעלי התגמולים הגבוהים ביותר שאינם נכללים ברשימה בסעיף 8.1.1.

8.2. עסקאות עם בעל שליטה

8.2.1. המדינה מחזיקה כאמור כ- 99.846% ממניות החברה, והינה בעלת השליטה בה. לפרטים, למיטב ידיעת החברה, בדבר כל עסקה עם בעלת השליטה או שלבעלת השליטה יש עניין אישי באישורה, אשר החברה התקשרה בה במהלך השנתיים שקדמו לתאריך פרסום התשקיף או שהיא עדיין בתוקף במועד פרסום התשקיף, ראה ביאור 13 בדוחות הכספיים השנתיים³ וכן הפירוט המובא להלן. לעניין בקורות על עסקאות בעלי שליטה על-ידי המבקר הפנימי של החברה, בפיקוח ועדת הביקורת, ראה סעיף 5.4.4 בדוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2011.

8.2.1.1 הנפקה פרטית של איגרות חוב בלתי סחירות בישראל המובטחות בערבות מדינת ישראל בהיקף מצטבר של עד 1.5 מיליארד ש"ח

ביום 29 במרס 2012 אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, בהתאם להוראות סעיף 275 לחוק החברות, ותקנה 61(6) לתקנות ההקלות, את התקשרות החברה בהסכם להעמדת ערבות על-ידי המדינה, אשר לפיו התחייבה מדינת ישראל להעמיד לחברה כתב ערבות לפירעון התחייבויות החברה לתשלום היתרה הבלתי מסולקת של סכום קרן איגרות חוב והריבית, לרבות ריבית פיגורים, ככל שתחול, עד למועד פירעון בפועל של איגרות חוב אשר תונפקנה על-ידי החברה בדרך של הנפקה פרטית, על-פי תנאיהן, וכן הוצאות הנאמן, בסכום שייקבע ("הסכם העמדת הערבות" ו- "כתב הערבות" בהתאמה)⁴. לפרטים נוספים ראה דוח מיידי שפרסמה החברה ביום 29 במרס 2012 בהתאם לתקנות ההקלות (מספר אסמכתא: 2012-01-087174), המובא על דרך ההפניה. ביום 5 באפריל 2012 ביצעה החברה הנפקה פרטית לגופים המנויים בסעיפים 15א (ב) (1) ו- (2) לחוק ניירות ערך של איגרות חוב מובטחות בערבות מדינה, מסדרה "חשמל שקלי 2013"

איגרות החוב "חשמל שקלי 2013" הונפקו במחיר השווה ל- 100% מערך הנקוב והן נושאות ריבית שנתית בשיעור של 3.03%, אשר תשולם בתשלום אחד במועד פירעון הקרן של איגרות החוב – ביום 10 באפריל 2013.

להלן עיקר תנאי הסכם העמדת הערבות וכתב הערבות אשר נחתמו ביום 4 באפריל

³ ביחס לחלק מהעסקאות המפורטות בביאור 13 נפלו בעבר מספר טעויות בתום לב בהליך הדיווח של החברה כגון המפורט להלן: עסקת ההתקשרות להולכת גז טבעי, אשר דווחה במסגרת הדוח התקופתי לשנת 2011 (פרק ד' – פרטים נוספים על התאגיד) כעסקה אשר אושרה לפי תקנות ההקלות, בעוד שבפועל לא אושרה על פיהם; החברה לא דיווחה בדוח מיידי בדבר אישור דירקטוריון החברה לתיקון ההסכם עם EMG משנת 2009; בנוסף, כתבי השיפוי שהחברה העניקה למשרד הביטחון בקשר עם הנחת צינור הגז נכללו בטעות בביאור 13, אף שכבר אין חשיפה בגינם.

4 בנוסף, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה ביום 29 במרס 2012, בהתאם להוראות סעיף 275 לחוק החברות, ותקנה 61(6) לתקנות ההקלות, נטילת הלוואה בהיקף של עד 1.5 מיליארד ש"ח מבנקים בישראל ו/או בחו"ל, אשר תובטח בערבות מדינה. בהתאם להחלטת ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, סך החוב שיובטח בערבות המדינה, בין אם יבוצע באמצעות הנפקה פרטית ובין אם בדרך של נטילת הלוואה לא יעלה על 1.5 מיליארד ש"ח. בהתאם, והואיל ובפועל ביצעה החברה הנפקה פרטית בהיקף של 1.5 מיליארד ש"ח – לא ניטלה הלוואה מגובה ערבות מדינה מהבנקים.

2012, לאחר שנתקבלו האישורים לכך, לרבות אישור ועדת הכספים של הכנסת להעמדת הערבות מכוח חוק ערבויות המדינה, התשי"ח-1958 ("חוק ערבויות המדינה"):

(א) בהתאם להסכם העמדת הערבות, התחייב אגף החשב הכללי במשרד האוצר ("החשב הכללי"), להעמיד כתב ערבות אוטונומי, בלתי חוזר בשם מדינת ישראל ("המדינה") כלפי מחזיקי איגרות החוב "חשמל שקלי 2013" לפירעון התחייבויות החברה לתשלום היתרה הבלתי מסולקת של סכום הקרן של איגרות החוב שהוצעו כאמור, בסכום שלא יעלה על 1.5 מיליארד ש"ח, והריבית, לרבות ריבית פיגורים, בשיעור הקבוע בשטר הנאמנות, ככל שתחול, עד למועד פירעון בפועל של איגרות החוב "חשמל שקלי 2013", וכן הוצאות ושכר טרחת הנאמן כמפורט בשטר הנאמנות של איגרות החוב "חשמל שקלי 2013" (בסעיף זה: "ההתחייבויות המגובות"), והכול בהתאם לתנאי כתב הערבות.

(ב) בנוסף, בהתאם להסכם העמדת הערבות, וכפוף למסירת הודעה מוקדמת על-ידי החברה למדינה עד שבעה (7) ימי עסקים לפני מועד תשלום כלשהו, למדינה תהא הזכות, לפי שיקול דעתה הבלעדי, לשלם עבור החברה את סכום התשלום בגינו ניתנה הודעה כאמור, במועד הנדרש לפי שטר הנאמנות ויראו כל סכום כאמור ששולם על-ידי המדינה כאילו חולט על חשבון כתב הערבות ויחולו ההוראות המפורטות בסעיף 8.2.1.1 (ג) ביחס להחזרי סכומי ערבות ("ביצוע התשלום על-ידי המדינה"). הסכם העמדת הערבות קובע מנגנון, לרבות לוח זמנים, לעדכון החשב הכללי מראש, כי החברה עשויה לבקש שהתשלום הקרוב בגין ההתחייבויות המגובות יעשה בידי המדינה, לוח זמנים לפנייה במקרה של אירועים בלתי צפויים, ולוח זמנים של עד שבעה (7) ימי עסקים להגשת בקשה כאמור לאחר שנתקבל לכך החלטה של ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, וזאת כדי להימנע מהיווצרות נסיבות העלולות ליצור חשש שהחברה לא תוכל לפרוע התחייבויותיה כלפי צדדים שלישיים.

(ג) החזר סכומי הערבות

במקרה בו חולטה הערבות, כולה או חלקה, או בוצע התשלום על-ידי המדינה, סכום הערבות שחולט כאמור ו/או סכום ששולם על-ידי המדינה כאמור בסעיף 8.2.1.1(ב), ייחשב כהלוואה שהועמדה לחברה על-ידי המדינה במועד חילוט הערבות, בתוספת ריבית כאמור להלן ("הלוואת המדינה"). הלוואת המדינה תיפרע על-ידי החברה עד תום שניים עשר (12) חודשים ממועד חילוט הערבות ("תקופת הלוואת המדינה"), בהתאם ללוח סילוקין שייקבע לתקופה זו על-ידי החשב הכללי.

החל ממועד העמדתה ועד לפירעונה בפועל, תישא הלוואת המדינה ריבית נידת בשיעור שנתי של ריבית בנק ישראל + 5.5% (פריים + 4%). הריבית תחושב באופן מצטבר על בסיס חודשי ותצורף לקרן הלוואת המדינה. במועד פירעון קרן הלוואת המדינה בהתאם ללוח הסילוקין, תיפרע מלוא הריבית שנצברה עד אותו מועד.

יתרת הלוואת המדינה, אשר לא נפרעה על-ידי החברה בהתאם ללוח הסילוקין שייקבע על-ידי החשב הכללי, תישא החל מאותו המועד ריבית פיגורים.

בטוחות (ד)

להבטחת ערבות המדינה רשמה החברה שעבוד צף לטובת המדינה על כלל נכסי החברה ברשם החברות לרבות הרכוש הקבוע והרכוש השוטף, בדרגה שווה ביחס פארי-פאסו עם השעבודים הרשומים הקיימים במועד רישום השעבוד כאמור, וזאת בהתאם לאיגרת חוב שנחתמה על-ידי החברה. השעבוד נועד להבטחת פירעון התחייבויותיה של החברה כלפי המדינה כאמור בסעיף 8.2.1.1 (ג).

הלוואת המדינה תועמד לפירעון מידי על-ידי החשב הכללי במקרים המפורטים באיגרת החוב, ובין היתר אם החברה לא תשלם במועד הפירעון הרלבנטי כפי שנקבע בין הצדדים בהסכם העמדת הערבות סכום כלשהו אשר יגיע ממנה על-פי הלוואת המדינה, אם יוטל עיקול על נכסים של החברה שערכו/ם שווה או עולה על מיליארד ש"ח ו/או אם נעשתה פעולת הוצאה לפועל כלשהי לגבי נכסים של החברה שערכו/ם שווה או עולה על מיליארד ש"ח והעיקול או פעולת ההוצאה לפועל לא הופסקו לחלוטין או לא הוסרו לחלוטין תוך תשעים (90) יום מתאריך הטלת העיקול או מתאריך עשיית פעולת ההוצאה לפועל האמורה, או אם הועמד לפירעון מידי חוב מהותי של החברה כלפי מממנים פיננסיים כלשהם.

(ה) בהתאם להסכם העמדת הערבות, שילמה החברה למדינה ביום 19 באפריל 2012 עמלת ערבות בשיעור שנתי של 0.5% ובסכום של 7.5 מיליון ש"ח.

(ו) עוד קובע הסכם העמדת הערבות, כי תמורת ההנפקה תופקד על-ידי החברה בחשבון נפרד אשר ישמש את החברה אך ורק לכיסוי הוצאותיה בגין עלויות הדלקים העודפות אשר אינן מכוסות או שלא כוסו בתעריפי החשמל המשולמים על-ידי הצרכנים. ככל שהמדינה או רשות מוסמכת תאפשר לחברה לעשות שימוש בתמורת ההנפקה השונה מהשימוש האמור, אזי שימוש כאמור ייעשה בכפוף להחלטות דירקטוריון החברה כפי שתקבלנה מעת לעת.

(ז) סכום הערבות המרבי יפחת בהתאמה בסך סכומי התשלומים שישולמו על-ידי החברה, בגין פירעון איגרות החוב "חשמל שקלי 2013" וכן בכל סכום ששולם על-פי הערבות בגין חילוט ערבות חלקי של איגרות החוב כאמור.

8.2.1.2 ערבות המדינה לאיגרות החוב (סדרה 23), (סדרה 24) ו-(סדרה 25) אשר מונפקות על-

פי תשקיף זה

(א) ביום 29 במאי 2012 אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, בהתאם להוראות סעיף 275 לחוק החברות, ותקנה 1(6) לתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין), תש"ס-2000, את התקשרות החברה בהסכם להעמדת ערבות על-ידי המדינה, אשר לפיו התחייבה מדינת ישראל להעמיד לחברה שלושה (3) כתבי ערבות, לפירעון היתרה הבלתי מסולקת של ההתחייבויות המגובות (כהגדרתן בסעיף 8.2.1.5(ב)) כלפי מחזיקי שלוש (3) סדרות איגרות החוב (סדרה 23) (סדרה 24) ו(סדרה 25) (יחד: "איגרות החוב המוצעות") אשר בכוונת החברה להנפיק לציבור על-פי תשקיף

זה ("הסכם העמדת הערבות"⁵ ו- "כתב הערבות" או "כתבי הערבות" לפי העניין) בסכום קרן כולל של עד 3 מיליארד ש"ח כמפורט להלן.

(ב) בהתאם להסכם העמדת הערבות, התחייב החשב הכללי, להעמיד שלושה (3) כתבי ערבות אוטונומית, באופן בלתי חוזר בשם המדינה כלפי מחזיקי שלוש (3) סדרות איגרות החוב המוצעות בהתאם לתנאי כתבי הערבות, לפירעון התחייבויות החברה לתשלום היתרה הבלתי מסולקת של סכום הקרן של כל אחת מסדרות איגרות החוב המוצעות, בסכום שלא יעלה על 1.5 מיליארד ש"ח ביחס לאיגרות החוב (סדרה 23), 1 מיליארד ש"ח ביחס לאיגרות החוב (סדרה 24) ו-0.5 מיליארד ביחס לאיגרות החוב (סדרה 25), וכן ההצמדה שחלה על-פי תנאי איגרות החוב (סדרה 24) ואיגרות החוב (סדרה 25), והריבית בגין, לרבות ריבית פיגורים, בשיעור הקבוע בשטר הנאמנות הרלבנטי לכל סדרה, ככל שתחול, עד למועד פירעון בפועל של כל אחת מסדרות איגרות החוב המוצעות על-פי תנאיהן ותנאי כתבי הערבות של כל אחת מהן, ולרבות התחייבות החברה לתשלום סכומים נוספים למחזיקי איגרות החוב במסגרת פדיון מוקדם (מלא או חלקי) חלק ההתחייבויות המגובות העתידיות אשר היו מיועדות להיות משולמות למחזיקים לאחר מועד הפידיון המוקדם, ככל שניתנה הסכמת החשב הכללי לכך, וכן הוצאות ושכר טרחת הנאמן כמפורט בשטר הנאמנות של כל סדרה והתחייבות לשיפוי הנאמן על-ידי מחזיקי איגרות החוב עד תקרת שיפוי (בגין שלוש (3) הסדרות יחדיו) בסך מצטבר מרבי של שלושה (3) מיליון ש"ח לשלוש (3) סדרות החוב יחדיו (בסעיף זה: "ההתחייבויות המגובות"), והכול בהתאם לתנאי כל כתב ערבות. הערבות היא להבטחת מילוי התחייבויות המגובות של החברה בהתאם לתנאי כל אחת מסדרות איגרות החוב, בנפרד. לפרטים נוספים אודות כתבי הערבות ותנאיהם, ראה סעיף 3.9 לתשקיף.

(ג) בנוסף, בהתאם להסכם העמדת הערבות, וכפוף למסירת הודעה מוקדמת על-ידי החברה למדינה עד שבעה (7) ימי עסקים לפני מועד תשלום כלשהו, למדינה תהא הזכות, לפי שיקול דעתה הבלעדי, לשלם עבור החברה את סכום התשלום בגינו ניתנה הודעה כאמור, במועד הנדרש לפי שטר הנאמנות של הסדרה הרלבנטית ויראו כל סכום כאמור ששולם על-ידי המדינה כאילו חולט על חשבון כתב הערבות הרלבנטי, ויחולו ההוראות המפורטות בסעיף 8.2.1.5 (ד) ביחס להחזרי סכומי ערבות ("ביצוע התשלום על-ידי המדינה"). הסכם העמדת הערבות קובע מנגנון, לרבות לוח זמנים, לעדכון החשב הכללי מראש כי החברה עשויה לבקש שהתשלום הקרוב בגין ההתחייבויות המגובות ייעשה בידי המדינה, לוח זמנים לפנייה במקרה של אירועים בלתי צפויים, ולוח זמנים של עד שבעה (7) ימי עסקים להגשת בקשה כאמור לאחר שנתקבל לכך החלטה של ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, וזאת כדי להימנע מהיווצרות נסיבות העלולות ליצור חשש שהחברה לא תוכל לפרוע התחייבויותיה כלפי צדדים שלישיים. כן קובע ההסכם מנגנון ולוח זמנים למסירת הודעת חילוט (מלא או חלקי) בין אם על-ידי הנאמן לאיגרות החוב ובין אם על-ידי מחזיק איגרות חוב בשיעור של 10% או יותר מיתרת הערך הנקוב של איגרות החוב

⁵ ביום 30 במאי 2012 נתקבל אישור ועדת הכספים של הכנסת להעמדת הערבות מכוח חוק ערבויות המדינה.

במועד הקובע לביצוע תשלום כלשהו בהתאם להוראות ותנאי שטר הנאמנות הרלוונטי.

(ד) החזר סכומי הערבות

במקרה בו חולטה הערבות, בהתאם לאחד מכתבי הערבות, כולה או חלקה, או בוצע התשלום על-ידי המדינה, מבלי לגרוע מכלליות האמור, לרבות בגין סכומים שחולטו בגין שיפוי הנאמן על-פי התחייבות השיפוי של הנאמן החלה על המחזיקים, סכום הערבות שחולט כאמור ו/או סכום ששולם על-ידי המדינה כאמור בסעיף 8.2.1.5(ג), ייחשב כהלוואה שהועמדה לחברה על-ידי המדינה במועד חילוט אותה ערבות אשר תיפרע על-ידי החברה למדינה, בתוספת ריבית כאמור להלן ("**הלוואת המדינה**"). כל הלוואת מדינה תיפרע על-ידי החברה עד תום שניים עשר (12) חודשים ממועד חילוט הערבות ("**תקופת הלוואת המדינה**"), בהתאם ללוח סילוקין שייקבע לתקופה זו על-ידי החשב הכללי ("**לוח הסילוקין**").

החל ממועד העמדתה ועד לפירעונה בפועל, תישא הלוואת המדינה ריבית ניידת בשיעור שנתי של ריבית בנק ישראל + 4.5% (פריים + 3%). הריבית תחושב באופן מצטבר על בסיס חודשי ותצורף לקרן הלוואת המדינה. בכל מועד פירעון קרן הלוואת המדינה בהתאם ללוח הסילוקין, תיפרע מלוא הריבית שנצברה עד אותו מועד.

כל יתרה של הלוואת המדינה, אשר לא נפרעה על-ידי החברה בהתאם ללוח הסילוקין, תישא החל מאותו המועד ריבית פיגורים.

(ה) בטוחות

העמדת הערבות על-פי הסכם העמדת הערבות מותנית בהגשה לרישום של שעבוד צף לטובת המדינה על כלל נכסי החברה ברשם החברות לרבות הרכוש הקבוע והרכוש השוטף, בדרגה שווה ביחס פארי-פאסו עם השעבודים הרשומים הקיימים במועד רישום השעבוד כאמור, וזאת בהתאם לאיגרת החוב שתוצא על-ידי החברה⁶. השעבוד נועד להבטחת פירעון התחייבויותיה של החברה כלפי המדינה במקרה של חילוט הערבות או של תשלום על-ידי המדינה חלק חילוט הערבות.

הלוואת המדינה תועמד לפירעון מיידי על-ידי החשב הכללי במקרים המפורטים באיגרת החוב, ובין היתר אם החברה לא תשלם במועד הפירעון הרלבנטי כפי שנקבע בין הצדדים בהסכם העמדת הערבות סכום כלשהו אשר יגיע ממנה על-פי הלוואת המדינה, אם יוטל עיקול על נכס/ים של החברה שערכו/ם שווה או עולה על מיליארד ש"ח ו/או אם נעשתה פעולת הוצאה לפועל כלשהי לגבי נכס/ים של החברה שערכו/ם שווה או עולה על מיליארד ש"ח והעיקול או פעולת ההוצאה לפועל לא הופסקו לחלוטין או לא הוסרו לחלוטין תוך תשעים (90) ימים מתאריך הטלת העיקול או מתאריך עשיית פעולת ההוצאה לפועל האמורה, או אם הועמד

⁶ בהתאם לאמור, הסכם העמדת הערבות נחתם ביום 25 ביוני 2012 והופקד בנאמנות אצל באי כוח המדינה עד מועד הגשת השעבוד כאמור לרישום אשר יוגש מיד לאחר פרסום תשקיף זה. עם הגשת השעבוד לרישום תפרסם החברה דוח מיידי על כך. אם וככל שמסיבה כלשהי הערבות לא תיכנס לתוקפה כאמור עד מועד המכרז לא תבוצע ההנפקה על-פי תשקיף זה והחברה תפרסם דוח מיידי בעניין.

לפירעון מיידי חוב מהותי של החברה כלפי מממנים פיננסיים כלשהם.

(ו) בהתאם להסכם העמדת הערבות, תשלם החברה למדינה עמלת ערבות בשיעור שנתי של 0.5% (אשר תשולם לא יאוחר משלושה (3) ימי עסקים לאחר מועד קבלת תמורת ההנפקה וכל שנה לאחר מכן עד מועד פקיעת הערבות) בגין היתרה הבלתי מסולקת של ההתחייבויות המגובות נכון ליום התשלום.

(ז) עוד קובע הסכם העמדת הערבות, כי תמורת ההנפקה של סדרות איגרות החוב המוצעות תשמש את החברה אך ורק למימון הוצאותיה בגין עלויות הדלקים העודפות אשר אינן מכוסות או שלא כוסו בתעריף החשמל המשולם על-ידי הצרכנים והיא תופקד לשם כך בחשבון ייעודי שדיווחים בגין השימוש בו יועברו לרשות החשמל לפי דרישתה. ככל שהמדינה, באמצעות החשב הכללי, תאפשר לחברה לעשות שימוש בתמורת ההנפקה השונה מהשימוש האמור אזי שימוש שונה שיאושר כאמור ייעשה כפוף להחלטות דירקטוריון החברה כפי שתתקבלנה מעת לעת.

(ח) סכום הערבות המרבי יפחת בהתאמה לסך סכומי התשלומים שישולמו על-ידי החברה, בגין פירעון כל אחת מסדרות איגרות החוב, בגין רכישה עצמית של איגרות חוב מסדרה כלשהי על-ידי החברה עצמה (וזאת עד לגובה סכום קרן, ריבית והפרשי הצמדה (ככל שרלוונטי) שנצברו בגין איגרות החוב שנרכשו בדרך של רכישה עצמית) וכן בכל סכום ששולם על-פי הערבות בגין חילוט ערבות חלקי של איזו מסדרות איגרות החוב.

(ט) ההסכם קובע כי ביצוע ההנפקה של כל אחת מהסדרות כפוף לאישורו המוקדם של החשב הכללי לנוסח שטרי הנאמנות של כל אחת מסדרות איגרות החוב. חתימת החשב הכללי על הסכם העמדת הערבות אשר שטרי הנאמנות מצורפים כנספח לו מהווה הסכמת החשב הכללי לנוסח השטרות כאמור.

(י) כן קובע ההסכם כי שינוי באיזה משטרי הנאמנות כפוף לאישור החשב הכללי בכתב ומראש, לרבות שינויים העשויים לחול כתוצאה מביצוע הסדר בין החברה לבין נושיה בהתאם לסעיף 350 לחוק החברות.

(יא) ההסכם קובע עוד כי הרחבת סדרה כלשהי מותנית בקבלת הסכמת המדינה מראש ובכתב לעצם הרחבת סדרת איגרות החוב ולהרחבת הערבות כך שתכסה את הגידול בהתחייבויות המגובות הנובעות מהרחבת הסדרה.

(יב) בהסכם נקבע כי ביצוע פדיון מוקדם (מלא או חלקי) של איגרות החוב מותנה בקבלת הסכמת המדינה כאמור וכי סכומים נוספים בגין הפדיון המוקדם בהתאם להוראות שטרי הנאמנות (היינו סכומים נוספים חלק התחייבויות מגובות אשר היו מיועדות להיות משולמות למחזיקי אגרות החוב לאחר מועד הפדיון המוקדם), ככל שלא שולמו על-ידי החברה יהיו חלק מההתחייבויות המגובות.

(יג) ההסכם מטיל על החברה חובות דיווח לחשב הכללי שהפרתן תזכה את החשב הכללי בפיצוי מוסכם בגין כל יום איחור בדיווח כאמור.

8.2.1.3 הלוואות וערבויות (תוספת לביאור 13 ו' ו-13' בדוחות הכספיים השנתיים):

החברה נטלה מספר הלוואות במישרין ממדינת ישראל, ובנוסף, מדינת ישראל העמידה ערבויות שונות להלוואות אותן נטלה החברה כמפורט להלן:

(1) הלוואות שהובטחו בערבות מדינת ישראל:

המדינה העמידה ערבויות לטובת צדדים שלישיים להתחייבויותיה של החברה, אשר יתרתן הכוללת ליום 31 בדצמבר 2011, עמדה על סכום של כ- 1,141.6 מיליון ש"ח (כ- 1,146 מיליון ש"ח מתואם למדד מרס 2012) וליום 31 במרס 2012 על סכום של כ- 1,091.2 מיליון ש"ח, כמפורט להלן:

(א) ערבות מדינה שהועמדה לטובת בנק דיסקונט בע"מ בחודש יוני 1996 בגין סכום של עד 500 מיליון ש"ח, על-פי הסכם הלוואה שנחתם בחודש מאי 1996 בין החברה לבין בנק דיסקונט לישראל בע"מ, הועמד לחברה במסגרת חמישה תשלומים, כל אחד מהם בסך של 100 מיליון ש"ח, בחודשים יולי ואוגוסט 1996. יתרת ההלוואה ליום 31 בדצמבר 2011 הינה כ- 121.8 מיליון ש"ח (כ- 122.3 מיליון ש"ח מתואם למדד מרס 2012), וליום 31 במרס 2012 כ- 121.8 מיליון ש"ח.

(ב) ערבות מדינה שהועמדה לטובת בנק הפועלים בע"מ בחודש ספטמבר 1996 בגין סכום של עד 600 מיליון ש"ח על-פי הסכם הלוואה שנחתם בחודש ספטמבר 1996 בין החברה לבין בנק פועלים בע"מ, הועמד לחברה במסגרת שישה תשלומים במהלך החודשים ספטמבר עד נובמבר 1996. יתרת ההלוואה ליום 31 בדצמבר 2011 הינה כ- 231.3 מיליון ש"ח (כ- 232.2 מיליון ש"ח מתואם למדד מרס 2012) וליום 31 במרס 2012 כ- 208.2 מיליון ש"ח.

(ג) ערבות מדינה שהועמדה לטובת Export Development Corporation (המוסד של ממשלת קנדה למימון יצוא) בגין סכום של עד 37 מיליון דולר ארה"ב על-פי הסכם הלוואה מחודש דצמבר 1996 שנחתם בין החברה לבין Export Development Corporation בגין מימון ציוד, שנרכש מקנדה לצרכי מפעלה של החברה. בפועל נוצל על-ידי החברה סכום של כ- 35 מיליון דולר ארה"ב במהלך השנים 1997 עד 2002. יתרת ההלוואה ליום 31 בדצמבר 2011 הינה כ- 22.3 מיליון ש"ח (כ- 22.4 מיליון ש"ח מתואם למדד מרס 2012) וליום 31 במרס 2012 כ- 16.3 מיליון ש"ח.

ערבות מדינה שהועמדה בחודש דצמבר 2005 לטובת CITIBANK בגין סכום של 250 מיליון דולר ארה"ב על-פי הסכם הלוואה שנחתם בדצמבר 2005 בין החברה לבין CITIBANK מארצות הברית בביטוח OPIC (סוכנות של ממשלת ארצות הברית), לקבלת אשראים על סך של עד 250 מיליון דולר ארה"ב. בפועל נוצל על-ידי החברה סכום של כ- 222.8 מיליון דולר ארה"ב במהלך השנים 2006 עד 2007. יתרת ההלוואה ליום 31 בדצמבר 2011 הינה כ- 766.2 מיליון ש"ח (כ- 769.1 מיליון ש"ח מתואם למדד מרס

(2012) וליום 31 במרס 2012 כ- 744.9 מיליון ש"ח.

להלן ריכוז ההלוואות המובאות לעיל אשר הובטחו בערבות מדינה :

מס"ד	הגוף לטובתו ניתנה הערבות	מועד העמדת הערבות	סכום הערבות במועד העמדתה	תנאי הערבות	יתרת הערבות ליום 31.12.2011		יתרת הערבות ליום 31.3.2012
					מתואם למדד מרס 2012		
(1)	בנק דיסקונט לישראל בע"מ	יוני 1996	500,000,000 ש"ח	הערבות הינה בגין היתרה הבלתי משולקת. החברה משלמת עמלה בשיעור שנתי בסך של 0.2%, משולמת על-פי לוח סילוקין	121,852,170.46 ש"ח	122,320,832.65 ש"ח	121,852,170.46 ש"ח
(2)	בנק הפועלים בע"מ	ספטמבר 1996	600,000,000 ש"ח	הערבות הינה בגין היתרה הבלתי משולקת. החברה משלמת עמלה בשיעור שנתי בסך של 0.2%, משולמת על-פי לוח סילוקין	231,296,176.74 ש"ח	232,185,777.42 ש"ח	208,166,559.08 ש"ח
(3)	Export Development Corporation	דצמבר 1996	\$37,000,000	הערבות הינה בגין היתרה הבלתי משולקת. החברה משלמת עמלה בשיעור שנתי בסך של 0.2%, משולמת על-פי לוח סילוקין	5,841,563 דולר ארה"ב	5,864,030.55 דולר ארה"ב	4,381,172.02 דולר ארה"ב
(4)	IEC Gas Pipeline Financing Trust	דצמבר 2005	\$250,000,000	הערבות הינה בגין היתרה הבלתי משולקת. החברה שילמה מראש עמלת ערבות בסך של כ- 4.5 מיליון דולר ארה"ב.	200,516,400.01 דולר ארה"ב	201,287,616.93 דולר ארה"ב	200,516,400.01 דולר ארה"ב

לפרטים נוספים ראה סעיף 19 בפרק 6 לתשקיף.

הבנק	ההלוואה הנערבת	מטבע	מועדי התשלום		יתרה ליום 31.12.2011		יתרה ליום 31.12.2011 (מתואם למדד מרס 2012)		יתרה ליום 31.3.2012	
			תשלום ראשון	תשלום אחרון	מטבע העסקה (\$)	שקלי	מטבע העסקה (\$)	שקלי	מטבע העסקה (\$)	שקלי
Export Development Canada	\$37,000,000	דולר ארה"ב	10.1.2002	10.7.2013	5,841,562.95	22,320,612.03	5,864,030.55	22,406,460.54	4,381,172.02	16,276,054.06
Citibank NY	\$250,000,000	דולר ארה"ב	21.12.2010	21.6.2025	200,516,400.01	766,173,164.44	201,287,616.93	769,119,984.30	200,516,400.01	744,918,426.04
בנק דיסקונט לישראל בע"מ	500,000,000 ש"ח	ש"ח	25.10.1998	25.4.2014	-	121,852,170.46	-	122,320,832.65	-	121,852,170.46
בנק הפועלים בע"מ	600,000,000 ש"ח	ש"ח	25.1.1997	25.7.2016	-	231,296,176.74	-	232,185,777.42	-	208,166,559.08
סה"כ					1,141,642,123.67			1,146,033,054.91		1,091,213,209.64

(2) הלוואות אשר החברה נטלה במישרין ממדינת ישראל

	ההלוואה	מטבע	מועדי התשלום		יתרה ליום 31.12.2011		יתרה ליום 31.12.2011 (מתואם למדד מרס 2012)		יתרה ליום 31.3.2012	
			תשלום ראשון	תשלום אחרון	מטבע העסקה	שקלי	מטבע העסקה	שקלי	מטבע העסקה \$	שקלי
מדינת ישראל ⁷	\$800,000,000	דולר ארה"ב	28.5.2002	25.5.2023	563,947,483.28	2,154,843,333.61	566,116,512.06	2,163,131,192.59	563,947,483.28	2,095,064,900.39

⁷ הלוואות אלה הועמדו לחברה על-ידי הבנק לפתוח התעשייה בע"מ בשנות ה-90 והוסבו לטובת המדינה באמצעות חתימה על כתב המחאה בין הבנק למדינה בחודש אוקטובר 2009.

יתרה ליום 31.3.2012		יתרה ליום 31.12.2011 (מתואם למדד מרס 2012)		יתרה ליום 31.12.2011		מועדי התשלום		מטבע	ההלוואה	סה"כ
שקלי	מטבע העסקה \$	שקלי	מטבע העסקה	שקלי	מטבע העסקה	תשלום אחרון	תשלום ראשון			
544,433,355.73	146,550,028.46	586,017,210.30	153,367,498.12	583,771,933.63	152,779,883.18	10.9.2020	10.9.2000	דולר ארה"ב	\$250,000,000	
500,214,927.83	134,647,356.08	529,231,680.04	138,506,066.48	527,203,972.45	137,975,391.90	10.9.2024	10.9.2003	דולר ארה"ב	\$180,000,000	
660,545,121.70	177,804,877.98	707,264,948.95	185,099,437.05	704,555,121.56	184,390,243.80	10.8.2025	10.8.2005	דולר ארה"ב	\$270,000,000	
3,800,258,305.65	1,022,949,745.80	3,985,645,031.87	1,043,089,513.71	3,970,374,361.25	1,039,093,002.16					

החברה עומדת בתנאי פירעון ההלוואות המפורטות לעיל.

(3) איגרות חוב צמיתות למדינת ישראל

בהתאם להסדר עם האוצר, בתקופה שבין 1983 לבין 1985, הנפיקה החברה למדינת ישראל איגרות חוב צמיתות בסכום כולל של כ- 15.5 מיליון ש"ח, אשר נכון ליום 31 בדצמבר 2011 (ערך נקוב בתוספת הפרשי הצמדה למדד עד 31 בדצמבר 2011), עומד על סך של כ- 2,453.3 מיליון ש"ח (כ- 2,462.7 מיליון ש"ח מתואם למדד מרס 2012) ונכון ליום 31 במרס 2012 (ערך נקוב בתוספת הפרשי הצמדה למדד עד 31 במרס 2012), עומד על סך של כ- 2,453.3 מיליון ש"ח, כמפורט בטבלה להלן ("**איגרות החוב הצמיתות**"). איגרות החוב הצמיתות נושאות ריבית שנתית בשיעור של 5% ו- 5.75% הצמודה במלואה למדד המחירים לצרכן; הקרן של איגרות החוב הצמיתות אינה צמודה למדד המחירים לצרכן. איגרות החוב הצמיתות מובטחות בשעבודים קבועים לטובת מדינת ישראל על פיקדונות בסכום נומינלי כולל של 92 מיליון ש"ח. איגרות החוב הצמיתות עדיפות אך ורק על הלוואות לא מובטחות או על הלוואות המובטחות בשעבוד צף, אך ורק ביחס לסכומים המופקדים באותם פיקדונות משועבדים. לאור תנאיהן של איגרות החוב הצמיתות, עד 31 בדצמבר 2005 היו כלולות איגרות החוב הצמיתות בהונה העצמי של החברה. ביום 31 בדצמבר 2005 ערכן המתואם של איגרות החוב הצמיתות היה כ- 2.1 מיליארד ש"ח ובגינן שולמו ריבית והפרשי הצמדה לריבית, בסך כ- 100 מיליון ש"ח בגין שנת 2005. לאור אימוץ תקן חשבונאות 22, החל מיום 1 בינואר 2006 שונה הסיווג של איגרות החוב הצמיתות להתחייבות לזמן ארוך, והריבית בגינן נוקפת כהוצאת מימון בדוח רווח והפסד. לפרטים נוספים ראה ביאור 23 בדוחות הכספיים השנתיים, בפרק 9 לתשקיף.

הסכום שהונפק (בש"ח)	ריבית	יתרת החוב ליום 31.12.2011	יתרת החוב ליום 31.12.2011 (מתואם למדד מרס 2012)	יתרת החוב ליום 31.3.2012
סדרה 1	5%	213,536,597.63	214,357,892.24	213,536,597.63
סדרה 2	5.75%	144,873,379.99	145,430,585.30	144,873,379.99
סדרה 3	5%	335,068,048.48	336,356,771.74	335,068,048.48
סדרה 4	5%	225,632,023.67	226,499,839.15	225,632,023.67
סדרה 5	5%	336,718,243.38	338,013,313.55	336,718,243.38
סדרה 6	5%	190,092,426.8	190,823,551.52	190,092,426.8
סדרה 7	5%	203,212,019.89	203,993,604.58	203,212,019.89
סדרה 8	5%	306,745,017.2	307,924,805.73	306,745,017.2
סדרה 9	5.75%	497,419,330.43	499,332,481.70	497,419,330.43
סה"כ		2,453,297,087.47	2,462,732,845.50	2,453,297,087.47
15,467,138.57				

8.2.2. שיפוי וביטוח דירקטורים ונושאי משרה

8.2.2.1 ביטוח דירקטורים ונושאי משרה

בהחלטות (נפרדות) של ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה מיום 29 בדצמבר 2011, כפי שאושרו על-ידי האסיפה הכללית של החברה ביום 10 בינואר 2012, אושרו התנאים להתקשרות החברה בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה עם הראל חברה לביטוח בע"מ ("המבטח"), לתקופה של שנה אחת המתחילה ביום 16 בינואר 2012 ומסתיימת ביום 15 בינואר 2013 ועד בכלל. להלן פירוט תנאי הפוליסה:

(1) שכבת הבסיס: גבולות אחריות המבטח הינם עד ל-\$300,000,000 ובנוסף \$60,000,000 לכיסוי הוצאות משפטיות.

(2) גבולות ההשתתפות העצמית יהיו כדלקמן: עבור נושא משרה, לא תהיה השתתפות עצמית. עבור החברה גבול ההשתתפות העצמית יהא בסך של \$50,000 דולר ארצות הברית לתביעה, סך של \$350,000 דולר ארצות הברית לתביעה בגין הנפקות בארצות הברית או בקנדה, סך של \$250,000 דולר ארה"ב לתביעה בגין הנפקות מחוץ לארצות הברית או קנדה וסך של \$150,000 דולר ארצות הברית לתביעה בגין תביעות EPL⁸ כנגד החברה.

(3) פרמיה שנתית: הפרמיה השנתית בה תישא החברה לכל תקופת הביטוח לא תעלה על \$396,000 דולר ארצות הברית כולל כיסוי להנפקות איגרות חוב בישראל או מחוצה לה, למעט איגרות חוב אם תרשמה למסחר בארצות הברית בסך של מעל \$500,000,000 דולר ארצות הברית. עבור כיסוי להנפקות איגרות חוב, מעבר לסך של \$500,000,000 דולר ארצות הברית, אם תרשמה למסחר בארצות הברית, תיגבה פרמיה נוספת בשיעור של 15% מהפרמיה השנתית פרו רטה לתקופה הביטוח בפועל, מוכפלת ביחס שבין סכום ההנפקה בפועל לבין \$500,000,000 דולר ארצות הברית.

(4) בפוליסת הביטוח ישנה החרגה מפני תביעות של מדינת ישראל כבעלת מניות.

(5) שינויים הנדרשים על-פי חוק והחלטות הממשלה - המבטח מסכים ומאשר כי החברה תהא רשאית ליישם את הוראות חוק משק החשמל ו/או הוראות חוק החברות הממשלתיות, והשינויים בהם ככל שיהיו ו/או כל חוק אחר ו/או החלטות הממשלה, בהקשר לשינויים המתחייבים על-פי חוקים אלו, בלא להידרש או לבקש אישור מוקדם מהמבטח, תוך שמירה על מסגרת הכיסוי הביטוחי בהתאם לפוליסה. החברה תיידע את המבטח בדבר כל פעולה כאמור בכתב ומראש.

(6) חברות בנות חדשות - הכיסוי הביטוחי יהיה בתוקף ביחס לחברות בנות חדשות במקרה של שינוי מבני ללא תלות בהיקף נכסיהן.

לפירוט תנאי הפוליסה ראה דוח מיידי של החברה מיום 11 בינואר 2012 (מספר אסמכתא: 2012-01-012864).

כמו כן מבטחת החברה את הדירקטורים בביטוחים כדלהלן:

⁸ EPL - Employment Practice Liability תביעות שעניינן יחסי עבודה.

תאונות אישיות: גבול אחריות המבטח הינו עד 400,000 ש"ח ללא השתתפות עצמית. החברה משלמת פרמיה בסך 250 ש"ח לשנה בגין כל דירקטור.

ביטוח אחריות כלפי צד שלישי: גבול אחריות המבטח הינו עד 100 מיליון דולר השתתפות עצמית 500,000 דולר. פרמיה שנתית בסך של 715,000 דולר (לאחר ניכוי הנחה בסך של 45,000 דולר אם החברה תרכוש מהמבטחת ביטוח גם לשנה הבאה) וכן פרמיה בסך של 160,000 דולר לכיסוי אחריות מקצועית לפרויקטים מחוץ לחברה אשר תותאם בתום תקופת הביטוח על-פי העמלה המתקבלת עבור הפרויקטים בפועל לפי תעריף של 1.59%.

8.2.3.1 שיפוי דירקטורים ונושאי משרה

- (1) לפירוט בדבר מתן כתבי שיפוי לנושאי משרה שכיחנו בחברה במועד הגשת הדוחות הכספיים שלה ליום 30 ביוני 2009, בקשר עם חבות או הוצאה בקשר עם הצגתם מחדש של הדוחות הכספיים הנ"ל, ראה ביאור 13ה'2 בדוחות הכספיים השנתיים.
 - (2) ביום 29 במאי 2012 אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה מתן התחייבות מראש לשיפוי הדירקטורים בחברה, המנהל הכללי של החברה, סמנכ"ל כספים וכלכלה בחברה והיועץ המשפטי ומזכיר החברה (בסעיף זה: "**נושאי המשרה**"), כפוף לאישור האסיפה הכללית של החברה.
- האירועים בגינם אושרה ההתחייבות לשיפוי הינם כדלקמן:

- (א) קבלת ההחלטה לביצוע הנפקות פרטיות וגיוסי חוב על-ידי החברה שלא באמצעות או על בסיס תשקיף והאחריות הנובעת ממנה וזאת בגין הנפקות פרטיות וגיוסי חוב אשר יבוצעו החל ממועד אישור כתב השיפוי בידי האסיפה הכללית עד חודש יוני 2013, ובלבד שתמורת גיוס החוב כאמור תיועד, בהתאם לאישור שיינתן מראש ובכתב ממנהל רשות החברות הממשלתיות, לשם כיסוי העלויות הדלקים העודפות מעבר לעלויות הדלקים אשר יוכרו במסגרת התעריף כחלק מהמתווה אשר פורסם על-ידי רשות החשמל לפריסה של ייקור תעריפי החשמל על פני תקופה של שלוש (3) שנים ("**מתווה רשות החשמל**").
- (ב) הכנת, אישור, חתימה ופרסום תשקיף על-ידי החברה, לרבות הגילוי במסגרת התשקיף כאמור, והנפקת ניירות ערך על-ידי החברה על בסיס תשקיף כאמור (לרבות התקשרות בהסכם העמדת ערבות עם מדינת ישראל וקבלת ערבות מדינת ישראל להנפקה כאמור ולרבות עצם קבלת ההחלטה לבצע הנפקה של ניירות ערך על-ידי החברה לשם כיסוי עלויות הדלקים העודפות מעבר לעלויות הדלקים אשר יוכרו במסגרת התעריף כחלק ממתווה רשות החשמל ("**ההנפקה**") ובלבד שתמורת ההנפקה בגין ניירות הערך שיונפקו על-ידי החברה תיועד לשם כיסוי עלויות הדלקים העודפות מעבר לעלויות הדלקים אשר יוכרו במסגרת התעריף כחלק ממתווה רשות החשמל ושהתשקיף יפורסם לפני תום התקופה שנקבעה במתווה רשות החשמל לפריסה של ייקור תעריפי החשמל, קרי לא יאוחר מיום 30 ביוני 2012.

ההתחייבות מראש לשיפוי נושאי המשרה אושרה על-ידי ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, באופן שתחול גם בגין ההנפקה נשוא תשקיף זה.

נוסח כתב השיפוי, לרבות סכום השיפוי המרבי, יובאו לאישור האורגנים המוסמכים בחברה כנדרש על-פי דין.

ביום 30 במאי 2012, התקבל בידי החברה מכתבו של מנהל רשות החברות הממשלתיות לפיו, בהתייחס להחלטת דירקטוריון החברה מיום 29 במאי 2012 בדבר מתן התחייבות לשיפוי מראש לנושאי המשרה בחברה, מבקש מנהל רשות החברות הממשלתיות להודיע לחברה, כי לאחר שהמשנה ליועץ המשפטי לממשלה (כלכלי פיסקאלי) לא ראה מניעה לכך, וכפוף לאישור ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה לכתב השיפוי, שיתואם מראש עם רשות החברות הממשלתיות, ובמסגרת היקף השיפוי שניתן לחברה בשנת 2009, בכוונתו להמליץ לשר האוצר ולשר האנרגיה והמים, מכוח סמכותו בהתאם לסעיף 50(ג) לחוק החברות הממשלתיות, להצביע באסיפה הכללית של החברה בעד אישור כתב השיפוי כאמור, בגין האירועים המנויים לעיל.

למועד התשקיף, ולמעט כמפורט לעיל, לא אישרה המדינה לחברה להעניק התחייבות לשיפוי לדירקטורים ונושאי משרה בה.

8.3. אחזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה

להלן פרטים, לפי מיטב ידיעת החברה, בדבר מניות וניירות ערך המוחזקים על-ידי בעלי עניין ונושאי משרה בכירה בחברה, בחברה בת או בחברה קשורה, בתאריך התשקיף ובתאריך שקדם בשנים עשר (12) חודשים לתאריך האמור:

נכון למועד התשקיף							
שם החברה	בעל העניין / נושא המשרה	סוג המניה	ערך נקוב בש"ח נומינלי	מספר המניות	שיעור ההחזקה (%)		
					בהון	בהצבעה	במינוי דירקטורים
1. חברת החשמל לישראל בע"מ	מדינת ישראל	רגילה רגילה ב'	0.10 0.10	79,980,010 40,053,252	99.85%	99.85%	99.85%
	דוד יהב יפתח רון טל	רגילה רגילה	0.10 0.10	1 1	0 0	0 0	0 0
2. נכסי הירדן בע"מ	יפתח רון-טל* אלי גליקמן* הראל בלינדה* עו"ד דוד יהב* זכריה קיי* משה בכר*	רגילה א' רגילה א' רגילות א' רגילות א' רגילות א' רגילות א'	0.0001	5 41 5 5 5 5	0.0045 0.037 0.0045 0.0045 0.0045 0.0045	0 0 0 0 0 0	0 0 0 0 0 0
3. מגרשי הקבלנים בע"מ	יפתח רון-טל* אלי גליקמן* הראל בלינדה*	נדחות נדחות נדחות	0.0001	150 380 100	60.3 23.8 15.9	0 0 0	0 0 0
4. חברת הבניין לארץ ישראל בע"מ	יפתח רון-טל* משה בכר* זכריה קיי* עו"ד דוד יהב* הראל בלינדה* אלי גליקמן* נכסי הירדן בע"מ	רגילה		5 5 5 5 5 32 19,943	0.025 0.025 0.025 0.025 0.025 0.16 99.715	0 0 0 0 0 0 100	0 0 0 0 0 0 100
5. מעברות הירדן בע"מ	יפתח רון-טל* משה בכר*	רגילה		9 9	8 8	0 0	0 0

נכון למועד התשקיף							
שם החברה	בעל העניין / נושא המשרה	סוג המניה	ערך נקוב בש"ח נומינלי	מספר המניות	שיעור ההחזקה (%)		
					בהון	בהצבעה	במינוי דירקטורים
	זכריה קיי* עו"ד דוד יהב* הראל בלינדה* אלי גליקמן* נכסי הירדן בע"מ	נדחות		9 9 9 65 10,000	8 8 8 59 100	0 0 0 0 100	0 0 0 0 100
6. פמ"א (לפתוח משאבי אנרגיה) בע"מ	מדינת ישראל כי"ל בתי זיקוק לנפט בע"מ	יסוד רגילה רגילה	0.1	1 1,733,896 1,733,896	100 25.00 25.00	0.00001 44 25.00 25.00	38.46 15.38 15.38

* מחזיקים מניות בנאמנות עבור החברה מכוח תפקידם.

נכון לשניים עשר (12) חודשים לפני מועד התשקיף							
שם החברה	בעל העניין / נושא המשרה	סוג המניה	ע"נ בש"ח נומינלי	מספר המניות	שיעור ההחזקה (%)		
					בהון	בהצבעה	במינוי דירקטורים
1. חברת החשמל לישראל בע"מ	מדינת ישראל דוד יהב	רגילה רגילה ב'	0.10 0.10	79,980,010 40,053,252	99.85%	99.85%	99.85%
		רגילה	0.10	1	0	0	0
2. נכסי הירדן בע"מ	מרדכי פרידמן* עמוס לסקר* הראל בלינדה* עו"ד דוד יהב* זכריה קיי* משה בכר*	רגילה א' רגילה א' רגילות א' רגילות א' רגילות א' רגילות א'	0.0001	5 41 5 5 5 5	0.0045 0.037 0.0045 0.0045 0.0045 0.0045	0 0 0 0 0 0	0 0 0 0 0 0
3. מגרשי הקבלנים בע"מ	מרדכי פרידמן* עמוס לסקר* הראל בלינדה*	נדחות נדחות נדחות	0.0001	150 380 100	60.3 23.8 15.9	0 0 0	0 0 0
4. חברת הבניין לארץ ישראל בע"מ	מרדכי פרידמן* משה בכר* זכריה קיי* עו"ד דוד יהב* הראל בלינדה* עמוס לסקר* נכסי הירדן בע"מ	רגילה		5 5 5 5 5 32 19,943	0.025 0.025 0.025 0.025 0.025 0.16 99.715	0 0 0 0 0 0 100	0 0 0 0 0 0 100
5. מעברות הירדן בע"מ	מרדכי פרידמן* משה בכר* זכריה קיי* עו"ד דוד יהב* הראל בלינדה* עמוס לסקר* נכסי הירדן בע"מ	רגילה נדחות		9 9 9 9 9 65 10,000	8 8 8 8 8 59 100	0 0 0 0 0 0 100	0 0 0 0 0 0 100
6. פמ"א (לפתוח משאבי	מדינת ישראל כי"ל	יסוד רגילה	0.1	1 1,733,896	100 25.00	0.00001 44	38.46 15.38

נכון לשניים עשר (12) חודשים לפני מועד התשקיף							
שיעור ההחזקה (%)			מספר המניות	ע"נ בש"ח נומינלי	סוג המניה	בעל הענין /נושא המשרה	שם החברה
במינוי דירקטורים	בהצבעה	בהון					
15.38	25.00	25.00	1,733,896		רגילה	בתי זיקוק לנפט בע"מ	אנרגיה) בע"מ

מחזיקים מניות בנאמנות עבור החברה מכוח תפקידם.

*

פרק 11 - חתימות

החברה:

חברת החשמל לישראל בע"מ

חברי הדירקטוריון:

אבו -ריש ראיק

ארליכמן רם

בן עמי מוקי

ברנע-פרגו שלומית

דון-יחייא רחל

ודנה יוסף

ויגודסקי יפה

זיו ורד ויוי

חן דבורה

יצחקי ורד

לזר מיכאל

לקס יצחק

סאמט ורדה

פרנק גדעון

רון-טל יפתח

רייך זיו

רפפורט אריה

שטרק איריס